برّ صغیر کے

امامیہ مصنّفین

کی مطبوعہ تصانیف اور تراجم

جلد اول

(اردو کتب)

سید حسین عارف نقوی

مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

برّصغیر کے

امامیہ مصنّفین

کی مطبوعہ تصانیف اور تراجم

جلد اول

(اردو کتب)

سید حسین عارف نقوی

مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

برصغیر کے امامیہ مصنفین کی مطبوعہ تصانیف اور تراجم، جلد اول (اردو کتب)

مؤلف	:	سید حسین عارف نقوی
ناشر	:	مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، اسلام آباد
تعداد	:	۱۰۰۰
کمپوزنگ	:	عبدالرشید لطیف
مطبع	:	انسٹنٹ پرنٹ سیسٹم، اسلام آباد
تاریخ اشاعت	:	۱۳۷۶ ہجری شمسی / ۱۴۱۸ ہجری قمری / ۱۹۹۷ء
قیمت	:	۴۵۰ روپیہ

ISBN 969-498-004-6

فهرست مندرجات

سخن مدیر
(فارسی متن) یازده
(اردو ترجمه) پانزده
پیش لفظ بیست و یك
- ترجمه و تفسیر قرآن ۱
- علوم القرآن ۲۹
- تجوید ۶۱
- احادیث (حدیث و اصول حدیث) ۶۵
- عقائد ۱۲۱
- مناجات ، نعت و قصائد ۱۸۵
- نظم ۲۱۹
- مثنوی ۲۴۳
- غزل ۲۵۵
- دواوین و کلیات ۲۶۷
- افسانے ۳۰۵
- تعلیم و تعلّم ۳۱۳
- ناول ۳۲۱
- ڈرامه ۳۲۹
- بچوں کا ادب ۳۳۵
- اردو ادب(نثر) ۳۴۱
- علوم غریبه ۳۵۹
- علوم اسلامی ۳۶۵
- کتب متفرقه ۳۷۹

- فلسفهٔ دعا ۴۴۱
- ادعیه ، اوراد و وظائف ۴۴۳
- فرهنگ و لغات ۴۶۱
- اقتصادیات ۴۶۳
- شعر و شاعری ۴۶۷
- ضمیمه ۴۸۳
- اشاریه
اشخاص ۵۴۵
کتب و رسایل ۶۰۴

سخن مُدیر

جایگاه شبه قارهٔ هند و پاکستان در تبیین و گسترش اندیشهٔ اسلامی و تلاش‌ها و مجاهدت های دانشمندان و علماء دین در تحقیق و تألیف پیرامون موضوعات مختلف علوم اسلامی ، موضوعی است که تحسین و تقدیر هر محقق و دانشمندی را برمی انگیزد و نشان می دهد که دین مبین اسلام، پیش از آنکه در مولد خود -یعنی شبه جزیرهٔ عربستان - مورد توجه و تأمل علمی و تحقیقی قرار گرفته باشد، در سایر نقاط قلمرو عظیم اسلامی، توجه دانشمندان و علماء را به خود جلب کرده است. عمدهٔ محققان و مؤلفان آثار و کتب اسلامی در زمینه های مختلف تفسیر، فقه، کلام، فلسفه، عرفان، حدیث، سیره، تاریخ، سیاست، اخلاق، و... از دانشمندان و علماء غیر عرب می باشند که سرمایهٔ علمی و ذهنی خود را در راه تبیین گوشه ها و زوایای دین مبین اسلام، صرف کردند و توانستند پایه ها و عناصر اصلی تمدن بزرگ اسلامی را پایه ریزی کرده، امروز سرمایهٔ عظیمی از معارف و علوم را برای مسلمانان به یادگار بگذارند. حتی در زمینهٔ ادبیات عرب و شاخه ها و فنون مختلف آن، سهم دانشمندان و محققان غیر عرب ، کمتر از خود اعراب نیست و این حقیقت، نشان می دهد دین مبین

اسلام ، به هیچوجه رنگ نژادی و جغرافیائی خاصی نداشته است ، همانگونه که خاتم بودن این دین و پیامبر عظیم الشأن آن - حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم - محدودیت زمانی این دین حق را منتفی کرده است.

دراین میان، وجود مذاهب مختلف اسلامی و فرقه های مختلف فکری در شبه قاره، موجب شده که مسائل و موضوعات مختلف اسلامی،از زاویه ها و دیدگاه های مختلف،بنابه اصول وپایه های مذهبی و فقهی علماء و دانشمندان، به بررسی و تحقیق نهاده شود و آثار مکتوب ارزشمندی که تا کنون به دست رسیده است ، نشان از این توجه عمومی و کوشش همگانی دانشمندان مسلمان دارد . البته در برخی موضوعات مانند طب ، علوم تجربی، هیأت، ریاضیات و غیره -که علاوهٔ بر موضوعات خاص دینی مورد توجه دانشمندان مسلمان بوده- این اختلاف نحله و مشی مذهبی، تأثیری در محتوای علوم نمی گذاشته و تلاش و مجاهدات علمی دانشمندان، مکمل و متأثر از یکدیگر بوده است، ولی در زمینهٔ علوم اسلامی نیز اختلاف دیدگاه ها و تفاوت مبانی علمی ، در صورتی که با سعهٔ صدر و برخورد صرف علمی مطرح می شده است ، موجب تکامل و رشد علوم اسلامی بوده است . حدیث منقول از رسول گرامی اسلام حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم که اختلاف امت را رحمت می داند، ناظر به اختلافات علمی علماء امت است که زمینهٔ بحث و تبادل نظر را فراهم می سازد و تکمیل و تکامل علوم اسلامی را موجب می شود . رشد علم کلام،علم تفسیر، علم حدیث، علم فقه و سایر علوم اسلامی،تا حد زیادی مرهون اختلاف نظر و تفاوت اجتهاد و برداشت علمی علماء بوده که مباحثات و کاوش‌های علمی عمیق و دقیقی رابه دنبال داشته است.البته این اختلاف نظر،از دیدگاه قرآن کریم هیچگاه نمی تواند به نزاع و تفرقه بیانجامد زیرا نزاع و درگیری بین طوائف و فرق مختلف مسلمین ، مورد نهی صریح قرآن کریم است که هیچ مسلمانی نمی تواند بدان بی اعتنا باشد .

در مجموعهٔ تلاش های علمی و تحقیقی که علماء دین داشته اند ، نقش علماء امامیه، نقشی برجسته و غیر قابل اغماض است . علماء امامیه، هم در زمینه علوم و فنون غیر دینی و هم شاخه های مختلف علوم و معارف اسلامی،تلاش ها،تحقیقات و تألیفات گرانقدری داشته اند . بررسی نقش بارز مراکز علمی امامیه و علمای آنان در توجه وگرایش مردمان شبه قاره به معارف و ارزش های والای

اسلامی و آگاهی و توجه به حضور گستردهٔ علمی آنان و آثار و افکارشان، ضمن اینکه برای محققان بی نظر و دانش پژوهان صادق، راه تحقیق و بحث و کاوش در موضوعات مختلف اسلامی را از منظرها و دیدگاه‌های متفاوت، باز می کند، در عین حال نشان می دهد که برخلاف نظر بدبینانهٔ برخی جاهلان یا مغرضان، علماء امامیه به عنوان بخش مهمی از دانشمندان مسلمان، از دیرباز تاکنون سهم عمده ای در رشد علوم و معارف اسلامی داشته با حسن تفاهم و برخورد اسلامی متقابل با علماء سایر مذاهب و نحله ها متفقاً در حراست از مرزهای فکری اسلام کوشا بوده‌اند.

فهرست آثار چاپی امامیه که قبلاً به گونهٔ دیگری [1] توسط این مرکز منتشر شده است، به کوشش نویسندهٔ فاضل آن، آقای سید حسین عارف نقوی، و با کمک بخش تحقیقات این مرکز، باترتیب و تبویب تازه، و با تحقیق و تتبع گسترده‌تر، به زیور طبع آراسته می شود و در اختیار محققان قرار می گیرد.

مؤلف محترم، خود شیوهٔ کار را در مقدمهٔ کتاب بیان کرده اند که حاجتی به تکرار آن نیست. جلد اول و دوم این فهرست به کتب چاپی به زبان اردو اختصاص دارد و قرار است جلد سوم و چهارم این فهرست، به کتب چاپی زبان های عربی، فارسی و زبان‌های محلی منطقه، بپردازند.

جلد اول که اکنون در اختیار شماست، تعداد ۳۷۰۸ عنوان کتاب راکه در موضوعات ترجمه و تفسیر قرآن، علوم القرآن، تجوید، احادیث(حدیث و اصول حدیث)، عقاید، مناجات، نعت و قصاید، نظم، مثنوی، غزل، دواوین و کلیات، افسانه، تعلیم و تعلمّ، رومان، نمایشنامه، ادبیات کودکان و ادبیات اردو(نثر)، علوم غریبه، علوم اسلامی، کتب متفرقه، فرهنگ و لغات، اقتصادیات، شعرو شاعری و متفرقات به زبان اردو منتشر شده، معرفی می کند، اعم از اینکه این کتاب ها به زبان اردو تألیف شده باشد یا از زبان دیگری به اردو ترجمه شده باشد.

البته همانطور که از موضوعات کتاب ها معلوم می شود، نظر مؤلف محترم، بیشتر معطوف به گردآوری و معرفی کتب منتشره در موضوعات و مسائل دینی و مذهبی بوده وکتابهائی که دانشمندان و علماء امامیه شبه قاره در دیگر موضوعات مختلف علمی تألیف یا ترجمه کرده اند، بجز مواردی

---

۱ - فهرست آثار چاپی شیعه در شبه قاره، بخش اول(تفاسیر و علوم قرآنی، حدیث و عقاید)، ۱۴۱۱هـ‌ق/۱۹۹۱م (شماره ردیف انتشارات مرکز، ۱۲۰)

اندک، در این فهرست مد نظر نبوده است . مؤلف برای تدوین این کتاب از بیشتر کتابخانه های مهم سراسر پاکستان، اعم از کتابخانه های شهرهای بزرگ و کوچک و کتابخانه های شخصی و دولتی استفاده کرده و فهرست کتابخانه های مزبور را در مقدمهٔ (جلد اول) آورده است و نیز در آنجا تذکر داده که برای تدوین این کتاب کتابهای معرفی شده را مستقیماً دیده و پس از بررسی در این کتاب جای داده است و اگر احیاناً کتابی در این کتابخانه ها پیدا نشده و از دسترس وی خارج بوده، از کتابهای مرجع همچون "الذریعه الی تصانیف الشیعه" از شیخ آقا بزرگ تهرانی و دیگر کتابها استفاده کرده است .

در این کتاب نه تنها آثار چاپی امامیه معرفی شده بلکه در بعضی موارد به شرح حال نویسندگان نیز اشاره ای شده است ، که برای تدوین کتابی مانند تذکره علمای امامیه[1] کمک خواهد کرد .

از تلاش های مؤلف محترم و همکاران بخش تحقیقات و بخش انتشارات مرکز که با کوشش و صمیمیت این کتاب را برای انتشار آماده کردند، سپاسگزاری می نمایم و امیدوارم مجلدات بعدی این اثر نیز به سرعت آماده و منتشر و در اختیار علاقه مندان قرار گیرد . ان شاءالله .

علی ذوعلم

سرپرست مرکز

محرم الحرام ۱۴۱۸ق / اردیبهشت ۱۳۷۶ش

---

۱ - تذکرهٔ علمای امامیه پاکستان ، تألیف حسین عارف نقوی از سوی این مرکز در سال ۱۳۶۳ ش منتشر شده است .

سخن مدیر

اسلامی نظریہ کی وضاحت اور اشاعت میں برصغیر پاك و ھند کا مقام اور مختلف اسلامی علوم کی تحقیق اور تصنیفات کے سلسلہ میں اس سرزمین کے دانشوروں اور علمائے دین کی مساعی اور جدوجہد ایك ایسا موضوع ہے کہ کوئی محقق اور فاضل شخص اس کی تعریف اور قدردانی کیے بغیر نہیں رہ سکتا اور اس امر کی نشان دہی کرتا ہے کہ دین مبین اسلام اپنی جائے پیدائش یعنی جزیرہ نمائے عرب کے مقابلہ میں کہیں زیادہ عظیم اسلامی دنیا کے دوسرے خطوں کے اھل علم و دانش کی علمی اور تحقیقی توجہ اور غور و فکر کا مرکز رہا ہے ۔ اکثر محقق اور مؤلف حضرات جنھوں نے تفسیر ، فقہ ، علم کلام ، فلسفہ ، عرفان ، حدیث ، سیرت ، تاریخ ، سیاست ، اخلاق وغیرہ پر کتابیں لکھی ہیں وہ غیر عرب دانشور اور علما تھے ، جنھوں نے اپنا علمی اور فکری

سرمایہ دین مبین اسلام کے مختلف گوشوں اور زاویوں کی وضاحت کرنے میں صرف کیا اور عظیم اسلامی تمدن کی اصلی عناصر کی بنیاد رکھی اور آج انہوں نے مسلمانوں کیلئے علوم و معارف کا ایک عظیم سرمایہ یادگار چھوڑا ہے حتی کہ ادبیات عرب اور اس کی مختلف شاخوں اور فنون کے میدان میں بھی غیر عرب علما و فضلا کا حصہ خود عربوں سے کمتر نہیں ہے اور یہ حقیقت اس امر کا ثبوت ہے کہ دین مبین اسلام کا کسی طرح بھی کوئی خاص نسلی یا جغرافیائی رنگ نہیں رہا ہے ۔ بالکل ویسا ہی جیسے اس کے آخری دین ہونے اور اس کے عظیم الشان پیغمبر حضرت محمدؐ (ص) کے آخری پیغمبر ہونے نے اس دین حق کی زمانی محدودیت کی نفی کر دی ہے ۔

برصغیر میں اسلام کے مختلف فقہی مکاتب اور نظریاتی فرقوں کا وجود اس امر کا موجب ہوا کہ مختلف اسلامی مسائل ، موضوعات اور نقطہ ھائے نظر پر علما اور فضلا کے مذہبی اور فقہی اصولوں کی بنیاد پر تحقیق عمل میں آئے ، جیسا کہ ہم تک پہنچنے والے قیمتی علمی سرمائے سے ، مسلمان دانشوروں کی عام توجہ اور مجموعی کوشش کی نشان دہی ہوتی ہیں ۔ البتہ بعض موضوعات میں جیسے طب، تجربیاتی علوم ، نجوم ، ریاضی وغیرہ جو خاص دینی موضوعات کے علاوہ مسلمان دانشوروں کی توجہ کا مرکز رہے ہیں ، یہ مذہبی اور فرقہ وارانہ اختلاف علوم کے میدان میں بے اثر رہا ہے ، اور ان علما نے اپنی مساعی اور جدوجہد میں ایک دوسرے کے کام کی تکمیل کی ہے اور ایک دوسرے کا اثر قبول کیا ہے ۔ خود اسلامی علوم کے میدان میں بھی اختلاف نظر اور اصولی علمی اختلاف جہاں تک وسعت نظر کے ساتھ موضوع بحث رہا ہے ، علوم اسلامی کے ارتقا اور نشوو نما کا باعث بنا ہے ۔

رسول اکرم حضرت محمدؐ (ص) سے منقول حدیث جس میں آنحضرت اختلاف امت کو رحمت تصور فرماتے ہیں ، امت کے علما کے علمی اختلافات کی طرف اشارہ کرتی ہے ، جو بحث اور تبادل نظر کی گنجائش فراہم کرتے اور اسلامی علوم کی تکمیل اور ارتقا کا موجب ہوتے ہیں ۔ کلامی علوم ، تفسیر ، حدیث ، فقہ اور دوسرے اسلامی علوم کا ارتقا بڑی حد تک علما کے اختلاف نظر ، اجتہاد اور علمی نتائج کے استنباط میں فرق کا مرہون منّت رہا ہے ، جس کے نتیجہ میں عمیق اور دقیق علمی مباحثات اور مساعی عمل میں آئے ہیں ۔ البتہ قرآن کریم کی رو سے یہ اختلاف نظر کبھی بھی نزاع اور فرقہ واریت

کا باعث نہیں ہوسکتا ، کیونکہ مسلمانوں کے مختلف گروہوں اور فرقوں کے مابین نزاع اور جھگڑا قرآن کریم کے صریح نص کے خلاف ہے ، جس سے کوئی بھی مسلمان بے پروا نہیں رہ سکتا ۔

وہ تمام علمی اور تحقیقی جدوجہد جو علمائے دین کی طرف سے عمل میں آئی ہے علمائے امامیہ کا کردار نمایاں رہا ہے اور اس سے چشم پوشی ممکن نہیں ہے ۔ علماء امامیہ نے غیر دینی علوم و فنون اور اسلامی علوم و معارف کے مختلف شعبوں میں گرانقدر تصنیفات اور تحقیقات یادگار چھوڑی ہیں ۔ اسلامی معارف اور بلند اقدار کی طرف برصغیر کے لوگوں کی توجہ اور میلان میں امامیہ علمی مراکز اور ان کے علما کا روشن کردار اور ان کے وسیع علمی جدوجہد اور ان کی تصنیفات اور افکار کے بارے میں اطلاع اور ان کی طرف توجہ نے علاوہ اس کے کہ غیر متعصب محققوں اور سچے طالبان دانش کیلئے متنوع نقطہ ھائے نظر سے مختلف اسلامی موضوعات پر تحقیق ، بحث اور کاوش کا راستہ ھموار کیا ہے ، اس امر کی بھی نشان دہی کی ہے کہ بعض جاھل اور غرضمند لوگوں کے سوء نظر کے برخلاف ، مسلمان دانشوروں کے ایک اہم حصّے کے طور پر ، بڑی مدت سے آج تک اسلامی علوم و معارف کی نشوونما میں علمائے امامیہ کا قابل توجہ حصہ رہا ہے اور اس امر پر اتفاق ہے کہ دوسرے مذاھب اور گروھوں کے علماء کے ساتھ متقابل حسن تفاھم اور اسلامی سلوک کو روا رکھتے ہوئے وہ اسلام کی فکری سرحدوں کی حفاظت کیلئے کوشاں رہے ہیں ۔

امامیہ کی مطبوعہ کتابوں کی فہرست جو پہلے کچھ دوسرے طرز سے (۱) اس مرکز کی طرف سے شائع ہوئی ہے ، اس کے فاضل مصنف جناب سیّد حسین عارف نقوی کی کوشش اور اس مرکز کے شعبہ تحقیقات کی اعانت سے جدید ترتیب اور تبویب اور وسیع تر تحقیق و تدقیق کے ساتھ زیور طبع سے آراستہ ہو کر محققین محترم کی خدمت میں پیش کی جا رہی ہے ۔

۱- فہرست آثار چاپی شیعہ در شبہ قارہ ، حصہ اوّل (تفاسیر ، علوم قرآنی ، حدیث اور عقائد) ، ۱۴۱۱ ھجری قمری / ۱۹۹۱ عیسوی (مرکز کی مطبوعات کا سلسلہ وار نمبر ۱۲۰) .

محترم مصنف نے کتاب کے مقدمہ میں اپنے کام کی روش کی وضاحت فرما دی ہے ، جسے دوبارہ بیان کرنے کی ضرورت نہیں ہے ۔ اس کتابیات کی پہلی اور دوسری جلدیں اردو زبان کی مطبوعہ کتابوں کے لئے مخصوص ہیں ۔ تیسری اور چوتھی جلدیں عربی ، فارسی اور اس علاقہ کی مقامی زبانوں کی مطبوعہ کتابوں کے لئے مخصوص ہونگی ۔

پہلی جلد میں جو آپ ملاحظہ فرما رہے ہیں ۳۷۰۸ کتابوں کا تعارف کرایا گیا ہے جو قرآن کے ترجمہ اور تفسیر ، علوم قرآن ، تجوید ، حدیث (حدیث اور اصول حدیث) ، عقائد ، مناجات ، لغت اور قصائد ، نظم ، مثنوی ، غزل ، دواوین اور کلیات ، افسانہ ، تعلیم و تعلّم ، ناول ، ڈرامہ ، بچوں کے ادب اور اردو ادب (نثر)، علوم غریبہ ، علوم اسلامی ، متفرق کتب ، فرہنگ اور لغت ، اقتصادیات اور شعر و شاعری پر اردو زبان میں شائع ہوئی ہیں خواہ وہ کتابیں خود اردو زبان میں تصنیف کی گئی ہوں یا دوسری زبان سے اردو میں ترجمہ کی گئی ہوں ۔

البتہ جیسا کہ کتابوں کے موضوعات سے معلوم ہوتا ہے ، فاضل مؤلف کی توجہ بیشتر دینی اور مذہبی موضوعات اور مسائل پر مطبوعہ کتابوں کے کوائف اور تعارف کی طرف مرکوز رہی اور ایسی کتابیں جو برصغیر کے امامیہ دانشوروں اور علما نے دیگر علمی موضوعات پر تصنیف یا ترجمہ کی ہیں ، سوائے معدودے چند کتابوں کے ، اس فہرست میں ان کے مدّنظر نہیں رہی ہیں ۔ محترم مؤلف نے اس کتاب کی تیاری میں پاکستان کے بیشتر اہم کتابخانوں سے استفادہ کیا ہے ، خواہ وہ بڑے شہروں میں واقع ہوں یا قصبوں میں اور خواہ وہ ذاتی کتابخانے ہوں یا سرکاری کتابخانے ہوں ۔ ان کتابخانوں کی فہرست جلد اوّل کے مقدمہ میں دیدی ہے ۔ اور وہاں یہ بھی بتایا ہے کہ اس کتاب کی تیاری میں ان مذکورہ کتابوں کو انہوں نے براہ راست ملاحظہ کیا ہے ، اور ان کے مطالعہ کے بعد ان کو اس کتاب میں جگہ دی ہے اور اگر کوئی کتاب ان کتابخانوں میں نہیں مل سکی یا ان کی دسترس سے خارج تھی تو اس صورت میں حوالہ جاتی کتب سے استفادہ کیا ہے ۔

اس کتاب میں صرف امامیہ مطبوعہ کتابوں ہی کا تعارف نہیں کرایا گیا بلکہ بعض جگہ پر ان کے مصنفوں کے حالات زندگی کی طرف بھی اشارہ کیا گیا ہے ، جو

تذکرہ علمائے امامیہ (۱) جیسی کتاب کی تیاری میں مددگار ثابت ہوں گے ۔

فاضل مؤلف اور مرکز کے شعبہ تحقیقات اور مطبوعات کی کاوشوں کے سلسلہ میں جنھوں نے اس کتاب کو بڑی کوشش اور خلوص سے تیار کیا ہے ، شکریہ ادا کرتے ہیں ، اور امید ہے کہ اس کتاب کی دوسری جلدیں بھی تیزی سے تیار اور طبع ہو کر ان کے طالب حضرات کی دسترس میں قرار پائیں گی ۔ ان شاء اللّٰہ ۔

علی ذُوعلم

سرپرست مرکز

محرم الحرام ۱۴۱۸ ق/ اردیبہشت ۱۳۷۶ ش

۱- تذکرہ علمائے امامیہ پاکستان تألیف حسین عارف نقوی اس مرکز کی طرف سے ۱۳۶۳ش/۱۹۸۴ء میں شائع ہوئی ہے ۔

پیش لفظ

اسلامی تہذیب کی تاریخ میں ہمارے مصنفین نے معاشرتی اور علمی طبقات کی مناسبت سے مصنفین کے متعدد تذکرے تصنیف کئے ہیں۔ جنہیں طبقات کے نام سے یاد کیا جاتا تھا۔ جیسے « طبقات المفسرین » یا « طبقات المحدثین » یا « طبقات الفقھا » وغیرہ۔ مختلف سرزمینوں میں اسلامی معاشروں کی تشکیل مختلف انسانی و اجتماعی طبقات سے ھوتی چلی آ رہی ہے اور اسلام کی ترویج و تبلیغ میں تمام طبقات کا اپنی اپنی سر زمینوں کے تقاضوں کے مطابق حصہ رہا ہے۔ اسلامی معاشرے میں فقھی مسلک کے اعتبار سے تشیع ایک اہم ترین عنصر ہے۔ جس نے صدر اسلام سے لے کر تا حال تصنیفی نقطہ نظر سے نہایت اہم اور قابل ذکر خدمات انجام دی ہیں۔ یہ خدمات اس قدر وسیع ہیں کہ اس دور کے ایک مقتدر عالم اور کتابشناس آقا بزرگ طھرانی (متوفی ۱۳۸۹ ھ.ق/ ۱۹۷۰ء) نے پچیس جلدوں میں « الذریعه الی تصانیف الشیعه » لکھ کر

ان خدمات کو شمار کرنے کی قابل ستایش کوشش کی ہے ۔ اسی طرح اعجاز حسین نیشابوری لکھنوی کی کتاب « کشف الحجب و الاستار عن اسماء الکتب و الاسفار » موجودہ زمانے کی ایک اہم کتاب ہے جس میں شیعہ مصنفین کی کتابوں کا ذکر ہوا ہے ۔ مگر یہ دونوں کتابیں زیادہ تر عربی اور فارسی کتب اور ایرانی مصنفین کے ذکر پر مشتمل ہیں ۔ تشیع کی ایک اہم پایگاہ برصغیر پاکستان و ہند ہے ۔ اور یہاں کی عمومی زبان اردو اور دیگر علاقائی زبانیں اسلام کی تفہیم کا مؤثرترین ذریعہ بن چکی ہیں ۔ ایک عرصے سے یہ ضرورت محسوس کی جا رہی تھی کہ برصغیر کے دیگر طبقات اعلام کے ساتھ ساتھ یہاں کے امامیہ نے جو تصنیفی و علمی خدمات انجام دی ہیں. ان کا ایک کتابیاتی جائزہ لیا جائے ۔ اس سلسلے میں میں نے ۱۹۸۶ء میں برصغیر کے امامیہ کی تصانیف تألیفات اور تراجم پر کام شروع کیا اور اپنے کام کو صرف مطبوعہ کتابوں تک محدود رکھا ۔ میرے پیش نظر یہاں چھپنے والی امامیہ مصنفین کی اردو ، عربی ، فارسی پنجابی، سندھی اور انگریزی کتابوں کی فہرست کی تدوین ہے ۔ ۱۹۹۱ء میں اس سلسلے کی پہلی کڑی « فہرست آثار چاپی شیعہ در شبہ قارہ » مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان نے شایع کی جس میں قرآن ، حدیث ، اور عقاید پر مشتمل کتابوں کا تذکرہ تھا ۔ اب یہ فیصلہ کیا گیا کہ نہ صرف مذکورہ حصے کو اضافات کے ساتھ مرتب کیا جائے بلکہ بقیہ موضوعات کو بھی بتدریج شایع کیا جائے ۔ چنانچہ نئی ترتیب و تدوین کے بعد اب اس کتابیات کی دو جلدیں بیک وقت شایع کی جا رہی ہیں - پہلی جلد میں اردو زبان کے حسب ذیل موضوعات پر کتابیں ہیں :

ترجمہ و تفسیر قرآن ، علوم القرآن ، تجوید ، احادیث (حدیث و اصول حدیث) ، عقاید ، مناجات ، نعت و قصاید ، نظم ، مثنوی ، غزل ، دواوین و کلیات ، افسانہ ، تعلیم و تعلّم ، ناول ، ڈرامہ ، بچوں کا ادب ، اردو ادب (نثر) ، علوم غریبہ ، علوم اسلامی ، کتب متفرقہ ، فرہنگ و لغات ، اقتصادیات ، شعر و شاعری و متفرقات ۔

دوسری جلد میں حسب ذیل موضوعات پر اردو کتابوں کو شامل کیا گیا ہے :

اصول فقہ و فقہ ، سیرۃ و سوانح ، خطبات و مجالس ، مناظرہ ، اقبالیات ، سفرنامہ ، مکتوبات ، تاریخ ، انساب ، تذکرہ و سوانح ، اخلاق ، تحقیق و تنقید ، انیسیات ، غالبیات ، سیاسیات ، تاریخ اسلام ، تاریخ پاکستان ، تاریخ ہندوستان ، تاریخ ایران

وغیرہ ، تاریخ عمومی، شیخیت ، لغات ، طب ، قواعد اردو ، موسیقی ، سلام ، رباعیات و نوحہ جات ، مراثی انیس و دبیر ، مرثیے وغیرہ ۔

میری کوشش یہ رہی ہے کہ ہر کتاب کو جس کا اس فہرست میں تذکرہ ہوا ہے خود دیکھا جائے .البتہ جو کتابیں براہ راست نہیں دیکھ پایا ان کے آگے مآخذ کا ذکر کر دیا گیا ہے . جس کتاب کے نام کے سامنے ستارے کا نشان دیا گیا ہے . وہ کسی اور زبان سے اردو میں ترجمہ کی گئی ہے .

جن کتابوں کا اس فہرست میں اندراج ہوا ہے . ان کے مصنفین مؤلفین اور مترجمین کے بارے میں یہ اطمینان حاصل کرنا کہ ان کا تعلق امامیہ سے ہے خاصا مشکل کام ہے . اس بارے میں راقم السطور نے تحقیق کی مکمل کوشش کی ہے .

اس فہرست کی تیاری میں حسب ذیل کتب خانوں سے استفادہ کیا گیا ہے . جس کے لئے میں ان کے مہتمم حضرات کا شکر گزار ہوں.

* اسلام آباد
  - ادارہ تحقیقات اسلامی
  - پاکستان نیشنل سنٹر
  - مرکزی لائبریری قائداعظم یونیورسٹی
  - کتب خانہ بلال مہدی
  - کتب خانہ خواجہ مرتضی
  - کتب خانہ مولانا محمّد ثقلین کاظمی
  - کتب خانہ ڈاکٹر سیّد سبط حسن رضوی

* جھنگ
  - کتب خانہ دارالعلوم حسینیہ

* راولنڈی
  - پاکستان نیشنل سنٹر
  - کتب خانہ مفیدیہ سیار

- کتب خانه ملک آفتاب حسین قمی

* سرگودها

- کتب خانه دارالعلوم المحمدیه
- کتب خانه شیخ محمّد حسین ذهکو نجفی

* سکردو

- کتب خانه شیخ محمّد صادق کچوره
- کتب خانه شیخ حسن فخر الدّین نجفی

* کراچی

- کتب خانه انجمن ترقی اردو
- کتب خانهٔ جامعه امامیه ناظم آباد
- کتب خانه مولانا سیّد محمّد دهلوی

* کوهاٹ

- کتب خانه شیخ جواد حسین ، هنگو

* گجرات

- کتب خانه انجمن حسینیه
- کتب خانه مولانا سیّد امداد حسین شاه

* گوجرانواله

- کتب خانه مدرسه جعفریه

* گوجرخان

- کتب خانه کسری منهاس ، سیّد کسران

* لاهور

- مرکزی لائبریری پنجاب یونیورسٹی
- پنجاب پبلک لائبریری

- کتب خانہ جامعة المنتظر
- کتب خانہ مدرسة الواعظین
- کتب خانہ سیّد مظفر اقبال زیدی

* نوشهره
- کتب خانہ محمّد اقبال بلوچ

اس کتاب کی تدوین اور اشاعت میں جناب علی ذوعلم سرپرست مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان نے جو سرپرستی فرمائی ہے . اس کے لئے میں ان کا بے حد ممنون ہوں . ناشگزاری ہوگی اگر میں جناب ڈاکٹر عارف نوشاہی اور خانم انجم حمید کا ذکر نہ کروں کہ اُنھوں نے میری ہر جگہ رہنمائی فرمائی . خداوند تعالی ان کو مزید توفیقات عنایت فرمائے .

حسین عارف نقوی
محرم الحرام ۱۴۱۸ هـ.ق./مئی ۱۹۹۷ء

ترجمه و تفسیر قرآن

* تفسیر امام حسن عسکری (عربی).

(۱) آثارِ حیدری : مولانا سیّد شریف حسین بھریلوی (م۱۳۶۱ ھ).
امام حسن عسکری علیہ السّلام کی طرف منسوب تفسیر کا ترجمہ مع تقاریظ مولانا سیّد نجم الحسن عابدی (م ۱۳۵۸ ھ)، مولانا سیّد محمّد ہارون (م۱۳۳۹ ھ) اور مولانا سیّد احمد کبیر (۱۳۶۰ ھ). ۶۰۰ ص، امامیہ کتب خانہ لاہور، سات روپیہ، گیلانی الیکٹرک پریس لاہور.

(۲) آیات فضائل : مولانا سیّد محمّد تقی (م ۱۳۴۱ ھ)
فضائل اہلبیت کی جملہ آیات کو اکٹھا کیا گیا ہے جلد اوّل ،۴۸۲ ص.

(۳) آیات فضائل : مولانا سیّد محمّد تقی (م ۱۳۴۱ ھ)
جلد دوم، ۲۸۸ ص.

(۴) آیات فضائل : مولانا سیّد محمّد تقی (م ۱۳۴۱ ھ)
جلد سوم، ۱۸۰ ص.

(۵) آیات فضائل : مولانا سیّد محمّد تقی (م ۱۳۴۱ ھ)
جلد چہارم ۷۹ ص.

* آیة الکرسی پیام - آسمانی توحید (فارسی) : آقای محمّد تقی فلسفی

(۶) آیة الکرسی : مولانا سیّد محمّد تقی نقوی
«آیة الکرسی» پر دس تقاریر کا مجموعہ، ۲۶۰ ص، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ، ۱۹۹۰م.

(۷) آیت تطہیر : مولانا سیّد امیر حسین نجفی (م ۱۴۰۸ ھ)
۲۴ ص. امامیہ مشن لاہور، تعلیمی پریس لاہور.

(۸) آیت مودت : مولانا مشتاق حسین شاھدی
قُلْ لَا اَسْئَلُکُمْ عَلَیْہِ اَجْرًا اِلاَّ الْمَوَدَّۃَ فِی الْقُرْبٰی کی تفسیر
۱۴ ص ، قصر مسیّب رضویہ سوسائٹی کراچی ۔

(۹) ابواب المصائب : میرزا سلامت علی دبیر (م ۱۲۹۲ ھ)
صرف سورۂ یوسف کی تفسیر ، کہیں کہیں ربط مصائب ، ۱۶۸ ص ۔

(۱۰) اتفاق البرھان : مولانا محمّد علی طبسی حیدرآبادی (م ۱۳۳۱ ھ)
آیتِ معراج کی تشریح (توحید) ۔

(۱۱) احسن الحدیث : علامہ طالب جوھری
سورہ فاتحہ اور سورہ بقرہ کی ۸۶ آیات کا ترجمہ و تفسیر
۳۸۷ ص ، لاھور : امام بارگاہ باب العلم ، نثار آرٹ پریس لاھور ، ۱۹۹۶م ۔

(۱۲) ازھار التنزیل : مولانا سیّد محمّد محسن زنگی پوری

(۱۳) اسلام : نواب محمّد علی خان
قرآن پاک کی ان ۵۸ آیات کا ترجمہ مع متن جن میں لفظ اسلام آیا ہے
۲۰ ص ، نظامی پریس لکھنؤ ۔

(۱۴) انوار آلآیات : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
سو سے زیادہ آیات کی تفسیر مع تفسیر سورۃ الحجرات ، لاھور ۔

(۱۵) انوار الانظار : تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد (م۱۳۱۲ھ) (ذریعہ ۲:) ۔

(۱۶) انوار الفرقان جلد اوّل : مولانا مشتاق حسین شاھدی
تیرہ سورتوں کی تفسیر : الحمد ، القدر ، الزلزال ، التکاثر ، العصر ، الفیل ، القریش ، الماعون ، الکوثر ، الاخلاص ، الفلق ، الناس ، اللھب
۱۷۵ ص ، ۴۰ روپیہ ، کراچی ۔

(۱۷) انوار القرآن : علامہ ذیشان حیدر جوادی
۱۲۴۲ ص ، لاھور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۹۹۶م ۔

(۱۸) انوار القرآن جلد اوّل : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (م ۱۳۷۶ ھ)
سورۂ بقرہ کے چند رکوع کی تفسیر ، تفسیر کے علاوہ مندرجہ ذیل امور پر بھی روشنی ڈالی گئی ہے : لفظی ترجمہ ، با محاورہ ترجمہ ، علمِ صرف ، علم

نحو ، ظاہری تفسیر ، تفسیر بطریق اہلسنّت ، تفسیر بطریق شیعہ ، عصمتِ انبیاء پر تفصیلی بحث کی گئی ہے۔
۸۵۶ ص ، چار روپیہ ، ۱۳۵۷ ھ ، مطبع اصلاح کجوا (بہار)۔

(۱۹) ایجاز التحریر فی آیت التطہیر : مولانا سیّد ناصر حسین بن مظفر حسین جونپوری (م ۱۳۱۳ ھ)

* البیان (عربی) : آیت اللہ سیّد ابوالقاسم خوئی (م ۱۹۹۲م)

(۲۰) البیان فی تفسیر القرآن : شیخ محمّد شفاء نجفی
عنوانات : فضائل قرآن ، اعجاز قرآن ، اعجاز قرآن اور اوہام ، رسولِ اسلام (ص) کے دیگر معجزات ، قاریوں پر ایک نظر ، قراءتوں پر ایک نظر ، کیا قرآن سات قراءتوں پر نازل ہوا ، مسئلۂ تحریف قرآن ، جمع قرآن کے بارے میں نظریات، ظواہر قرآن کے بارے میں حجیّت ، قرآن کے بارے میں نسخ ، عالم خلقت کے بارے میں بداء ، اصول تفسیر ، قرآن حادث ہے یا قدیم ، تفسیر سورۂ فاتحہ ، آیت بسم اللہ کے بارے میں بحث اوّل ، آیت الحمد کے بارے میں بحثِ دوم ،
۵۳۴ ص ، جامعہ اہلبیت ، اسلام آباد ، ۱۴۱۰ ھ/۱۹۸۹م، عظمت برادر پرنٹرز لاہور ، قیمت : ۱۲۵ روپے۔

(۲۱) البیان : محمّد فضلِ حق
صرف تفسیر سورۂ فاتحہ ، ۱۷۶ ص ، بیس روپیہ ، جامعہ تعلیماتِ اسلامی کراچی۔

(۲۲) برهان البیان: مولانا سیّد ابوالقاسم رضوی (م ۱۳۲۴ ھ)

* پیام قرآن(فارسی) : آیۃ اللہ ناصر مکارم شیرازی

(۲۳) پیام قرآن (جلد اوّل): مولانا سیّد صفدر حسین
تفسیر نمونہ کا موضوع وار احاطہ
۵۲۶ ص ، ۱۰۰ روپے ، لاہور: مصباح القرآن ، کاظم برادرز پرنٹرز لاہور، ۱۴۱۴ھ۔

(۲۴) پیام قرآن (جلد دوم) : مولانا سیّد صفدر حسین
۵۲۸ ص ، ۱۲۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۴ ھ۔

(۲۵) پیام قرآن (جلد سوم): مولانا سیّد صفدر حسین
۳۷۰ ص ، ۱۲۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۵ ھ۔

(۲۶) تبلیغ رسالت : سیّد غلام اصغر
یاایُّهَا الرَّسُوْلُ بَلِّغْ مَا اُنْزِلَ اِلَیْكَ مِنْ رَّبِّكَ کے حوالے سے ثبوت خلافت بلافصل امیر المؤمنین (ع) کہیں کہیں عربی عبارات کا منظوم ترجمہ بھی پیش کیا گیا ہے ۔

خم میں نبی منادی ہیں سنتا ہوں میں صدا — یوم غدیر دیتے ہیں انکو نبی ندا
انکار کوئی کر نہ سکا بولے سب وہیں — مولیٰ ہوں اور ولی ہوں تمہارا میں بالیقین
دنیا میں تیرے حکم سے باہر نہیں کوئی — مولیٰ تیرا خدا ہے ہمارا ہے تو ولی
تم ہو ہمارے بعد امام اور رہنما — فرمایا تب علی سے اٹھو ہے میری رضا

۸۰ ص ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن ۔

(۲۷) تحقیق آیت نجوی : شیخ محمّد اسحاق نجفی و میرزا محمّد جعفر
سورۂ مجادلہ کی آیت ۱۳ کی تفسیر ، ۳۰ ص ، کراچی۔

(۲۸) ترجمہ و تفسیر قرآن مجید : علاّمہ سیّد محمّد صادق حفید نجم الملّت
بعض عنوانات : خدا کا وجود ، توحید ، صفاتِ ثبوتیہ ، قدرت ، علمِ غیب ، صدق ، امامت خدا کی طرف سے ہے ، حضرت رسول (ص) کی عصمت ، ائمہ کی عصمت ، حضرت علی کی امامت و خلافت ، امام حسین (ع) کی فضیلت
۹۶۰ ص ، نظامی پریس لکھنؤ ۔

(۲۹) ترجمہ و تفسیر القرآن الکریم : حافظ سیّد فرمان علی (م ۱۳۳۴ ھ)
شروع میں مولانا سیّد نجم الحسن عابدی (م ۱۳۵۷ ھ)، مولانا سیّد محمّد باقر (م ۱۳۴۶ ھ)، مولانا سیّد ظہور حسین (م ۱۳۵۷ ھ)، مولانا سیّد محسن نواب (م ۱۳۸۹ ھ) اور مولانا سیّد کلب حسین (م ۱۳۸۳ ھ) کی تقاریظ ہیں ۔ مولانا سیّد علی نقی صفی کی منظوم تقریظ ہے ۔

ہے مثل یہ مصحف گرامی — مطبوع مطبع نظامی
خوشخط ، خوشرنگ ، خوشنما ہے — ہر صفحہ پر اک چمن کھلا ہے

۹۶۰ ص ، مکتبۂ تعمیر ادب لاہور، پنجاب پریس لاہور۔

(۳۰) ترجمہ قرآن : تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ ھ)
بغیر متن ، دو جلد ، ۱۳۰۴ ھ، لکھنؤ.

(۳۱) ترجمۂ قرآن شریف : محمّد حسین قلی خان ابن نواب مہدی قلی خان
بلا متن ، ۷۹۶ ص ، ۱۸۸۶ م ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ.

(۳۲) ترجمہ و تفسیر قرآن المقلب بہ ضیاء الاسلام : مولانا زیرک حسین امروھی
۱۳۳۱ھ ، دلّی پرنٹنگ ورکس دھلی.

(۳۳) التّطہیر : قاضی فقیر علی عاقل انصاری
پچیس دلائل سے ثابت کیا گیا ہے کہ آیت تطہیر حضرات خمسہ نجباء علیہم السّلام کی شان میں نازل ہوئی. میر ذاکر حسین یاس لکھنوی نے تاریخ کہی:

کیا مرتبہ اہلبیت کو حق نے دیا　　جن کا نہ ہوا نہ ہوگا اب کوئی نظیر
کافر ہے کرے انکی طہارت میں جو شک　　خود جن کو کرے پاک خداوند قدیر
نازل ہوا انّما ثنا میں جن کے　　ہیں شبّر و زہرا(ع) و علی(ع) و شبیر(ع)
اس بحث میں اک کتاب عاقل نے لکھی　　ہے طاہر و پاک جس کی طرزِ تحریر
اے یاس لکھو یہ سر سے سالِ تألیف　　ہے آیت تطہیر گواہ تطہیر

۷۴ ص ، پانچ آنے ، ۱۳۲۱ ھ، اردو اخبار پریس لاھور .

(۳۴) تفسیر : مولانا محمّد رضا لاھر پوری
صرف تین پاروں کی تفسیر (مطلع).

(۳۵) تفسیر الآیات : مولانا حاجی اعجاز حسن امروھی .(مطلع).

(۳۶) تفسیر آیت تطہیر مع شرائط و تاثیر : مولانا سیّد حفاظت حسین بھیکپوری (م ۱۳۸۴ ھ)
۷۱ ص ، ۱۹۳۱م ، مطبع کھجوا ضلع سارن (بہار ھند).

(۳۷) تفسیر آیت انّکَ لعلی خُلُقٍ عَظِیمْ : مولانا محمّد باقر دھلوی(م ۱۸۵۷م).

(۳۸) تفسیر آیت تطہیر : مولانا محمّد باقر دھلوی (م ۱۸۵۷م).
اس کتاب میں مولانا محمّد سالم بخاری کے درباره آیت تطہیر یہ ابیات نقل کئے گئے ہیں:

چه گوئیم توصیف اهلِ عبا　　فزون است تحریر و تقریر ما

چه گفته شود وصف شان ای پسر که انوار حق اند بصورت بشر
گر آنها نبودی جهان هم نبود نبودی کسی را ظهور وجود
نبود انس و جان و نبودی ملک نبودی زمین و نبودی فلک
نبودی زمان و نبودی مکان برای همین شد همه در عیان
رباعی :
مقبول اله اهلِ بیت اند محبوب اله اهل بیت اند
نوری که ازان ظهورِ عالم آن نور اله اهل بیت اند

ڈاکٹر تنویر احمد علوی نے اپنی کتاب « ذوق - سوانح اور تنقید » کے صفحہ ۲۹۶پر ذکر کیا ہے کہ مولانا محمّد باقر « تبرا » کے قائل نہیں تھے لیکن کتاب کی اندرونی شہادت ڈاکٹر صاحب کے اس دعوی کی تردید کرتی ہے . چنانچہ مولانا محمّد باقر فرماتے ہیں :

« بے زاری مخالف سے حضرت علی (ع) کے بے شك اهل ایمان کے نزدیك عین ایمان کیونکه احادیثِ متواتره فریقین سے که هر ایك حدیث اپنی جگه به تشریح هدایت فضائل علی (ع) میں مرقوم ہے لیکن یه بھی ظاهر ہے که بیزاری امر دیگر ہے اور بُرا کہنا مجلسوں میں بحیثیت مصرعه کذائی صدر امر دیگر ہے ».

۱۶۰ص،

آغاز:بسمله انما یرید الله ...یعنی نہیں چاھتا الله مگر یه که لیجاوے تم سے ..

(۳۹) تفسیر انوار القرآن حصّہ اولّ : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری(م۱۳۷۶م)
سورۂ فاتحه کا ترجمه و تفسیر ، ۲۲۰ ص ، ۱۳۵۵ ھ، مطبع اصلاح .

(۴۰) تفسیر اساس البیان جلد اولّ جز اولّ : مولانا سیّد علی صفدر
چند سورتوں کی تفسیر ، ۸۰ ص ، همدرد پریس . راولپنڈی .

(۴۱) تفسیر اساس البیان جز دوم : مولانا سیّد علی صفدر
۳۸ سورتوں کی تفسیر ، ۳۰۰ ص ، ڈھائی روپیه ، همدرد پریس راولپنڈی.

(۴۲) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف : علامه حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
قرآنِ پاك کو سمجھنے کے لئے جن جن باتوں کا جاننا ضروری ہے انہیں ۶۹

عنوانات کے تحت بیان کیا گیا ہے ۔ جلد اوّل ، ۲۷۲ ص ، پانچ روپیہ ، جامعہ علمیہ باب النجف جاڑا ضلع ڈیرہ اسماعیل خان ، ثنائی برقی پریس سرگودھا ۔

(۴۳) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد۲ :علامہ حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
سورہ حمد اور سورہ بقرہ کی ۱۸۸ آیات کی تفسیر ،۲۹۲ ص، پانچ روپے ، مکتبہ باب النجف جاڑا ، خالد پرنٹنگ پریس سرگودھا۔

(۴۴) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد۳ :علامہ حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
سورہ بقرہ اور سورہ آلِ عمران کی ۱۹۱ آیات کی تفسیر
۲۷۲ ص ، پانچ روپیہ ، محرم ۱۳۸۱ ھ/ جون ۱۹۶۱م ، ثنائی برقی پریس سرگودھا۔

(۴۵) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد۴ :علامہ حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
سورہ آل عمران اور سورہ نساء کی ۱۷۶ آیات کی تفسیر
۲۷۶ ص ، پانچ روپیہ ، ثنائی برقی پریس سرگودھا ۔

(۴۶) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد۵ :علامہ حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
سورۂ مائدہ اور سورۂ انعام، ۲۷۲ ص، پانچ روپیہ،ثنائی برقی پریس سرگودھا۔

(۴۷) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد۶ :علامہ حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
سورۂ اعراف اور سورۂ انفال ، ۲۶۰ ص ، پانچ روپیہ ، ۱۳۸۴ ھ ۔

(۴۸) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد۷ :علامہ حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
سورۂ برأۃ ، سورہ یونس اور سورہ ھود
۲۶۰ ص ، پانچ روپے ، انصار پریس سرگودھا ۔

(۴۹) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد۸ :علامہ حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
سورۂ یوسف ، سورۂ رعد ، سورۂ ابراھیم ، سورہ حجر اور سورۂ نحل
۲۷۵ ص ، پانچ روپے ، انصار آرٹ پریس سرگودھا ۔

(۵۰) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد۹ :علامہ حسین بخش نجفی(م۱۹۹۰م)
سورۂ بنی اسرائیل ، سورۂ مریم ، سورۂ طٰہ ، سورۂ انبیاء
۲۵۲ ص، پانچ روپے ،۱۳۸۸ھ/۱۹۶۸م،مکتبہ انوار النجف دریاخان ضلع بھکر۔

(۵۱) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد ۱۰ :علامہ حسین بخش نجفی(م ۱۹۹۰م)
سورۂ حج ، مؤمنون ، نور ، فرقان ، شعراء اور نمل
۲۶۸ ص ، پانچ روپے ، مکتبہ انوار النجف دریا خان ضلع بھکر
شروع میں « انوار پنجتن » کے عنوان سے چند رباعیاں از سیّد مصطفی حسین تاجدار دہلوی :

ہر لفظ ہے ترازوئے حق پر تلا ہوا — تسنیم ، سلسبیل و لبن میں دھلا ہوا
دریا ہے ایک رشد و ہدایت کا موجزن — تفسیر ہے کہ مصحف ناطق کھلا ہوا

(۵۲) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد ۱۱ :علامہ حسین بخش نجفی(م ۱۹۹۰م)
سورۂ قصص ، عنکبوت ، روم ، سجدہ ، احزاب ، سبا اور سورۂ فاطر
۲۶۸ ص ، دس روپے ، مکتبۂ انوار النجف سرگودھا ، طفیل آرٹ پرنٹرز لاہور.

(۵۳) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد ۱۲ :علامہ حسین بخش نجفی(م ۱۹۹۰م)
سورۂ یسین ، صافات ، ص ، زمر ، مؤمن ، حم سجدہ ، شوری ، زخرف ، دخان
۲۷۱ ص ، دس روپے ، مکتبہ انوار النجف سرگودھا ، ویسٹرن پاکستان پرنٹنگ پریس ، لاہور.

(۵۴) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد ۱۳ :علامہ حسین بخش نجفی(م ۱۹۹۰م)
سورۂ جاثیہ تا ممتحنہ
۲۷۲ ص ، بارہ روپے ، مکتبہ انوار النجف دریا خان، شاہ اینڈ سنز پریس، لاہور.

(۵۵) تفسیر انوار النجف فی اسرار المصحف جلد ۱۴ :علامہ حسین بخش نجفی(م ۱۹۹۰م)
پارہ ۲۸ تا ۳۰
۲۸۸ ص ، سولہ روپیہ ، ۱۳۷۶ ھ، مکتبہ انوار النجف دریا خان .

(۵۶) تفسیر اینما : مولانا غلام حسنین کنتوری (م ۱۳۳۷ ھ)
اَیْنَما تَوَلُّوا فَثَمَّ وَجْہُ اللّٰہ کی تفسیر (مطلع).

(۵۷) برھان مجادلہ فی تفسیر آیت مباھلہ : مولانا شیخ محمّد اعجاز حسن محمّدی بدایونی (م ۱۳۵۰ھ)، لکھنؤ .

(۵۸) تفسیر پارہ الم : سیّد غضنفر علی بی – اے
تفسیر پارہ اوّل منظوم ، ۱۹۳۲م دھلی .

(۵۹) تفسیر توضیح القرآن : سیّد مجاور حسین (م ۱۹۸۰م)
۱۹۷۱م ، کراچی۔

* تفسیر سورہ یسین (فارسی) : آیت اللہ حسین مظاہری

(۶۰) تفسیر سورہ یسین : مولانا افتخار حسین تقوی
۴۴ باب - ۶۴۲ ص ، مکتبۃ الرضا کراچی ۔

(۶۱) تفسیر و تشریح آیت اصطفی و معانی آلِ عمران: مولانا مظہر علی اظہر (۱۹۷۴م)
سورۂ آلِ عمران کی آیت ۳۳-۳۴ کی تفسیر
۲۴ ص ، امامیہ کتب خانہ ، لاہور ۔

(۶۲) تنقید جدید : تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ھ)
چند آیات کی تفسیر ۔(مطلع)۔

(۶۳) التنویر : مولانا سیّد حسن عباس موسوی
علاّمہ سیّد نور اللہ شوستری (م ۱۰۱۹ ھ) کے رسالے آیت تطہیر کا ترجمہ مع متن
۱۳۴۱ ھ ، لکھنؤ ۔(ذریعہ)۔

(۶۴) توضیح خلافت مقربین : سیّد حیدر حسین ترمذی
مختلف آیات کی روشنی میں خلافت بلا فصل علی بن ابیطالب علیہ السّلام
عنوانات : آیت تطہیر کی تفسیر ، اولی الامر سے مراد امام ہے ، آیت « انّما و لیکم اللّٰہ کی تفسیر ، سورہ « الم نشرح » کی تفسیر
۱۲۶ ص، دس آنے ، شوال ۱۳۴۲ ھ /مئی ۱۹۲۴م ، آفتاب برقی پریس امرتسر۔

(۶۵) تفسیر رضی : مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری (م ۱۳۷۰ ھ)
یہ تفسیر اُن نوٹس پر مشتمل ہے جو مرحوم نے رامپور میں تیار کئے تھے ۔ نواب صاحب رامپور رضا علی خان کی خواہش پر علاّمہ حافظ کفایت حسین (م ۱۳۸۸ھ) ، مولانا سیّد محمّد دہلوی (م ۱۳۹۲ ھ)، مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری(م ۱۳۷۰ھ) پر مشتمل ایک بورڈ تشکیل پایا تھا جس نے ایک جامع تفسیر لکھنا تھی لیکن تقسیم ملک کی وجہ سے کام مکمل نہ ہو

سکا مولانا مرحوم نے اس ضمن میں جو کام کیا تھا اسے ان کے صاحبزادے مولانا سیّد ظفر الحسن نے شائع کیا ہے حصّہ اولؔ ، قیمت ڈیڑھ روپیہ .

(۶۶) تفسیر رضی حصّہ دوم :مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری ، قیمت ڈیڑھ روپیہ

(۶۷) " " حصّہ سوم : " " " ، " " "

(۶۸) " " حصّہ چہارم : " " " ، " دو "

(۶۹) " " حصّہ پنجم : " " " ، " " "

(۷۰) تفسیر سورہ الحمد حصّہ اول : مولانا سیّد محمّد تقی (م ۱۳۴۱ ھ) ۳۰۸ ص.

(۷۱) " " حصّہ دوم : " " " " ۶۶ ص.

(۷۲) حقیقت الفتنہ : نواب علی رضا خان قزلباش
« انما اموالکم و اولادکم فتنہ » کی تفسیر اور لفظ فتنہ کی تشریح
۱۶ ص ، ادارہ معارف آل محمّد سیالکوٹ، جنوری۱۹۵۲م، انشاء پریس لاہور.

(۷۳) خزینۃ الفضائل یا دھل فضیلت حصّہ اولؔ : سیّد محمّد دھلوی مہندس
پہلے دس پاروں تک کی دو سو آیات فضیلت اور ایک سو معجزات حضرت سرورکائنات صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلّم کو احاطۂ تحریر میں لایا گیا ہے اس کا تاریخی نام « وھل فضیلت » ہے جس سے اس کی تاریخ تألیف ۱۳۵۹ نکلتی ہے . شروع میں حضرت آیت اللّٰہ احمد الحائری المازندرانی، آیت اللّٰہ محمّد ابراھیم موسوی حائری ، مولانا سیّد کلب حسین اور مولانا سیّد محمّد حسین رضوی کی تقاریظ ہیں
۹۲ ص ، اپریل ۱۹۴۱م ، مطبع یوسفی دھلی.

(۷۴) تفسیر خلافت : مولانا محمّد اسماعیل دیو بندی (م ۱۳۹۶ ھ)
آیت استخلاف کی تفسیر اور خلافت بلافصل علی بن ابیطالب علیہ السّلام کا ثبوت. عنوانات :تصحیح مفہوم ، بعض آیاتِ قرآنیہ، تفسیر آیت استخلاف ، مفصّل تفسیر آیتِ ولایت ، خلافت ابوبکر از قمی کا جواب ، تفسیر آیتِ غار ، تفسیر آیتِ شوری
۱۶۸ ص ، تین روپے ، مکتبہ شیعہ دارالتبلیغ سرگودھا روڈ فیصل آباد ، پاکستان الیکٹرک پریس -

(۷۵) دعوتِ اتّحاد : ڈاکٹر سیّد ناصر حسین نقوی
« قل یا اهل الکتاب تعالوا الی کلمة » کی تفسیر
۲۵ پیسے ، ادارہ علوم الاسلام ساندہ کلاں لاہور ، نقوش پریس لاہور۔

(۷۶) ذریعة المغفرت : مولانا ذاکر علی جونپوری (م ۱۲۱۱ ھ)
چند آیات کی تفسیر (مطلع)۔

(۷۷) تفسیر ذیل البیان فی تفسیر القرآن : مولانا سیّد آقا حسین (م ۱۳۴۸ھ)۔
چند سورتوں کی تفسیر ، ۱۸۸ ص ، مطبع عماد الاسلام لکھنؤ ۱۳۴۲ ھ۔

(۷۸) تفسیر سورۂ یوسف : مولانا محمّد تقی (م ۱۳۴۱ ھ) (مطلع)۔

(۷۹) تفسیر سورۂ یوسف : مولانا سیّد علی اکبر بن سلطان العلماء (م ۱۳۲۷ھ) (توحید)۔

(۸۰) تفسیر سورۂ یوسف : راجه امداد علی خان ، تفسیر بلانقطه۔

(۸۱) تفسیر سورۂ هل اتی : سیّد امیر معز الدّین حیدرآبادی ۔

(۸۲) تفسیر سورۂ یوسف : سیّد ابراهیم بن محمّد تقی (م ۱۳۵۷ ھ)۔

(۸۳) تفسیر سورۂ هل اتی : تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ھ)۔

(۸۴) صراطِ مستقیم : مولانا خادم حسین خان ۔
« وانّ من شیعته لابراهیم » کی تفسیر
۳۸ ص ، مکتبه دارالتبلیغ شیعه گوجره ۔

(۸۵) صراطِ مستقیم : سیّد حسن نواب رضوی
۷۴ عنوانات کے تحت قرآن پاک کی آیات کو جمع کیاگیا ہے اور ان کا ترجمه و تفسیر پیش کی گئی ہے۔
۲۲۱ ص ، تین روپے پانچ پیسے ، اکتوبر ۱۹۶۸م ، فرنٹیر ایکس چنیج پریس راولپنڈی۔

(۸۶) تفسیر عمدة البیان : مولانا سیّد عمار علی سونی پتی (م ۱۳۰۴ھ)۔
پہلی مرتبه یه تفسیر ۱۲۸۸ ھ کو مطبع پنجابی لاہور میں چھپی ۔ ممتاز العلماء مولانا محمّد تقی (م ۱۲۸۹ ھ) نے تقریظ لکھی ۔
باسمه سبحانه یه تفسیر جو فاضل تحریر فخر الحججیح المستعمرین زائر ائمه

معصومین علیہم السّلام اجمعین زکی المتقی المعی لوذعی مولانا سیّد عمار علی صاحب سلمہ اللہ تعالی و ابقاہ و رزقہ ما یتمناہ نے تصنیف فرمائی ہے . مقامات متفرقہ اس کے ملاحظہ نحیف میں آئے حق سبحانہ و تعالی ان کو جزائے خیر دے اور ان کے سعی کو شائع کرنے مذہب برحق ائمہ ھدی علیہم السلام میں قبول فرمائے اور مؤمنین کو اس سے متنفع کرے . کتبہ محمّد تقی بن سیّد العلماء، پاکستان میں بھی یہ تفسیر انجمن تنویر العزا ملتان کے زیر اهتمام ۱۴۰۶ھ کو چھپی ، جلد ۱ ، ۵۲۸ ص .

(۸۷) تفسیر عمدة البیان جلد ۲ : مولانا سیّد عمار علی سونی پتی (م ۱۳۰۴ھ) ۵۵۹ ص ، ستّر روپے . انجمن تنویر العزاء ملتان ، ۱۴۰۶ ھ .

(۸۸) تفسیر عمدة البیان جلد ۳ : مولانا سیّد عمار علی سونی پتی (م ۱۳۰۴ھ) ۵۵۸ ص ، ستر روپے ، انجمن تنویر العزاء ملتان ، ۱۴۰۶ ھ.

پہلی مرتبہ یہ حصّہ ۶۹۹ ص کے ساتھ مطبع پنجابی لاهور میں ۱۲۹۰ کو چھپی . حافظ عمر دراز فائض خوشنویس نے تاریخ کہی :

پرسیده ای ندیم سالش کن گوش وی بسوی تقریر
چون ارسرد هم خویش گزری گویم بتو عمدة التفاسیر (۱۲۹۰ھ)

* تفسیر فرات (عربی) شیخ فرات بن ابراهیم بن فرات کوفی(رح)

(۸۹) تفسیر فرات : مولانا ملك محمّد شریف (م ۱۹۸۷م) ۴۳۵ ص ، ۳۲ روپے ، مکتبة الساجد ملتان،۱۹۷۸/۱۳۹۸م، منظور پرنٹنگ پریس ملتان .

(۹۰) فلسفۂ محبت : مولانا سیّد اقبال احمد نقوی « قل لا اسئلکم علیه اجرا » کی تفسیر ۲۴ ص ، الجواد بکڈپو بنارس ، ۱۹۵۲م .

(۹۱) عید غدیر : خواجه محمّد لطیف انصاری (م ۱۳۹۹ ھ) « یا ایها الرسول بلغ » کی تفسیر ۱۶ ص، انجمن صادقیه اثنا عشریه سیالکوٹ،۱۳۷۴ھ/۱۹۵۵م، انصاف پریس لاهور .

(۹۲) تفسیر قرآن : علامہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م).
پہلے تین پاروں کا ترجمہ و تفسیر ، بعض عنوانات : سورہ حمد کے نام ، رحمان اور رحیم کا فرق ، خدا کی طرف سے استہزاء کا مطلب ، اسرائیلی عقیدہ شفاعت اور اسلامی عقیدہ شفاعت میں فرق ، نسخ اور بداء ، حوارئین عیسیٰ(ع) کا تذکرہ، اسلام کے بغیر نجات کا تصوّرغلط ہے ، جلد اول ، ۶۴۸ ص ، ساٹھ روپے ، ثمریگ کشمیر (مقبوضہ) ، ۱۴۰۲ھ/۱۹۸۲م ، یہ حصّہ « فصل الخطاب » کے نام سے ادارہ ترویج علوم اسلامیہ کراچی نے مارچ ۱۹۸۶م کو شائع کیا .

(۹۳) جلد دوم :
چوتھے ، پانچویں اور چھٹے پارے کی تفسیر ، عنوانات : خیرات کے متعلق ضروری ھدایت ، بہترین امّت کون ہے ، صحابہ کے واقعات پر تبصرہ کو روکنا منشائے قرآن کے خلاف ہے ، حیات شہداء ، شکوہ اور جواب شکوہ ، حیاتِ مسیح (ع)ضرورتِ وسیلہ، حضرت عیسیٰ(ع) اور حضرت مریم (ع) کی صحیح حیثیت ، ۴۸۵ ص ، ساٹھ روپے ، جنوری ۱۹۸۳، آفسٹ پرنٹرز دھلی .

(۹۴) جلد سوم :
۱۹۸۳م ، دھلی.

(۹۵) جلد چہارم :
دھلی .

(۹۶) تفسیر القرآن : مولانا سیّد ظفر حسن امروھی (م شوال ۱۴۰۹ ھ)
سورۂ فاتحہ سورہ مائدہ ، جلد اوّل ، ۴۰۰ ص ، ساٹھ روپے ، شمیم بکڈپو کراچی ، ۱۹۷۷م .

(۹۷) جلد دوم :
ساتویں پارے سے بارھویں پارے تک
۳۴۰ ص ، ساٹھ روپے ، شمیم بکڈپو کراچی، ۱۹۷۸م .

(۹۸) جلد سوم :
سورۂ یوسف تا سورۂ فرقان ، بعض عنوانات : ابراھیم کے طریقے کی پیروی کا

کا حکم ، آسمانی کتاب کا عالم کون ہے ؟، بارش کے فوائد ، بدعت کرنے والوں کی مذمّت ، خوارج کی مذمت رونا خلافِ صبر نہیں ، سورہ حمد کی اھمیّت اور قرآن کی عظمت .

۴۰۲ ص ، ۷۵ روپے ، شمیم بکڈپو ، کراچی ، ۱۹۸۱ .

(۹۹) جلد چہارم :

(۱۰۰) قربیٰ و مودت : پروفسیر سیّد زین العابدین

«قل لا اسئلکم علیه اجرا الأ المودة فی القربیٰ» کی تفسیر ، ۴۰ ص ، کراچی .

(۱۰۱) تفسیر المتقین : مولانا سیّد امداد حسین کاظمی (م ۱۳۹۵ ھ)

شروع میں علاّمہ حافظ کفایت حسین (م ۱۳۸۸ھ) ، مولانا محمّد بشیر انصاری(م۱۹۸۳) ، مولانا میرزا یوسف حسین (م ۱۹۸۸م) ، حافظ سیّد ذوالفقار علی شاہ(م۱۹۸۲م) ، مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م) ، مولانا سیّد نجم الحسن کراروی (م ۱۴۰۲ھ) اور علاّمہ سیّد نصیر الاجتہادی (م ۱۴۱۰ ھ) کی تقاریظ ہیں

(۲۰+۷۹۸) ص، ۵۰ روپے ، شیعہ بک ایجنسی ، لاہور ، ۱۳۸۱ ھ، انصاف پریس لاہور.

* تفسیر نمونہ (فارسی) : آیت اللہ ناصر مکارم شیرازی وغیرہ .

(۱۰۲) تفسیر نمونہ : مولانا سیّد صفدر حسین (م ۱۴۱۰ ھ)

سورہ حمد تا سورہ بقرہ کی۱۸۷ آیات ، جدید اور ابھرتے ہوئے مسائل بھی زیر بحث لائے گئے ہیں ، جلد یکم ، ۴۶۴ ص ، ۶۰ روپے ، حوزہ علمیہ جامعۃ المنتظر لاہور،۱۴۰۴ھ لاہور آرٹ پریس لاہور .

(۱۰۳) جلد دوم :

سورۂ بقرہ آیت ۱۸۸ تا سورۂ آلِ عمران ۹۱

۴۰۵ ص ، ساٹھ روپے ، مکتبۃ الرضا لاہور ، ۱۴۰۵ ھ ، لاہور آرٹ پریس لاہور.

(۱۰۴) جلد سوم : بعض عنوانات : آیات قرآنی

سورہ آلِ عمران آیت ۹۲ تا سورہ نساء آیت ۷۰ ،

مسلمانوں کے دل پر اثر ، یہودیوں کی عبرتناک داستان ، شخصیّت پرستی کی ممانعت ، اسلام میں مشورے کی اہمیت ، علماء کی عظیم ذمہ داری ، حضرت آدم (ع) کے بچوں کی شادیاں کس طرح ہوئیں ، اصل کتاب میں حضرت آدم علیہ السّلام کے بیٹوں کی شادیاں اپنی بہنوں کے ساتھ کو ترجیح دی گئی ہے جبکہ مترجم نے اس سے اختلاف کیا ہے ۔

۳۳۴ ص ، ۶۰ روپے ، مکتبۃ الرضا ۲ - دیو سماج روڈ ، لاہور ربیع الاوّل ۱۴۰۶ ھ ، شفاف پرنٹنگ ایجنسی لاہور ۔

(۱۰۵) جلد چہارم :

سورۂ نساء آیت ۷۱ تا سورۂ مائدہ آیت ۶۶ ۔ عنوانات : غلط خبریں اور افوائیں پھیلانے کے نقصانات ، فریضۂ نماز کی اہمیّت ، منافقین کی صفات ، توسل کی حقیقت ۔

۳۴۱ ص ، ۶۰ روپے ، مکتبۃ الرضا لاہور ، ۱۴۰۶ ھ ، منظور اعجاز پریس دربار مارکیٹ لاہور۔

(۱۰۶) جلد پنجم :

سورۂ مائدہ آیت ۶۷ تا سورۂ انعام آیت ۱۴۰ ، عنوانات : انتخاب جانشین پیغمبر کا ہی آخری کار رسالت تھا ، اکثریت پاکیزگی کی دلیل نہیں، عددی اکثریت کچھ اہمیت نہیں رکھتی ، کیا آزر حضرت ابراہیم علیہ السّلام کا باپ تھا ؟ اس جلد میں اقوام گذشتہ ، شخصیات ، علماء و دانشور، کتب آسمانی ، کتب سیر و تاریخ و تفاسیر ، لغات و مقامات کا اشاریہ بھی موجود ہے جسے سیّد تشکیل حسین موسوی نے مرتب کیا۔

۳۹۲ ص ، ۶۵ روپے ، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور، ذی قعدہ ۱۴۰۷ ھ ، آر۔ آر پرنٹرز۔

(۱۰۷) جلد ششم : مولانا مفتی سیّد طیب آغا جزائری

سورۂ انعام آیت ۱۴۱ تا سورۂ اعراف آیت۱۷۱ ، عنوانات : عمل صالح کے بغیر ایمان کا کوئی فائدہ نہیں ، مؤلف « المنار » کے مذہب شیعہ پر ناروا حملے ، شریعت کی آڑ میں الٰہی فرمان کی خلاف ورزی ، آزمایش الٰہی کی مختلف

شکلین۔

۳۷۶ ص، ۶۵ روپے، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور، شوال ۱۴۰۷ ھ، زاھد بشیر پرنٹرز لاہور۔

(۱۰۸) جلد ھفتم: مولانا سیّد صفدر حسین نجفی (م۔۱۴۱۰ ھ/۱۹۸۹م)

سورۂ اعراف آیت ۱۷۲ تا سورۂ توبہ آیت ۵۹

۳۳۵ ص، ۶۵ روپے، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور، رمضان المبارک ۱۴۰۷ ھ، آر۔آر پرنٹرز۔

(۱۰۹) جلد ھشتم:

سورۂ توبہ آیت ۶۰ تا سورۂ یونس آیت ۱۰۹

۳۲۲ ص، ۶۰ روپے، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور، صفر ۱۴۰۸ ھ۔ زاھد بشیر پرنٹرز لاہور۔

(۱۱۰) جلد نہم:

سورۂ ھود تا سورۂ یوسف آیت ۵۳

۳۹۲ ص، ۶۰ روپے، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور، ۱۸ ذی الحجہ ۱۴۰۷ ھ، آر۔آر پرنٹرز لاہور۔

(۱۱۱) جلد دھم:

۳۲۳ ص، ۶۵ روپے، مصباح القرآن ٹرسٹ، ۱۴۰۸ ھ، آر۔آر پرنٹرز لاہور۔

(۱۱۲) جلد یازدھم:

۳۷۲ ص، ۶۵ روپے، مصباح القرآن ٹرسٹ، ذی الحجہ ۱۴۰۸ ھ۔ آر۔ آر پرنٹرز لاہور

(۱۱۳) جلد دوازدھم:

سورۂ بنی اسرائیل تا سورۂ کہف آیت ۱۱۰، ۴۹۹ ص، ۶۵ روپے، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور، جمادی الاول ۱۴۰۹ ھ۔

(۱۱۴) جلد سیزدھم:

سورۂ مریم، سورہ طٰہ اور سورۂ انبیاء

۳۸۹ ص، ۷۵ روپے، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور، رجب المرجب ۱۴۰۹ ھ۔

زاہد بشیر پرنٹرز لاہور۔

(۱۱۵) جلد چہاردھم :

سورۂ حج تا سورۂ نُور آیت ۶۴

۴۶۷ ص ، ۷۵ روپے ، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور ، شعبان المعظم ۱۴۰۹ ھ، زاہد بشیر پرنٹرز لاہور۔

(۱۱۶) جلد پانزدھم :

سورۂ فرقان تا سورۂ نمل

۴۵۰ ص ، ۷۵ روپے ، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور ، ذی قعدہ ۱۴۰۹ ھ . معراج دین پرنٹرز لاہور۔

(۱۱۷) جلد شانزدھم :

سورۂ قصص تا سورۂ روم

۴۰۹ ص ، ۷۵ روپے . مصباح القرآن ٹرسٹ ، لاہور ، ربیع الاول ۱۴۱۰ ھ.

(۱۱۸) جلد ھفدھم :

سورۂ لقمان تا سورہ احزاب

۳۸۰ ص ، ۷۵ روپے ، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور ، جمادی الاوّل ۱۴۱۰ ھ.

(۱۱۹) جلد ھیجدھم :

سورہ سبا ، فاطر و یٰسین کی تفسیر

۴۷۲ ص ، ۷۵ روپے ، لاہور ، مصباح القرآن ٹرسٹ ، معراج دین پرنٹرز ، لاہور ، ۱۴۱۰ھ، اشاریہ : سیّد شکیل حسین موسوی .

(۱۲۰) جلد نوزدھم :

سورۂ صافات ، سورہ ص ، سورہ زمر کی تفسیر

۴۷۸ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، معراج دین پرنٹرز ، ۱۴۱۱ ھ.

(۱۲۱) جلد بیستم :

سورہ مومن ، سورہ حم سجدہ اور سورہ شوری کی تفسیر

۴۶۰ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور: مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۱ ھ.

(۱۲۲) جلد بیست و یکم :
سورہ زخرف ، سورہ دخان ، سورہ جاثیہ ، سورہ احقاف اور سورہ محمّد کی تفسیر
۴۶۷ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور: مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۲ ھ.

(۱۲۳) جلد بیست و دوم :
سورہ فتح ، حجرات ، ق ، ذاریات ، طور ، النجم کی تفسیر
۴۷۹ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۲ ھ.

(۱۲۴) جلد بیست و سوم :
۴۱۱ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۲ ھ.

(۱۲۵) جلد بیست و چہارم :
۴۵۰ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ، ۱۴۱۲ ھ.

(۱۲۶) جلد بیست و پنجم :
سورہ ھاج ، نوح ، جنّ، مزمّل ، مدثر ، قیامت ، انسان اور سورۂ مرسلات کی تفسیر
۳۶۸ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور: مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۲ ھ.

(۱۲۷) جلد بیست و ششم :
۳۷۴ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۲ ھ.

(۱۲۸) جلد بیست و ھفتم :
۴۶۴ ص ، ۸۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۲ھ/ ۱۹۹۱م.

* تفسیر موضوعی (فارسی) : استاد جعفر سبحانی.

(۱۲۹) قرآن کا دائمی منشور(جلد اول): مولانا سیّد صفدر حسین نجفی(م ۱۹۸۹م)
مندرجہ ذیل موضوعات پر قرآنی آیات کو اکٹھا کیا گیا ہے : توحید پرستی ، والدین سے حسن سلوک، اولاد کو قتل نہ کرو ، جنسی بے راہ روی کے خلاف جہاد ، نفس انسان کا احترام ، یتیم کی حمایت ، قرآن اور قسط و عدل ، استطاعت کے مطابق ذمہ داری، گفتگو میں عدل ، عہد الہی کا ایفاء ، کل چوبیس اصول بیان کئے گئے ہیں ، ۸۰ روپے ، مصباح القرآن ٹرسٹ لاہور

۱۴۱۰ ھ، معراج دین پرنٹرز لاہور۔

(۱۳۰) جلد دوم :
آیۃ اللہ سبحانی کی فارسی میں لکھی گئی کتاب کا ترجمہ ، تفسیر موضوعی
۴۲۶ ص، ۱۲۵ روپے ، لاہور: مصباح القرآن ٹرسٹ ، معراجدین پرنٹرز،
۱۴۱۱ ھ۔

(۱۳۱) جلد سوم :
۳۰۳ ص ، ۱۲۵ روپے ، لاہور: مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۲ ھ۔

(۱۳۲) جلد چہارم :
۴۵۶ ص ، ۱۲۵ روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، معراجدین پرنٹرز ،
۱۹۹۲م۔

(۱۳۳) جلد پنجم :
۴۶۷ ص، ۱۲۵، روپے ، لاہور : مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۳ ھ۔

(۱۳۴) جلد ششم :
۳۶۶ ص ، ۱۲۵ روپے ، لاہور: مصباح القرآن ٹرسٹ ،۱۴۱۴ ھ۔

(۱۳۵) جلد ھفتم :
۳۷۲ ص ، ۱۲۵ روپے ، لاہور: مصباح القرآن ٹرسٹ ، ۱۴۱۶ ھ ۔

(۱۳۶) تفسیر یوسفی : مولانا سیّد یوسف حسین امروھی (م ۱۳۵۲ ھ)
صرف تیسویں پارے کی تفسیر
۳۸ ص (ناقص الآخر)، احسن المطابع میرٹھ۔

* خلاصۃ المنہج (فارسی) : ملا فتح اللہ کاشانی (م ۹۹۷ھ)۔

(۱۳۷) تنویر البیان فی تفسیر القرآن جلد اوّل:مولانا سیّد علی بن غفرانمآب(م۱۲۵۹ھ)
کے ترجمہ قرآن کے ساتھ ترجمہ خلاصہ منہج
۴۰۰ ص ، ۵ روپے ، ۱۳۱۳ ھ ، مطبع اعجاز محمدی آگرہ ۔

(۱۳۸) جلد دوم :
۳۸۲ ص ، ۵ روپے ، ۱۳۱۳ ھ، مطبع اعجاز محمدی آگرہ ۔

(۱۳۹) جلد سوم :
۴۰۴ ص ، ۵ روپے ، ۱۳۱۳ ھ ، مطبع اعجاز محمدی اگرہ .
* توبہ(فارسی) : آیۃ اللہ سیّد عبدالحسین دستغیب .
(۱۴۰) توبہ : مولانا عابد عسکری
یا ایھا الذین آمنو اتوبوا الی اللہ توبۃ نصوحا کی تفسیر
۹۰ ص ، لاہور: امامیہ پبلی کیشنز .
(۱۴۱) چہاردہ سورہ/ اسلامی صحیفہ : مولانا خواجہ فیاض حسین (م ۱۳۵۱ھ)
چودہ سورتوں کا ترجمہ اور ان کے خواص .
(۱۴۲) حبل المتین خلاصہ تفسیر منہج الصادقین حصّہ اوّل : شیخ محمّد حافظ نجفی بلتستانی .
۳۰۴ ص ، ۱۹۹۱م ، رضوان پریس لاہور ، ۴۵ روپے .
(۱۴۳) حواشی القرآن : تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ ھ)
ان حواشی میں سرسیّد احمد خان (م ۱۸۹۸م) کے خیالات کی تردید کی گئی ہے .
(۱۴۴) خلاصۃ التفسیر : مولانا سیّد محمّد ھارون زنگی پوری (م ۱۳۲۹ ھ)
(۱۴۵) خمسہ متحیّرہ ردّ قول مولوی سلامت اللہ : مولانا علی حسین زنگی پوری (م ۱۳۱۰ ھ)
سورۃ القدر کی تفسیر (ذریعہ).
(۱۴۶) درسِ قرآن حکیم حصّہ اوّل : مولانا سیّد محمّد رضی
ریڈیو پاکستان پر جو ۱۹۵ دروس دئیے گئے تھے اُنھیں اکٹھا کیا گیا ہے ،
۶۲۸ ص ، ادارہ علوم نشر دینیہ کراچی، ۱۹۸۲م ، انٹرنیشنل پریس کراچی .
(۱۴۷) حصّہ دوم :
۲۳۸ ص، ادارہ نشر علوم دینیہ کراچی،۱۹۸۲م، انٹرنیشنل پریس کراچی .
(۱۴۸) درسِ قرآن : استاد مطہری کی کتاب کا ترجمہ، سورہ حمد ، بقرہ ، انشراح ، قدر ، زلزال ، عادیات اور سورہ عصر
۳۲۸ ص ، ۴۰ روپے ، دارالثقافۃ الاسلامیہ کراچی ، شوال ۱۴۰۷ ھ/ جون

۱۹۸۷ م تیموریہ پرنٹنگ پریس کراچی ۔

(۱۴۹) دس چھوٹی سورتوں کی تفسیر : مولانا سیّد مرتضیٰ حسین فاضل(م ۱۹۸۷م)

(۱۵۰) سورہ یٰسین : مولانا سیّد فرمان علی (م ۱۳۳۴ ھ)

ترجمہ و فضائل سورہ ، قیمت سوا روپیہ ، محفوظ بک ایجنسی کراچی ، شوکت علی پرنٹرز کراچی۔

(۱۵۱) سورہِ یٰسین : مولانا رضی جعفر

۴۸ ص ، کراچی : احمد بکڈپو ۔

(۱۵۲) ظِلِّ ممدود : مولانا سیّد محمّد ابراہیم (م ۱۳۰۷ھ)

سورۂ ھود ، یوسف اور کہف کے بعض آیات کی تفسیر (مطلع)۔

(۱۵۳) ضمیمہ جات مقبول ترجمہ و حواشی : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۳۴۰ ھ)

مقبول ترجمے کی تفسیر کا وہ حصّہ جو حاشیہ پر نہ آسکا

۶۳۲ ص ، مقبول پریس دھلی۔

(۱۵۴) عیون العرفان فی تفہیم القرآن : علاّمہ حسین بخش نجفی (م ۱۹۹۰م)

سورہ حمد و بقرہ کی چند آیات ، ۵۶ ص ، مکتبۃ المبلغ بلاک ۱۹ سرگودھا ۔

(۱۵۵) قرآن مجید مترجم مع تفسیر لوامع التنزیل : مولانا میرزا احمدعلی امرتسری(م ۱۳۹۰ھ)۔

۸۰۲ ص ، بیس روپے ، شیخ غلام حسین اینڈ سنز لاھور، خورشید عالم پریس لاھور ، سیّد حمید حسین پانی پتی نے تاریخ کہی :

جناب مولوی احمد علی کی سعی جمیل نبی ہے مہبط انوار علم القرآن
کلام حق کی یہ تفسیر منتخب وہ ہے کہ جس سے تازہ ہو ایمان پختہ تر ایقان
ہر ایک لفظ ہے نکتہ سرائے « یسرنا » ہر ایک جملہ ہے توفیق حق کی اک برھان
جو پوچھا سال طباعت حمید خوشدل سے کہا ہے شمع ھدایت « لوامع القرآن »

(۱۵۶) قرآن شریف مترجم معہ حاشیہ : مولانا شیخ محمّد علی (م ۱۳۶۷ھ)

۹۶۸ ص ، ۱۳۳۰ ھ، مطبع اثنا عشری دھلی ۔

(۱۵۷) قرآن مجید مترجم بحواشی : مترجم و محشی کا نام درج نہیں آخری صفحہ پر یوں لکھا ہے : « للہ الحمد و الثنا کہ خالق ارض و سما بہ ساعت سعید قرآن مجید

فرقان حمید مترجم و محشی مذہب امامیہ بخط بے نمط خاکسار عصیان شعار رحیم بخش برتر امروہی نقل ہو کر عمدۃ المطابع واقع امروہہ محلہ دانشمندان ...»

۱۳۰۱ ھ، عمدۃ المطابع امروہہ ، رحیم بخش برتر نے تاریخ کہی :

برتر کتاب خالق اکبر بروز سعد مطبوع بہرورد و ثواب عظیم شد
بودم بفکر سال کہ آمد ندائے غیب تاریخ طبع خوب کتاب کریم شد

(۱۵۸) قرآن مجید مترجم : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۳۴۰م)

حاشیہ پر تفسیر ، بعض ایسی روایات بھی آگئی ہیں جو پایۂ اعتبار سے ساقط ہیں شروع میں سیّد احمد علی (م ۱۳۸۸ ھ) ، مولانا سیّد کلب حسین (م ۱۳۸۳ھ)، مولانا سیّد محمّد دھلوی (م ۱۳۹۲ھ)، مولانا سیّد نجم الحسن امروھی (م ۱۳۵۷ ھ) ، مولانا سیّد ظہور حسین (م ۱۳۵۷ ھ)، مولانا سیّد یوسف حسین امروھی (م ۱۳۵۷ ھ)، مولانا سیّد سبط نبی نوگانوی (م ۱۳۵۷ھ) ، مولانا سیّد محمّد باقر (م ۱۳۴۶ ھ)، مولانا سیّد محمّد ھادی(م۱۳۵۷ ھ)، مولانا سیّد آقا حسین (م ۱۳۴۸ ھ)، سیّد ناصر حسین (م ۱۳۶۱ ھ)، اور علامّہ سیّد علی الحائری(م ۱۳۶۰ھ) کی تقاریظ ہیں

۱۲۱۰ ص ، ۲۰ روپے ، افتخار بکڈپو کرشن نگر ، لاہور، ۱۹۵۵م ، استقلال پریس لاہور ، پہلی اشاعت ۱۳۳۱ ھ کو ہوئی میرزا کاظم حسین محشر لکھنوی نے تاریخ کہی:

اے فاضل اکمل تیری کوشش کے تصدق وہ کام کیا کہ جسے نقش یگانہ
کس حسن سے تحریر کئے معنی قرآن اردو کو عطا کر دیا ملبوس شہانہ
ہر جملے کی تاثیر بیاں کر نہیں سکتا ہر سطر کو گویا دل بسمل ہے نشانہ
خوبی فصاحت کو مخالف بھی جو دیکھے دل سے ہو مسلمان نکرے کوئی بہانہ
لازم ہے نظارے کے لئے دیدہ باطن قرآن کے معنی ہیں نہیں ہے یہ فسانہ
اس باغ حقیقت میں سنے جنسے ہو سننا دل کھنچتا ہے بلبل سدرہ کا بہانہ
محشر نے کہا جوش میں یوں مصرعہ تاریخ یہ ترجمہ قرآن کا ہے مقبول زمانہ
(۱۳۳۱ ھ)

اپنے زمانے کے مطابق تفسیر پر مناظرانہ رنگ غالب ہے ۔

(۱۵۹) قرآن مجید : مولانا سیّد اولاد حیدر بلگرامی (م ۱۳۶۱ھ)
سورۂ حمد تا سورہ آل عمران ، ۱۲۰ ص ، نظامی پریس لکھنؤ ۔

(۱۶۰) قرآن مجید مترجم جلد اوّل : مولانا سیّد علی بن غفرانمآب (م ۱۲۵۹ ھ)
سورہ حمد تا سورہ توبہ
۴۰۰ ص ، پانچ روپے ،۱۳۱۳ ھ ، مطبع اعجاز محمدی آگرہ ، مولانا سیّد محمّد عبدالجلیل مارھوی نے تاریخ کہی :
« تمّ القرآن المجید بعون العلیم الحمید » (۱۳۱۳ ھ)

(۱۶۱) جلد دوم :
گیارہویں پارے سے بیسویں پارے تک ،
۳۸۲ ص ، پانچ روپے ، مطبع اعجاز محمّدی آگرہ ۔

(۱۶۲) قرآن مجید مترجم جلد سوم : مولانا سیّد علی (م ۱۲۵۹ ھ)
اکیسویں پارے سے آخری پارے تک ،۴۰۳ ص ، ۵ روپے ،۱۳۱۳ ھ ، مطبع اعجاز محمدی آگرہ ۔

(۱۶۳) قرآن مجید مترجم مع ترجمہ ضیاء القرآن
ترجمہ بین السطور حاشیہ پر آیات کے افعال وخواص اور ان کے نہایت معتبر اور مستند اعمال کی تشریح ۔ (در نجف یکم فروری ۱۹۲۵م) ۔

(۱۶۴) قرآن مجید مع خلاصۃ التفاسیر ، اس ترجمے اور تفاسیر پر جن علماء نے مہریں ثبت کیں ان کے اسمائے گرامی حسب ذیل ہیں : حاجی محمّد ابراہیم حسین ، شیخ احمد علی ، محمّد علی صغیر ، حافظ عبدالحسین ، حافظ اعجاز حسین ، حافظ سجاد حسین اور حافظ محمّد کاظم حسین ، ۶۵۵ ص ، مطبع یوسفی دھلی ۔

(۱۶۵) قرآن مجید کی کچھ سورتوں کا مطلب : سیّد محمّد زکی
بیس سورتوں کا ترجمہ بغیر متن ، ۹۶ ص ، زرین آرٹ پریس لاہور ۔

(۱۶۶) قصص الانبیاء : مولانا سیّد احمد بن رضا بن محمّد نقوی
۲۴۸ ص ، نجف اشرف ۔ (ذریعہ) ۔

(۱۶۷) قصّہ اصحاب کہف : رحمت حسین قمر
منظوم ترجمہ ، چھ آنے ، مطبع اثنا عشری دہلی ۔

* قلب قرآن (فارسی) : آیۃ اللہ سیّد محمّد ہاشم دستغیب شیرازی ۔

(۱۶۸) قلب قرآن : مولانا ریاض حسین قدوسی
سورہ یسین کی تفسیر
۲۶۹ ص ، رتہ متہ : ولی العصر ٹرسٹ ، ۱۴۱۱ ھ/ ۱۹۹۱م ۔

(۱۶۹) کشف الحقیقت یعنی تفسیر آیت ساق : خواجہ غلام الحسنین (۱۳۵۶ ھ)
کسی آریہ کے اس اعتراض کا جواب کہ مسلمانوں کا خدا جسم رکھتا ہے یعنی آیت «یوم یکشف عن ساق و یدعون الی السجود » کی تشریح
۲۴ ص ، ۱۹۱۱م ، رفاہ عام پریس لاہور۔

(۱۷۰) گلشنِ جنّت : علی اطہر مرغوب نقوی
سورہ فاتحہ ، آیت الکرسی ، آیت شہادت اور آیت الملک کا منظوم ترجمہ مع خواص ، ۸ آنے ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ۔

(۱۷۱) لمع العرفان فی توضیح القرآن : مولانا سیّد احمد شاہ کاظمی
لکھنو ۔ (الواعظ دسمبر ۱۹۵۱م)۔

(۱۷۲) مجمع البرہان فی تفسیر القرآن جلد یکم : مولانا فیروز حسین قریشی ہاشمی
پارہ اوّل کی تفسیر ، شروع میں مولانا سیّد ضمیر الحسن رضوی ، قاضی سعید الرحمن(م ۱۹۸۹م)، مولانا میرزا یوسف حسین (م ۱۹۸۸م) ، مولانا سیّد محمّد عارف (م ۱۹۸۸م)، مولانا سیّد محمّد حسنین سابقی اور علامہ حسین بخش جاڑا (م ۱۹۹۰م) کی تقاریظ ہیں
۲۸۰ ص ، ۲۵ روپے ، مدرسہ امامیہ تونسہ شریف ضلع ڈیرہ غازی خان ۔

(۱۷۳) مجمع البرہان فی تفسیر القرآن جلد دوم : مولانا فیروز حسین قریشی ہاشمی
دوسرے پارے کی تفسیر
۲۲۰ ص ، ۲۵ روپے ، مدرسہ امامیہ تونسہ شریف ، صفر المظفر ۱۴۰۶ ھ، ڈی ۔ ایچ پرنٹرز لاہور ۔

(۱۷۴) مطالعہ قرآن : پروفیسر سردار نقوی
سورۂ اخلاص کی تفسیر جو پروفیسر سیّد کرار حسین نے بیان فرمائی
۴۱ ص ، ۵ روپے ، اسلامک کلچر اینڈ ریسرچ سنٹر کراچی ، ۱۹۸۵م ، آفسٹ پرنٹنگ پریس کراچی ۔

(۱۷۵) مطالعۂ قرآن : پروفیسر سیّد سردار نقوی
سورۂ فجر کی تفسیر
۳۹ ص ، ۵ روپے ، اسلامک کلچر اینڈ ریسرچ سنٹر کراچی ، ۱۹۸۴م ، آفسٹ پرنٹنگ پریس کراچی ۔

(۱۷۶) مطالعۂ قرآن : پروفیسر سیّد سردار نقوی
سورۂ فلق اور سورۂ الناس کی تفسیر
۱۰۴ ص ، ۹ روپے ، اسلامک کلچر اینڈ ریسرچ کراچی ، ۱۹۸۵م ، آر.آئی پرنٹرز کراچی.

(۱۷۷) مطالعہ قرآن : پروفیسر سیّد سردار نقوی
سورۃ الکافرون کی تفسیر
۴۸ ص ، ۵ روپے ، اسلامک کلچر اینڈ ریسرچ سنٹر کراچی ، آر. آئی پرنٹرز کراچی.

(۱۷۸) مطالعۂ قرآن : سیّد سردار نقوی
نفس مطمئنّہ کی تفسیر
۶۱ ص ، ۵ روپے ، اسلامک کلچر اینڈ ریسرچ سنٹر کراچی ، ۱۹۸۵م ، آر.آئی پرنٹرز کراچی ۔

(۱۷۹) مطالعہ قرآن : پروفیسر سیّد کرار حسین
سورہ و التین کی تفسیر
۱۱۲ ص ، ۹ روپے ، کراچی : اسلامک کلچر ، ۱۹۸۷م ۔

(۱۸۰) مطالعہ قرآن : پروفیسر سیّد کرار حسین
۲۲۰ ص ، ۴۰ روپے ، ۱۹۸۸م ، موں پرنٹرز کراچی ۔

(۱۸۱) مفہوم آیت اطاعت : ثاقب نقوی
علامہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م) کی، آیت « یا ایھا الذین امنوا اطیعوا اللّٰہ و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم پر ایک تقریر
الجامعہ پبلی کیشنز جامع المنتظر ، ماڈل ٹاون لاھور ، نامی پریس لاھور ۔

(۱۸۲) مفید المستبصر : مولانا میرزا رضا علی
آیت قرآنی « محمّد رسول اللّٰہ والذین معہ اشداء علی الکفار » کی تشریح
۳۲ ص ، ۲۳ شوال ۱۳۱۲ ھ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ۔

(۱۸۳) مودۃ القربی جلد یکم : آیت ، قل لا اسئلکم علیہ اجرا الأ المودۃ فی القربی» کی تشریح ، اس سلسلے میں مخالفین شیعہ کی طرف سے جتنے اعتراضات کئے جاتے ہیں ان کا ردّ
۳۲۸ ص ، مطبع اصلاح کجوا (ھند)۔

(۱۸۴) میزان الایمان من آیات الفرقان جلد یکم : مولانا میرزا یوسف حسین (م ۱۹۸۸م)
عقائد و اعمال کے مختلف موضوعات پر آیات قرآنی کو اکٹھا کیا گیا ہے ،
مقدّمہ مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م) نے لکھا
۷۸۴ ص ، ۶۵ روپے ، نامی پریس لاھور۔

(۱۸۵) جلد دوم :
مندرجہ ذیل عنوانات پر آیات کو اکٹھا کیا گیا ہے :
تقدیر ، کفار و مشرکین سے ترکِ موالات اور ان کی دشمنی ، خدا کس کے ساتھ ہے ، ھدایت ، ایمان آباء و اجداد معصومین علیہم السّلام ، نبی کا لفظ قرآن میں ، رسول کے معنی قرآن میں ، علم غیب اور رسول و امام ، نُوری مخلوق ، عصمت انبیاء و ائمہ علیہم السّلام ،حضور صلی اللّٰہ علیہ وآلہ وسلّم امّی ہیں ، حضور صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلّم کا ادب اور لحاظ و غلو ، معراج رسولِ اکرام صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلّم ، درود و سلام
۵۳۶ ص ، شعبان المعظم ۱۴۰۲ ھ۔

(۱۸۶) میزان حق : مولانا سیّد محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م)

آیت « و لقد ارسلنا رسلنا و انزلنا معهم المیزان » کی تشریح ، کتاب کے مطالعه سے معلوم ہوتا ہے که مرحوم « حقیقة الاسلام » نامی کتاب لکھنا چاہتے تھے یه کتاب اس کا مقدّمه ہے

۱۴۸ ص ، دفتر البرهان لاهور ، گلزار سٹیم پریس لاهور .

(۱۸۷) تفسیر ینابیع الابرار جلد اوّل : مولانا محمّد ابراهیم (م ۱۳۰۷ھ).

(۱۸۸) تفسیر ینابیع الابرار جلد دوم : مولانا محمّد ابراهیم (م ۱۳۰۷ھ).

(۱۸۹) تفسیر ینابیع الابرار جلد سوم : مولانا محمّد ابراهیم (م ۱۳۰۷ھ).

علوم القرآن

(۱۹۰) آزمائش (قرآن کی روشنی میں): مولانا سیّد رضی جعفر نقوی
آیت اللہ سیّد محمّد باقر الصدر (م ۱۹۸۰م) کے دو خطبات کا ترجمہ، ان خطبات میں ان آیاتِ قرآنیہ کو زیر بحث لایا گیا ہے جن میں آزمائش و ابتلا کا ذکر ہے۔
۸۷ ص، انجمن سازمانِ توحید پاکستان ایف -۴۲ رضویہ سوسائٹی کراچی، ۱۴۰۶ھ/۱۹۸۶م۔

(۱۹۱) الآیات: مولانا سیّد سجاد حسین
اہلسنّت کی طرف سے ایک کتاب بعنوان «تنویر العینین» شائع ہوئی جس میں حضرت ابوبکر کی خلافت کے لئے تین آیات سے استدلال کیا گیا۔ زیر نظر کتاب اسی کے جواب پر مشتمل ہے۔ البتہ مصنّف نے تین آیات کی بجائے پانچ آیات سے خلافت امیر المؤمنین علی علیہ السّلام کا استدلال کیا ہے۔
۱۷۲ ص، ۱۹۱۲م، مقبول پریس دھلی۔
آغاز: بسملہ بعد حمد و نعت سیّد الانبیاء و منقبت سردار او صیا، علیہم السّلام بندہ ناچیز سجاد حسین ابن محمّد حسین مرحوم متوطن بہڑہ سادات ضلع مظفر نگر مومنین ...

(۱۹۲) آیات جلی فی شانِ علی(ع): میرزا علی بیگ قزلباش
حضرت علی علیہ السّلام کی شان میں نازل ہونے والی چار سو آیات کی تشریح،
۵۵۸ ص، ۱۳۳۰ھ۔

* احادیث قرآن (فارسی): قدرت اللہ حسینی شاہ مرادی۔

(۱۹۳) احادیث قرآن: سیّد ذوالفقار علی زیدی
قرآن مجید سے متعلق چالیس احادیث چار زبانوں میں
۶۴ ص، ۲۰ روپے، کراچی: الحرمین، سندھ آفسٹ پریس کراچی، ۱۹۹۲م۔

(۱۹۴) احکام الرمضان کما بین الفرقان : مولانا سیّد تصدّق حسین شاہ پوری
صرف کھانے پینے اور جماع کرنے سے روزہ ٹوٹتا ہے ، ۸ آنے ۔

(۱۹۵) اخلاق القرآن : میرزا قلیچ بیگ (م ۱۳۴۸ ھ)

(۱۹۶) استخارہ قرآنیہ مع صدری مجرّبات : حکیم سیّد ناظر حسین شاہ زنجانی استخارہ
قرآنیہ از شیخ محی الدّین ابن عربی (م ۶۳۸ ھ) اور فال نکالنے کے طریقے
۶۴ ص ، نامی پریس لاہور ۔

* استعاذہ (فارسی): آیت اللہ سیّد عبدالحسین دستغیب ۔

(۱۹۷) استعاذہ - اللہ کے حضور پناہ طلبی : سیّد غضنفر حسین
استعاذہ کے موضوع پر تیس مجالس
۱۹۴ ص ، ۱۸ روپے ، جامعہ تبلیغات اسلامی پاکستان ، ۱۹۸۸م ۔

(۱۹۸) اسلام کیا ہے بہ ضمیمہ قرآن یورپی مفکرین کی نظر میں :
۴۲ ص ۔
ڈاکٹر محمّد با ھنر کے فارسی رسالے کا ترجمہ، خانہ فرھنگ جمہوری اسلامی
ایران ۔

(۱۹۹) اسلامی تحریک - قرآن و سنت کی روشنی میں : شیخ محمّد حسین صلاح الدّین
اسلام کی نشاۃ الثانیہ کے لئے قرآن و سنت سے رھنمائی
۲۰۸ ص ، ۳۵ روپے ، کراچی : دارالثقافۃ الاسلامیہ ، ۱۹۹۲م۔

(۲۰۰) اسلامی صحیفہ تیسرا حصّہ/ مسلمانوں کا قبلہ نما : ابوالمظفر
اسی آیاتِ قرآنی سے اصول و فروع پر روشنی ڈالی گئی ہے
۴۸ ص ، ۳ آنے ، قومی دارالتبلیغ لکھنؤ ، یونائٹیڈ انڈیا پریس لکھنؤ۔

(۲۰۱) اصحاب رسول(ص) کی کہانی - قرآن و حدیث کی زبانی: سیّد عاشق حسین نقوی
بعض صحابہ کے اعمال و کردار کا تذکرہ کتاب و سنّت کی روشنی میں کیا گیا
ہے
۸۰ ص، ۱۰ روپے ، مکتبۃ العرفان واحد کالونی ، کراچی ۔

(۲۰۲) اصولِ دین اور قرآن : علاّمہ سیّد علی نقی (م ۱۴۰۸ھ)

۱۴ جنوری ۱۹۲۸م کو حسام الدّین احمدی اکبر آبادی نے لکھنؤ سے ایک اشتہار شائع کیا جس میں شیعہ علماء سے اصولِ دین کے بارے میں استفسار کیا۔
علاّمہ مرحوم ان دنوں قم میں تھے آپ نے وہاں سے اس کا جواب لکھا
۱۵۰ ص ، امامیہ مشن لاہور ۱۹۶۴م ، نامی پریس لاہور۔

(۲۰۳) اعجاز القرآن : مولانا سیّد مسرور حسین
آیاتِ قرآنی کی روشنی میں معجزہ کی حقیقت
۹۰ ص ، انجمن مؤید الاسلام لکھنؤ ، ۱۹۳۰م ، اشاعت العلوم پریس لکھنؤ۔

(۲۰۴) اعجاز قرآن : مولانا سیّد نصیر حسین نقوی (م ۱۹۸۹م)
عنوانات : قرآن ایک معجزہ ہے ، تشریح احکام کے لحاظ سے اعجاز قرآن ، اعجاز قرآن - اخلاقی پہلو سے ، اعجاز قرآن - تاریخی حیثیت سے
۳۶ ص ، وفاق علماء شیعہ پاکستان لاہور ، مارچ ۱۹۸۵م ، الغدیر پرنٹنگ پریس سرگودھا ۔

(۲۰۵) اعجاز القرآن : سیّد صولت حسین بخاری (م ۱۳۶۹ ھ)
مختلف موضوعات کے تحت آیات
۲۴۰ ص ، الجواد بکڈپو بنارس ۔

(۲۰۶) اعجاز القرآن : سیّد صولت حسین نقوی
ہر سورہ کے خواص ، ۸۹ ص ، الجواد بکڈپو بنارس ، ۱۳۷۳ ھ۔

(۲۰۷) اعجاز القرآن حصّہ دوم : مولانا محمّد عزیز الحسن بدایونی
عدلِ خداوندی پر بحث
۲۹۰ ص ، دارالاشاعت اعجازیہ ناظم آباد کراچی ، ضیاء برقی پریس کراچی ۔

(۲۰۸) اعجاز قرآن پاک : میرزا محمّد مہدی
۱۱۸ ص ، محراب ادب کراچی ۔

(۲۰۹) الافطار : مولانا اختر حسین نقوی
اس رسالے میں افطار صوم کے وقت کی تحقیق کی گئی ہے اور « ثم اتموا الصیام الی اللیل» میں لفظ « لیل » کی تحقیق ہے۔

۳۲ ص ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن (ھند).

(۲۱۰) افکار امام صدر الشہید : مولانا سیّد نصیر حسین نقوی (م ۱۹۸۹م).
آیت اللہ سیّد محمّد باقر الشہید (م ۱۹۸۰م) کے تین مقالات کا ترجمہ :
۱- قرآن کے عمومی مطالب ۲- عمل صالح - قرآن کی نظر میں ۳- امام زین العابدین اور صحیفہ سجادیہ
۴۸ ص ، ۵ روپے ، مؤسّسۃ الشہید الصدر فاونڈیشن راولپنڈی، ۱۴۰۳ھ/ ۱۹۸۳م ، ایس ٹی پرنٹرز راولپنڈی .

(۲۱۱) الف لام میم : نواب علی رضا خان قزلباش
الم سے مراد حضرات آل محمّد علیہم السّلام ہیں
۳۲ ص ، مطبع یوسفی لاہور ، آفتاب عالم پریس لاہور .

(۲۱۲) امامت ائمہ اثنا عشریہ اور قرآن : علاّمہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)
قرآن سے تعداد ائمہ اور وجود امام مہدی (ع)
۲۰ ص ، امامیہ مشن لکھنؤ ، ربیع الاوّل ۱۳۵۲ ھ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ

(۲۱۳) امامۃ القرآن : مولانا سیّد محمّد ہارون زنگی پوری (م ۱۳۳۹ ھ)
۷۲ آیات قرآنیہ سے خلافت بلافصل حضرت علی علیہ السّلام کا ثبوت ، دس مقدمہ اور ایک باب : اسلامی فرقوں کا اختلاف اور ان کی صورتیں ، رسول خدا صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم نے صرف ایک ہی دین سکھایا ہے ، اہلِ اسلام کے اختلاف کا سبب ، معاملہ امامت میں مسلمانوں کے اختلاف کا سبب ، ضرورت امام ، امام میں کیا کیا شرطیں اور اس کے اوصاف کیسے کیسے ہوتے چاہیئں ، خلیفہ کے معنی ، عام علمائے اسلام کی رائیں ، تعداد خلفاء ، امامت در قرآن و حدیث
۴۱۰ ص ، دو روپے ، خواجہ بک ایجنسی لاہور ، کوآپریٹو سٹیم پرنٹنگ پریس لاہور.

(۲۱۴) انڈکس (آیات قرآنی) : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۳۴۰ ھ)
موضوع کے اعتبار سے ، ۷۶ ص ، مقبول پریس دھلی .

(۲۱۵) انوار الایقان : ابو الفارق واسطی محمّد عسکری امروھی (م ۱۳۸۱ ھ)
پانچ باب : محکمات ، متشابہات ، احساس غیب ، نور و بیت نور ، مکروا و مکراللہ ، ۳۵۰ ص ، ۷۰ روپے ، حزب الطالبین کراچی ، اشرف پریس ایبک روڈ لاہور .

{محمّد عسکری بن سیّد عابد حسین ۱۳۰۰ ھ کو امرو ہے میں پیدا ہوئے اردو فارسی قدیم طرز پر پڑھی ۱۸۹۳-۱۸۹۹م گورنمنٹ ہائی سکول باندا پھر کرائسٹ چرچ کانپور میں تعلیم حاصل کی عیسائیت ، مرزائیت اور ناصبیت کی ردّ میں کتابیں لکھیں اور مناظرے کئے بعض تصانیف : تحفہ محمّدیہ ، القول الجمیل فی التوارۃ و الانجیل (ردّ عیسائیت)، القول المتین فی قطع الوتین ، تحفہ رحمانیہ (ردّ مرزائیت)، القول الجزم فی انتشار النجم ، آیت استخلاف و اہل خلاف (ردّ مولوی عبدالشکور لکھنوی)، دافع البہتان ، التقیہ فی الاسلام ، نیاز نامہ ، سرمہ چشم عباسی ، آفتاب صداقت (ردّ محمود احمد عباسی (م ۱۹۷۴م) اور رقیمۃ الوداد الی مدیر الاتحاد}.

(۲۱۶) انوار القرآن : ڈاکٹر نور حسین صابر (م ۱۹۴۵م)
انجمن صدیقی جھنگ نے ۱۹۲۴م کو شیعوں کے خلاف ایک اشتہار شائع کیا تھا جس میں دعوی کیا گیا کہ شیعوں کا ایمان نہ قرآن پر ہے نہ ہو سکتا ہے زیر نظر کتاب اسی دعوی کا جواب ہے
۱۳۶ ص ، ۱۰ آنے ، کتب خانہ اثنا عشریہ لاہور ، پبلک پرنٹنگ پریس لاہور .

(۲۱۷) انوار المعظم / حرز المؤمنین : وزیر الذین حسین ابن سیّد نثار علی
خواص سورہ ہائے قرآنی مع ترتیب خواندگی و ختم عمل ، ادعیہ دوازدہ ساعت، ۳۱۲ ص ، ایک روپیہ ، ۱۳۱۳ ھ، مطبع یوسفی دھلی .

(۲۱۸) اوراد القرآن : مولانا سیّد محمّد ہارون زنگی پوری (م ۱۳۳۹ ھ)
دس «ورد » وہ آیات قرآنیہ جو نماز کی تعقیبات میں پڑھی جاتی ہیں ، وہ آیات جن کا تعلق اوقات و ساعات سے ہے ، وہ آیات و سورہ ہائے قرآنیہ جو شب جمعہ اور روز جمعہ سے متعلق ہیں، ان آیات کے بیان میں جن کی تلاوت سے وسعت رزق ہوتی ہے ،ان آیات کے بیان میں جن کی تلاوت ظالم کے شر سے محفوظ

رکھتی ہے ، ان آیات کے بیان میں جن کی مزاولت ادائے دین ہو ، وہ آیات جن کی تلاوت شیاطین و جنّ کے شر سے محفوظ رکھتی ہے ، وہ آیات جن کی مزاولت سے ساحروں کا سحر باطل ہوتا ہے ، وہ آیات جن سے نظرِ بد کا اثر زائل ہوتا ہے ، وہ آیات جن سے انواع و اقسام کے امراض دفع ہوتے ہیں ، ۱۷۶ ص ، ۱۳۶۶ ھ/۱۹۴۷م ، مطبع یوسفی دھلی.

(۲۱۹) اوقات الصلواۃ کمابیّن الآیات : سیّد تصدق حسین شاہ پوری
اس رسالے میں آیات قرآنی کی روشنی میں ثابت کرنے کی کوشش کی گئی ہے کہ نماز قضا اور نماز میت واجب نہیں اس کے علاوہ فطرہ اور اعتکاف کوئی عبادت نہیں ، ۶ آنے.

(۲۲۰) اھلبیت : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۳۴۰ھ)
لفظ اھلبیت کا مفہوم متعین کیا گیا ہے
۳۲ ص ، دو آنے ، مطبع انیس ھند کھجوا ضلع سارن (ھند).

(۲۲۱) اھلسُنّت کی قرآن دانی : سیّد اظھار حسنین
اھلسُنّت کے ایک عالم مولانا شیخ غلام حیدر کے ایک رسالے « فیض المنان فی معارف القرآن » کا ردّ
۶۴ ص ، مطبع اصلاح کھجوا.
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد اس ناچیز کو جب اھلسُنّت و جماعت کی تصانیف دیکھنے کا موقع ملتا ہے تو یہ پایا ہے کہ قرآن پاک پر ایمان اور اس پر عمل کے دعوی کے ساتھ بالکل اس کی تکذیب ہی کرتے ہیں ...

(۲۲۲) باب القرآن : مولانا سیّد محمّد مجتبی نوگانوی (م ۱۳۷۷ ھ)
آیاتِ قرآنیہ کی روشنی میں ذاکرین و مقررین کے لئے نکات
۶۰ ص ، ایک روپیہ ، دائرۃ الاشاعت نوگانواں ضلع مراد آباد ، ۱۹۶۶م.

(۲۲۳) بارش اور قرآن : طیب علی عبدالرسول شاکر جیل پوری
آیات قرآنیہ کی روشنی میں بارش ، اس کی اقسام اور اس کے فوائد
۱۴۶ ص (ذریعہ).

* تاریخ قرآن (فارسی): ڈاکٹر محمود رامیار۔
(۲۲۴) تاریخ قرآن : سیّد انوار احمد بلگرامی
۵۷۵ ص ، ۱۵۰ ص ، لاہور : قرآن سنٹر ، معراج دین پرنٹرز۔
(۲۲۵) تاریخ القرآن : برکت حسین خان
پانچ باب : قرآن اور حیاتِ رسول ، فضل القرآن ، اعجازِ قرآنی ، مفسّرین قرآن کون ہیں ؟ قرآن بعد رسول(ص)
مطبع اصلاح کھجوا۔
(۲۲۶) تبصرة السائل :
کسی غیر شیعہ سائل نے کہا تھا کہ خلافت امیر المؤمنین علی علیہ السّلام ایسی قرآنی آیت سے ثابت کی جائے جس میں مادہ « خلافت » بھی شامل ہو اس کتاب میں آیتِ استخلاف سے استدلال کیا گیا ہے
آٹھ آنے ، مطبع اصلاح کھجوا۔
(۲۲۷) تحریف قرآن : علاّمہ سیّد علی الحائری (م ۱۳۶۰ ھ)
لاہور سے شیعوں کے خلاف ایک اشتہار بعنوان «کیا رافضیوں کا قرآن پر ایمان ہے یا ہو سکتا ہے ؟» جنوری ۱۹۲۳م کو شائع ہوا تھا ۲۶ فروری ۱۹۲۳م کو علاّمہ مرحوم نے اس موضوع پر تقریر فرمائی اور اس کے برعکس ثابت کیا ۔
بعض عنوانات :مسئلہ تحریف قرآن ، عظمت قرآن مجید، قرآن مجید کی عزّت ، حضرت عثمان کی سُنّت ، اهل سنّت کا قرآن ناقص ہے ، سنیوں کے قرآن میں زیادتی ، سورتوں کا نقصان ، سنیوں کے قرآنی حرفوں کی تحریف ، سنیوں کے قرآنی لفظوں کی تحریف ، سنیوں کے قرآنی آیتوں کی تحریف ، سنیوں کے قرآن میں بعض غلط آیتیں ، حفاظت قرآن کے متعلق قائلین کا جواب ، سنیوں کے قرآن سے سورہ کی تحریف ، شیعہ مسلمان قطعاً تحریف کے قائل نہیں ہیں، مصحفِ فاطمہ و علی علیہما السّلام
۸۰ ص ، ۷ آنے ، کتب خانہ حسینیہ لاہور ، ۱۹۵۸م ۔
(۲۲۸) مسئلہ تحریف قرآن : مولانا طالب حسین کرپالوی
اس کتاب میں ۳۲ عقلی دلائل ، ۲۳۲ آیاتِ قرآنی ، ۸۵ احادیث معصومین

علیہم السّلام ، ۷۵ اقوالِ علماء، شیعہ اور اہلسُنّت کی کتب سے ۔ ۲۵۲۰ حوالجات سے ثابت کیا گیا ہے کہ شیعیانِ حیدرِ کرار کے نزدیک موجودہ قرآن کمی و بیشی سے پاک ہے۔ شاہ عبدالعزیز دہلوی ، مولانا احتشام الدّین مراد آبادی ، مولانا عبدالشکور لکھنوی ، مولانا محمّد عبدالشکور دین پوری ، مولانا دوست محمّد قریشی ، مولانا عبدالستار تونسوی ، مولانا کرم دین آف بھیں، مولانا قاضی مظہر حسین ، پیر قمر الدّین سیالوی ، مولانا اللہ یار چکڑالوی ، مولانا محمّد صدیق اہل حدیث ، مولانا مہر محمّد میانوالوی اور مولانا غلام رسول آف نارو وال کی طرف سے اسبارے میں شیعوں پر ۱۲۲ اعتراضات کے جوابات دئیے گئے ہیں،

۶۱۶ ص ، ۳۵ روپے ، جعفریہ دارالتبلیغ سانده کلاں لاہور ۔

(۲۲۹) تحریف قرآن : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (م ۱۳۷۶ ھ) (ذریعہ :۳)۔

(۲۳۰) تحریف قرآن کی حقیقت : علاّمہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)

شیعوں کے مخالفین کی طرف سے عام طور پر یہ اعتراض کیا جاتا ہے کہ شیعہ تحریف قرآن کے قائل ہیں . زیرِ نظر کتاب میں اس الزام کی نفی کی گئی ہے بلکہ ثابت کیا گیا ہے کہ شیعوں کے مخالفین در اصل تحریف کے قائل ہیں.

عنوانات : قرآن مجید کی عظمت ، انجیل اور اس کی موجودہ حیثیت ، وید مقدس کی اصلیت ، جمع قرآن کی کیفیّت ، مصحف حضرت علی اور ترتیب نزول ، آیاتِ قرآن میں صحابہ کے اختلافات ، قرآن مجید کے متعلق شیعی نقطۂ نظر، تحریف قرآن کی روایات پر نظر ، قائلینِ تحریف کا ایمان بالقرآن

۲۱۰ ص ، ۶ آنے ، امامیہ مشن لکھنؤ ، اپریل ۱۹۳۳م ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ.

(۲۳۱) تحفۃ الاحناف بجواب تحفۃ الانصاف : ڈاکٹر نور حسین سیالوی(م ۱۹۴۵م)

مولانا عبدالشکور لکھنوی کے رسالے «تحفۃ الانصاف» کا جواب جس میں آیت استخلاف پر بحث کی گئی تھی

۷۲ ص ، ربیع الاوّل ۱۳۵۱ ھ، لکھنؤ.

(۲۳۲) تحفة المؤمنین : مولانا سیّد عاشق حسین نقوی
بعض قرآنی سورتوں کی فضیلت اور ادعیہ و وظائف
۲۴۰ ص ، بیس روپے ، جامعۃ الغدیر احمد پور سیال ضلع جھنگ ، سلطان باہو پرنٹنگ پریس جھنگ .

(۲۳۳) تحقیق باسم اللہ : میرزا محمّد شاہ عالم
اس کتاب میں ثابت کیا گیا ہے کہ « بسم اللہ الرّحمن الرّحیم » کے اعداد ۷۸۷ ہیں نہ کہ ۷۸۶ . شروع میں مولانا محمّد سعید (م ۱۳۸۷ ھ)، مولانا سیّد محمّد باقر (م ۱۳۴۶ھ) اور مولانا سیّد آغا مہدی (م ۱۴۰۶ ھ) کی تقاریظ ہیں ، ۱۰۰ ص، نامی پریس لکھنؤ.

(۲۳۴) تصحیف کاتبین : مرزا احمد سلطان دھلوی
تاریخ قرآن .

(۲۳۵) تعارف و حقائق : ڈاکٹر سیّد مجاور حسین حسینی
تفسیر قرآن مجید ، « توضیح القرآن » کا مقدمہ ، چودہ لمعات : عقیدہ اہل اسلام کا دربارہ خدا ، دربارہ نبوّت ، احادیث موضوعہ ، حفاظت و جمع قرآن منجانب خدا ہے ، سورہ الحمد کی غلط تفسیر و تصحیح ، خدا کا کام ہدایت ہے گمراہ کرنا نہیں، نماز و نشہ کی حالت کی توضیح ، عبس و تولّی کی تفسیر ، تقدیر کا مفہوم قرآن میں ، معراجِ رسول(ص) جسمانی تھی یا روحانی
۶۴ ص ، ایک روپیہ ، ایجوکیشنل پریس کراچی .

(۲۳۶) تعلیمات قرآن و اہلبیت : سیّد حسین عارف نقوی
دس آیات قرآنیہ و پندرہ احادیث کا ترجمہ ، ۱۶ ص ، ادارہ تبلیغ شیعہ اسلام آباد ، ۱۳۹۵ ھ ، پوٹھوہار آرٹ پریس پرانہ قلعہ راولپنڈی.

(۲۳۷) تفسیر البرہان : مولانا محمّد حسین محقق ہندی (م ۱۳۳۷ ھ)
معراجِ جسمانی کی بحث اور سرسیّد احمد خان کے خیالات کا ردّ . (مطلع).

(۲۳۸) تعلیم اور قرآن : خواجہ غلام الحسنین (م ۱۳۵۶ ھ)
خواجہ مرحوم کی وہ تقریر جو آپ نے آل انڈیا مسلم ایجوکیشنل کانفرنس کے چھبیسویں اجلاس میں علی گڑھ میں کی تھی

۲۳ ص، جنوری ۱۹۲۴م ، حالی پریس پانی پت .
(۲۳۹) تفہیم القرآن : مولانا سیّد زیرک حسینؒ رضی امروھی (م ۱۹۲۶م)
اس کتاب میں ثابت کیا گیا ہے کہ اہلسنّت کا ایمان موجودہ قرآن پر نہیں ہے بلکہ وہ تحریفِ قرآن کے قائل ہیں مگر الزام شیعوں کو دیتے ہیں اس بارے میں اہلسنّت کی معتبر کتب کے حوالے دئیے گئے ہیں . کتاب بارہ مقالات پر مشتمل ہے : جناب رسولِ خدا صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم کا پورا قرآن بھول جانا ، صحابہ کی تجویزوں کے مطابق اور ان کے بعض بعینہ اقوال کے موافق آیات کلام اللّٰہ کا نازل ہونا، قرآن متداول کا زیادتی پر مشتمل ہونا، نقصان قرآن کے بیان میں ، الفاظ کلام اللہ میں تبدّل و تغیرؔ واقع ہونا ، حضرات شیخینؒ کے اصرار سے مجبور زید بن ثابت کا قرآن جمع کرنا ، حضرت خلافت مآب عمر بن خطاب کا قرآن زید کو صحیح کرنا ، زید کے قرآن جمع کرنے سے ابن مسعود کا کراہت کرنا، حضرت عثمان کے قرآن جمع فرمانے کا بیان، حضرت عثمان کا قرآنوں کو جلانا اور پھاڑنا ، قرآن کی ان غلطیوں کے بیان میں جو اب تک قرآن متداول میں موجود ہیں،
(ضمیمہ) حکم خدائے تعالی لَا یَمَسُّہٗ اِلَّا الْمُطَھَّرُوْنَ پر عمل کرنے کی ہدایات ، اجماع سے قرآن و حدیث کو منسوخ کرنے کا جواز
۶۰ ص ، ۱۹۱۱م .
(۲۴۰) تقدیس القرآن حصّہ اوّل : مولانا سیّد حیدر حسینؒ
آریوں کے اخبار « مسافر آگرہ » نے قرآن پاک پر کچھ اعتراضات کئے تھے یہ کتاب انہیں کے جوابات پر مشتمل ہے .
(۲۴۱) تقدیس القرآن عن تلبیس الشیطان حصّہ سوّم : سیّد حیدر حسینؒ
۹۶ ص ، آٹھ آنے ، ۱۳۳۱ ھ ، مطبع اصلاح کھجوا.
(۲۴۲) تقدیس القرآن عن تلبیس الشیطان حصّہ دوم : سیّد حیدر حسینؒ
۱۲۲ ص، ۱۳۳۱ ھ، مطبع اصلاح .
(۲۴۳) تنبیہ الناصبین (باب اوّل) : مولانا محمّد اعجاز حسن صدیقی (م ۱۳۵۰ھ)
مولانا عبدالشکور لکھنوی (م ۱۳۸۱ ھ) نے اپنے رسالے « النجم » میں شیعوں

کے خلاف ایک مضمون لکھا تھا جس میں اس بات کا ذکر کیا تھا کہ « شیعوں کا نہ قرآن پر ایمان ہے اور نہ ہو سکتا ہے » ان کا یہ مضمون اپنی ہی ایک کتاب « تنبیہ الحائرین » کا خلاصہ تھا ، زیر نظر کتاب در اصل اسی کتاب کا ردّ ہے ۔ ۲۸۰ ص ، ڈیرھ روپیہ ، خواجہ بک ایجنسی لاہور ، ۱۳۴۸ ھ/۱۹۲۹م کاظم حسین محشر نے قطعہ تاریخ کہا:

اے زہے قوت تحریر کہ بے مثل و نظیر — کلک قدرت ہوا ہر لفظ میں جس کا دمساز
ایسے مضبوط دئے دعوی دشمن کے جواب — اہل عرفان میں ہر جملہ ہوا سر افراز
کیوں نہ ہو اسکے افادات طبیعت کا یہ زور — شیخ اعجاز حسن عالم و واعظ ممتاز
وہ مناظر کہ عدو جس سے ہمیشہ مغلوب — دم تقریر ملا غیب سے جس کو اعجاز
پھر تنبیہ نواصب یہ رسالہ لکھا — اٹھ گیا سامنے آنکھوں کے جو تھا پردہ راز
حق کا اثبات ہوا مٹ گیا دَور باطل — دفعۃً آنے لگی فتح مُبیں کی آواز
بحث تحریف میں باقی نہ رہی گنجائش — حق پسندوں کو یہ تحریف ہوئی مایہ ناز
اہل باطن کی نگاہوں کا دم سیر ہے قول — خاتمہ جیسا ہے ویسا ہی مبرھن آغاز
کلک محشر نے رقم کر دیا یوں طبع کا سال — فاضل اعجاز حسین کا ہے یہ صائب اعجاز

(۱۳۴۷ ھ)

اس کتاب کے دو باب ہیں، پہلے باب میں تحریف قرآن کا شکوری مذہب سے ثبوت دیا گیا ہے اور دوسرے باب میں یہ ثابت کیا گیا ہے کہ اثنا عشری فرقے کا عقیدہ عدمِ تحریف قرآن ہے ۔

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد خادم الملّت احقر الزمن محمّد اعجاز حسن صدیقی محمدی بدایونی بخدمت برادران ایمانی عرض کرتا ہے کہ عرصۂ دراز سے زمانے کا رنگ بدلا ہوا ہے آریوں اور عیسائیوں نے یہ رویہ اختیار کر رکھا ہے کہ ان لوگوں نے اہلسُنّت کی بخاری اور مسلم وغیرہ سے بہت سی اپنی مطلب کی چیزیں اور قابلِ گرفت باتیں موجب شرم واقعات حیا سوز مسائل چن لئے ہیں ... میں نے اس کتاب کا نام « تنبیہ الناصبین بجواب تنبیہ الحائرین » رکھا ہے درگاہ خدا میں دعا ہے کہ وہ خدمت کو قبول فرمائے ۔

(۲۴۴) تنزیھہ الفرقان عن وساوس الانسان : مولانا سیّد محمّد رضوی (م ۱۳۲۴ھ)

پادری عماد الدّین جو شروع میں مسلمان تھے بعد میں عیسائی ہوگئے اور اسلام کے ردّ میں ایک کتاب « ہدایۃ المسلمین » لکھی زیر نظر کتاب اسی کا ردّ ہے۔ پانچ فصلیں ہیں : ان الفاظ مفردہ قرآنیہ کی فصاحت کے اثبات میں جن کو پادری صاحب نے بحوالہ قول ابوبکر واسطی غیر فصیح لکھا ہے اور شواھد اشعارِ قدیمہ، ان آیات کی فصاحت کے اثبات میں جن کو پادری صاحب نے غیر فصیح لکھا ہے اور مسیلمۂ کذّاب کے قرآن مصنوعی کی عبارت اور بعض آیاتِ قرآنیہ کے ضائع و بدائع و لطائف و نکات ، ان آیات کے معانی کی تفسیر میں جن کے مضامین میں پادری صاحب نے تخالف و تناقص ظاھر کیا ہے ، ان آیات کی تفسیر میں جن کے مضامین پر پادری صاحب نے جھوٹ کا اتہام کیا ہے ، تحریفِ قرآن کے ابطال میں اور بیان اس امر کا کہ اصل انجیل کم ہے اور انجیل موجود مطابق اقوال محققین نصاری نہایت محرف ہے اور تحریف بھی قصداً ہوتی ہے اور حواریانِ مسیح غیر معتمد اور مقدوح تھے ، میر سیّد حسن مضطر نے قطعہ تاریخ کہا :

کتاب حق نما تنزیھہ فرقان	کہ باشد مظہر اعجاز حقًا
ندیدہ عالمی مثلش بعالم	کزاں اعجاز قرآں شد ھویدا
جواب کافی و دندان شکن گشت	عماد الدّین تثلیثی غبی را
چو شد مطبوع طبعم سال طبعش	ز چرخ چار میں فرمود موسی
بگو مضطر چو من پیش مصنّف	جزاك الله فی الدارین خیراً

(۱۲۹۴ ھ)

۵۵۸ ص ، ۲۵ روپے ، پہلا ایڈیشن شمسی پریس آگرہ میں چھپا جبکہ زیر نظر عکسی ایڈیشن مکتبۃ العلوم ٹرسٹ لائبریری ۱-۳ J ناظم آباد کراچی نے شائع کیا .

(۲۴۵) تنزیہ القرآن عن وساوس اتباع العثمان : سیّد مقبول احمد

مولانا رافت علی (سنّی) نے شیعوں کے خلاف ایک رسالہ شائع کیا تھا جس میں شیعوں کو تحریف کا قائل بتایا گیا تھا زیر نظر کتاب اسی کا جواب ہے جس میں بالعکس ثابت کیا گیا ہے .

۵۴۲ ص،۱۲۹۲ ھ ، مطبع خورشید ہند مراد آباد.
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد ضمائر مرأۃ نظائر ارباب افکار صائبہ اور خواطر صفا مظاہر اصحاب انظار ثاقبہ پر مخفی و مستتر نرہے کہ اس زمان ...

(۲۴۶) توریث القرآن : سیّد اولاد حیدر بلگرامی (م ۱۳۶۱ھ)
دهلی (ذریعہ : ۴).

(۲۴۷) توضیح الآیات فی قرأت الصلواۃ : مولانا سیّد تصدق حسین شاہ پوری
ہر نماز صرف دو رکعات پر مشتمل ہے ، قیمت : ۵ آنے.

(۲۴۸) توضیح الرکعات عن آیات الصلوۃ در جواب رسالہ تصدّق حسین دو رکعتی: مولانا سیّد یوسف حسین امروھی (م ۱۳۵۲ ھ).

(۲۴۹) الجامعہ لمانعی الجامعہ :
قاضی کریم الدّین (سنّی) نے شیعوں کے خلاف ایک کتاب بنام « تازیانہ سنّت » لکھی جس میں کہا گیا تھا کہ شیعوں کا موجودہ قرآن پر ایمان نہیں زیرِ نظر کتاب اسی کے جواب میں ہے ، ۳۲ ص (ناقص الآخر) ، مطبع اصلاح کھجوا.

(۲۵۰) جعفری یسّرنا القرآن : مولانا طالب حسین کرپالوی
۸۰ ص ، جعفریہ دارالتبلیغ گلبرگ لاہور.

(۲۵۱) جہاد فی اللہ : ادیم نقوی
« بسم اللہ الرّحمن الرّحیم » کا ترجمہ نئے طریق سے پیش کیا گیا ہے
۳۰ ص ، ۲ روپے ، حزب الطالبین کراچی ، جنوری ۱۹۷۴م ، شیخ شوکت علی پرنٹرز کراچی .

(۲۵۲) جواز متعہ از قرآن و حدیث : مولانا کاظم حسین اثیر جاڑوی
انتیس عنوانات ، ۸۰ ص ، ۵ روپے ، مکتبۃ انوار النجف دریا خان ضلع بھکّر.

(۲۵۳) جواب استفتاء : سلطان العلماء مولانا سیّد محمّد (م ۱۲۸۴ ھ)
حسب ذیل دو سوالات کے جوابات:آیا یہی قرآن منزل من اللہ ہے بلاکم و کاست ، مسئلۂ متعہ
۱۶ ص ، صفر المظفر ۱۲۷۳ ھ/ ۱۸ اکتوبر ۱۸۵۶م ، مطبع الهدایہ.

(۲۵۴) جواھر العرفان فی مقدّمات تاویل القرآن و تفسیر القرآن ماھنامہ « البرھان»
لدھیانہ کی ۱۹۳۶م کی اشاعت میں چھپتا رہا ۔

(۲۵۵) جواھر القرآن : مولانا سیّد علی حیدر (م ۱۳۸۰ھ)
مولانا رکن الدّین سنّی تھے اور ان کی زوجہ شیعہ ، ان میں اس بارے میں بحث ہوئی کہ کس مسلک کے عقائد و اعمال قرآن و سنّت کے مطابق ہیں اس بحث کے نتیجے میں مولانا رکن الدّین شیعہ ہوگئے یہ کتاب ستائیس ابواب پر مشتمل ہے
۵۰۴ ص ، ۱۳۵۷ ھ، مطبع اصلاح کھجوا.

(۲۵۶) چند خواتین کا کردار - قرآن مجید کی نظر میں : عابد عسکری
شیخ علی دوانی کی کتاب کا ترجمہ
۷۷ ص ، لاھور : امامیہ پبلی کیشنز ، ۱۴۱۱ھ .

(۲۵۷) حجاب النسوان : علاّمہ سیّد علی الحائری (م ۱۳۶۰ھ)
صرف قرآنی آیات سے پردہ کا ثبوت
۱۶ ص ، ۲۲ رمضان ۱۳۲۳ ھ، اسلامیہ سٹیم پریس لاھور.
آغاز: بسملہ و خطبہ اما بعد خادم شرع نبوی ابوتراب سیّد علی الحائری لاھوری عرض رساں ہے جبکہ آزادی کی وجہ سے احکام الٰھی اور امر و نواھی حضور رسالت پناھی فداہ امّی و ابی میں عقول ناقصہ کو بھی مداخلت بیجا کی جرأت حاصل ہوئی۔

(۲۵۸) حدّ السارق حصّہ دوم : مولانا محمّد حیدر
مسئلہ تحریف قرآن پر بحث ، ۱۲۰ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، مطبع اصلاح۔

(۲۵۹) حد السارق علی کل منافق مارق حصّہ چھارم : مولانا محمّد حیدر
مسئلہ تحریف قرآن خصوصاً ان روایات کو زیر بحث لایا گیا ہے جنھیں اھلسنت شیعوں کو الزام دینے کے لئے پیش کرتے ہیں
۲۲۸ ص ، ۱۴ رجب ۱۳۳۳ ھ، مطبع اصلاح .

(۲۶۰) حقائق القرآن المعروف بہ تفسیر الآیات :مولانا سیّد ظفر حسن امروھی(م۱۹۸۹م)
ایک سو ان آیاتِ قرآنی کی تفسیر جو اھل بیت اطھار علیھم السّلام کی شان میں نازل ہوئیں اور حضرت علی علیہ السّلام کی دو سو خصوصیّات

۳۳۶ ص ، ۱۵ روپے ، شمیم بکڈپو کراچی ، انٹرنیشنل پریس کراچی ۔
(۲۶۱) حقیقت اسلام : سیّد الطاف حسین بخاری
قرآنی احکامات سلیس زبان میں ، ۲۰۰ ص۔
* دلیل قوی بر حقیقت دین مرتضوی (فارسی)۔
(۲۶۲) حقیقت مذہب شیعہ امامیہ : مولانا سیّد محمّد عباس
مولانا عبدالقوی حنفی اور مولانا سلامت علی حنفی نے قرآن مجید اور متعہ کے بارے میں چند سوالات کئے تھے یہ رسالہ انہیں سوالات کے جوابات پر مشتمل ہے ، ۲۸ ص ، ۱۳ رجب ۱۳۱۱ھ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ۔
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد عرض کرتا ہے اضعف الناس ہیچ خدمت سراپا ...
* حکایات القرآن (فارسی) : سیّد محمّد مصحفی۔
(۲۶۳) حکایات القرآن : محمّد فضل حق
حضرات انبیاء علیہم السّلام کی دعوت الی الحق کتاب اللہ کی روشنی میں بیان کی گئی ہے
۵۲۸ ص ، ۵۰ روپے ، جامعہ تعلیمات اسلامی، کراچی ۔
(۲۶۴) «حیات مسیح از قرآنِ پاک» پر تبصرہ : مولانا لقاء علی حیدری (م ۱۳۸۴ھ)
(۲۶۵) خلافت قرآنی : علاّمہ سیّد علی الحائری (م ۱۳۶۰ ھ)
حضرت علی علیہ السّلام کی خلافت کا ثبوت - قرآنی آیات سے
۸۷ ص ، ۶ آنے ، کتب خانہ حسینیہ لاہور ، نذیر پرنٹنگ پریس لاہور۔
(۲۶۶) خلافت مقربین :
آیات قرآنی سے خلافت بلافصل امیر المؤمنین حضرت علی علیہ السّلام ثابت کی گئی ہے ، ۱۲ آنے ، امامیہ کتب خانہ لاہور ۔
* خود آموز قرآن مجید (فارسی) : سیّد رضا برقعی۔
(۲۶۷) خود آموز قرآن مجید یا تعلیم قرآن کا جدید طریقہ : مولانا سیّد فیاض حسین نقوی
چودہ اسباق ، چھ سورتیں مع ترجمہ ، ۳۲ ص ، ایران ۔

(۲۶۸) خونِ ثقلین : حاجی سیّد اظہار حسنین
بانی جماعت احمدیہ لاہوری پارٹی مولوی محمّد علی (م ۱۹۵۱م) نے اپنے
ترجمہ و تفسیر قرآن موسوم بہ « بیان القرآن » میں جن جن غلط بیانیوں سے
کام لیا ہے ان کی نشاندھی
۲۶۲ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، اصلاح مشین پریس کھجوا.
* منتخب الختوم (فارسی) : شکر اللّٰہ بن لطف اللّٰہ.
(۲۶۹) دافع الھموم : سیّد مظفر علی خان جانستھی (م ۱۳۵۴ ھ).
تین باب : ختوم متعلّقہ آیات و سورہ ھای قرآنی ، ختوم بہ متعلّقہ کلمات قرآنی
ادعیہ ماثورہ ائمہ طاھرین ، ختوم متعلّقہ نمازھای ھر حاجت .
پاکستان میں یہ رسالہ « مشکلکشا » کے نام سے چھپا ، ۴۸ ص .
(۲۷۰) دررسنیہ : مولانا مقرب علی خان جگرانوی (م ۱۳۴۵ ھ)
دس آیات قرآنیہ سے شہادت امامِ حسین علیہ السّلام کا ثبوت
(۲۷۱) دینِ فطرت : مرزا فتح باب حسین
اُن قرآنی آیات کو اکٹھا کیا گیا ہے جو مندرجہ ذیل موضوعات سے متعلق ہیں:
خلقت بنی آدم و معاشرہ انسانی، ھدایت الھی، انبیاء و مرسلین و ھادی ،
وجودباری ،عبادات الھی و حقوق الناس، نصاب تنظیم، نور ھدایت قرآن حکیم ،
مواخذہ اعمالِ انسانی
۱۸۴ ص ، ناظم آباد کراچی.
(۲۷۲) ردّ نصاری/ فضلِ جلی : مولانا سیّد احمد بن سیّد محمّد ابراھیم (م ۱۳۶۶ھ)
پادری اسٹیفن نے مولانا سیّد علی غضنفر بن مولانا سیّد علی اکبر سے کہا کہ
« قرآن مجید » میں کوئی آیت نہیں ہے جس میں فضیلت جناب رسالتمآب (ص)
حضرت عیسی(ع) پر ثابت ہو » یہ رسالہ اس جملے کا جواب ہے
۱۶ ص ، ناظم الھند پریس لاھور .
آغاز : بسملہ اما بعد واضح رائے ناظرین ھو کہ پادری استیفان صاحب جو اس
زمانے میں لکھنؤ میں انجیل کی منادی میں نہایت سرگرم و سرشار ہیں ...

(۲۷۳) ردّ البرزخ المشہور من کلام ربّ غفور : مولانا سیّد تصدق حسین شاہ پوری
کتاب و سنّت سے عذاب قبر، سوال منکر و نکیر کی اصل نہیں ، قیمت ۶ آنے .
(۲۷۴) راہِ راست و عمل صالح : فتح اللہ مفتون یزدی بن عبدالرحیم یزدی
ان آیات کو اکٹھا کیا گیا ہے جن کا تعلق تعلیم نفس و اخلاق سے ہے
۲۰۷ ص ، مکتبہ ابراھیمیہ حیدرآباد دکن، ۱۳۶۵ ھ.
(۲۷۵) رسالہ رشق النبال علی اصحاب الضلال : مولانا سیّد ناصر حسین جونپوری (م ۱۳۱۳ھ)
اھلسنّت کی طرف سے شیعوں کے خلاف ایک کتاب بنام « طعن السنان » شائع ہوئی جس میں مسئلہ نقصان قرآن اور حرمت متعان پر بحث کی گئی ہے اور شیعوں کو مسئلۂ نقصان قرآن میں ملزم ٹھہرایا گیا اور دوسرے مسئلہ میں اھلسنّت کو حق پر زیر نظر کتاب انہیں دو مسائل کا حل پیش کرتی ہے
۶۴ ص ، ۱۲۸۱ ھ، مطبع مجمع البحرین لدھیانہ .
(۲۷۶) رسالہ اعظم المطالب فی آیات المناقب : مولانا سیّد احمد حسین بن رحیم علی امروھی (م ۱۳۳۸ھ)
تکمیل القرآن (فارسی) : مرزا محمّد کامل (م ۱۲۳۵ ھ).
(۲۷۷) رسالہ تکمیل القرآن : مولانا سیّد محمّد حسین دھلوی
شاہ عبدالعزیز دھلوی (م ۱۲۳۹ ھ) نے اپنی کتاب « تحفہ اثنا عشریہ »میں شیعوں پر یہ الزام لگایا ہے کہ ان کا ایمان قرآن پر نہیں ہے ، یہ کتاب اسی کے جواب پر مشتمل ہے ، ۵ رجب المرجب ۱۲۹۶ ھ/ ۲۴ جون ۱۹۷۹م .
(۲۷۸) رموز القرآن : مولانا سیّد ظفر حسن امروھی (م ۱۴۰۹ ھ)
آیات قرآنی کے رموز و نکات ۲۹۹ عناوین کے تحت
۴۳۸ ص، ۱۳روپے ، شمیم بکڈپو کراچی ، سندھ آفسٹ پریس کراچی.
(۲۷۹) روح القرآن : مولانا سیّد نجم الحسن کراروی (م ۱۴۰۲ھ)
مقدمہ تفسیر قرآن ، مسئلہ تحریف قرآن پر بحث ، تین سو کے قریب ان علماء کا تذکرہ جنھوں نے قرآن و تفسیر قرآن پر کام کیا ، ۴۰۰ ص ، امامیہ کتب خانہ لاھور.

(۲۸۰) ساصلیہ سقر ردّ فبہت الذی کفر : مولانا سیّد علی حسن وقار جونپوری (م ۱۳۶۵ ھ)

مولانا سراج الحق مچھلی شہری نے قرآن پاک کی ایک تفسیر لکھی تھی بنام «فبہت الذی کفر» جس میں ان کا دعوی تھا کہ یہ تفسیر مولانا سیّد مقبول احمد دھلوی (۱۳۴۰ھ) کی تفسیر کا جواب ہے انہوں نے اس تفسیر میں عجیب و غریب باتیں لکھی تھیں۔ چنانچہ دیباچہ میں خود فرماتے ہیں:
«ایک ایسی تفسیر لکھ دوں گا جس کو گوشِ فلک نے بھی ابتک نہیں سنا تھا، شیعہ تو شیعہ سنّی بھی مجھ پر لعنت بھیجیں گے» (ص ۲).
طبع اصح المطابع تھوئی ٹولہ لکھنو، انہوں نے اس تفسیر میں مسئلہ متعہ پر اعتراضات کئے ہیں۔ زیرِ نظر اسی کا جواب ہے۔
۶۴ ص، ۱۹۳۲، قومی پریس لکھنؤ، خود مصنّف نے تاریخ طبع کہی:

عدونے آل پیغمبر ہوا وحشت زدہ ایسا — کہ ظالم خاک اڑاتا پھر رہا ہے تنکے چنتا ہے
دلیلیں سنکے شیعوں کی ہوا مبہوت یوں کافر — نہ سر سے کھیلتا ہی ہے نہ کچھ کہتا نہ سنتا ہے
بہت خنکی تھی اس کے دل میں کل تک ناز بیجا پر — ساصلیہ سقر سے آج دشمن جلتا بھنتا ہے
(۱۹۳۲م)

* سرزمینِ حجر (فارسی) : محمّد صادق موسوی

(۲۸۱) قوم ثمود کا تذکرہ : ۴۲ ص، ۱۲ روپے، خانہ فرہنگ جمہوری اسلامی ایران کوئٹہ، مارچ ۱۹۸۶م، شفاف پرنٹنگ پریس ایجنسی کوئٹہ۔

* تحریف قرآن (عربی) : آقای علی میلالی۔

(۲۸۲) شیعہ اور تحریف قرآن : مولانا محمّد افضل حیدری

پانچ باب : تحریف قرآن کی نفی میں علمای شیعہ کے اقوال، نفی تحریف پر شیعوں کی ادلہ، کتب شیعہ میں احادیث تحریف، قرآن کے بارے میں احادیث امامیہ میں شبہات، احادیث تحریف کے شیعہ راوی، ۱۴۱ ص، ۲۵ روپے، لاھور : مصباح االقرآن ٹرسٹ، ۱۴۱۰۔

(۲۸۳) شیعہ محمّد صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم : سیّد حشمت حسین جعفری

خود مصنّف کے الفاظ میں :

« اس کتابچے میں اولؔ قرآن کریم کی رو سے اتحاد بین المسلمین کی اهمیّت کو واضح کیا گیا ہے پھر یہ بتلایا گیا ہے کہ کتاب خدا کی رو سے شیعه کا کیا مقام ہے اور آخر میں اس چیز کی وضاحت کی گئی ہے کہ قرآن مجید کی رو سے ایک مسلمان اپنے آپ کو صرف شیعه کے لقب سے موسوم کر سکتا ہے۔ »

۸۰ ص ، ایک روپیه.

(۲۸۴) صبح شہادت جلد یکم : مولانا سیّد حسن ضیا
(۱۸۸+ ۱۶) ص .   قیمت ایک روپیه .
«تکذیب براهین احمدیه» میں پنڈت لیکھرام نے قرآن مجید میں
قرآن مجید میں وارد قسموں کا مذاق اُڑایا ہے زیر نظر کتاب اسی کی رد اور واقعات کربلا کی تفصیلات پر مشتمل ہے . مطبع افضل المطابع مرادآباد .

(۲۸۵) صحابیت کا قرآنی تصوّر : مولانا سیّد محمّد جعفر زیدی (م ۱۴۰۰ ھ)
۶۴ ص ، امامیه مشن لاهور ، اکتوبر ۱۹۶۷م، تعلیمی پریس لاهور .

(۲۸۶) صالحین : نواب محمّد علی خان
قرآن پاك کی ان آیات کا ترجمه جن میں لفظ « صالحین» آیا ہے ، ۸ ص ، نظامی پریس لکھنؤ .

(۲۸۷) صفات المؤمنین مشتمل علی قبض الیدین/قاضی کفر و اسلام : مرزا احمد سلطان خاور گورگانی، سورۂ توبه میں الله تعالی نے مؤمنین اور منافقین کی کچھ نشانیاں بتائی ہیں. زیرِ نظر کتاب میں ان صفات کے اهلِ افراد کی نشاندهی کی گئی ہے
۷۲ ص ، شوال ۱۳۴۹ ھ / مارچ ۱۹۳۱م ، چندر گپت پریس دهلی ، خود مصنّف نے تاریخ کهی :

ایک قرآن ہی دنیا میں ہے اِک ایسی کتاب — عالم الغیب کا سب جانتے ہیں اس کو کلام
اس کی اک سورہ توبه میں ہیں ایسی آیات — ان سے جو چاہے وہ خود جانچ لے اپنا اسلام
فرق بتلاتی ہیں ہر فرقه اسلام کا وہ — حق و باطل کی پرکھ کے لئے محك انام
کسی عالم سے نه کچھ پوچھنے کی حاجت ہے — کسی جاهل سے نہیں بحث کا اس میں کچھ کام
انہی آیات سے ظاهر ہے صفات ماموم — اس رسالے میں کئے ہم نے ہیں وہ جمع تمام
مانگی خاور نے جو ہے غیب سے اس کی تاریخ — ہوا ارشاد لکھو قاضی کفر و اسلام (۱۳۴۹ھ)

(۲۸۸) صفائح العقیان فی بحث تحریف قرآن : مولانا سیّد سبطِ حسین (م ۱۳۷۲ ھ)

(۲۸۹) تفسیر صلواۃ الوسطی : مولانا محمّد تقی (م ۱۳۴۱ ھ)

(۲۹۰) طینت الانسان کما بین الفرقان : مولانا سیّد تصدق حسین شاہ پوری
انسان مجبور محض نہیں ہے ۔

(۲۹۱) عریضۂ خاور : احمد سلطان خاور گورگانی
خاور مرحوم نے اپنے قیام حیدرآباد کے دوران اپنے چچا سے جو سنّی المسلک تھے ، تحریفِ قرآن پر مناظرہ کیا تھا ، زیرِ نظر کتاب اسی روئیداد پر مشتمل ہے
۵ آنے ، چاندنی محل دھلی ، ۱۳۵۴ ھ ۔

(۲۹۲) عصمت آدم (ع) : مولانا حافظ سیّد مظہر علی اظہر (م ۱۹۷۴م)
بارہ فصلیں : الجنت ۔ جنت الخلد کی صفات ، قرآن میں جنتیوں کا ذکر اور اصحاب الجنت کے دو معانی ، رغداً کا مطلب ، الشجرہ کا مفہوم ، کیا ابلیس نے آدم کو ورغلانے کی اجازت لی ، صراطِ مستقیم کیا ہے ، ولا تقربا کے معانی ، «فنسی و لم نجدله عزما » کے معانی ، قصّہ آدم و ابلیس کا تجزیہ ، لفظ آدم کا مفہوم « و لکم فی الارض مستقر » کا مقصود ، «فکلا منہا » کا مفہوم ، جنت میں سکونت
۱۴۴ ص ، ۲ روپے ، شیعہ میوچل سوسائٹی لاہور ، ۱۳۷۴ ھ ، خورشید عالم پریس ، لاہور۔

(۲۹۳) علوم القرآن : مولانا سیّد محمّد ھارون (م ۱۳۳۹ ھ)
۴۹ باب : علم الہ، علم نبوّت ، امامت، ملائکہ، معاد ، ھندسہ ، ریمیا ، کیمیا ، تعبیر ، خواب ، علم الاخلاق ، مناظرہ ، معانی و بیان ، فقہ ، تفسیر ، نحو ، صرف ، علم اللغات وغیرہ، ۲۱۵ ص ، ۱۳۳۱ھ/۱۹۱۳م ، مطبع یوسفی دھلی ۔

(۲۹۴) علی (ع) فی القرآن :
۷۰ روپے ، ولی العصر ترسٹ رتّہ متّہ جھنگ ، ۱۹۸۹م ۔

(۲۹۵) عید مباہلہ : علامہ سیّد علی الحائری (م ۱۳۶۰ ھ)
علامہ کی کتاب « موعظہ مباہلہ » سے ماخوذ ، ۱۶ ص ، امامیہ مشن لاہور ، مارچ ۱۹۶۶ م ، تعلیمی پریس لاہور .

(۲۹۶) فضائل و اثرات آیاتِ قرآن : مولانا سیّد محمّد مرتضی ابن سیّد حسن علی جونپوری (م ۱۳۳۷ ھ)
۱۳۱۳ ھ، مطبع جعفری . (مطلع).

(۲۹۷) فہرست الفاظ قرآن : مولانا محمّد اعجاز حسن بدایونی (م ۱۳۵۰ ھ)

* فوائد القرآن (عربی) : مولانا محمّد مرتضی جونپوری

(۲۹۸) فوائد القرآن : مولانا محمّد مرتضی جونپوری
اس کتاب کی ترتیب میں مصنّف نے ثواب الاعمال، طب الائمہ، مصباح کفعمی ، مکارم الاخلاق ، تفسیر مجمع البیان، تفسیر برہان ، تفسیر صافی ، بحار الانوار ، وسائل الشیعہ ، الدرر النظم اور مشکوۃ الانوار سے مدد لی ہے
۲۴۰ ص ، سوا روپیہ ، سیّد عبدالحسینؒ تاجر کتب لکھنؤ.

* البیان فی تفسیر القرآن (عربی): آیت اللہ سیّد ابو القاسم الخوئی(م۱۹۹۲م)

(۲۹۹) فلسفہ معجزہ : ایم اے انصاری
البیان کے صرف «اعجاز القرآن » کا ترجمہ، عنوانات : قرآن کی فضیلت و عظمت ، قرآن کا اعجاز ، قرآن اور اس کے موضوعات کی پختگی ، اعجاز قرآن کے بارے میں شبہات ، قرآن پر اعتراضات باقی معجزات
۱۶۳ ص ، پندرہ روپے ، جامعہ تعلیمات اسلامی کراچی، ۱۴۰۳ ھ/۱۹۸۳م .

(۳۰۰) فیصلہ قرآنی بجواب فتح الرحمانی : ڈاکٹر نور حسینؒ صابر سیالوی(م۱۹۴۵م)
نور محمّد (سنّی) کی کتاب « فتح الرحمانی فی اثبات خلافت خلفاء بآیات قرآنی» کا ردّ
۸ ص ، منیر پریس جھنگ .

(۳۰۱) قاعدہ مفتاح القرآن : مولانا غلام محمّد ذکی سرور کوتی
بچوں کی نفسیات کے پیش نظر قاعدہ
۵۶ ص ، ۲ روپے ، ادارہ معارف اسلام لاہور .

(۳۰۲) قانون قدرت / حکم پیغمبری : مولانا سیّد زوار حسین مولوی فاضل سہارنپوری
عنوانات : جھوٹ ، مکر و فریب ، غیبت ، عیب جوئی ، بدگمانی ، چغلی ، بغض ، حسد، نفاق ، لغو شعرگوئی ، مجادلہ ، مناظرہ کی مذمت اور عاجزی ، انکساری ، حقوق والدین ، حقوق زوجین اور آداب محافل و مجالس کے سلسلے میں قرآن پاک میں جو آیات وارد ہوئی ہیں ان کا ترجمہ مع متن
۶۸ ص ، ۱۳۳۳ھ ، دین محمدی پریس لکھنؤ.

(۳۰۳) قرآن کا ایک اہم حکم : سیّد مرغوب احمد ایم اے
۱۴۲ ص ، لاہور : تنظیم غلامان آل محمدؐ .

* نگاهی به انقلاب اسلامی ایران در سایه قرآن : آقای محسن قرائتی

(۳۰۴) قرآن اور اسلامی انقلاب : سیّد فیاض حسین نقوی
۶۴ ص، خانہ فرہنگ جمہوری اسلامی ایران، پاکستان لاہور، فروری۱۹۸۶م .

(۳۰۵) قرآن اور اہلبیت (ع) : علامہ شاد گیلانی
۴۰ ص ، ۳۷ پیسے ، ادارہ علوم اسلامیہ لاہور، مدینہ پرنٹنگ ہاؤس لاہور.

(۳۰۶) قرآن اہلبیت کی نظر میں : شیخ محمدؐ شفا نجفی
جعفر الہادی خوشنویس کی کتاب کا ترجمہ
۱۱۱ ص ، ۲۰ روپے ، مصباح القرآن ٹرسٹ ، لاہور ، ۱۴۰۸ ھ.

(۳۰۷) قرآن اور پرویز : سید محمدؐ احسن زیدی
غلام احمد پرویز (م ۱۹۸۵م) کے عقائد کا ردّ
۳۲۰ ص ، ڈھائی روپے ، سپر آرٹ پریس کراچی .

(۳۰۸) قرآن اور زندگی : پروفیسر سیّد کرار حسین
تقاریر کا مجموعہ ،۲۱۱ ص،۱۵ روپے ، خراسان اسلامک ریسرچ سنٹر کراچی ، اگست ۱۹۷۹م ، سندھ آفسٹ پرنٹنگ پریس کراچی .
کتاب کے مضامین کی تقسیم دین ، ملت ، اخلاق، رسوم ، علم و حکمت اور عقیدت کے عنوانات کے تحت کی گئی ہے.

(۳۰۹) قرآن اور مسلمان : سیّد حسین رضوی
بعض اہل علم کے اس نظریے کی تردید کی گئی ہے کہ قرآن پاک میں «انیس»

کے عدد کی ایک خاص اہمیت ہے

۱۶ ص ، ۴۰ پیسے ، مجلس امامیہ پاکستان کراچی ۔

انیس (۱۹) کا عدد بہائیوں میں خاص اہمیت رکھتا ہے ، انیس الرحمن دھلوی بہائی لکھتے ہیں : « بہائی سال کے ۱۹ مہینے ہوتے ہیں اور ہر مہینے کے انیس دن » ۔

۱- انیس الرحمن دھلوی:ایک سو سوالات اور ان کے مختصر جوابات ، ص ۴۰ ، بہائی پبلشنگ ٹرسٹ بہائی ہال اسٹریٹ کراچی ، ۱۹۷۷م ۔

۲- انیس الرحمن دھلوی :نوائے سروش، بہائی پبلشنگ ٹرسٹ کراچی، ص۲۰ ۔

(۳۱۰) قرآن حکیم اور فطری تقویم : سیّد رضا لقمان امروھی

اس کتاب میں مصنّف نے ثابت کرنے کی کوشش کی ہے کہ تمام اسلامی تقریبات قمری حساب سے نہیں بلکہ شمسی اعتبار سے ہیں

۱۱۲ ص ، اگست ۱۹۶۲م /۱۳۴۲ھجری فطری ۔

(۳۱۱) قرآن جو میں سمجھا : محمود حسین

۶۴۴ ص ، ۲۴ روپے ، اپریل ۱۹۷۹م ، جے آر پریس حیدرآباد دکن ۔

(۳۱۲) قرآن مجید اور اقتصادیات کی تعلیم و تاکید : سیّد اولاد حیدر فوق بلگرامی

۳۲ ص ،۴ ذی قعدہ ۱۳۵۵ھ/۱۷ جنوری ۱۹۳۷م ، نظامی پریس لکھنؤ۔

(۳۱۳) قرآن و علی(ع): مولانا محمّد نقی

حضرت علی علیہ السلام کا قرآن پاک کے ساتھ تعلق واضح کیا گیا ہے

۲۳ ص ، شیعہ ینگ مین سوسائٹی سہارنپور ، سہارنپور الیکٹرک پرنٹنگ پریس ۔

(۳۱۴) قرآن- ھمارا عقیدہ : ثاقب نقوی

مسئلہ تحریف قرآن پر بحث، ۸۰ ص، ۱۵ روپے ، مکتبہ الرضا لاھور، ۱۴۰۸ھ، آر آر پرنٹرز لاھور۔

(۳۱۵) قرآنی داستان / رفیق زنداں : ڈاکٹر سیّد محمّد سبطین

تذکرہ حضرت یوسف علیہ السلام ،

۲۰۶ ص ، ڈھائی روپے ، انجمن غلامـان اسلام پاکستان پنن وال تحصیل

پنڈدادنخان ضلع جہلم ،۱۹۷۳م یونیورسل پریس لاہور ۔

(۳۱۶) قرآن رسول (ص) کی عظمت : ابو جعفر محمّد احسن
۷۲ ص، ایک روپیہ، ادارہ علوم الاسلام سانده کلاں لاہور، نقوش پریس لاہور ۔

(۳۱۷) قرآن فہمی : سیّد فقیر حسین بخاری
قرآن پاک کو سمجھنے کے آسان طریقے ، ان وجوه کی طرف بھی اشاره کیا گیا ہے جن کی وجہ سے مسلمانوں میں اختلاف پیدا ہوا ۔
۲۴ ص ، امامیہ مشن لاہور ، ۱۹۵۹م ، تعلیمی پریس لاہور .بار دیگر تنظیم غلامانِ آل عمران لاہور، نیازی پریس لاہور۔

(۳۱۸) قرآن کی روشنی میں بین الاقوامی تعلقات : خادم حسین
حجة الاسلام محمّد علی تسخیری کے ایک فارسی مقالے کا ترجمہ ، دو عنوانات: اسلام اور عالمی حکومت ، اسلامی دستور
۳۰ ص ، ۴۵ ریال ، سازمان تبلیغات اسلامی تہران ، رمضان ۱۴۰۵ ھ۔

(۳۱۹) قرآن میں ذکر حسین (ع) : سیّد غضنفر حسین بخاری
سیّد مجید روئین تن کے فارسی رسالے کا ترجمہ
۲۰ ص ، خانہ فرہنگ جمہوری اسلامی ایران، کراچی ۔

(۳۲۰) قرآنی افسانے : سیّد احمد حسین ترمذی
۶ آنے ۔

(۳۲۱) قرآنی نظریہ خلافت : مولانا ناصر حسین فیض آبادی
۱۶ ص ، انجمن عباسیہ نارووال سیالکوٹ ، لاہور آرٹ پریس لاہور ۔

(۳۲۲) قرآن میں سائنس : ڈاکٹر سیّد منظور حسن جعفری شفا،
۱۹۷ ص ، ۶ روپے ، مارچ ۱۹۷۶م ، انجمن پریس کراچی ۔

(۳۲۳) قرآنی قاعده : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
جماعت سوم کے طلبہ کے لئے
۳۶ ص ، ایک روپیہ ۱۵ پیسے ، پنجاب ٹیکسٹ بک بورڈ لاہور ، مارچ ۱۹۸۰م ، ورک مین پرنٹرز لاہور۔

(۳۲۴) قران السعدین/ فلسفه قرآن و اهلبیت (ع) : ابو المظفر
دو حصّے : قرآن و اهلبیت (ع) . سفینۂ نجات، قرآن و اهلبیت اور مسلمانان عالم،۶۴ ص .

(۳۲۵) قصص القرآن : مولانا سیّد ظفر حسن امروهی (م ۱۹۸۹م)
۱۱۰ قرآنی قصّے جن میں انبیاء کرام (ع) ، اهلبیت عظام (ع)، صحابه کرام (رض) اور بعض ان سرکشوں کے حالات درج ہیں جن کا ذکر قرآن پاک میں ہے
۴۶۴ ص ، ۱۸ روپے ، شمیم بکڈپو کراچی ، سندھ آفسٹ پریس کراچی .

(۳۲۶) القول الکریم بمجیب الرحیم :
مسئله تحریف قرآن پر بحث ثابت کیا گیا ہے کہ شیعوں کے مخالفین کا قرآن پر ایمان نہیں ، ۱۷۹ ص ، ۱۳۳۵ ھ ، مطبع اصلاح کھجوا.

(۳۲۷) کتاب التکمیل : مولانا حکیم سیّد مرتضی حسین
مولانا شبلی نعمانی (م ۱۹۱۴م) نے آیت « الیوم اکملت لکم دینکم ... » کا یوم نزول روز عرفه ۹ ذی الحجه ۱۰ ھ قرار دیا ہے اس کتاب میں مولانا کے اس نظرئیے کو غلط ثابت کیا گیا ہے اور بتایا گیا ہے کہ مفسّرین متقدّمین نے اس کی تاریخ ۱۸ ذی الحجه ۱۰ ھ لکھی ہے جو اعلان ولایت امیر المؤمنین علیه السّلام کا دن ہے
۳۷۶ ص ، ۱۳۵۱ھ/ ۱۹۳۲م ، مولانا سیّد میر حسن اشهر نے تاریخ لکھی :

مرتضی آنکه حسین است سپس — هست ذی فهم و خبردار و عقیل
در پزشکیست پزشك حاذق — گو ندارد مداوات مثیل
سال طبعش دگر اشهر این است — جلوه آرائے صداقت تکمیل (۱۳۵۱ھ)
از سر انس شد ایں سال مسیح — نام مرغوب طبائع تکمیل (۱۹۳۲م)

آغاز : بسمله و خطبه اما بعد عبد خاکسار سیّد مرتضی حسین بن سیّد بدر علی مرحوم و مغفور متوطن قصبه ایرایاں سادات ضلع فتح پور قسمت اله آباد ... خدمت میں حضرات ناظرین کے عرض کرتا ہے ...

(۳۲۸) کتاب مبین : مولانا سیّد برکت علی شاه گوشه نشین
مولانا شاه رفیع الدّین (م ۱۲۳۳ ھ) کے ترجمه پر بهروسه کرتے ہوئے درج ذیل

عنوانات کے تحت آیات کو اکٹھا کیا گیا ہے :رسول اکرم کا ہر حکم خدا کی وحی ہے ، ایمان، نصیحت، جہاد، شك در نبوّت ،گستاخی، فدك ، خلافت ، رسول (ص) کی نافرمانی ، گمراهی
۳۲ ص ، دو آنے ، خواجه بك ایجنسی لاهور ، ۱۹۳۵م ، فینسی سٹیم پریس وزیر آباد.

(۳۲۹) کتاب و عترت : مولانا سیّد نذر حسین گوپالپوری
کون لوگ حکم رسول صلی اللہ علیه و آله وسلم کے مطابق کتاب و عترت کے ساتھ وابسته ہیں اور کون نہیں .
۳۲ ص (ناقص الآخر) الجواد بکڈپو بنارس ، ۱۹۶۶م .

(۳۳۰) کربلا کی کہانی - قرآن کی زبانی : مولانا محمّد لطیف انصاری (م ۱۳۹۹ ھ)
۹۷ آیات قرآنیه کے تحت واقعات کربلا ، بیس « منزل » اور ۱۶۵ عنوانات پر مشتمل ہے :معنی ذبح عظیم ، صحابۂ کرام معرکۂ کربلا میں ، صرف فرزندِ رسول(ص) سے مطالبۂ بیعت کیوں ؟یزید کے کافرانه اشعار ، سوره و العصر اور سوره و الفجر کی تفسیر ، تفسیر « ان الله اشتری » قرآن میں دو عظیم نظریات انقلاب ، قرآنی قصص و حکایات ، اسلامی نظریۂ حکومت کی توضیح وغیره
۳۵۲ ص ، سوله روپے ، مکتبه لطیف سرگودھا، القائم آرٹ پریس لاهور ، وزیر حسین شیرازی خوشنویس نے تاریخ کہی :

ہوئے کشته جو زهرا کے جانی کہاں اور کیسے ہوا بند پانی
بانداز حسن بیاں کر چکی ہے کتاب خدا کربلا کی کہانی(۱۳۹۷ھ)

(۳۳۱) رجعت : مولانا سیّد محمّد صادق بن سیّد محمّد باقر
صرف وه آیات جن میں رجعت کا ذکر ہے ، ۱۴ ص .

(۳۳۲) کمپیوٹر کی مدد سے قرآن کا مطالعه : سیّد محسن عباس بخاری
۱۰ ص ، سیّده فاطمة الزهراء ٹرسٹ کامره ضلع اٹك ، لقمان آرٹ پریس اٹك.

(۳۳۳) کفر و اسلام الجواب منکرین القرآن : مولانا ذوالفقار حیدر ایم اے
مصنّف کے اپنے الفاظ میں : یه کتاب ستیارتھ پرکاش کے چودھویں باب کے

جواب میں لکھی گئی ہے جس میں قرآن کریم پر اعتراضات کے تحقیقی جواب دے کر آریہ سماج کے فریب ، کفر کا نشہ اور بت پرستی کا غرور تار تار اور پاش پاش کردئیے گئے ہیں» .
۴۲۳ ص ، سلطان فائن آرٹ لیتھو اینڈ پرنٹنگ پریس بمبئی .

(۳۳۴) کھلے ہاتھ نماز کا قرآنی ثبوت : مولانا سیّد فضل حسین نجفی
مصنّف کا تعلق کوٹلہ سیّداں احمد آباد ضلع جہلم سے ہے اس رسالے کے مطالعے سے کئی افراد شیعہ ہو گئے تھے جن میں مولانا امیر محمّد قریشی ، محمّد علی خان اور میاں فاضل حسین شامل ہیں ،
۶ آنے ، کتب خانہ اثنا عشری ملتان ، ۱۹۴۷م .

(۳۳۵) گنجینۂ معارف : مولانا حافظ سیّد ذوالفقار علی شاہ
قرآن و حدیث کے بعض الفاظ کی تاویلات
۵۶ ص ، ۵ آنے ، جعفریہ بك ایجنسی ، لاهور . کواپرٹیو کیپیٹل پرنٹنگ پریس لاهور.

(۳۳۶) لغات القرآن : مولانا محمّد اعجاز حسن بدایونی (م ۱۳۵۰ ھ)

(۳۳۷) لفظ شیعہ کا قرآنی مفہوم : مولانا سیّد محمّد جعفر زیدی شهید (م ۱۴۰۰ھ)
قرآن پاك میں آنے والے لفظ « شیعہ » کی تشریح
۳۲ ص ، امامیہ مشن لاهور، ۱۹۷۴م .

(۳۳۸) متقین : نواب محمّد علی خان
قرآن پاك میں آمدہ آیات متقین کا ترجمہ ، ۱۵ ص ، نظامی پریس لکھنؤ.

(۳۳۹) مجربات قرآنیہ مع روائح الغائب فی دفع الترديد والريب : رائے ظفر علی
۱۵۲ ص ، ادارہ منہاج الحسین لاهور، ۴۰ روپے ، ۱۹۹۴م .

(۳۴۰) مجمع الآیات : مولانا سیّد ظفر حسن امروهی (م ۱۴۰۹ ھ)
مختلف آیات کو مع ترجمہ و تفسیر اکٹھا کیا گیا ہے
۶۵۶ ص ، شمیم بك ڈپو کراچی ، مسلم پرنٹنگ پریس کراچی.

* مدخل التفسير (عربی) :محمّد فاضل موحّدی

(۳۴۱) مدخل التفسیر : مولانا محمّد تقی نقوی
۴۶۱ ص ، ۵۰ روپے ، لاہور : مصباح ٹرسٹ ، ۱۴۱۴ ھ .
حقیقت معجزہ ، قرآن کے معجزہ ہونے کے اسباب ، اصول تفسیر ، عدم تحریف قرآن ، روایات جمع قرآن پر نقد و تبصرہ .

(۳۴۲) مرآت القرآن ضمیمہ مفتاح القرآن : مرزا قلیچ بیگ (م ۱۳۴۸ھ).

(۳۴۳) مسلمان ایک دوسرے کے بھائی ہیں : علامہ سیّد محمّد رضی
۳۲ ص ، کل پاکستان اسلامی کونسل .

(۳۴۴) مسئلہ وضو : مولانا نعمت علی سندھو
کتاب اللہ کی رُو سے وضو میں پاؤں کامسح کرنا چاہیے نہ کہ دھونا
۲۸ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، جمیعت طلبہ جعفریہ یونٹ مدرسہ جامعۃ المعصومین سدھوپورہ فیصل آباد .

(۳۴۵) مصحفِ ناطق المعروف بہ حسبنا کتاب اللہ حصّہ اوّل : مولانا سیّد محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م)
ایک مقدّمہ اور تین باب : خصائص و اوصاف و احکام قرأت قرآنی ، تعظیم و تکریم کتاب اللہ الصامت و کتاب اللہ الناطق ، ذرائع و اسباب قرآن فہمی ، بحث حدیث قرطاس، قرآن کے اوراق اور کربلا کی خاک
۱۲۰ص، ۸ آنے ، ۱۹۴۰م ، ہانڈہ الیکٹرک پریس جالندھر.

(۳۴۶) معارج العرفان فی علوم القرآن : مولانا حاجی اعجاز حسن امروہی

(۳۴۷) معجزہ فرقان : مولانا اُلفت حسین (م ۱۳۵۰ ھ)

(۳۴۸) معراج العرفان فی عصمت ابی طالب عمران من آیات قرآن : خواجہ محمّد لطیف انصاری (م ۱۳۹۹ ھ)
۳۸ آیاتِ قرآنی سے عصمت صغری حضرت ابیطالب علیہ السلام پر استدلال، چودہ « عروج » پر مشتمل ہے : بنی امیّہ کا سرکار رسالت اور ان کے آباؤ اجداد طاہرین حضرت ابیطالب اور اولادِ ابی طالب کے خلاف پروپیگنڈا ، قرآن پاک کا معجزہ فصاحت و بلاغت ، عظمت ابیطالب ، عقیدہ عصمت اور حضرات اہل تسنن، کفالت ابیطالب ، کفالت زبیر(رض) کا افسانہ

۲۵۶ ص ، ۲۰ روپے ، مکتبہ لطیف سرگودھا ، محرم ۱۳۹۹ ھ ، ثنائی پریس سرگودھا۔

(۳۴۹) معرفت توحید و نبوت : شیخ شریف حسین جعفری
۱۴ ص ، لاہور : تنظیم غلامان آل محمدؐ ، نیازی پرنٹنگ پریس لاہور۔

* قرآن در اسلام (فارسی) : علامہ سیّد محمد حسین طباطبائی

(۳۵۰) مفتاح القرآن : میرزا قلیچ بیگ (م ۱۳۴۸ھ)
۱۴۰ ص ، ۱۳۲۰ ھ، خادم التعلیم پریس لاہور۔

(۳۵۱) مقام قرآن : سیّد نیاز محمّد ہمدانی
۱۶۰ ص ، ۵۰ روپے ، مجلس تعلیم القرآن لاہور

(۳۵۲) مکتب تشیّع اور قرآن : مولانا سیّد علی شرف الدین بلتستانی
خود مصنّف کے الفاظ میں :
« بعض دوستوں نے فرمائش کیکہ ایک ایسا کتابچہ تحریر کیا جائے جس میں قرآن پاک کے بارے میں واضح و روشن عقیدہ جو مستند دلائل اور آیات و روایات صحیحہ پر مبنی ہو »۔
عنوانات : تاریخ نزول ، جمع قرآن ، تحریف قرآن ، فہم القرآن
۶۳ ص ، دارلثقافۃ الاسلامیہ پاکستان کراچی ، رمضان ۱۴۰۷ ھ / مئی ۱۹۸۷م۔

(۳۵۳) ملّت حضرت ابراہیم وامام حسین علیہما السّلام – قرآن و احادیث کی روشنی میں ، ۳۲۰ ص ، لاہور۔

(۳۵۴) منازل القرآن : ببر علی خان
۱۲۹۲ ھ، کتب خانہ اثنا عشری لاہور۔

* مہدی فی القرآن (فارسی) : آقای صادق حسینی شیرازی۔

(۳۵۵) مہدی فی القرآن: مولانا محمّد حسین ممتاز الافاضل (لکھنؤ)
امام مہدی علیہ السّلام کی شان میں ایک سو چھ آیات قرآنی کا ذکر اور ہر آیت کے ساتھ اس بارے میں ایک ایک حدیث
۲۱۹ ص،۱۵ روپے ، ولی العصر ٹرسٹ رتہ مٹہ ضلع جھنگ ۱۴۰۹ھ/۱۹۸۹م۔

(۳۵۶) متعہ اور قرآن : مولانا سیّد مرتضیٰ حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)۔
متعہ کے جواز میں آیاتِ قرآنیہ اور احادیث صحیحہ سے استدلال
۷۹ ص ، کاظمیہ کتب خانہ لاہور، ۲۵ مارچ ۱۹۸۶م ، اظہار سنز پرنٹرز لاہور۔

(۳۵۷) معارف القرآن : علامہ میرزا احمدعلی (م ۱۳۹۰ ھ)
یہ کتاب در اصل مولانا امداد حسین کاظمی (م ۱۳۹۵ ھ) کی کتاب « فتنہ تفسیر بالرائے » کا ضمیمہ ہے جس میں قرآن ، نبوّت ، ختم نبوّت ، ولایت ، عصمت ، اسلام اور شریعت مقدّسہ جیسے عنوانات کو آسان زبان میں سمجھایا گیا ہے دعوت غلام احمد پرویز (م ۱۹۸۵م) کی حقیقت کو قرآن پاک ہی کی زبان سے واضح کیا گیا ہے ضمناً بہائیت کا ذکر بھی آگیا ہے
۱۱۳ ص ، ادارہ معارف اسلامی لاہور ، ۱۹۵۶م ، کواپریٹو کیپیٹل پریس لاہور۔
آغاز : بسملہ و خطبہ پاکستان میں کفار کی سیاسی غلامی سے نجات کیا ملی کہ مسلمانوں کی ایک جماعت نے ایک نیا فتنہ کھڑا کر دیا اور سرکار دو عالم کی غلامی سے سرتابی شروع کردی اس لئے پاکستان میں بڑی ضرورت اس فتنے کو فرو کرنے کی محسوس ہوئی خدا جزائے خیر دے مکتبہ چراغ راہ کراچی کو ...

(۳۵۸) مفید القرآن : مولانا سیّد زیرک حسین رضوی امروھی

(۳۵۹) مقدمات القرآن : مولانا محمّد اعجاز حسن بد ایونی (م ۱۳۵۰ ھ)۔

(۳۶۰) تفسیر انوار القرآن(مقدّمات) : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (م۱۳۷۶ھ)
آٹھ مقدّمات ، ۲۸۰ ص ، مطبع اصلاح کھجوا ۔

(۳۶۱) مقدمہ تفسیر قرآن : مولانا سیّد اولاد حیدر بلگرامی (م ۱۳۶۱ ھ)
تفسیر قرآن کے اصول اور موجودہ قرآن پاک کے تراجم پر ایک تنقیدی نگاہ
۳۶ ص ، نظامی پریس لکھنؤ۔

(۳۶۲) مقدّمہ تفسیر قرآن (قسط اوّل) : علامہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)
ان تمام باتوں کا ذکر جنہیں جانے بغیر قرآن پاک صحیح طور پر سمجھ میں نہیں آسکتا ۔گیارہ « تبصرہ » آخری تبصرے میں « علم تفسیر کی تدوین اور شیعوں

کی خدمات» کے تحت دورِ اوّل سے اب تک کے مشاہیر شیعہ مفسّرین کا تذکرہ
۲۷۲ ص ، ایک روپیہ ، ادارہ علمیہ لکھنؤ ، ۱۳۵۹ ھ ، نظامی پریس لکھنؤ.

(۳۶۳) موجودہ مسلمانوں کے مذہبی اختلافات اور ان کا کتاب اللہ سے فیصلہ : مرزا محمّد مہدی
مسلمانوں میں جو مذہبی اختلافات ہیں ان کے منبع کی نشاندھی کی گئی ہے اور ان کا حل پیش کیا گیا ہے
۱۵۵ ص ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ.

(۳۶۴) موعظہ عید غدیر : علامہ سیّد علی حائری (م ۱۳۶۰ھ)
علامہ مرحوم کی امام بارگاہ خواجگان لاہور میں ۱۸ ذی الحجہ ۱۳۴۵ کو کی گئی تقریر ۱۰۷ ص ، سات آنے ، کتب خانہ حسینیہ لاہور، پنجاب آرٹ پریس لاہور .

(۳۶۵) موعظہ مباہلہ : علامہ سیّد علی حائری (م ۱۳۴۰ ھ)
۲۴ ذی الحجۃ ۱۳۴۰ ھ کو علامہ مرحوم کی امام بارگاہ شیر گڑھیاں متصل لال کھوہ لاہورمیں کی گئی تقریر
۸۸ ص ، کتب خانہ حسینیہ موچی دروازہ لاہور، تعلیمی پریس لاہور.

(۳۶۶) منافقین : نواب محمّد علی خان نبیرہ نواب سبحان علی خان
ان ۲۳ آیات کا ترجمہ مع متن جن میں منافقین کا ذکر ہے
۱۴ ص ، نظامی پریس لکھنؤ

(۳۶۷) نور الهدی : سیدہ سکندر زہرا زیدی
اسرار و رموز قرآن حروف تہجی
عنواناات : قرآن مجید کے معنی و مفہوم ، حروف مقطعات کا تاریخی پس منظر ، اسماء الٰہی اور اسم رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم سے ان حروف کا انطباق ، مفسرین کی تحقیق اور اس پر تبصرہ ، افریشیا پریس ناظم آباد .

(۳۶۸) وراثت شیعہ بیوگان کا قرآنی اور ایمانی فیصلہ : مولانا مرزا احمد علی
نواب زادہ افتخار احمد خان آف جھنگ اور علامہ رحمت اللہ ارشد کے خیالات دربارہ وراثت بیوگان کا ردّ ، ۲۴ ص.

(۳۶۹) وضو مطابق قرآن : سیّد یعقوب حسن امروھی
شیعہ طریق وضو کو قرآن و سنّت کی روشنی میں صحیح ثابت کیا گیا ہے
۶۸ ص ، ۱۲ آنے ، ادارہ نظام الشریعہ صوبہ سندھ ، تاج محل پریس حیدرآباد.

(۳۷۰) وضو میں پاؤں کا مسح : مولانا راجہ محسن علی
وضو میں پاؤں کے مسح کا ثبوت قرآن و سنّت کی روشنی میں
۲۰ ص ، تحریک تحفظ تعلیمات آل محمّد سرگودھا .

(۳۷۱) وظائف القرآن : انصار حسین واسطی
قرآن پاك سے ۲۸ سورتیں انتخاب کرکے اس کتاب میں پیش کی گئیں ہیں اور ہر سورے کی خواص و فضائل
۱۹۰ ص ، ۱۵ روپے ، رحمت اللّٰہ بك ایجنسی کراچی ، محرم ۱۴۰۱ ھ ، سندھ آفسٹ پرنٹرز کراچی .

(۳۷۲) یسّرنا القرآن :
۷۰ ص ، ۳ روپے ، جامعہ تعلیمات اسلامی کراچی ، ۱۴۰۰ / ۱۹۸۰ ، کانٹی نینٹل آفسٹ پرنٹرز کراچی.

(۳۷۳) قرآن - سلمان (رض) - ایران : مولانا محمّد بشیر انصاری (م ۱۹۸۳م)
۴۰ ص ، جون ۱۹۶۶ م ، عباسی لیتھو آرٹ پریس کراچی .

(۳۷۴) ضابطہ حیات : سیّد وجیہ الحسن زیدی
مختلف موضوعات کے تحت آیات قرآنی کو اکٹھا کیا گیا ہے
۱۳۱ ص ، پرنٹنگ کارپوریشن آف پاکستان ، اسلام آباد ، ۱۴۱۰ھ/۱۹۹۱م.

تجوید

(۳۷۵) اسرار الفرقان : مولانا سیّد حیدر حسن نانوتوی (ذریعه ۲۶).

(۳۷۶) امامیه قاعده تجوید :

سات اسباق ، ۱۳ ص ، ایک روپیه ، اداره تنظیم المکاتب پاکستان کراچی .

(۳۷۷) التجوید : مولانا غلام رضا ناصر نجفی

۵۵ ص ، ۶ روپے ، اداره پاسبانِ اسلام باب حیدر سرگودھا ، ثنائی پریس سرگودھا .

پندره اسباق : تجوید کی تعریف ، مخارج حروف کا بیان ، حروف کا صفات اور مخارج میں اشتراک ، تنوین اور نون ساکنه کے احکام ، اقلاب ، میمِ ساکنه کے احکام ، لام کے احکام ، ادغام ، مد ، را کے احکام ، قلقله .

(۳۷۸) تجوید و قراءت : مولانا سیّد احمد علی محمّد آبادی .

(۳۷۹) تجوید القرآن : مولانا محمّد اعجاز حسن بدایونی

مولانا مرحوم کے صاحبزادے مولانا محمّد عزیز الحسن کے زیر اهتمام پانچویں مرتبه قومی پریس لکھنؤ میں چھپا ، ۱۳۴۰ ھ اور ۱۳۴۸ ھ کو مولانا مرحوم کی زندگی میں ، تیسری مرتبه سیّد محمّد امیر اور ۱۳۵۳ ھ ۱۳۵۴ھ کو دو مرتبه عبدالرؤف خان رئیس پشاور نے چھپوایا.

آغاز : بسمله و خطبه اما بعد حاجی زائر شیخ محمّد اعجاز حسن بدایونی مدرس ناظمیه کالج و مدرسة الواعظین لکھنؤ نے یه مختصر رساله فن تجوید میں لکھا ہے واضح ہو که خدائے عزو جل نے قرآن مجید کو ترتیل سے پڑھنے کا حکم دیا ہے ...

(۳۸۰) تجوید القرآن : تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ ھ) (ذریعه : ۳).

(۳۸۱) الجہر والاخفاف فی قرأ، ت الصلوۃ : مولانا سیّد تصدّق حسین شاہ پوری
۵۰ ص ، ۱۳۳۳ھ ، یونین سٹیم پریس لاہور ۔

(۳۸۲) مختصر تجوید القرآن : مولانا شیخ یعقوب علی توسلی
اصل کتاب فارسی میں ہے مولانا نصیر نجفی نے اس کو اُردو میں منتقل کیا
مقدّمہ اور ۲۳ باب پرمشتمل ہے
۴۰ ص ، بولان مُسلم پریس کوئٹہ ۔

(۳۸۳) معین القراء : ڈاکٹر سیّد زیرک حسین رضی
نظم و نثر ، دو باب : ۱- حرفوں کے عام بیان میں ، مخارج حروف ، صفات
حروف ، ۲- ھا کنایہ کے بیان میں اور اس کے احکام میں، مدّ و قصر ، ادغام
اخفاء اظہار ، ترقیق تفخیم ، وقف و وصل
۴۰ ص ، ۵ آنے ، ۱۳۲۴ ھ، مطبع ریاض رضی آگرہ ، سیّد محمّد لائق حسین
قوی امروھی نے تاریخ کہی :

اے خوشا فکر جناب مولوی سیّد زیرک حسین نکتہ داں
عالم و فاضل فقیر نامدار فیضیاب ان سے ہیں سب خورد و کلاں
لکھے اُردو میں قراءت کے اصول کر دیں حل قرآں کی سب دشواریاں
قاریوں کے واسطے ھر دم انیس مؤمنوں کے حق میں خضر جاوداں
کیا زباں ہے اور کیا طرز سخن ہے کلام اللہ میں سارا بیاں
فکر تھی مجھ کو قوی تاریخ کی ھاتف غیبی پکارا ناگہاں
کس لئے اتنا تردد ہے کہو مخزن راز نہاں ہے مہرباں
(۱۳۲۴ ھ)

آغاز : بسملہ و خطبہ احقر الکونین (ضیاء الاسلام)ڈاکٹر سیّد زیرک حسین رضی
... ابن رحمت پناہ سیّد الشعراء مومن حسین نقوی صفی یوں تحریر کرتا ہے کہ
اصولِ دین پر معرفت کرنے کے ...

(۳۸۴)ممتحن القاری فی کلام الباری : مولانا سیّد اقبال حسین نقوی نصیر آبادی
۳۲ ص ، ۱۹۵۲م ، موتکپور بارہ بنکی۔

(۳۸۵) منازل الفرقان : نواب ببر علی خان بن محمّد علی
ایک مقدّمہ ، بارہ منزل اور خاتمہ
۳۲ ص ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ.

(۳۸۶) موجز البیان فی ترتیل القرآن : مولانا قاری سیّد علی نقی نقوی
ایک مقدمہ دو باب اور چند تنبیہات
۳۶ ص (ناقص الآخر)مطبع یوسفی دہلی .

احادیث

(حدیث و اصول حدیث)

* وجیزه (عربی): علامه بهائی ، بهاؤ الدین محمّد بن شیخ حسین (م ۱۰۳۰ ھ).

(۳۸۷) اوصاف الحدیث : مولانا سیّد مرتضی حسین (م ۱۹۸۷م)

علامه بہائی کی کتاب « حبل المتین » کا خلاصه ، ایك مقدّمه چھ فصلیں اور خاتمه

۵۲ ص ، امامیه مشن پاکستان لاهور ، تعلیمی پریس لاهور .

(۳۸۸) صفائح الابریز فی شرح الوجیز : مولانا سیّد امجد حسین بن منور علی اله آبادی (م ۱۳۵۰ ھ)

۱۳۰۵ ھ ، لکھنؤ . (الذریعه : ۱۵).

[مولانا سیّد امجد حسین بن مولانا منوّر علی رسول پوری سونی ضلع اله آباد میں پیدا ہوئے ابتدائی تعلیم اپنے والد ماجد سے حاصل کی پھر لکھنو چلے گئے جہاں مولانا محمّد حسین ، مفتی محمّد عباس ، مولانا سیّد احمد علی آبادی اور تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد سے اخذ فیض کیا اس کے بعد عراق تشریف لے گئے جہاں آیت اللّٰہ شیخ محمّد طه نجفی ، آیت الله محمّد علی رشتی نجفی اور آیت اللّٰہ سیّد محمّد کاظم طباطبائی سے اجازه روایت حاصل کیا مولانا مرحوم انتہائی نیك اور فرشته سیرت تھے ۲۳ ربیع الاول ۱۳۵۰ھ کو واصل بحق ہوئے . زبدة المعارف ، وسیلة النجاة فی احکام الصلوه ، خلاصة الطاعات در احکام جمعه و جماعات آپ کی تصانیف ہیں

(۳۸۹) تاریخ تدوین حدیث : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)

تاریخ تدوین حدیث و تذکره شیعه محدثین ، کتاب کی تدوین میں ۲۶ سے زیاده

مستند کتابوں سے فائدہ اٹھایا گیا ہے

۱۷۲ ص ، پاکستان حسینی مشن راولپنڈی، ۲۴ ذی قعد ۱۳۷۶ ھ/۲۳ جون ۱۹۵۷م.

(۳۹۰) تدوین حدیث : سیّد علی نقی نقوی (م ۱۹۸۸م)

۴۰ ص ، ۲ آنہ ، امامیہ مشن لکھنؤ ، ۱۳۵۴ ھ ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ.

(۳۹۱) علم الحدیث : مولانا علی حسنین شیفتہ (م۱۹۹۱م)

دو حصوں پر مشتمل ہے پہلے حصّے میں آٹھ باب ہیں :

علم درایت اور مصطلحات حدیث ، اجزاء و اقسام حدیث ، تصدیق و تکذیب احادیث و القاب احادیث ، مسائل جرح و تعدیل ، حصول حدیث کے طریقے ، آداب کتابت حدیث ، احادیث اہلبیت علیہم السّلام .

حصّہ دوم میں بعض رجال حدیث ، جامعین حدیث اور کتابوں کا تذکرہ ہے . شروع میں مولانا محمّد مصطفی جوہر، علامہ رشید ترابی، آقای شیخ محمّد شریعت ، مولانا محمّد عابد شبّر اور مولانا منتخب الحق کی تقاریظ ہیں .

۱۵۲ ص ، ۲ روپے ۲۵ پیسے ، پیر محمّد ابراهیم ٹرسٹ کراچی .

(۳۹۲) القول الصواب فی جواز التسامح فی ادلة السنن و الآداب : مولانا سیّد محمّد عسکری

واقعات کربلا کے سلسلہ میں جو غلط روایات عام ہوگئی ہیں انھیں روکنے کے لئے اس کتاب کو تحریر کیا گیا ہے اصولِ حدیث کا تفصیلی بیان ہے

۱۴۶ ص ، ۱۳۱۸ ھ/ ۱۹۱۰م ، مطبع ریاض رضا لکھنؤ ، مولانا حامد حسین خان نے تاریخ کہی :

خوب است کتاب و طرفه مضمون   نظم و ترتیب دلپذیر است
از دیده معرفت نظر کن   یک صنعت قادر قدیر است
هر صفحه اوست آسمانی   هر دائره اش مه منیر است
بردیم کتاب پیش هاتف   بهر سالش که ناگزیر است
بیننده باولین نظر کن   عنوان کلام بے نظیر است (۱۹۱۰م)

(۳۹۳) الانابة فی ردّ فضائل الصحابه : مولانا حاجی اعجاز حسن امروھی (م۔۱۳۴۰ھ).
(۳۹۴) احادیث نبوی در شان مولی علی : ڈاکٹر زاھد حیدری
۶۰ ص ، ۵ روپیه ، ۱۳۹۸ ھ، اسماعیل پرنٹنگ پریس لاھور
ان چند احادیث کا ترجمه و تشریح جو کتب احادیث میں حضرت علی علیه السلام کی شان میں نقل ہوئی ہیں.
* Sayings of Muhammad :
(۳۹۵) احکام الرسول : محسن علی کھرانه
۹۲ ص ،۵۰ آنه ، ۱۳۳۹ھ/ ۱۹۲۰م ، ینگ مین سوسائٹی خواجگان نارو والیاں ، جارج سٹیم پریس لاھور.
اس میں ۴۵۰ ان احادیث کا ترجمه پیش کیا گیا ہے جو صحاح ستّه میں آئی ہیں. شروع میں علامه سیّد علی الحائری(م ۱۳۶۰ ھ) کی تقریظ بھی ہے .
* احیاء المیت فی فضائل اهل بیت : علامه جلال الدّین سیوطی (م ۹۱۸ ھ)
(۳۹۶) ترجمه : مولانا سیّد نجم الحسن کراروی (م ۱۹۸۲م)
۶۷ ص ، ایك روپیه ۲۵ پیسے ، اگست ۱۹۶۶م ، مکتبه تعمیر ادب لاھور ، نیشنل پریس لاھور .
(۳۹۷) ترجمه : مولانا سیّد اولاد حسین شاعر
۱۶ ص ، ۴ آنه ، مطبع عماد الاسلام لکھنؤ
(۳۹۸) ترجمه : اُمّ مشتاق پروین
۴۸ ص .
فضائل اهلبیت علیهم السلام پر مشتمل ساٹھ احادیث ، ترجمه مع متن ، مطبع آگره اخبار.
[امّ مشتاق پروین بنت مولانا سیّد غضنفر علی غضنفر ابن مولانا سیّد نجف علی خان (م۱۲۹۸ھ) ، مولانا سیّد امیر حسن سها محدث دهلوی (م ۱۹۵۰م) کی بہن ہیں . مولانا سها کئی کتابوں کے مصنّف ہیں اور معروف شیعه علما میں سے تھے].

(۳۹۹)اخبار المعصومین : مولانا سیّد یوسف حسین نجفی (م ۱۳۵۲ھ)

۳۲ ص ، فیض عالم پریس علی گڑھ ، ان شیعہ طلباء کے لئے جو ثانوی مدارس میں پڑھتے ہیں۔

{ مولانا سیّد یوسف حسین ابن مولانا سیّد مرتضی حسین ۱۸ رجب المرجب ۱۳۰۲ ھ کو محلّہ دانشمندان امروھہ ضلع مراد آباد (ھند) میں پیدا ہوئے ابتدائی تعلیم اپنے والد سے حاصل کی رام پور بھی تشریف لے گئے جہاں مولانا محمّد امین شاہ آبادی سے اخذ فیض کیا ۱۳۲۴ ھ کو نجف اشرف گئے جہاں آیت اللہ شیخ محمّد کاظم خراسانی و آیت اللہ سیّد ابوالحسن اصفہانی سے علوم اھلبیت حاصل کئے ۱۳۳۲ ھ کو وطن واپس آئے ۱۳۴۰ ھ کو مولانا قاری سیّد عباس حسین (م ۱۳۴۵ھ) کی جگہ مدرسہ منصبیہ میرٹھ (ھند) میں مدرس اعلی مقرر ہوئے ۲۸ شعبان ۱۳۵۲ ھ/۱۶ دسمبر ۱۹۳۳م کو واصل بحق ہوئے . میرٹھ سے ماھنامہ « الھادی» آپ کی زیر سرپرستی نکلتا تھا . توضیح الرکعات عن آیات الصلوۃ در جواب رسالہ سیّد تصدق حسین شاہ پوری آپ کی معروف تصنیف ہے }.

(۴۰۰)اختلاف البخاری من کلام الباری : مولانا شیخ احمد حسین برستی (م ۱۳۱۶ھ)

* المواعظ العددیہ (عربی) : علامہ علی المشکینی الاردبیلی

(۴۰۱)الاخلاقیات / اصول زندگی : مولانا سیّد رضی عباس ھمدانی

۱۱۲ ص ، دو روپیہ ، تحریک تحفظ تعلیمات آل محمّد سرگودھا ، سمارٹ پریس ملتان .

احادیث رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم ، ارشادات معصومین علیھم السّلام اور اقوال علماء و حکماء کا ایسا مجموعہ جس سے بلا تفریق ھر مومن و مسلمان کے ایمان میں تازگی ، یقین میں پختگی اور عمل میں بہار پیدا ہو سکتی ہے چودہ ابواب پر مشتمل ہے .

آغاز : نبی اکرم صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم نے فرمایا کہ مومن ایک بل سے دو دفعہ نہیں ڈسا جاتا ہے ...

* جواهر السنّیه فی الاحادیث القدسیه : شیخ محمدؐ ابن الحسن الحرالعاملی (م۱۱۰۴ھ)

(۴۰۲) اربعین فی فضائل امیر المؤمنین : مولانا سیّد مقرب علی زائر (م ۱۹۲۶م)
۴۳۲ ص،۱۳۱۴ ھ، مطبع العلوم علی گڑھ، تاریخ ترجمه : ذی قعدہ ۱۳۱۲ھ،
نثر و نظم ۔
آغاز :

حمد اس خدائے پاک کو زیبا ہے ہر زماں جس نے کہ لفظ کن سے کیا خلق کل جہاں
واحد ہے ، لا شریک ہے وہ ربّ دوسرا ہرگز نہیں عدیل کوئی اس کا دوسرا

[مولانا سیّد مقرب علی خان زائر بن سیّد شیر علی خان بھاگلا ضلع لدھیانہ میں ۲۹ ذی قعدہ ۱۲۵۹ ھ کو پیدا ہوئے ابتدائی تعلیم اپنے نانا مولانا سیّد رجب علی ارسطو جاہ (م ۱۲۸۶ ھ)سے حاصل کی بعد ازاں مولانا مظہر علی صوفی، مولانا محمدّ حسین آزاد (م ۱۳۲۸ ھ) ، مولانا خواجه محمدّ ابراهیم حسین (م ۱۹۰۰م)اور مولانا قلندر علی پانی پتی سے اخذ فیض کیا لاہور سے ایک عربی اخبار « النفع العظیم لاهل هذاه الاقلیم » نکالا ، ۱۹۲۶م کو اس دارِفانی سے کوچ کیا ، مثنوی حلیه مقدسه ، نور العین فی احوال الحرمین ، معراج نامه، عشرۂ کامله، مناقب الصادقین من القرآن المبین ، مثالب الکاذبین من القرآن المبین ، ذریعة النجات فی یوم العرصات ، رساله نافعه رد تحفه اثنا عشری ، آپ کی معروف تصانیف ہیں]۔

(۴۰۳) ضمیه کتاب اربعین فی فضائل امیرالمؤمنین : مولانا سیّد مقرب علی زائر (م ۱۹۲۶م)
۲۸ ص ، ۱۳۱۴ ھ ، مطبع العلوم علی گڑھ۔
آخر میں مولانا شریف حسین (م ۱۳۲۹ ھ) ، مولانا سیّد آفتاب حسین (م ۱۳۲۱ ھ) ، مولانا سیّد ابو محمدّ ، مولانا سیّد ولایت حسین ، مولانا سیّد رجب علی خان ارسطو جاه (م ۱۲۸۶ ھ) مولانا سیّد حامد حسین (م ۱۳۰۶ ھ) ، خلیفه سیّد محمدّ حسن کی تقاریظ ہیں۔

* فضائل الشیعه (عربی) : شیخ صدوق (م ۳۸۱ ھ) ابن بابویه ، ابو جعفر محمدّ

بن علی بن حسین قمی .

(۴۰۴) ترجمہ فضائل الشیعہ : غلام محمّد جعفری

۱۰۶ ص ، ۱۴۰۳ ھ /۱۹۸۳ھ ، مکتبہ کلیۃ النجف نارنگ ضلع چکوال ، منظور عام پریس خیبر بازار پشاور.

دو عنوانات ہیں :

(i) فضائل الشیعہ ، اس میں ۴۵ احادیث ہیں ،

(ii) صفات الشیعہ ، اس میں ۱۷۱ احادیث ہیں .

* ارشاد القلوب (عربی) : شیخ ابو محمّد حسن بن ابو الحسن محمّد دیلمی

(۴۰۵) اردو ترجمہ ارشاد القلوب حصّہ اوّل : مولانا سیّد صفدر حسین (م ۱۴۱۰ھ)

۴۳۲ ص، ۳۰ روپیہ ، سیٹھ برادرز لاھور، تکمیل ترجمہ :۲ شعبان ۱۳۹۲ھ.

۵۴ ابواب پر مشتمل ہے ، وعظ و نصیحت کرنے کا ثواب ، بیماری اور اس کی مصلحت ، موت کے وقت مومن کی حالت ، سکوت اور خاموشی ، حسن خلق اور اس کا ثواب ، امیر المؤمنین (ع) اور ائمہ طاھرین کے مواعظ ، خوفِ خدا سے گریہ کرنا وغیرہ .

* ینابیع المودة (عربی) : سلیمان قندوزی حنفی .

(۴۰۶) اردو ترجمہ ینابیع المودة : مولانا ملك محمّد شریف

۸۱۶ ص ، اگست ۱۹۶۳م ، شیعہ جنرل بك ایجنسی لاھور ، انصاف پریس لاھور ، فضائل اھلبیت کا بیان اس میں سو ابواب ہیں .

(۴۰۷) ارشادات امام جعفر صادق : محمّد حسن ترابی

حضرت امام جعفر صادق (ع)اور ایك زندیق کے درمیان گفتگو، باب العلم کراچی ، شیخ شوکت علی پرنٹرز .

* غرر الحکم و دررالکلم (عربی): عبدالواحد بن محمّد تمیمی

شرح (فارسی): جمال الدّین محمّد خوانساری

(۴۰۸) ارشادات حضرت علی (ع) : سیّد جمیل احمد رضوی

کلمات قصار کا ترجمہ : علم، عقل ، ایمان ، مؤمن ، دین ، فکر ، عمل ، تقوی ، صبر ، توکّل ، شکر ، امانت ، خاموشی ، جود و سخا ، دنیا ، کذب .

۹۲ ص، دس روپیہ ، ۱۹۸۰م ، جعفریہ کتب خانہ لاہور، منظور پریس لاہور۔

* کتاب السقیفہ (عربی) : سلیم بن قیس ہلالی عامری کوفی ۔

(۴۰۹) اسرار الائمہ حصہ اول :

۱۹۲ ص ۲۰ روپے ۵۰ پیسے ، ادارہ علوم الاسلام سانده کلاں لاہور۔

* مصادقۃ الاخوان (عربی) : شیخ صدوق ، ابو جعفر محمّد بن علی بن حسین قمی (م ۳۸۱ ھ)۔

(۴۱۰) ترجمہ : مولانامرتضی حسین (م ۱۹۸۷م)

ترجمہ مع متن ، حضرات اھلبیت علیہم السّلام سے اخلاق و تربیت کی احادیث مروی ہیں

آقای محمّد مشکوۃ مدظلہم اس کتاب کے بارے میں فرماتے ہیں :

« مسلمانوں کے عمومی اخلاق کے نقطۂ نظر سے یہ کتاب یقینی طور پر شیعوں کے لئے مفیدترین آثار میں سے ہے یہ کتاب اس قابل ہے کہ اسے سونے کے نقطوں سے لکھا جائے اور سر چرچل ، بلگانن اور خروشچیف کے لئے نصب العین کے طور پر پیش کی جائے کہ تمدّن کا مفیدترین آئین ہے »۔

۱۱۲ ص ، ایك روپیہ ۱۲ آنے ، ادارہ معارفِ اسلام لاہور تعلیمی پرنٹنگ پریس لاہور ۔

(۴۱۱) « اصحابی کالنجوم بایھم اقتدیتم اھتدیتم » پر نقد و جرح

۸۰ ص ، ۱۲ روپے ، مرکز تحقیقات اسلامیہ سرگودھا ، مئی ۱۹۸۷م ، الباسط پریس سرگودھا۔

(۴۱۲) اصلاح الفسّاق :

حرمت زنا و شراب کے موضوع پر احادیث کا مجموعہ

۲۸ ص ، جمادی الاولی ۱۳۴۰ ھ/جنوری ۱۹۲۲م ، جعفریہ ایسوسی ایشن لاہور ، دیوان پرنٹنگ ورکس لاہور ۔

* کافی(عربی) : شیخ ابو جعفر محمّد بن یعقوب کلینی (م ۳۲۹ ھ)

تین حصّوں پر منقسم ہے ، اصول ، فروع ، روضہ ۔

(۱) اصول کافی : کتابِ العقل سے شروع ہو کر فضائل قرآن پر ختم ہوتی ہے اس

میں عقاید کا بیان ہے ۔

(ب) فروع کافی : از کتاب الطہارت تادیات ، احکام و اعمال کا تذکرہ۔

(ج)روضہ کافی : خطوط ، خطب و واقعات

کہا گیا ہے کہ روضہ کافی شیخ کی تألیف نہیں ہے مگر علامہ شیخ حسین نوری (م ۱۳۲۰ ھ)نے اس کی تردید فرمائی ہے کافی میں کل سولہ ھزار ایک سو ننانوےاحادیث ہیں جس کی تفصیل یہ ہے :

صحیح : ۵۰۷۲ ، موثق : ۱۱۱۸، حسن : ۱۴۴ ، قوی : ۳۰۲ ، ضعیف : ۹۴۸۵ ، کافی۳۳ عنوانات پر مشتمل ہے جن میں سے ہر ایک کو کتاب کہا جاتا ہے ۔

[مولاناسیّد مرتضی حسین فاضل : تاریخ تدوین حدیث، پاکستان حسینی مشن راولپنڈی، میرزا محمّد تنکابنی: قصص العلماء، کتابفروشی علمیہ اسلامیہ طہران]۔

(۴۱۳) اصوفی کافی : مولانا سیّد یوسف حسین امروھی (م ۱۹۳۳م)

کتاب العقل و الجہل کا ترجمہ ، ۴۸ ص ، ۱۹۲۴م ، احسن المطابع میرٹھ۔

(۴۱۴)الشافی ترجمہ اصول کافی جلد اوّل : مولانا سیّد ظفر حسن نقوی امروھی (م۱۹۸۹م)

کتاب العقل تا کتاب الحجّت

۷۵۲ ص ، تاریخ تکمیل ترجمہ

۲۴ شعبان ۱۳۸۵ ھ/۱۸ دسمبر ۱۹۹۶م ، شمیم بکڈپو کراچی ۔

(۴۱۵)الشافی ترجمہ اصول کافی جلد دوم : مولانا سیّد ظفرحسن نقوی امروھی (م۱۹۸۹م)

کتاب الایمان تا کتاب العشرۃ

۶۷۲ ص ، ۲۲ روپے ، شمیم بکڈپو کراچی ، مسلم پریس کراچی ۔

(۴۱۶)الشافی جلد سوم ترجمہ فروع کافی جلد اوّل (حصّہ اوّل): مولانا سیّد ظفر حسن نقوی

کتاب الطہارت تا کتاب الصلوۃ

۴۳۹ ص ، تاریخ تکمیل ترجمہ : شوال ۱۳۸۹ ھ/ جنوری ۱۹۶۹م ، شمیم بکڈپو ناظم آباد کراچی ، مشہور آفسٹ پریس کراچی ۔

(۴۱۷) الشافی جلد چہارم ترجمہ فروع کافی جلد اول (حصّہ دوم) : مولانا سیّد ظفر حسن نقوی ۔
کتاب الزکوۃ تا کتاب الجہاد
۶۱۶ ص ، شمیم بکڈپو کراچی ، مئی ۱۹۷۴م ، مسلم پرنٹنگ پریس کراچی ،

(۴۱۸) الشافی ترجمہ اردو اصول کافی : نواب سیّد محمّد حسین کوثرکانپوری
صرف کتاب المعاشرہ کا ترجمہ
۳۶ ص ۴ آنہ ، انتظامی پریس کانپور۔

(۴۱۹) الشافی ترجمہ اصول کافی : نواب سیّد محمّد حسین کوثر کانپوری
کتاب العلم کا ترجمہ ، ۴۴ ص ، اقدام اخبار کانپور ، انتظامی پریس کانپور۔

(۴۲۰) الصیحح الجعفری تشریحات اصول کافی : مولانا سیّد نجم الحسن کراروی
کتاب العقل تا کتاب الایمان و الکفر
۵۴۰ ص ، حق برادرز لاہور ۔

(۴۲۱) القول الشافی فی حل الکافی : مولانا سیّد ظہور حسین (م ۱۳۵۷)
کتاب الایمان و الکفر کا ترجمہ و شرح
۳۷۴ ص ، رامپور (ھند)

[مولانا سیّد ظہور حسین بن سیّد زندہ علی ۱۲۸۲ ھ /۱۸۴۵م کو پیدا ہوئے مولانا شیخ جعفر حسین بدایونی (م ۱۳۳۲ ھ) ، مولانا خواجہ غلام حسنین سہارنپوری ، مولانا سیّد علی نقی (م ۱۳۱۱ ھ) ، مولانا سید علی محدّث ، مولانا سیّد محمّد تقی اور مولانا سیّد ابوالحسن سے اخذ فیض کیا ۔ یکم ذی قعدہ ۱۳۵۷ ھ /۲۳ دسمبر ۱۹۳۸م کو واصل بحق ہوئے ۔ تقریر حاسم در نفی عروسی حضرت قاسم ، التوحید، النبوۃ ، العدل حاشیہ بر نہج البلاغہ (عربی) کے مصنّف ہیں]۔

(۴۲۲) کتاب العقل :
ترجمہ کتاب العقل ، ۱۴۴ ص ، ۱۳ رجب ۱۳۷۶ ھ ، نیشنل پرنٹرز کمپنی

علی گڑھ .

(۴۲۳) شرح اصول کافی : مولانا سیّد علی عباس حسین (م ۱۳۴۵ھ)
مطبع یوسفی دھلی (قا)

(۴۲۴) صافی شرح اصول کافی : حکیم سیّد ذاکر حسین اختر (۱۹۵۲م)
۱۱۲ ص (ناقص الآخر) ، ۱۹۲۹م ، دفتر عرفان بھریلی انبالہ ، اقبال پرنٹنگ ورکس .

(۴۲۵) مثنوی تحفة القائم : مولانا سیّد محمّد داود (م ۱۳۷۲ ھ)
اصول کافی باب مولد صاحب الزمان اور کمال الدّین و تمام النعمة از شیخ صدوق میں غانم ھندی سے ایک روایت ہے جس میں اسبات کی نشاندھی ہوتی ہے کہ رسول اللّه صلی اللّه علیه و آله وسلم کی ولادت سے پہلے کشمیر میں مسیحیت موجود تھی ، یه رساله اسی روایت کے منظوم ترجمه پر مشتمل ہے ، حسبِ ذیل عنوانات ہیں :
حمد رب العالمین ، نعت سیّد المرسلین ، منقبت ائمه اثنا عشر ، سفارت اربعه عناصر دین ، سفر غانم بطلب صدق و یقین ، رسیدن غانم بکابل ، ورود غانم بشهر بلخ ، مناظره غانم با علمای بلخ ، طلب کردن حاکم حسین بن شکیب را برای مناظره غانم حق بین
۳۲ ص ، ۱۳۳۴ ص ، مطبع یوسفی دھلی .
آغاز :
حکایت ہے فوائد پر یه حاوی کلینی اور صدوق اس کے ہیں راوی
بلاد ھند کا یه شہر کشمیر که شہروں میں جو ہے خورشید تنویر
{ غانم ھندی کی یه روایت اصول کافی ج ۱ ص ۵۱۴ طبع طہران ۱۳۸۸ ھ پر موجود ہے مرزائیوں نے اس روایت سے حضرت مسیح ابن مریم علیہما السّلام کا کشمیر میں آنا اور سرینگر میں دفن ہونا ثابت کیا ہے جو بالکل خلاف عقل و نقل ہے اس روایت میں کہیں بھی سیّدنا مسیح علیه السّلام کے کشمیر آنے کا ذکر نہیں . تفصیلات کے لئے دیکھئے :
۱- مولانا اسد اللّه کاشمیری سیّاح نبی کا سفر کشمیر طبع لاھور.

۲- مولانا اسد اللہ کاشمیری : مسیح کشمیر میں طبع ربوہ ۱۹۷۷م۔

(۴۲۶) اظہار فی تحقیق میراث سیّد المختار : حافظ عبدالباسط سیّد محمّد عالم عریضی (م ۱۳۲۱ھ/۱۹۰۴م)

کتاب اللہ و عمل انبیاء علیہم السّلام کی روشنی میں حدیث « لانرث ولا نورث » کی نفی کی گئی ہے۔

۳۸ ص ، ایک آنہ ، تاریخ تکمیل : ۱۲ ربیع الاوّل ۱۳۲۱ھ ، مفید عالم سٹیم پریس لاہور۔

* بحار الانوار : علامہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ھ)

(۴۲۷) اقوالِ اہلبیت نبی مختار در ترجمہ جلد اول بحار الانوار : سیّد محمّد حسین

شروع میں ۲۵۰ صفحات پر مشتمل مترجم نے نہایت کارآمد مقدّمہ لکھا ہے جب کہ مزید ۵۰ صفحات علامہ مجلسی کے تذکرے کے لئے مخصوص ہیں ۲۵ ابواب پر مشتمل ہے :

عقل کی فضیلت اور جہل کی مذمت ، حقیقت علم ۔ اس کی کیفیت اور ابتدائے خلقت ، اللہ تعالی لوگوں سے عقل کے ذریعے حجت کرے گا اور ان سے عقل کے مطابق حساب لے گا ، علامات عقل اور اس کے لوازم ، تحصیل علم کا فرض اور واجب ہونا اور اس کی طرف رغبت دلانا اور علم سیکھنے والے کا ثواب ، علم میں لوگوں کے اقسام اور علماء کی محبت و فضیلت، عالم سے سوال کرنا اور اس کے ساتھ مذاکرہ کرنا ، علم کے مذاکرات علماء کی صحبت میں بیٹھنے اور علمی جلسوں میں حصہ لینے کے فوائد اور جہلا کی صحبت کی مذمت ، عمل بغیر علم ، وہ علم جن کے حاصل کرنے کا لوگوں کو حکم دیا گیا اور جو ان کے لئے نفع بخش ہیں اور جن میں حکمت کی تفسیر ہے ، طلب علم کے آداب اور احکام ، ہدایت کرنے اور تعلیم دینے کا ثواب اور فضیلت اور لوگوں کو گمراہ کرنے کی مذمت ، علم کا استعمال اور طلب علم میں خلوص اور عالم پر دوسروں کو تعلیم دینے کا تشدد ، عالم کا حق، علماء کے صفات اور ان کی قسمیں ، علم کو چھپانے اور علمی معاملات میں خیانت کرنے کی ممانعت غیر اہل سے اسرار علوم پوشیدہ رکھنے کا جواز ، علم کس سے حاصل کرنا اور نہ کرنا چاہیے ہر کس و

نا کس کے تقلید کی مذمّت اور غیر معصوم کی متابعت کی ممانعت ، بڑے علماء کی خدمت اور ان سے پرہیز کرنے کی تاکید ، بغیر علم کے گفتگو کرنے اور قیاس اور رائے سے فتوی دینے کی ممانعت ، حق سے انکار کرنا اور اس سے روگردانی کرنا اور جھگڑے کرنے کی ممانعت ، حدیثیں لکھنے اور ان کو بیان کرنے کی فضیلت ، احادیث اور اخبار میں اختلاف کے وجوہ اور ان کے جمع کرنے اور ان پر عمل کرنے کی کیفیت اور ان کو کس طریقے سے اخذ کرنا چاہیے ، امورِ دین میں شبہات لاحق ہوں تو توقف کرنا اور احتیاط سے کام لینا ، ذکر بدعت و سنّت و فرض، جماعت اور فرقہ اور یہ کہ اھل حق تھوڑے اور اھل باطل زیادہ ہوتے ہیں ، بدعت کیا ہے اور امورِ دینی میں رائے اور قیاس سے کام لینا.

۵۵۸ ص ، ۱۳۶۳ھ/۱۹۴۴م ، سٹیم پریس گورنمنٹ ایجوکیشنل پرنٹرز حیدرآباد دکن .

آغاز : بسملۃ و خطبہ اما بعد عرض کرتا ہے السّید محمّد حسین الجعفری بن السیّد یاور علی الجعفری کہ اب سے دس سال قبل علامہ محمّد باقر مجلسی علیہ الرحمۃ کی ...

[سیّد محمّد حسین جعفری ابن سیّد یاور علی خان حیدرآباد دکن میں پیدا ہوئے نواب باقر نواز جنگ معالج سرکار جنگ و نظام کی نگرانی میں علوم مشرقی کی تعلیم حاصل کی، ۱۳۸۰ھ کو واصل بحق ہوئے .ہدایات مدرسین، مفتاح التعلیم، ترجمہ تقریر جمال الدّین کے مصنّف و مترجم میں - مطلع انوار].

* احادیث اُمّ المؤمنین عائشہ (عربی): علامہ مرتضی عسکری عراقی .

(۴۲۸) ام المؤمنین حضرت عائشہ : مولانا سیّد محمّد باقر نقوی

علامہ مرتضی عسکری مدظلہم کی کتاب کا خلاصہ . آخیر میں مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری(م ۱۳۷۰ ھ)کا ایک مضمون بعنوان « آیہ تطہیر » بھی شامل ہے .

۳۷۵ ص ، ۵ روپیہ ، اصلاح پریس کھجوا ضلع سارن (ہند).

* جامع الاخبار (عربی) :

(۴۲۹) انتخاب جامع الاخبار : مولانا سید رضی جعفر نجفی
شروع میں ایک مقالہ بعنوان « حدیث کا تعارف اور اس کی اہمیت و حجیت ۔
۱۸۴ ص ، ۱۲ روپے ، مکتبہ ارشاد کراچی ۔

(۴۳۰) انمول موتی : مولانا محمد رضا غفاری
۵۹۳ کلمات معصومین علیہم السلام کا ترجمہ
۶۳ ص ، ۱۴۰۵ ھ، جامعہ رضویہ چیچہ وطنی ضلع ساہیوال ۔

(۴۳۱) انمول موتی : مولانا سید محمد ثقلین کاظمی
درج ذیل عنوانات کے تحت بعض آیات قرآنی و احادیث کا ترجمہ۔
اسلام میں بھائی چارہ اور غم خواری ، اسلام میں پاکیزگی اور صفائی ، اسلام میں تربیت کا انداز ، اسلام میں قمار بازی کی مخالفت ، اسلام میں بچوں کی تربیت ، اسلام میں کام اور محنت ، اسلام میں الکحلی مشروبات کی ممانعت ، اسلام میں جھوٹ کے خلاف جہاد ، اسلام میں ماں کا مقام ، اسلام میں دوستی کا آئین ، اسلام میں آداب معاشرت ، اسلام میں قرض حسنہ، اسلام میں اجتماعی روابط ، اسلام میں نیکوکاری ، اسلام میں علم کا مقام ۔
۱۶ ص ، ۱۴۰۲ ھ/۱۹۸۲م ، امامیہ دارالتبلیغ اسلام آباد ، ایس ٹی پرنٹرز گوالمنڈی راولپنڈی ۔

* انوار وحی (فارسی) : سید محمد حسین حجازی

(۴۳۲) انوار وحی : سید ذوالفقار علی زیدی
چہاردہ معصوم علیہم السلام میں سے ہر ایک کے چالیس چالیس ارشادات کا مجموعہ
۱۸۱ ص ، ۴۰ روپے ، کراچی : بزم آمنہ ۔

* اربعین فی فضائل امیر المؤمنین

(۴۳۳) انیس المؤمنین : مولانا میرزا محمد حیدر بن مولانا میرزا احمد حسن
۳۸ ص ، ڈیرھ آنہ ، ۱۱ ذی قعدہ ۱۳۱۶ ھ/۹ مارج ۱۸۹۹ م، مطبع اثنا عشری دھلی۔

آغاز :

کرتا ہوں ابتدائے سخن حق کے نام سے تا مجھ کو اقتداء ہو خدا کے کلام سے
فرماتے ہیں یہ صادق ذرّیت نبی جابر سے ایک روز یہ کہنے لگے ابی

(۴۳۴) ایک حدیث : میرزا محمّد جعفر و شیخ محمّد اسحق نجفی
« فاطمة بضعته منی فمن اغضبها اغضبنی » کی تخریج کتب اهلسنّت سے هر صدی کے اعتبار سے کی گئی .
۴۷ ص، جنوری ۱۹۸۷م ، مسلم سلمان مشن محمودآباد کراچی -۴۴.

* بحار الانوار (عربی) : علامہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ)

(۴۳۵) بحار الانوار : مفتی طیب آغا
درباره حضرت امام حسینؑ (ع) تیره باب
۱۸۹ ص ، کراچی : رضوی بك ایجنسی ، ۱۹۸۱م .

(۴۳۶) (جلد سوم) :
در حالات سیده فاطمه (ع) : مولانا سید طیب آغا
صفحات ۲۰۳ کراچی : مکتبه رضویه ، ضیاء برقی پریس کراچی .

(۴۳۷) (جلد چهارم) : ڈاکٹر محمّد حبیب الثقلین النقوی
« بحار الانوار » عربی کے اُس حصے کا ترجمه جو امام محمّد باقر علیه السّلام سے متعلق ہے یه کتاب گیاره ابواب پر مشتمل ہے
۱۴۳ ص ، ۲۰ روپے ، کراچی : محفوظ بك ایجنسی ، سندھ آفسٹ پریس کراچی ، ۱۴۰۶ ھ

(۴۳۸) (جلد پنجم) : مولانا حسن امداد
« بحار الانوار » (عربی) کے اُس حصے کا ترجمه جو حضرت امام علی رضا علیه السلام سے متعلق ہے بائیس ابواب پر مشتمل ہے جن میں سے بعض یه ہیں. ولادت ، آپ کی امامت پر چند خصوصی نصوص ، معجزات و شان امامت ، استجابت دعائے امام علیه السّلام ، امام کائنات کی هر زبان سے واقف ہوتا ہے ، امام رضا اور دور مامون الرشید ، ولی عهدی اور شعراء کا نذرانه عقیدت ، آپ

کے اصحاب اور معاصرین ، مشہور مراثی جو امام علیہ السلام پر لکھے گئے
۳۳۴ ص ، ۴۰ روپے ، محفوظ بک ایجنسی کراچی .

(۴۳۹) بحار الانوار (جلد هفتم) : مولانا حسن امداد
علامہ مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ) کی کتاب « بحار الانوار » (عربی) کے اُس حصے کا ترجمہ جس میں حضرت امام موسی کاظم علیہ السلام کے متعلق احادیث کا اندراج ہے بارہ ابواب اور ایک ضمیمہ پر مشتمل ہے ولادت، نام لقب ، کنیت ، حلیہ مبارک اور نقش خاتم ، آپ کی امامت پر نصوص ، معجزات ، کرامات و استجابت دعا ، عبادت ، سیرت ، مکارم اخلاق ، وفور علم ، خلفائے جور سے مناظرے ، اهل خاندان اور اصحاب، مسئلہ امامت اور هشام بن حکم کے دلائل ، قیدخانے کے حالات ، ابطال مذهب واقفیہ ، وصایا و صدقات ، اولاد و ازواج، حالات برادران و اولاد
۳۶۷ ص ، ۴۵ روپے
محفوظ بک ایجنسی مارٹن روڈ کراچی ، رمضان المبارک ۱۴۰۶ ھ ، سندھ آفسٹ پرنٹرز کراچی .

(۴۴۰) پنجتن پاک کے فضائل : مولانا اختر عباس نجفی
آیت اللہ سید مرتضی حسین کی کتاب کا ترجمہ
۴۳۲ ص ، لاهور .

* الصواعق المحرقه فی الرد علی البدع و الزندقه(عربی) ابن حجر مکّی .

(۴۴۱) تجلی طور فی مناقب اهل بیت نور : مولانا سیّد خورشید حسین جعفری
صرف اس حصّے کا ترجمہ جس میں مناقب اهل بیت بیان کئے گئے ہیں .
۳۸ ص ، ۴ آنے ، پبلک پرنٹنگ پریس لاله موسی ضلع گجرات .

* تجرید صحیح بخاری :علامہ حسین بن مبارک زبیدی.

(۴۴۲) تجرید صحیح بخاری : مولانا سیّد نائب حسین نقوی
ترجمہ مع حالات رواۃ.
۹۴۰ ص ، ۲۵ روپے ، ۱۹۸۱م ، شیخ غلام علی اینڈ سنز کراچی ، دوسرا ایڈیشن .

* جامع الاخبار (عربی):

(۴۴۳) تحفۃ الابرار : مولانا سیّد ظفر حسن امروہی (۱۹۸۹م)

اس کتاب کی نسبت شیخ صدوق (م ۳۸۱ ھ) سے کی طرف دی گئی ہے جو نادرست ہے کتاب میں کل ۱۰۰۸ احادیث ہیں۔

۱۶۸ ص ، کراچی : شمیم بکڈپو ، ۱۹۵۷م .

(۴۴۴) ترجمہ اور کتاب سلیم بن قیس : مولانا ملک محمّد شریف

سلیم بن قیس ہلالی (م ۷۰ ھ) حضرت علی کے صحابی تھے اس کتاب کو «صحیفہ کاملہ» پر تقدم حاصل ہے

۲۸۶ ص ، ملتان : مکتبۃ الساجد ، ۱۴۰۰ھ.

(۴۴۵) جوامع الکلم : مولانا سیّد خورشید حسن (۱۳۸۷ ھ)

* صحیفۃ الرضا (عربی) :

(۴۴۶) ترجمہ صحیفۃ الرضا اردو : حکیم اکرام رضا

ان احادیث کا مجموعہ جو حضرت امام رضا علیہ السّلام نے بیان فرمائیں ترجمے پر حکیم میر سید حسین نے نظر ثانی کی۔

۴۶ ص، محرم ۱۳۲۰ ھ/اپریل ۱۹۰۲م ، مطبع نولکشور لکھنو .

آغاز : بسملہ الحمدللہ الذی جعل عنوان صحیفۃ المومنین حب علی بن ابی طالب ... اما بعد پس ارباب ایمان پر یہ امر پوشیدہ نہ ہوگا کہ صحیفہ مبارکہ جناب امام رضا علیہ السّلام ایک مشہور اصل ہے اصول فرقہ امامیہ ...

* صحیح بخاری (عربی) : محمّد بن اسمعیل بخاری (م ۲۵۶ ھ)

(۴۴۷) ترجمہ صحیح بخاری : سیّد نائب حسین نقوی

تین مجلدات ، ۲۶۰۰ ص ، سولہ روپیہ ، شیخ غلام علی اینڈ سنز کراچی .

* ترمذی : ابو عیسی محمّد بن عیسی (م ۲۷۹ ھ)

(۴۴۸) ترمذی شریف : سیّد نائب حسین نقوی

ترجمہ مع متن ، ۱۴۰۱ ص ، ۳۲ روپیہ ، شیخ غلام علی اینڈ سنز لاہور .

(۴۴۹) تشقیق الاخبار در رد طاعنین بر احادیث ائمہ اطہار : مولانا حاجی اعجاز حسن امروہی (م ۱۳۴۰ھ).

(۴۵۰) تقریر حدیث طیر فی فضیلت علی الخیر : حافظ عبدالباسط المعروف بہ سید محمدؐ عالم عریضی
حضرت انس بن مالک سے مروی حدیث « عن انس قال کان عند النبی صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم طیر فقال اللّھم اتنی باحبّ خلقک یاکل معی ھذا الطیر فجاءہ علی علیہ السلام فاکل معہ . رواہ الترمذی » کی شرح
۴۴ ص ، ۱۳۲۱ ھ ، بہاول پریس انار کلی لاہور .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد احقرترین بندگان ایزد رحمان و عاجزترین غلامان حضرت رسول شفیع گنہگاران ...

* حلیۃ المتقین (فارسی) : محمدؐ باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ) .

(۴۵۱) تہذیب اسلام : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۳۴۰ ھ)
چودہ ابواب : لباس کے آداب ، زیورات اور بناؤ سنگار ، کھانے پینے کے آداب نکاح کی فضیلت اور پرورش اولاد ، مسواک لنگھا کرنے ناخن ترشوانے اور سرمنڈانے کے آداب ، خوشبو اور پھول سونگھنے اور تیل ملنے کے آداب ، حمام جانے غسل کرنے اور نورہ لگانے کے آداب ، سونے جاگنے اور بیت الخلاء جانے کے آداب ، بعض بیماریاں اور ان کا علاج ، لوگوں کے ساتھ زندگی بسر کرنے کے آداب ، معاشرت اور مصاحبت کے آداب ، خانہ داری کے آداب ، پیدل چلنے سوار ہونے بازار جانے تجارت و زراعت کرنے اور چوپایہ رکھنے کے آداب ، سفر کے آداب .
۶۰۶ ص ، ۱۴۰۰ ھ/ ۱۹۸۰م ، افتخار بکڈپو لاہور ، نو روز پرنٹنگ پریس لاہور

(۴۵۲) ثقلین : میرزا محمدؐ جعفر لکھنوی
مختلف موضوعات پر حضرت علی علیہ السّلام کے اقوال .
۱۳۶ ص ، ۲ روپیہ ، باب الاسلام پریس کراچی .

(۴۵۳) ثمرہ اعمال : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (م ۱۳۷۶ ھ)
حدیث اشراط الساعۃ کا ترجمہ
۲۴ ص ، فروری ۱۹۵۳م ، لکھنو .

(۴۵۴)جواہر بہیہ ترجمہ صحیفہ رضویہ :مولانا سیّد شریف حسین سبزواری(م۱۳۶۱ھ)
حضرت امام رضا علیہ السّلام کی اس حدیث کا ترجمہ جو آپ نےدربارہ عقائد مامون الرشید عباسی کو تحریر فرمائی تھی۔
۳۲ ص ، البرہان لاہور ، رفاہ عام سٹیم پریس لاہور ۔

* ینابیع المودّت (عربی) : سیّد سلمان شاہ حنفی قندوزی (م ۱۲۹۴ ھ)

(۴۵۵) چشمہ محبّت (حصّہ اول) : حامد علی عباسی
ترجمہ مع متن ، ۱۳۶ص ، آرمی پریس دریا گنج دھلی، ۱۳۴۵ ھ۔

(۴۵۶)چہل حدیث : مولانا قاضی سعید الرحمن (۱۹۸۹م)
۳۲ ص ، ۷۵ پیسے ، علوم الاسلام ساندہ کلاں لاہور ۔

(۴۵۷)چہل حدیث : مولانا سیّد مرتضی حسین
خصال شیخ صدوق کی چالیس احادیث کا ترجمہ
۸ ص ، ۱۳۴۸ ھ/۱۹۲۹م ، مطبع مسلم یونیورسٹی علی گڑھ۔
آغاز : بسملہ و خطبہ بعد حمد و صلوۃ خادم اشرف المعلّمین و عاصی مرتضی حسین ابن حاج الحرمین الشریفین السیّد قربان حسین عفی اللہ عنہما برادرانِ اسلامی کی خدمت میں ملتمس ہے ...

(۴۵۸) چہل حدیث : مولانا سیّد صفدر حسین (م ۱۹۸۹م)
آیت اللہ سیّد علی الاصفہانی (م ۱۹۸۹م) کی ایک فارسی کتاب کا ترجمہ ، آٹھ فصلوں پر مشتمل ہے : توحید ، نبوّت ، امامت ، شرعی واجبات ، شرعی محرمات ، معاشرتی امور و حقوق ، اخلاق ، معاد ۔
۲۰۸ ص ، ۱۲ روپے ، فروری ۱۹۸۳م ، امامیہ پبلی کیشنز لاہور ، الامان پریس لاہور ۔

(۴۵۹)چہل حدیث : مولانا میرزا علی حسن بن میرزا قاسم علی
۳۹ ص ، دسمبر ۱۹۵۵م ، آرمی پریس نکل روڈ کراچی۔

(۴۶۰) چہل حدیث :
۳۲ ص ، امامیہ پبلی کیشنز پاکستان ۔

(۴۶۱) حدیث حوض : علامہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)
۳۲ ص ، مارچ ۱۹۶۴م ، امامیہ مشن لاہور ، نامی پریس لاہور۔

(۴۶۲)حدیث قدسی : مولانا نذر حسین
۶۴ ص ، خالد پریس سرگودھا ۔

(۴۶۳)حدیث قدسی مترجم : مولانا سید شاہ نواز
چالیس احادیث قدسی اور چالیس احادیث نبوی صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم
۱۳۶ ص ، ۱۲ آنہ ، کتب خانہ اثنا عشری لاہور ، گلزار عالم پریس لاہور ۔

(۴۶۴)حدیث قدسی : شیخ شریف حسین جعفری
نظرثانی : مولانا سیّد علی الموسوی بلتستانی ۔
فارسی سے ترجمہ ، ۶۴ ص ، تنظیم غلامان آل عمران لاہور ، زینتھ پریس لاہور ۔

(۴۶۵)حدیث قرطاس : مولانا سیّد ظفر حسن نقوی (م ۱۹۸۹م)
قیمت : ۶ آنے ، شمیم بکڈپو ناظم آباد کراچی ۔

* حدیث کساء :

(۴۶۶)اکسیر الشفاء ترجمہ حدیث کساء : مولانا سیّد وجاهت حسین (م ۱۳۴۶ ھ)
مطبع گلستانِ محمدی مرزا منڈی لکھنؤ ۔

(۴۶۷)بدر کامل ترجمہ منظوم حدیث کساء :
حاجی حسن علی نے ۱۲۸۲ ھ کو لکھنؤ سے چھپوایا۔

(۴۶۸)ترجمہ حدیث کساء : مولانا سیّد زوار حسین میرزا پوری دھلی ۔

(۴۶۹) ترجمہ حدیث کساء :
۱۶ ص ، جہاد پبلی کیشنز لاہور۔

(۴۷۰)ترجمہ حدیث کساء منظوم : سیّد قمر عباس رضوی قمر
۱۶ ص ، انجمن ہاشمیہ حیدرآباد۔

(۴۷۱) ترجمہ حدیث کساء : حکیم سیّد محمّد تقی عرف مجّن صاحب (م ۱۳۵۱)۔

(۴۷۲) حدیث کساء، منظوم : زوار
۱۶ ص ، لاهور .
آغاز :
عرش سے رتبہ میں بالا ہے مقام پنجتن ہے جبین عرش پر مرقوم نام پنجتن
لونڈیاں ، حوریں ہیں غلمان ہیں غلام پنجتن ہے زبان گویا ہے دشمن حُسام پنجتن
دھر میں ڈنکا بجا ان کے سبب ایمان کا ہو کے عاجز ہر بشر قائل ہوا قرآن کا

(۴۷۳) حدیث کساء : مولانا سید علی حسن اختر (م ۱۹۸۹م)
منظوم (اردو - فارسی) ، ۵۰ ص ، انجمن پریس کراچی .
آغاز (اُردو) :
شروع کرتا ہوں میں نام خدا سے بنام پنجتن اهل کساء سے
روایت ہے جناب فاطمہ سے دل و جان حبیب کبریا سے
رسول حق مثال بدر کامل ہوئے بیت الشرف میں میرے داخل
(فارسی)
می کنم آغاز از نام خدا هم بنام پنجتن اهل کساء
ایں حدیث است از جناب فاطمه (ع) بضعه نور حبیب کبریا
آمده روزی شه ارض و سما والد ماجد درون بیت ما

(۴۷۴) حدیث کساء، مترجم و بعض دعائیں : مہر حسین ایم اے
حدیث کساء کے علاوہ دعائے نور کبیر ، نور صغیر ، ناد علی کبیر ، ناد علی صغیر ، دعائے وسعتِ رزق ، زیارت صاحب الزمان ، دعائے ادائے قرض ، دعائے مغفرت بھی شامل ہیں .
۱۲۸ ص ، مفت ، نامی پریس لاھور.

(۴۷۵) حدیث کساء و دعائے کمیل :
۴۸ ص ، مفت ، پیارا پرنٹنگ پریس پرانی غلہ منڈی ملتان .

(۴۷۶) حدیث کساء مع منظوم ترجمہ و مناجات و منقبت امام حسن : مولانا سید مرتضی حسین فاضل . ناظم : سیّد افسر عباس زیدی .
۶۴ ص ، مفت ، لاھور .

(۴۷۷) حدیث کساء : مولانا حافظ سیّد فرمان علی (م ۱۳۳۴ ھ)

۴۸ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، محفوظ بک ایجنسی ، شیخ شوکت علی پرنٹرز کراچی۔

(۴۷۸) حدیث کساء : جوّاد

کتب خانہ اثنا عشری لاہور ۔

(۴۷۹) شان پنجتن : قیس زنگی پوری

حدیث کساء کا منظوم ترجمہ ۔

۱۶ ص ، مفت ، ۱۹۵۵م ، الواعظ صفدر پریس لکھنؤ۔

آغاز : فرماتی ہیں یہ بنت رسول فلک وقار یعنی جناب فاطمہ خاتون روزگار

(۴۸۰) فارسی مسمط : میرزا علی فیاض

حدیث کساء کا ترجمہ ۔ (ذریعہ : ۱۶)۔

(۴۸۱) قرآن السعدین فی زواج السیدین ابی الحسن و أم الحسین

ترجمہ : مولانا عابد حسین انصاری

صفحات ۱۲۸

یہ کتاب علامہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ) کی کتاب « بحار الانوار » کے اُس حصے کے ترجمے پر مشتمل ہے جو حضرت فاطمۃ الزہرا سلام اللہ علیہا کے حالات پر مشتمل ہے مترجم نے اسناد کو حذف کر دیا ۔ ترجمہ : ۱۲۹۷ ھ و ۱۳۰۴ھ مطبع یوسفی دھلی ۔ مترجم کے بھائی خواجہ انصار حسین انصاری نے تاریخ کہی :

میرے بھائی مولانا عابد حسین جو ہیں عالم و زاھد و متقی
محقق مدقق محدث فقیہ عقیل و فطین فلسفی منطقی
لکھا حال تزویج خیر النساء اُنہوں نے بتائید روح نبی
خوارج کے گھر گھر میں ماتم ہوا ہوئے شادمان شیعیان علی
جزا نیک دے اُن کو رب العلی کتاب فضائل یہ نادر لکھی
ہوئی طبع جس دم یہ نادر کتاب لگے فکر تاریخ کرنے سبھی
ندادی یہ ھاتف نے انصار کو ہوئے اس کے چھپنے سے مومن خوشی

(۱۳۰۲ھ)

آغاز : بسملہ و خطبہ امابعد بندہ گنہگار امیدوار رحمت حضرت باری بخشیش حسین کا بیٹا یوسف کا باپ ، عابد حسین سہارنپوری انصاری خزرجی بخاری ابی سالاری دوستان اہلبیت نبوت کی خدمت میں ...

[حامی سنت ماحی بدعت حضرت مولانا خواجہ عابد حسین ابن بخشیش حسین انصاری ۱۲۶۲ ھ کو سہارنپور میں پیدا ہوئے قاضی غلام عباس ہنر، مولانا سیّد حسین، مولانا سیّد علی محمّد، مولانا محمّد ابراھیم سے اخذ فیض کیا . عمر کا زیادہ حصّہ مدرسہ منصبہ میرٹھ میں بحیثیت مدرس اعلی گزارا . ۶ ذی قعدہ ۱۳۳۰ ھ کو سرسی ضلع مراد آباد میں رحلت کی۔

اشعار المومنین ، نصر المومنین ، قواعد مدنی، یوسفیہ ، کھری بات ، مفتاح البیان ، پنجہ فولادی ، تحفۃ الصائدین ، کلمۃ التوحید ، انذاز الناظرین ، یاعلی مدد ، اعجاز وحی ، ذخیرۃ المعاجز ، معجزہ امیر المومنین ، شرح اربعین ، دافع المغالطہ ، مطالب الشافیہ فی شرح الکافیہ ، ترجمہ سفینۃ النجاۃ ، عمدۃ المصائب ، ترجمہ جامع عباسی ، ترجمہ فتح السبیل ، ترجمہ لالی مکنونہ آپ کی تصانیف ہیں]۔

* گفتار انبیاء (فارسی) : محمّد مہدی تاج لنگرودی .

(۴۸۲) گفتار انبیاء : مولانا سیّد رضی جعفر نقوی

۲۱۲ ص ، ۴۰ روپے ، مصباح الهدی پبلی کیشنز لاهور ، فروری ۱۹۹۰ م ، معراج دین پرنٹرز۔

اس میں گفتار آدم ، ادریس ، نوح ، ھود ، صالح ، ابراھیم ، لوط ، یعقوب ، یوسف ، ایوب ، شعیب ، موسی ، الیاس ، خضر ، داؤد ، سلیمان ، یونس ، دانیال ، زکریا ، یحیی ، عیسی ، محمّد مصطفی علیهم السّلام ہیں .

(۴۸۳) گلدستہ منظوم : سیّد ذاکر حسین امروھی

حدیث کساء کا ترجمہ ، ۵۶ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، راولپنڈی .

(۴۸۴) ہدیۃ السعداء ترجمہ حدیث کساء : حکیم سیّد حسین گریاں لکھنوی۔

ربیع الآخر ۱۳۴۴ ھ ، مطبع اعجاز محمّدی ۔

* حدیث مفضّل (عربی).
* راہِ خدا شناسی (فارسی).

(۴۸۵) اسرار التوحید ملخص توحید مفضّل : مولانا سیّد نصیر حسین (م ۱۹۸۹م).
چھیانوے عنوانات کے تحت، ۱۶۸ ص، ادارہ معارف اسلام لاہور۔
شعبان المعظم ۱۳۷۸ ھ / فروری ۱۹۵۹م، تعلیمی پریس لاہور۔

(۴۸۶) گناہان کبیرہ : سیّد محمّد علی الحسینی بلتستانی
آیت اللہ سیّد ہاشم رسولی محلاتی کی کتاب کا ترجمہ
۲۱۸ ص، کراچی : حسن علی بکڈپو، ۱۹۹۶م۔ پرانما پرنٹرز کراچی۔

(۴۸۷) گناہان کبیرہ (جلد دوم) : سیّد محمّد علی حسینی
قطع رحمی، یتیم کا مال کھانا، سود خوری، زنا، لواطہ، قذف، شراب خوری، جوا، موسیقی
۲۸۶ ص، ۵۰ روپے، جولائی ۱۹۹۰م۔

* گناہان کبیرہ (فارسی) : آیت اللہ سیّد عبدالحسین دستغیب۔

(۴۸۸) گناہان کبیرہ (جلد سوم) : سیّد محمّد علی حسینی
۳۱۰ ص، ۵۵ روپے، مکتبۃ الزہراء کراچی، ۱۴۱۱ ھ/ اگست ۱۹۹۰م۔
گانا، جھوٹ، جھوٹی قسم، جھوٹی گواہی، سچی گواہی سے اجتناب، وعدہ خلافی، امانت میں خیانت، چوری، ناپ تول میں کمی، حرام خوری۔

(۴۸۹) گنج مقفّل ترجمہ حدیث مفضّل : سیّد محمّد مظفرعلی خان جانسٹھی (م۱۳۵۴ھ)
۵۶ ص، ۴ آنہ، مطبع جعفری مظفر نگر (ہند)۔

(۴۹۰) نظم جانفزاء یعنی منظوم ترجمہ حدیث کساء : مظفر حسین جونپوری
۲ آنے، دالمنڈی بنارس (ہند)۔

(۴۹۱) نظم سراج :
* توحید مفضّل کا منظوم ترجمہ، ۹۲ ص، ۱۲۶۵ ھ، شیخ عبدالرحمن احسن نے تاریخ کہی :

جب عنایات ربّ یزداں سے — چھپ گئی مثنوی خوش اسلوب
اس کی تاریخ طبع احسن نے — یوں کہی مثنوی چھپی کیا خوب (۱۲۶۵ھ)

آغاز :

اے سزاوار حمد ذات خدا قابل شکر ہے صفات خدا
گنگ ہے نطق کیا کہوں توحید دنگ ہے عقل کیا کہوں تمجید

(۴۹۲) حدیث نبوی صلعم :
۲۸ ابواب ، ۵ آنے ، مطبع اثنا عشری دھلی ۔

(۴۹۳) حدیث ھلیلہ : ولی محمّد چھکن بھائی
حضرت امام جعفر صادق کی ایک حدیث کا ترجمہ جس سے آپ نے ایک دھریے کو وجود باری تعالی کا قائل کیا تھا ، ۱۳۳۷ھ ، گجرات کاتھیاواڑ (ھند).

(۴۹۴) حقائق : سیّد توقیر حسین زیدی
۳۰۶ احادیث بنی صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلم جو کتب اھلسنت میں حضرت علی علیہ السّلام کی شان میں وارد ہیں
۱۲۰ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، عباسی لیتھو آرٹ پریس کراچی۔

* خصال الشیعہ (عربی) : شیخ صدوق (م ۳۸۱ ھ)

(۴۹۵) خصال (جلد اوّل) : مولانا ملک محمّد شریف
۶ ابواب ، ۴۸۰ ص ، ۴۵ روپے ، مکتبۃ الساجد ملتان .

(۴۹۶) خصائص آل محمّد : مولانا سیّد صابر حسین نقوی
فضائل و محامد آل محمّد علیہم السّلام جو کتب اھلسنّت میں مرقوم ہیں
۲۰۰ ص ، ادارہ تذکرۃ الطاھرین نواب شاہ ، اشرف پریس لاھور۔

* خصائص نسائی (عربی) : امام نسائی (م ۳۰۳ ھ).

(۴۹۷) مناقب مرتضوی : مولانا ابو الحسن
۱۳۵۴ ھ (قا: ۱)

(۴۹۸) خصائص امیر المؤمنین علی علیہ السّلام : مولانا ملک محمّد شریف
۹۷ ص ، ۶ روپے ، مکتبۃ الساجد شمس آباد کالونی ملتان ، امروز پرنٹنگ پریس ملتان۔

(۴۹۹) خصائص مرتضوی : سیّد اولاد علی ساغر لکھنوی
۹۶ ص ، ۱۹۲۶م ، رامپور (ھند).

(۵۰۰) درِ یتیم : مولانا سیّد محمّد عادل رضوی (م ۱۳۹۵ ھ)
حضور صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم کے ۷۴۸ کلمات قصار کا ترجمہ، ۲۷ باب ادارہ ناصر الاسلام کراچی ، فروری ۱۹۴۸م ، ضیا ، برقی پریس کراچی .

(۵۰۱) ذخیرہ رستگاری ترجمہ حدیث ابی ذر غفاری : مولانا سیّد علی اکبر
۱۴۰ ص ، ۱۳۰۶ ھ .

* ذخیرة المودات (فارسی).

(۵۰۲) ذخیرة المودات : سیّد محمّد علی شاہ دیپالپوری
فضائل اہلبیت علیہم السّلام میں وارد احادیث کا ترجمہ ، دیپالپور ضلع ساھیوال.

(۵۰۳) رسالة التقریر فی منزلت حضرت امیر : حافظ عبدالباسط عریضی
« یا علی الاترضی ان تکون منّی بمنزلة ھارون من موسی الّاانہ لیس نبی بعدی » کی تشریح . کسی شاعر نے اس کا فارسی نظم میں یوں ترجمہ کیا ہے :

علی را چنین گفت خیر الانام — کہ ای کردہ درکار دین اہتمام
ترا از من آن منزلت شد پدید — کہ نسبت ز موسی بہارون رسید
مگر آن کہ نبود پس از من نبی — نبوّت ز مردم شود اجنبی

اس حدیث سے بارہ تنقیحات برائے خلافت حضرت علی علیہ السّلام نکالی گئی ہیں .
۱۸ ص ، ۱۳۲۰ ھ ، یونیورسل پریس لاہور .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد احقر ترین بندگان حافظ عبدالباسط المعروف سیّد محمّد عالم بن سیّد نور الھدی بن حافظ سیّد محمّد بقا بن حافظ حضرت سیّد عبدالرحیم رحمة اللہ منگووالی رضی اللہ عنہ اہل ایمان کی خدمت میں بصدق اخلاص گزارش کرتا ہے کہ راقم آثم کی طبیعت ابتدا ہی سے تحقیق پسند اور تقلید کی سخت دشمن اور متنفّر رہی ...

(۵۰۴) رسالہ توحید :
احادیث دربارہ توحید ، مندرجہ ذیل کتابوں سے استفادہ کیا گیا ہے . کتاب التوحید ، عیون الاخبار اور امالی از شیخ صدوق (م ۳۸۱ ھ) اور نہج البلاغة

* المودة القربی (عربی) : سیّد علی ھمدانی (م ۷۸۶ ھ)

(۵۰۵) زاد العقبی : مولانا سیّد شریف حسین بھریلوی (م ۱۳۶۱ ھ)

۱۳۶ ص ، ۱۲ آنے ، امامیہ کتب خانہ لاھور .

(۵۰۶) سبیل الھدی فی فضائل العلم و العلماء : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (م۱۳۷۶ ھ)

۱۳۱۸ ھ (ذریعہ : ۱۲).

* سنن ابن ماجہ (عربی) : ابو عبداللّٰہ محمّد بن یزید ابن ماجہ قزوینی (م ۲۷۳ ھ)

(۵۰۷) سنن ابن ماجہ : سیّد نائب حسین نقوی

شیخ غلام علی اینڈ سنز لاھور

* سنن ابی داؤد (عربی) : ابو داؤد سلیمان سجستانی (م ۲۷۵ ھ)

(۵۰۸) سنن ابی داؤد : سیّد نائب حسین نقوی

شیخ غلام علی اینڈ سنز لاھور.

* سنن نسائی شریف (عربی): حافظ ابو عبدالرحمن احمد بن شعیب بن علی النسائی (م ۳۰۳ ھ)

(۵۰۹) سنن نسائی شریف : سیّد نائب حسین نقوی

شیخ غلام علی اینڈ سنز لاھور .

(۵۱۰)الشمسیہ : مولانا سیّد علی حسین زنگی پوری (م ۱۳۱۰ ھ)

صرف پانچ احادیث . (ذریعہ : ۱۴)

[مولانا سیّد علی حسین بن خیرات علی ۱۲۴۸ھ کو زنگی پور میں پیدا ہوئے لکھنؤ میں مولانا حسن علی ، مولانا حسین ، اصغر پاروی ، مولانا محمّد طاھر اور مفتی میر محمّد عباس (م ۱۳۰۶ ھ)سے اخذ فیض کیا . قائمۃ الدّین میرزا محمّد علی (۱۲۸۹ ھ) ، ممتاز العلماء مولانا سید حسین (م ۱۲۷۳ ھ) اور مولانا سیّد احمد علی محمّد آبادی کے سامنے بھی زانوئے ادب تہہ کیا ، ۹ شوال المکرم ۱۳۱۰ ھ کو واصل بحق ہوئے . تذکرۃ الانسان ، قسطاس مستقیم ، ذخائر در احکام کبائر (فارسی) ، زھرہ مشرقہ شرح خطبہ مونقہ (فارسی) ، نسیم سحر، لسان الصادقین فی شرح الاربعین وغیرہ آپ کی تصانیف ہیں].

(۵۱۱) عصرِ حاضر : مولانا سعادت حسین خان
ان احادیث کا مجموعہ جو دربارہ آخر الزمان ہیں
۱۶ عنوانات
۳۲ ص ، الجواد بکڈپو بنارس .

(۵۱۲) لباب النقول : مولانا سیّد احمد شاہ
ص ۹۶ ، قیمت ۴ روپے .
اس کتاب میں صحاح ستہ سے اُن احادیث کو جمع کیا گیا ہے جو فضائل اہلبیت علیہم السلام سے متعلق میں ترجمے کے ساتھ اصل متن بھی درج کردیا گیا ہے مطبع اثنا عشری دھلی میں چھپی .

(۵۱۳) مثنوی ناسخ : شیخ امام بخش ناسخ
۷۰۰ اشعار میں بعض احادیث کا منظوم ترجمہ
۷۵ ص ، کتابستان الہ آباد ، ۱۹۳۱م ، رائل پریس الہ آباد .
آغاز :

لکھوں پہلے حمد علی عظیم — علیم حکیم رحیم کریم
بدیع السموات و الارض ہے — عبادت اسی کی فقط فرض ہے

(۵۱۴) مجالس الابرار ترجمہ اردو بحار الانوار جلد دھم: مولانا محمّد مہدی بن العلاّمہ محمّد علی .
بحار الانوار مجلسی کے اس حصّے کا ترجمہ جس میں حضرت فاطمۃ الزھرا(ع) کے حالات زندگی ہیں
۳۱۲ ص ، مطبع جعفری لکھنو ، ۱۳۱۱ ھ .
آغاز : بسملہ و حمد اما بعد کہتا ہے خادم الطلاب محمّد مہدی ابن العلاّمہ محمّد علی اعلی اللّٰہ مقامہ کہ فرمائش بعض اصدقاء . . .

(۵۱۵) محاسن الابرار ترجمہ عاشر بحار الانوار : مولانا سیّد حامد حسین بن سیّد حسین فیض آبادی
حضرات حسنین (ع) کے حالات
۳۸۳ ص ، مطبع اعجاز محمّدی لکھنو ، ۱۳۱۶ ھ .

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد عرض کرتا ہے خدمات حضرات مؤمنین میں عبد فتیل ذلیل حامد حسین بن مولانا سیّد حسین فیض آبادی مولدا...

(۵۱۶) مخزن الجواہر : مولاناغلام رضا ناصر نجفی (م ۱۹۹۵م)
رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم نے حضرت ابوذر غفاری (رض) کو جو وصیّت فرمائی تھی اس کا ترجمہ مع متن
۸۰ ص ، ۸ روپے ، باب حسنؑ سرگودھا ، ۱۴۰۲ ھ ، الغدیر پرنٹنگ پریس سرگودھا .

(۵۱۷) مشعل زندگی : اختر محمود رضوی
حضور صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے ۷۴۸ فرامین کا ترجمہ مع متن
۲۰۸ ص ، ۵ روپے
ادارہ دین و دانش کراچی ، ۱۳۹۶ ھ ، سپر آرٹ پریس کراچی .

(۵۱۸) ترجمہ مشکوہ شریف : سیّد نائب حسین نقوی
۱۲۰۰ ص ، ۵۰ روپے ، شیخ غلام علی اینڈ سنز لاہور .

(۵۱۹) مصائب الابرار ترجمہ جلد عاشر بحار الانوار :مولانا سیّد حامد حسین بن سیّد حسین فیض آبادی
حضرت امام حسین علیہ السّلام سے متعلق جلد کا ترجمہ
۵۵۹ ص ، مطبع جعفری لکھنؤ ، ۲۷ ابواب

(۵۲۰) مصائب الابرار : حکیم سیّد حسین گریاں زیدی
بحار الانوار مجلسی کے اس حصّے کا ترجمہ جس میں حضرت امام حسین علیہ السّلام کا ذکر ہے .
(ذریعہ :۲۱).

(۵۲۱) معالم العترة ترجمہ ینابیع المودة : مولانا ملك محمّد شریف
۸۱۶ ص ، شیعہ جنرل بك ایجنسی لاہور ، حیدری پریس لاہور .

* کتاب المؤمن (عربی): حسین بن سعید اهوازی (م ۲۵۶ ھ)

(۵۲۲) کتاب المؤمن : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
۱۵۶ ص ، پروگریسو پبلشرز لاہور، اگست ۱۹۷۱م.

(۵۲۳) مودۃ الاسلام :
آٹھ آنے ۔ تین باب ہیں :
پہلے باب میں ان آیات کو اکٹھا کیا گیا ہے جو ائمہ معصومین علیہم السلام کے متعلق ہیں ، دوسرے باب میں ان احادیث کو اکٹھا کیا گیا ہے جو فضیلت ائمہ (۴) کے متعلق ہیں، اور تیسرے باب میں ائمہ (۴) کے دوستوں اور دشمنوں کی علامات بتائی گئی ہیں ۔

(۵۲۴) مرقع دانش : سیّد محمّد رفیق شاہ ایڈوکیٹ
۳۳۳ کلمات محمّد و آل محمّد علیہم السّلام کا ترجمہ مع متن
۱۴۱ ص ، القائم پریس سرگودھا ۔

(۵۲۵) معارف الاخبار : مولانا سیّد ذوالفقار حسنین
ایک روپیہ ۸ آنے ، العلم بکڈپو لکھنؤ.

(۵۲۶) زاد راہ جنت و ارشادات خاتم رسالت حصہ دوم : مولانا سیّد شاکر حسین موسوی نجفی بلتستانی
فضیلت نماز جماعت ، مذمّت ترک نماز جماعت اورخوف و رجاء کا بیان ، اردو کے ساتھ مولانا عبدالوہاب حیدری کا سندھی ترجمہ بھی ہے ۔
۹۰ ص ، تبلیغی جماعت شیعہ اثنا عشری لاڑکانہ سندھ ، نور آرٹ پریس لاڑکانہ ۔

مکتب ولایت (فارسی) : م ۔ ذبیحی

(۵۲۷) مکتب ولایت : شیخ شریف حسین
۱۸۷ احادیث معصومین علیہم السّلام کا اردو ترجمہ
تنظیم غلامان آل عمران لاہور ۔

مختصر بصائر الدرجات (عربی) : شیخ حسن بن سلیمان حلّی

(۵۲۸) منتخب بصائر الدرجات : مولانا ملک محمّد شریف
۱۲۰ ص ، مکتبۃ الساجد شمس آباد ملتان ، رجب ۱۳۹۶ ھ/اگست ۱۹۷۶م ۔

من لایحضرہ الفقیہ : شیخ صدوق (م ۳۸۱)

(۵۲۹) موعظہ و التنبیہ من کتاب من لایحضرہ الفقیہ : مولانا سیّد خورشید حسین
۱۵۰ احادیث کا ترجمہ ،۳۱ ص ، انجمن حسینیہ گجرات.

(۵۳۰) الموعظہ و التنبیہ حصّہ دوم : مولانا سیّد خورشید حسین شیرازی (م ۱۹۸۲م)
۳۱ احادیث کا ترجمہ ، ۳۲ ص ، انجمن سادات اثنا عشری کلے وال سیدان

(۵۳۱) الموعظہ و التنبیہ حصّہ سوم : مولانا سیّد خورشید حسین (م ۱۹۸۲م)
۳۲ ص ، انجمن سادات اثنا عشری کلے وال سیدان ، پنجاب الیکٹرک پریس گجرات .

(۵۳۲) نجاۃ الدارین فی حقوق الوالدین : مولانا غلام علی بہاؤنگری (م ۱۳۶۳ھ)
حقوق والدین کے بارے میں آیات و احادیث کو اکٹھا کیا گیا ہے .
ایک مقدّمہ ، پانچ باب اور خاتمہ ، ۶۸ ص، مطبع دبدبہ احمد لکھنؤ ، ۱۳۱۷ھ

(۵۳۳) نظام مصطفی بزبان زوجہ با صفا حصّہ اوّل : مولانا کاظم حسین اثیر جاڑوی
صحیح بخاری کی وہ احادیث جو حضرت عائشہ سے مروی ہیں
۲۴۸ ص ، ۲۱ روپے ، جھنگ .

(۵۳۴) حصّہ دوم :
۲۵۶ ص ، ۲۴ روپے ، جھنگ .

(۵۳۵) جلد سوم :
۲۵۶ ص ، درسگاہ آل محمّد چکوال .

(۵۳۶) جلد چہارم :
چکوال .

(۵۳۷) نہج الاسرار جلد ۲ من کلام حیدر کرار : مولانا سیّد غلام حسین رضا
حضرت علی علیہ السّلام کے وہ خطبات و ارشادات جو نہج البلاغۃ میں نہیں مگر دیگر کتابوں میں موجود ہیں
۴۲۲ ص ، ۱۴۰۲ھ ، مطبع کاظمی حیدرآباد دکن .

(۵۳۸) نور ولایت : مولانا محمّد حسین اکبر
ان ۱۱۰ احادیث کا ترجمہ جن کا تعلّق مناقب امیر المؤمنین سے ہے آخیر میں نہج البلاغۃ سے ۴۰ کلمات قصار کا ترجمہ بھی دیا گیا ہے .

۸۲ ص ، ۸ روپے ، مؤسسة المزمل حسینیه هال لاهور ، مارچ ۱۹۸۵م .

(۵۳۹) هدیه اقبالیه : مولانا سیّد اقبال علی خان رائے بریلوی

احادیث معصومینؑ علیهم السّلام کو آٹھ ابواب میں جمع کیا گیا ہے : ثواب و سلام ومصافحه و فضیلت دوستی با اهل ایمان، اطعام مساکین و مذمت کفران نعمت ، فضیلت تلاوتِ قرآن و عظمت قرآن و ثواب تعمیر مسجد ، حق اولاد تعلیم اولاد ، من امتناع استعمال ذبیحه کفار ، عقاب بدعت و مذمت خودکشی

۱۶۰ ص ، مطبع اخبار آصفی حیدرآباد دکن ، ۱۳۰۷ ھ.

آغاز : بسمله و خطبه امابعد بنده خاکسار سیّد اقبال علی ولد سید فدا علی ساکن رائے بریلی مؤمنینِ با تمکین و مُسلمین صداقت آگیں کی خدمت میں اس طرح عرض پرداز ہے که ایامِ سابقه میں اتفاق روزگار سے ...

(۵۴۰) وصایا نبی بنام علی : مولانا عباس علی شریف تصور

۱۴۸ وصایا کا ترجمه ، ۸۰ ص ، پهلا ایڈیشن : ۱۳۲۰ ھ، حیدرآباد دکن ، دوسرا ایڈیشن : ۱۳۸۲ ھ/۱۹۶۳م کراچی .

خود مترجم نے تاریخ کهی :

ہو مبارک اهل ایماں کے لئے ترجمه اردو وصایا کا چھپا
جو انهائیں فیض اس تحریر سے اس مترجم کے کریں حق میں دعا
جب تصور ہو گیا تاریخ کا هاتف غیبی سے آئی یه صدا
مومنوں کی تیغ جوہر دار سے سر حسد کا تن سے اس کے کر جدا
پھر یه که تاریخ کا مصراعه سال ترجمه میرا بهت اچھا ہوا

(۱۳۲۰ ھ)

(۵۴۱) وصیت رسول (ص) - ابو ذر غفاری کے نام : سیّد ذوالفقار علی زیدی

۷۱ ص ، ۲۰ روپے ، کراچی : الحرمین پبلشرز پاکستان ، سندھ آفسٹ پریس کراچی ، ۱۹۹۲م.

نہج البلاغۃ (ترجمہ ، شرح اور حواشی)

* نہج البلاغۃ (عربی) : شریف رضی (م ۴۰۴ ھ)
خطبات ، خطوط اور کلمات قصار حضرت علی علیہ السّلام ۔

(۵۴۲) ترجمہ و حواشی نہج البلاغۃ : مولانا سیّد یوسف حسین امروہی (م ۱۳۵۲ ھ).
۲۰ ص (ناقص الآخر) ۱۹۲۶م ، احسن المطابع میرٹھ ۔

(۵۴۳) ترجمہ نہج البلاغہ : مولانا میرزا یوسف حسین ، مولانا غلام محمّد ذکی سرور کوئٹی. ترجمہ کی ابتداء میں مندرجہ ذیل مضامین :
مقدّمہ : مولانا سیّد محمّد صادق ۔
اسناد نہج البلاغۃ : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
امیر المؤمنین کی علمی خدمات : مولاناسیّد ظفر حسن امروہی (م ۱۹۸۹م)
حضرت امیرالمؤمنین اور علمِ غیب : مولانا محمّد بشیر انصاری (م ۱۹۸۳م)
سوانح امیر المؤمنین علی مرتضی : مولانا سیّد ظل حسنین زیدی (م ۱۹۹۶م)
۹۵۲ ص ، شیعہ جنرل بک ایجنسی لاھور ، انصاف پریس لاھور.

(۵۴۴) ترجمہ نہج البلاغۃ حصّہ اوّل : مفتی جعفر حسین (م ۱۹۸۳م)
ادارۂ علمیہ لاھور ۔

(۵۴۵) جلد دوم :
۳۱۲ ص ، ادارہ علمیہ لاھور، انصاف پریس لاھور ۔

(۵۴۶) جلد سوم :
۳۳۶ ص ، ادارہ علمیہ لاھور، انصاف پریس لاھور ۔

(۵۴۷) رسالۃ الاشاعۃ فی شرح نہج البلاغۃ : مولانا سیّد اولاد حسین ابن محمّد حسن (م ۱۳۳۸ھ)
نہج البلاغۃ کا ترجمہ اور شرح ۔ (ذریعہ :۱۱)
{ مولانا سیّد اولاد حسن ابن مولانا محمّد حسن ۱۲۶۸ ھ کو امروھے میں پیدا ہوئے وطن میں تعلیم حاصل کرنے کے بعد لکھنؤ تشریف لے گئے .مفتی میر

محمّد عباس سے بطور خاص اخذ فیض کیا ۱۳۳۸ ھ / ۱۹۲۰م کو رحلت کی ،
آپ کی تصانیف میں نیرنگ زمانہ ، طرفۃ العین ، دلائل حسنیہ ، چراغ ایمان ،
انوار المؤمنین ، معلّم الاطفال ، نظم الفرائض ، بدور الفرائض ، فقہ الفرائض معروف
ہیں . تذکرہ بے بہا . مطلع }.

(۵۴۸) نہج البلاغۃ : سیّد نائب حسین نقوی
۹۵۹ ص ، شیخ غلام علی اینڈ سنز لاہور ، ۱۹۸۳م .

(۵۴۹) شرح نہج البلاغۃ : مولانا سیّد خورشید حسن (م ۱۳۸۷ ھ) (مطلع).

(۵۵۰) شرح نہج البلاغۃ : مولانا زوار علی خان . (مطلع).

(۵۵۱) سلسبیل فصاحت جلد اوّل : مولانا سیّد ظفر مہدی نقوی (م ۱۳۶۰ ھ)
۲۲ خطبات کا ترجمہ، ۲۶۴ ص ، نظامی پریس لکھنؤ.
{ مولانا سیّد ظفر مہدی ابن سیّد وارث حسین نقوی جائس ضلع رائے بریلی میں
پیدا ہوئے لکھنؤ میں تعلیم پائی ، ماہنامہ « سہیل یمن » آپ کی زیر ادارت
نکلتا رہا .
۱۳۶۰ ھ/ ۱۹۴۱م کو واصل بحق ہوئے « ابو طالب » اور « اللہ اللہ » نامی دو
کتابیں آپ کی تصنیف ہیں }.

(۵۵۲) سلسبیل فصاحت حصّہ دوم :مولانا سیّد محمّد صادق
۱۷۰ ص ، ۳ روپے ، نظامی پریس لکھنؤ ، مقدّمہ از آغا محمّد سلطان میرزا .

(۵۵۳)ملفوظات امیر المؤمنین صحیفہ حکمت یعنی نہج البلاغۃ حصّہ سوم : مولانا سیّد
مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
نہج البلاغۃ کے کلمات قصار کا ترجمہ ، ۱۱۴ ص ، شیخ غلام علی اینڈ سنز
لاہور، علمی پرنٹنگ پریس لاہور .

(۵۵۴)نہج البلاغۃ مترجم جلد اول :
۲۶۴ ص ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن (بہار).

(۵۵۵)نیرنگ فصاحت ترجمہ نہج البلاغۃ : مولانا حکیم سیّد ذاکر حسین اختر بھریلوی
(م ۱۳۷۲ ھ)
۵۵۶ ص ، مطبع یوسفی دھلی .

متعلّقاتِ نہج البلاغۃ

(۵۵۶)احتساب : علی اکبر شاہ
نہج البلاغۃ سے حضرت علی علیہ السّلام کے ۵۱ فرامین
۱۰۳ ص ، ساڑھے تیرہ روپے ، ساجدہ اکیڈمی کراچی ،اگست ۱۹۸۰م ۔
(۵۵۷)اقتباسات نہج الباغۃ : نصیر علی جاوا
۸۶ ص ، بلا قیمت ، حیدری پریس ریلوے روڈ لاہور ۔
(۵۵۸)الہامی کلمات : جعفری مہدی رزم ردولوی
۵۶۷ کلماتِ قصار کا ترجمہ ، ۸۰ ص ،۳ آنہ ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ ۔
(۵۵۹)تقویم الاود و مداواہ العمد : مولانا سیّد سبط حسن (م ۱۳۵۴ ھ)
ایک خطبہ « للہ بلاد فلاں » کی شرح ، ۸۷ ص ۔
(۵۶۰)توضیحات تدقیقہ شرح خطبہ شقشقیہ : مولانا سیّد علی اکبر (م ۱۳۲۷ ھ)
اس خطبے کی ۷۴ توضیحات ، ۳۱۲ ص ، ۱۲ آنہ ، میر عابد علی لکھنوی ۔
[مولانا سیّد علی اکبر بن سلطان العلماء ، سیّد محمّد یکم رجب ۱۲۴۹ھ/ ۱۸۳۲م کو پیدا ہوئے علوم دینیہ کے ساتھ ساتھ علم طبّ پر بھی ایک خاص نظر رکھتے تھے ۲ ربیع الثانی ۱۳۲۷ ھ/ کو واصل بحق ہوئے]۔
(۵۶۱) ثنائے پروردگار : علاّمہ سیّد علی نقی نقوی(م ۱۹۸۸م)
حضرت علی علیہ السّلام کے خطبات و اقوال کا وہ حصّہ جو ثنائے خداوند عالم پر مشتمل ہے
۸۴ ص ، مفت ، رجب ۱۳۷۶ ھ امامیہ مشن لکھنؤ ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ۔
(۵۶۲) چراغ راہ حق مبیں حصّہ اوّل :
نہج البلاغۃ اور صحیفہ علویہ کی روشنی میں مندرجہ ذیل عنوانات :
توحید ، نبوّت ، خدا کا خوف ، تخلیق کائنات ۔ دنیا کی بے ثباتی ۔ دنیا سے

بیزاری کی تلقین ۔ دعا و مناجات امام ۔ عظمتِ قرآن کریم ۔ خودرائی پر زجر و توبیخ ۔ موت برزخ اور محشر ۔
۱۱۰ ص ، مفت ، حمایت حق مبین کراچی ، مئی ۱۹۸۵م ۔

(۵۶۳) چراغِ راہ حق مبین حصّہ ۴ :
نہج البلاغۃ کے بعض خطبات کے اقتباسات ، ۴۸ ص ، مفت ، حمایت حق مبین کراچی ، اپریل ۱۹۸۸م ، کراچی ۔

(۵۶۴) حلیۃ الصالحین شرح کلمات جناب امیر المؤمنین (ع) : مولانا میر حیدر علی حیدرآبادی ، ۱۲۹۴ ھ ۔

(۵۶۵) حل لغات نہج البلاغۃ : مولانا محمّد اعجاز حسن (م ۱۳۵۰ھ)

(۵۶۶) ترجمہ خطبہ شقشقیہ :
۲۱ ص ، ۱۸۹۵م ، مطبع دبدبہ حیدری آگرہ ۔

(۵۶۷) خطبہ مونقہ علویہ مع ترجمہ اردو : سیّد آغا اشہر لکھنوی
حضرت علی علیہ السّلام کا خطبہ بغیر الف ، ۳۲ ص ، امامیہ مشن لاہور ، تعلیمی پریس لاہور۔

(۵۶۸) خطبات عالیات : سیّد رضی حیدر
نہج البلاغۃ سے چالیس خطبات کا انتخاب جن میں فلسفہ و حکمت کے حقائق ، اخلاقی تعلیمات ، حق گوئی اور حق شناسی ، دنیا کی بے ثباتی، موت اور اس کے بعد کے مناظر بیان کئے گئے ہیں
۸۰ ص ، بلاقیمت ۔

(۵۶۹) درسِ انسانیّت : حکیم سیّد شوکت علی زیدی
نہج البلاغہ سے ۱۱۳ کلمات قصار کا ترجمہ ، ۱۶ ص ، ۱۹۶۸م ، کراچی۔

(۵۷۰) درسِ حکومت :
حضرت علی علیہ السّلام کے اس عہد نامے کا ترجمہ جو آپ نے حضرت مالک اُشتر کے نام مصر کی گورنری کے موقعہ پر فرمایا تھا اس میں سلطنت کے آئین تحریر فرمائے ہیں ، قیمت : ۶ آنہ ، ناظم مرکز اصلاح وکٹوریہ سٹریٹ لکھنؤ۔

(۵۷۱) درشاهوار : امجد علی اشهری
ترجمہ خطبات حضرت علی علیہ السّلام ، قیمت :۸ آنے ، بکڈپو مدرسة العلوم علی گڑھ.
(۵۷۲) درس هدایت :
نہج البلاغۃ کے بعض کلمات قصار کا ترجمہ ، ۱۶ ص ، ۲۰ پیسے ، امامیہ مشن پاکستان لاہور ، ۱۳۷۷ھ، تعلیمی پریس لاہور .
(۵۷۳) رجال نہج البلاغۃ : محمود حسن قیصر امروهی
۹۷ ص .
(۵۷۴) سفینہ نجات جلد اوّل :
موضوعاتی نہج البلاغۃ
اویس کریم خان کی کتاب المعجم الموضوعی لنہج البلاغہ (عربی) سے استفادہ
۴۲۱ ص ، کراچی : باب العلم فاؤنڈیشن ۱۴۱۵ ھ.
(۵۷۵) شرح خطبہ شقشقیہ :راجہ امداد علی خان (م ۱۲۹۲ ھ) (مطلع).
(۵۷۶) شرح خطبہ شقشقیہ : مولانا سیّد علی محمّد بن سلطان العلماء (م ۱۳۱۲ھ)
(۵۷۷) فرمان امیرالمؤمنین علیہ السّلام :
نہج البلاغۃ سے چند اقتباسات
۲۸ ص ، بیس روپے ، انجمن ناصر الغرباء ملتان ، ۱۹۶۷م
(۵۷۸) فرمان حیدری : علاّمہ ابن حسن جارچوی (م ۱۹۷۳م)
فرمان علی (ع) بنام مالك أشتر ،۱۶۰ ص ، مکتبہ منصف کراچی .
(۵۷۹) کلام ربّانی ترجمہ احادیث قدسیہ : ابو محمّد نقوی بن سیّد غلام عباس
شیخ عباس قمی (م ۱۳۵۹ ھ) کی کتاب احادیث قدسیہ (فارسی) کا ترجمہ
۱۲۰ ص ، مرکنتائل پریس لاہور .
(۵۸۰) کلام لسان اللہ ترجمہ خطبہ معجزہ بلا الف :
مترجم : مولانا صفدر عباس طاهری
صفحات ۱۶ ، قیمت ایك روپیہ .

یہ حضرت علی علیہ السّلام کے ایک خطبے کا ترجمہ ہے جو بغیر الف کے ہے ۔ ترجمہ میں بھی اس کی رعایت رکھی گئی ہے ۔
وفاق علما ، شیعہ ڈیرہ غازیخان نے سندھ پرنٹنگ پریس ڈیرہ غازیخان سے چھپوا کر شائع کیا ۔

(۵۸۱) کلمات جلی من کلام مولانا علی : محمّد بشارت علی
حضرت علی (ع) کے اُن خطبات ، ارشادات اور سوالات کے جوابات جو نہج البلاغة میں مرقوم نہیں ہیں ، ۴۵۰ ص ، کراچی ۔

(۵۸۲) کلمات حضرت علی علیہ السّلام :
۴۸ ص ، ایک روپیہ ، انجمن اتّحاد المؤمنین اچھرہ لاہور ۔

* گلستانِ حکمت (فارسی) : احمد علی.

(۵۸۳) گلستان حکمت : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
۵۶۷ کلمات کا ترجمہ ، ۱۵۰ ص ، ساڑھے گیارہ روپے

(۵۸۴) مثنوی رسا : میرزا امداد علی رسا
خطبہ بے الف کا منظوم ترجمہ، ۱۶ ص ، ۱۸۹۴م ، مطبع بےنظیر لاہور ۔
آغاز :

ہے بہر پرستش فقط وہ ہی رب   کہ جس نے یہ مخلوق کی خلق سب
ہے ہم پر بہت لطف ربّ قدیر   کہ بخشی ہمیں نعمتیں ھیں کثیر

* تذکرة العارفین (فارسی) : ملا فتح اللّٰہ کاشانی

(۵۸۵) مشکواة الفصاحة : مولانا سیّد صفدر حسین رضوی
تذکرة العارفین شرح نہج البلاغہ کے صرف لمعہ اوّل کا ترجمہ ، ۳۲ ص ، کراچی.

(۵۸۶) معجزہ علی(ع) : احمد علی کریم بھائی دھرمسی
خطبہ بے الف اور وصیّت امیرالمؤمنین برائے امام حسن ، ۲۴ ص ، رمضان المبارک ۱۳۶۸ ھ، مطبع حیدری حیدرآباد دکن.

(۵۸۷) مظہر العجائب : میر محمّد ناظم حسین ناظم
خطبہ بلا الف و منظوم بلا الف .

۴۸ ص ،۵ آنہ ، ۱۳۱۰ھ ، نیو امپیریل پریس لاہور .
آغاز :
مطلوب خلق کیوں نہ ہو معبود کی طلب کرنے لگے علی ولی پھر یہ حمد رب
منعم وہی دہی ہے مسبب وہی سبب ممنون منت صمدی کیوں نہوئیں سب
نعمت غضب سے پہلے ہے سب پر رحیم کی پہنچی ہے سبکو خلق میں نعمت کریم کی
سیّد رحمت علی شاہ شفیق نے تاریخ کہی:
کیا ہے ترجمہ خطبہ کا کیا خوب جناب ناظم شیریں بیاں نے
ہے یہ از ابتدا تا انتہا خوب لگے گا کوئی اس سے بڑھ کے کیا کچھ
بسا تحفہ بسا زیبا بسا خوب شفیق اس کی لکھی میں نے یہ تاریخ
(۱۳۱۰ھ)

(۵۸۸) مقدمّہ نہج البلاغة : مولانا سیّد علی اظہر (م ۱۳۵۲ھ)
۷۷ ص ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن ، تاریخ تکمیل : ۲۹ محرم الحرام ۱۳۲۴ ھ.

(۵۸۹) منہاج نہج البلاغة : مولانا سیّد سبط حسن ہنسوی (م ۱۳۹۸ ھ)
ڈاکٹر زبید احمد پروفیسر الہ آباد یونیورسٹی نے اپنی کتاب « ادب العرب» میں جامع نہج البلاغة شریف رضی کو واضع و مصنّف نہج البلاغة لکھا ہے اس سلسلے میں نہج البلاغة کے تمام خطبات کی اسناد تلاش کی گئیں ہیں اس کے علاوہ نہج البلاغة پر جو اعتراضات وارد کئے گئے ہیں ان کے تحقیقی جوابات بھی شامل اشاعت ہیں ، ۳۴۳ کتب پر مشتمل فہرست مآخذ ، ۳۵۳ ص .
{مولانا سیّد سبط حسن بن سیّد فیض الحسن رضوی فتح پور ہنسوہ میں پیدا ہوئے کتاب شناس اور رجالی بزرگ تھے . ۸ اپریل ۱۹۶۸م کو واصل بحق ہوئے .
تذکرہ مجید در احوال شہید ، اثبات عزاداری ، عزاداری کی تاریخ ، فلسفہ نماز ، اظہار حقیقت رد شہید انسانیّت ، کشف الداھیہ ، ازاحۃ الوسوسہ ، امام جعفر صادق و اشاعت علوم ، عربی مرثیے کی تاریخ کے مصنّف ہیں}.

(۵۹۰) الموعظہ « لاتکن» : خواجہ محمّد لطیف انصاری ، مولانا سیّد مظاهر حسین شرف

حضرت علی کاایک خطبہ جس میں آپ نے فرمایا : « ایسا مت بنو »، ادارہ عالیہ معارف آلِ محمدؐ سیالکوٹ .

(۵۹۱) نہج الاسرار من کلام حیدر کرار علیہ السّلام جلد اول : مولانا غلام حسین رضا حیدرآبادی

حضرت علی علیہ السّلام کے وہ خطبات و ارشادات جو نہج البلاغۃ میں نہیں، ۴۲۹ ص ، ۱۳۹۹ ھ .

* نہج البلاغۃ - آئین زندگی (فارسی) : آیت اللہ حسین علی منتظری

(۵۹۲) نہج البلاغۃ - آئین زندگی

اثھارہ دروس آیت اللہ دربارہ نہج البلاغۃ ، ۲۱۹ ص ، ذی الحجہ ۱۴۰۴ ھ، قم .

(۵۹۳) نہج البلاغۃ سے چند منتخب نصیحتیں : محمدؐ خالد فاروقی

فارسی سے ترجمہ ، ۵۵ عنوانات

۱۶۹ ص ، کراچی : دارالثقافۃ الاسلامیہ ، ۱۴۱۰ ھ/۱۹۸۹م .

(۵۹۴) نہج البلاغت کا ادبی مطالعہ : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)

۵۶ ص ، ادارۂ تعلیمات الہیہ کراچی ، ایجوکیشنل پریس کراچی .

(۵۹۵) نہج البلاغۃ کا استناد : علامہ سیّد علی نقی نقوی (م ۱۹۸۸م)

۹۰ ص ، ۴ آنہ ، امامیہ مشن لکھنؤ ، ۱۳۵۶ ھ ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ.

(۵۹۶) نہج البلاغۃ کا تصورّ الوہیت : سیّد محمدؐ تقی امروہی

عنوانات : مسبب الاسباب ، توحید اور توہم ، تضادات اور کائنات ، ہیگل و نہج البلاغۃ، حقیقت کبری اور خدا

۱۵۱ ص ، ۱۰ روپے ، ادارہ ذہن جدید کراچی ، ستمبر ۱۹۷۷م ، شیخ شوکت علی پرنٹرس کراچی.

(۵۹۷) نہج البلاغۃ کی روشنی میں زندگی کا منظر : محمدؐ وصی خان

۱۹۶ ص ، احمد بک ڈپو کراچی ، ۱۹۸۲م ، مشہور آفسٹ پریس کراچی .

(۵۹۸) نہج البلاغہ میں حضرت علی نے فرمایا : سیّد رفعت امام زیدی

۱۶۰ ص ، ۴/۵۰ روپیہ ، امام اکادمی لاہور، محرم ۱۳۸۸ ھ/مارچ ۱۹۶۸م ، ایورگرین پریس لاہور.

(۵۹۹) وصی رسول (ص) کی وصیت : مولانا سید محمد باقر الجوارسی
نہج البلاغۃ میں حضرت امام حسن کے نام حضرت علی کی وصیت، ۲۴ ص ،
۳۵ پیسے ، امامیہ مشن لاہور ، ۱۹۷۲م ، تعلیمی پریس لاہور ۔

(۶۰۰) ہدایات حضرت علی : عبدالحسین بن مہر علی
۴۰۴ اقــوال جناب امیـر ، ۸۰ ص ، دس آنے ، ۱۳ رجب المرجب ۱۳۶۸ ھ/
۱۲ مئی ۱۹۴۹م ، عباسی پریس کراچی ۔

(۶۰۱) ہزار موتی : مولانا سید محسن نواب (م ۱۳۸۹ ھ)
حضرت علی کی طرف منسوب ایک ہزار کلمات قصار کا ترجمہ (ذریعہ : ۲۵)
{مولانا سید محسن نواب ابن سید احمد نواب رضوی ۱۴ ربیع الثانی
۱۳۲۹ھ/۱۴ اپریل ۱۹۱۱م کو چاہ کنکر تھونی تولہ میں پیدا ہوئے ، مولانا
صغیر حسن ، مولانا عالم حسین ، مولانا عبدالحسین ، مولانا سید محمد ہادی ،
مولانا سید ابن حسن نونہروی ، مولانا سید محمد ، مولانا ظہور حسین ، مولانا
ناصر حسین ، علامہ شیخ عبدالحسین رشتی ، آیت اللہ سید ابوالحسن اصفہانی
جیسے نامور اساتذہ سے تعلیم حاصل کی ماہنامہ « الواعظ » اور « العلم » کی
ادارت کی فارسی و عربی نثر و نظم میں کمال حاصل تھا ۔ ۱۲ جمادی الثانیہ
۱۳۸۹ ھ /۲۶ اگست ۱۹۶۹م کو رحلت فرمائی محسنِ انسانیت ، زائرین قائم
آل محمد ، خلاصہ عبقات ۔ حدیث مدینہ (عربی) الفرق بین المعجزہ و السحر اور
غدیر سے کربلا تک کے مصنف ہیں}.

شروح حدیث

(۶۰۲) آفتاب خلافت :
حدیث غدیر کا ثبوت انیس علمائے اہلسنت اور چار یورپین مؤرخین کی کتب
سے ۔

(۶۰۳) احسن القصائد : مرزا کاظم حسین محشر
واقعہ غدیر کو منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے

۱۲ ص ، شام اودھ پریس لکھنو ۔
آغاز :

حرم کعبہ حسن بتاں ہیں معتکف دل سے　　نصیحت گر تجھے بیجا در اندازی سے کیا حاصل
مزاج زھد خصلت پوچھ لیں گے آ کے ہم اس دم　　کسی مست شراب ناز پر جب ہوگا تو مائل

(۶۰۴) تحقیق حدیث غدیر : محمّد محسن اجتہادی
عنوانات : حدیث من کنت مولاہ پر محدثانہ بحث ، حدیث غدیر کے شیعہ مأخذ ، حدیث غدیر کا استدلالی پہلو ، لغت عرب میں مولا کے معنی
۱۵۸ ص ، ۷۵ روپے ، کراچی : نور العلم پبلی کیشنز۔

(۶۰۵) تذکرۃ الیعسوب ترجمہ ارشاد القلوب :
متن از ابو محمّد حسن بن ابی الحسن محمّد ویلمی
ترجمہ : مولانا مفتی سیّد عنایت علی شاہ نقوی (ترجمہ : ۱۳۷۴ ھ .ق.)
۳۳۱ ص ، بہا پنج و نیم روپیہ ۔
امیر المؤمنین حضرت علی علیہ السلام کے فضائل ،۴۸۱ عنوان مشتمل ہے

(۶۰۶)ثبوت باری
مترجم : مولانا سیّد ھارون
صفحات ۱۳۶، قیمت ۸ روپے
بحار الانوار از ملا محمّد باقر مجلسی میں حضرت امام جعفر صادق علیہ السّلام کا ایک مناظرہ دربارہ توحید جو آپ نے ایک طبیب سے فرمایا تھا
زیر نظر کتاب اسی کا ترجمہ ہے یہ حدیث اھلیج کے نام سے مشہور ہے
مجلس المسلمین کراچی ۱۳۸۱ ھ/ ۱۹۶۱م

*
حدیث ثقلین (عربی) : محمّد قوام الدّین قمی ۔

(۶۰۷) ارشاد رسول الثقلین المعروف بحدیث الثقلین : مولانا سیّد محب حسین کاظمی
۶۸ ص ، ایک روپیہ ، یکم اپریل ۱۹۵۹م ، ثنائی پریس سرگودھا۔

(۶۰۸)حجۃ اللہ القدیر علی المنکرات لحدیث الغدیر الناکث عن مولانا الامیر : مولانا محمّد علی پاروی
حدیثِ غدیر کے مآخذ کی نشاندھی

۸۰ ص ، پانچ آنے ، ربیع الاول ۱۳۰۳ھ، مطبع اثنا عشری لاہور بار دوم مطبع اثنا عشری دھلی ۱۹۰۷م۔

(۶۰۹) شرح حدیث طینت : مولانا سیّد حشمت علی خیر اللہ پوری۔

(۶۱۰) حدیث غدیر : مولانا علی حسنین شیفتہ ۔(م۱۹۹۱م)

اس کتاب میں ان صحابہ و تابعین کے اسماء درج کئے گئے ہیں جنھوں نے اس حدیث کو روایت کیا ہے لفظ مولی کے متعلق جو شبہات پیدا کئے گئے ہیں اس کے علمی جوابات بہم پہنچائے گئے ہیں ۔ اکیس عنوانات ، علاّمہ احمد امینی کی کتاب « الغدیر » حصّہ اوّل سے فائدہ اٹھایا گیا ہے

۲۴۸ ص ، انجمن حیدری خیرپور (سندھ) ، ۱۹۷۶م ، القائم پریس لاہور ۔ سیّد وزیر حسین شیرازی نے قطعۂ تاریخ تکمیل کتاب کہا :

بفرمان مولائے روشن ضمیر اکٹھے ہوئے سب جوان اور پیر

۱۲۱۷ ۲۳=

سنایا گیا حکم ربّ قدیر وہ اعلان مولا حدیث غدیر

۱۹۷۶م

ہوا از زمیں تا مہ و کہکشان علی کی ولایت کا سکّہ رواں

(۶۱۱) حدیث غدیر فی فضیلت حضرت امیر علیہ السّلام : حافظ محمّد عالم عریضی

۲۰ ص ، ۱۳۲۰ھ / ۱۹۰۲م ، یونیورسل پریس لاہور ۔

(۶۱۲) حدیثِ غدیر کی سرگزشت : مولانا سیّد سبط حسن (م ۱۳۵۴ ھ)

مولانا عبدالشکور لکھنوی کے رسالہ « تفسیر آیت تبلیغ » کا ردّ

۹۶ ص ، ۸ آنے ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ۔

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد میں نے رسالہ تفسیر آیت تبلیغ شکوری دیکھا اور بہ نظر استفادہ دیکھا کیونکہ خیال تھا کہ شاید کوئی بات ہو جس کی جانب ذھن کو توجہ نہ ہوئی ہو ...

{مولانا سیّد سبط حسن بن سیّد وارث حسین نقوی ۱۲۹۶ کو جائس ضلع رائے بریلی میں پیدا ہوئے ابتدائی تعلیم وطن میں حاصل کی اس کے بعد مدرسہ ناظمیہ لکھنؤ میں داخل ہو گئے جہاں مولانا سیّد نجم الحسن امروہی اور مولانا

سیّد محمّد باقر سے اخذ فیض کیا آپ بہترین مقرر، بہترین مدرس اور عمدہ لکھنے والوں میں سے تھے مدرسۃ الواعظین لکھنؤ کے سب سے پہلے مدرس اعلی تھے۔ ۲۸ محرم ۱۳۵۴ ھ/ ۲ مئی ۱۹۳۵م کو رحلت فرمائی۔ ترجمہ محیط الدائرہ، الحجر الدامغ المعروف بالعذاب الواقع، جواہر الکلام، خطاب فاصل ترجمہ میزان عادل، تقدیم الاود فی مداودۃ العمد، الکاظم، مجموعہ نوحہ جات، ہدم الاساس فی حدیث قرطاس، سچا موتی ترجمہ در ثمین آپ کی تصانیف ہیں۔}

(۶۱۳) حدیث مدینۃ العلم : مولانا محمّد اسماعیل دیو بندی (م ۱۹۷۶م)

مذکورہ بالا حدیث پر مولانا مودودی (م ۱۹۷۹م) کی جرح کا ردّ

۸۰ ص، ۱۰ روپے، جوہر آباد : مبلغ اعظم اکیڈمی، الباسط آرٹ پریس۔

(۶۱۴) خطبہ غدیر :

اس خطبے کا ترجمہ اور تاریخی پس منظر

۶۴ ص، ڈیڑھ روپیہ، پیر محمّد ابراہیم ٹرسٹ کراچی، ۱۹۷۶م، تنویر پروسس پرنٹر کراچی۔

(۶۱۵) خطبہ غدیریہ :

مرزا محمّد رفیع باذل کی کتاب «حملہ حیدری» کے خطبہ غدیر کا منظوم ترجمہ

۶۴ ص، ۱۸ ذی الحجہ ۱۳۱۳ ھ۔ سیّد ظہور الحسین فروغ سیتاپوری نے تاریخ کہی :

مرزا رفیع باذل کامل کی نظم میں	جو ترجمہ ہے خطبہ یوم غدیر کا
مطبوع اس رئیس کے ارشاد سے ہوا	مصداق جس کا نام ہے لفظ امیر کا
محسن میرا حسین و حسن کا مطیع امر	آقا میرا غلام جناب امیر کا
طبع فروغ نے بھی لکھا سال طبع یوں	خطبہ چھپا جناب رسول قدیر کا

(۱۳۱۴ھ)

(۶۱۶) خطبۃ الغدیر/ منبع الغدیر : مولانا سیّد صفدر حسین رضوی

۶۴ ص، ۱۳۷۶ ھ، عباسی پریس کراچی۔

(۶۱۷) خلاصۃ الغدیر : ترجمہ و تلخیص : علامہ سیّد رضی جعفر نقوی

۲۸۰ ص، ۴۵ روپے، ۱۹۹۰م، قرآن سنٹر لاہور۔

(مطلع).

(۶۱۸) در ثمین شرح اربعین : مولانا سیّد ابو الحسن عرف ابو صاحب (مطلع).

(۶۱۹) ضمیمہ واقعہ غدیر : مولانا حافظ شمشاد علی مخدوم زادہ .
حدیث « من کنت مولاہ فہذا علی مولاہ » کی اسناد ، ۸ ص ، اسلامیہ دارالتبلیغ
لاہور ، لاہور آرٹ پریس انار کلی لاہور .

(۶۲۰) عید غدیر : آغا محمّد سلطان میرزا (م ۱۹۶۵م)
۱۶ ص ، امامیہ مشن لاہور ، ۱۹۶۶م ، تعلیمی پریس لاہور .

(۶۲۱)غدیر خم : مولانا سیّد ابن حسن نجفی
۲۳ ص ، آئیڈیل پرنٹرز کراچی .

(۶۲۲)الفرقۃ الناجیہ : مولانا سیّد علی گوپالپوری (م ۱۴۰۰ ھ)
۵۷۳ ص.

(۶۲۳)لسان الصادقین فی شرح الاربعین : مولانا سیّد علی حسین زنگی پوری (م۱۳۱۰ھ)
۱۳۰۰ ھ، لکھنؤ (ذریعہ : ۱۸).

(۶۲۴)موعظہ غدیر : علاّمہ سیّد علی الحائری(م ۱۳۶۰ ھ)
حدیث غدیر کا ثبوت اہلسنّت کی امّہات الکتب سے ، اس حدیث سے وصایت علی علیہ السّلام کا ثبوت
۱۰۷ ص ، سات آنے ، کتب خانہ حسینیہ لاہور ، پنجاب آرٹ پریس لاہور .

علوم حدیث

(۶۲۵) احادیث بخاری
صحیح بخاری کی بعض احادیث پر نقد و جرح ، ۴۰ آنہ ، حسینی مشن الہ آباد۔
(۶۲۶) احادیث بخاری : علی جواد بسونوی
بخاری شریف کی ۶۵ احادیث پر جرح
۱۳۴ ص ، ۱۲آنہ ، وشود مالیہ پریس الہ آباد (ہند)۔
(۶۲۷) احادیث پیغمبر (ص) دراثبات امامت ائمہ اثنا عشر: مولانا سیّد نصیر حسین نقوی (م ۱۹۸۹م)
۱۶ ص ، تحریک تحفظ تعلیمات آل محمّد سرگودھا۔
(۶۲۸) اسرار کربلا : محمّد ظہیر الدین خان بہادر بلگرامی
واقعات کربلا بحوالہ احادیث ، مطبع نولکشور کانپور۔
(۶۲۹) اکابرین اسلام کا سائنسی شعور : مولانا مشتاق حسین شاہدی
ائمہ اہلبیت کے وہ اقوال جو سائنس سے متعلّق ہیں، ۸۸ ص، ۴ روپے۔ کراچی۔
(۶۳۰) انوار الابصار : شیخ محمّد علی طبسی حیدرآبادی (م ۱۳۲۰ ھ)
فضائل اہلبیت ، ۱۳۰۸ ھ۔
* تنزیہہ الانبیاء (عربی) :علم الہدی سیّد مرتضی (م ۴۳۶ ھ)
(۶۳۱) تحفۃ الاتقیاء : مولانا سیّد شریف حسین
قرآن پاک اور احادیث میں بعض ایسے الفاظ وارد ہوئے ہیں جن سے ظاہر ہوتا ہے کہ حضرات انبیاء علیہم السّلام سے کچھ خلاف عصمت کام سر زد ہوگئے تھے ایسے الفاظ کی تاویلات کی گئی ہیں
۲۶ ص ، تاریخ تکمیل ترجمہ : ۱۵ اکتوبر ۱۹۱۱م ، لاہور۔
(۶۳۲) تحقیق حدیث انا مدینۃ العلم : سیّد الف شاہ و شیخ غیاث الدّین
ماہنامہ « ترجمان القرآن » اگست ۱۹۵۷م کے شمارے میں مولانا مودودی (م ۱۹۷۹م) نے حدیث نبوی (ص) « انا مدینۃ العلم و علی بابہا » کو موضوع قرار دیا

تھا یہ رسالہ اسی کے جواب میں ہے دو مقالات :
(i) غیر معصوم باب علم نبی نہیں ہوسکتا۔ از سیّد الف شاہ ۔
(ii) حدیث انا مدینة العلم کی تحقیق انیق از شیخ غیاث الدّین ۔
۸۸ ص ، ۱۰ آنہ ، ادارہ معارف اسلام لاہور ، تعلیمی پریس لاہور ۔

(۶۳۳) تزکیہ و اصلاح نفس حصّہ نہم :
آیات و احادیث کی روشنی میں تزکیہ نفس کی وضاحت ، ۳۲ ص ،حمایت حق مبین کراچی اگست ۱۹۸۶م ۔

(۶۳۴) تنقید الاحادیث : محمّد عباس طالب صفوی
۱۹۳۳م ، فرخ آباد (ھند)

(۶۳۵)التنویر علی صحت حدیث غدیر :
مولانا محمّد ابراھیم اھل حدیث (م ۱۹۵۶م) کےاس دعوی کا ردّ کہ حدیث غدیر کی کوئی اصل نہیں ۔ ایک آنہ ، انجمن شیعہ اثنا عشریہ سیالکوٹ ۔

(۶۳۶)جاھلیت کی موت : ادیم نقوی
حدیث رسول صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلم « من مات و لم یعرف امام زمانہ فقد مات میتۃً جاھلیۃ » کی تشریح
۳۲ ص ، ایس اے رضوی کراچی ، سندھ آفسٹ پرنٹرز کراچی۔

(۶۳۷)جواھر صدف رسالت : مولانا سعادت حسین خان
حضور صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلم کے حکمت آمیز کلمات و وصایا کا خلاصہ
۸۰ ص ، ایک روپیہ ، ۱۳۸۷ ھ/۱۹۶۷م ، آل انڈیا شیعہ جعفری فیڈریشن بمبئی ، سرفراز پریس لکھنؤ

(۶۳۸) حدیث ثقلین : مولانا خادم حسین قارب
حدیث ثقلین کے مآخذ کی نشاندھی
۳۱ ص، ۳۰ پیسے ، ادارۃ الظفر دودہ تحصیل بھلوال، ضلع سرگودھا، ۱۳۸۷ھ/ ۱۹۶۷م ، نقوش پریس لاہور ۔

* دو گوھر گران بہا : شیخ مصطفی ملکی

(۶۳۹) حدیث ثقلین : مولانا سیّد محمّد عباس قمر زیدی
شیخ قوام الدّین دشتوی قمی کے ایک عربی مقالے کے فارسی ترجمہ کا ترجمہ
۷۲ ص ، ۴ روپیہ ، ۱۴۰۱ ھ/ فروری ۱۹۸۱م انجمن پریس کراچی .

(۶۴۰) حقائق کے آئینے میں : مولانا سیّد صفدر حسین (م ۱۹۸۹م)
روضہ کافی کی ایک حدیث : کتم علی علیہ السّلام امرہ و بایع مکرھا « پر جرح
۸ ص ، انجمن حسینیہ عزیز کالونی شاھدرہ لاھور.

(۶۴۱) رسالۃ الوضو : مولانا حکیم سید علی اظہر (م ۱۳۵۲ ھ)
ثبوت مسح پا ، تین بحث اور تین مرحلہ پر مشتمل ہے : احادیث . مسح قدمین کے ثبوت میں ، ثبوت وجوب مسح قدمین از قرآن مجید ، غسل قدمین ، تحقیق صحت سند و عدم صحت روایات غسل قدمین میں ، حل معنی و مطلب حدیث ، حدیثیں بمعارضہ کتاب حجت ہیں کہ نہیں ؟
۱۲۸ ص ، ۱۳۱۶ ھ، مطبع صبح صادق پٹنہ .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد یہ رسالہ ایک حصّہ ہے مجلہ رابع ذوالفقار حیدر کے حصّہ ثانیہ کا جس میں صرف اس کی بحث ہے کہ قرآن و حدیث سے پاؤں پر مسح کرنا خدا اور رسول نےواجب کیا ہے ...
{سیّد علی اظہر بن مولانا سید حسن کھجوا ضلع سارن (بہار) میں ۱۲۷۷ ھ کو پیدا ہوئے تاریخی نام مظہر الاسلام ہے لکھنو میں مولانا غلام صادق ، مولانا ضامن علی، مولانا محمّد امین گوپالپوری ، حکیم میر حیدر حسین ، حکیم باقر حسین سے اخذ فیض کیا . حاجی شیخ حسین مازندرانی ، شیخ محمّد طہ عرب ، آقای شریعت اصفہانی اور آیت اللہ سیّد محمّد کاظم طباطبائی سے اجازہ روایت حاصل کی ۱۳۵۲ ھ/۱۹۳۳م کو واصل بحق ہوئے مناظرہ امجدیہ ،حاشیہ شرح تہذیب ، حاشیہ قطبی ، نخبۃ البیان ، المرافعات ، نافع القراء (فارسی) ذوالفقار حیدر ، کنز مکتوم فی حل عقد ام کلثوم ، تشفی اھل سنّت و الخوارج ، تبصرۃ السائل ، دفع الوثوق عن نکاح الفاروق ، الآل و الاصحاب ، تنقید بخاری ، ردّ ملاحدہ ، کشف الظلمات بجواب آیات بینات ، تاریخ الاذان ، تصحیح تاریخ وغیرہ آپ کی تصانیف ہیں }.

(۶۴۲) رفع الالتباس فی تقریر حدیث القرطاس : مولانا حافظ عبدالباسط عریضی
۶۴ ص ، ۱۳۲۲ ھ/۱۹۰۴م ، شمس الهند پریس لاهور .
آغاز : بسمله و خطبه اما بعد جمله مومنین اخلاص هند و مسلمین دانشمند کی خدمت میں بادب و نیاز معروض ہے که حدیث قرطاس صحیحین اور دیگر کتب احادیث اهلسنّت میں درج ہے .

(۶۴۳) رهبرکامل : حضرت علی علیه السّلام کے بعض کلمات کا ترجمه
* عین الحیات (فارسی) : محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۱ ھ).

(۶۴۴) روح الحیات ترجمه عین الحیاة : مولانا سیّد علی اختر امروهی (م ۱۹۸۹م).
بعض ابواب یه ہیں : شرایط عبادت ، درجات معرفت ، عصمت امام ، رهبانیت ، خوف و رجا ، مخالفت نفس ، آداب دعا و مناجات ، فضیلت قرآن ، حقوق رعایا و سلطان ، مذّمت تحقیر مومنان ، مذمت غیبت، حسد، تکبّر ، اصلاح باطن ، اوقات اذکار مخصوصه
۳۶ روپے ، محفوظ بك ایجنسی کراچی .

(۶۴۵) سبیل الهدی :
ان احادیث کے ترجمے پر جو فضیلت علم سے متعلّق ہیں

(۶۴۶) سیف الله الاکبر ملقب به ذوالفقار حیدر حصّه دوم : مولانا سیّد علی اظهر (م ۱۳۵۲ ھ)
اس کتاب کا ایك اور نام « اسکات اللئام بنقص الکلام » بھی ہے اس حصے میں « الصحابة کلهم عدول » کا تجزیه پیش کیا گیا ہے
۲۱۶ ص ، خادم التعلیم پریس لاهور .

(۶۴۷) شعله طور/ برق نور : میرزا ابوالحسن احسن ابن میرزا آغا حسن طالب
فضائل درود پر گیاره احادیث
۲۴ ص ، مطبع یوسفی دهلی ، تیسری مرتبه ، ۱۳۱۵ھ/۱۹۲۳م کو چھپی
مولوی جعفر حسین طریق نے تاریخ کهی :
شعله ہے طور کا که رساله ہے برق نور ہے لطف جس میں شربت قند و نبات کا

دین محمدی کے ہیں درج اس میں مسئلے گیا مستند ہے ذکر درود و صلوات کا
تاریخ بھی بھی ہے دعائے طریق یہ ہر صفحہ ورق ہو یہ قبالہ نجات کا
(۱۳۱۵ ھ)

اس کے بعد کی ایک اور اشاعت میں جو ۱۳۱۹ ھ کو ہوئی محمد اکبر حسین نے تاریخ کہی :

جنت کی ہے بہار کہ یہ برق نور ہے گیجئے جو اس کی سیر تو لطف حیات ہے
تاریخ لکھ دی اکبر خستہ نے بھی یہی احسن کلید جنت و صوم صلوۃ ہے
(۱۳۱۹ھ)

* من و سلوی (فارسی) : مفتی میر محمد عباس

(۶۴۸) صراطِ مستقیم : مولانا حاجی غلام علی (م ۱۳۶۳ ھ)
اس میں تقلید و عدم تقلید کی بحث ہے مثنوی کا پہلا شعر یہ ہے ۔
اصل شرع از قول اهل عصمت است لیک فهمش جائے صرف ہمت است
۱۵ ص ، ۱۳۲۲ ھ ، مطبع تصویر عالم لکھنؤ.
آغاز : بسملہ و خطبہ امابعد العبد الضعیف الذلیل حاجی غلام علی ولد حاجی اسماعیل عرض کرتا ہے کہ اتفاقاً میں کتاب مستطاب « مثنوی من و سلوی » جو کہ تصنیف ... مفتی سید محمد عباس صاحب شوشتری میں ہے مطالعہ کرتا تا بحث اصولی و اخباری...

(۶۴۹) عدل : مولانا سید محمد عارف (م ۱۹۸۸م)
عدل خداوندی قرآن و حدیث کی روشنی میں
۱۶ ص ، مفت ، انجمن بوستان اکبر شاہ گردیز ملتان ، ہمدرد پرنٹنگ پریس ملتان ۔

(۶۵۰) علمی ولیمہ : شیخ محسن علی
ان احادیث کا مجموعہ جو ازدواجی زندگی ، بروقت شادی ، حق مہر اور حقوق زوجین سے متعلق ہیں، ۲۰ ص

(۶۵۱) عید مباہلہ : مولانا سید ابن حسن نجفی
۲۳ ص ، انٹرنیشنل پریس کراچی.

(۶۵۲)فلاح دارین فی حدیثِ ثقلین : مولانا سیّد محمّد صادق عریضی
تین فصلیں : تواتر حدیث ثقلین میں، اطاعتِ قرآن، سنّت جماعت و شیعہ سے کس کو حاصل ہے اور کس کو نہیں ، اطاعت اهل بیت هر دو فرقہ مذکورہ میں سے کس کو حاصل ہے اور کس کو نہیں
۲۴ ص ، دو آنہ ،۱۳۱۵ھ، ریاض هند پریس امرتسر ۔

(۶۵۳)فلسفہ قرآن و اهلبیت : ابو المظفر
مسلمانوں کی موجودہ بے راہ روی، حدیث ثقلین پر عمل نہ کرنے کی وجہ سے ہے ، ۶۴ ص ۔

* عبقات الانوار (فارسی) : مولانا میر حامد حسین (م ۱۳۰۶ھ)

(۶۵۴) قرآن و اهلبیت : حسن عبقانی
عبقات الانوار سے حدیث ثقلین کا خلاصہ ، ۲۴ ص ، ۵۰ پیسے، ادارہ مدینۃ العلم کراچی۔

(۶۵۵) کاشف الحق : مولانا میرزا رضا علی لکھنوی (م ۱۳۳۴ ھ)
حدیثِ غدیر کے بارے میں۔

(۶۵۶) مرشد الطلاب : سیّد ابوالحسن ابن سیّد مهدی (م ۱۳۱۴ھ)
اطفال مؤمنین کو اخلاق و آداب سکھانے کے لئے ، یہ کتاب رسالہ «آداب المتعلمین»، «آداب المطالعہ » اور « منیۃ المرید فی آداب المفید و المستفید » سے ماخوذ ہے۔
۶۷ ص ، ۱۳۱۴ ھ ، مطبع یوسفی دهلی ۔
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد سیّد ابوالحسن بن جناب سیّد مهدی حشر هما اللّٰہ الهادی مع امام زمانها المهدی کہتا ہے کہ نام اس رسالے کا مرشد الطلاب و مفہوم الکتاب ہے کہ واسطے رفع جہالت ... الحاصل مرتب کیا گیا یہ رسالہ سولہ فصلوں پر...

(۶۵۷) مسئلہ وراثت انبیاء : سیّد یعسوب علی زیدی
نصوص کتاب اللّٰہ سے ثابت کیا گیا ہے کہ حضرات انبیاء (ع) وارث بھی ہوئے ہیں اور ان کا ورثہ احکام الٰہی کے مطابق ان کی اولاد کو ملا ہے

۶۴ ص ، ایک روپیہ ، علمی کتب خانہ مظفر گڑھ ، ۱۹۷۱ ، امروز پریس ملتان۔

(۶۵۸) مودة الاسلام : غلام حسن خان عظیم جونپوری

تین ابواب : محبت ائمہ معصومین کے متعلق آیتوں کے بیان میں ، محبت و فضیلت ائمہ معصومین کے صحیح حدیثوں کے بیان میں ، اماموں کے دوستوں و دشمنوں کی شناخت میں مع روایات

۶۸ ص ، ۱۳۳۴ ھ، مطبع یوسفی دھلی ، تاریخ تکمیل کتاب ، ۱۳۰۰ ھ، مصنّف نے قطعہ تاریخ کہا :

صد شکر کہ یہ کتاب مذہب میں افضال خدا سے ہوگئی انجام
کیا خوب عظیم نے کہی تاریخ بہتر ہے لکھی مودة الاسلام

(۱۳۰۰ ھ)

آغاز : بسملہ ... لہذا واسطے دوستی و اسلام کے اس ہیچمدان سراپا قصور غلام حسن خان عظیم ولد فتح خان مغفور ساکن بلدہ فاخرہ جونپور نے چند آیات کلام الٰہی ...

(۶۵۹) نصرة الحق : سیّد ریاض الحسن صفی پوری

ان احادیث پر جرح جو درباره فضائل معاویہ میں ہیں

۴۴ ص ، تین آنہ ، ۱۳۳۰ ھ ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن .

آغاز : بسملہ و خطبہ بعد حمد صلواۃ کے واضح ہو کہ بملاحظہ کتب معتبرہ و تواریخ معتمدہ حضرات اہلسنت و جماعت ایک حادثہ عظیم ملّت اسلام میں پایا جاتا ہے .

(۶۶۰) نفس رسول جلد ۳/ثقل اکبر : مولانا سیّد علی حیدر (م ۱۳۸۰ ھ)

فضائل حضرت علی علیہ السّلام ، پانچ ابواب اور تتمہ : احادیث اہلسنّت اور فضائل اہلبیت طاہرین ، صحاح ستہ میں امیر المؤمنین و اہل بیت (ع) طاہرین کے فضائل کی احادیث ، مشکوۃ ، موطا امام مالک ، مستدرک امام حاکم ، مسند امام احمد بن حنبل اور کنوز الحقائق کی حدیثیں ، منتخب العمال کی حدیثیں

۳۳۶ ص، ۱۳۷۵ ھ/۱۹۵۵م ، مطبع اصلاح کھجوا .

{سیّد علی حیدر بن مولانا سیّد علی اظہر ۱۳۰۳ ھ/۱۸۸۵م کو کھجوا ضلع سارن میں پیدا ہوئے ۔ میٹرک پاس کرنے کے بعد لکھنؤ چلے گئے بعد ازاں پنجاب یونیورسٹی لاہور سے مولوی فاضل کا امتحان پاس کیا ۔ زندگی تبلیغ و اشاعت میں گزاردی ۔ ۱۳۸۰ھ/۱۹۶۱م کو رحلت فرمائی۔ مجالس خاتون ، تصویر عزا، سوانح حضرت ابوبکر ، سوانح حضرت عمر ، جوہر قرآن ، شہادت عظمی جواب شہید اعظم ، فقہ الشیعہ ترجمہ کتاب الصلوۃ العروۃ الوثقی، ترجمہ احقاق الحق ، ترجمہ و شرح نہج البلاغۃ ، احادیث حضرت عائشہ ، فضائل ولی الباری من احادیث الصحیح البخاری ، عقد ام کلثوم ، تصویر بنی امیہ ، اعجاز الولی، قرآن ناطق، مجالس اطفال ، حضرت سکینہ (ع)، عزاداری نور خدا ہے وغیرہ آپ کی تصانیف ہیں}.

* وضو (عربی) : میرزا نجم الدّین العسکری سامرہ .

(۶۶۱) وضو (کتاب و سنّت کی روشنی میں) : مولانا سیّد اعجاز حسین نقوی
مسح پا کے ثبوت میں
۷۲ ص ، مکتبہ تعمیر ادب لاہور، دسمبر ۱۹۶۷م ، تعلیمی پریس لاہور .

(۶۶۲) یاد اور یادگار : علاّمہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)
از روئے کتاب و سنّت یادوں کا منانا اور یادگاروں کا قیام جائز ہے
۲۴ ص ، امامیہ مشن لاہور، سراج محمدی پریس لاہور

رجال حدیث

(۶۶۳) تاریخ اصحاب : مولانا حاجی اعجاز حسن امروهی (م ۱۳۴۰ھ)
(۶۶۴) تنقید الاخبار و تعدیل الاخبار (باب اوّل) : مولانا سیّد احمد حسین امروهی) (م ۱۳۲۸ھ).
پانچ فصلیں : معاشر اصحاب عدالت ، اخبار و احادیث شان صحابہ عظام، صحابہ عظام کی سیر و مآثر و سنن ، عقیدت تابعین تبع تابعین ، عقیدت مقتنین سنّت و محدثین ملّت .
۲۳۶ ص ، مطبع ریاضی امروهه .
آغاز : بسمله و خطبه امابعد اگرچه اسلام میں احکام شریعت کا مدار کتاب الٰهی و سنّت نبوی پر ہے چنانچه حدیث « کلّ شی مردود الی الکتاب والسنّة » اس کی موّید ہے لاکن احادیث پیغمبر بوجه متن متین وعسیر الفهم و مجمل ہونے احکام قرآنی ...
[مولانا احمد حسین ابن مولانا سیّد رحیم علی امرو ہے میں پیدا ہوئے ، ابتدائی کتابیں مولانا سیّد علی حسن سے پڑھیں کتب طبیه حکیم امجد علی خان امروهی سے پڑھیں . بعد ازاں لکھنؤ تشریف لے گئے جہاں مولانا بنده حسین (م ۱۲۹۶ ھ) ، مولانا حامد حسین (م ۱۳۰۶ ھ) ، مفتی میر محمّد عباس (م ۱۳۰۶ ھ) اور ممتاز العلما ، مولانا سیّد محمّد تقی (م ۱۳۱۹ ھ) سے اخذ فیض کیا پوری عمر خدمت دین میں گزاری ۱۳۲۸ھ/ ۱۹۱۰م کو رحلت فرمائی، آپ کی تصانیف میں شرح نہج البلاغة (نامکمل) حواشی مختصر النافعه ، اعظم المطالب فی آیات المناقب ، مناقب الابرار ، هدیه سنیه ، جواب لا جواب ، فرق الغریقین فی تمسک الثقلین معروف ہیں .]
(۶۶۵) (باب دوم) :
اس باب میں طبقه متاخرین کی وثاقت ، وثقت کو جماعت اصحاب السنّة نے باقتضائے دیانت تنقید کی ہے اس کا ذکر ہے . ۶۰ ص.

(۶۶۶) (باب سوم) :
پانچ فصلوں پر مشتمل ہے : حالات و نشو و نما و ماخذ علم محدثین ، نیرنگی عقائد محدثین ، حکمت عملی محدثین ، وجہ عموم بلوی و مرغوب طبع ہونے کے مذہب اهلسنت میں ، قواعد جرح و تعدیل روات ، ۳۲۰ ص ، ۱۳۲۸ ھ، مطبع ریاضی امروهه.
مولانا سیّد فقیر حسین نے قطعہ تاریخ کہا :

حدیث حمد مرا او را سزاوار — کہ در طبع آمده تنقید اخبار
چه تنقیدے که نقد خالص العلم — بتعدیل رواة و قدح اشرار
چه قدحی کشف استار عداوت — که در دل ثبت کردند اهل آثار
چو پرسیدم ز هاتف سال طبعش — فقیر آمد ندا تعدیل اخیار

(۶۶۷) رجال بخاری حصّہ اوّل : مولانا میرزا عبدالحسین (م ۱۳۶۵ھ)
رجال بخاری شریف کا اهلسنّت کی معتبر کتب سے تنقیدی جائزہ ، مندرجہ ذیل اصحاب کا تذکرہ :
ابوهریره ، ابو موسی اشعری ، أبو برده ، ابو عبدالرحمن سلمی ، ابو مسعود انصاری ، حضرت انس بن مالك، احمد بن ابی الطیب سلیمان بغدادی ، احمد بن عبده بن موسی ابو بکره .
۲۰۰ ص ، چھ آنہ ، امامیہ مشن لکھنؤ ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ .
[مولانا میرزا عبدالحسین ابن مولانا میرزا محمّد عسکری ۱۳۰۰ ھ کو کربلا میں پیدا ہوئے ابتدائی تعلیم وہیں حاصل کی پھر لکھنؤ تشریف لے آئے اور تعلیم کی تکمیل یہیں کی ، صحیح بخاری کے رجال کی تحقیق کی . خیرپور میرس(سندھ) میں خطیب بھی رہے ۱۳۶۵ ھ/۱۹۴۵م کو واصل بحق ہوئے . آپ حقیقة السرائر فی اکبر الکبائر (عربی) گناهان کبیره ، التخلف عن الثقلین (عربی) کے مصنّف ہیں].
(۶۶۸) رجال السیّد سخاوت علی رضوی :مولانا سیّد سخاوت علی رضوی(ذریعہ : ۱۰).
(۶۶۹) اشهابه فی معرفة الصحابه : مولانا حاجی اعجاز حسن امروهی (مطلع).

(۶۷۰) فتنئہ وضع احادیث : سیّد حسین رضوی
جرح بر رواۃ حدیث
۱۶۸ ص ، رحمت اللہ بک ایجنسی کراچی ، المناظر پریس کراچی .

(۶۷۱) فضل الباری فی تنقید صحیح بخاری حصّہ اوّل : مولانا سیّد علی اظہر (م ۱۳۵۲ھ)
صحیح بخاری کی بعض احادیث پر ناقدانہ نگاہ
۹۲ ص ، چھ آنہ ، مطبع کھجوا ضلع سارن (بہار)
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد اگرچہ یہ کام فی الواقعہ نہایت ہی اہم ہے کہ صحیح بخاری کی اس طرح تنقید اور جانچ کی جائے کہ ہر ہر حدیث کی حقیقت پورے طور پر کھل جائے ...

(۶۷۲) (دوسرا حصّہ) :
۳۲۰ ص ، ایک روپیہ چار آنے ، ۲۷ صفر ۱۳۲۸ھ ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن (بہار) .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد یہ دوسرا حصّہ ہے فضل الباری تنقید بخاری کا جس کی ابتداء کتاب الایمان سے کی جاتی ہے ...

(۶۷۳) (حصّہ سوم) :
۳۳۲ ص ، تاریخ تکمیل کتاب :۲۲ ربیع الثانی ۱۳۳۳ھ ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن (بہار) .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد یہ حصّہ ثالثہ ہے فضل الباری فی تنقید بخاری کا جو باب من الایمان ان یحبّ لاخیہ ما یحب لنفسہ سے شروع ہوتا ہے کیونکہ اس کے قبل کی شرح مع تنقید و جرح تنقید بخاری حصّہ اوّل و دوم میں درج ہو چکی ہے .

(۶۷۴) (حصّہ چہارم) :
۳۱۶ ص ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن (بہار) .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد یہ حصّہ چہارم ہے فضل الباری فی تنقید البخاری کا جس میں ان احادیث کی شرح کی جاتی ہے جو بخاری نے فضائل خلفائے ثلاثہ

میں لکھی ہیں ...

(۶۷۵) چہل حدیث : مولانا محی الدّین کاظم

۱۶ ص ، جامعہ جعفریہ ، بورے والا ضلع وہاڑی ۴۰ روپے ، اگست ۱۹۹۰م.

(۶۷۶) ترجمہ حدیث مفضّل : مولانا سیّد علی اکبر بن سلطان العلماء (م ۱۳۲۶ ھ)

(ذریعہ :۴).

عقائد

(۶۷۷) آخرت کی کھیتی:مولانا سیّد ابوالخلیل راحت حسین بھیکپوری (م ۱۳۷۸ھ)
(ذریعه : ۲).

(۶۷۸)آئینه حق نما : میرزا نوازش علی
مولانا محمّد حسین نجفی ڈھکو کے بعض نظریات کا رد، ابتدائیه از مولانا میرزا یوسف حسین (م ۱۹۸۸م)
۵۶ ص ، ادارۃ القائم مکھنانوالی تحصیل پھالیه ضلع گجرات .

(۶۷۹)آیات الهیه در اسرار ربّانیه : مولانا محمّد حسین ناظمی
۳۲۰ ص ، ۲۵ روپے ، انجمن فلاح انسانیّت ، شیعه میانی ملتان ، انصار آرٹ پریس سرگودھا .

(۶۸۰)آیت اللّٰه سیّد روح اللّٰه خمینی کے فتوؤں کی وضاحت : سیّد علی رضا نقوی
آیت اللّٰه کی طرف منسوب ایک فتوی که ائمه اهلبیت علیهم السّلام خالق اور رازق ہیں کا ردّ
۴۰ ص ، ۳ روپے ، انجمن فلاح انسانیّت شیعه میانی ملتان .

(۶۸۱)اثبات الامامت : مولانا شیخ محمّد حسین نجفی ڈھکو
سات ابواب : ۳۶۹ عنوانات ، آیت اللّٰه سیّد محمّد جواد تبریزی ، شیخ عبدالکریم زنجانی ، شیخ محمّد محسن المعروف به آقای شیخ بزرگ طهرانی ، سیّد عبداللّٰه شیرازی ، عبدالاعلیٰ موسوی ، شیخ محمّد رضا اصفهانی کی تقاریظ
۳۵۲ ص ، ساڑھے چھ روپے ، مکتبة السبطین بلاک ۱۹ سرگودھا، ثنائی پریس لاهور .

الاثنا عشریه (عربی) : شیخ محمّد جواد مغنیه .

(۶۸۲) الاثنا عشریہ : مولانا سیّد صفدر حسین (م ۱۹۸۹م)

۱۱۲ ص، امامیہ پبلی کیشنز لاہور ۔

* العقائد (عربی) : شیخ صدوق (م ۳۸۱ ھ)

(۶۸۳) احسن الفوائد فی شرح العقائد : ترجمہ : مولانا سیّد منظور حسین بخاری (م۔۱۹۸۰م)

شرح : مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو۔

۴۴ ابواب ، ۳۸۶ عنوانات ، ۷۵ شیعہ علماء کا تذکرہ ، ۵۲۰ ص ، مکتبۃ الہمدانی سرگودھا ، ثنائی پریس سرگودھا ، شروع میں مترجم مرحوم نے اپنے تاثرات منظوم صورت میں پیش کئے ہیں :

قدوۃ ارباب دانش باوثوق — حامی دین مبین شیخ صدوق

زو گرفتہ دین حق وافر نصیب — مسلک آل محمّد را نقیب

خوش کلام و خوش صفات و خوش خصال — بد فقیہ و هم محدث ذی کمال

باز کردہ عقدہ ھائی مشکلات — شارح متن عقائد نیک ذات

مرویات آل احمد را خبیر — آن محدث مجتہد ناقد بصیر

تا قیامت مشعل راہ نجات — شد ھویدا ایں حقیقت از سمات

راقم شرح عقائد شاد باد — ایں دعا نزد خدا منظور باد

(۶۸۴) احسن العقائد : مولانا سیّد محمّد قاسم (م ۱۹۸۷م)

۳۴۹ ص،۶ روپے ، ادارہ تذکرۃ الطاہرین نواب شاہ ، ۱۹۶۷م۔

(۶۸۵)احکام الاسلام حصّہ اوّل :

۴۰ اسباق ، ۸۰ ص ، ۵ روپے ، مکتبۃ الرضا کراچی ، ۱۴۰۷ ھ/۱۹۸۷۔

* احکام شیعیان (فارسی) : میرزا حسن احقاقی کویتی ۔

(۶۸۶)احکام شیعیان : مولانا محمّد حسنین سابقی

۱۰۰ ص ، مدرسہ جامعۃ الثقلین ملتان ، جون ۱۹۸۴م۔

* حیاۃ النفس (عربی) : شیخ احمد احسائی (م ۱۲۴۳ ھ)۔

* حیاۃ النفس (فارسی) : سیّد کاظم رشتی (م ۱۲۵۹ ھ)۔

(۶۸۷) اردو ترجمہ حیاۃ النفس : ذاکٹر کاظم علی رسا
فارسی سے ترجمہ ، ۹۵ ص ، کتابخانہ ابراهیمیہ کرمان ، ۱۳۹۶ ھ ، ۱۹۷۶م .
اعتقادیہ (عربی) : شیخ صدوق (م ۳۸۱ھ)
(۶۸۸) ارشادیہ : مولانا میرزا باقر علی ابن آغا علی (م ۱۲۹۰ھ)
۳۶۴ ص ، تاریخ تکمیل : ۱۲۹۴ ھ ، احسن المطابع.
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد ارباب اولی الالباب پر واضح ھو کہ یہ ترجمہ مختصر اور شرح رسالۂ اعتقادیہ .
(۶۸۹) ارغام الماکرین فی رد مضلّات انذارالناذرین : محمّد احسن بن سیّد غلام علی کمالپوری
مولانا شیخ عابد حسین سہارنپوری (م ۱۳۳۰ ھ) کے دو رسالوں «انذارالناذرین» اور « یا علی مدد » کا ردّ
۹۴ ص ، ۴ آنے ، ۱۳۱۸ ھ / ۱۹۰۱م ،مطبع دبد بہ احمدی لکھنؤ ، مولانا سیّد محمّد باقر نے تاریخ کہی:

چو شخصی ز روی خیالات خام نمود از اباطیل ازھاق حق
سراپا مضامین باطل نوشت کہ مطلق بر او نیست اطلاق حق
اخ من مہ اوج علم و کمال کہ دارد تخلق باخلاق حق
نوشتہ کتابی بتردید آن کہ لاریب فیہ است مصداق حق
بفرمود ھاتف بتاریخ سال خوش ابطال باطل چو احقاق حق

(۱۳۱۸ ھ)
آغاز : بسملہ و خطبہ بعد حمد صلواۃ کے کہتا ہے محمّد حسن بن سیّد غلام علی مرحوم کمالپوری کہ ایک صاحب سہارنپوری ...
(۶۹۰) ازالہ اشتباہ : مولانا سیّد محسن علی سبزواری (م ۱۳۴۷ ھ)
فرقہ شیعہ میں سبّ کرنا جائز نہیں
۴۰ ص ، امامیہ کتب خانہ لاهور ، مطبع فیض عام لاهور .

(۶۹۱) ازھاق الباطل : مولانا سیّد علی
رسالہ «اظہار الحق» کا جواب جس میں بعض ضروریات دین کا انکار کیا گیا تھا
۳۲ ص ، ۱۰ آنے ، فروری ۱۹۲۲م ، نور المطابع لکھنؤ.
* منہاج الرشاد (فارسی) : آیت اللہ سیّد حسین بروجردی
(۶۹۲) اساس الاعتقاد : مولانا سیّد ابن حسن نجفی
۳۲ ص ، ۴۰ پیسے ، کتب خانہ حسینیہ لاھور.
(۶۹۳) اساس الایمان : مولانا سیّد آغا بن زین العابدین الہ آبادی (م ۱۳۲۱ ھ) (مطلع).
* فلسفیہ (فارسی) : ابو القاسم بن زین العابدین کرمانی (شیخی).
(۶۹۴) اسرار دینِ حق : شیخ محمّد تقی فلسفی کے کئے گئے شیخیوں پر سوالات کے جوابات
۷۴ ص ، ۵ روپے ، کتابخانہ ابراھیمیہ (کرمان) شاخ پاکستان کراچی .
(۶۹۵) اسرار عقائد حصّہ اوّل : مولانا سیّد عالم حسین
تین سوالات کے جوابات :معصوم کو نسیان ہوتا ہے اور نسیان منافی عصمت ہے یا نہیں، معصومین گناہ صغیرہ کرتے ہیں یا نہیں ، معصومین باذن اللہ احیاء و اماتت پر قادر ہیں یا نہیں
۴۸ ص ، انجمن ترقی المؤمنین ملتان ، اکتوبر ۱۹۶۸م ، سیّد الیکٹرک پریس ملتان .
(۶۹۶) اسلام اور عدل : مولانا سیّد طیب آغا موسوی
۳۴۷ ص ، ساڑھے چار روپے ، ادارہ علوم آل محمّد لاھور .
(۶۹۷) اسلام کے بنیادی عقائد حصّہ دوم : مولانا روشن علی (م ۱۹۹۶م)
سیّد مجتبی موسوی لاری کی فارسی کتاب کا ترجمہ نبوت کے بارے میں
۲۱۷ ص ، دفتر گسترش فرہنگ اسلامی ایران ربیع الاوّل ۱۴۱۰ ھ.
(۶۹۸) اسلام کی پہلی کتاب : مولانا سیّد احمد (م ۱۳۶۶ ھ/۱۹۴۷م)
۱۶ ص ، ۳ پائی ، انجمن یادگار علماء لکھنؤ ، ۱۹۱۲م.

* اسلامی اصول عقائد (فارسی) : حجۃ الاسلام سیّد مجتبی لاری ۔

(۶۹۹) اسلام کے بنیادی عقائد حصّہ اوّل : مولانا روشن علی (م ۱۹۹۶م)
عنوانات : معرفتِ خدا ، عدل ، جبر و اختیار ، قضا و قدر
۲۵۲ ص ، ایران ، شوال ۱۴۰۸ ھ ۔

(۷۰۰) اسلامیات ۔ تشریحات : مولانا ایم ایچ شاھدی
۱۰۲ ص ۔
چند سورتوں اور آیات کی تشریح مع عقائد و عبادات کراچی بورڈ کے جماعت نہم اور دھم کے طلبہ کے لئے خود مولانا شاھدی نے کراچی سے شائع کیا ۔

(۷۰۱) اسلامی دینیات کا پہلا حصّہ :
۳۲ ص ، ۲۵ پیسے ، مکتبہ ہمدانی سرگودھا ، ثنائی پریس سرگودھا ۔

(۷۰۲) اسلامی دینیات حصّہ اوّل : ابو الظفر مولانا سیّد زوار حسین
ضروریات دین کو سوالاً جواباً پیش کیا گیا ہے
۳۲ ص ،ایک آنہ ، حسینی مشن سہارنپور ، قومی پریس محلہ انصاریاں سہارنپور۔

(۷۰۳) اسلامی عقائد : علاّمہ سیّد علی تقی نقوی (م ۱۹۸۸م)
۵۴ ص ، دو آنے ، امامیہ مشن لکھنؤ ، جمادی الاول ۱۳۵۷ ھ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ

(۷۰۴) اصلاح الاعتقاد فی عصمۃ الانبیاء عن الاجتہاد : مولانا میرزا احمد علی (م ۱۳۹۰ ھ)
۸۰ ص ، جعفریہ ایسوسی ایشن پنجاب لاہور ، پرکاش سٹیم پریس لاہور ، ۱۳۴۱ھ/۱۹۲۲م ، آخر میں میرزا غلام احمد قادیانی (م ۱۹۰۸م) کی غلطیوں کو گنوایا گیا ہے۔

* اصل الشیعۃ و اصولها (عربی) : شیخ محمّد حسین آل کاشف الغطاء

(۷۰۵) اصل و اصول شیعہ : مولانا سیّد ابن حسن نجفی
عنوانات : شیعیت کی ابتدا اور ارتقاء ، بنیادی مسائل ، نظام عمل ، تعزیرات ، مسئلہ بداء ، مسئلہ تقیّہ

۱۵۷ ص ، رضا کار بک ڈپو لاہور، ۱۹۵۷م ، رپن پریس لاہور.

(۷۰۶) اصول اسلام اور ہم : مولانا سیّد مرتضی حسینؒ فاضل (م ۱۹۸۷م)
۲۴ ص ، مفت ، ادارہ درس عمل لاہور، ۱۹۷۲م ، تعلیمی پریس لاہور .

* باب حادی عشر (عربی) : علامہ حلّی.

(۷۰۷) اصول جعفریہ : مولانا شیخ محمّد مصطفی جوہر (م ۱۴۰۶ ھ)
۴۴ ص ، مجلس المسلمین رضویہ کالونی کراچی ، ۱۳۸۱ ھ/ ۱۹۶۱م.

(۷۰۸) اصولِ خمسہ : التفات علی جعفری
۱۲۹۴ ھ ، میڈیکل پریس آگرہ . (قا : ۱).

(۷۰۹)اصولِ دین : علامہ سیّد ابن حسن جارچوی
۶۵ ص ، ابراھیمیہ پرنٹنگ پریس لکھنؤ
آغاز :کائنات پر نظر ڈالئے پہلے (Atom) کو لیجئے مادہ کا یہ چھوٹا سا ذرّہ .

(۷۱۰)اصول دین : مولانا سیّد سبط حسن لکھنوی (م ۱۳۵۴ھ)
سوالاً جواباً ، ۸۰ ص ، ۵ آنے ، نظامی پریس لکھنؤ.

(۷۱۱)اصولِ دین (منظوم) : مولانا مظفر حسین
۳ آنے ، ۱۹۰۸م ، مطبع مظفری اٹاوہ .

* فقہ جعفریہ از نظر اسلام : آیت اللہ سیّد محمّد شیرازی.

(۷۱۲) اصول دین : صفدر عباس طاہری
۸۸ ص ، ادارہ پاسبان اسلام باب حیدر سرگودھا .

(۷۱۳) اصلی شیعیت - آیت اللہ خمینی کی زبانی : تنویرالحسن
صفحات ۱۶ ، قیمت دو روپے پچاس پیسے
اس رسالے میں مولانا محمّد حسینؒ ڈھکو کے بعض نظریات کی تردید بحوالہ آیت اللہ خمینی کی گئی ہے معلوم ہوتا ہے مؤلف آیت اللہ کی بعض عرفانی اصطلاحات کو نہیں سمجھتا اس رسالے کی قیمت سے اندازہ ہوتا ہے کہ مولانا محمّد حسینؒ ڈھکو کی مخالفت سے ناجائز فائدہ اُٹھایا گیا ہے .
دارالتبلیغ امامیہ راہوالی کینٹ گوجرانوالہ .

(٧١۴) اصول الشریعه فی عقائد الشیعه : مولانا محمد حسین ڈھکو نجفی
دس ابواب : نوع انبیاء و ائمه علیہم السّلام ، نور و بشر، مسئله تفویض ، معجزہ فعلِ خدا ہے یا فعل نبی و امام ، استمداد لغیر اللّٰہ ، مسئله حاضر و ناظر، علم غیب ، شیخی بودن اکثریت تشیع در پنجاب
٢۵۶ ص ، ۴ روپے ، مکتبة المبلغ سرگودھا ، ١٩۶٧م ، ثنائی برقی پریس سرگودھا.
[اس کتاب کے ردّ میں مندرجه ذیل کتابیں شائع ہوچکی ہیں جن کا ذکر اپنے مقام پر آئے گا : آئینه حق نما. تائید حق و تردید باطل . تحفهٔ صیّام . تحقیق حق . تحقیق حق پر علماء حق کے تبصرے . توضیح العقائد . جواہر الاسرار فی مناقب النبی و الائمة الاطہار . حقائق العقائد . حقائق الوسائط حصّه اوّل ،دوم و سوم . دام ھمرنگ زمین ، دعوت اتحاد ، صراط الایمان بضوء الحدیث و القرآن . مرگ بر مقصرین حصّه اوّل ، دوم و سوم . معالم الشریعه فی النقد و التبصرہ علی عقائد الشیعه .موازنه حق و باطل . مولانا محمّد حسین ڈھکو کے متضاد عقائد . ھدیة المستبصرین فی رد شبهات المقصرین وغیرہ اصول الشریعه کے بعد کے ایڈیشنوں میں مندرجه بالا کتابوں میں اٹھائے گئے سوالات کے جوابات دئیے گئے ہیں].

(٧١۵) اظہار حق در تصفیه علم قراءت و کتاب : مولانا سیّد صغیر حسین
ناصر الملّت علامه سیّد ناصر حسین اور ان کے مخالفین میں علم قراءت و کتابت امیر المؤمنین علی علیه السّلام کے بارے میں جو بحث چل رہی تھی اس کتاب میں ناصر الملّت کی حمایت کی گئی ہے
١٠۴ ص ، مطبع جعفری مظفر نگر (ھند).
آغاز : بسمله و خطبه امابعد چونکه علم قراءت و کتابت عرصے سے علمی بحث ہو رہی ہے اور باعث اس بحث کا جواب علاّمه مولانا جناب سیّد ناصر حسین قبله مدظله العالی . . .

(٧١۶) مجموعه اعتقادات حسینیه / بنائے دین و محافظ ایمان: حسین بن محمّد
۵٢ ص ،١٢۶۴ ھ ، مطبع جعفریه دھلی .
آغاز : پیچھے حمد و ثنائی بے انتہائی خدائی یکتائی بے ھمتا کے اور صلواة و

سلام ہے منتہای نبی افضل الانبیا، مسند نشین قاب قوسین او ادنی صاحب یسین و طه محمّد مصطفی صلواۃ اللّٰہ و سلامہ علیہ و آلہ الذین سراج الھدی اذھب اللّٰہ عنھم الرجس و یطھرھم تطھیرا سیماً علی ...

(۷۱۷) اعتقادی اصول :

پانچ عنوانات : خدا اور اس کی وحدانیت پر ایمان اور اس کے فوائد ، صفاتِ خدا اور عدل الٰہی پر ایمان اور اس کے اثرات ، نبوّت تمام انبیاء کی نبوّت ، امامت ، قیامت .

۳۲ ص ، مفت ، انجمن جان نثاران اہلبیت پاکستان راولپنڈی ، محرم ۱۴۰۷ ھ.

(۷۱۸)الاعتقاد فی الامامت : مولانا ناصر حسین فیض آبادی

۱۶ ص، انجمن عباسیہ شیعیان نارووال ، مدینہ پرنٹنگ پریس لاہور .

(۷۱۹)اعتقادیہ : مولانا سیّد عمار علی سونی پتی (م ۱۳۰۴ ھ)(مطلع).

* لیلیة (عربی) : علامہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ)

(۷۲۰)اعتقادات الامامیہ فی ترجمۃ الرسالة اللیلیة : مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو نجفی

مقدّمہ : سیّد حسین عارف نقوی

۱۱۹ ص ، آٹھ روپے ، اپریل ۱۹۸۰م ، ایس ٹی پرنٹرز راولپنڈی ،

سیّد وزیر حسین شیرازی نے قطعہ تاریخ کہا .

عقائد کی وضاحت میں مضامین کا یہ مجموعہ کریگا بالیقین ہر دَور میں ذہنوں کا تنقیہ
نقیب صد حقائق مصحف رشد و ہدایت ہے یہ نسخہ کیمیا « بس اعتقادات الامامیہ »

* اعتقادیہ (عربی) شیخ صدوق ابن بابویہ ابو جعفر محمّد بن علی بن حسین قمی (م ۳۸۱ھ)

(۷۲۱) اعتقادات صدوق : مولانا محمّد اعجاز حسن بدایونی (م ۱۳۵۰ ھ)

۸۴ ص ، ۱۹۰۶ م ، آخیر میں نجم العلماء مولانا سیّد نجم الحسن عابدی (م ۱۳۵۷ھ) کی تقریظ : یہ رسالہ سدیدہ اور عجالہ مفیدہ کا ترجمہ مع رسالہ اعتقادات صدوق ابن بابویہ قمی علیہ الرحمۃ کا جس میں عقائد فرقہ حقہ ناجیہ امامیہ کثرھم اللّٰہ تحریر ہیں میں نے اکثر مقام اس ترجمے کے دیکھے اور اصل

رسالے کے مطابق پائے خداوند عالم مومنین کو اس کے مطالعہ سے بہرہ مند و فیض یاب فرمائے .

(۷۲۲) اعتقادیہ : مولانا شیخ احمد (م ۱۳۱۵ ھ)

ان چند آیات قرآنیہ و احادیث بخاری و مسلم کا ترجمہ جو مؤید مذہب امامیہ ہیں . ۲۸ ص ، ۱۳۱۱ ھ ، مطبع گلزار ابراهیم .

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد فهذا قول الحق بالوفاق فی بیان الایمان و التفاق الفتها لاخوتنا المؤمنین ... رتبتها علی مقدمه و فصول و خاتمه ...

(۷۲۳) الاعجاز : علامہ سیّد محمّد هارون (م۱۳۳۹ ھ/ ۱۹۲۰م)

صفحات ۱۸

یہ رسالہ معراج سے متعلق ہے .

(۷۲۴) اعلان براءت : مولانا محمّد حسن

مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو نجفی کے بعض خیالات کا ردّ

۱۶ ص ، انجمن اثنا عشری چك لالہ راولپنڈی ، ۶ جون ۱۹۷۷م ، کشمیر آرٹ پریس راولپنڈی .

(۷۲۵) افضلیة النبی(ص) علی سائر العباد : مولانا محمّد اعجاز (م ۱۳۵۰ھ) (مطلع) .

(۷۲۶) افهام الحائرین : مولانا سیّد محمّد مرتضی جونپوری بن سیّد حسن علی(م ۱۳۳۷ ھ) .

مولانا خواجہ عابد حسین سہارنپوری کی کتاب « انذارالناذرین » اور « یا علی مدد » کا ردّ

۲۲۰ ص ،آٹھ آنے ، محرم ۱۳۳۰ ھ، مطبع دبدبہ احمدی لکھنؤ .

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد کہتا ہے بندہ ذلیل اضعف الوری ابن سیّد حسن علی محمّد مرتضی ... کہ رسالہ انذارالناذرین و رسالہ « یا علی مدد » جو تألیف خواجہ عابد حسین صاحب انصاری سہارنپوری سے ہیں جن میں انہوں نے باوجود ادعائے تشیع ان امور سے انکار کیا ہے ...

(۷۲۷) اقسام توحید : مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو نجفی

۱۶ ص ، ادارہ تبلیغ شیعہ راولپنڈی ، همدرد پریس راولپنڈی.

الفین (عربی) : شیخ حسن بن یوسف بن علی مطہر حلی

(۷۲۸) البحث العظیم : سیّد صابر حسین کاظمی

۳۰ روپے ، ۳۸۸ ص

مارچ ۱۹۸۷م ، تنظیم پیام حق کراچی

عصمت ائمہ علیہم السلام پر ۱۰۳۶ دلائل .

(۷۲۹) التوحید : مولانا سیّد ظہور حسین (م ۱۳۵۷ ھ/۱۹۳۸م)

۲۷۹ ص، مطبع سرکاری رامپور میں چھپی .

(۷۳۰) العرفان : مولانا سیّد محمّد داود زنگی پوری(م ۱۳۷۲ھ/۱۹۵۳م)

مسئلہ توحید کا بیان

۱۰۹ص ، بنارس : الجوّاد بکڈپو ، ۱۹۵۲م .

(۷۳۱) العدل : مولانا سیّد ظہور حسین (م ۱۳۵۷ھ/۱۹۳۸م)

۲۶۸ ص، مطبع سرکاری رامپور میں چھپی.

(۷۳۲) العدل کا دوسرا حصّہ : مولانا سیّد علی ابن مولانا سیّد صادق علی

ص ۱۱۰

اس کتاب میں عدل خداوندی کا ثبوت عقلی اور نقلی طور پر پیش کیا گیا ہے اس بارے میں عام طور پر جو اعتراضات کئے جاتے ہیں. اُن کے جوابات بھی پیش کئے گئے ہیں انجمن دارالتألیف لکھنو نے تصویر عالم پریس لکھنؤ سے چھپوا کر شائع کیا .

(۷۳۳) الکلام علی فلسفة الاسلام حصّہ اوّل : مولانا شیخ محمّد رضا حسین خان بن شیخ بندہ علی

۲۹۰ ص

ذیقعدہ ۱۳۲۲ ھ/ ۳۱ جنوری ۱۹۰۵ء کو مطبع نامی لکھنؤ میں چھپی .

(۷۳۴) حصّہ دوم :

۱۶۰ ص

بحث توحید پر مشتمل ہے

صفر المظفر ۱۳۲۳ ھ / اپریل ۱۹۰۵م کو مطبع نامی لکھنؤ میں چھپی .

آغاز : بسملہ ۔ اللہ تعالی کا ثبوت بہت طریقوں سے ہوتا ہے ایک طریقہ اُن میں سے یہ ہے کہ عالم حادث ہے ۔

(۷۳۵) النبوہ جلد اول حصّہ دوم : مولانا سیّد ظہور حسین (م ۱۳۵۷ ھ/۱۹۳۸م)
۴۶۰ مطبع سرکاری رامپور میں چھپی ۔

(۷۳۶) جلد اوّل حصّہ سوم :
۲۴۰ ، مطبع سرکاری رامپور میں چھپی ۔

(۷۳۷) اللہ اور کائنات : مولانا سیّد علی حیدر(م ۱۳۸۰ ھ)
۲۳۰ ص ، دو روپے ، ۱۹۶۰م ، انٹرنیشنل پریس کراچی ۔

(۷۳۸) امام : شاد گیلانی
صفحات ۸۰ ، قیمت ۷۵ پیسہ
یہ کتاب مندرجہ ذیل ابواب پر مشتمل ہے
باب اوّل : امام کون ہے
باب دوم : عصمت امام
ادارہ علوم الاسلام اصغری منزل لاہور نے نامی پریس لاہور سے چھپوا کر شائع کی ہے ۔

(۷۳۹) امامیہ دینیات :
۸۰ ص ، تین روپے ، تنظیم المکاتب کراچی ، ۱۹ جون ۱۹۸۳م ، احمد برادرز پرنٹر کراچی۔

(۷۴۰)انارۃ البصائر و کشف السرائر جلد اوّل : مولانا حکیم سیّد افضل علی
صفحات ۲۳۶
اس جلد میں مسئلہ توحید اور عدل کا بیان ہے ہر دو مسئلوں کو عقلاً و نقلاً ثابت کیا گیا ہے ، ربیع الثانیہ ۱۳۰۴ھ/جنوری ۱۸۸۷م مطبع نولکشور لکھنؤ ۔

(۷۴۱) جلد دوم :
صفحات ۳۱۴
اس جلد میں نبوت کا بیان ہے مندرجہ ذیل فصلیں میں
فصل اوّل : بیان میں اسبات ہے کہ بعثت حسن ہے اور واجب ہے

فصل دوم : بیان میں شرائط نبوت کے

" سوم : " بقیہ صفات انبیاء میں

" چوتھی : " میں طریق اثبات نبوت انبیاء

فصل پانچویں : ذکر نبوت خاتم الانبیاء و المرسلین (ص)

" ساتویں : معجزات مشہورہ

" دسویں : بیان میں اُن مناقب کا جن کا اعتقاد کرنا ضروری ہے

" بارھویں : ذکر وفات سیّد کائنات

یہ کتاب ذی الحجۃ ۱۳۰۴ ھ/اگست ۱۸۸۷ء کو مطبع نولکشور لکھنو میں چھپی

آغاز : بسملہ .... : اور وہ عبارت ہے مبعوث ہونے سے کسی شخص کے جو انسان کے نوع سے ہو خدا کی طرف سے مخلوق پر اس کے واسطے اُن ہدایت کرنے کے ہے واسطہ انسان اور اس مبعوث کو نبی اور رسول کہتے ہیں.

(۷۴۲) جلد سوم :

صفحات ۲۹۲.

اس جلد میں مسئلہ امامت کا بیان ہے اس میں ایک مقدمہ چند مقصد اور خاتمہ ہے یہ جلد ربیع الاول ۱۳۰۵ھ/ دسمبر ۱۸۸۷ء کو مطبع نولکشور لکھنؤ میں چھپی .

(۷۴۳) جلد چہارم :

صفحات ۳۴۰ (ناقص)

اس جلد میں آیات قرآنی و احادیث نبوی صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم سے امامت ائمہ اثنا عشر علیہم السلام کا ثبوت پیش کیا گیا ہے .

آغاز : بسملہ فصل دوسری بیان میں اُن آیات کے جو امامت جناب امیر المؤمنین علی ابن ابیطالب علیہ السّلام کی دلالت کرتی ہے .

(۷۴۴) حصّہ پنجم :

صفحات ۲۳۲

یہ کتاب مقدمہ پانچ باب اور خاتمہ پر مشتمل ہے .

مقدمے میں دو مطلب اور ایک تنبیہ ہے
مطلب اوّل : بیچ بیان مذاہب مختلفہ اسلامیہ کے
ثانی : بیچ بیان حقیقت فرقہ امامیہ اثنا عشریہ کے اور یہ کہ طبقہ ناجیہ بھی ہے .
تنبیہ : بیچ بیان فرقہ صوفیہ و دیگر فقر و نواصب کے
پہلا باب : متعلق بہ بیان توحید و صفات ثبوتیہ و سلبیہ .

(۷۴۵) انتباہ المؤمنین عن مکائد علماء الموحدین : مولانا آغا ضمیر الحسن رضوی (م ۱۴۱۳ھ/۱۹۹۳م)
شیخ احمد احسائی (م ۱۲۴۱ھ) کے دفاع اور شیخ محمّد خالصی (م ۱۹۶۵م) کی مخالفت میں لکھا گیا
۲۳ ص ، ادارہ آل محمّد سرگودھا روڈ لائلپور .

(۷۴۶) انذار الناذرین : مولانا خواجہ عابد حسین انصاری (م ۱۳۳۰ھ)
مندرجہ ذیل دو مسئلوں کا حل : نبی اور امام و شہدائے کرام سے منت ماننا اور ان سے مراد مانگنا اور نذر و نیاز چڑھانا کیسا ہے ، یا رسول اللہ یا مشکل کشا یا حضرت امام حسین (ع) یا حضرت عباس (ع) یا سیّدہ زہرا (ع) میرا فلاں کام ہو جائے تو میں تمہاری نیاز کروں ، نذر چڑھاؤں ، حاضری دوں ، کونڈہ بھروں ، مصنّف نے امام ثامن ضامن میں لفظ ثامن کے تحت لکھا ہے کہ یہ لقب امام علی رضا علیہ السّلام کا عوام شیعہ میں مشہور ہے وجہ اس کی ابھی تک معلوم نہیں ہوئی ، ۴۸ ص ، ۱۳۳۶ ھ /۱۹۱۷م ، مطبع یوسفی دھلی ، مولانا شیخ غلام عباس ھنر نے قطعہ تاریخ کہا :

ہیں جو عابد حسین نیک صفات — عالم با عمل ملائک خو
سالک مسلک طریق رشاد — رونق شرع و زیب دین حق جو
راست گوئی میں ان کو باک نہیں — ایسے دیکھے سنے نہیں حق گو
نذر منت کے باب میں واللہ — کیا رسالہ لکھا ہے دیکھو تو
ہو گئے سن کے ان مضامین کو — غالی اور ناصبی خجل دونو
دین کی راہ کو ان سے صاف کیا — شرک و بدعت کے خار تھے جو جو

نذر اور عہد کی کسوٹی ہے کھرے کھوٹے کو مومنو کس لو
سالِ تصنیف تم بھی لکھدو ہنر کیا کیا دور شرک و بدعت کو

آغاز: بسملہ و خطبہ و بعد حمد و صلواۃ واضح ہو کہ بحکم محکم ... اور فی زماننا دارالھنود ھندوستان ضلالت توامان میں نذر و نیاز کے باب میں عجب خرابی واقع ہو رہی ہے اور بدعتوں کا زور شور ہے اور افراط اور ہر وھابیہ کی تقصیر و تفریط ... فقیر سراپا تقصیر بے مایہ و بے بضاعت ...

(۷۴۷) انسان معصوم : مولانا علی حسنین شیفتہ (م ۱۹۹۱م)

ماھنامہ پیام عمل لاھور میں کچھ عرصے مولانا شیفتہ اور پروفیسر سیّد عنایت حسین بخاری کے درمیان « نوع بنی و امام » کے موضوع پر بحث ہوتی رہی ان مضامین سے متاثر ہو کر سبّ رضا علی تقوی ملتانی نے مولانا شیفتہ کو شیخی تصوّر کرتے ہوئے «شیخیہ کی نرالی منطق» نامی رسالہ لکھا «انسان معصوم» اسی کے جواب پر مشتمل ہے ، ۴۰ ص .

(۷۴۸) انوار ھدایت : خلیفہ سعادت حسین (مرتب)

مفتی میر محمّد عباس (م ۱۳۰۶ ھ) کی کتاب « بنیاد اعتقاد » سے ماخوذ ، ۸ ص ، انجمن حسینیہ پیپلز کالونی لائلپور .

* حدیقۃ الشیعہ (فارسی) : احمد بن محمود المعروف بہ مقدّس اردبیلی .

(۷۴۹) انوار امامت تا قیامت : مولانا سیّد علی حسن اختر (م ۱۹۸۹م)

صرف باب اوّل کا ترجمہ متعلق بامامت ، ۲۵۴ ص ، محرم ۱۴۰۲ ھ ، رضوی بک ایجنسی کراچی ، سندھ آفسٹ پریس کراچی . مترجم نے تاریخ کہی: (طبع اوّل):

کرلو حاصل پہلے عرفان امام موت گرچا ہو جہالت کی نہ ہو
مل نہیں سکتی ہے جنّت جو کہ یاں معرفت اوّل امامت کی نہ ہو (۱۴۰۰ھ)

(طبع ثانی) :

اسلام کا حاصل ہے یہ دین کی قیادت ہے عرفان امامت پر موقوف عبادت ہے
دنیا ابھی قائم ہے اس نور کے صدقے میں انوار امامت کی کیا کم یہ عنایت ہے
(۱۴۰۲ ھ)

(۷۵۰) انوار جعفریہ :مولانا حاجی نور حسین صابر (م ۱۳۵۹ ھ)
عنوانات : اصول و عقائد مذہب شیعہ ،تنقید روایات نصیحۃ الشیعہ حصّہ اوّل ، تنقید روایات ، نصیحۃ الشیعہ حصّہ دوم ، تنقید روایات نصیحۃ الشیعہ حصّہ سوم و النّجم لکھنؤ ،
۱۱۲ ص ، ۱۲ آنے ، شمیم بکڈپو مراد آباد ، قادری پریس مراد آباد (ھند).

(۷۵۱) انوار الیقین فی معرفۃ المؤمنین : مولانا آغا ابو الحسن مبین سرحدی
شیعوں اور شیخیوں کے درمیان متنازعہ مسائل کا حل ، ۴۰۸ ص، ۲۰ روپے .

(۷۵۲) اوساط الائمہ : مولانا سیّد نذیر احمد خیر اللہ پوری (م ۱۴۰۰ھ)
ائمہ اہلبیت خالق و مخلوق کے درمیان واسطہ ہیں ، ۸ ص ، سیالکوٹ .

(۷۵۳) ایقاظ المؤمنین فی علم ربّ العالمین : میر شجاعت علی
مولانا محمّد علی مداح کی کتاب « الصراط المستقیم » کا ردّ ، ۲۱ ص .

(۷۵۴) ایلیاہ علیہ السّلام - ادیان عالم کا مرکز نجات : حکیم سیّد محمود گیلانی
کرشن جی ، گوتم بُدھ ، حضرت نوح (ع) اور حضرت داؤد(ع) نے مشکل کے وقت حضرات اہلبیت علیہم السّلام کے وسیلے سے اللہ کے حضور دعا کی تھی
۵۶ ص ، ۴۴ پیسے ، ادارہ معارف اسلام لاہور ، تعلیمی پریس لاہور .

(۷۵۵) الایمان ملقب بہ خمسہ مظہریہ : مولانا سیّد مظہر حسن سہارنپوری (م ۱۳۵۰ھ)
۲۶۸ ص ، ایک روپیہ ، ۱۳۲۹ ھ ، مطبع یوسفی دھلی .

(۷۵۶) ایمان بالغیب : علاّمہ سیّد علی نقی نقوی (م ۱۹۸۸م)
۱۶ ص ، ۱۳ پیسے ، امامیہ مشن پاکستان لاہور ، جون ۱۹۶۲م ، تعلیمی پریس لاہور .
ایمان (فارسی): سیّد عبدالحسین دستغیب .

(۷۵۷) ایمان حصّہ اوّل : طالب موسوی
تقاریر
۳۲۰ ص ، ۷۰ روپے ، مکتبہ اہلبیت کراچی ، ۱۴۱۶ھ .

(۷۵۸) باقیات الصالحات : مولانا سیّد حسن بن غفران مآب (م ۱۲۶۰ ھ)

(۷۵۹) الباقیات الصالحات :مولانا سیّد حسن بن غفرانمآب (م ۱۲۶۰)
۱۲۹۵ ھ، لکھنؤ .

(۷۶۰) برق طور : مولانا سیّد ابوالحسن مشہدی
مولانا شیخ محمّد حسین نجفی ڈھکو کے بعض نظریات کا ردّ
۲۳ ص ، دارالتبلیغ الجعفریہ چکوال .

* بشارات احمدیہ(فارسی): علامہ سیّد علی الحائری (م ۱۳۶۰ ھ)

(۷۶۱) براھین احمدیہ : محمّد محکم الدّین
۶۰ ص ، اسلامیہ پریس لاھور ، مولوی کریم بخش کی فرمائش پر اُردو میں ترجمہ کیا گیا .

(۷۶۲) بنیاد اعتقاد : مفتی میر محمّد عباس (م ۱۳۰۶ ھ)
منظوم ، اصول و فروع اور ضروریات دین کا بیان،۴۸ ص، مجمع البحرین پریس،
آغاز :

یعد از سپاس و حمد خداوند کبریا نعت و درود سید و سردار انبیاء
تعریف و مدح حیدر کرار کیجئے وصف و ثنائی عترت اطہار کیجئے
لکھتا ہوں اسکےبعد کچھ اب دین کے اصول یعنی طریق پیروی عترت رسول
ماہر زبان ھندی میں واللہ میں نہیں ھندی کے روزمرہ سے آگاہ میں نہیں
تازی و فارسی کی تو کچھ مشق بھی ہوئی ھندی کو مجھ کو فکر نہ ابتک کبھی ہوئی

(۷۶۳) بنیان الایمان : مولانا سیّد حبیب حیدر بن سیّد حبیب اللہ موسوی
ص ۲۷۵
اس کتاب میں اس بات کی تردید کی گئی ہے کہ کلمہ طیبہ کے صرف ۱۰۵ معانی ہیں، ملائکہ اور حضرت یعقوب علیہ السّلام کو جو سجدہ کیا تھا اُس کی حقیقت بتلائی گئی ہے بنیادی طور پر تصوف کو ردّ کیا گیا ہے ۹ رجب المرجب ۱۳۰۰ ھ/ مئی ۱۸۸۳، کو مطبع اثنا عشری لکھنؤ میں چھپی .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد پس ھر عارف خبیر اور ماہر بصیر پر مانند صبح مستطیر و بدر مستنیر واضح و آشکار ہے کہ علوم و ادراکات ..
یہ کتاب ۱۲۸۸ھ کو مطبع مجمع البحرین لدھیانہ میں چھپی کسی نے تاریخ

کہی:

مرتب ہوا جب یہ نسخہ تمام بفضل خدا اور نبی و امام
بھی فکر جامع کو اس دم ہوا کہ تاریخ ترتیب اس کی ہو کیا
وہیں حکم جامع نے مجھ کو دیا کہ جلدی سے تاریخ اس کی بتا
تفکر کے دریا میں دل جب گیا جب اُس کو نہ دُرِ مدعا کا ملا
کہا طبع نے دل سے ای مضمحل یہ مجموعہ فیض الحسن کا ہی دل(۱۲۸۸ھ)

آغاز: بسملہ و خطبہ اما بعد حمد و درود کے یہ خاکپائے اہلبیت سیّد فیض الحسن بن سیّد علی الواسطی زیدی تھنوری بجنوری خدمت میں صاحبان انصاف کے التماس کرتا ہے کہ راقم بیست و پنج سال تک سنی رہا ...

(۷۶۴) بوئے خلد:
تین آنے ، مطبع یوسفی دھلی.

(۷۶۵) پارہ دل: مولانا سیّد محمّد انور (محقق ھندی) صدر الافاضل
صفحات ۶۰
اس کتاب میں مسئلہ توحید ، نبوت ضرورت نبوت و ختم نبوت کو عقل و فلسفہ کی صورت میں حل کیا گیا ہے یہ کتاب ایک خط کی صورت میں ہے اسلئے اور بھی دلچسپ ہو گئی ہے شروع میں مولانا مرزا یوسف حسین اور حبیب الرحمان خان ایڈمنسٹریٹر آف اُچ شریف کا مقدمہ ہے . ۱۹۵۳ء یونائٹید انڈیا پریس نظیر آباد لکھنؤ .

* پاسدارانِ اسلام (فارسی) : آیت اللّٰہ سیّد محمّد حسین طباطبائی

(۷۶۶) پاسدارانِ اسلام : محمّد فضل حق
سات ابواب : شیعیت کی ابتداء اور ترقی ، شیعیت میں گروہ بندی . شیعوں کی مذھبی فکر ، مذھبی فکر کے تین طریقے ، خدا کی معرفت ، نبی کی معرفت ، معاد ، امام کی معرفت
۲۷۱ ص، ۳۰ روپے ، جامعہ تعلیمات اسلامی کراچی ، شاھین پیکیجز کراچی .

(۷۶۷) پیغام توحید یا وسیلۃ النجات : مولانا محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م)
گورداسپور (ھند) کے آریہ سماج نے تحقیق مذاھب عالم کے سلسلے میں

۲۰ فروری ۱۹۲۵م کو ایک جلسہ منعقد کیا یہ مضمون اسی جلسے میں پڑھا گیا ،۹۶ ص، امامیہ کتب خانہ لاہور، جون ۱۹۲۵م ۔

آغاز :

چندیں ہزار ذرہ سراسیمہ می دوند در آفتاب و غافل ازاں کافتاب چیست

جملہ ملل و مذاہب کے نزدیک مسلم ہے کہ ہم مخلوق ہیں اور ہمارا ضرور کوئی خالق اور صانع ہے نیز ہم گنہگار ہیں ہم طالب نجات ہیں ہم اس کے بندے ہیں وہ ہمارا آقا و مالک ...

(۷۶۸) تائید حق و تردید باطل : پروفیسر سیّد تصدّق حسین بخاری

یہ کتاب دراصل مولانا علی حسنین شیفتہ کی لکھی ہوئی ہے جو مولانا راجہ محسن علی کی کتاب توثیق حق کے جواب میں ہے کسی مصلحت کے تحت زیر نظر کتاب کی تألیف و ترتیب میں پروفیسر سیّد تصدّق حسین بخاری کا نام دیا گیا ہے مگر جب علامہ شیفتہ اور پروفیسر سیّد عنایت حسین بخاری کے درمیان ماھنامہ « پیامِ عمل » لاھور میں بحث چلی تو آپ نے پروفیسر صاحب کو اپنی کتاب «تائید حق اور تردید باطل» پڑھنے کا مشورہ دیا ، پانچ ابواب اور خاتمہ پر مشتمل ہے ، مسئلہ نوع معصومین ، نور مجسّم ، عقیدۂ تفویض ، استمداد ، نسبت معجزہ ، ۲۷۶ ص .

(۷۶۹) رسالہ تبرّا : سیّد شفیق حسین اختر نقوی امروہی

۷۳ ص ، ۱۳۳۳ھ ، اتحاد بک ایجنسی امروھہ .

(۷۷۰) تجلّیات اسلام : مولانا محمّد شفیع الحسنین

چار ابواب : قرآن مجید ، ارکانِ دین ، آنحضرت کی حیاتِ طیّبہ ، ایمان باللّٰہ

۲۸۰ ص، پانچ روپے ، بور پرنٹرز .

(۷۷۱) تجہیز :

۲۰۰ ص ، قیمت : دو روپے

اس کتاب میں ثابت کیا گیا ہے کہ امام کو امام کے سوا کوئی اور غسل و کفن نہیں دے سکتا ، شاہ گنج لکھنو .

* حدیقۂ سلطانیہ (فارسی): سیّد العلماء مولانا سیّد حسین (م ۱۲۷۳ھ)

(۷۷۲) تحفۃ العارفین : سیّد امداد حسن

توحید ، نبوّت اور عدل کے خلاصے کا ترجمہ ، ۱۵۶ ص ، ۵ آنے ،۱۳۰۹ ھ، مطبع یوسفی دھلی ۔

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد بندہ شرمندہ خاکسار بے سواد امیدوار مغفرت ربّ العباد سیّد امداد حسن بن سیّد علی حسن... نے چاہا کہ حسب ایمائی...

مفتی میر محمّد عباس نے تاریخ کہی :

حدیقہ ہے جو سلطانیہ مشہور	ملخص اس کے ہیں یہ چند اجزا
اگر وہ ہے حسین ابن علی(ع) سے	تو امداد حسن سے ہے یہ نسخہ
بدیہا ہو گئی تاریخ اس کی	لکھا تحفہ رسالہ عارفوں کا

(۱۳۰۹ھ)

* منہج الرشاد (فارسی): ایت اللہ سیّد حسین بروجردی

(۷۷۳) تحفۃ العباد : مولانا سیّد خادم حسین لکھنوی

۳۲ ص ، الجواد بکڈپو بنارس ، ۱۹۵۰ء

(۷۷۴) تحفہ کاظمیہ : سیّد حسن رضا کاظمی

۱۵ ص ، مکتبہ کاظمیہ کالری دروازہ گجرات ، لاھور آرٹ پریس لاھور

(۷۷۵) تحفۃ الکلام فی مراتب الامام : مولانا سیّد نثار حسین المعروف بہ سیّد آقا

بعض سوالات کے جوابات : آیا جناب امیر اور ائمہ معصومین علیہم السّلام برابر اور مساوی پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم کے تھے یا نہیں ؟، آیا جناب امیر اور ائمہ معصومین علیہم السّلام نبوّت و رسالت مستقلاً از جانب خدائے عزّ و جل رکھتے تھے یا نہیں،

۸ ص ، مرتضوی لیتھو پرنٹنگ پریس ، بمبئی ۔

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد کہتا ہے احقر الثقلین سیّد نثار حسین ... کہ جب اندنوں بعض مؤمنین میں اس امر کا اختلاف پیدا ہوا کہ آلِ محمّد علیہم السّلام کا مرتبہ بہ نسبت محمّد مصطفی صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم کے برابر ...

(۷۷۶) تحفہ ماہ صیام : سیّد سعید علی شاہ

۱۶ ص ، انجمن اشاعت حسینیت احمد پور شرقیہ ، پنجاب آرٹ پریس لاھور ۔

(۷۷۷) تحقیق انیق : سیّد اکبرعلی
عوام میں رائج بعض غیر اسلامی رسوم کا ردّ: صحنک حضرت خاتون جنّت کی کوئی اصل نہیں ، جو لوگ تعزیہ پر کاغذ کی روٹی، شربت چڑھاتے ہیں ان کو مشرک کہنا غیر مناسب نہ ہوگا ، حضرت سکینہ بنت الحسین کی چار سال میں وفات کی کوئی اصل نہیں ، غیر اللّٰہ سے مدد نہیں مانگنی چاہیے ، نماز جمعہ واجب ہے .
مصنّف کا بیان ہے کہ ان باتوں کی وجہ سے انہیں بہت تکلیفیں اٹھانی پڑیں.
۳۶ ص ، ۱۹۱۰م ، مطبع یوسفی دھلی ، ۲ آنے .

(۷۷۸) تحقیق حق : مولانا علی حسنین شیفتہ (م ۱۹۹۱م)
مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو نجفی کے بعض نظریات کا ردّ ، دس ابواب : انبیاء اور ائمہ کی نوع کا مسئلہ ، نور مجسّم ، تفویض ، استمداد ، نسبت معجزہ ، حاضر و ناظر ، علم غیب، معراج رسولِ اکرم صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلّم ، الزام وھابیّت ، شیعوں پر اتہام شیخیّت
دس روپے ، افتخار بکڈپو اسلام پورہ لاھور ، نامی پریس لاھور.

(۷۷۹) تحقیق حق پر علماء حق کے تبصرے : مولانا علی حسنین شیفتہ (م ۱۹۹۱م)
جب علاّمہ شیفتہ کی کتاب «تحقیق حق » شائع ہوئی تو احقر راقم نے اس پر ایک مختصر تبصرہ ھفت روزہ « رضا کار» لاھور کے کسی شمارے میں شائع کرایا کیونکہ میرا خیال تھا کہ یہ کتاب مولانا محمّد حسین نجفی کے خلاف کم اور شیعوں میں شیخیّت کی ترویج کے لئے لکھی گئی ہے . زیر نظر کتاب میرے اس تبصرے کو رد کرنے کی کوشش کی گئی ہے ، ۴۰ ص ، سرگودھا.

* اثبات الرجعت (فارسی) : علاّمہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ھ)

(۷۸۰) تحقیق رجعت : الطاف حسین (۱۳۲۸ھ)
مطبع یوسفی دھلی .

(۷۸۱) تحقیق الهدیٰ فی مجالس سیّد الشهداء : امام بخش جگراتوی
مصائب سیّد الشهداء علیہ السّلام کے ساتھ ساتھ اصول دین کی تعلیم
۸۰ ص ، ۸ آنے ، جگراؤں (ھند).

* اثبات الرجعت (فارسی) :علامه محمّد علی طبسی (م ۱۳۳۱ھ)
(۷۸۲)ترجمه اثبات الرجعه : سیّد علی بن سیّد محمّد باقر بن ابی الحسن رضوی کشمیری (ذریعه : ۱۴).

* حق الیقین (فارسی): علامه محمّد باقر مجلسی (۱۱۱۰ھ)
(۷۸۳)ترجمه حق الیقین : زاهد حسین کاظمی
پانچ ابواب کا ترجمه، ۱۶۲ص ، تین روپے پچیس پیسے .
(۷۸۴)تذکره ایمان و عمل : مولانا سیّد محمّد جعفر زیدی(م ۱۴۰۰ ھ)
۹۶ ص ، مفت، اداره درس عمل لاهور، ستمبر۱۹۷۶م ، القائم آرٹ پریس لاهور.

* حق الیقین : علامه محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ).
(۷۸۵) تحقیق المتین : سیّد مجتبی حسین جائسی
۸۵۲ ص ، امامیه بك ایجنسی لاهور، مطبع هندوستان ستیم پریس لاهور.
آغاز : بسمله و خطبه اما بعده بنده خاکسار ذره بے مقدار الراجی الی رحمت ربّ المشرقین سیّد مجتبی حسین بن سیّد مقبول حسین بن سیّد تفضل حسین عفی الله عنه عن جرائمهم برادرانِ دینی و اخلاقی ایمانی کی خدمت میں‌عرض کرتا ہے که بعد ترجمه کتاب مستطاب حیاة القلوب و رساله نافعه نور الابصار ...

* اعتقادیه (عربی) : شیخ مفید .
(۷۸۶) النکت الاعتقادیه : مولانا سیّد حسین بن سیّد هادی (ذریعه :۴).
(۷۸۷) تشریح توحید : مولانا میرزا رضا علی (م ۱۳۳۴ ھ/۱۹۱۵م)
۳۱ ص ،۱۳۲۵ ھ ، تصویر عالم پریس لکھنؤ .
(۷۸۸) تصحیح البراهین فی ردّ ما اورد علی ارغام الماکرین : مشفق علی خان بن علامه بشارت علی خان .
مولانا خواجه عابد حسین سهارنپوری کی دو کتابوں « انذارالناذرین » اور « یا علی مدد » کا ردّ
۴۸ ص ، ۱۳۲۰ ھ ، مطبع دبدبه احمدی لکھنؤ
آغاز:بسمله و خطبه اما بعد کهتا ہے مشفق علی خان ابن العلّامه بشارت علی خان مرحوم که خواجه عابد حسین سهارنپوری نے ایك رساله مسمّی

« بانذارالناذرین » ۱۳۰۰ ھ میں تألیف کرکے ... بہت سے امور اختلاف عقائد امامیہ اور مخالف شان ائمہ معصومین علیہم السّلام تھے ۔

* .... (عربی) : آیت اللہ محمّد باقر الصدر۔

(۷۸۹) تصورّ مہدی : مولانا سیّد افتخار حسین نقوی

عنوانات : مہدی کے لئے اس قدر طویل عمر کیسے ممکن ہے ، معجزہ اور لمبی عمر، قائد ظاہر کیوں نہیں ہوتا ، ۶۶ ص، چار روپے ، دفتر تبلیغات اسلامی اسلام آباد، ۱۴۰۱ ھ ، ایس ٹی پرنٹرز راولپنڈی ۔

(۷۹۰) تصویر نجات : مولانا سیّد زوار حسین سہارنپوری۔

(۷۹۱) تطبیق :

چھ آنے ، نظامی پریس لکھنؤ۔

(۷۹۲) تعلیماتِ اسلامی حصّہ چہارم :

۱۴۰ ص ، چھ روپے ، جامعہ تعلیمات اسلامی کراچی ، کانٹی ننیٹل آفسٹ پرنٹرز ۔

(۷۹۳) تعلیم الاسلام : ابو الفارق واسطی (م ۱۳۸۱ ھ)

چار باب ، ۵۱ ص ، حزب الطالبین کراچی ، سندھ آفسٹ پریس کراچی ۔

* تعلیم دین (فارسی) : ابراهیم امینی ۔

(۷۹۴) تعلیم دین - سادہ زبان میں جلد ۱ :

چھ حصّے : خدا شناسی ، معاد یعنی قیامت ، نبوّت ، امامت ، فروعات ، اخلاق و آداب۔

۱۶۰ ص ، چودہ روپے ، امامیہ پبلی کیشنز لاھور ، دسمبر ۱۹۸۳م ، چاند کمپنی پرنٹرز کراچی ۔

(۷۹۵) تعلیم دین حصّہ دوم : مولانا شیخ اختر عباس نجفی

۲۱۶ ص ، خانۂ فرہنگ جمہوری اسلامی ایران ، لاھور ، اپریل ۱۹۸۶م ، ناصر پرنٹرز ۔

(۷۹۶) تفضیح السارقین :

مولانا خواجہ عابد حسین انصاری (م ۱۳۳۰ ھ) کی دو کتابوں

« انذارالناذرین » اور « یا علی مدد » کا ردّ ، الزام لگایا گیا ہے کہ خواجہ انصاری نے ان کتابوں کے لکھنے میں تقویت الایمان سے مدد لی ہے جو درست نہیں ، ۶۲ ص ، مطبع ناصری جونپور.

(۷۹۷) تقدیر وبدا : علامہ سیّد محمّد رضی زنگی پوری (م ۱۳۷۰ھ/ ۱۹۵۱م)
۲۰ ص ، بنارس : الجواد بکڈپو ، ۱۹۵۸م.

(۷۹۸) تقریظات بر کتاب الصراط المستقیم فی اصول الدّین : حاجی عبدالحسین النجفی المجلسی
۲۰ ص ، مولانا سیّد محمّد علی مداح کی کتاب الصراط المستقیم پر علماء کی تقاریظ .

(۷۹۹)تنبیہ الاطفال :مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ھ)
انیس تنبیہات ، ۲۱ ص ، ۲۳ جمادی الثانی ۱۳۰۳ ھ/ ۳۰ مارچ ۱۸۸۶م ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ.
آغاز : بسملہ یہ رسالہ تنبیہ الاطفال شامل ہے بہت بڑے فائدوں پر اوراس میں انیس تنبیہیں ہیں ،پہلی تنبیہ ہر مومن پر لازم و واجب ہے کہ اپنے لڑکوں کو تعلیم کرے کہ اگر کوئی تجھ سے پوچھے کہ کاہے سے جانا تو نے کہ کوئی خدا ہے اور تو اس کا بندہ ہے تو کہہ کہ دیکھنے سے اس عالم کے میں نے جانا کہ کوئی اس کا بنانے والا ہے اسلئے کہ خود بخود کچھ بنی بنائی چیز بے بنانے والے کے محال ہے .

(۸۰۰)التوحید : مولانا سیّد نیاز حسن عابدی (م ۱۳۰۹ ھ/ ۱۸۹۲م)
حیدرآباد دکن (ھند) (ذریعہ : ۴).

(۸۰۱)التوحید : مولانا سیّد علی
۶۹ ص ، چار آنے ، انجمن دارالتألیف لکھنؤ .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد احقر العباد سیّد علی بن مولوی میر صادق علی صاحب حضرات مؤمنین کی ...

(۸۰۲) التوحید : مولانا سیّد زین العابدین عظیم آبادی
حیدرآباد دکن (ذریعہ : ۴).

(۸۰۳)توحید اسلام : مولانا سیّد نذر حسن گوپالپوری
۶۱ ص ، مفت ، ادارہ معارف آل محمّد سیالکوٹ ۔

(۸۰۴)توحید اور عدل : مولانا شیخ محمّد مصطفی جوہر
۲۵۶ ص ، ایک روپیہ پچاس پیسے ، نہج البلاغہ کی روشنی میں لکھی گئی ، مجلس المؤمنین کراچی، ۱۳۸۱ ھ / ۱۹۶۱م ، مشہور آفست پریس ۔

(۸۰۵)توحید کی کہانی - حضرت جعفر طیار کی زبانی: ڈاکٹر کاظم علی رسا
حضرت جعفر طیار رضی اللہ عنہ، کا نجاشی بادشاہ کے سامنے مسئلہ توحید پر بیان
۶۳ ص ، مفت ، کتابخانہ ابراھیمیہ کراچی ، رجب ۱۳۹۴ ھ، ڈیسنٹ پریس کراچی۔

(۸۰۶)التوحید و العدل : مولانا سیّد ظہور الحسین بارھوی (م ۱۳۵۷ ھ)

(۸۰۷)توثیق حق بجواب تحقیق حق : مولانا راجہ محسن علی
مولانا علی حسنین شیفتہ کی کتاب تحقیقِ حق کا ردّ ۔ تین باب : انبیاء اور ائمہ کی نوع کا مسئلہ ، نُور مجسم ، تفویض یعنی سپردگی
۲۰۰ ص، تحریک تحفظ تعلیمات آلِ محمّد سرگودھا، القائم آرٹ پریس سرگودھا ۔

(۸۰۸)توحید الائمہ : مولانا سیّد محمّد ہارون (م ۱۳۳۹ ھ)
۲۷۷ ص ، ۱۹۰۷م ، مطبع الاشاعت دھلی ۔
آغاز : بسملہ و خطبہ و بعد اھل عقول پر یہ باب مخفی نہیں ہے کہ عمدہ علوم و معارف معرفت پروردگار عالم ہے ، کیونکہ انسان کو صرف دو عالموں سے تعلّق ہے ۔

(۸۰۹) توضیح العقائد جلد اوّل : مولانا نذر حسین قمر وزیر آبادی
مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو کی کتاب اصول الشریعہ کا ردّ، عنوانات : بشریتِ انبیاء ، انبیاء کی دو حیثیتیں ، نبی اور ہماری خلقت میں فرق ، آنحضرت اور ائمہ نور ہیں ، جامہ بشریت میں ظہور کی وجہ ، موت و حیات پر معصومین کا اقتدار، حالت نزع اور امیر المؤمنین
۲۲۸ ص، چار روپے ، اسلامیہ دارالتبلیغ لاہور، ۱۹۶۹م ، پاکستان ٹائمز پریس

لاہور ۔

(۸۱۰) جادہ حیدری : سیّد منصور علی سندیلوی

۱۳۶ ص ، ۱۳۰۶ ھ ، مطبع یوسفی دھلی ۔

آغاز : بسملہ بعدحمد حضرت آفریدگار نعت احمد مختار صلوات اللہ علیہ و آلہ الاطہار کے بندہ بارگاہ لم یزلی سیّد منصور علی قانونگوئی سندیلوی خلف جناب فیض مآب میر بہادر علی ...

مولانا سیّد علی نقی ساکن قصبہ کزھل نے تاریخ کہی :

تحریر چون نموده منصور علی این را　　از حسن و خوبی او آمد مرا پزیرا

رفتم بفکر سالش از بہر یادگاری　　ناگاہ بگفت ہاتف مرغوب ھمہ یادا

(۱۳۰۶ ھ)

(۸۱۱) الجامع الحامدی : مولانا سیّد ظہور الحسین بارھوی (م ۱۳۵۷ ھ)

توحید ، عدل اور نبوّت (ذریعہ : ۵).

(۸۱۲) جبر و اختیار : علاّمہ سیّد علی نقی نقوی(م ۱۹۸۸م)

۳۰ ص ، چار روپے ، ادارہ ترویج علوم اسلامیہ کراچی ، محرم ۱۴۰۱ ھ.

(۸۱۳) جنت المعارف : مولانا سیّد علی گوپالپوری

۳۲ ص ، قیمت : ۵ روپے

اس کتاب میں جنت و جہنم میں واقع ھر چیز کی تفصیلات ہیں دارالاشاعت اترولہ ضلع گونڈہ نے شائع کی ۔

(۸۱۴) جواھر الاسرار فی مناقب النبی و الائمہ الاطہار : مولانا محمّد حسین سابقی

مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو کی کتاب « اصول الشریعہ فی عقائد الشیعہ » کا ردّ ، کتاب کے باب ھفتم ص ۱۹۹ پر مولانا سابقی نے شیخیوں کے بارے میں لکھا ہے :

۱- شیخیہ کے عقائد فاسدہ مؤمنین کرام پر مخفی نہیں ہیں جو کہ امیر المؤمنین کو آنحضرت کا استاد معلّم اور ان سے افضل مانتے ہیں ۔

۲- شیخیہ قرآن میں وارد ہونے والے لفظ اللہ سے حضرات ائمہ اطہار مراد لیتے ہیں ۔

۳- شیخیہ ائمہ اطہار کو خالق رازق محی و ممیت سمجھتے ہیں۔
۴- شیخیہ کے نزدیك ائمہ اطہار اور آنحضرت صلعم اپنی ہی عبادت کرتے تھے ۔
۵- عقائد شیخیہ اور عقائد شیعیان پنجاب میں زمین آسمان کا فرق ہے ۔
۲۱۶ ص ، چار روپے پچاس پیسے ، دارالکتب اسلامیہ مکتبہ ہمدانی تلہ گنگ ، ثنائی پریس سرگودھا ۔

(۸۱۵) چراغ ہدایت : میرزا بہادر علی
حیدرآباد دکن(ہند) (ذریعہ : ۵).

(۸۱۶) چہل صباح : مولانا محمّد حافظ بلتستانی ۔
۲۴ ص ۔

(۸۱۷) حبل العارفین در شرح اصول دین : حکیم سیّد احمد حسین اعظم گڑھی
تلقینِ میّت کی شرح ، پانچ ابواب ، ۳۲۸ ص ، پونے دو روپے ، ۱۳۴۷ھ/۱۹۲۸م مطبع واشنگٹن لاہور ۔

(۸۱۸) حجۃ الایمان ملقب باسم تاریخی ماحی ضلالت : مولانا سیّد مرتضی جونپوری
مولانا سیّد کلب باقر جائسی (م ۱۳۳۱ھ) کے بعض خیالات کا ردّ
۱۷۱ ص ، ۱۳۲۰ ھ ، مطبع ناصری جونپور۔

(۸۱۹) حدیقۃ الاسلام : سیّد محمّد حسین ابن سیّد حسن
۱۳۸ ص ۔ قیمت : ۵ روپے
حقائق الاسلام کو فلسفیانہ انداز میں بیان کیا گیا ہے ۲۵ جمادی الثانی ۱۳۱۳ھ کو مطبع اثنا عشری لکھنؤ میں چھپی ۔

(۸۲۰) حدیقۃ الایمان : مولانا نیاز حسن برستی ۔ (بے بہا)۔

(۸۲۱) حسنِ اعتقاد : سیّد محمّد مہدی
۳۲ ص ، انجمن دارالتألیف اپریل ۱۹۱۱م ، تصویر عالم پریس لکھنؤ ۔
آغاز : بسملہ و خطبہ حمد و صلواۃ کے بعد احقرالعباد سیّد محمّد مہدی ابن جناب راجہ سیّد ابو جعفر صاحب قبلہ دام ظلہ العالی حضرات ناظرین کی خدمت میں عرض ...

(۸۲۲)حقائق الاسلام : مولانا سیّد ظفر حسن امروہی (م ۱۹۸۹م)
۹۶ ص ، ڈیڑھ روپے ، شمیم بکڈپو کراچی ، مشہور آفسٹ پریس کراچی.
(۸۲۳) حقائق العقائد :مولانا میرزا یوسف حسین (م ۱۹۸۸م)
«اصول الشریعہ فی عقائد الشیعہ » کا ردّ
۳۲۰ ص ،تین روپے ، اسلامیہ مشن میانوالی ، نور آرٹ پریس میانوالی .
(۸۲۴)حقائق مذہب شیعہ : ملک غلام اکبر خورشید
مولانا شیخ محمّد حسین نجفی ڈھکو کے بعض نظریات کا ردّ
۱۶ ص ، اسلامیہ مشن میانوالی ، پاک الیکٹرک پریس ملتان .
(۸۲۵) حقائق الوسائط (جلد یکم) : مولانا محمّد بشیر انصاری (م ۱۹۸۳م)
« اصول الشریعہ فی عقائد الشیعہ » کا ردّ
۴۴۰ ص ، دس روپے ، ضیاء برقی پریس کراچی.
(۸۲۶) حقائق الوسائط (جلد دوم) :مولانا محمّد بشیر انصاری (م ۱۹۸۳م)
۲۰۰ ص ، افتخار بکڈپو لاہور .
آغاز : بعد حمد و صلواۃ بندۂ حقیر غریق تقصیر محمّد بشیر انصاری بن مولوی امام علی انصاری مرحوم عرض کرتا ہے کہ حقائق الوسائط جلد دوم جو اس وقت پیش نگاہ ہے اس میں زیادہ تر ان ذواتِ مقدسہ کی تخلیق نوری اور جداگانہ نوع کے ثبوت میں دلائل عقلیہ اور براہین قرآنیہ و حدیثیہ پیش کئے جا رہے ہیں ...
(۸۲۷) حق یا علی مدد : ساغر حسین صدیقی
سیّد علی شاہ بخاری کے دو کتابچوں « ناد علی کانفرنس» اور « سازش پکڑی گئی » کا ردّ
۳۲ ص ہمدرد پرنٹنگ پریس ملتان .
(۸۲۸) حقیقت اسلام : علامہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)
۲۴ ص ، تین آنے ، امامیہ مشن پاکستان لاہور ، تعلیمی پریس لاہور .
(۸۲۹) حقیقت بداء : مولانا سیّد محمّد صادق
۶۸ ص ، دو آنے ، امامیہ مشن لکھنؤ ، ۱۳۴۵ ھ، الواعظ صفدر پریس لکھنؤ.

(۸۳۰) حقیقت سنت اللہ و حقیقت ربانی : مولانا ناصر حسین فیض آبادی
۱۶ ص ، قیمت :۲ روپے
سنت اللہ کی رو سے ہر زمانے میں کوئی نہ کوئی ھادی ضرور ہونا چاہیے سپاہ عباس نارووال ضلع سیالکوٹ نے رشید آرٹ پریس لاهور سے چھپوا کر شائع کی.

(۸۳۱) حقیقت شرک : مولانا کاظم حسین اثیر جاڑوی
۹۶ ص ، پندرہ روپے ، درسگاہ قائم آل محمّد چکوال ، سلطان باہو پرنٹنگ پریس جھنگ.

(۸۳۲) حقیقت شیعہ : مولانا سیّد ناصر حسین فیض آبادی
۱۶ ص ، دو آنے ، سپاہ عباس شیعیان نارووال، رشید آرٹ پریس لاهور .

* مبانی اعتقاد در اسلام (فارسی) : سیّد مجتبی موسوی .

(۸۳۳) خدا شناسی : نجم عشروی
۵۶ ص ، رمضان ۱۴۰۵ ھ.

(۸۳۴) خدا شناسی :
ترجمہ : مولانا محمّد اصغر یزدانی
۴۷ ص، قیمت : دس روپے
امامیہ پبلی کیشنز لاهور، ناصر پرنٹرز .
اصل کتاب فارسی میں ہے جو آیت اللہ ناصر مکارم شیرازی کی ہے

(۸۳۵) خدا کا اصول تصرف و قانون حکمت / تقدیر و بدا : مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری (م ۱۹۵۱)
۸۹ ص .
مسئلہ تقدیر و بداء پر فلسفیانہ گفتگو ـ الجواد بکڈپو بنارس نے علمی الیکٹرک مشین پریس بنارس سے چھپوا کر شائع کی .

(۸۳۶) خدا کی آسان پہچان حصّہ دوسرا :
ص ۳۲ ، قیمت : ۲ روپے
اس کتاب میں خداوند عالم کے وجود کے ثبوت پیش کئے گئے ہیں سرفراز قومی پریس لکھنؤ میں چھپی .

(۸۳۷) خدا نما : میرزا محمّد مہدی
۱۲ ص ، ادبی پریس لکھنؤ .
* حدیقہ سلطانیہ (فارسی): سیّد العلماء مولانا سیّد حسین (م ۱۲۷۲ ھ)
(۸۳۸)خزینہ ایمانیہ جلد اوّل مع توضیحات نورانیہ : مولانا سیّد گلاب علی شاہ (م۱۴۱۳ھ)
صرف باب اوّل کا ترجمہ جو مسئلہ توحید اور اس کی تفصیلات سے متعلّق ہے ،
شیخ احمد احسائی کے بعض خیالات کا ردّ
۳۲۹ ص ، بارہ روپے، ۱۳۹۴ ھ/۱۹۷۴م ، نوبہار الیکٹرک پریس ملتان .
(۸۳۹)خزینۃ العارفین اردو ترجمہ حق الیقین مجلسی حصّہ دوم: سیّد زاھد حسین کاظمی
صرف فصل ھشتم کا ترجمہ،
۱۹۶ ص ، آٹھ روپے پچاس پیسے ، مجلسی کتب خانہ شیخوپورہ ، اگست ۱۹۷۶م تعلیمی پریس لاھور .
(۸۴۰)خزینہ ھدایت : مولانا محمّد اعجاز حسن (م ۱۳۵۰ھ) (مطلع).
(۸۴۱)خصوصیات اسلام : مولانا سیّد محمّد ھارون زنگی پوری (م ۱۳۳۹ ھ)
۲۸ ص ، قیمت : مفت
انجمن موید العلوم لکھنؤ نے اشاعت العلوم پریس لکھنؤ سے چھپوا کر شائع کیا .
(۸۴۲)خصوصیات مذھب شیعہ: مولانا سیّد محمّد ھارون (م ۱۳۳۹ھ)
مسلمانوں کے دیگر فرقوں کے نظریات کا مقابلہ شیعہ مسلک سے ، شیعہ مذھب کی دس خصوصیات
۳۱ ص ، ۲۵ پیسے ، امامیہ مشن لاھور، ۱۹۶۱م.
(۸۴۳) خیر الاعتقاد : مولانا علی بھاؤنگری (م ۱۳۶۳ ھ)
حضور صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم اورحضرت علی علیہ السّلام مرتبے میں مساوی ہیں.
(ذریعہ ۷:)
(۸۴۴) خیر الزاد لیوم المعاد : سیّد عنایت حسین
اصولِ دین اور دیگر ضروریاتِ دین ، ایک مقدّمہ تین مقصد اور خاتمہ : بیان میں وجوب معرفت خدا کے ، بیان میں اصول دین کے اس میں پانچ فصلیں ہیں ، احوال میں دوزخ و بہشت کے ، بیان میں گناہان کبیرہ کے

۷۶ ص، ۱۲۸۷ھ، مطبع مجمع البحرین لدھیانہ ۔ خود مؤلف نے تاریخ کہی :
یک رسالہ ہو نیا تألیف جب کہ نواب نے کیا ارشاد
کی دعا ناظروں نے خوش ہوہو ہوئیں نواب صاحب اولاد
وصف و تاریخ و نام ھاتف نے کہ دیا وہ کتاب خیرالزاد (۱۲۸۷ھ)
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد ارباب بصیرت و اصحاب نیکو سیرت پر واضح ہو کہ ھر چند دماغ اکثر ...

(۸۴۵) خیر الکلام فی معرفۃ النبی و الامام : مولانا محمّد باقر بن فتح محمّد مصطفی آبادی
نبوّت و امامت کے بارے میں
۲۰۰ ص ، ایک روپیہ ،۱۳۳۵ھ ، مولانا سیّد محمّد چراغ علی نے تاریخ کہی :
خلف فتح محمّد ہیں محمّد باقر حامی دین نبی حاجی و زائر
حال نورین میں کیا خوب لکھا خیر کلام فاتح بحث مساوات ہوئے بالآخر
ہاتھوں میں ہے کے چراغ علی دیکھو تاریخ ضم کرو کاف و الف جس سے کہ ہو سن ظاھر
(۱۳۳۵ھ)

(۸۴۶) دام ہم رنگ زمیں : سیّد کرار حیدر
احسن الفوائد فی شرح العقائد اور اصول الشریعہ فی عقائد الشیعہ پر نقد و تبصرہ ، ۳۲ ص ، لاھور .

(۸۴۷) الدرر الفوائد فی احسن العقائد حصّہ اوّل : مولانا سیّد محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م)
۳۲ ص ، ۱۳۳۲ ھ، مطبع رفاہ عام سٹیم پریس لاھور .
آغاز : بسملہ و خطبہ بعد حمد و صلواۃ معلوم ھو کہ یہ امر کسی عاقل پر پوشیدہ نہیں کہ دین کی بناء عقائد پر ہے ...

(۸۴۸)دعوتِ اتحاد : مولانا نذر عباس حیدری
مولانا سیّد اعجاز حسین کاظمی نے بعض علماء کے مابین اختلافی مسائل آیت اللہ ہادی میلانی میرزا حسن الحائری احقاقی ، آیت اللہ ابوالقاسم خوئی ، آیت اللہ حسین علی منتظری سے دریافت فرمائے تھے ان کے جوابات پر مشتمل

ہے ،
۴۰ ص ، تحریک نفاذ فقہ جعفریہ (موسوی گروپ) ملتان نیو اسلامی آرٹ پریس ملتان۔

(۸۴۹) دعوت فکر و نظر : سیّد محمّد رضا سرباوی۔
تمام نفوس مقدسہ نے حضرات خمسہ نجبا ، علیہم السّلام کے توسل سے رضائے الٰہی حاصل کی ۔ امامیہ مشن لکھنؤ، ۱۳۸۴ ھ ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ ۔

* دلائل الولایت (فارسی) : سیّد حسن الحجت ۔

(۸۵۰) دلائل الولایت : ڈاکٹر کاظم علی رسا
ولایت تکوینی کی بحث ، ۷۰ ص ، پانچ روپے ، ہیلر پبلی کیشنز کراچی۔

(۸۵۱) دنبالہ اہل بطالہ در ردّ عقیدہ مفوضہ : مولانا حاجی سیّد اعجاز حسن امروہی (م ۱۳۴۰ ھ)

(۸۵۲) دین آباء النبی صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلّم : سیّد حشمت حسین جعفری
اس کتاب میں ثابت کیا گیا کہ رسول اللّٰہ علیہ و آلہ وسلّم کے تمام آباء و اجداد دینِ ابراہیمی پر تھے اور ان میں سے کوئی بھی مشرک نہ تھا اور اس کے بالعکس نظریہ بنی امیّہ کا ایجاد کردہ ہے۔ سات باب : حضرت عبدالمطلب کا مذہب، حضرت عبداللّٰہ کا مذہب ، حضرت آمنہ کا مذہب ، آذر حضرت ابراہیم علیہ السّلام کا باپ نہیں تھا
۲۱۶ ص دو روپے پچاس پیسے ، مکتبہ افکارِ اسلامی حیدرآباد ، ۱۹۶۷م ، سعید آرٹ پریس حیدرآباد۔

* الدین و الاسلام (فارسی) : علاّمہ محمّد حسین آل کاشف الغطاء۔

(۸۵۳) دین اسلام : مولانا حسین بخش نجفی
۲۰۰ ص ، امامیہ مشن لاہور ، ۱۹۶۶م ، الہلال پریس لاہور ۔

(۸۵۴) دینِ حق - عقل کی روشنی میں : مولانا سیّد صفدر حسین نجفی (م ۱۹۸۹م)
۱۰۸ ص ، چھ روپے ، امامیہ پبلی کیشنز لاہور، حیدری پریس لاہور ۔

(۸۵۵) دینیات : مولانا سیّد محمّد زاهد حسین (م ۱۳۴ھ) (مطلع)۔

(۸۵۶) دینیات کی دوسری کتاب : مولانا حکیم ریاست علی خان پٹنہ ۔
(۸۵۷) دینیات کی پانچویں کتاب : میرزا ابو محمّد طالب اشک ہمدانی۔
۱۸۹ ص، ایک روپیہ ، کتب خانہ اثنا عشری لاہور ، ۱۹۴۸م ، انصاف پریس لاہور ۔
(۸۵۸) دینی باتیں حصّہ ۱-۲-۳ : سیّد فرزند رضا
۴۰ ص ، ۳۵ پیسے ، پیر محمّد ابراہیم ٹرسٹ کراچی ، ۱۹۶۲م ۔
(۸۵۹) دینی باتیں حصّہ پنجم : سیّد فرزند رضا
۴۸ ص ، ۴۵ پیسے ، پیر محمّد ابراہیم ٹرسٹ کراچی ،ایجوکیشنل پریس کراچی۔
(۸۶۰) دینی باتیں حصّہ ششم : سیّد فرزند رضا
۴۴ ص ، ۳۷ پیسے ، پیر محمّد ابراہیم ٹرسٹ کراچی، جاوید پریس کراچی۔
(۸۶۱) دینی باتیں حصّہ ہشتم : ڈاکٹر ذاکر حسین فاروقی
۸۸ ص ، ۸۰ پیسے ، پیر محمّد ابراہیم ٹرسٹ کراچی۔
(۸۶۲) دینی باتیں حصّہ یازدہم : ڈاکٹر ذاکر حسین فاروقی
۹۶ ص ،۸۵ پیسے ، پیر محمّد ابراہیم ٹرسٹ کراچی ، جاوید پریس کراچی ۔
(۸۶۳) ذخیرہ آخرت : سیّد غالب علی جعفری
۱۷ ص ، اصول و فروع کا بیان ، سیّد العلما سیّد حسین (م ۱۸۵۶ء) کا مصدقہ مقصود علی دہلوی ۱۲۹۹ ھ مطبع چشم فیض دہلی ۔
آغاز : بسملہ و بعد حمد حضرت آفریدگار اور نعت احمد مختار صلواۃ اللّٰہ علیہ و آلہ الاطہار کے کہتا ہے اضعف بندگان ایزدی باری سیّد غالب علی جعفری کہ جو اطفال خورد سال ۔
(۸۶۴) زبدۃ العقائد و عمدۃ المقاصد : مولانا سیّد ابوالقاسم حائری(م ۱۳۲۴ ھ)
(۸۶۵) الرسالۃ الارشادیہ : مولانا میرزا باقر علی دہلوی (م ۱۲۹۰ ھ). (ذریعہ :۱۱).
(۸۶۶) رسالۃ الاعتقاد :مولانا سیّد عمار علی سونی پتی (م ۱۳۰۴ ھ)(ذریعہ :۱۱).
* لیلیہ (عربی) : علاّمہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ)

(۸۶۷) رسالہ اعتقادیہ :
ساڑھے تین آنے ، مطبع اثنا عشری دہلی .
(۸۶۸) رسالہ توحید اسلام : مولانا سیّد نذر حسن گوپالپوری
۶۱ ص ، مفت ، ادارہ معارف آل محمّد سیالکوٹ .
* اعتقادیہ (عربی) شیخ الطائفہ شیخ ابو جعفر طوسی (م ۴۶۰ ھ).
(۸۶۹) رسالۂ جعفریہ : مولانا سیّد یوسف حسین نجفی امروہی (م ۱۳۵۲ھ)
۳۲ ص ، ۱۳۴۶ ھ /۱۹۲۸م ، مطبع مسلم یونیورسٹی علی گڑھ.
(۸۷۰) رسالہ الدر الفرید فی عقیدۃ التوحید : مولانا حکیم سیّد امیر حسن سہا
۸۰ ص ، مارچ ۱۹۷۸م ، شاداب پرنٹنگ پریس راولپنڈی .
(۸۷۱) رسالہ ذات یقین : محمّد واجد علی شاہ . (ذریعہ : ۱۰).
* رجعت (فارسی) : علاّمہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ).
(۸۷۲) رسالہ رجعت : نواب منے صاحب
۴ آنے ، مطبع اثنا عشری دہلی .
(۸۷۳) رسالہ شمس الاعتقاد لانارۃ افضلیۃ النبی سائر العباد : مولانا محمّد اعجاز حسن بدایونی .
مولانا مرحوم نے ایک رسالہ « نجم الاعتقاد » لکھا .
جس کا ردّ مولانا حاجی غلام علی کاٹھیا واڑی (م ۱۳۶۳ ھ) نے بنام « خیر الاعتقاد » لکھا جس میں یہ ظاہر کیا کہ حضور صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم اور حضرت علی السّلام مساوی المرتبہ ہیں « شمس الاعتقاد » اسی رسالہ فاسدہ کا ردّ ہے ، مولانا مرحوم کے صاحبزادے مولانا محمّد عزیز الحسنین نے آپ سے دو سوالات پوچھے :
۱- کیا فرماتے ہیں علمائے ملت اس مسئلے میں کہ حضرات ائمہ معصومین کو درجہ ختم نبوّت پر فائز جاننا اور کمالات ختم نبوّت سے ان حضرات کو متصف سمجھنا اور رتبہ میں مساوی جناب رسالتمآب جاننا کیسا عقیدہ ہے ؟
۲- جو شخص جناب خاتم الانبیاء کو ساری مخلوق سے افضل نہ جانے بلکہ رتبے میں مساوات نبی و ائمہ کا معتقد ہو وہ مومن ہے یا دائرہ اسلام سے خارج

ہے ادلہ کے ساتھ جواب عنایت ہو.
اس رسالے میں ان دونوں سوالات کے مفصل جوابات ہیں . مولانا سیّد محمّد ھادی (م ۱۳۵۷ ھ)اور مولانا سیّد نجم الحسن عابدی (م ۱۳۵۷ھ) نے اس رسالے کو پسند فرمایا اور رسالہ خیر الاعتقاد کو ناپسند . اس رسالے کے آخیر میں مولانا سیّد نجم الحسن عابدی کی حسب ذیل تقریظ ہے :
باسمہ سجانہ رسالہ شمس الاعتقاد جو کہ جناب فضائل مآب فاضل جلیل مولانا الشیخ اعجاز حسن صاحب دام معالیہ کی تصنیف ہے اور جسے مصنّف ممدوح نے تحقیق کتب اور فکر صائب سے تحریر کیا ہے اور جس کے صفحہ اخیرہ پر مطالب رسالے کا خلاصہ مرقوم ہے میں نے دیکھا میری یہ خواهش تھی کہ اس مسئلے کے متعلق تحریرات کا سلسلہ بند کر دیا جائے اور افکار ناقصہ کو سلاطین مملکت عصمت و طہارت کی باھمی نسبت تساوی تفاضل میں جولان نہ کیا جائے لیکن مصنّف ممدوح نے میری استدعا کے قبول کو اس رسالے کی تکمیل کے بعد پر موقوف رکھا بہرطور جو کچھ اس رسالے میں تحریر ہے اس کا ملخص یہی ہے کہ جناب افضل افضلین و آخرین اور خاتم النبیین ہیں اور آپ کے بعد جناب امیر المؤمنین اور ائمہ طاھرین علیہم السّلام تمام مخلوقات سے اشرف و افضل ہیں . مرتبہ نبوّت اور لوازم و خصوصیات نبوت جناب رسالت مآب کے ساتھ مخصوص ہیں اور اس کے علاوہ جو فضائل جلیلہ و مناقب جمیلہ و مدارج عالیہ و مراتب متعالیہ جناب رسالت مآب کو حاصل تھے حضرات ائمہ طاھرین کو بھی حاصل تھے یہ حضرات ضیائے مشکوۃ نبوّت اور شعاع آفتاب رسالت ہیں لیکن درجہ نبوّت رسالت مآب ہی کے ساتھ رہا ہے . یہ حضرات اس درجۂ نبوّت میں آپ کے شریک یا مساوی نہیں ہوئے یہ عقیدہ صحیحہ حقّہ ہے .
اس رسالے میں مولانا سیّد علی محمّد اجلال تلمیذ عزیز لکھنوی کی تقریظ بصورت نظم ہے :

خاتم دَور رسالت کی نبوّت دیکھئے ۔ مثل ضوء نبوّت سے امامت دیکھئے
ایک تابع اوراک متبوع ان دونوں میں ہے ۔ ہے امامت کا رکن بعد نبوّت دیکھئے

جوہر حل ان مسائل کا جو ہے عین مراد اپنے دامن میں لئے ہے اس کو شمس الاعتقاد
۸۰ ص ، ۱۳۴۷ ھ ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ.
آغاز : بسملہ اما بعد ذرہ ناچیز خاک پائے عترۃ النبی محمّد اعجاز حسن بدایونی عرض کرتاہے کہ مجھ سے عقیدہ حقّہ اثنا عشریہ کے متعلق دو سوال کئے گئے ہیں میں نے دونوں کا برہانی جواب لکھ کر اخبار در نجف سیالکوٹ پنجاب .

(۸۷۴) رسالہ ہادی الایمان : مولانا محمّد باقر دہلوی (م ۱۸۵۷م)
۲۸ ص ، ۱۲۶۳ھ/۱۹۴۷م ، چھاپہ خانہ مظہر الحق .
آغاز : بسملہ و خطبہ بعد اس کے جاننا چاہیے کہ ہر آدمی کو فرض اور واجب ہے کہ عقائد دین و ایمان کے جانے اور اپنی آل اولاد کو سکھلا دے بہت دیکھا جاتا ہے کہ لوگ فرضیات اور واجبات ضروری سے بے خبر ہیں... یہ رسالہ ایک مقدّمے پانچ ہدایتوں اور ایک خاتمے پر مرتب کیا گیا .

(۸۷۵) رسول اور علم غیب : مولانا سیّد ظلّ حسنین زیدی (م ۱۹۹۶م)
رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم و ائمہ اہل بیت علیہم السّلام کو « عالم الغیب » ثابت کرنے کی کوشش کی گئی ہے
۱۰۴ ص ، دس روپے ، ادارہ زید شہید لاہور ، ۱۴۰۲ ھ ، حیدری پریس لاہور . قیصر بارہوی نے تاریخ طباعت کہی :

عیب سخن سے پاک صاف رنگ غلو سے انحراف معنی در بے بہا « رسول اور علم غیب »
ظل حسن حسنین سے صاف کلک پوچھئے جس کے ضمیر کی صدا « رسول اور علم غیب »
عیسوی سال طبع کیا قیصر فکر نے لکھا ایک صحیفہ بقا « رسول اور علم غیب »
(۱۹۸۲م)

(۸۷۶) رفع اختلاف حقیقت انکشاف :
مولانا محمّد علی مداح کی کتاب« الصراط المستقیم » کی حمایت میں لکھا گیا ،
۲۰ ص .

(۸۷۷) زاد قلیل : تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ ھ)
توحید و عدل کا بیان (ذریعہ :۱۲).

(۸۷۸) زبدة المعارف : مولانا سیّد امجد حسین الہ آبادی (م ۱۳۵۰ ھ)
۳۴ ص (ناقص الآخر) مفت ، مطبع عظمت المطابع الہ آباد۔
(۸۷۹) زین العابدین : مولانا سیّد زین العابدین عظیم آبادی (م ۱۳۷۰ ھ)
حیدرآباد دکن . (ذریعہ : ۱۲)
(۸۸۰) سبیل الرشاد فی تحصیل المعاد : حکیم سیّد علی رضا معروف بہ حکیم میرن صاحب
۱۲۰ ص ، تصویر عالم پریس لکھنؤ .
(۸۸۱) سچا عقیدہ : مولانا سیّد کرامت حسین
* جزیلة المعانی مشیّدة المبانی (عربی) : سیّد محسن الحسینی الشامی .
(۸۸۲) سچا موتی ترجمہ در ثمین : مولانا سیّد سبط حسن (م ۱۳۵۴ ھ)
۸۰ ص ، ساڑھے پانچ آنے ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ۔
(۸۸۳) سبیل الرشاد فی تحصیل یوم المعاد : مولانا حکیم سیّد ریاض الحسن .
(۸۸۴) سرمایہ نجات : پروفیسر سیّد زین العابدین
۱۸ ص .
واقعہ مباہلہ کی تفصیلات درج ہیں، مسلم پریس کراچی .
(۸۸۵) سلسلہ تعلیم مذہبی (دو حصّے) : مولانا مرزا بہادر علی حیدرآبادی . (مطلع).
(۸۸۶) سلسلہ دینیات حصّہ دوم : مولانا سیّد یوسف حسین نجفی امروہی (م ۱۳۵۲ھ)
۱۶ ص ، خواجہ برقی پریس دھلی .
آغاز :
پہلی اصل دین ہے توحید خداوند عباد پھر عدالت اور نبوّت پھر امامت اور معاد
(۸۸۷) سواء السبیل : مولانا سیّد محمّد مہدی (م ۱۳۴۸ ھ)
اصول عقائد کی شرح ، ۲۹۴ ص، نومبر ۱۸۹۴م ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ۔
(۸۸۸) شریعت الاسلام حصّہ اوّل : مولانا سیّد محمّد بن نجم العلماء (م ۱۳۳۷ ھ)
۵۲ ص ، ۱۳۳۵ ھ، نور المطابع لکھنؤ۔
آغاز : بسملہ و خطبہ جو شخص عقل و فہم رکھتا ہے وہ بخوبی سمجھ سکتا ہے کہ اس دینا میں ایک وقت اس کا نام و نشان بھی نہ تھا پھر کسی با اثر قوت نے

اس کو عدم کے پردے سے نکال کر ہستی کے لباس سے آراستہ کیا ۔
(۸۸۹) شکست مولوی محمّد حسین (ڈھکو) درمناظرہ ظہور علی بقاب قوسین : مولانا ناصر حسین ناصر
۴۰ ص.
رسالے میں بتایا گیا ہے کہ معراج کے موقعے پر حضرت علی علیہ السّلام کا ظہور بھی ہوا تھا ، فیصل آباد.
(۸۹۰) شمس الہدایت : سیّد غلام حسین
علم باری تعالی پر بحث ، ۱۳۱۱ ھ (ذریعہ : ۱۴)
(۸۹۱) شیخیہ کی نرالی منطق : مولانا سیّد علی رضا نقوی
نوع معصومین علیہم السّلام کی تحقیق،۳۹ ص، جعفریہ پرنٹنگ پریس ملتان ۔
* الشیعه فی عقائدهم و احکامهم (عربی): سیّد امیر محمّد کاظمی قزوینی ۔
(۸۹۲) شیعه - احکام و عقائد کے آئینے میں :
۴۹۵ ص ، قم : انتشارات انصاریان ، ۱۳۷۱ ھ .ش.
* الشیعه بین الاشاعره و المعتزله (عربی) : هاشم معروف حسینی.
(۸۹۳) شیعه امامیه : مولانا محمّد باقر نقوی
۲۱۵ ص ، چھ روپے ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن ۔
* معتقدات الشیعه الامامیه (عربی) : سیّد محمّد صادق الصدر ۔
(۸۹۴) شیعه امامیه : محمّد حسن جعفری
۲۱۶ ص ، امامیه پبلی کیشنز لاهور ، جولائی ۱۹۹۴م .معراج پرنٹرز لاهور ۔
دس باب : اُمت اسلامیه کے بنیادی فرقے ، مذاهب اسلامیه کا محققانه تجزیه ، شیعیت اور اس کا آغاز ، اجمالی عقائد شیعه ، روایات شیعه کے ماخذ و مصادر اهلسنت کے ماخذ ، تائید مذهب حق ۔
(۸۹۵) شیعه بچوں کی ابتدائی کتاب : سیّد بشیر حسین
۳۳ ص ، کاظم بکڈپو دهلی ، جید برقی پریس دهلی ۔
* دروس دینیه (فارسی) : علامه محسن امین عاملی ۔

(۸۹۶) شیعہ بچوں کی مذہبی تعلیم کا پہلا حصّہ : مولانا محمّد باقر (م ۱۹۸۴م)
۳۵ اسباق ، ۳۲ ص ، پانچ آنے ، مطبع اصلاح بہار (ھند).
(۸۹۷) دوسرا حصّہ :
۳۲ ص ، پانچ آنے ، بہار (ھند).
(۸۹۸) تیسرا حصّہ :
۵۶ ص ، ۸ آنے ، مطبع اصلاح.
* در ثمین (عربی): محسن امین عاملی.
(۸۹۹) پانچواں حصّہ :
۹۶ ص ، چودہ آنے ، مطبع اصطلاح کھجوا.
(۹۰۰) شیعہ دینیات کی دوسری کتاب : مولانا میرزا یوسف حسین (م ۱۹۸۸م)
۳۲ ص ، شیعہ جنرل بك ایجنسی محلہ شیعہ لاھور .
(۹۰۱) شیعہ علم کلام کی برتری : پرنس علی سجاد حسین
ص ۱۶، قیمت ۲ روپے
یہ رسالہ مندرجہ ذیل عنوانات پر مشتمل ہے
اسلام اور علم کلام . بعد وفات رسولؐ (ص) قیصر و کسری کے نظام زندگی اور اسلامی میتھالوجی کا اثر اسلامی اصول و عقائد پر . بنی امیہ اور بنی عباس کے سیاسی حالات نے اسلامیات کے لئے کیا سانحہ تیار کیا . سوادِ اعظم کی مذھبی استدلال سے بغاوت ، شیعہ متکلمین کے علوم عقلیہ پر احسانات ، شیعہ محدثین و فقہا کا علم کلام میں حصّہ ، شیعہ علم کلام نے حقیقی اسلام کا تعارف دنیا سے کرایا ، شیعہ کلامی تصانیف سے اسلامی فرقوں کا غیر اسلامی مذاھب کے مقابلے میں استفادہ
امامیہ مشن لکھنؤ .
(۹۰۲) شیعہ مذھب کے اصول دین حصّہ اولؔ : مولانا سیّد بوعلی زیدی
توحید و عدل کی شرح
۳۰۱ ص ، حق برادرز لاھور، آر۔ آر پرنٹرز لاھور .

(۹۰۳) شیعہ نصاب دینیات : مہدی الحسینی
۳۰۰ ص ، قیمت چار روپے
یہ کتاب ایف اے اور بی اے کے شیعہ طلبہ کے لئے لکھی گئی ہے ، تین حصّوں پر مشتمل ہے ، فروری ۱۹۵۵ء ، ضیاء پریس کراچی .
* عقائد الشیعہ (عربی) : علامہ شیخ محمّد رضا مظفر .

(۹۰۴) شیعہ نظریات : مولانا رضی جعفر نقوی
۱۴۴ ص ، سوا روپیہ ، دفتر اصلاح کراچی ، ۱۳۸۸ ھ/۱۹۶۸م ، انجمن پریس کراچی.

(۹۰۵) شیعیت کا تعارف : سیّد محمّد رضا رضوی
۴۷ ص ، ۳۷ پیسے ، ڈیسنٹ پریس کراچی.

(۹۰۶) شیعیت کا تعارف : علاّمہ سیّد علی نقی نقوی (م ۱۹۸۸م)
۳۶ ص ، پانچ آنے ، امامیہ مشن پاکستان لاہور ، تعلیمی پریس لاہور -

(۹۰۷) شیعیت میں وہابیت کا ورود: قاضی سعید الرحمن (م ۱۹۸۹م)
علامہ حافظ سیف اللّٰہ (م ۱۹۸۰م) کے بعض نظریات کا ردّ
۱۶ ص ، ۱۵ پیسے ، ادارہ علوم الاسلام لاہور ، منصور پرنٹنگ پریس لاہور .

(۹۰۸) شیعہ کون ہیں اور کیا ہیں : مولانا سیّد محمّد باقر (م ۱۹۸۴م)
۶۷۶ ص ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن .

(۹۰۹) شیعی نقطہ نظر سے دینی نصاب و مروجہ کتب درسی کا سرسری جائزہ :
۸۷ ص ، ۵۰ پیسے ، ڈیسنٹ پریس کراچی.

(۹۱۰) صراط الایمان بضوءِ الحدیث و القرآن : عبدالحسن مبین سرحدی
نوع معصوم ، ولایت تکوینی ، علم غیب ، حاضر و ناظر وغیرہ مسائل
۱۲۰ ص ، بارہ روپے ، جامعہ علویہ چکر کوٹ بالا ضلع کوہاٹ . اسود آفسٹ پریس فیصل آباد .

(۹۱۱) الصراط المستقیم / کتاب الاعتقاد : محمّد علی مداح (۱۳۳۳ ھ)

(۹۱۲) صراط مستقیم : مولانا حافظ محمّد حسن (م ۱۳۱۹ ھ) لکھنؤ .

(۹۱۳) صراط مستقیم : مولانا سیّد علی اکبر بن سلطان العلماء
۱۴ ص
مندرجہ ذیل سوالوں کے جوابات پر مشتمل ہے خدا کی ہستی کا ثبوت ، خدا ہم میں موجود ہے یا ہم سے جدا ہے ، ارواح و اجسام کے ساتھ کیا تعلقات ہیں ، بعد موت کیا ہوگا ، مذاہب کا بانی خدا ہے یا انسان
۲۶ ربیع الاول ۱۳۰۸ھ ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ.

(۹۱۴) صراطِ مستقیم - ملّت ابراهیم : مولانا فتح محمّد
مولانا فتح محمّد وهالی تحصیل پنڈ دادنخان ضلع جهلم کے رہنے والے تھے مسائل اصول و فروع سوالاً جواباً .
آغاز : بسمله اے دوستداران آل اطهار ! علم جفر سے صاف ثابت ہے کہ جملہ فرقہ هائی دین محمّد صلی اللّٰه علیه و آله وسلّم صرف حسد کی آگ میں جل رہے ہیں اور اصلی بات سے کوسوں دُور ہیں .

(۹۱۵) صراطِ مستقیم کی تلاش : سیّد محمّد مهدی طاهر
ضرورت نبوّت و امامت ، ۶۴ ص ، مفت ، جهانیاں ضلع ملتان .

(۹۱۶) صراط النجات : سیّد مصطفی مدنی الزیدی
۳۴ ص ، کوه نور پریس سری نگر .

(۹۱۷) صفات ثبوتیه : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (م ۱۳۷۶ ھ)
صفات ثبوتیه و اسماء حسنی کی تحقیق
۱۴۰ اعتقادات ضروریه ، ۸۰ ص ، پانچ آنے ، مطبع اصلاح کهجوا .

(۹۱۸) ضرورت دینیه : سیّد علی رضا زاده
کسی فارسی رسالے کا ترجمه ، ۱۳۴۵ ھ ، لاهور .(ذریعه : ۱۵).

(۹۱۹) ظهور علی (ع) بمقام قاب قوسین در ردّ حافظ سیف اللّٰه و جعفر حسین : مولانا محمّد اسماعیل (م ۱۳۹۶ ھ)
۱۶ ص ، درس آل محمّد فیصل آباد.

(۹۲۰) العجالة النافعه : مولانا سیّد محمّد ابن مولانا سیّد دلدار علی (م ۱۲۸۴ھ)
(ذریعه : ۱۵).

* عدل (فارسی) : محمّد قطب الدّین .

(۹۲۱) عدل : حافظ اقبال حسین جاوید .
۱۰۴ ص ، بارہ روپے ، ادارہ پاسبان اسلام باب حیدر سیال شریف سرگودھا ، ۱۹۸۸م.

(۹۲۲) العدل : مولانا ناصر حسین
۱۶ ص ، مفت ، انجمن عباسیہ شیعیان نارووال ، لاہور آرٹ پریس لاہور .

(۹۲۳) العدل پہلا حصّہ : مولانا سیّد علی
۸۰ ص ، چار آنے ، انجمن دارالتألیف لکھنؤ ، ۱۹۱۲م ، مفید عام پریس لکھنؤ.
آغاز : بسملہ و خطبہ امابعد پس احقر العباد سیّد علی بن مرحوم جناب مولوی سیّد صادق علی صاحب قبلہ طاب ثراہ حضرات مؤمنین کی خدمت عالیہ میں عرض کرتا ہے ...

(۹۲۴) العدل دوسرا حصّہ : مولانا سیّد علی
۱۱۰ ص ، چار آنے ، انجمن دارالتألیف لکھنؤ ، تصویر عالم پریس لکھنؤ .

(۹۲۵) عصمت انبیاء : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (م ۱۳۷۶ ھ)
۶۵ ص ، انجمن موید الاسلام لکھنؤ ، الواعظ صفدر پریس لکھنؤ.

(۹۲۶) عصمت محمّد و آلِ محمّد علیہم السّلام : ریاض حسین
۴۰ ص ، ۳۷ پیسے ، مکتبۃ الفیاض رسول نگر ضلع گوجرانوالہ ، ۱۹۶۷م.

* کشف الاسرار (فارسی) : آیت اللہ روح اللہ خمینی (م ۱۹۸۹م)

(۹۲۷) عقائد الابرار : مولانا کاظم حسین اثیر جازوی
کشف الاسرار کا خلاصہ ، ۱۳۷ ص ، پندرہ روپے ، سلطان باھو پرنٹنگ پریس ، جھنگ صدر .

(۹۲۸) عقائدِ اسلام : مولانا سیّد ظفر حسن امروہی (م ۱۹۸۹م)
بیس ابواب ، ۱۲۸ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، ادارہ معارف اسلام لاہور ، ۱۳۷۶ ھ/۱۹۵۷م ، تعلیمی پریس لاہور .

* عقائد الشیعہ (عربی) : علامہ شیخ محمّد رضا مظفر .

(۹۲۹)عقائد امامیہ : مولانا سیّد صفدر حسین (م ۱۹۸۹م)
۱۶۰ ص ، سیٹھ برادرز لاهور ، لائف پرنٹنگ پریس لاهور .
(۹۳۰)عقائد الامامیہ اثنا عشریہ : مولانا سیّد مصطفی بن سیّد محمّد هادی.
* اعتقادیہ (عربی) : شیخ ابو جعفر طوسی (م ۴۶۰ ھ).
(۹۳۱) عقائد جعفریہ : مولانا سیّد یوسف حسین
۴۸ ص ، چار آنے ، مجلس المسلمین رضویہ کالونی کراچی،۱۳۸۱ ھ/۱۹۶۱م ، کے آئی پرنٹرز کراچی .
(۹۳۲) عقائد حقّہ : میرزا محمّد حسین فروغ
۳۷ پیسے ، پیشاور .
* لیلیہ (عربی) : علاّمہ محمّد باقر مجلسی.
(۹۳۳) عقائد شیعہ : مولانا سیّد محمّد عارف نقوی (م ۱۹۸۸م)
۷۱ ص ، اسلامیہ مشن پاکستان .
(۹۳۴)عقائد الشیعہ : ملك افتخار احمد اعوان
۲۴ ص، ایك روپیہ ، انجمن جعفریہ اثنا عشریہ کوٹلہ حاجی شاہ لیّہ،۱۴۰۴ ھ ، جعفریہ پرنٹنگ ایجنسی ملتان .
* عقائد الشیعہ (فارسی) : ملا علی اصغر .
(۹۳۵) عقائد الشیعہ : مولانا میر محمود علی لائق
۲۵۲ ص ، تین روپے ، مطبع حیدری حیدرآباد دکن (هند).
* چرا شیعہ شدم (فارسی) :
(۹۳۶)عقائد الشیعہ : مولانا موسی بیگ نجفی .
اصل کتاب کے صرف مقدّمے کا ترجمہ ، ۳۲ ص ، جامع المنتظر لاهور .
(۹۳۷) عقائد الصالحین : سیّدہ مصطفی بیگم بنت سیّد باقر حسین (ذریعہ : ۱۵).
(۹۳۸) عقائد المؤمنین : مولانا سیّد ولایت علی
۱۶ ص ، دو پیسے ، ۱۳۱۹ ھ/فروری ۱۹۰۲م ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ.
* پاسخ و پرسشہا (فارسی) : مولانا سیّد محمّد باقر موسوی همدانی

(۹۳۹) عقائد و نظریات (سوال و جواب میں) : مولانا غلام حسین عدیل
۲۲۳ ص ، ۲۰ روپے ، مدرسة الشهید الصدر ، پیر ودھائی راولپنڈی ، ۱۴۰۸ ھ/ اپریل ۱۹۸۸م ، ایس ٹی پرنٹرز راولپنڈی .

(۹۴۰) عقدة اللآلی فی عقائد الموالی : غلام محمّد جعفری
حضرات محمّد و آلِ محمّد علیهم السّلام نوری مخلوق ہیں
۱۲۹ ص ، پانچ روپے ، مدرسه دینیات جعفریه نارنگ ضلع چکوال.

(۹۴۱) عقیدۂ تفویض : مولانا حسین بخش نجفی
۸ ص ، اداره تبلیغ شیعه راولپنڈی ، ۱۹۶۳م.

(۹۴۲) عقیده رجعت : مولانا سیّد محمّد عبادت نقوی امروہی(م ۱۲۵۰ھ)
ایک روپیه ، حسینی مشن کانپور.

(۹۴۳) علمی باتیں حصّہ اوّل : سیّد فرزند رضا
نبوّت کے بارے میں ، ۲۴ ص ، تیس پیسے ، اسلامک سائنس اکیڈمی ، ۱۳۹۵ھ/۱۹۷۵م .

(۹۴۴) علمی باتیں حصّہ دوم : سیّد فرزند رضا
۲۴ ص ، تیس پیسے ، اسلامک سائنس اکیڈمی کراچی ،۱۳۹۵ھ/مئی ۱۹۷۵م.

(۹۴۵) عمدة المعارف : مولانا سیّد نثار حسین عظیم آبادی
صفحات ۳۱۸
اس کتاب کا موضوع اثبات واجب الوجود ہے یه کتاب ۱۳۱۶ھ کو مطبع ملك و ملت حیدرآباد دکن میں چھپی.
آغاز : بسمله و خطبه اما بعد یه رساله مختصره و وجیزه رائقه مشتمله أن بیانات پر ہے جن پر سب کا اتفاق ہے الا بعض فرق و ملل مثل یہود .

(۹۴۶) عین الیقین لنفی رویت رب العالمین : مولانا سیّد احمد حسین ناطق بن سیّد محمّد حسین
۵۰ ص ، قیمت : ۲ روپے
جمادی الآخر ۱۳۰۴ ، مطبع دبدبه احمدی لکھنؤ .

(۹۴۷) الغایۃ القصوی : ابن سلطان العلماء مولانا سیّد محمّد (م ۱۲۸۴ھ)
منظوم ، لکھنؤ.

(۹۴۸) غایت المرام فی ضرورت الامام : مولانا سیّد حشمت علی خیر اللّٰہ پوری(م۱۳۵۳ھ)
سیّد خادم علی شاہ وزیرآبادی کی درخواست پر اس مسئلے کے بارے میں کہ امام غائب کا زمانۂ غیبت میں ہم کو کیا فائدہ
۹۶ ص ، دس آنے ، کتب خانہ اثنا عشری لاہور، گیلانی پریس لاہور .

(۹۴۹) فتح الغالب فی ردّ شرح المطالب : حکیم سیّد ذاکر حسین
احمد آباد گجرات(ہند) سے کسی سائل نے مولانا محمّد احمد رضا خان بریلوی(۱۳۴۰ھ)کو ایمان ابو طالب کے بارے میں ایک سوال بھیجا انہوں نے کفر کا فتوی دیا ، یہ کتاب اسی فتوی کے ردّ میں ہے
۳۳۲ ص ، ۱۳۲۹ھ/ ۱۹۱۱م ، سیّد سجاد حسین تلمیذ میر خورشید علی نفیس نے قطعۂ تاریخ کہا :

آن ذاکر حسین حکیم دقیقہ رس — کز یك سخن هزار ها مطلب بر آورد
از حرف حرفهائی غرائب دهد ظهور — و ز نکته نکتهائی عجائب برآورد
تاریخ طبع نسخه کاں فتح غالب است — سجاد از رساله غالب برآورد
(۱۳۲۹ھ)

نفیس کے دوسرے شاگرد حکیم میرزا علی نے تاریخ کہی :

چون جاں بوده برابر هر دو ریحان ابیطالب — نبی جان ابیطالب علی جان ابیطالب
جهان ممنون احسان نبی و هم علی لیکن — نبی وهم علی ممنون احسان ابیطالب
فتح الغالب اسلام ابو طالب بین عادل — ادیب پاك ثابت کرد ایمان ابیطالب
(م ۱۹۱۱م) (۱۳۲۹ھ)

کتاب کے آخیر میں مولانا سیّد آقا حسین (م ۱۳۴۸ھ) ، مولانا سیّد سبط حسن (م ۱۳۵۷ھ) ، مولانا سیّد سبط حسین (م ۱۳۳۷ ھ)، مولانا سیّد شبیر حسین ، مولانا سیّد محمّد حسین محقق ہندی(م ۱۳۳۷ھ)، مولانا سیّد ظہور حسین (م ۱۳۵۷ھ) ، مولانا محمّد باقر بن محمّد بن علی ، مولانا سیّد محمّد

هادی (م ۱۳۵۷ ھ) اور مولانا
سیّد نجم الحسن عابدی (م ۱۳۵۷ ھ) کی تقاریظ ہیں .
آغاز : بسمله و خطبه امابعد مصنّفین اهل اسلام اور مؤمنین کرام پر مخفی نر ہے
که ایک رساله مسمّی بشرح المطالب مصنّفه ، مولوی محمّد احمد رضا خان صاحب
بعض احباب نے احمد آباد گجرات سے حقیر کے پاس پہنچا ...

(۹۵۰) فصل الصمد فی استفهام ما فی القول الاسد ترجمه یا علی مدد : مولانا محمّد
مرتضی (م ۱۳۳۷ ھ)
۱۹۰۶م. (مطلع) .

(۹۵۱) فلسفه اسلام : محمّد امام علی خان بن راجه محمّد کاظم حسین خان
۴۱۲ ص . قیمت : پانچ روپے
اصول دین کو علم کلام کی روشنی میں حل کیا گیا ہے ۱۳۲۹ ھ مطبع معیار
پریس لکھنؤ.

(۹۵۲) فلسفة الاسلام : علامه سیّد علی الحائری (م ۱۳۶۰ ھ)
صفحات ۱۷۵ ، قیمت باره آنے
اس کتاب میں نبوت ، رسالت اور اسلام کے جمله مسائل متعلقه کا مکمل فلسفه
اور اس کے ہر ایک مسئلے کو از روئے عقل ثابت کیا گیا ہے منیجر کتب خانه
اثنا عشری لاهور نے ۱۳۴۱ھ/۱۹۲۳م کو نهنکاری سٹیم پریس لاهور سے
چھپوا کر شائع کی علامه مرحوم نے اس کتاب کی تکمیل رجب المرجب ۱۳۳۸ھ
کو کی .
فلسفۂ امامت و قیادت (فارسی) : محمدی ری شهری .

(۹۵۳) فلسفۂ امامت و قیادت : سیّد نصیر حسین نقوی (م ۱۹۸۹م)
بعض عنوانات یه ہیں : شناخت امامت ، تفسیر امامت ، خصوصیات امامت ،
اسلام و امامت، عمومیت امامت ، تفکیک امامت ، تحریف وغیره
۱۹۲ ص ، چھ روپے ، وفاق العلماء شیعه پاکستان .

(۹۵۴) فوائد ذہبیہ : مولانا محمّد اشرف علی النفیس ابن مولانا نجف علی بدایونی(م ۱۲۷۴ ھ)

حضرت امام رضا علیہ السّلام کے بیان کردہ عقائد کا ترجمہ

۱۰۰ ص ، ذی الحجہ ۱۲۹۹ھ ، مطبع اثناعشری لکھنؤ ، مصنّف کے صاحبزادے محمّد راشد علی جعفری ضیاء نے تاریخ کہی :

علم و عمل و دین بدایوں معلوم شد والد ماجدم در آن فرد و لیک

تاریخ طبع شرح او گشت چنیں تفسیر کلام مصحف ناطق نیک

(۱۲۹۹ھ)

(۹۵۵) قرآنی قاعدہ : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل(م ۱۹۸۷م)

۳۶ ص ، قیمت ایک روپیہ پندرہ پیسے

جماعت سوم کے طلبہ کے لئے ، پنجاب ٹیکسٹ بک بورڈ لاہور ، ورک مین پرنٹرز لاہور ، مارچ ۱۹۸۰ء.

* قصّہ ملکہ و فقیہ (فارسی) : ابو القاسم ترکستانی.

(۹۵۶) قصّہ ملکہ و فقیہ : حاجی حسن علی (م ۱۲۶۱ ھ)

بادشاہ چین کی ایک بیٹی تھی اس کا نام ملکہ تھا اس نے ایک فقیہ سے چند سوالات پوچھے ، یہ کتاب انہیں سوالات کے جوابات پر مشتمل ہے . بعض سوالات یہ ہیں :

(ا) ایک کون ہے کہ دوسرا اس کا مثل نہیں ؟ جواب : خدا .

(ب) دو کیا ہیں کہ تین نہیں ؟ جواب : منکر نکیر .

(ج) پانچ کیا ہیں کہ چھ نہیں ؟ جواب : پنجتن - حواس خمسہ . پانچ وقت کی نماز .

۴۰ ص ، دو آنے ،۱۲۸۵ھ ، مطبع حسینی.

* کاشف الحق (فارسی): سیّد علی کریسی

(۹۵۷) کاشف الحق : محمّد حسن نجفی

۲۰۳ ص، ۱۰روپے .

(۹۵۸) کتاب التوحید ترجمه عماد الاسلام حصّه اوّل :
ترجمه : مولانا سیّد علی شاه جیرپوری۔

(۹۵۹) کتاب الایمان : مولانا سیّد مظہر حسن سہارنپوری (م ۱۳۵۰ ھ) (ذریعه:۲)۔

(۹۶۰) کتاب کاشف الحقائق فی جواب تفویض احسن الفوائد :مولانا سیّد محمّد عارف (م ۱۹۸۸م) .
مولانا شیخ محمّد حسین نجفی کی کتاب «احسن الفوائد» کے باب تفویض کا ردّ
۱۶۲ ص ، ساڑھے تین روپے ، ناشر اور پریس کا نام درج نہیں ۔

(۹۶۱) کشف الاسرار فی معرفة النبی و آله الاطهار: مولانا سیّد محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م)
رساله شیعه اکتوبر ۱۹۰۸م کے شمارے میں ایک سوال کے جواب میں ناصر الملة مولاناسیّد ناصر حسین لکھنوی (م ۱۳۶۱ھ) نے تحریر فرمایا تھا که جناب سیّد المرسلین خاتم النبین صلی اللّٰه علیه و آله وسلّم تا وقت بعثت چالیس سال کی عمر تک ملکه قراءت و کتابت نه رکھتے تھے اور جناب امیر المؤمنین علی بن ابیطالب بنا بر قول اظہر لکھنا پڑھنا سوائے رسولِ خدا صلی اللّٰه علیه و آله وسلّم کسی دوسرے سے سیکھا البته استاد کا نام معلوم نہیں کس سے سیکھا .
اس بحث کو مولانا سیّد محمّد سبطین سرسوی نے اپنی کتاب « کشف الحجاب » میں سمیٹا . اس کتاب کا جواب « اظہار حق » نامی کتاب میں اسی وقت دیا گیا زیرنظر کتاب اسی کے جواب پر مشتمل ہے .ایک مقدّمه ، تین باب اور خاتمه : حقیقت و معیار نبوت ، آیت : « ما کنت تدری » کی تفسیر اور کتاب و ایمان کے معنی
۴۱۶ ص ، رفاه عام سٹیم پریس لاہور .

(۹۶۲) کشف الحجاب در تنزیهه نبی امّی ولایت مآب از جهل قراءت و کتاب : مولانا سیّد محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م)
ناصر الملت مولانا سیّد ناصر حسین لکھنوی (م ۱۳۶۱ھ) سے کسی سائل نے یه دریافت کیا که حضرت علی علیه السلام کا استاد کون تھا جس کا مولانا مرحوم

نے جواب دیا کہ عقیدہ اہل حق کا یہ ہے کہ جناب رسالتمآب ﷺ کو تمام علوم من اللہ حاصل ہوئے اورجناب امیر علیہ السّلام کو تمام علوم من اللہ و من الرسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم حاصل ہوئے ۔ اور ملکہ قراءت و کتابت حضور صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم کو بعد بعثت من اللہ عطا ہوا اور جناب امیر کو یہ ملکہ ممکن ہے اکتساباً حاصل ہوا اور ممکن ہے من اللہ عطا ہوا ہو اگرچہ اوّل اظہر ہے

۶۱ ص ، ۱۹۱۰م ، اسلامیہ سٹیم پریس لاہور ۔

(۹۶۳) کشف الظلام عن غیبتہ الامام : مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری

امام مہدی علیہ السّلام کی غیبت اور حضرات ائمہ طاہرین علیہم السّلام کی رجعت کو محققانہ طور پر بیان کیا گیا ہے اہلسنّت کے ایک رسالہ « اروع اللئام » کا ردّ

۱۳۲ ص ، نو آنے ، مطبع اصلاح کھجوا ضلع سارن۔

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد اگرچہ خوارج نہروان چند ھی دنوں میں اپنے کیفر کردار کو پہنچ گئے اور جبابرہ بنی امیّہ و آل مروان کے آثار سطوت و حکومت کو سیل فنائے ...

(۹۶۴) کشف الغیاھب عن حدوث المذاھب : غضنفر علی

۸۴ ص ، قیمت ۴ روپے ، قومی پریس لکھنؤ۔

(۹۶۵) کلمہ اور معرفت کلمہ : مولانا سیّد ظل حسنین زیدی (م ۱۹۹۶م)

شہادت ثالثہ کلمہ کا جزو ہے ،۸۸ ص، تین روپے ، ادارہ زید شہید لاہور ، ۱۹۷۶م ، حیدری پریس لاہور ۔

(۹۶۶) کلمۃ طیبہ : مولانا سیّد ابوالحسن عرف میرن صاحب (م ۱۳۴۰م)

۲۷ ص ، مطبع انوار الاسلام ۔

(۹۶۷) کلمۃ طیبہ کا اثبات : مولانا مفتی مزمل حسین

شہادت ثالثہ کا ثبوت ، ۵۶ ص، موسسہ المزمل قم ، ۱۴۰۶ ھ.

(۹۶۸) کلمہ علی ولی اللہ- ایک تحقیقی مطالعہ :مولانا علی حسنین شیفتہ (م۱۹۹۱م)

۴۸ ص ، امامیہ مشن لاہور ، مئی ۱۹۷۶م۔

بعد حمد (فارسی) :

(۹۶۹) کنوز الآخرۃ : میرزا محمّد عباس حسین ہوش

منظوم ترجمہ : ۶۰ ص ، ۱۳۲۱ ھ/ اگست ۱۹۰۳م ، مطبع نولکشور لکھنؤ۔

آغاز : حمد سے ابتدا کلام کی ہے برکت سب خدا کے نام کی ہے

ہیں جو احمد نبی احد ہے خدا ان سے وہ اس سے یہ نہیں ہیں جدا

(۹۷۰) کھری بات : مولانا خواجہ عابد حسین (م ۱۳۳۰ھ)

غلاۃ و مبتدعین کا ردّ ، حضرات ائمہ اہلبیت علیہم السّلام کے بارے میں فرماتے ہیں :

یہ بارہ جو معصوم ھیں لا کلام ہمارے نبی کے ہیں قائم مقام

نہیں اس میں ہرگز ذرا بھی دروغ ہوا دین احمد کو ان سے فروغ

ہوئے معجزے ان سے ظاہر مدام کہ عترت نبی کے ہیں بارہ امام

صفحہ ۵۵ پر اس عقیدہ کا اظہار کیا گیا ہے کہ خدا کے سوا کسی سے مدد طلب کرنا کسی کی نذر نیاز چڑھانا شرک ہے

۶۳ ص ، ۱۹۸۸م ، خواجہ انصار حسین نے قطعہ تاریخ کہا :

جو ہیں مولوی خواجہ عابد حسین انہوں نے یہ عمدہ رسالہ لکھا

فروع و اصول اس میں ہیں مندرج حقیقت میں کوزے میں دریا بھرا

کیا کیا مضامین مشکل کو سہل جزا اس کو دے ان کو رب العلا

جو ہو خود بخود حفظ اطفال کو بیاں اس عبارت میں اس کو کیا

مضامین ہیں اس کے سراسر کھرے کھری بات نام اس سبب سے ہوا

وگرنہ ہے یعقوبیہ اس کا نام کہ یعقوب باعث ہے تألیف کا

کہ فرزند اس کا مصنّف کا ہے کرے علم و فضل اس کو خالق عطا

مجھے فکر تاریخ انصار تھی کہا ہاتف غیب نے بر ملا

سر آخریں سے یہ تاریخ لکھ «کھری بات» کا کل ہے مضمون کھرا

(۱۸۸۷م)

(۹۷۱) کیا یا علی مدد کہنا شرک ہے ؟ : سیّد تصدّق حسین بخاری

۴۸ ص ، ڈھائی روپیہ ، رحمت اللہ بک ایجنسی کراچی ، ۱۹۶۷م۔

(۹۷۲) گلدستہ دینیات (منظوم) : سیّد محمّد اکبر سیتاپوری
دو آنے ، مدرسہ احمدیہ محمود آباد ضلع سیتاپور، ۱۹۴۹م۔
(۹۷۳) گلزار خلیل : مولانا سیّد راحت حسین بھیکپوری (م ۱۳۷۸ھ) (ذریعہ : ۱۸).
(۹۷۴) گنجینۂ معارف یعنی آغاز و انجام : مولانا سیّد ذوالفقار علی شاہ
۵۶ ص ، پانچ آنے ، کوآپرٹیو کیپٹل پرنٹنگ پریس لاہور ۔
(۹۷۵) لمعۃ الانوار فی عقائد الابرار حصّہ اوّل : مولانا حسین بخش نجفی
۲۴۸ ص ، ساڑھے چھ روپے ، مکتبہ انوار النجف دریا خان ۔
(۹۷۶) لمعۃ الانوار فی عقائد الابرار حصّہ دوم : مولانا حسین بخش نجفی
۲۵۲ ص ، مکتبہ انوار النجف دریا خان ضلع بھکّر ، ثنائی برقی پریس لاہور ۔
(۹۷۷) ماخذ بداء : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (م ۱۳۷۶ھ)
۸۰ ص ، دائرہ تحقیق کھجوا ضلع سارن (ھند)۔
آغاز : بسملہ و حمد واضح ہو کہ مسئلہ بداء اسلام کے اہم ترین مسائل سے ہے اسی وجہ سے ہمارے پیشوایان برحق ائمہ معصومین علیہم السّلام نے اس کی ترویج میں کوشش بلیغ کی ہے ...
(۹۷۸) مثنوی عقائد اثنا عشری :مولانا محمّد حسین نوگانوی(م ۱۳۶۲ھ)(ذریعہ:۱۹)
(۹۷۹) مثنوی ہدایت حق : مولانا حکیم سیّد محمّد تقی سونی پتی
مطبع رضوی دہلی۔
آغاز :

سزاوار ستائش وہ خدا ہے ۔۔۔ کہ جس نے خلق کو پیدا کیا ہے
کیا ہر چیز کو اس نے ہے پیدا ۔۔۔ کئے سیارہ و ثابت ہویدا

(۹۸۰) مجمع المعارف / فکر عاقبت کار : شریف حسین
۱۶ ص ، جعفریہ تھریڈبال کمپنی لاہور ، ۱۳۷۹ ھ، الامان پرنٹنگ پریس لاہور ۔
آغاز : پیچھے حمد و ثنای بے انتہای خدای یکتا بی ھمتا کے اور صلواۃ و سلام بی منتہای نبی افضل الانبیاء مسند نشین قاب قوسین اوادنی صاحب یسین و طه محمّد مصطفی صلواۃ اللہ و سلامہ علیہ و آلہ الاطہار الذین سراج الھدی ...

(۹۸۱) مجمع المعارف : حاجی مرزا ابوالحسن شعرانی
ترجمہ : ڈاکٹر سیّد رضا حسین رضوی
۶۴ ص ، لائلپور ترجمہ خلاصہ کتاب بارہ ابواب
موت کی سختی اور قبر کی وحشت اعمال صالح جو باعث نجات ہیں، قیامت کے احوال ، آخر زمانے میں دین کی کیفیت ، اهل نعیم و اهل جهنم
* شرح نہج البلاغۃ ابی الحدید(عربی) : عبدالحمید معتزلی (م ۶۵۶ ھ)
(۹۸۲) مدح امیر المؤمنین : مولانا سیّد محمّد عادل (م ۱۳۹۵ ھ)
صرف ایک باب کا ترجمہ ، ۳۴ ص ، اپریل ۱۹۶۸م ، ضیاء برقی پریس کراچی.
(۹۸۳) مدیر «رضاکار» کے عقائد باطلہ اور مذهب شیعہ کے خلاف اجتہاد کی حقیقت : مولانا مرزا یوسف حسین
صفحات ۱۶ ، راولپنڈی : ملٹری پریس .
ہفت روزہ «رضاکار» کے ایک قاری نے جناب شیخ محمّد صدیق مدیر کو مسئلہ اجتہاد پر روشنی ڈالنے کے لئے لکھا جناب شیخ صاحب نے «اصل و اصول شیعہ» سے « اجتہاد » کے متعلق مضمون نقل کر دیا ۔ مولانا مرزا یوسف حسین نے اس عالمی شہرت کے مالک کے عقائد کو باطل قرار دیا ۔
(۹۸۴)مدیر و مجیب : مولانا سیّد محمّد اصغر
صفحات ۱۶
یہ رسالہ علامہ سیّد علی نقی کے بعض نظریات کی ردّ میں ہے
۱۹۵۹م نظامی پریس لکھنؤ .
(۹۸۵) مذهب اثنا عشری: مولانا سیّد محسن نواب (م ۱۳۸۹ھ)
۳۲ پیسے ، حسینی مشن کانپور .
(۹۸۶) مذهب شیعہ - ایک نظر میں : علامہ سیّد علی نقی نقوی (م ۱۹۸۸م)
۳۲ ص ، ۳۶ پیسے ، امامیہ مشن پاکستان لاهور ، ۱۹۶۹م .
(۹۸۷) مراۃ التحقیق : سیّد قوت علی بلگرامی سوزش
۳۲۰ ص ، تاریخ تحریر : ۱۲۹۹ ھ، مطبع نور الانوار ، ۱۳۰۰ ھ/۱۸۸۳م ،

نواب محمّد علی خان انجم نے تاریخ کہی :

زبدہ سادات ملجائے انام نخبہ احفاد خیر المرسلین

بست نام نامیش قوت علی دارہ از فضل خدا طبع متیں

گفت انجم مصرعہ تاریخ طبع می شود لاریب ازو تحقیق دیں

(۱۲۹۹ھ)

معلوم ہوتا ہے کسی وجہ سے یہ رسالہ ۱۲۹۹ ھ کو شائع نہ ہوسکا کیونکہ تاریخ اشاعت وہی ہے جو مذکور ہے .

آغاز : حمد بیحد سپاس لاتعداد اس علیم برحق اور حکیم مطلق کو سزاوار ہے ... امابعد محرر این تحریر و مقرر این تقریر حقیر سراپا تقصیر قوت علی ولد میر امامی بلگرامی ...

(۹۸۸) مرگ بر مقصرین حصّہ اوّل : چوہدری طفیل حسین

(۹۸۹) حصّہ دوم :

دو عنوانات : محمّد حسین ڈھکو کے فاسقانہ عقائد ، حسین بخش جاڑا کے عقائد باطلہ

۹۶ ص ، ادارہ فدایان عظمتِ آل محمّد پاکستان .

(۹۹۰)حصّہ سوم :

۱۲۸ ص .

(۹۹۱) المسائل الجعفریہ : مولانا سیّد علی نصر بن سیّد علی اظہر زیدی (ذریعہ : ۲۰).

(۹۹۲) مسائل و دلائل : علامہ سیّد علی نقی

حسب ذیل عنوانات : قرآن اور حدیث ، حقیقی مذہب اور ثابت حقیقتیں ، خدا اور قدرت ، رسالت اور خدا کا حکم و ارادہ ، شفاعت ، روح و قیامت ، امامت ، خلافت بلا فصل ، فضیلت و خصوصیّت رسول ، معجزات ، اہلبیت

۸۴ ص، گیارہ آنے ، امامیہ مشن لکھنؤ ،۱۳۶۳ھ ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ.

(۹۹۳) مسئلہ مساوات کا فیصلہ : مولانا سیّد علی

رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم اور حضرت علی علیہ السّلام ہم رتبہ ہیں کا ردّ ،

۱۰ ص ۔

(۹۹۴) مشکل کشائے عالم : مولانا سیّد ظل حسنین زیدی (م ۱۹۹۶م)
استمداد لغیر اللّٰہ کا جواز
۲۴۸ ص ، ڈھائی روپے ، ۱۳۸۴ ھ ، علمی پریس لاہور ، مولانا سیّد قائم علی فانی نے تاریخ کہی :

سجا تھا علم کا دربار اک دن ۔۔۔ جمع تھے سارے انسان اور سب جن
لگے تھے یوں سر ادقات نوری ۔۔۔ ہوں جیسے ضو فگن لمعات نوری
وہیں اک سمت استادہ تھا فانی ۔۔۔ ز عشق او حیاتش جاودانی
پڑھی اس نے بھی تصنیف یگانہ ۔۔۔ پھر اک دم بول اٹھا یوں والہانہ
سروش غیب آئی آسماں سے ۔۔۔ علی مشکل کشاہیں دو جہاں کے
الف اس میں بڑھا کرت بڑھاؤ ۔۔۔ محبّان علی کو پھر سناؤ
یہی تو سال تاریخ بیان ہے ۔۔۔ عدوسن سن کے جس کو نیم جاں ہے
(۱۳۸۴ ھ)

* نامہ شیعیان (فارسی) : میرزا حسن الحائری احقاقی کویتی ۔

(۹۹۵) مصباح العقائد : مولانا ناصر حسین نجفی
۲۵۶ ص ، مبلغ اعظم اکیڈمی فیصل آباد ، اسود آفسٹ پریس فیصل آباد ۔

* مصباح الہدایہ الی الخلافۃ والولایۃ (عربی) : آیت اللّٰہ روح اللّٰہ خمینی (م ۱۹۸۹م) ۔

(۹۹۶) مصباح الهدایة الی الخلافة و الولایة : مولانا محمّد حسنین سابقی
۲۰۸ ص ، تیس روپے ، ملتان ۔

(۹۹۷) معاد : مولانا سیّد محسن علی شاہ سبزواری (م ۱۳۴۷ ھ)
۲۷ ص ، جعفریہ ایسوسی ایشن لاہور ، حیدری پریس لاہور ۔

(۹۹۸) معاد : ترجمہ : مولانا شیخ علی ارشاد نجفی
صفحات ۲۳۶ ، قیمت ۱۵۰ ریال
یہ کتاب آیت اللّٰہ سیّد عبدالحسین دستغیب شہید کی کتاب « معاد » (فارسی) کا ترجمہ ہے اس میں موت و ما بعد الموت پیش آنے والے

حالات و واقعات کا تذکرہ ہے ایک مقدمے اور تین فصلوں پر مشتمل ہے سازمان تبلیغات اسلامی تہران، محرم الحرام ۱۴۰۶ھ/ ستمبر ۱۹۸۵ء۔

(۹۹۹) معارج العرفان : سیّد علی اکبر بن سلطان العلماء (م ۱۳۲۷ھ) (مطلع)۔

(۱۰۰۰) معارج العرفان فی فضائل أمناء الرحمن :مولانا حکیم سیّد مرتضی حسین زیدی
مسئلہ نورانیت محمّد رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و حضرت علی علیہ السلام
۶۴ ص ، کاظم بکڈپو دہلی ، ۱۳۵۰ ھ/ ۱۹۳۲م ، جید برقی پریس دہلی۔

(۱۰۰۱) معارف حقیقت المعروف مسئلہ حاضر ناظر : سیّد محمّد مہدی طاہر سبزواری
چھ ابواب ، ۵۶ ص ، انجمن حسینیہ جہانیاں ضلع ملتان ، ۱۹۷۷م ، سیّد الیکٹرک پریس ملتان۔

(۱۰۰۲)معارف نبوت : مولانا سیّد مہدی حسین سبزواری
صفحات ۱۶
انجمن امامیہ قصور، محرم الحرام ۱۳۸۶ھ/اپریل۱۹۶۶م تعلیمی پریس لاہور۔

(۱۰۰۳)معارف النبّوۃ و الامامت : ڈاکٹر سیّد احمد حسین نقوی
نبی و امام علیہم السّلام ہماری طرح انسان نہیں
۵۶ ص ، چھ آنے ، ادارہ معارف اسلام لاہور ، ۱۹۵۹م ۔

(۱۰۰۴)معالم الشریعہ فی النقد و التبصرہ علی عقائد الشیعہ حصّہ اوّل : مولانا سیّد ضمیر الحسن رضوی
مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو کی کتاب « اصول الشریعہ فی عقائد الشیعہ» کا ردّ
۲۳۲ ص ، سیّد الیکٹرک پریس ملتان ۔

(۱۰۰۵) جلد دوم :
۲۴۳ ص ، جوڑہ کلاں ضلع خوشاب ، اسود آفسٹ پریس فیصل آباد ۔

(۱۰۰۶)معدن الاسرار : سیّد خاقان حسین
عقائد (منظوم) (مطلع)۔

(۱۰۰۷)معراجیه : مولانا غلام حسنین کنتوری (م ۱۳۳۷ھ)
معراج جسمانی پر کئے گئے اعتراضات کے جوابات
۶۴ ص ، مطبع ناصری جونپور ۔
(۱۰۰۸) معرفت خلافت :
۸۶ ص (ناقص الآخر)۔
(۱۰۰۹)معرفت محمدؐ و آلِ محمدؐ : مولانا محمدؐ بشیر انصاری (م ۱۹۸۳م)
۱۴ ص ، مفت ، تعمیر پرنٹنگ پریس راولپنڈی ۔
(۱۰۱۰)معیار شرافت : علامه حسین بخش نجفی
۲۰۷ ص ، دس روپے ، مکتبه انوار النجف دریا خان ضلع بھکر ، ثنائی پریس سرگودھا ۔
(۱۰۱۱) معرفت بالنورانیه : مولانا غلام حیدر کلو ۔
حضرات اهلبیت علیهم السّلام کی خلقت نورانیه
۵۶ ص ، پچاس پیسے ، مکتبة الساجد ملتان .امان آرٹ پریس ملتان ۔
(۱۰۱۲) مقبول پرائمر حصّہ دوم : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۳۴۰ھ)
۵۰ ص ، پانچ آنے چھ پائی، افتخار بکڈپو لاهور، استقلال پریس لاهور ۔
(۱۰۱۳) مقدمه استقرار حق جونپور کا فیصله :
صفحات ۴۰ ، قیمت ایک آنه
۲۰ جولائی ۱۹۳۸ء کو پنڈت ٹھاکر پرشاد جونپور کی عدالت میں سیّد علی محمدؐ نے اهلسنت کے خلاف ایک مقدمه درج کیا تھا اس دعوی کے ساتھ که یه لوگ ہمیں قاتلان امام حسین علیه السّلام پر جلوس کے دوران لعنت کرنے سے روکتے ہیں چنانچه اس عدالت میں شیعوں کے حق میں فیصله ہوا ۔ یه کتاب اُسی روئیداد پر مشتمل ہے نایاب بکڈپو کشمیری گیٹ دهلی ، جمال پرنٹنگ ورکس دهلی ۔
(۱۰۱۴)مقصود الاعتقاد : مفتی میر محمدؐ عباس (م ۱۳۰۶ ھ)
مسئله نبوّت و امامت (منظوم)، ۲۴ ص ، ۱۳۰۰ھ ، مطبع چشمه فیض دہلی ۔

(۱۰۱۵) مکتب اسلام : مولانا سیّد کلب عابد نقوی ۔
* مکتب تشیع (فارسی) : شیخ محمّد رضا مظفر
(۱۰۱۶) مکتب تشیع : ڈاکٹر سہیل بخاری(م ۱۹۹۰م)
چھ باب : خدا کی پہچان ، پیغمبر کی پہچان ، امام کی پہچان ، اہلبیت کا تربیتی مکتب
۲۰۸ ص، بیس روپے ، جامعہ تعلیمات اسلامی کراچی، ۱۴۰۲ھ/ ۱۹۸۲م.
* مکتب رسول (ص) (فارسی): محسن قرائتی.
(۱۰۱۷)مکتب رسول (ص) : ڈاکٹر سہیل بخاری (م ۱۹۹۰م)
۵۵۶ ص ، جامعہ تعلیمات اسلامی کراچی ، سہیل پریس کراچی ۔
(۱۰۱۸)موازنہ حق و باطل : مرزا نوازش علی
مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو کے بعض نظریات کا ردّ
۱۴۹ص ، اکتوبر ۱۹۸۰م ، حیدری پریس لاہور ۔
(۱۰۱۹)مواعظ در اثبات معاد جسمانی : مولانا سیّد ابوالحسن کشمیری .(مطلع).
(۱۰۲۰)مولانا محمّد حسین ڈھکو سے ۱۵۰ سوال : صفدر حسین ڈوگر
۱۱۱ ص ، بارہ روپے ، ادارہ القائم لاہور ۔
(۱۰۲۱) مولانا محمّد حسین ڈھکو کے متضاد عقائد : مولانا محمّد حسنین سابقی
۱۲۷ ص ، امامیہ سکاؤٹس پاکستان ملتان ، ۱۳۹۶ ھ، آرمی پریس ملتان ۔
(۱۰۲۲) مولوی گلاب شاہ کے عقائد پر ضرب شدید : سیّد مظفر حسین تاثیر نقوی الاجتہادی
۱۶ ص ، پانچ پیسے ، دارالتبلیغ ملتان، ۱۹۶۸م، سیّد الیکٹرک پریس ملتان ۔
(۱۰۲۳) میزان العقائد : مولانا محمّد حسنین سابقی
۲۶۴ ص ، جامع الثقلین ملتان ۔
(۱۰۲۴) النبوّۃ پہلا حصّہ : مولانا سیّد علی بن سیّد صادق
عنوانات : نبوّت کی تعریف ، ثبوت نبوّت کی دلیلیں ، وجوب نبوّت پر اعتراضات اور ان کا دفعیہ ، ثبوت نبوّت کی بعض نقلی دلیلیں ، وحی کے

معنوں کی شرح ، عبارت سرسیّد احمد خان متعلق وحی و الہام ، سرسیّد احمد خان کی تقریروں کا جواب

۸۰ ص ، چار آنے ، انجمن دارالتألیف لکھنؤ ، مفید عام پریس لکھنؤ.

(۱۰۲۵) دوسرا حصّہ :

ردّ نظریات سر سیّد احمد خان

۸۴ ص ، چار آنے ، انجمن دارالتألیف لکھنؤ ، دین محمّدی پریس لکھنؤ .

(۱۰۲۶) نبوت : مولانا سیّد نجم الحسن کراروی (م ۱۴۰۲ھ)

۱۶ ص ، انجمن بوستان اکبر ملتان .

(۱۰۲۷) نجم العقائد : مولانا محمّد اعجاز حسن (م ۱۳۵۰ھ) (مطلع).

(۱۰۲۸) نصاب دینیات حصّہ اوّل : مولانا سیّد جلیس ترمذی

۶۴ ص، آٹھ آنے ، ترمذی کتاب گھر جنڈیالہ ضلع شیخوپورہ ۱۹۵۰م ، حجازی پریس لاہور .

(۱۰۲۹)نصاب تعلیم دینیات کی پہلی کتاب : علامہ سیّد محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م)

۲۷ اسباق ، ۳۶ ص ، تین آنے ، کوآپریٹو سٹیم پریس وطن بلڈنگس لاہور.

(۱۰۳۰)دوسری کتاب :

۳۶ ص ، تین آنے ، کوآپریٹو پرنٹنگ سٹیم پریس لاہور .

(۱۰۳۱) تیسری کتاب :

۵۶ ص ، چار آنے ، گلزار ہند سٹیم پریس لاہور .

(۱۰۳۲) چوتھی کتاب :

۹۶ ص ، چھ آنے ، گلزار ہند سٹیم پریس لاہور .

(۱۰۳۳) نظائر الایمان فی فصول الایمان : مولانا سیّد محمّد حسن امروہی(م ۱۳۱۹ھ)

* نظریۃ عدالۃ الصحابہ (عربی): ڈاکٹر احمد حسین یعقوب اردنی

(۱۰۳۴) عدالت صحابہ کا نظریہ : مولانا روشن علی نجفی(م ۱۹۹۶م)

عنوانات : صحبت اور صحابہ کا مفہوم ، اہلسنت کے نزدیک عدالت صحابہ کا نظریہ ،عدالت صحابہ کا نظریہ شیعوں میں ، عادل صحابہ کی شناخت کا صحیح

طریقہ ، عدالت تمام صحابہ کی تاریخی جزیں
۴۸۹ ص ، قم : انتشارات انصاریان .

(۱۰۳۵) نکات معرفت : سیّد اکبر مہدی حیدر آبادی
مسئلہ توحید کا بیان
۴۸ ص ، بنارس : الجواد بکڈپو ، ۱۹۶۴م .

(۱۰۳۶) نورِ ایمان : نواب سیّد ہادی علی خان
مصنّف کے اپنے الفاظ میں « اس میں اصولِ دین کا بطور مختصر بیان ہے اور ضمناً ولادت اور شہادت ائمہ معصومین علیہم السّلام کا بھی حال لکھا اور بعض جگہ فضائل اور مناقب بھی تحریر کئے تا وثوق عقیدت اور ایمان کی قوت میں ترقی ہو اور بحث معاد میں برزخ اور بہشت اور دوزخ کے بھی کچھ کیفیت درج ہے »
۲۹۸ ص ، ۱۳۰۲ ھ، مطبع صبح صادق عظیم آباد ، مولانا سیّد مظہر حسن نے تاریخ کہی :

زینت بزم امارت در جہان صاحب بذل و کرم یزداں پرست
خان و ہم نواب آن ہادی علی کز عطای او جہانش زیر دست
صانہ اللہ تعالی دائماً از جمیع شر این دنیائی پست
این ورق ها در عقائد بر نگاشت دسته از گل های دیں حق به بست
بعد ازاں در پٹنه مطبوعش نمود حاسداں را رنگ و رو از هم شکست
مصرعه تاریخ آن مظہر بگو بهر عالم آن کتاب هادی است
(۱۳۰۲ھ)

آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد اس زمانے میں تعلیم دین بالکل مفقود ہوگئی ہے اگر احیاناً کسی نے کچھ شوق کیا ...

(۱۰۳۷) نور نامہ اثنا عشری : قاری یعقوب علی خان نصرت
ایک آنہ ، مطبع اثنا عشری دہلی .(فہرست).

(۱۰۳۸) نوریا خاک : مولانا محمّد حسین ڈھکو
حضرات اہلبیت علیہم السّلام نور ہیں‌یا نہیں.۶۴ ص، مکتبہ جعفریہ سرگودھا

(۱۰۳۹) نوری انسان : مولانا سیّد گلاب علی شاہ
نبی اور امام نوع انسانی کا ہی ایک کامل و اکمل فرد ہوتا ہے
۴۱۶ ص ۰ پندرہ روپے ۱۳۹۶، ھ/۱۹۷۶م سیّد الیکٹرک پریس ملتان ۰
(۱۰۴۰) نوری انسان پر ایک نظر : مولانا محمّد عباس
« نوری انسان » پر ایک ناقدانہ نظر ، ۳۲ ص ، ایک روپیہ ، اسلامیہ مشن لاہور ۰
(۱۰۴۱) وجود باری تعالی اور فلاسفہ قدیم و جدید : مولانا سیّد نذر حسین گوپالپوری
۱۲۰ ص ، قیمت ایک روپیہ بیس پیسے
چار ابواب پر مشتمل ہے
مذاہب عالم کے خداؤں کا اجمالی تذکرہ ، وجود باری پر شبہات اور اس کے جوابات ، اثبات وجود باری پر دلائل ، ایتھم کی حقیقت اور اس کا بطلان اور ملحدین سے سوالات ، امامیہ مشن پاکستان لاہور فروری ۱۹۷۰ء ۔
(۱۰۴۲) وحی و الہام : آیت اللّٰہ میرزا عبدالکریم زنجانی
* وحی و الہام - برہان امامت : سیّد حسن جعفری مولوی فاضل لاہوری از آیت اللّٰہ دو سوال کردہ بودند ۔
(i) وحی چیست ؟ فرق میان وحی و الہام چیست ؟ و از کجا معلوم می شود صحیح بودن وحی چوں در این ملک این مطلب بسیار مہم است ۔
(ii) در ظہور امام دوازدہم چہ می فرمائید تعین وقت ظہور ایشاں شدہ است یا نہ آیا ممکن است کسے ملاقات نماید ایشاں را در زمان غیبتش یا نہ ؟
مشتمل است پر جواب این دو سوال
۱۱۹ ص مع متن و ترجمہ ، ۱۳۵۴ ھ/۱۹۳۵ ، علمی پرنٹنگ پریس لاہور ۔
(۱۰۴۳)ولایت فقیہہ کا تصور اور فلسفہ انتظار امام : مولانا سیّد علی شرف الدّین موسوی بلتستانی
۳۰ ص
امامیہ سٹوڈنٹس آرگنائزیشن پاکستان کھارادر یونٹ کراچی نے شائع کیا ۔

(۱۰۴۴) هادی المؤمنین : مولانا سیّد امیر علی
صفحات ۵۲
مولانا یاد حسین شمس آبادی نے ایک اشتہار مروجہ تبرا بازی کے خلاف چھاپا تھا یہ رسالہ اُسی کا جواب ہے
خود مصنف نے تاریخ طبع کہی :

لو یاد حسین آؤ اسے غور سے پڑھ لو — قرآن میں ہر جائے تولا و تبرا
دے جس کو خدا چشم بصیرت وہی دیکھے — قرآن میں اکیجا ہے تولا و تبرا
قرآن ہیں دو صاحت و ناطق یہ رہے یاد — دونوں سے ہویدا ہے تولا و تبرا
کیا وجه که الحمد ہوئی سبع مثانی — تاکید سے آیا ہے تولا و تبرا
تاریخ لکھو اس کی امیر اب تم اسی سے — الحمد سے نکلا ہے تولا و تبرا

۱۳۱۶ھ

سید مختار علی مدرس مدرسہ اسلامیہ اٹاوہ نے تاریخ کہی :

چو اشتهار فرستاد میر یاد حسین — بے جواب مدد کرد شاه خیبر گیر
جواب را شده عازم اخی امیر علی — بچند روز نمود این رساله تحریر
نوشت و ختم نمود آنگهی که آن دانا — شنید و دید و پسندید هر صغیر و کبیر
چو بود حق بطرف لامحاله اش از غیب — خدا رسول مدد کرد هم جناب امیر
بحق جمله شهیدان دشت کرب و بلا — بحق شاه شهیدان حضرت شبیر
بحق پنجتن پاک سید کونین — جزائے خیر کرامت کند خدائے قدیر
بدون فعل بخوان نائبیش تو مصرعه سال — خوشا جواب بیاد حسین (داد) امیر

۱۳۱۵ھ

رجب المرجب ۱۳۱۶ھ/ جنوری ۱۸۹۹ء مطبع اثنا عشری لکھنؤ۔
آغاز : بسمله ... اما بعد ہیچمدان ژولیدہ بیان خاکسار ازلی عاصی امیر علی ابن سید حسن علی ... عرض کرتا ہے کہ درینولا ایک قطعہ اشتہار کہ جس کو فضیلت مآب خیر خواہ دارین مولوي سیّد یاد حسین ...
(۱۰۴۵) هدایت المؤمنین : مولانا سیّد ابوالحسن المعروف به بچھن صاحب (م ۱۳۰۹ھ)
۱۸ ص ، شعبان ۱۳۰۶ ھ، مطبع محمّدی وزیر گنج لکھنؤ۔

(۱۰۴۶) هدایة المومنین الی اصول الدین :
ترجمه : محمّد علی اکبر بن حکیم سیّد الهام علی
۱۶ ص
حضرت شیخ الطائفه شیخ ابو جعفر محمّد ابن الحسن طوسی کے رسالے کے ترجمه مع متن پر مشتمل ہے اصل رساله عربی میں ہے ایك مقدمه اور پانچ فصلوں (اصول دین) پرمشتمل ہے .مطبع جعفری لکھنؤ.

* هدیة المستبصرین (فارسی) : مولانا محمّد اسماعیل (م ۱۳۹۶ھ).

(۱۰۴۷) هدیة المستبصرین فی ردّ شبهات المقصرین : مولانا ضیاء حسین ضیاء
مولانا شیخ محمّد حسین ڈھکو کی کتاب « اسرار الشریعه فی عقائد الشیعه » کا ردّ ، اس کتاب میں مسلك شیخ احمد احسائی (م ۱۲۴۱ھ) کو برحق ثابت کیا گیا ہے مولانا مرحوم خود فرماتے ہیں :

آفرین بر قوم احساء آفرین	مؤمنین عارفین و عاملین
السّلام احقاقیاں احسائیاں	مؤمنان مستبصران مولائیاں
خوانده ام احقاق حق را بار بار	رحمتی بر شیخ موسی صد هزار
معضلات شیخ بر من حل شده	از بیانش کشف هر مشکل شده

۱۰۶ ص ، دس روپے ، درس آل محمّد سرگودھا ، اپریل ۱۹۸۰م ، اسود آفسٹ پریس فیصل آباد .

* تحفه عباسی (فارسی) : محمّد طاهر .

(۱۰۴۸) هدیه محمدی : حکیم سیّد محمّد علی فیض آبادی
۱۳۶ ص (ناقص الآخر) ، مطبع اکسیر اعظم بنارس.
آغاز : بسمله و خطبه اما بعد امیدوار رحمت لم یزلی حکیم سیّد حسن عسکری خدمات عالیات میں حضرات مومنین کے مدعا طراز ہے که یه رساله نادره و عجاله باہره جو اصول دین میں ایك قابل قدر اور ممتاز رساله ہے .

(۱۰۴۹) هدایة المومنین فی اصول الدین : مولانا غلام حیدر کلو
۷۰ ص ، مفت ، کهروڑ پکا .

(۱۰۵۰) هدیه نوریه/ تحفة الابرار : نواب ابرار علی خان
۱۳۶ ص ، رمضان المبارک ۱۳۲۴ھ، مطبع تصویر عالم لکھنؤ.
آغاز :بسمله و خطبه سزاوار حمد و ثنا وه خدا ہے که جس نے انسان کو زیور علم و فہم سے آراسته کیا اور اس کرامت و نعمت سے بشر کو اشرف المخلوقات ہونے کا شرف دیا ..

(۱۰۵۱)ہستی باری تعالی کا ثبوت : مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری
۵۵ ص، الجواد بکڈپو بنارس ، ۱۹۵۶ء.

(۱۰۵۲) ہماری اسلامی تعلیمات اور ہمارا ذہنی انتشار : ڈاکٹر کاظم علی رسا
۱۰۴ ص ،۷۵ پیسے ، انٹر نیشنل پریس کراچی .

(۱۰۵۳) یا علی مدد : مولانا خواجه عابد حسین انصاری (م ۱۳۳۰ ھ)
استمداد لغیر الله پر بحث ،۳۱ ص ، دو روپے ، پاکستان ٹائمز پریس لاہور .
* یا علی مدد (فارسی) : عبدالرضا ابراهیمی رئیس شیخیه کرمان .

(۱۰۵۴)یا علی مدد : ڈاکٹر کاظم علی رسا
۴۶ ص ، کتابخانۂ ابراهیمیه کراچی ، شیخ شوکت علی پرنٹرز کراچی .

(۱۰۵۵) یا علی مدد : مولانا محمّد لطیف نجفی
غیر الله سے مدد کا ثبوت ، کتاب کی ابتدا ان الفاظ سے ہے « ادیان عالم میں مذہب شیعه خیر البریّه ہی فقط ایسان مذہب و مسلک ہے جس کے مسلمات و اعتقادات مسلم اور ناقابل تسخیر ہیں » اس عبارت سے یوں معلوم ہوتا ہے که مصنّف کی نگاه میں شیعیت مستقل ایک دین ہے ، ۴۸ ص ، انجمن حسینیه آلِ رسول شاهدره .
* آسان عقائد (فارسی) : مجلس مصنّفین .

(۱۰۵۶)آسان عقائد جلد اوّل :

(۱۰۵۷)آسان عقائد جلد دوم : مولانا محمّد علی فاضل
درباره امامت ، امامت عامه یا ولایت فقیه .
۲۳۵ ص ، ۱۴۱۰ ھ /۱۹۸۹م ، دارالثقافة الاسلامیه کراچی .

(۱۰۵۸) اثبات الرجعة : مفتی میر محمّد عباس (م ۱۳۰۶ھ) (ذریعه : ۱).

* اثبات الرجعة (فارسی) : محمّد رضا طبسی .

(۱۰۵۹) اثبات الرجعة : مولانا سیّد محسن نواب

۱۳۵۵ ھ، نجف .

(۱۰۶۰) امامت : میرزا احمد سلطان خاور

۱۳۲۰ ھ (ذریعه : ۲).

* الباب الحادی عشر (عربی) : فاضل مقداد .

(۱۰۶۱) ترجمه باب حادی عشر : سیّد تصدق حسین (م ۱۳۴۸ ھ) (ذریعه : ۴).

مناجات، نعت و قصائد

(۱۰۶۲)آفتاب محشر : میرزا کاظم حسین محشر

مناجات ، نعت و قصائد نعت و قصائد

۵۹ ص ، ۶ آنے ، معیار پریس لکھنؤ ، ۱۹۱۳م / ۱۳۳۱ ھ ، سیّد نیّر آغا اشھر نے تاریخ کہی :

جلوہ گری سے اس کے ملک سخن ہے روشن ہے آفتاب دیگر یہ آفتاب محشر
نکلی زبان اشھر ، بہر دعا دھن سے مقبول عام الھی ہو یہ کتاب محشر (۱۳۳۱ھ)

آغاز : بتوں میں یہ نیا انداز ہے قدرت نمائی کا
رہیں گھر میں خدا کے اور کریں دعوی خدائی کا
مقید کو کہے آزاد رو یہ کس کی طاقت ہے
کوئی مجبور خواھاں کیوں ہو ہم سے جبّہ سائی کا

(۱۰۶۳)آیات مقتل : سیّد امانت حسین بخاری

۹۶ ص ، تین روپے .

(۱۰۶۴)اجر رسالت (ص) : وحید الحسن ھاشمی

۱۶ ص ، لاھور : ادارہ ایمانیہ مشن لاھور آرٹ پریس لاھور .

آغاز :نقش رہ عقبی رہ جائے یا کفر کی دنیا رہ جائے
شبیر نے مر کر بتلایا کیا مٹ جائے کیا رہ جائے

(۱۰۶۵)احسن القصائد : سیّد کاظم حسین محشر

قصیدہ دربارہ عید غدیر

۱۲ ص ، شام اودھ پریس لکھنؤ.

(۱۰۶۶)احسن الکلام : سیّد ابن الحسنین فائز (ذریعہ : ۲۵).

(۱۰۶۷) اخلاص نفیس : سیّد خورشید علی نفیس
فریاد بحضور حضرت قائم آل محمّد (ع)
۱۶ ص ، تین آنے ، حیدرآباد دکن : کتب خانہ حیدری ، مطبع حیدری حیدرآباد دکن ، ۱۳۷۳ ھ /۱۹۵۴م.
آغاز :
اے حق کے رازداں میری امداد کیجئے اے مرتضیٰ کی جاں میری امداد کیجئے
اے مالك جہاں میری امداد کیجئے اے نور کن فکاں میری امداد کیجئے

(۱۰۶۸) اردو کی دو قدیم مثنویاں : میر اسماعیل امروهی (م ۱۱۲۳ ھ)
دونوں مثنویاں « وفات نامہ بی بی فاطمہ (ع)، اور «معجزہ انار» سیّد نائب حسین نقوی نے مرتب کیں
۱۹۲ ص ،۴ روپے ، لاهور : مجلس ترقی ادب ، نقوش پریس لاهور ، ۱۹۶۹م .

(۱۰۶۹)ارمغان عقیدت : مولانا سیّد علی حسن اختر (م ۱۹۸۹م)
۲۲۴ ص، کراچی: محفوظ بك ایجنسی، سندھ آفسٹ پریس کراچی،۱۴۰۳ ھ.

(۱۰۷۰) استغاثات :
تین آنے ، مراد آباد : شیعہ دائرۃ الاشاعت توگانواں .

(۱۰۷۱)اسوہ حسنہ : محمّد حسین خان حسین بلتستانی
۱۶ ص ، کراچی : دستہ حسینیہ بلتستانی ، سول اینڈ ملٹری پریس کراچی .

(۱۰۷۲)افسانہ عشق : سیّد عباس حسین ششدر شاگرد میر شمس الدّین فیض
۱۶۶ ص ، مطبع محبوب شاهی حیدرآباد دکن ، ۱۲۹۶ ھ، ششدر کے شاگرد حیات علی نشتر نے تاریخ کہی :
اوستاد زماں ہے اپنا اوستاد فہیم همسر نہ کلام میں ہوں عرفی و کلیم
کس حسن سے مطبع میں چھپا ہے دیواں دیکھا نشتر عجب دیوان علیم
(۱۲۹۶ ھ)

نمونہ کلام :
ہوں طالع عباس پہ سو جاں سے فدا فرزند علی بازوئے شاہ شهدا

ہم رتبہ جعفر ہوئے بازو جو کٹے پایا جو نشان اوج گئی ھاتھ بڑھا

(۱۰۷۳)افکار نفیس : سیّد انصار حسین نفیس فتح پوری
۲۷۸ ص ، ۱۵ روپے ، ناظر پرنٹنگ پریس کراچی ، ۱۹۷۷م .

(۱۰۷۴)انامن الحسین (ع) : رئیس امروھی(م۱۹۸۸م)
دس روپے ، کراچی : رئیس اکیڈمی ، سندھ آفسٹ پرنٹرز کراچی .
انجام:

شان حیدر خانہ کعبہ کی شوکت کھل گئی آپ کا اعجاز اور اس کی کرامت کھل گئی
بیت کعبہ نے دکھائی صورت شق القمر کھل گئی دیوار یا کعبے کی قسمت کھل گئی

(۱۰۷۵)انتخاب کلیات مولانا سخا دھلوی : مولانا سیّد نظر حسن سخا
اردو و فارسی قصائد و قطعات
۱۱۲ ص ، ۱۰ روپے ، شاداب پرنٹنگ پریس راولپنڈی .
نمونہ کلام اردو :

کلمہ پڑھا ہے ابروئے خمدار دیکھ کر ایمان ہم تو لائے ہیں تلوار دیکھ کر
چلتے ہوؤں کو چال سے پہچانتا ہوں میں جیسے حکیم نبض کی رفتار دیکھ کر

فارسی :

امیر المومنین مولی علی ابن ابیطالب(ع) اخ و مہر حبیب کبریا و شوھر زھرا(ع)
امام المتقیں یعسوب دیں نام آور صفین ید اللہ شاہ مرداں شیر یزداں افضل و اولی

(۱۰۷۶)انتصار مظلوم (ع) : سیّد محمّد جعفر الزمان
۲۸۰ ص ، ۱۵ روپے ، گوجرہ ، لائلپور نفیس پرنٹنگ پریس فیصل آباد ، ۱۹۷۸م .

(۱۰۷۷)انفاس قدسی : قدسی جائسی
۹۶ ص ، ایک روپیہ ، رائے بریلی : قدسی بکڈپو جائس ، مطبع اسرار کریمی الہ آباد .
علامہ شفق رضوی نے تاریخ کہی :

خوب نکلا مصرعہ تاریخ برجستہ شفق پھر قصیدے منقبت کے واہ قدسی نے لکھے
۱۳۵۴ ھ

آغاز :

صحن گلزار ہے گنجینہ فطرت یکسر گل تو یاقوت ہیں اور قطرہ شبنم گوہر

پھر بہار آئی کھلے پھول عنادل چہکے پھر ہوا صحن چمن رشک جناں سر تا سر

(۱۰۷۸) انمول موتی : محمّد جعفر حاجی نذر علی دیوجی

۳۲۰ ص ، مسلم پرنٹنگ پریس کراچی

آغاز :

رہ وفا میں کچھ ایسے مقام آتے ہیں جہاں حسین (ع) ہر اک غم پہ مسکراتے ہیں

(۱۰۷۹) انوار حق : احسان امروہی

۲۲۴ ص ، کراچی : احسان الادب کورنگی، عباسی لیتھو آرٹ پریس کراچی ، ۱۹۶۵م .

(۱۰۸۰) اوصاف علی (ع) : حکیم محمّد حسن

۹۶ ص ، ساڑھے چھ آنے ، مطبع نامی میرٹھ ، ۱۳۲۹ھ/۱۹۱۱م .

(۱۰۸۱) اولیائے کرام اور شعرائے عظام آستانہ مولا علی(ع) پر : محمّد وصی خان

امام شافعی ، جنید بغدادی ، منصور حلاج ، شیخ عبدالقادر جیلانی ، شیخ سعدی شیرازی ، مولانا رومی و غیرھم کا حضرت علی (ع) کو منظوم نذرانہ عقیدت

۳۲۸ ص ، ۲۰ روپے ، کراچی : محفل حیدری .

(۱۰۸۲) ایمان بالغیب : سیّد محمّد شاد زید پوری (م ۱۹۵۶م)

سیّد محمّد احفاد نے مرتب کئے .

۱۱۲ ص ، دو روپے آٹھ آنے ، کراچی : شاد اکیڈمی کاشانہ زہرا ناظم آباد ، جاوید پرنٹنگ پریس کراچی ، ۱۹۵۷م .

آغاز : تخمیس بر شعر عرفی :

غیبت میں رہو اور خدا بھی نہ کہے دل ہے عالم امکاں سے بہت دور یہ منزل

تدبیر سے حل ہو نہیں سکتی تھی یہ مشکل تقدیر بیک ناقہ نشانید دو منزل

سلمائی حدوث تو ولیلائی قدم را

(١٠٨٣)ایمان و عدل : سیّد برکت حسین ابن بابا لعل شاہ سوراسی
٧٠ ص ، ١٩٦٧م
(١٠٨٤)باب العلم : حسین سحر
١٢٨ ص ، ١٢ روپے ، ملتان : مکتبہ اہل قلم ، پاکیزہ پرنٹنگ پریس ملتان ، ١۴٠١ھ/ ١٩٨٠م .
(١٠٨٥)بربطِ احساس : سیّد عاشور کاظمی
٩٦ ص ، ڈیڑھ روپیہ.
آغاز :

رحمت بزم دو جہاں ، شاہ مدینہ و نجف — بہر شہید کربلا ، ایك نظر میری طرف
کار گہ حیات میں کفر ہے آج صف بہ صف — مرد خدا نکل بھی آ تیغ بدست و سر بکف

(١٠٨٦)بزم سلطانی :
مولانا عارف حسین عارف ، مولانا سیّد سبط حسن ، مولانا سیّد محمّد عادل ، مولانا حکیم سیّد محمّد محسن ، مولانا سیّد حسن نواب ، مولانا حکیم سیّد اقبال رضا ، مولانا سیّد محمّد داؤد ، مولانا سیّد نجم الحسن ، مولانا مرتضی حسین ، مولانا سلیمان عباس وغیرہ کے کہے ہوئے قصائد .
٦٢ ص ، چار آنے ، لکھنؤ : سخاوت بکڈپو ، الواعظ صفدر پریس لکھنؤ ، ١٩٣٧م .
آغاز :

سہل ہے قبلہ نما خاك کا پیکر ہو جائے — کشتی نوح کا طوفان میں لنگر ہو جائے
راستہ پانی میں ہو آگ گل تر ہو جائے — اتنا انسان بڑھے آگ گل تر ہو جائے
پر یہ ممکن نہیں احمد سا پیمبر ہوجائے

(١٠٨٧) بزم ناصری :
٧١ قصائد ، لکھنؤ : صادق بك ایجنسی .
(١٠٨٨) بصیرت : ڈاکٹر نعیم تقوی
٨٠ ص ، ١٥ روپے ، کراچی : مجلس افکار اسلامی ، افریشیا پرنٹنگ پریس کراچی ، ١٩٧٨م .

(۱۰۸۹) بوئے خلد : (ذریعہ : ۳).

(۱۰۹۰) بیاض عابدیہ : سیّد ہاشم رضا عابدی
الہ آباد : انجمن عابدیہ ، ۱۹۵۲م.

(۱۰۹۱) پروانہ جنت : حکیم سیّد مظاہر حسین امروہی
۱۵۰ ص (ذریعہ : ۳).

(۱۰۹۲) پھولوں کا زیور/ چودہ ساغر : سیّد اولاد حیدر فوق بلگرامی (م۱۹۴۲م)
۱۴۴ ص ، مطبع یوسفی دھلی ، ۱۳۲۴ ھ/۱۹۰۶م .
آغاز :
آمد ہے بوستان جہاں میں بہار کی رونق ہے اوج پر چمن روزگار کی
شہرت ہے چار سمت گلونکے نکھار کی صورت ہے عندلیب دل بیقرار کی
نغمہ سرائیوں میں بھی شوق آشکار ہیں منقار ہیں کہ دو الف انتظار ہیں

(۱۰۹۳) تجلّی : زیبا
۳۲ ص ، ذوالفقار پرنٹری بمبئی .

(۱۰۹۴) تجلّی فاران : احسان امروہی
۲۳۲ ص، کراچی: احسان الادب ، عباسی لیتھو آرٹ پریس کراچی، ۱۹۶۲م .
آغاز :
روشن ہر ایک دل ہے تا بندہ ہر نظر ہے نور محمدی سے ہر بزم جلوہ گر ہے

(۱۰۹۵) تحفہ مومنات : سیّد طاہرہ خاتون
حدیث کساء کے ترجمے کے ساتھ ساتھ دیگر قصائد
۱۴۴ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، کراچی : انجمن محفل زھرا .

(۱۰۹۶) تسبیح فاطمہ (ع) : نسیم امروھی
۸۲ ص ، گاما پرنٹنگ پریس کراچی، ۱۳۹۳ھ/۱۹۷۳م.
آغاز :
مسند رئیس بزم طہارت ہیں فاطمہ (ع) درّ یتیم تاج شفاعت ہیں فاطمہ (ع)

(۱۰۹۷) تسنیم و کوثر : احسن رضوی
۷۶ ص ، سوا روپیہ ، بمبئی : محمّدی کتب خانہ .

(۱۰۹۸)تنویر تخیّل : مولانا نجم الدّین المعی (م ۱۳۵۰ھ)
۲۶۴ ص ،۵ روپے ، عہد آفرین پریس حیدرآباد (دکن).
(۱۰۹۹)تنویر مودّت : سیّد فدا حسین فدا بخاری
۴۴۸ ص ، فیصل آباد : مکتبہ تنویر مودت ، اشرف پریس لاہور ، نواب جلال میرزا خانی نے تاریخ طبع کہی :
تاریخ جلال ہے «ولا» سے تنویر مودت بخاری (۱۹۶۶م)
(۱۱۰۰)تہذیب ماتم : خلش پیرا صحابی
۳۲ ص ، ۵ آنے ، رہن پریس لاہور .
(۱۱۰۱) جام جوش : مولانا محمّد تقی ساحر شاہ آبادی
۲۴ ص ، آرمی پریس دہلی .
(۱۱۰۲) جان سخن : مولانا سیّد افسر عباس زیدی
۱۶۸ ص ، دس روپے ، لاہور : امامیہ پبلی کیشنز ، شرکت پرنٹنگ پریس لاہور ، ۱۴۰۳ ھ .
(۱۱۰۳) جشن مومنین : سیّد شریف حسین حیدر پانی پتی
۸۰ ص ، ۵ روپے ، لاہور: امامیہ کتب خانہ .
آغاز :
سلام اُس نور واحد پر شناسا تھا جو وحدت کا درود اُس پر نظر آتا تھا جلوہ جس میں قدرت کا
(۱۱۰۴) جلوہ حسینی : سیّد عترت حسین رضوی
۴ آنے ، بستی : انجمن تولاّ بلّور ، ۱۹۲۵م (در نجف ۱۹۲۵م)
(۱۱۰۵) جلوۂ طور : مولانا طور جونپوری
۸ ص ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ .
(۱۱۰۶) جلوۂ معصومیت : احسان امروہی
۲۲۴ ص ، ۳ روپے ، کراچی : احسان الادب ، ۱۹۶۳م ، عباسی لیتھو آرٹ پریس کراچی .
(۱۱۰۷)جواہر پارے : سیّد محمّد ہادی زیدی (م ۱۹۳۹م)
سرفراز قومی پریس لکھنؤ ، ۱۹۴۲م.

آغاز :

عرب کی سرزمیں جو فخر ہے اس ہفت کشور کی پھریرا اپنی عظمت کا اڑاتی ہے جہان ترکی

(۱۱۰۸) چراغ فکر : غلام حسین خان خلش پیرا صحابی

۳۲ ص ، لاہور: امامیہ کتب خانہ ، حمایت اسلام پریس لاہور، ۱۹۶۹م.

(۱۱۰۹) چراغ مصطفوی (ص) : فدا حسین شمیم بلتستانی

۲۲۱ ص ، ساڑھے سات روپے ، بلتستان : قراقرم پبلشرز ، سکردو ، ایس ٹی پرنٹرز راولپنڈی .

(۱۱۱۰) چشمۂ کوثر : آغا صادق حسین

۱۰۰ ص،۲ روپے ، سیّد الیکٹرک پریس ملتان ، ۱۳۸۶ ھ.

نمونہ کلام :

میم کہتا ہے کہ محبوب کا جلوہ ہوں میں حجّت «ح» ہے کہ وحدت کی تمنا ہوں میں

دوسرا میم مصر ہے کہ مدینہ ہوں میں دعوی «دال» کہ دلدار سراپا ہوں میں

چاند ہی دیکھ کے اُس نور کو شرماتا ہے کوئی نقطہ نہیں ہے داغ نظر آتا ہے

(۱۱۱۱) چمنستان عقیدت حصّہ اوّل : فاطمہ زیدی

۱۰۲ ص ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ.

(۱۱۱۲) چند کلیاں چند پھول : سیّد زین العابدین

۸۸ ص ، کراچی : باب الاسلام پریس ،۱۹۷۲م.

(۱۱۱۳) حدیث کربلا : نور لدھیانوی

۲۰۸ ص ، اشرف پریس لاہور .

آغاز :

عبادتوں کا جو عنوان ہے تو ذکر علی (ع) کمال مرکز ایمان ہے تو ذکر علی (ع)

سکون قلب کا سامان ڈھونڈنے والو سکون قلب کا سامان ہے تو ذکر علی (ع)

(۱۱۱۴)حربہ حیدری/ غزوہ حیدری : حیدر مرزا (مترجم)

حملہ حیدری میرزا محمّد رفیع باذل (م ۱۷۱۱م) کی تکمیل مرزا ابو طالب اصفہانی نجف نے کی خود کہتے ہیں .

کہ سیّد ابو طالب نامدار کشیدہ بنظم آں در شاھوار

که در اصفهان بود آن نامور — که گفته ز باذل بسی بیشتر
بسال هزار و صد و سی و پنج — نجف یافت از غیب این طرفه گنج

۸۵ ص .

(۱۱۱۵)حریم رسالت (ص) : سیّد اطہر حسین
۷۳ ص ، ۳ روپے ، لکھنؤ : مکتبہ دین و ادب ، ۱۹۷۸م .

(۱۱۱۶)حسین (ع) اور انقلاب : جوش ملیح آبادی (م ۱۹۸۲م)
۴۰ ص ، بمبئی .

(۱۱۱۷) خزینة الکونین : سیّد غلام حسین فائز
۵۰ ص ، اقبال برقی پریس ملتان .

(۱۱۱۸)خزینہ حزینہ : حکیم محمّد شجاع الدّین
نعت ، منقبت ، مراثی اور نوحے ، اردو کے علاوہ فارسی و عربی کلام بھی اس کتاب میں موجود ہے .
۱۴۴ ص ، ۱۳۰۱ ھ، نیو امپریل پریس لاہور .
[حکیم شجاع الدّین بن حکیم گل محمّد بن حکیم نور محمّد صاحب «نہایة الطب (عربی) » بن حکیم خدابخش بن حکیم محمّد اسحاق صاحب «تذکرہ اسحاقیہ (فارسی) طب) » ، لاہور محلہ حکیماں میں پیدا ہوئے داغ ہجراں (دیوان - اردو) ، رسالہ جدری (اردو) ، ہدایة الاطباء ، ازالة المہموم فی تقسیم العلوم (عربی) اور ردّ التردید کے مصنف ہیں ردّ التردید کے علاوہ تمام کتابیں چھپی ہوئی ہیں آپ کے صاحبزادے حکیم احمد شجاع (م ۱۹۶۹م) معروف ڈرامہ نویس و دانشور گزرے ہیں].

(۱۱۱۹)خطبات راشدہ و زیارت ناحیہ مقدسہ : مولانا سیّد علی حسن اختر امروہی
خطبہ غدیر ، خطبہ سیدہ فاطمہ (ع) در دربار خلافت ، خطبہ شقشقیہ ، خطبہ سید الشہداء در میدان کربلا ، خطبہ سیدہ زینب (ع) در دربار یزید ، خطبہ امام زین العابدین (ع) در دربار یزید اور خطبہ معاویہ ثانی بوقت تاجپوشی کا منظوم ترجمہ .
۵۶ ص ،۲۰ روپے ، جاوید پریس کراچی .

(۱۱۲۰)خونتابۂ دل : سیّد محمّد انور حسین
۱۵۰ ص ،۴ روپے ، لاہور آرٹ پریس انار کلی لاہور ۔

(۱۱۲۱)دُرِّ آداب : سیّد شمشاد حسین شمشاد
۲۸ ص، رفاہ عام سٹیم پریس لاہور، ۱۳۳۳ ھ۔
آغاز :
کیا لکھے حمد خدائے دو جہاں ہے قلم میں اس قدر طاقت کہاں
وہ ہے خلاق دو عالم بیعدیل ذات اس کی سب سے ہے اقدس خلیل

(۱۱۲۲)دُرِّ منظوم : مولانا سیّد وجاہت حسین ناظم
نعت ، قصیدہ درباره حضرت علی (ع) امام حسین (ع) اور امام مہدی علیہم السّلام
۶۴ ص ، یوسفی پریس لکھنؤ ، ۱۳۵۰ھ/۱۹۳۳م۔
آغاز :
مبارک ہو مبارک اے جوانان گلستانی وہ دیکھو آ رہا ہے ابر برساتا ہوا پانی

(۱۱۲۳) دور منقبت :
۱۲۷ ص ، کراچی ، ۱۹۶۴م۔

(۱۱۲۴)دیوان ابیات الجنان فی سیّد الانس و الجانّ : مولانا حکیم سیّد مقرب علی خان
۶ آنے ، مطبع اثنا عشری دهلی (فہرست)۔

(۱۱۲۵) دیوان حضرت علی(ع) : ایم اے شاهد (مترجم)
منظوم ، ۱۴۸ ص ، ۳ روپے ، کراچی : پیر محمّد ابراهیم ٹرسٹ ،۱۹۷۶م۔

(۱۱۲۶)دیوان مبارک : واجد علی بادشاہ
۹۲ ص، مطبع سلطانی کلکتہ ، ۱۲۷۸م۔

(۱۱۲۷)دیوان یوسف علی خان : یوسف علی خان ناظم والی رامپور شاگرد غالب
۲۴۵ ص، مطبع حسنی رامپور،۱۲۷۸ ھ۔
نمونہ کلام :
خستہ خنجر ستم کو سلام خسرو دیں امام ابن امام
جس کے خوں سے ہوئی ہے نام آور وہ زمیں کربلا ہے جس کا نام
خیمہ ھــــائے خدایگان امم بعد لٹنے کے جل رہے ہیں تمام

(۱۱۲۸)ذکر جمیل : سیّد غلام مرتضی ناظر نانوتوی
۱۸ ص ، ایک آنہ ، کراچی: انجمن پنجتنی ، باب الاسلام پریس کراچی ۔

(۱۱۲۹)ذوالفقار : مرزا کاظم حسین محشر
۱۶ ص ، اصح المطابع ، ۱۳۲۶ ھ ، خود محشر نے تاریخ طبع کہی :
مژدہ باد ای چشم مشتاقان نظم جنگ خیبر طبع شد در انتظار
سر بجیب فکر محشر رفت و گفت سال طبعش ذوالفقار آبدار
(۱۳۲۶ھ)

(۱۱۳۰)ذوالفقار : شمیم کرہانی
۴۸ ص ، پچاس پیسے ، لکھنؤ : احباب پبلشرز ، سرفراز پریس لکھنؤ ، ۱۹۶۴م ۔
آغاز :
باطل شکن ، مجاہد ایماں تھی ذوالفقار تدبیر چارہ سازی انساں تھی ذوالفقار
شیر خدا کی جنبش مژگاں تھی ذوالفقار آئینہ جلالت یزداں تھی ذوالفقار
روشن ہے کائنات پہ قیمت میں قدر میں اُتری تھی آسمان سے چمکی تھی بدر میں

(۱۱۳۱)رنگ عقیدت : محترمہ سکندر حیا بریلوی
۹۴ ص ، ۴ روپے ، کراچی : بزم ادب پاکستان ،باب الاسلام پرنٹنگ پریس کراچی ، ۱۹۷۷م ۔

(۱۱۳۲)روشنی : سیّد سیف زلفی
۱۳۶ ص ، لاہور : حلقہ اھل کرم ، حیدری پریس لاہور ۔

(۱۱۳۳)روضہ رضواں : نواب رضا علی خان
بطرز ہفت بند ملا کاشی، ایک آنہ ، مطبع اثنا عشری دھلی (فہرست)۔

(۱۱۳۴)ریاض باسط / نسخہ خوب : مولانا سیّد باسط علی
ایک روپیہ ، مہابن ضلع متھرا ۔

(۱۱۳۵)ریاض نور :
۴ آنے ، لکھنؤ : کتب خانہ اثنا عشریہ ۔

(۱۱۳۶)زاد آخرت : بانو زیدی بیگم سیّد زوار حیدر نقوی

۱۱۱ ص ، الطاف پرنٹرز راولپنڈی ۔

(۱۱۳۷)زاد آخرت : محترمہ سعید النساء آثیمہ

حیدرآباد (دکن)۔

(۱۱۳۸)زاد سبیل آخرت : سیّد اولاد حسین رضوی بن سیّد ثابت علی پھپسری

۴۴۶ ص ، مطبع نولکشور لکھنؤ ، ۱۳۱۵ھ، سید اعجاز حسین اعجاز نے تاریخ کہی :

مداح سلام و خمسه های بی مثل فرمود چه در سلک نظم خود سفت
اعجاز چو کرد فکر سال تاریخ مرغوب جهان با سر ہاتف گفت
۱۳۱۵ ھ

آغاز :

سرکار ذوالجلال ہے سرکار مصطفی (ص) سب انبیاء میں لمعہ انوار مصطفی (ص)
اللہ رے قدر و منزلت صاحب براق روح الامین ہیں حاشیہ بردار مصطفی (ص)

(۱۱۳۹) زمزمہ خلافت : نواب سیّد اسد اللہ خان شوق بنارسی ۔

قصیدہ دربارہ عید غدیر ، ۸ ص ، رفاہ عام سٹیم پریس لاہور ، ۱۹۱۴م ۔

(۱۱۴۰) ساغر سلیم : سیّد علی اطہر مرغوب نقوی

۶۴ ص ، ۱۲ آنے ، لکھنؤ ، ۱۹۵۲م۔

(۱۱۴۱) ساغر محبوبی : اولاد حسین سجاد

۲۵۶ ص ، ایک روپیہ ، ۱۳۳۱ ھ ، مولانا اشرف علی اشرف نے تاریخ کہی :

مرحبا اے حضرت سجاد من منقبت گو منقبت خان و فہیم
خوب لکھا ہے مثال و لا جواب نسخہ مولود از فضل کریم
خامہ اشرف نے لکھا سال طبع نعت محبوب خداوند حلیم (۱۳۳۱ھ)

(۱۱۴۲) سبد گل : سیّد زین العابدین

۲۳ ص ، ضیاء برقی پریس کراچی ، ۱۹۶۸م۔

(۱۱۴۳) سبعہ سیارہ : محمّد صفدر خان

۹۰ ص ، مطبع مفید ، ۱۳۰۹ھ ، فیروز شاہ فیروز نے تاریخ طبع کہی :

بے مثل ہے یہ نظم جسے اس میں ہو انکار — لے آئے کسی اور سخنور کے قصیدے
فیروز نے یہ طبع کی تاریخ رقم کی — مجموعہ اسرار میں صفدر کے قصیدے
(۱۳۰۹ھ)

آغاز :

آب کوثر سے میں دھوؤں پہلے خامے کی زباں — پھر لکھوں حمد خداوند زمین و آسمان
شہپر جبریل و چشم حورھوں کلک دوات — ہاتھ میں جائے ورق ہوں برگ اشجار جناں

(۱۱۴۴) سحر مبین فی اوصاف المعصومین (ع) : مولانا نبی بخش
۱۴۸ ص ، مطبع رفاہ عام سٹیم پریس لاہور ، ۱۳۳۲ ھ ، خلیفہ سیّد محمّد محسن متین پٹیالوی نے قطع تاریخ کہا :

چو مجموعہ نظم حبذا — نبی بخش علامہ با کمال
بچند السنہ عالم و فاضلی — بہین ناظم و ناثر خوش مقال
کہ در حمد و نعت و مناقب نکوست — قصائد وغیرہ ہمہ بیمثال
مرتب بفرمود با صد صفات — سخنگوئی موصوف عالی خیال
ز معجز بیانی مسمّی نمود — بہ سحر مبین آں ستودہ خصال
دلم فکر تاریخ ترتیب داشت — خہے رحمت قادر ذوالجلال
شد از روئی الہام سالش متیں — زہی از نبی بخش سحر حلال
(۱۳۳۲ھ)

آغاز :

حمد باری ہو کس طرح سے رقم — ہے وہ خلاق نطق و لوح و کرم
وہ محیط المحیط عالم ہے — خالق خلق و عرش اعظم ہے

(۱۱۴۵) سرمایہ آثیمہ : سعید النساء آثمیہ
حیدرآباد دکن .

(۱۱۴۶) سرمایہ نازش : ابو ظفر نازش رضوی
۱۶۰ ص ، لاہور : ادارہ ایوان ادب ، نامی پریس لاہور .

آغاز : لٹا کے راہ صداقت میں زندگی تو نے — دیا زمانے کو درس حق آگہی تو نے
نہا کے اپنے لہو میں بروز عاشورا — بھری ہے رنگ شہادت میں دلکشی تو نے

(۱۱۴۷) سرمایہ نجات : سرفراز حسین خان تحسین جعفری
۱۲۸ ص، دو روپے، راولپنڈی :مکتبہ ایمان، الطاف پرنٹرز راولپنڈی، ۱۳۹۲ھ/ ۱۹۷۲م.

(۱۱۴۸) سرمایہ نجات حصہ دوم : حکیم محمد مرزا واصف
۱۶۸ ص، ۷ روپے، نامی پریس لکھنؤ، ۱۹۸۲م.

(۱۱۴۹) سرمایہ وصف جلد دوم : محمد وصی علی خان وصف لکھنوی
۱۲۶ ص، معیار پریس لکھنؤ، ۱۹۲۰م.

آغاز :

رفتہ رفتہ درد کی خو گر طبعت ہو گئی جو اُنھانی قلب نے تکلیف راحت ہو گئی
دیکھئے میرا دل زخمی نہ اچھا کر سکے رائیگاں چارہ گروں کی مفت محنت ہوگئی

(۱۱۵۰) سرور جرجیس : حمایت علی خان جرجیس ابن ولایت حسین خان برجیس
حیدرآباد دکن (ذریعہ : ۱۲).

(۱۱۵۱) سعی مشکور : سیّد خلیل حسین خلیل بلگرامی
۲۵۶ ص، مطبع اثنا عشری دھلی.

(۱۱۵۲) سفینۂ نجات : تحسین جعفری
۳۶۸ ص، ۴۰ روپے، راولپنڈی، پاکستان حسینی مشن، شوکت آرٹ پریس راولپنڈی۱۴۰۴ ھ/ ۱۹۸۴م.

(۱۱۵۳) سلسبیل : سیّد جعفر طاھر
۲۸۸ ص، ۶ روپے، رحیم یار خان، ۱۹۷۳م.

(۱۱۵۴) سند بخشش /مدینۃ السلام : نواب سیّد علی جان بدر
۱۵۲ ص، مطبع ریاض الرضا لکھنو، ۱۳۱۶ھ/۱۸۹۸م.

بادشاہ حسین کلام نے تاریخ طبع کہی :

زھی طبع رسانی حضرت بدر که خوشحال شهنشا أمم گفت
چو من جستم جوابش را به بستی خرد هشیار کرد و کالعدم گفت
کلام از بهر سال انطباعش یکی مجموعه اندوه و غم گفت
(۱۳۱۶ھ)

آغاز:

مجرئ سبط پیمبر ذبح پیاسا ہوگیا کیوں نہ ساحل کی طرح سے خشک دریا ہوگیا
مرتبہ ذاکر کا ذکر شہ سے بالا ہوگیا ہمسر عرش بریں منبر کا پایا ہوگیا

(۱۱۵۵) شان حیدر (ع) : سیّد محمّد ابو تراب تراب سونی پتی

۱۷۶ ص، ۳ روپے ، لاہور : ملّت پبلشرز، پنجاب نیشنل پریس لاہور ، ۱۳۸۸ھ

{سیّد محمّد ابو تراب ابن سیّد شبیہہ الحسن عابدی ۱۸۹۲م کو سونی پت ضلع روہتک میں پیدا ہوئے میٹرک تک تعلیم کرنے کے بعد ملازمت اختیار کی ۱۹۴۶م کو ریٹائرڈ ہوئے پاکستان بننے کے بعد لاہور تشریف لائے اور یہیں قیام کیا ، عید مباہلہ ، امام زمان (ع)، دختر رسول (ص) اور چاند کے دو ٹکڑے آپ کی تألیفات ہیں}.

(۱۱۵۶) شاهد غیب : مرزا کاظم حسین محشر

۱۱ ص ، اصحح المطابع لکھنؤ.

آغاز :

حجاب شرم میں اخفا ترا ہے عین دانائی وگرنہ تاب لاتی کس طرح چشم تماشائی
بشوق بے محل کچھ یاد ہے موسی پہ کیا گزری معاذ اللہ جمال حسن کی ہنگامہ آرائی

(۱۱۵۷) شاهراه نجات : سیّد عاشق حسین المعروف بہ همایوں میرزا

۱۲۳ ص ، ایک روپیہ ، گیلانی الیکٹرک پریس لاہور .

(۱۱۵۸) شفیع محشر : مرزا کاظم حسین محشر

۳۰۸ ص ، ڈھائی روپے ، نظامی پریس لکھنؤ ، ۱۳۴۲ ھ.

مرزا واجد حسین واقف نے تاریخ کہی :

کن قصائد قبول ربّ عباد بهر احمد و آله الامجاد
شکر تو بر قصائد محشر قلم قدرتت نموده صاد
موجد لا اله الاّ الله باعث خلق عالم ایجاد
این قصائد همه که محشر گفت جمع فرموده است زاد معاد
گفت واقف بمصرع آخر سال منقوط شد رقم پئی یاد

(۱۳۴۲ ھ) حق ترا ای قصائد محشر اثر ہفت بند کاشی داد

آغاز :

دوزخ کے لئے طمع نہ جنت کے لئے یہ سب تھا فقط ظہور قدرت کے لئے

سمجھا نہ کوئی رموز ہستی جن کے پیدا کئے وہ بندے عبادت کے لئے

(۱۱۵۹) شمع ایمن : ڈاکٹر صفدر علی بیگ

۱۴۱ ص ، ساڑھے سات روپے ، مصنّف.

(۱۱۶۰) شمع حرم : میرزا محمّد هادی عزیز .

(۱۱۶۱) شہود عرفان : سیّد سرفراز احمد سہیل بنارسی

۱۱۱ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، لاہور : انجمن شعرائے اہلبیت پاکستان ، علمی پرنٹنگ پریس لاہور ، ۱۹۶۷م .

(۱۱۶۲) صحیفہ تجلّی : جعفر مہدی رزم ردولوی

۱۱۲ ص ، بارہ آنے ، لکھنؤ : امامیہ مشن ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ ، ۱۳۵۰ھ.

مولانا سید علی نقی صفی نے تاریخ کہی :

دیدم سخن رزم و دلم شد پر نور هر مصرعه برجسته چو نخل سرطور

گلدسته نظم دل کشا و دلکش مجموعه حمد و نعت مانند زبور

هر لفظ ز کیف حسن معنی سرشار چون نرگس مست شاهدان مخمور

کحل النظر برائے صاحب نظراں هر نکته دلنشین چو خال رخ حور

تاریخ بجستند و چنین گفت صفی فردوس صحیفه از تجلّی معمور

(۱۳۵۰ ھ)

آغاز :

شبنم کی طرح چمن میں ہو جاتا ہوں اُن کو جب ڈھونڈتا ہوں کھو جاتا ہوں

رستہ کی لطافتیں عیاذاً باللہ آتی ہے ہوائے سرد سو جاتا ہوں

(۱۱۶۳) صحیفہ فضائل :

۴ آنے ، مقبول پریس دہلی.

(۱۱۶۴)صحیفه ولا : میرزا محمّد ہادی عزیز لکھنوی (م ۱۹۳۵م)

۴۰۸ ص ، ۲ روپے ، لکھنؤ : صدیق بک ڈپو ، اشاعت العلوم پریس لکھنؤ .

آغاز :

بہار گلشن الفقر فخری   طراز دامن الفقر فخری
نگین خاتم سلمان منّا   خدیو عالم سلمان منّا
محمّد شہسوار ملک ہستی   محمّد شہریار ملک ہستی

(۱۱۶۵)صدائے درا : مولانا سیّد برکت علی شاه

۹ آنے ، لاہور : خواجه بک ایجنسی .

(۱۱۶۶)ضیائے حسین علیه السّلام : ضیاء جام نگری

۳۲ ص ، ساڑھے تین روپے .

(۱۱۶۷)طوفان نوح : نوح ناروی

۲ روپے ، ناره ضلع الہ آباد .

(۱۱۶۸)ظہور حق : شہید یار جنگ شہید

۹۵ ص ، ایک روپیه ، جاوید پریس کراچی ، ۱۳۷۶ ھ.

آغاز :

پھر خامه سجده ریز ہے مدح امام میں   پھر نکته سنجیاں ہیں خدا کے کلام میں
پھر ساری کائنات جھکی ہے سلام میں   پھر شور ہے درود کا بیت الحرام میں
سجدے ٹپک رہے ہیں جبین نیاز میں   ذکر علی(ع) بھی کم نہیں حق کی نماز میں

(۱۱۶۹) ظہور رحمت : مولانا علی محمّد شاد (م۱۹۲۷م)

۱۳۹ ص ، ۸ آنے ، پٹنه : دارالاشاعت رحمانی

آغاز :

دیباچه سخن ہے شه انبیاء کی مدح   محبوب ہے دلوں کو حبیب خدا کی مدح
طغرائے لوح عشق ہے خیر الوری کی مدح   اسلام کا نشان ہے اس پیشوا کی مدح
نعت رسول حق ہے ہماری سرشت میں   اُمت په اس کا راز کھلے گا بہشت میں

(۱۱۷۰) عدل علی (ع) : عبدالستار مطمئن

۲۴ ص ، ایک روپیه ، کراچی : لبرٹی اسٹورس خواجه لائن .

(۱۱۷۱) عرفان صفی : مولانا میرزا بہادر علی صفی حیدرآبادی(م ۱۳۵۷ھ/۱۹۳۹م)
۲۸۸ ص ، سوا دو روپے ، رفیق مشین پریس حیدرآباد دکن ، ۱۳۶۹ ھ.
مولانا سیّد علی محمّد اجلال زیدی نے تاریخ طبع کہی :

ای ذاکر میلاد ائمه خوشباش — خواهی که شوی بهره ور از گنج خفی
این مصرعه تاریخ از اجلال شنو — عرفان صفی بدار عرفان صفی
(۱۳۶۹ھ)

(۱۱۷۲) عطر عروس : میرزا محمّد هادی عزیز .

(۱۱۷۳) عقیدہ و عمل : بانو سیدپوری
۲۰۸ ص ، دو روپے ، لکھنؤ : احباب پبلشرز.

(۱۱۷۴) علی بند رضواں : سیّد محمّد اصغر
۱۱۰ بند ، مخمس ، ۵۲ ص ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ ،۱۳۱۶ ھ
آغاز :

ہر درد لا دوا کی دوا مرتضی علی (ع) — دکھ میں مرض میں دافع رنج و بلا علی(ع)
مشکل کے وقت کل کا ہے مشکل کشا علی(ع) — خلق خدا کا کون ہے حاجت روا علی(ع)
دو مجھ کو عارضوںسے شفا مرتضی علی(ع)

(۱۱۷۵) علی نامه : نصرتی (م ۱۶۷۵م)
۴۲۸ ص ، اعجاز پرنٹنگ پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۵۹م.

(۱۱۷۶) علی (ع) کا مرتبہ اللّٰہ اکبر حصّہ اوّل : میر حسین میر
۸۰ ص ، دو روپے ، لاهور : سپاہ عباس ، گیلانی پریس لاهور، ۱۹۵۸م .

(۱۱۷۷) عمّار (رض) ، یاسر (رض) و مقداد (رض) : احسان نقوی امروهوی
۳۲ ص ،۴ آنے ، عباسی لیتھو آرٹ پریس کراچی .
آغاز :

اے ضیائے دین و ایماں شمس اصحاب نبی — نام نامی ہے تیرا تاریخ عالم میں جلی
ہاں توھی ہے گلشن اسلام کی چوتھی کلی — زندگی تو نے گزاردی زیر دامان علی(ع)
کیوں نہ ہو ضرب المثل خدمات اسلامی تیری — یاد ہے عمار یاسر شان ایمانی تیری

(۱۱۷۸)فراز عرش : شاکر جرولی

۶۸ ص ، ایک روپیہ ، لکھنؤ : سلور پبلی کیشنز ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ.

آغاز :

قدم جدھر بھی محمدؐ اٹھادئے تم نے ہر ایک گام پہ کعبے بنا دئے تم نے

(۱۱۷۹) فردوس تفکر: تقی عسکری

۳۲ ص ، حیدرآباد دکن : ادارہ حسینی مشن ، ۱۹۶۷م .

(۱۱۸۰) فردوس سخن : جرم محمدؐ آبادی

۱۶۸ ص ، سوا دو روپے ، کلکتہ : بستان آرزو ، سنٹرل لیتھو پریس کلکتہ .

(۱۱۸۱) قصائد جرجیس : ولایت حسین جرجیس

۱۷۶ ص .

نمونہ :

مطلع دیواں ثنائے ایزد غفار ہے حسن مطلع نعت پاک احمد مختار ہے

منقبت ہے اس علی کی باعث حسن قبول وہ علی جو دافع شر ، قاتل اشرار ہے

(۱۱۸۲) قصائد چہاردہ معصومین (ع) : مرزا عارف حسین

۳۴۰ ص ، ساڑھے تین روپے ، نظامی پریس لکھنؤ ، ۱۹۴۶م .

آغاز : گھنگارو چلو شاھنشہ دنیاودیں آئے

لئے پروانہ بخشش کا شفیع المذنبیں آئے

(۱۱۸۳) قصائد سحر / انیس بے نظیر : راجہ نواب علی خان آف محمود آباد

۵۳۸ ص ، اودھ پریس لکھنؤ ، ۱۲۹۳ ھ. سیّد حسن لطافت نے تاریخ طبع کہی :

راجہ نواب علی خان سحر دین و دنیا پی آن شد مجموع

مثل نواب با قران امثال رعب و جاہ و حشم آمد بوقوع

عابد وقت سحر شب بیدار این تخلص پی ذاتش موضوع

مادہ یافت لطافت فورا شد طبیعت چو پی سال رجوع

مصرعہ روشن تاریخ نوشت چہ بیاض سحر از طبع طلوع ۱۲۹۳ھ

نمونہ کلام :

ذکر ہو لاکھ زباں سے تیری یکتائی کا ملے جوہر بن ہر موکو جو گویائی کا

لن ترانی ہی ترے چہرہ روشن کی نقاب حوصلہ پست ہے موسی سے تماشائی کا

(۱۱۸۴) قصائد عزیز : میرزا محمّد هادی عزیز

۴۰۰ ص ، تین روپے ، لکھنؤ : صدیق بکڈپو .

(۱۱۸۵) قصائد مبارک : واجد علی شاہ بادشاہ

۳۲ ص ، مطبع سلطانی کلکته ،۱۲۷۸ ھ.

(۱۱۸۶) قصائد نجم : نجم آفندی

۲۷۲ ص ، ایک روپیہ ، آگرہ : آفندی بکڈپو ، آگرہ اخبار پریس .

(۱۱۸۷) قصیده : مرزا کاظم حسین محشر

۸ ص ، تصویر عالم پریس لکھنؤ ، ۱۳۱۹ھ ، خود مصنّف نے تاریخ طبع کہی :

بحسن طبع آمد ایں قصیده که شد مطبوع احباب حق آگاه

رقم زد مصرعه تاریخ محشر مدیح حیدر صفدر شہنشاه

(۱۳۱۹ ھ)

(۱۱۸۸) قصیده : مولانا حکیم شیخ عاشق حسین عاشق بلهروی

۸ ص ، معیار پریس لکھنؤ.

آغاز :

آج کل جانب قبلہ ہے گھٹاؤں کا عمل سایہ دامن رحمت ہے کہ کالا بادل

(۱۱۸۹) قصيدة العلويه على الآيات و الاحاديث النبويه : مولانا سیّد مقرب علی زائر

۱۲۴ ص، مطبع انیس هند کھجوا ضلع سارن .

(۱۱۹۰) قصیده برده شریف : سبط الحسن ضغیم

امام بوصیری (م ۶۹۵ ھ) کے قصیدے کا ترجمہ

۱۶۰ ص ، لاهور : مكتبة المعارف .

(۱۱۹۱) قصیده علویه : مفتی میر محمّد عباس

ترجمه مع متن ،۲ آنے ، مطبع اثنا عشری دهلی (فہرست).

(۱۱۹۲) قصیدہ میلادیہ : مولانا سیّد محمّد غلام جبّار
حیدرآباد دکن ۔

(۱۱۹۳) قصیدہ نعت : مرزا محمّد رفیع سودا
کاظم علی جوان نے مرتب کیا ، مطبع مجتبائی دھلی ، ۱۸۱۰م۔

(۱۱۹۴)قلائد الفرائد : محمّد علی حسن شمس (م ۱۳۱۲ ھ)
تین ہزار اشعار ، لکھنؤ ، ۱۳۱۶ ھ.

(۱۱۹۵) کتاب معارج الفضائل در معجزات ائمہ اثنا عشر : مولانا مظفر علی خان اسیر
۳۳۲ ص ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ ، ۱۳۱۳ھ/۱۸۹۵م۔
آغاز :

بنام خداوند لوح و قلم کیا جس نے ہستی کا دفتر رقم
ازل سے ابد تک جو تقدیر ہے فقط کن کے وصلی پہ تحریر ہے

(۱۱۹۶)کربلا آغاز سے انجام تک جلد اول : بانو سیدپوری
۸۴ ص ، ۸۰ پیسے ، لکھنؤ : امامیہ مشن ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ ، ۱۳۹۰ ھ.
آغاز :

تاریخ پیش کرتی ہے ایك اك تعب کی رات تدفین فاطمہ (ع) غم جان طلب کی رات
ماہ صیام کی شب ضربت ، غضب کی رات لیکن نظر میں آج ہے ، ماہ رجب کی رات
جو کربلا کے ظلم و ستم کا سبب ہوئی جس رات میں حسین(ع) سے بیعت طلب ہوئی

(۱۱۹۷) کشور قلم : حسین اعظمی
۱۲۸ ص ، ساڑھے بارہ روپے ، کراچی : دانش اکیڈمی ، مشہور آفسٹ پریس کراچی ، ۱۹۸۰ م ۔

(۱۱۹۸)کلام حسن : سیّد حسن اکبر حسن جعفری
۲۰۷ ص ، باب الاسلام پریس کراچی۔
آغاز :

آدم کو پہلے خلق میں بہتر بنا دیا پھر چاہا جس کو اور بھی افسر بنا دیا
خیر الورا کو فخر پیمبر بنا دیا ان کے وصی کو دین کا سرور بنا دیا

(۱۱۹۹)کلید جنت/ ذوالنورین : شیخ ابوالقاسم حُسّام
(۳۲+ ۳۶۸) ص ، چار روپے ، حیدرآباد دکن :کتب خانہ حیدری ، مطبع حیدری ۔

(۱۲۰۰)کلید حاجات : میر بندہ حسن
۳ آنے ، اجمیر ۔

(۱۲۰۱)کلید روحانیت : سیّد کلب عباس زیدی
۱۶ ص ،۶ آنے ، الامان پرنٹنگ پریس لاہور ۔

(۱۲۰۲)کلید معرفت : ڈاکٹر مرزا شجاعت علی بیگ محبؔ
۹۶ ص ، آٹھ آنے ، جاوید پریس کراچی، ۱۳۸۶ ھ/۱۹۶۶م ۔

(۱۲۰۳)کہا علی (ع) ، بلا ٹلی : میر شجاعت علی سجیع
۱۴۳ ص ، ۵ روپے ، سندھ آفسٹ پریس کراچی ، ۱۹۷۹م ۔

(۱۲۰۴)کوہ ندا : سیّد مصطفی حسین مصطفی زیدی المعروف تیغ الہ آبادی (م۱۹۷۰م)
۱۱۲ ص ۔

نمونہ کلام :

ماتمی بات فقط سینہ زنی جانتے ہیں   ماتمی باتوں سے زنجیر نہیں کٹ سکتی
اور زنجیر کٹے بھی تو فصیل زندان   ایسی محکم ہے کہ رستے سے نہیں ہٹ سکتی

(۱۲۰۵)گل باغ ارم : میر طالب حسین خاک
شروع میں چہاردہ معصوم (ع) کی منقبت اور بعد ازان شہزادی حور کی داستان
۷۳۶ ص ، مطبع یوسفی دھلی ، ۱۳۰۰ ھ۔

آغاز :

وہ حمد ہے عین دین سخن   قلم کا ہے قبلہ زمین سخن
زمیں منزل آیت حمد ہے   قلم فخر سے رایت حمد ہے

(۱۲۰۶)گلدستہ ارم : سیّد مہدی اکبر زیدی
۶ آنے ، مبارکپور ضلع انبالہ ، ۱۹۲۵م (در نجف ۱۹۲۵م)

(۱۲۰۷)گلدستہ شیدا : سیّد نذر حسین شاہ شیدا انبالوی ابن سیّد اُلفت علی گویا
۱۲۱ ص ، پونے دو روپے ، فیض الاسلام پریس راولپنڈی ۔

(۱۲۰۸)گلدستہ صدق : سیّد علی اکبر رضوی
۳۹ ص، کراچی، ۱۹۷۷م.

(۱۲۰۹)گلدستہ عقیدت : عبدالحسین صابر تھاریائی
۴۳۹ ص، ۱۳۸۹ ھ.

(۱۲۱۰)گلدستہ قصائد : سیّد علی اظہر علوی حیدرآبادی
« ہم شکل نبی (ص) کی ہے اذان مقصد شبیر(ع) » پر طرحی مشاعرہ، مختلف شعراء نے حصہ لیا غلام حسین سلیم متعلّم جامعہ امامیہ کراچی حال کونسلر شمالی علاقہ جات بلتستان کا کلام :

عاجز ہے تیری مدح سے گنجائش تحریر — خلاق دو عالم نے عطا کی ہے وہ توقیر
کیا کہئے محبت کو عجب اس کی ہے تاثیر — ہم شکل نبی(ص) کی ہے اذان مقصد شبیر(ع)
ہے نام ترا اور اذان لازم و ملزوم — جب نام ترا آگیا یاد آگئی تکبیر
نازاں ہے سلیم اپنے مقدر پہ بہت آج — مدّاحی اکبر سے ملی خلد میں جاگیر

(۱۲۱۱)گلدستہ قصائد : سیّد علی اظہر علوی حیدرآبادی
«علی (ع) کی جوانی محمّد(ص) کی صورت» پر طرحی مشاعرہ
۶۴ ص، انٹرنیشنل پریس کراچی.
آغاز :

زمانے میں ہے موت، قانون فطرت — اجل آئی کیا آگئی اک قیامت
کبھی ہے سمندر میں طوفاں کی صورت — کبھی آندھیوں میں بنی ہے ہلاکت

(۱۲۱۲)گلدستہ مولوی :
۶ آنے، انبالہ : امامیہ مشن بکڈپو مبارکپور، ۱۹۲۵م (در نجف ۱۹۲۵م)

(۱۲۱۳)گلدستہ مومنین : سیّد اولاد حیدر فوق بلگرامی
۳۰۴ ص، مقبول پریس دھلی، ۱۳۴۱ ھ
آغاز :

برب کعبہ کہ حمد خدا ہے ذکر نبی (ص) — ضیائے قلب ہے دل کی جلا ہے ذکر نبی(ص)

(۱۲۱۴)گلزار عقیدت : ڈاکٹر رفیق حسین
۹۶ ص، سرفراز قومی پریس لکھنؤ، ۱۹۶۶م.

(۱۲۱۵) گلزار ماہ لقا : چندا بی بی
حیدرآباد دکن ۔ (ذریعہ : ۱۸)۔

(۱۲۱۶) گلشن زہرا :
۴ آنے ، دھلی : کاظم بکڈپو ۔

(۱۲۱۷) گلشن عقیدت : سیّد نصیر امام زیدی
۱۵۲ ص ، دس روپے ، لاہور : افتخار بکڈپو ۔

(۱۲۱۸) گل عقیدت : کنیز فاطمہ
۴۰ ص ، سعید آرٹ پریس حیدرآباد ۔

نمونہ :

شان خدا گلوں میں ہے ضو آفتاب کی   یہ ضو ، یہ نور اور یہ بو بوتراب کی
یہ چاندنی کے پھول میں خوشبو گلاب کی   یہ قدرت خدا یہ کرامت جناب کی

(۱۲۱۹) گل نرجس (ع) : مرزا محمّد ھادی عزیز

(۱۲۲۰) گلہائے عقیدت : سیّد علی اکبر رضوی
عید مباہلہ کے سلسلے میں بعض قصائد
۴۸ ص ، کراچی ،۱۳۹۲ ھ۔

(۱۲۲۱) گوھر ریزے : فیض محمّد گوھر جعفری
۷۸ ص ، سیالکوٹ : ادارہ تحقیقات حیدری بکھوّ بھٹّی ، اعجاز پریس سیالکوٹ ، ۱۹۶۵م ۔

(۱۲۲۲) گوھر کعبہ : مولانا تجمل حسین کامل
۱۲۸ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، لاھور : ادارہ علوم الاسلام سانده کلاں ۔

(۱۲۲۳) گہر عقیدت : سیّد التجا حسین عابدی
۲ روپے ، نظامی پریس لکھنؤ۔

(۱۲۲۴) لب کوثر : ڈاکٹر مسعود رضا خاکی (م۱۹۸۸م)
۹۶ ص ، دو روپے ، لاهور : دبستان اسلام پورہ ، رشید آرٹ پریس لاھور ، ۱۹۷۴م۔

نموتہ :

توحید ہمارا مسلک ہے تصدیق عدالت کرتے ہیں جو اصل میں وارث قرآں ہیں ہم اُن سے محبت کرتے ہیں
تعمیل رسالت ہوتی ہے پابندی سنت کرتے ہیں جو آل نبی کے دشمن ہیں ہم ان کی مذمت کرتے ہیں

(۱۲۲۵)مثنوی آب و نمک : سیّد ولایت حسین غازیپوری
۲ آنے ، مطبع اثنا عشری دھلی.

(۱۲۲۶)مثنوی مظہر العجائب : سیّد مظفر حسین ضمیر
۹۲ ص ، مطبع مظہر العجائب لکھنؤ ، ۱۳۱۱ ھ.
آغاز :

احمـــد اللّٰہ جل اکرامہ اشکر اللّٰہ عم انعـامہ
و لہ الحمد فی جمیع فعال و لہ الشکر فی تمام الحال
ایك شکر اس کا ہو سکے کس سے انتظام دو کون ہو جس سے

(۱۲۲۷)مثنوی مظہر الغرائب : مولانا شیخ غلام عباس
۶ آنے ، ۱۹۰۷م.

(۱۲۲۸)مجمع البحرین ذولسانین حصّہ دوم : سیّد مظفر علی اسیر لکھنوی
۱۴۸ ص، مطبع نولکشور لکھنو ، ۱۳۴۴ ھ/ ۱۹۰۶م .

(۱۲۲۹)مجموعة العقائد : سیّد مجاور حسین تمنّا لکھنوی (ذریعہ : ۲۰).

(۱۲۳۰) مجموعہ مخمّسات :
۲۷۲ ص (ناقص الآخر) ، مطبع یوسفی دھلی .

(۱۲۳۱)مجموعہ مناجات : سیّد قیصر حسین قیصر رضوی المشہدی
۱۴۴ ص ، ۸ روپے ، کراچی : رحمت اللّٰہ بك ایجنسی .

(۱۲۳۲)مجموعہ مناجات و مناقب و نعت : سیّد غلام نبی شاہ
۳۲ ص ، امرتسر : مطبع افغانی، سیوك سٹیم پریس لاهور .

(۱۲۳۳)مجموعہ مناقب/ ریاض فیوض : مولانا محمّد کریم عالم
۳۲ ص ، تصویر عالم پریس لکھنؤ.

(۱۲۳۴)محراب : سیّد عطا حسین کلیم
۲۳۲ ص ، راولپنڈی ، حسنین برادرز، ایس ٹی پرنٹرز راولپنڈی.

(۱۲۳۵)محسن نقوی نے کہا : صفدر حسین ڈوگر
۱۰۶ ص ،۱۵ روپے ، لاہور: ادارۃ القائم باٹاپور۔

(۱۲۳۶) محمّد (ص) ہی محمّد (ص) : امین نقوی
۲۲۵ ص ، ۳۵ روپے ، فیصل آباد : باب الهدی .

(۱۲۳۷)مدح اولیاء : سیّد شفاء احمد نقوی ادیم (م ۱۹۷۵م)
۱۸۴ ص ، ۹ روپے ، کراچی : ادارہ حزب الطالبین ، ۱۴۰۰ ھ/ ۱۹۸۰م ، سندھ آفسٹ پریس کراچی .

(۱۲۳۸)مدح چہاردہ معصومین (ع) :
دس آنے ، صادق بک ایجنسی لکھنؤ .

(۱۲۳۹)مسدس اوج / بدر اوج : مرزا محمّد جعفر اوج ابن مرزا دبیر
منقبت حضرت علی(ع) ، ۱۵ ص ، مطبع نولکشور لکھنؤ ، ۱۸۷۴م .
آغاز :

عدو سے عین کی پیدا سن پیری انساں ہے   جواں سی سالہ ہے لام علی سے یہ نمایاں ہے
عدد میں ی کے دس دس ہر اک طفل نادان ہے   ہویدا عین و لام و یاسے یہ اسرار پنہاں ہے
علی کا نام بھی نام خدا کیا راحت جاں ہے   عصائے پیر ہے تیغ جواں ہے حرز طفلاں ہے

(۱۲۴۰)مسدس مقدّس : سیّد حیدر حسن زکی
یہ کتاب مندرجہ ذیل دو اشعار کی تضمین پر مشتمل ہے :
۱- علی امام منست و منم غلام علی(ع)   ہزار جان گرامی فدائے نام علی(ع)
۲-علی کا نام بھی نام خدا کیا راحت جاں ہے   عصائے پیر ہے تیغ جواں ہے حرز طفلاں ہے
۵ آنے ، دھلی ، ۱۳۳۵ ھ.

نمونہ :

مرا عقیدہ جو پوچھو تو انبیاء کی قسم   بتول و شبّر و شبیر رهنما کی قسم
بڑی قسم ہے کہ محبوب کبریا کی قسم   اب اس سے بڑھ کے قسم کچھ نہیں خدا کی قسم
علی امام منست و منم غلام علی (ع)   ہزار جان گرامی فدائے نام علی (ع)

(۱۲۴۱)مصباح المجالس : غلام علی مہر
فتح الکریم پریس بمبئی ، ۱۳۰۶ ھ.

(۱۲۴۲)مضمون های دلکش / خیالات بے مثال : سیّد ضامن علی جلال
۹۶ ص ، انوری پریس لکھنؤ ، ۱۳۰۶ ھ، مـیـر ذاکـر حسین یاس نے قطعه تاریخ طبع کہا :

چون جلال نامور دیوان ثالث نظم کرد　　در جهان از ذات او فخر است فن شعر را
شد بهم ای یاس بهر یادگار سال طبع　　کاوش دل سوز جان درد جگر رسم وفا
(۱۳۰۶ھ)

آغاز :

ہوں وہ دیوانہ جو دیکھے مری شوریدہ سری　　حور دلدادہ ہوں سو جان سے عاشق ہو پری

(۱۲۴۳)معجزہ آل نبی(ص) :
ایک من گڑھت معجزہ کہ ایک سائل نے حضرت علی سے سوال کیا کہ آپ بہت سخی ہیں حسنین مجھے عطا ہوں حضرت نے اس کو حضرت امام حسن عطا فرمائے اور فرمایا کہ حسین (ع) کو فاطمہ (ع) ھی بخش سکتی ہیں سائل درسیدہ پر گیا چنانچہ اُسے حضرت امام حسین (ع) بھی مل گئے اس نے ان دونوں کو ایک مشرک کے ہاتھ فروخت کر دیا جب اسے ان کا حسب و نسب معلوم ہوا تو اُس نے اپنے غلام کو حکم دیا کہ اُنہیں قتل کر دو لیکن ایک یہودی نے مشورہ دیا کہ قتل کرنا بہتر نہیں بلکہ اُنہیں کہو کہ وہ تمہاری عجیب الخلقت لڑکی کو ٹھیک کر دیں حسنین (ع) کی دعا سےوہ ٹھیک ہوگئی اور وہ سب مسلمان ہوگئے.
۱۲ ص ، ڈیڑھ آنہ ، لاھور : دارالاشاعت ، مرکنتائل پریس لاھور، ۱۹۲۹م .
آغاز :

عزیزا! حق تعالی کبریا ہے　　شرف جس نے محمّد کو دیا ہے
کئے چودہ طبق پیدا خدا نے　　دکھائے معجزے خیر الوری نے
خدا کا دوست ختم المرسلین ہے　　وصی جس کا امیرالمومنین ہے
سخاوت ختم ہے مولی علی پر　　شجاعت ختم ہے حق کے ولی پر

(۱۲۴۴)معراج المضامین : مولانا سیّد اسماعیل حسین منیر
۳۰۵ ص ، ایک روپیہ آٹھ آنے ، مطبع خزینة الدرر،۱۲۹۱ ھ ، دوسرا ایڈیشن: ۱۳۱۲ ھ ، سیّد حاتم علی تائید نے تاریخ طبع کہی :

خدا کا شکر ہے مطبع میں چھپکر ہوئی یہ مثنوی مطبوع جمہور
جناب مالک مطبع نے اول توجہ اس میں فرمائی ہے موفور
خط کاتب ہے گویا خط یاقوت صفحہ میں ہر ورق الماس و بلور
مرے استاد کو رکھ یا الہی ہمیشہ خرم و آباد و مسرور
کہو غمیں طبع کی تاریخ تائید چھپی ہے مثنوی یہ صاف و پر نور
(۱۲۹۱ھ)

آغاز :

صریر کلک اگر دلخواہ نکلی صفیر مرغ بسم اللہ نکلی
اشارہ بہر اہل حوصلہ ہے بلند انگشت بائے بسملہ ہے

(۱۲۴۵)معراج نفس رسول (ص) : علامہ سیّد شفیق حسن ایلیاہ
۱۱۲ ص ، دس روپے ، کراچی : رئیس اکیڈمی ، شیخ شوکت علی پرنٹرز کراچی ،۱۹۷۹م .
آغاز :

اوج بشر کی شان ہے معراج مصطفی (ص) قدرت کا امتحان ہے معراج مصطفی (ص)
رحمت کا اک نشان ہے معراج مصطفی(ص) اک سیر لا مکان ہے معراج مصطفی(ص)
درس عمل عروج رسول خدا کا ہے انساں کے واسطے یہ سبق ارتقا کا ہے

(۱۲۴۶)مفاخر الاخیار و مآثر الابرار : مولانا سیّد مظہر حسن موسوی سہارنپوری
۴۰ ص ، وزیر ہند پریس امرتسر .
آغاز :

آج عالم میں رسول دوسرا پیدا ہوئے باعث ایجاد عالم مصطفی پیدا ہوئے
آ رہی ہے عرش سے تا فرش آواز درود قدسیوں میں شور ہے صل علی پیدا ہوئے

(۱۲۴۷)مقبول عام مناجات و دعائیں : محمّد وصی خان
۹۶ ص ، کراچی .

(۱۲۴۸)مناجات : مولانا سیّد زین العابدین
۲ آنے ، لاہور : امامیہ کتب خانہ .

(۱۲۴۹) مناجات سیّد : سیّد احمد سیّد میرٹھی

۳۱ ص ، آزاد پریس میرٹھ.

یہ مناجات بدرگاہ حضرت ابوالفضل العباس ہے

نمونہ :

مرضی رب کے خریدار اخی شبیر دل شکستہ ہے زمانے کے حوادث سے حقیر
تجھ سے کچھ مانگنے آیا ہے تیرے در پہ فقیر بھر دے دامن در مقصود سے اے ابن امیر
آ بنی جان پہ اب بے سرو سامانی ہے رات دن کٹتے ہیں واللہ پریشانی ہے

(۱۲۵۰) مناجات کوثر بدرگاہ ربّ اکبر : سیّد مظفر علی خان

۱۱ ص ، مطبع جان جہان دھلی ، ۱۹۱۷م .

آغاز :

یا امان الخائفین یاراحم الشیخ الکبیر یا الہ العالمین یا جابر العظم الکسیر
یا ولی المومنین یا رازق الطفل الصغیر یا رحیم المذنبین یا فاك کل اسیر
تو ہے ظاہر تو ہے باطن قاضی و عادل ہے تو تو ہے قائم تو ہے دائم فاصل و واصل ہے تو

(۱۲۵۱) مناجات مقبول :

میر انیس ، میر نفیس ، میر قاسم علی جعفری اور مولانا سیّد محمّد کاظم صائم کی معروف مناجات

ڈیڑھ روپیہ ، کراچی : محفوظ بك ایجنسی .

(۱۲۵۲) مناقب الابرار حصّہ دوم : مولانا احمد حسین احمد امروھی

۸۴ ص ، مطبع اثنا عشری لکھنؤ ، ۱۳۱۶ ھ.

نمونہ :

کلام علی لوگ کیا جانتے ہیں خدا یا رسول خدا جانتے ہیں
علی کو شہ اولیاء جانتے ہیں اُنہیں افسر اوصیاء جانتے ہیں
وصی شہ انبیاء جانتے ہیں کفو زوج خیر النساء جانتے ہیں

(۱۲۵۳) مناقب اھلبیت : مولانا الٰہی بخش بہار

مداح اھلبیت فرزدق کے اُس قصیدے کا منظوم ترجمہ جو اُنہوں نے امام زین العابدین کی شان میں کہا :

۲ آنے ، مطبع اثنا عشری دھلی .

(۱۲۵۴)مناقب مشکل کشا : مرزا عبدالغنی ارشد گورگانی

۲ آنے ، مطبع اثنا عشری دھلی(فہرست) .

(۱۲۵۵)منتخب قصیدے : سیّد مرتضی جعفری

میرزا محمّد رفیع سودا (م ۱۷۸۱م)، میر انشاء اللّٰہ خان انشاء (م ۱۸۱۷م)، شیخ محمّد ابراھیم ذوق (م ۱۸۵۴م)، نواب مرزا خان داغ (م ۱۹۰۵م). اور مولوی محمّد محسن کاکوروی (م ۱۸۵۴م) کے کہے ہوئے قصائد ، شروع میں ڈاکٹر محمّد طاہر فاروقی (م ۱۹۷۸م) کا پر مغز مقالہ

۱۴۴ ص، ڈھائی روپے ، پشاور:عظیم پبلشنگ ھاؤس، پبلک آرٹ پریس پشاور، ۱۹۶۴م.

(۱۲۵۶) منظر درد : رزم ردولوی

آٹھ آنے ، لکھنؤ : کتب خانہ دانش محل امین آباد .

(۱۲۵۷)منظومات میاں دلگیر : لالہ چھنّو رام دلگیر

منقبت اهلبیت (ع) ، مثنویات و قطعات ، ڈاکٹر اکبر حیدری نے مرتب کی

۱۲۸ ص ، ۸ روپے ، کشمیر : مکتبہ ادبستان سری نگر، سرفراز قومی پریس لکھنؤ ، ۱۹۷۰م .

نمونہ کلام :

محمّد کا تھا پہلے نور ظاہر اسے ظاہر کیا خالق نے آخر
نہ کیونکر نام احمد کی ہو تعظیم پڑھا جائے احد گر پڑھئے بے میم
عیاں ہے جانتی ہے سب خدائی علی تھے احمد مرسل کے بھائی
رہا دنیا میں‌خالق سے سدا وصل محمّد کے وصی ہیں وہ بلا فصل
کہوں کیا مرتبہ خیر النساء کا سراپا نور تھا اس میں خدا کا
کنیز حضرت زهرا تھی مریم بلا شک تھی وہ اعجاز مجسّم
لکھے جب رتبہ شبیر و شبّر قلم نے دی صدا اللّٰہ اکبر
معزّز تھے وہ درگاہ خدا میں ہر اک نے جان دی راہ خدا میں

{ لاله چهنّو رام دلگیر ولد منشی رسوا رام کائستهه ۱۱۹۵ھ کو لکھنؤ میں پیدا ہوئے ۱۲۳۰ ھ کو بعہد غازی الدّین حیدر شیعیت قبول کی بادشاہ بہت خوش ہوئے دلگیر اپنے زمانے کے بہترین مرثیہ خوان تھے ۱۲۶۴ ھ کو واصل بحق ہوئے سیّد مظفرعلی خان اسیر (م۱۸۸۱م) نے تاریخ وفات کہی :

گفت ہاتف اسیر تاریخش   مرثیہ گوئے شاہ عرش نظیر (۱۲۶۴ھ)

اُن کے مرثیوں کی چھ جلدیں چھپ چکی ہیں }.

(۱۲۵۸)منظوم سجدے - بیاد امام زمانہ : ڈاکٹر آغا مسعود رضا خاکی(م۱۹۸۸م)

۹۶ ص ، ساڑھے چار روپے ، لاہور : بستان اسلام پورہ ، نامی پریس لاہور .

آغاز : نئے مضامین ہیں نظر میں ، نئی زمینوں کی جستجو ہے

ثنائے آل رسول ھی سے کلام شاعر کی آبرو ہے

(۱۲۵۹)منقبت معلّی : احسان امروھی

۱۱۲ ص ، دو روپے ، کراچی : مکتبہ احسانیہ ، عباسی لیتھو پریس کراچی .

آغاز :

نہ وہ عظمت اخوّت نہ وہ رفعت طریقت   نہ وہ صورت جمالی نہ وہ سیرت کمالی

نہ وہ تاب و چشم سلمان نہ وہ سوز قلب بوذر   نہ وہ جوش عزم یاسر نہ وہ جذبہ بلالی

(۱۲۶۰)مولود کعبہ :احسان امروھی

۷۲ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، عباسی لیتھو پریس کراچی .

(۱۲۶۱)میکدۂ ولا : سیّد حسن اکمال لکھنوی

۱۱۲ ص ، دو روپے ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ ، ۱۹۶۲م.

آغاز :

اے محمّد ! حبیب خدا آپ ہیں   مجتبی آپ ہیں مصطفی آپ ہیں

باعث خلقت انبیاء آپ ہیں   وجہ تخلیق ارض و سما آپ ہیں

(۱۲۶۲)میلاد حیدری : انیسہ عمران

۴۸ ص ، ساڑھے پانچ روپے ، نوشہرہ : ادارہ علم و فن ، شاھین پریس پشاور ، ۱۹۷۹م .

(۱۲۶۳)میلاد معصومین : سیّد فرزند احمد صفیر بلگرامی
۳۱۶ ص ، سوا روپیہ ، عزیزی پریس آگرہ ، ۱۳۳۲ھ.
سیّد اولاد حیدر فوق بلگرامی (م ۱۹۲۸م) نے تاریخ طبع کہی :
شد چو مطبوع دفتر میلاد — گوهر معدن بیاض صفیر
ایں چناں بی بہا لآلی ریخت — حبّذا طبع در فشان صفیر
بسر شاخ رفعت سدرہ — بلبل قدس مدح خوان صفیر
نقش شد نام او بلوح جہان — ماند تا حشر این نشان صفیر
سال طبعش نوشت خامہ فوق — مزرعہ سبز گلستان صفیر
(۱۳۳۲ ھ)

آغاز :
معبود ہے وہ خدائے بیچوں میرا — نکبت میں ہو کیوں حال دگرگوں میرا
ہر حال میں طاعت خدا واجب ہے — سجدہ کرتا ہے بخت واژوں میرا

(۱۲۶۴)میلاد نامہ معصومین : سیّد ضمیر حسین زیدی
۸۰ ص ، ساڑھے چار روپے ، لاہور : افتخار بکڈپو اسلام پورہ .

(۱۲۶۵) ناد علی : عباس عابدی
۳۲ ص ، حیدرآباد دکن .

(۱۲۶۶)نالۂ دل : سیّد اظہر حسنین کاظمی
اردو ، فارسی اور پنجابی کلام در مدحت محمّد و آل محمّد علیہم السّلام
۲۰۷ ص ، پندرہ روپے ، منڈی بہاؤ الدّین : مکتبۂ کاظمیہ ، القائم آرٹ پریس سرگودھا ، ۱۹۷۹.

(۱۲۶۷)نذرانۂ عقیدت : صفدر لکھنوی
۱۶ ص ، جاوید پریس کراچی .
آغاز :
روشن آیات سے اللہ قوی لکھا ہے — کل ایماں پہ ولی بعد نبی لکھا ہے
حسن اخلاق پہ مریم کی جبیں پر زہرا — دل مومن پہ حسین ابن علی لکھا ہے

(۱۲۶۸)نسخۂ اکسیر : مولانا سید نظیر حسن سخا دهلوی
۱۶ ص ، راولپنڈی .
(۱۲۶۹)نشان ابو طالب جلد اوّل : ذاکر غلام قنبر
۱۰۴ ص، ۵ روپے.
(۱۲۷۰)نغمه عید غدیر : شیخ احمد حسین اختر نارووالی
ایک آنه ، لاهور : خواجه بک ایجنسی .
(۱۲۷۱)نوائے حقیقت : سیّد سجاد حسین سبزواری
۱۶ ص ، تین آنے ، راولپنڈی : انجمن سادات سبزواری.
(۱۲۷۲)نور کے جهرونکے : سیده رابعه نہاں
۱۲۰ ص ، ۱۸ روپے ، لاهور : سنگ میل پبلی کیشنز ، اپرمنٹ پرنٹرز ، ۱۹۸۲م.
(۱۲۷۳)نور و ظهور : سیّد فیض الحسن فیضی
۱۷۶ ص ، لاهور : امامیه کتب خانه مغل حویلی .
(۱۲۷۴)نوید پنجتن : مشرف علی مشرف
نولکشور لکھنؤ.
(۱۲۷۵)وادی ایمن : کلب ایمن مانی جائسی
۲۱۶ ص ، تین روپے ، لکھنؤ : احباب پبلشرز ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ ، ۱۹۶۰م
آغاز :
زندگی میں عشرت فانی کا منظر دیکھئے　　قافله اس راہ سے جاتا ہے کیونکر دیکھئے
خوشنما کس درجه ہے شان و سواد کارواں　　یه سماں جی چاهتا ہے زندگی بھر دیکھئے
(۱۲۷۶)ولادت علی مرتضی / کفاره گناه : قاضی علی مظاهر الزمان
۸ ص ، مطبع نامی بریلی.
(۱۲۷۷)هدیه تبریک بحضور سیدالشهداء علیه السّلام : سیّد افسر عباس زیدی
۴۸ ص ، چٹان پرنٹنگ پریس لاهور .

آغاز :

بہرہ ور ہے روح میری دین کی تعلیم سے — دل ہے واقف عاشق معبود کی تعظیم سے
ہو سکے ممکن اگر کچھ شیوہ تسلیم سے — غسل دوں پہلے زباں کو کوثر و تسنیم سے
لا کے پھر لب پر حسین ابن علی کے نام کو — صبح کی ضو سے بدل ڈالوں سواد شام کو

(۱۲۷۸)ہدیہ ناظرین :

۲ آنے ، مطبع تصویر عالم لکھنو .

(۱۲۷۹) ہمارے ہیں حسین : سیف زلفی

۱۱۲ ص ، ڈھائی روپے ، لاہور: شبّر پبلی کیشنز ، نقوش پریس لاہور .

(۱۲۸۰)یاد حرمین : علی حسین سالک نقوی بلند شہری

۱۱۴ ص ، تین روپے ، راولپنڈی ، سپر آرٹ انگریور پریس، ۱۹۷۰م .

نمونہ :

تکیہ ہے جب سے در پہ رسول انام کے — دولت کی فکر ہے نہ دفینے کی آرزو
ان کی رہ طلب میں گزر جائے زندگی — سالک بس اک یہی ہے قرینے کی آرزو

(۱۲۸۱)الخمسته البکاء : مرزا عباس ملیح

مطبع فیض عالم آگرہ .

(۱۲۸۲)پیام کربلا : محترمہ روحی علی اصغر

بارہ آنے ، حیدرآباد دکن : مکتبہ سفینہ ادب ،۱۹۶۲م .

نمونہ کلام :

حسینیت کی راہیں اس قدر آساں نہیں روحی — جسے ہو خطرہ جاں وہ شریک کارواں کیوں ہو

نظم

(۱۲۸۳)آتش سیّال : ساجدہ زیدی بنت محمد مستحسن زیدی
۸۵ نظمیں
۲۱۶ ص ، ۸ روپے ، اسرار کریمی پریس الہ آباد ، ۱۹۷۲م .
(۱۲۸۴)آداب جنوں : ڈاکٹر سیّد صفدر حسین
۲۶ منظومات ،
۱۲۸ ص ، ۱۵ روپے ، لاہور : سنگ میل پبلی کیشنز ، منظور پرنٹنگ پریس لاہور ، ۱۹۷۸م .
آغاز :
ہوا وہ قطرہ فشاں ابر رحمت عربی جہاں میں بجھ گئے صفدر شرار بولہبی
(۱۲۸۵)آدھی صدی کے بعد : ڈاکٹر وزیر آغا
۱۰۴ ص ، ۲۰ روپے ، سرگودھا: مکتبہ اردو زبان ، نقوش پریس لاہور ، ۱۹۸۱م .
(۱۲۸۶)آزادی کی نظمیں : سبط حسن
۱۸۵۷م سے ۱۹۳۹ء تک اُن مشاہیر شعراء کی نظمیں جو آزادی سے متعلق ہیں
۱۹۲ ص ، ایک روپیہ ، لکھنؤ : حلقہ ادب ، عمدة المطابع لکھنؤ ، ۱۹۴۰م .
(۱۲۸۷)آپس کے گیت : قرة العین حیدر
واسل ہائی کون کی کتاب کا ترجمہ جس میں اس نے جنگ کی بھیانک اور الم ناک نقصانات کا ذکر کیا ہے .
۱۸۲ ص ، پونے تین روپے ، نئی دھلی: مکتبہ جامعہ ، کوہ نور پرنٹنگ پریس دھلی ، ۱۹۷۹م .

(۱۲۸۸) آئینہ خانہ : اختر حسین جعفری

۱۶۰ ص ، ۳۵ روپے ، لاہور: التحریر ، نقوش پریس لاہور، ۱۹۸۱م .

(۱۲۸۹) آئینہ نظم آزاد : سیّد حسن کاظم حسن .

«آزاد نظم» کے خلاف ، خود ناظم نے کہا ہے کہ اُس نے اس کتاب کا نام «آئینہ نظم آزاد» اس لئے تجویز کیا ہے تا کہ شاهدان نظم اس آئینے کے اندر اپنے اصلی خط و خال کو دیکھ کر حسن و قبح سے بخوبی واقف ہو جائیں .

۹۶ ص ، ایک روپیہ ، لکھنؤ : انجمن محافظ اردو ، سرفراز قومی پریس لکھنؤ، ۱۹۵۲م .

(۱۲۹۰) آهنگ رزم : وقار انبالوی

رزمیہ منظومات ، ۹۵ ص ، لاہور :مکتبہ اردو ، کواپریٹو کیپٹل پرنٹنگ پریس لاہور، ۱۹۳۷م .

آغاز :

فریب امن نہ دے اے خرد کی مکاّری طلسم امن کو توڑ اے جنوں کی خودداری
سکون و امن ہیں هم معنی زوال و اجل نہ زندگی کا پتہ کچھ ، نہ کچھ نشان عمل

(۱۲۹۱) اسرار : علی اختر

۷۰ نظمیں ،

۲۳۲ ص ، تین روپے دو آنے ، حیدرآباد دکن : ادارہ اشاعت اردو ، رزاقی مشین پریس لکھنؤ .

آغاز :

آسماں کے آخری گوشوں پہ مغرب کی طرف ڈوبتے سورج کی رخشانی سے رنگیں ہے فضا

(۱۲۹۲) افسانہ لیلی و مجنوں : میر محمّد حسین تجلی

۱۲۰ ص ، دهلی ،۱۸۴۴م .

(۱۲۹۳) الہام و افکار : جوش ملیح آبادی

۳۵۲ ص، دین محمّد پریس لاہور،۱۹۶۶م.

آغاز :

میرا یہ نام ہے جو ذرا سا اس امر میں شامل فقط زمیں هی نہیں آسمان بھی ہے

اس منزلت میں مرحمت ملحدان کے ساتھ کچھ عنصر نوازش روحانیاں بھی ہے
تنہا نہیں نوازش روحانیاں کی بات فیضان اشتراک خراباتیاں بھی ہے

(۱۲۹۴)امتحانی لطائف : آغا سیّد صادق حسین نقوی

ثانوی و اعلی ثانوی امتحانات میں ممتحن کی حیثیت سے مصنّف کے سامنے طلبہ کے جو غیر متعلقہ جوابات آئے اُنہیں منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے۔

نمونہ : بھی جوان آج چشم بددور رہ گئے ہیں میرے وطن میں
بھی ہیں وہ نونہال جن سے بہار آئے گی اس چمن میں

(۱۲۹۵)امتحان وفا : سیّد مسعود حسن رضوی ادیب

ٹینی سن کی نظم « انیک آرڈن » کا منظوم ترجمہ
یونانی دواخانہ پریس الہ آباد ، ۱۹۲۰م

(۱۲۹۶)انقلابی تحفہ : ڈاکٹر سیّد محمّد سبطین تقوی

۲۷۲ ص ، جہلم : انجمن غلامان اسلام پنّن وال تحصیل پنڈدادنخان ، فیاض پریس لاہور، ۱۹۸۰م۔

(۱۲۹۷)انوار : علی اختر

۱۶۸ ص ۔

(۱۲۹۸)انوکھا درد : انوار احمد انوار جارچوی

۸۰ ص،۸ آنے ، کراچی: مکتبہ فردوس ، رشید آرٹ پریس کراچی ، ۱۹۶۲م ۔

(۱۲۹۹)۱۹۵۸م کی بہترین نظمیں : ڈاکٹر وزیر آغا

۳۲ شعراء کا منتخب کلام
۱۰۴ ص ، ۱۲ آنے ، لاہور : اکادمی پنجاب ، اردو پریس لاہور ، ۱۹۵۹م ۔

(۱۳۰۰)۱۹۶۱ء کی بہترین نظمیں : ڈاکٹر وزیر آغا

۸۸ ص ، بارہ آنے ، لاہور : اکادمی پنجاب، اتحاد پریس لاہور، ۱۹۶۲م۔

(۱۳۰۱)۱۹۴۲م کی بہترین نظمیں : ناصر کاظمی

مکتبہ جدید لاہور۔

(۱۳۰۲)۱۹۵۴م کا بہترین ادب : عظیم مرتضی - ڈاکٹر وزیر آغا

۴۴۵ ص،۶ روپے ، لاہور: مکتبہ اردو ، پنجاب آرٹ پریس لاہور ، ۱۹۵۵م ۔

(۱۳۰۳)ایک خواب اور : علی سردار جعفری
۷ روپے ، ہند
(۱۳۰۴)بادہ فطرت : میر وزارت حسین زیدی فطرت
فطرت،مولانا سہا بھوپالی اور علامہ تاجور نجیب آبادی کے شاگرد ہیں، یہ کتاب ۱۹۳۸م کو شائع ہوئی۔
نمونہ کلام :

میں نے کہا جناب ، ابھی جاگتے رہو پیارے ہیں محو خواب ، ابھی جاگتے رہو
انسانیت کے نام پہ کچھ زلزلوں کے بعد آئے گا انقلاب ، ابھی جاگتے رہو
دنیا خود اپنی بات پہ قائم نہیں رہی حالات ہیں خراب ، ابھی جاگتے رہو

(۱۳۰۵) بازگشت : ڈاکٹر امیر قزلباش
چھ روپے ، ہند .
(۱۳۰۶)بحضرت یزدان : رئیس امروہی(م ۱۹۸۸م)
۱۱۲ ص ،۱۵ روپے ، کراچی : رئیس اکادمی ، ۱۹۸۴م.
(۱۳۰۷) بقا کے تیور : اکبر کاظمی
۱۲۸ ص ، لاهور : مکتبہ کاظمین ، ۱۹۸۴م .
(۱۳۰۸)بند قبا : محسن نقوی (م ۱۹۹۶م)
۱۵۲ ص ، لاهور : ماوراء پبلشرز، ۱۹۸۴م.
(۱۳۰۹) بھارت درشن (جلد اوّل) : مہدی نظمی ابن مولانا سیّد اولاد حسین عرف للّن صاحب
بھارت کی تہذیب و تمدّن کو منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے۔
۱۹۲ ص ، ۳۰ روپے ، غازی آباد : ہندوستان پبلی کیشنز ، روبی پرنٹنگ پریس دهلی ، ۱۹۸۲م .
آغاز :

ارم جمـــال وہ گلزار آندھرا پریش وہ ارض مرتفع اور ندیوں کا سندر دیش

(۱۳۱۰) بہارستان : مولانا سیّد برکت علی شاہ گوشہ نشین
مولانا ظفرعلی خان (م ۱۹۵۷م) کی کتاب « بہارستان» پر منظوم تبصرہ

۴۸ ص ، ۲ آنے ، وزیر آباد : دفتر شہنشاہ کربلا ، فینسی سٹیم پریس وزیرآباد ، ۱۹۳۴م ۔

(۱۳۱۱) بیاض مریم : سکندر علی وجد
باره روپے ، دهلی : مکتبه جامعه .

(۱۳۱۲) پتھر کی دیوار : سردار جعفری
سردار جعفری ۵۱-۱۹۵۰ میں جیل میں رہے ، جیل میں کہی گئی منظومات کا مجموعه
ڈھائی روپے ، دهلی : مکتبه شاهراه ، کهنه لیتھو پریس دهلی ، ۱۹۵۳م ۔

(۱۳۱۳) پتھروں کا شہر : علی عباس اُمّید
بھوپال کے مسائل کو منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے
۸۸ ص ، ۵ روپے ، بھوپال ، پرگیا شودھ منڈل .

(۱۳۱۴) پرچم کا ہلال جگمگایا : جمیل نقوی
چند قومی نظمیں، ۸۰ ص ، سوا روپیه ، کراچی : سلطان حسین اینڈ سنز ، ایجوکیشنل پریس کراچی ، ۱۹۶۰م .

(۱۳۱۵) پہلی بارش : ناصر کاظمی
۶۴ ص ، لاهور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۷۵م.

(۱۳۱۶) پیام جاوید : مرزا عسکری علی خان مجازی ابن مرزا سجّاد علی خان
فلسفه مذهب کو منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے
۱۴۴ ص ، لکھنؤ : صدیق بکڈپو ، مختار پرنٹنگ ورکس لکھنؤ .
آغاز :
راز سے علم و عمل کے تنگ آیا کیا کروں   نقش ہستی کو نگاہ فکر سے دیکھا کروں

(۱۳۱۷) پیام عمل : ایچ ایچ حسینی
۲۰ ص ، ایجوکیشنل پریس کراچی ۔

(۱۳۱۸) پیام نانک : مهدی نظمی
۱۲۸ ص ، ۲۵ روپے ، غازی آباد ، ہندوستان پبلی کیشنز ، جواهر آفسٹ پریس

دھلی، ۱۹۸۳م.
آغاز :
وہ یکتا ، وہ سچا ، سدارھنے والا   نہ ہے اُس کا پیکر نہ ہے اُس کا چھرا
(۱۳۱۹)پیغام عمل : سیّد سجاد حسین سبزواری
مسلمانوں کے شاندار ماضی کی یاد دلا کر مستقبل درخشندہ و تابناک بنانے پر زور دیا ہے
۱۶ ص ، ۵ آنے ، نور آفسٹ پریس راولپنڈی .
(۱۳۲۰)پیکر احساس : شہربانو تاباں عابدی توگانوی
۱۹۸۲م.
نمونہ کلام :
بہت کم اس جہاں میں محرم درد نہاں نکلے   جنھیں ہم مہرباں سمجھے تھے وہ نامہرباں نکلے
میرے ھمدم تیری قربت میں جو لمحے گزارے تھے   وہی لمحے تو میری زندگی کی داستاں نکلے
متاع زندگی تاباں لٹا دی جن کے قدموں پر   بوقت آزمائش ھم سے وہ ہی بدگماں نکلے
(۱۳۲۱)تار نفس : مجتبیٰ حسین عامر موسوی
۱۷۹ ص ،۸ روپے ، حیدرآباد دکن : نیشنل بکڈپو ، ۱۹۷۷م .
(۱۳۲۲)تاریخ اسلام : سیّد منیر علی منیر جعفری
عہد رسالت صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم کو منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے
۱۹۶۲م ، مشہور آرٹ پریس کراچی .
(۱۳۲۳)ترقی پسندوں کے نام : نجم آفندی اکبر آبادی
۶۴ ص ، ایک روپیہ ، حیدرآباد دکن : زاویہ ادب
(۱۳۲۴)تقریظ : مولانا سیّد محمّد جعفر اُمیّد
سیّد اسماعیل حسین منیر شکوہ آبادی کی کتاب پر تقریظ
۷ ص ، مطبع خزینۃ الدرر لکھنؤ.
آغاز :
اگر مرقوم توحید خدا ہو   صریر کلک کلمے کی صدا ہو
لکھوں جب وحدت حق کی عبارت   قلم بنجائے انگشت شہادت

(۱۳۲۵)تنویر خیال : ناظم جعفری
۱۵۱ ص ، ۱۵ روپے ، الہ آباد : شبستان ۔
(۱۳۲۶)تہذیب مودت : نجم آفندی
منظوم پیغامات
۱۴۰ ص، ایک روپیہ ، حیدرآباد دکن : زاویہ ادب.
آغاز : اسلام ہے عالم میں نشان تہذیب قرآن ہے معنی و بیان تہذیب
عزت سے (تہذیب مودت) قائم تہذیب ہے یہ روح روان تہذیب
(۱۳۲۷)ٹوٹے شیشیں کی آخری نظمیں : باقر مہدی
۱۴ روپے ، ھند .
(۱۳۲۸)جام شعور : سیّد اطہر حسین
۲۵۶ ص ، ۱۶ روپے ، لکھنؤ، ۱۹۷۷م.
(۱۳۲۹)جلوۂ آفاق : سیّد آفاق حسین آفاق دھلوی
قومی نظمیں ، غزل و منقبت ،
کراچی : ادارہ نادرات : مشہور پریس کراچی ، ۱۹۷۳م ۔
حضرت علی علیہ السلام کی شان میں فرماتے ہیں :
یہ علم کا در بھی ہے ، وصی بھی ہے ولی بھی آئینہ ہر راز خفی ہے بھی جلی بھی
نور ابدی بھی ہے ضیائے ازلی بھی اک وقت میں یہ بندہ خدا بھی ہے علی بھی
مرکز اسے ہر گردش ساغر کا سمجھئے اک پیر مغان بادہ کوثر کا سمجھئے
(۱۳۳۰)جواھر مہرہ : مولانا سیّد علی نقی صفی لکھنوی
وہ نظمیں جو جلسہ آل انڈیا شیعہ کانفرنس میں ۱۹۰۸م کو پڑھی گئیں،
۳۲ ص ، ۲ آنے ، مطبع گلشن فیض لکھنؤ.
آغاز:
کہیں ترانہ خوش آمدید ہے در ہے کہیں ہے چائے کا دورہ بجائے ساغر مے
مناسبت ہے مقامات پر غرض ہر شے وہ آئیں گھر میں ھمارے خدا کی قدرت ہے
کبھی ہم اُن کو کبھی اپنے گھر کو دیکھتے ہیں
(۱۳۳۱)چاندنی کے ورق : محمّد حیدر گردیزی
ہائیکو کا مجموعہ (ملتان میں اردو شاعری).

(۱۳۳۲)چناب رنگ : شیر افضل جعفری (م۱۹۸۹م)
۱۲۰ ص، پونے دو روپے ،کراچی:حلقہ ارباب فکر، نذیر پرنٹنگ ورکس کراچی.
(۱۳۳۳)حرف تازہ : علی وجدان
۱۲۰ ص ، بیس روپے ، کراچی : نیا زمانہ پبلی کیشنز ، مشہور آفسٹ پریس کراچی ، ۱۹۷۹م .
(۱۳۳۴) حرف و حکایات : جوش ملیح آبادی (م ۱۹۸۲م)
۲۲۰ ص ، لاہور : مکتبہ اردو ، گیلانی الیکٹرک پریس لاہور ،۱۹۴۳م.
(۱۳۳۵)حریم عصمت : آغا سیّد صادق حسین نقوی
صنف لطیف کے حقوق کی حمایت اور اصلاح معاشرہ پر نظمیں
۸۰ ص ، دو روپے ، ملتان : مکتبہ آغا صادق ، پاک الیکٹرک پریس ملتان ، ۱۹۶۸م .
(۱۳۳۶)حسن الاخبار حیدرآباد : مرزا محمّد جعفر اوج
۱۶ ص ، لکھنؤ : الناظر بکڈپو ، ۱۸۷۵م.
(۱۳۳۷)حصار آب : حیات لکھنوی
۱۱۲ ص ،۱۵ روپے، نئی دھلی : پی کے پبلی کیشنز ، ۱۹۷۷م.
(۱۳۳۸)خانہ زنجیر : ندیم جعفری
۱۲۸ ص، ساڑھے چار روپے ، لاہور : مکتبہ ادب جدید ، تعلیمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۶۲م .
آغاز :
چند اشک اور بھی ہیں چند شرر اور بھی ہیں — مسکرانے کو ابھی زخم جگر اور بھی ہیں
اُنہیں کانٹوں کے علاوہ اُنہیں زخموں کے سوا — تلخی غم کے وجوھات مگر اور بھی ہیں
(۱۳۳۹)خلش دل : سیّد حسن عباس زیدی
۲۰۰ ص ، ۴۰ روپے، سرگودھا: ادارہ حریم ادب ، انصار پریس سرگودھا ، ۱۹۸۶م.
(۱۳۴۰)خلوت و جلوت : آغا سیّد صادق حسین
۱۹۶۴م سے ۱۹۷۰م تک کی کھی ہوئی نظمیں اور غزلیں

۱۴۴ ص، ۵ روپے ، ملتان : مکتبۂ آغا صادق ، نوبہار الیکٹرک پریس ملتان ، ۱۹۷۰م .

(۱۳۴۱)خواب منزل : واصف علی واصف

ایک طویل نظم جس میں کچھ پیشین گوئیاں کی گئیں ہیں

۳۵ ص ، علمی پرنٹنگ پریس لاہور .

(۱۳۴۲)خون عبرت : عبرت جارچوی

ایک روپیہ ، کراچی : مکتبہ فردوس خیال.

(۱۳۴۳)خون کی لکیر : سردار جعفری

۶۳ نظمیں ، ۲۲۴ ص ، ساڑھے تین روپے ، بمبئی : قادری پریس بمبئی ، ۱۹۴۹م .

آغاز : زندگی کی اندھیری رات میں درد اور دکھ کی بھری برسات میں
لے کے اک ماہ تمام آیا ہوں میں میکشو ! آتش بجام آیا ہوں میں

(۱۳۴۴)دُرّ منثور : سیّد بشیر حسین زیدی الواسطی

مشاہیر شعراء کے کلام کا انتخاب

۶۴ ص ، ۴ آنے ، مطبع یوسفی دهلی ، ۱۳۳۶ھ/۱۹۱۸م.

(۱۳۴۵)دریا دریا چھرہ : احسن مہدی زیدی

(۱۳۴۶)دشت ایثار : سیّد عون محمّد رضوی

اُن جیالوں کو پاکستانی اہل قلم کا خراج تحسین جنھوں نے وطن عزیز کی خاطر زندگی داؤ پر لگا دی

۲۰۸ ص، حفیظ پرنٹنگ کارپوریشن گوالمنڈی راولپنڈی .

(۱۳۴۷)دھرتی کالمس : زاھدہ زیدی

ھند.

(۱۳۴۸)رات کے ھزار ہاتھ : سیّد علی ظہیر

۵۴ ص ، ۱۵ روپے ، حیدرآباد دکن : فردوسی پرنٹرز و پبلشرز ، سیاست آفسٹ پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۷۷م.

آغاز : فنا کے دشت میں رنگ بقا کی گل کاری قبائے عشق پہ نقش وفائے معیاری

سر ستاں پہ فروغ مقام سرداری وہ دوستوں پہ کرم دشمنوں کی غم خواری

(۱۳۴۹) رامش و رنگ : جوش ملیح آبادی (م ۱۹۸۲م)
نظمیں ، رباعیات اور گیت
۲۶۲ ص ، ساڑھے چھ روپے ، بمبئی : قومی دارالاشاعت ، یونائٹیڈ فائن آرٹ
لیتھو گرافرس بمبئی، ۱۹۴۵م.

(۱۳۵۰)راہِ نجات : میر امین علی
میر امین علی بن سیّد حسین علی ساکن نگینہ ضلع بجنور (ھند) زیارات کے
لئے تشریف لے گئے وہاں کے واقعات اشعار کی صورت میں
۲۸ ص ، مطبع امجدی بدایون ، ۱۲۹۳ھ

(۱۳۵۱)رحمان بابا کے افکار : فارغ بخاری - رضا ھمدانی
رحمان بابا کے پشتو کلام کا منظوم اردو ترجمہ
۹۶ ص ، پشاور : نیا مکتبہ ، منظور عام پریس پشاور .
آغاز :
مہر و مہ اور وہ رُخ تابان تینوں ایک ہیں قد رعنا ، سر و اور ریحان تینوں ایک ہیں
عالم تنہائی میں میرے لئے فرقت کی شب سیج ، پتھر آتش سوزان تینوں ایک ہیں

(۱۳۵۲)رزمیہ داستانیں : رضا ھمدانی
پشتو رزمیہ منظوم داستانوں کا منظوم اردو ترجمہ
۴۶۴ ص ، ۳۵ روپے ، اسلام آباد : لوک ورثہ کا قومی ادارہ ، الائیڈ پریس
لاھور ، ۱۹۸۱م .

(۱۳۵۳)رشتہ کلام : محسن زیدی
دس روپے .

(۱۳۵۴)رقص خیال : ظفر مہدی
ساڑھے چار روپے ، ھند .

(۱۳۵۵)رقص خیال : ڈاکٹر صفدر حسین(م ۱۹۸۰م)
۲۱۶ ص ، ۱۸ روپے ، لاھور: سنگ میل پبلی کیشنز ، پنجاب آرٹ پریس
لاھور ، ۱۹۷۳م.

(۱۳۵۶)رگ سنگ : آغا سیّد صادق حسین نقوی
۱۷۲ ص ، ۴۰ روپے ، کوئٹہ : مکتبہ آغا صادق ، اسلامیہ پریس کوئٹہ ، ۱۹۶۹م .
نمونہ :
اُبھرے گا آفتاب ابھی تھوڑی دیر میں اے چشم شوق رات کا پردہ اٹھائے کے دیکھ

(۱۳۵۷)رگ سنگ : علی جواد زیدی
۴۳ انقلابی نظمیں ،
۱۲۰ ص ، حیدرآباد دکن : اشاعت گھر ، ۱۹۴۴م .
آغاز :
یہ میری پا شکستگی ، یہ بے بسی ، یہ بے کسی عمل کے راہ کے مسافروں کی خستگی نہیں

(۱۳۵۸)رگ بست : نواب میرزا جعفر علی خان اثر لکھنوی
مشرق و مغرب کی شاہکار نظموں کا آزاد ترجمہ
۸۶ ص ، لاھور : اردو اکیڈمی ، دین محمدی پریس لاھور .
آغاز :
آ مصور میری ناھید کی تصویر بنا دور اُس سے ہوں تجھے شکل دکھاؤں کیونکر
وہ ہے مغرور نہ آئے گی بلاؤں کیونکر سچ کہا حلیہ بیاں میں کروں تیرے آگے
مگر الفاظ میں گلدستہ سجاؤں کیونکر

(۱۳۵۹)رنگ و بو : آغا سیّد صادق حسین نقوی
۷۶ ص، ۲ روپے ، ملتان : مکتبہ آغا صادق ، پاك الیکٹرك پریس ملتان، ۱۹۶۹م .

(۱۳۶۰) روح ادب : جوش ملیح آبادی (م۱۹۸۲م)
۱۲۸ ص ، ساڑھے تین روپے ، بمبئی : شیخ نذیر احمد مالك کتب خانہ تاج آفس

(۱۳۶۱)روح نظیر : سیّد محمّد محمود رضوی مخمور اکبر آبادی(م۱۹۷۶م)
۵۲۷ ص ، پونے اکیس روپے ، لکھنؤ : اترپردیش اردو اکیڈمی ، ۱۹۷۸م .

(۱۳۶۲) ریزہ ریزہ خواب : سجاد حیدر زیدی
۱۵۹ ص ، کراچی : رئیس اکاڈمی ، ۱۹۸۳م ۔

(۱۳۶۳) زبان حال : وقار انبالوی (م۱۹۸۸م)
۵۰ پیسے ، لاہور : مکتبہ اردو ۔

(۱۳۶۴) زنجیریں : مصطفی زیدی تیغ الہ آبادی (م۱۹۷۰م)
۱۲۸ ص ، الہ آباد : سنگم پبلشنگ ہاؤس ، اسرارکریمی پریس الہ آباد ۔

(۱۳۶۵) زہر حیات : زاہدہ زیدی
۵ روپے ، ہند ۔

(۱۳۶۶) ساغر نسیم : مرغوب نقوی
۶۴ ص ، کلیم پریس ، ۱۹۵۲م ۔

(۱۳۶۷) ساتوے من بھانوے : شیر افضل جعفری (م۱۹۸۹م)
۱۳۶ ص ۴۰ روپے ، لاہور : مکتبہ ادب جدید ، اشرف پریس لاہور ۱۹۶۳م ۔

آغاز :
کس کے آنچل سے یہ چھن چھن کے ہوا آتی ہے   دل سے کلیوں کے چٹکنے کی صدا آتی ہے

(۱۳۶۸) سبد گل : مولانا سیّد اولاد حسین شاعر لکھنوی بن سیّد فرزند حسین
۸۰ ص ، نظامی پریس لکھنؤ ۔

آغاز :
وہ بہار آئی برائے فتح میدان ظفر   سرو نے کھولا ہے پرچم پا کے سامان ظفر
رعد ہے یا طبل فتح خسروئے ملک چمن   ابر میں بجلی ہے یا شمشیر برآں ظفر

(۱۳۶۹) ستارۂ انقلاب : سیّد جعفر طاہر (م ۱۹۷۷م)
۶۴ ص ، کراچی : لارک پبلشرز، شان پریس کراچی ، ۱۹۵۹م

(۱۳۷۰) ستارے : علامہ نجم آفندی
بچوں کے لئے نظمیں، ۵۶ ص ، دس آنے ، حیدرآباد (دکن) : بچوں کا کتب خانہ ۱۳۶۴ھ/۱۹۴۵م ۔

آغاز :
چھوٹا سا ہوں میں بچہ بیٹھا ہوں سر جھکائے   تیرے حضور میں ہوں ننھے سے ہاتھ اٹھائے

کیا چیز تجھ سے مانگوں بھولا ہوا ہوں بالکل   اماں نے کچھ دعا کے الفاظ تھے سکھائے

(۱۳۷۱) سنگ لرزاں : شہنشاہ مرزا
۱۵۲ ص ، ۱۲۰ روپے ، لکھنؤ ، ۱۹۷۸م۔

(۱۳۷۲) سواد منزل : سیّد ظریف حسن ظریف ابن سیّد محمّد رضا زیدی عرف اللہ بندہ (م ۱۹۳۸م)
۸۰ ص ، ۶ روپے ، لاہور : سنگ میل پبلی کیشنز ، منظور پرنٹنگ پریس لاہور ، ۱۹۷۵م۔
آغاز :

مدد کر یا الہ العالمین اب زیست ہے بھاری   تجاوز کر گئی حد سے ہماری ذلت و خواری

(۱۳۷۳) سودائے خام : مرزا قلیچ بیگ (م ۱۳۴۸ھ)
۲۰۸ ص ، شکارپور (سندھ) ، ۱۹۱۰م ، آریہ سٹیم پریس۔
نمونہ کلام :

یا رب مرا وہ یار یگانہ کب آویگا   پھر عیش اور خوشی کا زمانہ کب آوے گا

(۱۳۷۴) سوز نفس : مرزا حسن بیگ مرزا سیمابی
۱۱۶ ص ، ڈھائی روپے ، حیدرآباد (دکن) .

(۱۳۷۵) سیل وجود : ساجدہ زیدی
۱۶۰ ص ، ۲۵ روپے ، لکھنؤ : نصرت پبلشرز ، نامی پریس لکھنؤ ، ۱۹۷۹م۔

(۱۳۷۶) شاخ گل : الطاف مشہدی
۱۶۰ ص ، تین روپے ، دین محمدی پریس لاہور .

(۱۳۷۷) شاد عظیم آبادی - کلام اور شرح کلام : نقی احمد ارشاد
۵۴۴ ص ، ۸ روپے ، لکھنؤ : نسیم بکڈپو ، نظامی پریس لکھنؤ ، ۱۹۶۷م .

(۱۳۷۸) شام اور سائے : ڈاکٹر وزیر آغا
۱۱۹ ص ، ۲ روپے ، لاہور : جدید ناشرین ، نامی پریس لاہور ، ۱۹۶۴م۔

(۱۳۷۹) شان لیگ : سیّدہ ریاض فاطمہ ریاض
مسلم لیگ کے بارے میں خواتین کی کھی ہوئی نظمیں
۲۴ ص ، دھرہ دون (ہند)۔

نمونہ کلام :

رسا بیگم نواب محمد اسماعیل خان

خدا کا شکر ہے اب اپنا مستقبل درخشاں ہے — ضیائے لیگ سے دنیائے مسلم میں چراغاں ہے
شکوہ شان مسلم لیگ سے خیرہ ہوئیں آنکھیں — عدو اب محو حیرت ہے ہراساں ہے پریشاں ہے

(۱۳۸۰) شعلہ فطرت : میر زیدی

۱۲۸ ص ، پونے دو روپے ، سرحد الیکٹرک پریس پشاور ۔

(۱۳۸۱) شکوہ فرنگ : سیّد باقر علی عرف آغا مجّو شرف

جنگ آزادی ۱۸۵۷م کی وجہ سے انگریزوں کو مسلمانوں کے متعلق جو غلط فہمی ہوگئی تھی اس کتاب میں اُنہیں منظوم صورت میں دور کیا گیا ہے ، ڈاکٹر عبادت بریلوی نے مرتب کی

۱۳۵ ص ، لاہور : یونیورسٹی اورینٹل کالج ۔

آغاز :

کرم چاہتا ہوں ترا اے کریم — عنایات کر اے غفور الرحیم
کہ رزاق و خلاق عالم ہے تو — ہر اک شے میں موجود ہر دم ہے تو

(۱۳۸۲) شوخی داغ کہن : سیّد مہدی نقوی

۱۶۳ ص ، مردان ، ۱۹۸۳م ۔

(۱۳۸۳) شہرنامہ : آغا سیّد صادق حسین نقوی

منظوم سفرنامہ

۱۲۸ ص ، ۲ روپے ، کوئٹہ : مکتبہ آغا صادق ، بولان پریس کوئٹہ ۔

(۱۳۸۴) صحیفہ الملّت /لخت جگر (جلد دوم) : مولانا سیّد علی نقی صفی لکھنوی

مختلف منظومات کا مجموعہ جو مختلف مذہبی اجلاس میں پڑھی گئیں۔

۲۹۶ ص ، دو روپے ، نظامی پریس لکھنؤ۔

(۱۳۸۵) ضبط شدہ نظمیں : مجتبی حسین وغیرہ

اس کتاب کو سیّد علی جواد زیدی کی ادبی خدمات کے اعتراف کے طور پر ترتیب دیا گیا ہے ، ۱۱۷ نظمیں

۲۷۹ ص،۲۱روپے ، نئی دھلی:مجلس جشن علی جواد زیدی، لبرٹی آرٹ پریس

دھلی ، ۱۹۷۵م .
آغاز :

تم جب سے پردیس سدھارے دن میں نے رو رو کے گزارے
راتیں کاٹیں گن گن تارے تھا اک وہ بھی زمانہ پیارے

(۱۳۸۶) طلوع فکر : جوش ملیح آبادی(م۱۹۸۲م)
یہ مدس چودہ سو سالہ جشن یادگار مرتضوی کے موقع پر کراچی میں پڑھی گئی
۱۵۰ ص ، تین روپے ، کراچی، ۱۹۵۷م.
آغاز :
جب چہرہ اُفق سے اُٹھی سر مئی نقاب کانپے نجوم ، زرد ہوا روئے ماہ تاب

(۱۳۸۷)عروس فطرت : جعفر علی خان اثر لکھنوی
نیچرل نظمیں ، ۱۵۲ ص، تین روپے ، دھلی : نرالی دنیا ، بیری آرٹ پریس دھلی ، ۱۹۶۲م

(۱۳۸۸)عطر سخن : مولانا سیّد یوسف حسین بہاری
مختلف شعراء کے کلام کو اکٹھا کیا گیا ہے
۵۶۴ ص ، ۴ روپے ، چھپرا (بہار - ھند).

(۱۳۸۹)عہد اسیری : رزم ردولوی
رزم ردولوی نے تبرا ایجی ٹیشن میں حصہ لیا اور تین ماہ تک جیل میں رھے جیل کے تاثرات
ایک آنہ ، لکھنؤ : شیعہ سوسائٹی.

(۱۳۹۰)فردوس خیال : سیّد بو علی زیدی طاھر امروھی
۱۱۴ نظمیں، ۱۲۸ ص ۲۰ روپے ، پاك الیکٹرك پریس ملتان .

(۱۳۹۱)فروغ ہستی : مولانا علی محمّد شاد عظیم آبادی (م ۱۹۲۸م)
اخلاقی نظمیں، ۸۶ ص، دو روپے ، حمیدیہ برقی پریس بلوا گنج در بھنگہ (بہار).

آغاز :

یا رب وہ زباں دے کہ صداقت کو جلا دوں ‏ ‏ ہو ہوئے وفا جس میں وہ گلزار کھلا دوں
حق دوست جو ہو اس کو دعاؤں کا صلا دوں ‏ ‏ بچھڑے ہوئے دو بھائی کو آپس میں ملادوں
بغض و حسد و کینہ وری دل سے مٹادوں ‏ ‏ جو نظم کا حاصل ہے وہ آنکھوں کو دکھا دوں

(۱۳۹۲) فکر بلیغ : مولانا سیّد علی محمد شاد عظیم آبادی(م۱۹۲۸م)

۱۲۰ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، مطبع سلیمانیہ پٹنہ ۔

(۱۳۹۳)فکر و نشاط : جوش ملیح آبادی (م۱۹۸۲م)

۱۱۶ ص ، دھلی : مکتبہ جامعہ ۔

آغاز :

میں اے جوش ! اس دور میں ہوں وہ شاعر ‏ ‏ اندھیرے میں جس طرح شمع فروزاں
حریفوں کے آگے میری شاعری ہے ‏ ‏ کہ ہے پیش تورات ، انجیل و قرآں

(۱۳۹۴)فکر جمیل : سیّد محمّد علی شاہ بسمل

قوم کی زبوں حالی پر نظمیں

۱۲ ص، ملتان ، القائم آرٹ پریس سرگودھا ، ۱۹۷۸م

(۱۳۹۵)فکر و فن : آغا سیّد صادق حسین نقوی

۱۳۶ ص ، ۴ روپے ۔

(۱۳۹۶)فن کار : صادق بخاری

۸ ص ، فیض الاسلام پریس راولپنڈی ۔

نمونہ :

فاقہ کش تیرے مقدّر کی نہ پلٹی کایا ‏ ‏ ہر نیا زخم نئے دور کا تو نے کھایا
ظلم پر ظلم و ستم اور تشدّد کے پہاڑ ‏ ‏ پشت پر اپنی ازل سے تو اُٹھائے لایا

(۱۳۹۷)قصّہ یوسف زلیخا : قاسم علی فگار

۲۱۲ ص ، بمبئی ، ۱۸۴۷م ۔

(۱۳۹۸)قمر مضمون : واجد علی شاہ بادشاہ

تین حصّے :نظمیں ، مرثیے اور غزل

۴۷۶ ص، مطبع سلطانی ، کلکتہ ، ۱۲۸۱ھ۔

(۱۳۹۹)قول فیصل : سیّد علی اختر حیدرآبادی
اس نظم میں صرف دو کردار پیش کئے گئے ہیں شاعر اور شیطان شاعر جو انتہائی بے مزہ زندگی بسر کر رہا ہے اس کے پاس شیطان آتا ہے اور کہتا ہے :
لو میں آیا ہوں تمہیں غم سے چھڑانے کے لئے   عشرتوں کا دل نشیں نغمہ سنانے کے لئے
اس نظم میں اصل کردار شیطان کا ہے اور اسی کی زبان سے تمام دلائل پیش کئے گئے ہیں جو خدا اور مذہب کے انکار میں مادہ پرست و منکرین خدا پیش کرتے ہیں .
۱۵۲ ص ، دو روپے ، لکھنؤ : نگار بک ایجنسی، سرفراز قومی پریس لکھنؤ ، ۱۹۴۸م
[علی اختر ۱۳۱۱ھ کو رامپور میں پیدا ہوئے کچھ عرصے علی گڑھ میں تعلیم حاصل کی اور اس کے بعد اپنے ننھیال آگرہ چلے گئے فارسی و عربی کی تعلیم مولانا نصیر الدّین سے حاصل کی ، ۱۹۴۷م کو پاکستان آئے اور یہیں واصل بحق ہوئے].
(۱۴۰۰)قومی نظمیں : علی مظہر رضوی
۹۱ ص ، لاہور : شعبہ مطبوعات محکمہ اطلاعات مغربی پاکستان ، علمی پرنٹنگ پریس لاہور .
(۱۴۰۱)کامران مشاعرے کی مکمل روداد : سیّد اصغر مشہدی
۴ دسمبر ۱۹۶۵م کو گورنمنٹ کالج سرگودھا میں منعقد ہونے والے مشاعرے کی روداد
۸۰ ص ، ۲ روپے ، سرگودھا : ادارہ کامران ، ثنائی پریس سرگودھا .
(۱۴۰۲)کرکٹ نامہ : سیّد غلام احمد رضوی
۳۲ ص ، ڈھائی روپے ، مکتبہ جدید پریس لاہور ، ۱۹۷۸م .
(۱۴۰۳)کلام انشاء : میر انشاء اللّٰہ خان انشاء
مرزا محمّد عسکری و مولانا محمّد رفیع فاضل دیوبند نے مرتب کی
۴۴۸ ص، ۱۰روپے ، الہ آباد :ہندوستانی اکیڈمی ، اسرار کریمی پریس الہ آباد ، ۱۹۵۲م .

{میر انشاء اللہ خان ابن میر ماشاء اللہ خان مرشد آباد میں پیدا ہوئے ۱۲۳۳ھ کو لکھنؤ میں واصل بحق ہوئے بسنت سنگھ نشاط نے تاریخ کہی :

سال تاریخ او ز جان اجل   «عرفی وقت بود انشا» گفت

اردو و فارسی دیوان کے علاوہ ماہ عامل (عربی) کا فارسی ترجمہ ، دریائے لطافت ، رانی کیتکی اور لطائف السعادۃ یادگارہیں}۔

(۱۴۰۴)کیف و کرب : آغا سیّد صادق حسین نقوی

۱۳۶ ص ۴۰ روپے ، کوئٹہ : مکتبہ آغا صادق، اسلامیہ الیکٹرک پریس کوئٹہ، ۱۹۶۹م ۔

(۱۴۰۵)گریبان : مصطفی زیدی (م ۱۹۷۰م)

۹۶ ص،۴۰ روپے ، لاہور: مکتبہ ادب جدید، پنجاب یونیورسٹی پریس لاہور ۔

(۱۴۰۶)گلدستہ نظم بشیر : سیّد بشیر حسین (ذریعہ : ۱۸)۔

(۱۴۰۷)گوش بر آواز : سیدہ نصرت جبیں رضوی

۹۶ ص ، لاہور : ادارہ ادب ، ۱۹۸۳م ۔

(۱۴۰۸) لامیہ سودا : مولانا سیّد محمّد حسین ایم اے

محمّد رفیع سودا (م ۱۷۸۱م) کے لامیہ کلام کی مختصر شرح

۶۴ ص ، دین محمدی پریس لکھنؤ ۔

(۱۴۰۹) لذّۃ الافہام : نواب سیّد محمّد علی موسوی

۱۰۴ ص ، مطبع نولکشور لکھنؤ ، ۱۹۷۲م۔

نمونہ :

علی سا دوسرا ممکن نہیں بعد از نبی ہرگز   ہمارا دین و دنیا میں وہی سردار بے شک ہے

(۱۴۱۰) لفظوں سے کہو ہمراہ چلیں : سیّدہ ناہید تبسم رضوی

۱۴۴ ص ، لاہور : خیام پبلشرز ، ۱۹۸۴م ۔

(۱۴۱۱) لہو پکارتا ہے : علی سردار جعفری

۱۱۶ ص ۱۵، روپے ، نئی دہلی :مکتبہ جامعہ ، ۱۹۷۸م ۔

(۱۴۱۲) متاع زندگی : سیّد اظہر حسین

۱۹۲ ص ۱۲، روپے ، نامی پریس لکھنؤ ، ۱۹۷۸م۔

(۱۴۱۳)متاع واهی : رضا نقوی واهی

۳۲۸ ص ، ۲۰ روپے ، پٹنه ، ماڈرن پرنٹرز دریا پور ، پٹنه لیتھو پریس رمنه لین پٹنه ، ۱۹۷۷م .

آغاز :

سرکار کی عنائت و بخشش سے جب بنی یوپی میں اور بہار میں اردو اکیڈمی
روز ازل سے قسمت شاعر جو بند تھی اك زوردار جھٹکے سے فی الفور کھل گئی

(۱۴۱۴)مزامیر حصّہ دوم : اثر لکھنوی

۵ روپے ، دهلی : مکتبه جامعه ملیه .

(۱۴۱۵)مسدس جوهر : سیّد مجاهد حسین جوهر (ذریعه :۲۱).

(۱۴۱۶)مشاعره : مولانا مرتضی حسین فاضل لکھنوی (م ۱۹۸۷م)

بیت بازی کے لئے الفبائی اشعار کا مجموعه

۳۶ ص ، ۵ آنے ، لاهور : کتاب منزل ، علمی پریس لاهور .

(۱۴۱۷)مشاعره عالم ارواح : سیّد مرتضی حسین موسوی

یه مشاعره ڈرامے کی طرز پر ترتیب دیا گیا ہے اس مشاعرے میں ایسے ۴۲ شعراء کو لایا گیا ہے جن سے اردو زبان کا وقار قائم ہے

۳۲۴ ص ، ۴ روپے ، لکھنؤ : نسیم بکڈپو ، یونائٹیڈ انڈیا پریس لکھنؤ ، ۱۹۵۵م .

(۱۴۱۸) ملبوس بہار : رئیس امروهی(م ۱۹۸۸م)

۱۶۰ ص ، ۱۵ روپے ، کراچی : رئیس اکادمی،۱۹۸۴م .

(۱۴۱۹)مناظر قدرت : آغا محمّد باقر (م۱۹۷۲م)

۹۴ منظومات ،

۱۵۶ ص ، لاهور : شیخ مبارك علی تاجر کتب ، اتحاد پریس لاهور .

(۱۴۲۰)مناقب الابرار :

مناقب اهل بیت اطهار

۲۱۴ ص ،۱۲ آنے ، مطبع اثنا عشری لکھنو ، ۱۳۱۶ھ

آغاز :

ہزار حمد کے لائق ہے قادر مختار عیاں جہاں میں ہیں قدرت کے جس کے یہ آثار

(۱۴۲۱)منتخابات ہندی کلام : ڈاکٹر جعفر حسن

زبان ہندی میں کہے گئے اشعار کا ترجمہ و تشریح

۲۲۵ ص ، دو روپے چار آنے ، حیدرآباد دکن : دی حیدرآباد بکڈپو ، اعظم سٹیم پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۳۰م ۔

(۱۴۲۲)منتخب اشعار احمدی : میر احمد علی

۳۵۶ ص ، مطبع مخدومی بمبئی ، ۱۲۷۳ھ۔

(۱۴۲۳) منظرہ بلوہ کراری :

۱۴۳ بند ، ۳ آنے ، کراری ضلع الہ آباد ، ۱۹۲۵م ۔

(۱۴۲۴)منظومات صفی : سیّد علی نقی صفی لکھنوی

سیّد زائر حسین کاظمی نے مرتب کی، ۱۶۰ ص، ۱۵ روپے ، لکھنؤ ، ۱۹۷۷م ۔

(۱۴۲۵)منظوم خطوط : حکیم مرزا محمّد باقر لکھنوی

۱۱۲ ص ، کراچی ، ۱۹۸۴م۔

(۱۴۲۶)موج میری صدف صدف : مصطفی زیدی(م ۱۹۷۰م)

۱۱۲ ص ، لاهور : ماوراء پبلشرز ، شرکت پرنٹنگ پریس لاهور ۔

آغاز :

تم کہاں رہتے ہو اے ہم سے بچھڑنے والو ہم تمہیں ڈھونڈنے جائیں تو ملوگے کہ نہیں

ماں کی ویران نگاہوں کی طرف دیکھوگے بھائی آواز اگر دے تو سنو گے کہ نہیں

(۱۴۲۷)میخانہ خیام : آغا شاعر قزلباش

عمر خیام کی ۶۴۰ رباعیات کا منظوم ترجمہ مع متن

۳۲۰ ص ، ۳ روپے ، لاهور : مولوی فیروز الدّین اینڈ سنز ، فیروز پرنٹنگ پریس لاهور ۔

(۱۴۲۸)نام بنام : رضا نقوی واهی

چھ روپے ، پٹنہ ۔

* نام حق (فارسی) :

(۱۴۲۹)نام حق : سیّد حسین رضوی
۱۶ ص ، بمبئی ، ۱۳۱۲ ھ.
(۱۴۳۰)نجوم و جواہر : جوش ملیح آبادی (م۱۹۸۲م)
۳۵۲ ص ، ساڑھے سات روپے ، کراچی : جوش اکیڈمی ، پاکستان ٹائمز پریس لاہور ، ۱۹۶۷م .
(۱۴۳۱)نسیم سحر : مولانا علی حسین زنگی پوری (مطلع).
(۱۴۳۲)نشاط خواب : ناصر کاظمی
۷۱ ص ، ۱۶ روپے ، لاہور : مکتبہ خیال ، زرین آرٹ پریس لاہور ، ۱۹۷۷م .
(۱۴۳۳)نشاط غم : کاظم حسین راز عظیم آبادی
نظمیں اور غزلیں
۲۵۰ ص ، ۱۵ روپے ، پٹنہ : اردو سوسائٹی ، ۱۹۷۷م .
(۱۴۳۴)نظم آزاد : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
۱۶۰ ص ، ۸ روپے ، لاہور : آزاد بکڈپو ، نولکشور لکھنؤ ، ۱۹۱۰م .
(۱۴۳۵)نغمہ آزادی : سیّد علی جوادؔ زیدی
آزادی کے موضوع پر نظموں کا انتخاب ، ۱۹۵۷م ، ھند.
(۱۴۳۶)نغمہ جاوید : مرزا جعفر علی خان اثر
بھگوت گیتا کا آزاد منظوم ترجمہ
۲۲۴ ص ،تین روپے ، جموں : راج محل پبلشرز ، پریم پرنٹنگ پریس جمّوں .
(۱۴۳۷)نغمہ فکر : سیّد مومن حسین نقوی شعلہ کراروی
۱۹۴ ص ،۲۵ روپے ، الہ آباد : شبستان ، ۱۹۷۸م .
(۱۴۳۸)نقش و نگار : جوش ملیح آبادی (م ۱۹۸۲م)
شروع میں لطیف الدّین احمد اکبر آبادی کا مقدمہ ہے جس میں جوش کی شاعری پر بحث کی گئی ہے
۱۹۲ ص ، ڈیڑھ روپے ، دھلی : مکتبہ جامعہ ، جیدؔ برقی پریس دھلی ، ۱۹۳۶م .

(۱۴۳۹)نکات حیات : آغا سیّد صادق حسین تقوی
۱۲۰ ص ، تین روپے ، ملتان : مکتبہ آغا صادق ، پاک آرٹ پریس ملتان، ۱۹۶۸م . محمّد صبغۃ اللہ ارشد امروھی نے تاریخ کہی :

فکر تاریخ طبع تھی مجھ کو جمع ہوتے نہ تھے مگر اعداد
ایک نے اٹھ کے کہ دیا فورا آغا صادق حسین زندہ باد (۱۳۷۸ھ)

(۱۴۴۰) نم شبنم : سیّد فیض الحسن فیضی
۱۶۰ ص ، تیس روپے ، لاھور: المعارف .

(۱۴۴۱) نمود زندگی : مولانا سیّد علی منظور
۲۱۲ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، حیدرآباد (دکن) : ادارہ ادبیات اردو ، اعظم سٹیم پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۴۰م .

نمونہ :

ایوان محمّد تو شبیر کا ایواں ہے اوروں کی طرح سے کیا شبیر بھی مہماں ہے
شبیر بھی آقا ہے شبّر کی طرح میرا نور دل زھرا ہے جان شہ مرداں ہے

(۱۴۴۲) نوائے مومن : سیّد کریم حیدر مومن گردیزی

نمونہ :

ہم رات بھر بصورت شبنم جو روئے ہیں دامن کے تار تار میں موتی پروئے ہیں
ان دل جلو کو چھیڑو فرشتو ! نہ قبر میں رو رو کے عمر بھر جو ابھی آکے سوئے ہیں
(ملتان میں اردو شاعری)

(۱۴۴۳) نور نظر : مولانا سیّد علی نقی صفی لکھنوی
۸ ص ، ایک آنہ ، نظامی پریس لکھنو .

(۱۴۴۴) نئی دنیا کو سلام اور جمھور : علی سردار جعفری
۸ روپے ، دھلی : مکتبہ جامعہ .

(۱۴۴۵) نئی نظمیں : سیّد سجاد
۹۵ص ، سوا دو روپے ، لاھور: نئی مطبوعات ، اشرف پریس لاھور ، ۱۹۶۷م .

(۱۴۴۶) ورق ورق آئینہ : احسن زیدی
۱۱۲ ص ، فیصل آباد : مکتبہ قرطاس .

(۱۴۴۷)وصال : ناصر زیدی
۱۱۲ ص ، ۱۲ روپے ، لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز ، منظور پرنٹنگ پریس لاہور، ۱۹۷۹م .
نمونہ :
رات معراج کی کیا عجب رات تھی ۔ سارے عالم پہ رحمت کی برسات تھی
اپنے محبوب کا منتظر تھا خدا ۔ «مصطفی جان رحمت پہ لاکھوں سلام »

(۱۴۴۸)وقت کی آواز : جوش ملیح آبادی (م ۱۹۸۲م)
ہندوستان کی آزادی کے لئے اس نظم میں مسلم لیگ ، کانگرس اور کیمونسٹ پارٹی کو وقت کی اہم ضرورت کا احساس دلایا گیا ہے
۴۲ ص ، ۱۲ آنے ، بمبئی : قومی دارالاشاعت ، یونائیٹڈ فائن آرٹ لیتھو گرافرس بمبئی .
آغاز :
اے دوستان برہم و یاران مردہ ہوش ۔ اے شغلگی بہ سینہ و آشفتگی بدوش
تا کے؟ یہ غل،، یہ گونج ، یہ ہنگامہ یہ خروش ۔ کچھ کہ رہی ہے مادر ہندوستان خموش

(۱۴۴۹)وہ ایک لمحہ : حسنین بخاری
۱۲۸ ص،۵۰ روپے ، فیصل آباد : سعادت پبلی کیشنز ، سعادت آرٹ پریس فیصل آباد ، ۱۹۸۸م .

(۱۴۵۰)ہجوم آرزو : ڈاکٹر قیصر عباس قیصر رضوی
۸۹ نظموں کا مجموعہ ،
۱۸۴ ص ، ۶ روپے ، نامی پریس لاہور ، ۱۹۶۵م .
آغاز :
نام سے تیرے خدایا ابتدا کرتا ہوں میں ۔ تو خدائے لم یزل ہے آسرا کرتا ہوں میں
میری ہمّت سے تو بالا ہیں ادب کی منزلیں ۔ مجھ کو آتی ہے ہنسی خود پر یہ کیا کرتا ہوں میں

(۱۴۵۱)ہفت خوان اردو : مولانا سیّد علی نقی صفی لکھنوی
منظوم صورت میں بتایا گیا ہے کہ اردو زبان نے ارتقائی منازل کیونکرطے کیں .
۲۰ ص ، ادبی پریس لکھنو ، ۱۹۲۹م .

آغاز :

بار آور قلمی نخل کی ڈالی اردو   مادر ھند کے آغوش کی پالی اردو

(۱۴۵۲) ہفت کشور : سیّد جعفر طاہر (م ۱۹۷۷م)

مسلم ممالک کو ترقی کی راہ دکھائی گئی ہے

۳۳۶ ص، کراچی : پاکستان رائٹرز گلڈ ، انجمن پریس کراچی ، ۱۹۶۲م .

(۱۴۵۳) ہماری نظمیں : سیّد حیدر حسین

۱۶۸ ص ، ساڑھے چھ روپے ، پٹنہ : اقبال پبلشنگ ہاؤس ، لیبل آرٹ پریس پٹنہ ، ۱۹۸۲م .

(۱۴۵۴) یادگار ماجد : سیّد ماجد علی ماجد ایڈووکیٹ

۹۴ ص (ناقص الآخر) ، ایک روپیہ ، انڈین پریس الہ آباد ، ۱۹۳۶م .

نمونہ :

بہم اسطور حسن و عشق کی تصویر دیکھیں گے   قیامت والے دل میرا اور ان کا تیر دیکھیں گے

میں اپنا راز مرگ غم امانت چھوڑے جاتا ہوں   سمجھ لیں گے وہ مجھ کو جو میری زنجیر دیکھیں گے

ملا کر آنکھ جس کو اک نظر تم دیکھ لیتے ہو   وہ کہتا ہے قیامت تک یہی تصویر دیکھیں گے

بنا دونگا تمہارے سنگ در کو رشک آئینہ   اسی پتھر میں سب میرا خطِ تقدیر دیکھیں گے

(۱۴۵۵) ید بیضا : آغا سیّد صادق حسین تقوی

۱۸۶ ص ، تین روپے ، نور بہار الیکٹرک پریس ملتان ، ۱۹۷۱م.

(۱۴۵۶) انتخاب : سکندر علی وجد

۲۳ نظمیں اور ۲۰ غزلیں ، ۸۰ ص ، نئی دھلی : انجمن ترقی اردو ، ۱۹۷۷م.

(۱۴۵۷) باغ تازہ : نجم الدّین نقوی رامپوری

۱۹۲ ص ، ۱۰ روپے ، رامپور (ھند) ، ۱۹۷۷م .

(۱۴۵۸) عابد رضا بیدار- انتخاب کلام : ؍ ابد رضا بیدار

۲۰ ص ، دھلی: رامپور انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل اسٹڈیز ، برقی پریس دھلی، ۱۹۶۹م.

مثنوی

(۱۴۵۹)افسانۂ عشق : واجد علی شاہ بادشاہ
عشقیہ مثنوی ،۳۰۱ ص ، مطبع سلطانی لکھنو .
سبب تألیف کا یوں ذکر کیا ہے :

غرض میرے دل میں یہ آیا خیال   کہ کچھ شعر موزوں کروں حسب حال
کچھ اشعار عشقیہ موزوں کئے   پڑھا اُن کو فی الجملہ آواز سے
حسن یار خان شاعر انتخاب   کہ ہے شعر کا علم عیب و صواب
میرے وہ بہت دن سے دمساز ہیں   ملازم ہیں شفقت سے ممتاز ہیں

(۱۴۶۰)باغ فردوس : سیّد ولایت علی فردوس موسوی جانسی
مرزا رجب علی سرور کی کتاب « فسانۂ عجائب» کی منظوم صورت
۱۵۴ ص ، سوا روپیہ ، الناظر پریس لکھنو ، ۱۹۲۵م
آغاز :

اے خاصہ دو زبان ادراک   لکھ حمد جناب ایزد پاک
یعنی خلاق عقل اولی   صورت گر عالم ہولی

(۱۴۶۱)تحفہ جعفری : مولانا مرزا احسن علی
۱۲۶۲ ھ (مطلع).

(۱۴۶۲)حجاب زنان : منیر شکوہ آبادی
عورتوں کی اچھی صفات کا ذکر کہانی کی صورت میں کیا گیا ہے
۴۶ ص ،۴ آنے چھ پائی، مطبع شمس الهند لاہور،۱۹۰۲م
آغاز :

اے قلم پہلے لکھدے بسم اللہ   تا کہ نافع یہ سب کو ہو دلخواہ

(۱۴۶۳)حدیقة الایمان : مولانا سیّد نیاز حسن برستی (م ۱۳۰۹ھ) (مطلع).

(۱۴۶۴)حزن اختر : محمّد واجد علی شاہ اختر
واجد علی شاہ بادشاہ منظوم خود نوشت ، ناظم نے خود اس کا نام « حزن اختر »
رکھا چنانچہ مثنوی کے آخیر میں ہے ۔
بس اختر کر اب ترک طرز بیان ہوئی ختم یہ مثنوی گلستان
رکھا «حزن اختر» یہ شعرونکا نام یہی نام رکھ کر کیا ہے تمام
آخیر میں بادشاہ نے چاردہ معصوم علیہم السلام کے واسطے سے خداوند عالم سے
اپنی رہائی کی دعا مانگی ہے ۔
نظر رحم کی چاہئے کردگار بہ بخشائے برمن پے جان زار
بحق محمّد(ص) بحق علی (ع) پے فاطمہ(ع) اور حسن (ع) متقی
شہید رہ دیں امام حسین (ع) اُنہیں کے لئے دے مری دل کو چین
پے سید الساجدین اے خدا مجھے جلد کر اس قفس سے رہا
پے باقر (ع) و جعفر (ع) بالیقیں رہائی مجھے قید سے ہو کہیں
امام رضا(ع) کے لئے اے خدا مجھے اب چھڑا اب چھڑا اب چھڑا
پے موسی کاظم رھنما رہا کر رہا کر رہا کر رہا
خدایا محمّد تقی کے لئے خدایا علی النقی کے لئے
حسن عسکری کے لئے اے خدا اس اختر کو کر قید غم سے رہا
پے مہدی ہادی اے کردگار چھڑا مجھ کو اس قید سے دے قرار
۱۴۹ ص ، ۸ آنے ، نولکشور پریس لکھنو ، ۱۹۲۲م ۔
آغاز : کشادہ کر اے خامہ اپنی زباں کر اب آب توحید سے تر بیاں
خدائے زماں کارساز جہاں عیاں مثل گل مثل بو ہے نہاں

(۱۴۶۵)دُردانہ : سیّد انور حسین آرزو لکھنوی
دُردانہ ایک کنیز تھی
۶۴ ص ، ۸ آنے ، اجمل پریس بمبئی۔
آغاز : قصّہ دلپذیر روپ نگر عشق کی سیر گاہ حسن کا گھر
جس کا ہر فرد انتخاب جہاں جیسے انسان کے ذیل ہر میں زباں
امراء جس میں شان کے مالک غربا آن بان کے مالک

(۱۴۶۶) دریائے تعشق : واجد علی شاہ اختر
۶۴ ص ، مطبع نولکشور کانپور ، ۱۸۸۵م
آغاز : کرتا ہوں میں حمد اُس خدا کی جس نے ہستی کی یہ بناکی
حادث ہیں سبھی قدیم ہے وہ بے علم ہیں سب علیم ہے وہ

(۱۴۶۷) دریائے عشق : میر تقی دہلوی
۱۷ ص ، مطبع مصطفائی لکھنو ، ۱۲۵۹ ھ.
آغاز : عشق ہے تازہ کار و تازہ خیال ہر جگہ اُس کی ایک نئی ہے چال
کہیں آنکھوں سے خون ہو کہ بہا کہیں سر میں جنوں ہو کے بہا

(۱۴۶۸)دفتر سحر : مرزا محمّد عباس حسین ہوش
۱۹۶ ص ، ۸ آنے ، مطبع نولکشور لکھنو ، ۱۸۹۵م .
آغاز : لکھنا مجھے حمد مدّعا ہے سجدے میں قلم جھکا ہوا ہے
مدحت سے رسول (ص) کی ہے ممتاز تقریر ہے صاف صاف اعجاز
ہے نعت رسول (ص) و حمد باری دو بحر ملے ہوئے ہیں جاری
سو دل سے غلام پنجتن ہے پروانہ نام پنجتن ہے

(۱۴۶۹)دلستان : میرزا علی عرف مرزا منّا معجز بن مرزا جیون بیگ مراد آبادی
ایک عاشق کا اپنے معشوق کے نام خط اور جواب خط
۱۶ ص ، ایک آنہ ، مطبع مطلع العلوم و اخبار اعظم مراد آباد ، ۱۸۸۹م .
آغاز :
حمد خالق میں کیا کروں تحریر اس جگہ چپ ہوں صورت تحریر
نعت احمد لکھوں یہ تاب نہیں سہل وصف ابو تراب نہیں

(۱۴۷۰)رضوان شاہ و روح افزا : فائز (م ۱۰۹۴ھ)
چین کے بادشاہ کے اکلوتے بیٹے « رضوان شاہ » اور « روح افزا » پری کے عشق و محبت کی داستان پروفیسر سیّد محمّد نے مرتب کی.
۱۶۶ ص ، ۲ روپے ، اعجاز پرنٹنگ پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۵۶م.

(۱۴۷۱) ریاض ادب : سیّد عابد علی عابد و ڈاکٹر محمّد صادق
۴۵ ص ، ایک روپیہ ، پنجاب یونیورسٹی پریس لاہور، ۱۹۶۶م .

(۱۴۷۲) شعشہ عشق : شیخ سرفراز علی بن سجاد علی بدایونی
۱۶ ص ، مطبع نور محمدی لکھنو ۱۳۰۳ ھ.
آغاز :
اے قلم سر جھکا برائے خدا   مترشح ہو تا ثنائے خدا
جس نے پیدا کئے ہیں ارض و سما   ظلمت و نور اور صبح و مسا

(۱۴۷۳) شعلہ عشق : میر تقی میر
۱۶ ص ، مطبع مصطفائی لکھنو ، ۱۲۵۹م .
آغاز :
محبت نے ظلمت سے گاڑھا ہے نور   نہوتی محبت نہوتا ظہور
محبّت سبب ہے محبت سبب   محبّت سے ہوتا ہے کار عجب

(۱۴۷۴) طالب و موھنی : سیّد محمّد والہ موسوی (م ۱۱۸۴ھ/ ۱۷۷۰م)
۸۰ ص ، ڈیڑھ روپے ، حیدرآباد دکن : سب رس کتاب گھر ، نیشنل فائن آرٹ پرنٹنگ پریس .
{ سیّد محمّد والہ موسوی ابن سیّد محمّد باقر موسوی خراسانی اپنے والد کے همراہ قم سے لاھور تشریف لائے یہاں سے دھلی گئے تمام تر تعلیم والد ہی سے حاصل کی .
۱۱۳۷ ھ کو نظام الملك آصف جاہ کے ساتھ حیدرآباد تشریف لائے جہاں عبداللہ قطب شاہ کی نواسی کے ساتھ شادی کی ۱۱۸۲ ھ/ ۱۷۷۰م کو ترچناپلی میں وفات پائی والہ جامع نہج البلاغہ سیّد رضی (م ۳۵۹ ھ) کے اخلاف میں سے تھے دستور نظم ، گلستان خیال یعنی دیوان فارسی ، رازق باری ، اساس الایمان ، قانونچہ انشاء ، کشف الرموز ، در مکتوم ، عین تماشہ یعنی مرغ نامہ ، کبوتر نامہ اور نجم الهدی (فارسی- منظوم) آپ کی یادگار ہیں}.

(۱۴۷۵) طلعۃ الشمس : محمّد علی حسن شمس (مطلع).

(۱۴۷۶) طوطی نامہ : غواصی
یہ کتاب مولانا ضیاء الدین نخبشی کی کتاب کا منظوم ترجمہ ہے ، میر سعادت علی رضوی نے مرتب کی .

۲۹۰ ص ، حیدرآباد دکن : سلسلہ یوسفیہ ، ۱۳۵۷ ھ.

(۱۴۷۷) ضیاء دکن : سیّد باقر حسین
۱۵۴ص ، ایک روپیہ ، حیدرآباد دکن ، ۱۳۰۷ھ.

(۱۴۷۸) قطب مشتری : ملا وجہی
(۲۲+۹۶) ص ، تین روپے بارہ آنے ، کراچی : انجمن ترقی اردو (پاکستان) ، ۱۹۵۳م .

(۱۴۷۹) گنجینہ محبّت : واجد علی شاہ بادشاہ وزیر
بارہ ہزار اشعار .

(۱۴۸۰) لقمہ شیریں : میر محمود علی لائق
مطبع حیدری حیدرآباد دکن(ذریعہ : ۱۸).

(۱۴۸۱) مثنوی اسرار محبّت :
سسی پنوں کا قصہ ، ۲۰ ص ، لکھنو .
نمونہ :

محبت نام در دل ھر نگیں ہے   محبت سے کوئی خالی نہیں ہے
جو سمجھو ذات مطلق فی الحقیقت   محبت ہی محبت ہے محبت
محمّد مصطفی رنگ گل عشق   وہ زلف اُس کی بہاری سنبل عشق

(۱۴۸۲)مثنوی امید و بیم : مرزا محمّد ھادی رسوا (م۱۹۳۱م)
۴۶ ص ، الناظر پریس لکھنو ، ۱۸۶۶م.
نمونہ :

پھر ہوا عشق دل مضطر کو   دو خبر میرے نصیحت گر کو
آج تک سر سے وہ سودا نہ گیا   عشق بازی کا وہ لپکا نہ گیا

(۱۴۸۳) مثنوی انیس آخرت : سیّد آل حسن
۴ روپے ، لاھور : امامیہ مشن پاکستان

(۱۴۸۴) مثنوی باغ ارم : سیّد طالب حسین شائق
مذہبی قصص و حکایات کو مثنوی کے رنگ میں پیش کیا گیا ہے
۳۸۴ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، مطبع اثنا عشری دھلی .

(۱۴۸۵)مثنوی بحر اُلفت : محمّد واجد علی شاہ بادشاہ اختر
۳۴۳ ص ۔
آغاز :
اے قلم حمد اُس خدا کی کر جس نے پیدا کئے ہیں شمس و قمر
ہر کواکب کی اُس سے تزئین ہے روشنی بخش ماہ و پروین ہے

(۱۴۸۶)مثنوی تقی : حکیم سیّد محمّد تقی سونی پتی ولد سیّد باقر علی
اس مثنوی میں مسلمانوں کو بیوہ عورتوں کے ساتھ نکاح ثانی کی تلقین کی گئی ہے
۱۶ ص ، مطبع یوسفی دھلی ، ۱۲۹۶ ھ.
آغاز :
خدا کی حمد اور تعریف کے بعد نبی (ص) کی نعت اور توصیف کے بعد
خدا کے واسطے اے دیندارو ! رواج شرع میں همت نہ ہارو
سکینہ (ع) ہے جو پوتی مرتضیٰ(ع) کی وہ دختر ہے شہید کربلا کی
مصائب میں اگرچہ دن ہیں کاٹے کئے ہیں عقد پیہم آگے پیچھے

(۱۴۸۷)مثنوی تنبیهہ النفس : مولانا سیّد مهدی حسن
مستورات کی تعلیم کے لئے لکھی گئی
۵۰ ص ۴٫ آنے ، مطبع سیفی لاهور ، ۱۸۸۳م.

(۱۴۸۸)مثنوی جگر سوز : سیّد امداد علی خان نقوی امداد
یہ مثنوی امداد نے اپنے بیٹے ابوالحسن ناصر الدّین السید محمّد رضا حسین خان جو ارسطو جاہ مولانا سیّد رجب علی (م ۱۸۶۹م) کے نواسے بھی تھے کی موت پر لکھی .
۲۶ ص ، مطبع نرنکاری لدھیانہ ، ۱۳۰۳ ھ.
آغاز :
آرائش عنوان ثنا حمد خدا ہے انسان کو جسے شرف عقل دیا ہے
بھیجے ہیں ہدایت کے لئے اُس نے پیمبر گمراہ نہ ہو تا کہ کوئی راہ سے پھر کر

(۱۴۸۹)مثنوی در مکنون : مولانا ذاکر حسین بارھوی (م ۱۳۴۹ھ) (مطلع)

(۱۴۹۰) مثنوی رموز العارفین : میر حسن دهلوی
۱۳۵۲ ھ.

(۱۴۹۱) مثنوی زہر عشق : نواب مرزا شوق
۴۰ ص ، کراچی :رحمن برادرس ، باب الاسلام پریس کراچی .
آغاز :
لکھ قلم پہلے حمد ربِّ ودود — کہ ہر اک جا پہ ہے وہی موجود
ذات معبود جاودانی ہے — باقی جو کچھ کہ ہے وہ فانی ہے

(۱۴۹۲) مثنوی سحر البیان : میر حسن دہلوی
اس مثنوی کا دوسرا نام « بے نظیر و بدر منیر » ہے
۱۳۰ ص ، مطبع نولکشور لکھنو ، ۱۹۴۱م.
اشاعت اول پر میرزا قتیل نے تاریخ طبع کہی :
بگوشم ز ہاتف رسید این ندا — بر این مثنوی باد بر دل فدا (۱۱۹۱ ھ)

(۱۴۹۳) مثنوی سحر عشق : مرزا آغا حسن ازل
۳۲ ص ، مطبع اعجاز محمّدی لکھنوی ، ۱۳۱۳ھ.
آغاز :
حمـــد باری ہے اشتغال قلم — کیوں نہ سر سبز ہو نہال قلم
ذکر میں اُس کے ہے بہ سر بسجود — جس کی قدرت ہے خار و گل سے نمود

(۱۴۹۴) مثنوی سیف الملوك و بدیع الجمال : غواصی
میر سعادت علی رضوی نے مرتب کی
۱۷۹ ص ، حیدرآباد دکن « سلسلہ یوسفیہ » ، ۱۳۵۷ ھ.

(۱۴۹۵) مثنویات شوق : مرزا تصدق حسین خان شوق
تین مثنویان : فریب عشق ، بہار عشق ، زہر عشق
اسرار احمد تبسم نے مرتب کی
۱۹۱ ص ، بیس روپے ، لاہور : تخلیق مرکز ، نثار آرٹ پریس لاہور .
آغاز :
اے قلم پہلے لکھ تو بسم اللہ — بعـــده لا اللہ الا اللہ

بعد احمد کی مدح کر تحریر　　که وہ دنیا میں ہے خدا کا وزیر

(۱۴۹۶) مثنوی طوطی نامہ : جعفر علی حسرت (م ۱۲۰۶ھ)

یہ کتاب ایک قصے پر مبنی ہے جس کا خلاصہ یہ ہے کہ شمالی ہند کے راجہ انند کا ایک بیٹا طوطی تھا وہ بھیلوں کے راجہ کی بیٹی شکر پارا پر عاشق ہوگیا آخر راجہ انند نے بھیلوں کے راجہ کے پاس پیام بھیجا انجام کار دونوں کی شادی ہوگئی لیکن راجہ نے بلطائف الحیل طوطی کو قتل کرا دیا یہ کتاب ڈاکٹر نورالحسن ھاشمی نے مرتب کی۔

۱۳۶ ص ، ۲ روپے ، لکھنو : مکتبہ کلیان ، شاہی پریس لکھنو ۔

آغاز :

یا الٰہی یہ عشق خانہ خراب　　کسے انگا تھا یاں کسے تھی تاب

کہا ارض و سما نے بہتیرا　　عشق سے پر سبھوں نے منہ پھیرا

عشق تیرا حبیب پہچانے　　یا اسے ذات پنجتن جانے

(۱۴۹۷) مثنوی عالم : نواب بادشاہ محل عالم

۱۴۰ ص ، مطبع نامی لکھنو ، ۱۳۰۹ھ/۱۸۹۱م۔

آغاز :

نشے میں ساقی پری طلعت　　شعر تر کہنے کی ہے کیفیت

تند و پر زور دے شراب کہن　　سن نئی داستان و تازہ سخن

کہ کسی ملک میں تھا اک سلطان　　عادل و خوش جمال والا شان

نام سرشار شاہ تھا اُس کا　　حسن مانند ماہ تھا اُس کا

(۱۴۹۸) مثنوی فریاد داغ : تمکین کاظمی

۱۳۶ ص ۳۰ روپے ، لاهور: آئینہ ادب ، اشرف پریس لاهور ، ۱۹۵۷م۔

(۱۴۹۹) مثنوی گل باغ ارم : میر طالب حسین خاک

حیدرآباد دکن ، ۱۳۰۰ھ۔

(۱۵۰۰) مثنوی گلدستہ نور : مولانا سیّد علی اکبر

اس مثنوی میں تمیم خزرجی کا غائب ہونا اور بعد موت عہد خلافت دوم میں واپسی اور اس عرصے میں زوجہ کے عقد ثانی کا ذکر ، ۱۳۰۵ھ۔

(۱۵۰۱) مثنوی گلشن عشق : شیخ نصرتی
یہ مثنوی رزم و بزم کا ایک دلآویز مرقع اور حسن و عشق کی ایک دلچسپ داستان ہے شاعر نے راج منوہر اور راج کماری مدمالتی کے عشق کا قصہ بیان کیا ہے .
(۴۴+ ۳۰۷) ص ، اعجاز مشین پریس حیدرآباد دکن .

(۱۵۰۲) مثنوی گوہر اسرار : محمّد علی زائر زید پور ضلع بارہ بنکی
۲۰ ص ، مطبع جعفری لکھنو ، ۱۲۹۹ ھ، مؤلف نے تاریخ طبع کہی :

کیونکر نہ ہر کلام سے اعلیٰ ہو یہ کلام ۔۔۔ مجموعہ ثنائے علی ہے یہ مثنوی
ہوگا جلی علی کی امامت کا اس سے حال ۔۔۔ آئینہ دار راز خفی ہے یہ مثنوی
زائر نے بہر سال یہ ہاتف نے دی صدا ۔۔۔ کچھ شک نہیں قبول نبی ہے یہ مثنوی
(۱۲۹۹ ھ)

آغاز :

غزلخواں ہو اے طبع رنگیں نوا ۔۔۔ کہ ہیں گوش مشتاق حمد خدا
سنا آج وہ نغمہ خوش ادا ۔۔۔ اثر جس میں ہو لحن داود کا

(۱۵۰۳) مثنوی لذّت عشق : آغا حسن نظم ہمشیر زداہ حکیم تصدق حسین خان
۵۶ ص ، مطبع فیضی .
آغاز :

لکھوں پہلے حمد خدائے قدیم ۔۔۔ کہ ہے نام جس کا غفور الرحیم
وہ چاہے تو قطرے کو دریا کرے ۔۔۔ سمندر کو چاہے تو قطرہ کرے
محمّد خدائی کا مختار ہے ۔۔۔ محمّد رسولوں کا سردار ہے
پس از نعت احمد ثنائے علی ۔۔۔ کہا جس کو خود حق نے اپنا ولی
بیاں کیسے ہو شان مشکل کشا ۔۔۔ ولی خدا صاحب ھل اتی

(۱۵۰۴) مثنوی لطف / نیرنگ عشق : مرزا علی لطف (م ۱۲۳۳ھ)
ڈاکٹر ثمینہ شوکت نے مرتب کی ، ۱۳۴ ص ، ساڑھے تین روپے ، حیدرآباد دکن : مجلس تحقیقات اردو ، نیشنل فائن پرنٹنگ پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۶۲م .

(۱۵۰۵)مثنوی لقمہ شیریں : میر محمود علی لائق

چند احادیث و حکایات کو منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے

۴ آنے ، کتب خانہ حیدری ، مطبع حیدری حیدرآباد دکن .

(۱۵۰۶)مثنوی میوہ شیریں : سیّد مجاھد حسین جوھر امروھی

پردہ کے متعلق ایک دلچسپ واقعہ منظوم کیا گیا ہے

۷۰ ص ،۵ آنے ، جوھر پریس امروھہ (ھند).

آغاز :

الھی تری حمد کیا ہو ادا ھر اک چیز کو تو نے پیدا کیا

(۱۵۰۷)مثنوی مادر ھند/ نوید ھند : مولانا علی محمّد شاد عظیم آبادی (م۱۹۲۷م)

ملکہ وکٹوریہ کی پہلی جوبلی کے موقع پر لکھی گئی اسوقت کے سیاسی حالات کو پیش نظر رکھتے ہوئے ملکہ کی تعریف کی گئی ہے کتاب کے شروع میں یہ الفاظ درج ہیں .

شہشاہ ملکا خسروا فلك جاھا سپہر بارگہا جیوبلی مبارکباد

ھزار سال بمانی و برخوری ھمہ عمر ز ملك و شوکت و اقبال و دولت و اولاد

شعار کردہ دعا و گرفتہ خو بہ ثنا کمینہ بندہ حضرت علی محمّد شاد

اس مثنوی میں ایك دولت مند عورت کا قصہ ہے

آغاز :

ہے شاہ کا بسکہ طالب خیر لکھتا ہے یہ خامہ فلك سیر

اك جا کہ فضا میں بھی ہے مشہور غیرت دہ خلد چشم بددور

(۱۵۰۸)مثنوی نو بہار : مرزا محمّد ھادی رسوا (م ۱۹۳۱م)

نئے نظریہ تعلیم کی نشاندھی

۲۰ ص، ۱۸۸۶م.

نمونہ :

اپنا جلوہ اے عروس علم دکھلادے انہیں عاشقوں میں اپنے اے تحقیق لکھوا دے انہیں

(۱۵۰۹) مثنویات میر : میر تقی میر

سید محمّد ایم اے نے مرتب کی، ۳۳ مثنویاں

۲۳۴ ص ، حیدرآباد دکن : انجمن امداد باهمی مکتبہ ابراهیمیه ، ۱۹۳۴م.
(۱۵۱۰)مثنوی ثمرہ زندگی : مولانا سیّد علی محمّد شاد عظیم آبادی (م ۱۹۲۷م)
اپنے بیٹے سیّد حسین کے لئے بتقریب مکتب لکھی گئی.
۱۲ ص ، مطبع سٹی پریس پٹنہ ، ۱۸۹۳م .
آغاز :

اے محترمان ذی مروت — وے عشرتیان بزم خلت
اے مہر نشان فلك مقامان — افلاك و شان بلند نامان

(۱۵۱۱) نان و کباب : محمّد وزیر بن مفتی میر محمّد عباس
۱۳۰۶ هـ ، لکھنو (ذریعه : ۲۴).
(۱۵۱۲) نان و نمك : میرزا جعفر علی فصحیح
لکھنو ، ۱۲۷۹ هـ (ذریعه : ۲۴).

غزل

(۱۵۱۳)اثر لکھنوی : جعفر علی خان اثر لکھنوی

۳۶ غزلیں ، ۶۳ ص ، ۷۵ پیسے ، علی گڑھ : انجمن ترقی اردو ھند ، ۱۹۵۹م ، سرفراز قومی پریس لکھنو.

آغاز :

آنکھ میں اشک ندامت ڈبڈبا کر رہ گئے   ہم یونہی اکثر دعا کو ہاتھ اُٹھا کر رہ گئے
کتنے ہی شکوے زباں پر آئے ، آکر رہ گئے   کچھ نہ کہتے بن پڑا ، گردن جھکا کر رہ گئے
اُن سے ہنسیے شوق سے جو مائل فریاد ہیں   اُن سے ڈرئیے جو ستم پر مسکرا کر رہ گئے

(۱۵۱۴)ارتنگ خیال : مولانا سیّد محمّد ضامن کنتوری

۲۲۴ ص ، ۳ روپے ، گورنمنٹ سنٹرل پریس حیدرآباد دکن .

آغاز :

ہر شے میں جلوہ گر تھا نور جمال تیرا   ہر برگ کاہ سے ہے ظاہر کمال تیرا

(۱۵۱۵)الف : رئیس امروھی

۱۹۴۷م سے ۱۹۶۳م تک کی کہی ہوئی غزلیں

۱۹۲ ص ، ۵ روپے ، کراچی : ادارہ ذھن جدید، جاوید پریس کراچی .

(۱۵۱۶)انتخاب غزلیات ثاقب : مرزا ذاکر حسین قزلباش ثاقب (م ۱۹۴۶م)

منظر عباس نقوی نے مرتب کیا .

۶۳ ص ، ساڑھے تین روپے ، لکھنو: اتر پردیش اردو اکادمی ، نشاط پریس ٹانڈہ ، ۱۹۸۳م .

(۱۵۱۷)انتخاب غزلیات ناسخ : کاظم علی خان لکھنوی

۱۷۶ ص ، سات روپے ساٹھ پیسے ، لکھنو : اتر پردیش اردو اکادمی ، نشاط پریس ٹانڈہ، ۱۹۸۴م.

(۱۵۱۸)انتخاب معانی : محمّد قلی قطب شاہ معانی
کلیات معانی پچاس ہزار اشعار پر مشتمل ہے ، رفیق اسلم نے مرتب کیا
۱۵۰ ص ، ۶ روپے ، دھلی : چمن بکڈپو ، نعمانی پریس دھلی ، ۱۹۷۸م ۔
آغاز :دلا منگ خدا کن کہ خدا دویگا تمن من کے مراداں کے بھرے جام دیگا
(۱۵۱۹)انجمن کدہ : محمّد ھادی عزیز لکھنوی (م ۱۹۳۵م)
۱۴۴ ص ، ڈھائی روپے ، علی گڑھ : انجمن ترقی اردو (ھند) ، سرفراز قومی پریس لکھنو ، ۱۹۵۹م ۔
آغاز : دل صد پارہ ایک بسمل کا آئینہ ہے فروغ. محفل کا
کون اُٹھا یہ جھاڑ کر دامن ہے دگرگوں جو رنگ محفل کا
اھل محفل سے ہے گلا ہے سود مجھ کو شکوہ ہے میر محفل کا
(۱۵۲۰)انکار : میر قزلباش
۵۸ غزلیں ،۱۲۴ ص ، ۱۰ روپے ، دھلی : نازش بک سنٹر
(۱۵۲۱)بازار سخن : سیّد محمّد میرزا مھذّب لکھنوی
یہ کتاب سیّد محمّد کاظم (م ۱۳۴۰ ھ) ، سیّد مھدی میرزا جاوید(م ۱۹۰۹م)، حکیم میرزا غلام عباس دانش (م ۱۹۲۸م) ، مولانا برکت اللّٰہ رضا (م ۱۳۴۳ھ) ، سیّد حسین میرزا عشق (م ۱۳۰۳ ھ) ، شمس العلماء مولانا سیّد سبط حسن فاطر (م ۱۳۵۴ھ) ، نواب محمّد باقر علی خان مشتاق (م۱۳۲۲ ھ) کی غزلیات کے انتخاب پر مشتمل ہے ۔
۱۶۰ ص ، ۲ روپے ، لکھنو : انجمن محافظ اردو ، نظامی پریس لکھنو ، ۱۹۵۱م ۔
نمونہ کلام مولانا سیّد سبط حسن فاطر :
جو کائنات غم تھی وہ سب تیری یادگار گہ کشمکش فراق کی گہ یاس انتظار
گہ ماتم دل اور کبھی ماتم قرار گو میں رہا رہین ستم ھائے روزگار
لیکن تیرے خیال سے غافل نہیں رہا
(۱۵۲۲)بادہ عرفان : مولانا سیّد علی محمّد شاد عظیم آبادی (م ۱۳۴۵ھ/۱۹۲۷م)
۱۹۲ص ، ساڑھے تین روپے ، دی آزاد پریس پٹنہ ، ۱۳۸۱ھ/۱۹۶۱م ۔

آغاز :

اے عشق کیا قصور تھا مجھ بے قصور کا　　انسانیت نے داغ لگایا شعور کا

(۱۵۲۳)بادہ کہن : تجمل حسین جوہر ڈبائیوی

۲۲۲ ص.

(۱۵۲۴)بر آب نیل : علی اکبر عباس : « ننگی اکھ دا روگ » (پنجابی)

۱۹۸۷م .

(۱۵۲۵)برگ سخن : سیّدہ رابعہ نہاں

۱۵۲ ص ، ۱۵ روپے ، لاہور : سنگ میل پبلی کیشنز ، منظور پرنٹنگ پریس لاہور.

نمونہ :

شوق کامل ہو تو آسانی و دشواری کیا　　راستے زیست کے ہموار نظر آتے ہیں

اُن پہ کس طرح کریں دعوی خون محشر میں　　ہم تو خود اُن کے طرفدار نظر آتے ہیں

(۱۵۲۶)برگ نے : ناصر کاظمی

۱۴۳ ص ، تین روپے ، لاہور : مکتبہ کاروان ، اردو پریس لاہور .

(۱۵۲۷)بریشم عود : سیّد عابد علی عابد (م۱۹۷۱م)

۹۰ ص ، ساڑھے چار روپے ، لاہور : مکتبہ ادب جدید ، انفائن پرنٹنگ پریس لاہور ، ۱۹۶۶م .

(۱۵۲۸)بوئے گل نالہ دل : مرزا عابد عباس

مختلف شعراء کا کلام

۱۶۶ ص ، ۲ روپے ، حیدرآباد : مکتبہ شعور : پاسبان پرنٹنگ پریس حیدرآباد ، ۱۹۶۰م .

(۱۵۲۹)بیاض آزاد : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)

اُن اشعار کا مجموعہ جو مولانا نے مشاہیر شعراء کے کلام سے اکٹھے کئے .

۱۶۶ ص ، سوا روپیہ ، لاہور : عبدالرشید اینڈ برادر ، ۱۹۲۳م .

(۱۵۳۰)بیاض گلفشاں : فدا حسین فدا

۲۳۰ ص ، مطبع نولکشور لکھنو، ۱۳۹۸ھ،خود مصنف نے تاریخ طبع کہی :

بیاض گلفشاں ہے سال ترتیب　　فدا دیوان ثانی کا میرے نام
بیاض عاشقی سے بھی ہے پیدا　　برابر گن تو پورا سال اتمام
ہے دریافت سال طبع دیگر　　بیاض عشقیہ ہے نام فرجام
(۱۲۹۸ ھ)

آغاز :
یہ بندوں کو ہے سب بخشا ہوا ناز و نعم تیرا　　خداوندا ہے کیا کیا ہم غریبوں پر کرم تیرا

(۱۵۳۱)بیان حال : وقار انبالوی (م ۱۹۸۸م)
۱۶۴ ص، تین روپے ، لاہور: مکتبہ نوائے وقت ، امرت الیکٹرک پریس لاہور ۔
(۱۵۳۲)تاج سخن : نواب سیّد امجد علی خان قیصر
۱۳۴ ص ، نولکشور پریس لکھنو ، ۱۹۱۸م ۔
آغاز :
گل نقش قدم شاہ پہ بھی دل سے نثار　　آتی تھی دیکھنے کو گلشن جنت کی بہار
(۱۵۳۳)تجلیات انجم : سیّد منظور حسین جعفری شفا
۱۳۶ ص ، ساڑھے تین روپے ، حقی آفسٹ پریس کراچی، ۱۹۷۱م ۔
(۱۵۳۴)ترجمہ غزلیات حافظ : آغا محمّد باقر (م ۱۹۷۲م)
صرف ردیف م کی ۷۹ غزلیات
۱۹۰ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، شیخ مبارک علی تاجر کتب ، ۱۹۴۹م ۔
(۱۵۳۵)جوئبار : هما اخلاق حسین
مشاہیر شعراء کا کلام
۵۱۱ ص ، لاہور : فیروز سنز ، ناظر پرنٹنگ پریس کراچی ۔
(۱۵۳۶)جوئے تشنہ : محمّد ابن الحسن
۱۱۲ ص ، ۱۲ روپے ، لاہور : حسنین پبلی کیشنز ، شرکت پرنٹنگ پریس لاہور ، ۱۹۷۴م ۔
(۱۵۳۷)چراغ دیر و حرم : ڈاکٹر صفدر حسین (م ۱۹۸۰م)
۱۲۰ ص،۴ روپے ، کراچی: بارگاہ ادب ، جاوید پریس کراچی، ۱۹۶۴م۔

آغاز :

ایکدم سرد ہے اب باد صبا میرے بعد پھیکی پھیکی سی ہے گلشن کی فضا میرے بعد

(۱۵۳۸)چمنستان غزل شرح چمن زار غزل : پروفیسر اختر جعفری

تین روپے لاہور: خاور بکڈپو ، استقلال پریس لاہور ۔

(۱۵۳۹)حرف دریا : جعفر شیرازی

۱۲۸ ص، ۳۰ روپے ، ساہیوال : فضل پبلی کیشنز ، ۱۹۸۳م۔

(۱۵۴۰)حرف وفا : پروین سید وفا

۲۶۳ ص ، ۱۵ روپے ، لاہور : مکتبہ فنون ، ۱۹۷۴م ، نقوش پریس لاہور ۔

(۱۵۴۱)خطِ غبار : اسرار زیدی

۲۰ روپے ، لاہور : علی برادران ۔

(۱۵۴۲)خمکدۂ آزاد : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)

آغا محمّد طاہر نے مرتب کی ، ۱۰۰ ص ، دھلی : آزاد بکڈپو ، برقی پریس دھلی ، ۱۹۳۲م۔

(۱۵۴۳) دست انا : اسد حسین نازل

۱۱۱ ص ، تین روپے ، لاہور : ادب نما ، فیّاض پرنٹنگ پریس ۔

(۱۵۴۴) دشت نارسا : میر نقی علی خان ثاقب

۱۶۸ ص ، ۱۵ روپے ، حیدرآباد دکن : مکتبہ شعر و حکمت ، اکسل فائن پرنٹنگ پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۷۳م۔

آغاز :

آنکھ زخموں کی جلا کر دیکھو جی کو اک روگ لگا کر دیکھو

کتنی معصوم ہے روداد وفا خود کو آسیب بنا کر دیکھو

(۱۵۴۵)دود چراغ محفل : مرزا عابد عباس وغیرہ

۱۳۲ ص ، ڈھائی روپے ، حیدرآباد : مکتبہ شعور ۔

(۱۵۴۶)دور تعشق : سیّد محمّد میرزا مھذب لکھنوی

تعشق کی سوانح اور ان کا انتخاب کلام

۲۰۸ ص، ڈیڑھ روپیہ ، لکھنو : انجمن محافظ اردو ، نظامی پریس لکھنو ۔

(۱۵۴۷) دیار سحر : علی جواد زیدی
۱۸۴ ص ، ۳۰ روپے ، دھلی : حالی پبلشنگ ہاؤس ، یونین پرنٹنگ پریس دھلی ، ۱۹۶۰م ۔
آغاز :
شب کے سناٹے میں وہ راهروں کے نغمے جیسے کہسار کے دل سے کوئی چشمہ پھوٹے
یا کلی لمس شعاع سحری سے چٹکے

(۱۵۴۸) دیوان : ناصر کاظمی
۱۴۸ ص ، ۱۵ روپے ، لکھنو : مکتبہ دین و ادب ، ۱۹۷۷م ۔

(۱۵۴۹) دیوان بے نام /سخن اشرف : واجد علی شاہ بادشاہ
۲۸۸ ص ۔

(۱۵۵۰) دیوان ثالث : واجد علی شاہ بادشاہ
۱۴۱ ص ۔

(۱۵۵۱) ڈوبتے چاند کا منظر : ناصر زیدی
۱۰۴ ص،۱۲ روپے ، لاھور:سنگ میل پبلیکیشنز،ندرت پرنٹرز لاھور،۱۹۷۶م۔

(۱۵۵۲) رشتہ کلام : سیّد محسن رضا زیدی
۱۱۲ ص ، ۱۰ روپے ، نئی دھلی ، ۱۹۷۸م ۔

(۱۵۵۳) رنگ فصاحت : مختار جعفری
۱۱۲ ص ۴۰ روپے ، بھاگلپور(بہار- ہند) ، ۱۹۷۷م۔

(۱۵۵۴) روشن لکیریں : میر صادق احمد نقوی
۱۴۴ ص ، ۱۲ روپے ، آندھرا پردیش : اردو اکیڈمی، اعجاز پرنٹنگ پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۷۹م ۔
آغاز :
السلام اے فخر آدم رحمة اللعالمین السلام اے صاحب فکر و نظر حق الیقین
ھم پہ بھی ہو جائے اک چشم کرم خیر البشر گردش ایام ہے اور ھم گنہگاروں کا دین
وقت کی دھوپ میں حالات کے پتھراؤ میں ہے سہاروں کے لئے ایک سہارا ہے علی(ع)
رک سا جاتا ہے جہاں وقت کا بہتا دریا وسعت کون و مکاں کا وہ کنارا ہے علی(ع)

(۱۵۵۵)روشنی : مصطفی زیدی (م۔۱۹۷۰م)
۱۱۲ ص ، ۱۲ روپے ، راولپنڈی : ماوراء پبلشرز ، جنگ پریس راولپنڈی ۔
(۱۵۵۶)ریزہ ریزہ حیات : فاطمیہ وصیہ نقوی جائسی
۱۳۶ ص ،۱۸ روپے ، لکھنو : نصرت پبلشرز، نظامی پریس لکھنو ، ۱۹۸۳م۔
(۱۵۵۷)زخم دل : علی احمد قمر بلتستانی
۱۹۷۸م۔
(۱۵۵۸)زلزلے : سیّد علی رضا قمر ساحری
نمونہ :
چھائی نہ کبھی میرے ارادوں پہ اُداسی دنیا تو ہمیشہ سے رہی خون کی پیاسی
یہ شہر بدلتے ہوئے چہروں کا وطن ہے اس شہر میں ممکن ہی نہیں چہرہ شناسی
{ سیّد علی رضا قمر ۷ نومبر ۱۹۳۱م کو حیدرآباد (دکن)میں پیدا ہوئے «ضرب آتشیں» « یاسائے عہد» « آسمان نامہ» آپ کے دیگر مجموعے ہیں آپ آجکل کراچی میں ہیں }۔
(۱۵۵۹)زمستان : پروفیسر حسن عظیم آبادی
۵۲ غزلیں ، ۱۱ نظمیں ، دس رباعیاں بارہ قطعات اور ۲۵ مختلف نظمیں
۱۷۶ ص ، ۳ روپے ، کراچی : مکتبہ ماحول ، جاوید پرنٹنگ پریس کراچی ۔ ۱۹۵۸م۔
نمونہ :
یا حسین ابن علی نور نگاہ بوتراب دھر میں ممکن نہیں تیری سیاست کا جواب
زندہ باد ! اے مالک عزم و شعور انقلاب تیری ہمت کامراں تیری قیادت کامیاب
اقتدار مذہب اسلام اونچا کر دیا اپنا سر دے کر خدا کا نام اونچا کر دیا
(۱۵۶۰)زنجیر جمال : سہیل بنارسی
۱۲۲ غزلیں ، ۱۶۰ ص ، ۳ روپے ، لاہور : ادارہ مصنفین پاکستان ، علمی پرنٹنگ پریس لاہور ، ۱۹۶۹م۔
(۱۵۶۱)سحاب نیساں : نیسان اکبر آبادی
۱۴۲ ص ، ۲۰ روپے ، راولپنڈی، ۱۴۰۵ھ/۱۹۸۵م۔

(۱۵۶۲) سخن ستارے : سیّد نسیم تقی جعفری
گوجرخان کے پانچ شعرا، خواجہ یعقوب شاکر، مسعود جاوید، رشید جاوید، عابد سعید عابد، سیّد نسیم تقی جعفری کے کلام پر مشتمل غزلیات کا مجموعہ
۱۴۴ ص، ۴۵ روپے، گوجرخان : قندیل ادب، ۱۹۸۵م۔

(۱۵۶۳) سفینہ غزل : عروج زیدی
۱۶۰ص، ۱۵ روپے، رامپور، ۱۹۷۸م۔

(۱۵۶۴) سنگ آشنا : قیصر الجعفری
۱۱۲ ص، ۱۵ روپے، بمبئی، ۱۹۷۷م۔

(۱۵۶۵) شب نگار بنداں : سیّد عابد علی عابد(م۱۹۷۱م)
۲۴۰ ص، ساڑھے تین روپے، لاہور : مکتبہ اردو، اردو پریس لاہور، ۱۹۵۵م۔

(۱۵۶۶) شرح غزلیات نظیری : مولانا مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
۲۱۵ ص، ۳ روپے، لاہور : شیخ مبارک علی تاجر کتب، علمی پرنٹنگ پریس لاہور، ۱۹۶۴م۔

(۱۵۶۷) شعلہ ندا : سیّد اجتبی حسن اجتبی رضوی
سیّد حسین احمد نے مرتب کی۔
۲۵۶ ص، ۴ روپے، لیبل لیتھو پریس پٹنہ، ۱۹۵۴م، سیّد باقر حسین باقر عظیم آبادی نے تاریخ کہی :
لکھدو بس اب بخطّ جلی اس کتاب پر گلدستہ سخن ہے مرا شعلہ ندا
۱۹۵۴م

(۱۵۶۸) شگوفہ غزلیات / دو دل ملے ہوئے ہیں انکو جدا نہ کرنا : شیخ نذیر حسین جعفری
۴۸ ص، ۶ آنے، لاہور: شیخ اللہ رکھا تاجر کتب لاہور، ۱۹۳۳م۔

(۱۵۶۹) شہر آرزو : باقر مہدی ابن جعفر مہدی رزم ردولوی
۱۹۲ ص، ساڑھے تین روپے، بمبئی:گوشہ ادب، اجمل پریس بمبئی، ۱۹۶۰م۔

(۱۵۷۰)صلیب فکر : رضا ہمدانی
۳۰ روپے .

(۱۵۷۱)طشت مراد : سیّد سبط علی صبا (م ۱۹۸۰م)
۶۲ غزلیں ،۱۱۱ ص ، ۲۵ روپے ، واہ کینٹ : مجلس تصنیف و تألیف ، ایس ٹی پرنٹرز راولپنڈی ، ۱۹۸۶م .

(۱۵۷۲)غزل : ناصر کاظمی
۱۸۰ ص ، لاہور : نیا ادارہ ، سویرا آرٹ پریس لاہور ، ۱۹۷۱م .

(۱۵۷۳)غزل معلی : سیّد آل رضا
۲۵۶ ص،۵ روپے ، کراچی : مکتبہ افکار،مشہور پریس کراچی ، ۱۹۵۹م .

(۱۵۷۴)غزلیات ضامن : سیّد محمّد ضامن علی نقوی
فاطمہ حسن نے مرتب کی،۱۲۸ص ،۸ روپے ، لکھنو : دانش محل ، ۱۹۷۸م .

(۱۵۷۵) قبائے ساز : مصطفی زیدی (۱۹۷۰م)
۱۳۶ ص ، ۱۵ روپے ، راولپنڈی : ماوراء پبلشرز ، جنگ پریس لاہور .
آغاز :
دل میں وہ درد نہاں ہے کہ بتائیں کس کو ہاں اگر ہے تو کوئی محرم اسرار سنے

(۱۵۷۶)گلدستہ امانت :
۲۸ ص ، مطبع نولکشور لکھنو ، ۱۸۸۷م.
آغاز :
دل ہر گھڑی کے خوف و خطر سے نکل گیا درد غم فراق جگر سے نکل گیا
شکر خدا عدو کے میں شر سے نکل گیا لڑ کر رقیب یار کے گھر سے نکل گیا
مریخ آج برج قمر سے نکل گیا

(۱۵۷۷) گلشن بہار : مرزا اسد بیگ
{ مرزا اسد بیگ ابن مرزا قلیچ بیگ ۱۸ ستمبر ۱۹۱۳م کو تنڈو تھوڑو (حیدرآباد) میں پیدا ہوئے ایم اے ایل ایل بی کرنے کے بعد محکمہ امداد باھمی میں ملازمت اختیار کی ۱۹۷۰م کو ریٹائرڈ ہوئے دیوان قاسم کا مقدمہ لکھا اور ادبی بورڈ سے انعام حاصل کیا ماھنامہ « قلیچ » کے ۱۹۵۲م سے ۱۹۵۸م تک

ایڈیٹر رہے]۔
(۱۵۷۸)گل و مل : سیّد علی عباس سہارنپوری
فارسی اور اردو کلام
(۵۰+۱۶۸+۶۲) ص ، سوا روپیہ ، دھلی : انجمن ترقی ادب.
آغاز (اردو) :
تھا تصاب اولیں جو اس ستم ایجاد کا — اک ورق ہے آسماں اُس نسخہ بیداد کا
منکر خلاق عالم کون ہوسکتا تھا یاں — غلبہ توحید سے بھرتے ہیں دم الحاد کا
(فارسی) :
الا ای ساقی کوثر ادر کاسا و ناولہا — نمی خواہیم غیر از تو کشود کار مشکلہا
دگر فیض شہادت عام گردید ای مسلمانان — کہ قاتلہا بدل دارند شوق رقص بسملہا
(۱۵۷۹)گنجینہ : میرزا یگانہ چنگیزی
۱۲۱ غزلیات اور ۱۶۳ رباعیات
۱۷۶ ص ، سوا تین روپے ، لاھور : قومی دارالاشاعت ، کواپریٹو پرنٹنگ پریس لاھور.
[میرزا واجد حسین یگانہ چنگیزی ابن میرزا پیارے صاحب ابن میرزا آغا خان ابن میرزا احمد علی ابن میرزا حسن بیگ چغتائی ۱۳۰۱ ھ کو عظیم آباد میں پیدا ہوئے ابتدائی تعلیم مولانا محمّد سعید حسرت سے حاصل کی شاعری میں مولانا سیّد علی خان بیتاب عظیم آبادی اور مولانا سیّد علی محمّد شاد عظیم آبادی سے اخذ فیض کیا ۱۹۰۵م کو لکھنو آئے فروری ۱۹۵۷م کو واصل بحق ہوئے]۔
(۱۵۸۰)گھاس میں تتلیاں : ڈاکٹر وزیر آغا
(۱۵۸۱)لب اظہار : ڈاکٹر سیّد صفدر حسین (م ۱۹۸۰م)
قاضی محمّد اظہار الحسن اظہر (م ۱۹۷۱م)ابن مولوی محمّد مستحسن کا مجموعہ غزلیات
۶۳ ص ، ۲ روپے ، لاھور : سنگ میل پبلی کیشنز ، ۱۹۷۳م ۔

(۱۵۸۲)لہو کے چراغ : سیّد سرفراز حسین جوہر
۱۶۰ ص ، ۵ روپے ، جہلم : پاک لائبریری ۔
آغاز :
خوابوں کا گلستاں ہوں خیالوں کی صدا ہوں آلام کے صحرا میں نشان کف پا ہوں
جو لوگ مصیبت میں ہیں گریاں مجھے دیکھیں میں تیرگی بخت کے سانچے میں ڈھلا ہوں

(۱۵۸۳)میخانہ الہام : شاد عظیم آبادی (م ۱۳۴۵ھ)
حمید عظیم آبادی نے مرتب کی۔
۲۷۲ ص ، ۷ روپے ، سکھر : المہران ڈسٹرکٹ کلچرایسوسی ایشن ، اتحاد پریس سکھر،۱۹۶۲م۔
آغاز :
آئینہ ہے لا و الأحسن عالمگیر کا ایک ہے دیکھو پلٹ کر دونوں رُخ تصویر کا

(۱۵۸۴)میری غزلیں : سیّد علی جواد زیدی
ہند ، ۱۹۵۹م۔

(۱۵۸۵)نازش : نرجس افروز زیدی
۸۰ ص ، ۱۵ روپے ، قیصر آرٹ پریس لاہور۔

(۱۵۸۶)نسیم دست آرزو : علی جواد زیدی
۲۴۸ ص ، ۳۰ روپے ، دھلی : مکتبہ جامعہ ۔

(۱۵۸۷)ہَوا کے رنگ : جعفر شیرازی
۱۱۲ ص، ۳ روپے ، لاہور: مکتبہ جدید ، نقوش پریس لاہور،۱۹۶۲م۔

دواوین و کلیات

(۱۵۸۸)آیات مصحفی/ دیوان مصحفی : مہذّب لکھنوی
لکھنو : انجمن محافظ اردو ، ۱۹۵۳م ، ۲ روپے ، ۱۶۰ ص .
آغاز :
اہل غفلت سے ہو کیونکر عزم بیت اللہ کا　　پائے خفتہ کو بہت مشکل ہے چلنا راہ کا
(۱۵۸۹)اثر ستان : مرزا جعفر علی خان اثر لکھنوی ابن مرزا فضل حسین خان (م ۱۹۱۷م)
مقدمہ از مرزا محمّد ہادی عزیز لکھنوی (م ۱۹۳۵م) .
لکھنوی : نظامی پریس ، ۱۹۲۴م ، (۲۸+ ۱۴۸) ص .
نمونہ :
تیری طلب نے درد کو درماں بنا دیا　　دشواریوں کو زیست کی آساں بنا دیا
ٹپکا جہاں جہاں پہ مرا خون آرزو　　عبرت نے اُس کو گنج شہیدان بنا دیا
(۱۵۹۰)احوال و رباعیات خیام مع متن و شرح : سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
عمر خیام (م ۵۲۶ھ) معروف ریاضی دان و شاعر کے حالات و ترجمہ کلام
لاہور : غلام علی اینڈ سنز ، ۱۹۶۵م ، ۹ روپے ، ۳۷۳ ص .
(۱۵۹۱)اردو کا پہلا صاحب دیوان شاعر : سیّد مسعود حسن رضوی ادیب
نواب صدر الدّین محمّد خان فائز دہلوی کا دیوان مع سوانح
دہلی : انجمن ترقی اردو (ہند) ، ۱۹۴۶م ، ۲۴۲ ص.
نمونہ :
شاہ ولایت اسد اللہ علی(ع)　　اس سے ہے اسلام سراسر جلی
دیں نبی کا اس سے ہوا جلوہ گر　　اس کی جسے مہر نہیں قد کفر
محرم اسرار رسول خدا (ص)　　کوئی نہ تھا جز علی مرتضی(ع)

(۱۵۹۲)اظفری گورگانی اور اُن کا ریختہ کلام : سیّد علی عباس
مرزا اظہر الدّین علی بخت اظفری (م ۱۲۳۴ ھ) کا دیوان مع سوانح
لاہور : ہسٹری ڈیپارٹمنٹ پنجاب یونیورسٹی ، ۱۴۳ ص .

(۱۵۹۳)الماس درخشاں : مرزا حاتم علی بیگ
تاریخی نام « خیالات مہر » ہے جس سے ۱۲۸۷ھ برآمد ہوتا ہے جو تاریخ ترتیب ہے مرزا قاسم حسین نبیرہ ناظم نے مطلع الٰہی بخش سے شائع کیا .
آغاز :
عاشق ہوں میں اُس مہر و محبت کی ادا کا دیکھا جو بتوں کو تو کیا شکر خدا کا
تجھ سے تو ہے امید ہمیں لطف و کرم کی ہوگا کسی کافر ہی کو ڈر روزِ جزا کا

(۱۵۹۴)انتخاب آتش : مولانا سیّد مرتضیٰ حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
خواجہ حیدر علی آتش (م ۱۸۴۷م)کے دیوان کا انتخاب، آتش کے مذہب پر بحث کرتے ہوئے مولانا نے آپ کا یہ شعر درج کیا ہے :
ساغر صاف مئے حبّ علی(ع) مشرب ہے مرد مومن ہوں میں اثنا عشری مذہب ہے
لاہور : کتاب منزل ، ڈیڑھ روپیہ ، ۱۰۹ ص .

(۱۵۹۵)انتخاب آغا حجّو شرف : سیّد سیادت حسین خان عرف آغا حجّو شرف رضوی شرف ، خواجہ آتش(م ۱۸۴۷م) کے شاگرد تھے ، کاظم علی خان نے مرتب کیا .
لکھنو : اتر پردیش اردو اکادمی، ۱۹۸۳م ، تین روپے ، ۷۲ ص .
آغاز : دم جس نے مسیحا کو بتایا دھن ایسا موسیٰ کو جواب ایک دیا کم سخن ایسا

(۱۵۹۶)انتخاب بیخود موہانی : سیّد محمّد احمد بیخود موہانی
سیّد سکندر آغا نے مرتب کیا .
لکھنو : اتر پردیش اردو اکادمی ، ۱۹۸۳م ساڑھے سات روپے ، ۱۲۷ ص .
آغاز :
اپنا جہاں میں رہنا ہے یادگار رہنا مشکل تھا اپنے گھر میں بیگانا وار رہنا

(۱۵۹۷)انتخاب حالی : سیّد سفارش حسین رضوی
دیباچہ ڈاکٹر عابد حسین نے لکھا .
نئی دھلی : مکتبہ جامعہ : ۱۹۸۳م ۱۵، روپے ، ۲۰۰ ص .

(۱۵۹۸)انتخاب ذوق : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
شیخ محمّد ابراهیم ذوق (م ۱۲۷۱ ھ)کے کلام کا انتخاب
لاهور : کتاب منزل، ایک روپیہ ، ۷۲ ص .

(۱۵۹۹)انتخاب ریختی : سیّد سبط محمّد نقوی
سعادت یار خان رنگیں (م ۱۸۳۴م)، سیّد انشاء اللّٰہ خان انشاء (م ۱۸۱۷م)، میر یار علی جان کا مختصر تعارف اور انتخاب کلام ، دبستان دکن ، دبستان دلی ، دبستان لکھنو اور مجہول الحال شعراء کے ریختی کا انتخاب .
لکھنو : اتر پردیش اردو اکیڈمی،۱۹۸۳م ، ساڑھے چار روپے ، ۱۰۴ ص.

(۱۶۰۰)انتخاب ذکاء اللّٰہ : اصغر عباس
مولانا ذکاء اللّٰہ ابن حافظ ثناء اللّٰہ (م ۱۹۱۰م)کا نثری انتخاب
عنوانات : ظہوری کا حال ، عرفی کا حال ، سفر نامہ روم و مصر ، دیوان حالی ، دھلی کے قدیم اردو اخبار ، دھلی کے میلے اور تہوار ، دھلی کے مساجد و معابد کی سرگزشت ، نئی دھلی کی ایک تعمیر
لکھنو : اتر پردیش اردو اکادمی ، ۱۹۸۳م ، ۵ روپے ، ۱۲۷ ص.

(۱۶۰۱)انتخاب رند : ڈاکٹر علی جواد زیدی
نواب سیّد محمّد خان رند بن سیّد غیاث الدّین موسوی (م ۱۲۶۸ ھ) کے کلام کا انتخاب
لکھنو : اتر پردیش اردو اکادمی ، ۱۹۸۳م ، ساڑھے چھ روپے ، ۱۶۸ ص .
آغاز :
حور پر آنکھ نہ ڈالے کبھی شیدا تیرا سب سے بیگانہ ہے اے دوست شناسا تیرا
میں مسافر ہوں اُتر جاؤنگا پار اک دم میں تجھ کو اے دوست مبارک رھے دریا تیرا

(۱۶۰۲)انتخاب سکندر علی وجد : سکندر علی وجد
هند ، دس روپے .

(۱۶۰۳) انتخاب صبا: کاظم علی خان
میر وزیر علی صبا ابن میر بندہ علی ، خواجہ حیدر علی آتش (م ۱۸۴۷م) کے معروف شاگرد تھے میر صاحب ۲۷ رمضان المبارک ۱۲۷۱ھ / ۱۳ جون

۱۸۵۵م کو واصل بحق ہوئے
لکھنو : اتر پردیش لکھنو ، ۱۹۸۲م ، چار روپے چالیس پیسے ۱۲۶، ص ۔
(۱۶۰۴)انتخاب ظریف لکھنوی : مقبول حسین ظریف لکھنوی (م ۱۹۳۷م)
کراچی : اردو اکیڈمی سندھ، ۱۹۷۷م ، ۲۰۸ ص ۔
آغاز :
الجھتا ہے جو دامن سے کوئی کانٹا بیاباں کا دکھاتا ہے اُسے نھنگا اُلٹ چاک گریباں کا
{ظریف ، مولانا علی نقی صفی لکھنوی کے چھوٹے بھائی تھے ۲۴ فروری ۱۸۷۰م کو لکھنو میں پیدا ہوئے اور ۳۰دسمبر ۱۹۳۷م کو واصل بحق ، لکھنو میں آسودہ خاک ہیں}.
(۱۶۰۵) انتخاب قائم چاندپوری : عابد رضا بیدار
ہند ، ایک روپیہ
(۱۶۰۶)انتخاب قصائد خاقانی مع شرح : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م۱۹۸۷م)
لاہور : شیخ محمّد اقبال صافی تاجر کتب ، انشاء پریس لاہور ، ۳ روپے ، ۱۴۴ ص.
(۱۶۰۷)انتخاب کلام آتش : ڈاکٹر اعجاز حسین
الہ آباد :ہندوستانی اکیڈمی اتر پردیش، ۱۹۵۵م ، سوا دو روپے ، ۱۴۰ ص ۔
(۱۶۰۸)انتخاب کلام جمیل مظہری : سیّد کاظم علی جمیل مظہری
علی گڑھ : انجمن ترقی اردو (ہند) ، ۱۹۶۴م ، ۷۵ پیسے ،۶۴ ص ۔
نمونہ :
لاش پسر تھی ہاتھ پہ اور سوچتے تھے شاہ کس منہ سے جاؤں لے کے اسے سوئے خیمہ گاہ
رک جاتے تھے بڑھا کے قدم کو میان راہ لیکن بقول عشق نہ کچھ بن پڑا تو آہ
ننھی سی قبر کھود کے اصغر کو گاڑ کے شبیر اُٹھ کھڑے ہوئے دامن کو جھاڑ کے
{ سیّد کاظم علی جمیل ۱۹۰۵م کو حسن پورہ ضلع سارن میں پیدا ہوئے آپکے دادا مولانا سیّد مظہر حسنین مظہر ، مرزا دبیر لکھنوی کے شاگرد تھے اور شاد عظیم آبادی کے ہم عصر و ہم سبق اپنے دادا کے حوالے سے اپنے آپ کو مظہری لکھتے ہیں ، ۱۹۳۱م کو کلکتہ یونیورسٹی سے فارسی میں ایم اے کیا

شاعری میں علامہ رضا علی وحشت (م۱۹۵۶م) کے شاگرد تھے ۔
(۱۶۰۹) انتخاب کلام علی جواد زیدی : سیّد علی جواد زیدی
علی گڑھ : انجمن ترقی اردو ، ۱۹۷۱م ، ایک روپیہ ، ۶۳ ص ۔
آغاز :
چند روز اور بھی گزرے مرے همراز مگر اب بھی دنیا ہے وہی اور وہی عالم ہے
(۱۶۱۰) انتخاب کلام راز یزدانی : عابد رضا بیدار
دھلی : آزاد کتاب گھر ، بارہ آنے ، ۴۸ ص ۔
(۱۶۱۱) انتخاب کلام ظفر : خواجہ تہوّر حسین
خواجہ صاحب نے جامعہ کراچی کے امتحان کے سلسلے میں « بہادر شاہ ظفر کی شاعری، شخصیت اور اُن کا عہد » کے بارے میں ایک تحقیقی مقالہ لکھا تھا جسے ترمیم و اضافہ کے ساتھ شائع کیا دھلی : اعتقاد پبلشنگ ہاؤس ، ۱۹۷۷م ، اٹھارہ روپے ، (۲۸۶+۱۶۰) ص ۔
(۱۶۱۲) انتخاب کلام ہوس :میرزا محمّد تقی خان ہوس ابن مرزا علی خان
سیّد سلیمان حسین نے مرتب کی ۔
لکھنو : اتر پردیش اردو اکادمی ، ۱۹۸۳م ، چار روپے ، ۸۶ ص ۔
(۱۶۱۳) انتخاب گرامی/بدر کمال : حکیم سیّد محمّد مہدی کمال ابن حکیم سیّد ضامن علی
مرزا حیرت دھلوی نے حضرت امام حسین کی شہادت کا انکار کیا تھا کتاب کے آخر میں اس دعوی کی تردید رباعیوں میں کی گئی ہے ۔
حیرت نے نیا رنگ دکھایا تو کیا حیرت میں زمانے کو جو لایا تو کیا
اس کفر و ضلالت کو مٹایا ہوتا اسلام کے جلوے کو مٹایا تو کیا
لکھنو : قومی پریس ، ۱۳۲۵ھ/ ۱۹۰۷م ، تیرہ آنے ،۱۷۶ ص۔
منشی قدرت علی قدرت نے تاریخ طبع کہی :
کیا چھپا ہے مثل دیوان کمال جس میں ھے مضمون ہر اک لا جواب
بہر سال طبع ہاتف نے کہا لکھدو قدرت تم نگار انتخاب
آغاز :دکھا کر جلوہ بے خود اور دیوانہ بنا دینا بس اے شمع تجلّی مجھ کو پروانہ بنا دینا

سبب ہوا اپنی دلجمعی کا سامان پریشانی   کرے آباد جو دل کو وہ ویرانہ بنا دینا

(۱۶۱۴) انتخاب ناسخ : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)

امام بخش ناسخ (م ۱۸۳۸م) کے کلام کا انتخاب

لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ڈیڑھ روپیہ ، ۱۱۲ ص .

(۱۶۱۵) انتخاب وحید : سیّد علی حسنین زیبا

وحید الدّین احمد وحید ابن مولوی امیرالدّین عرف امر اللّٰہ کے کلام کا انتخاب ، آپ قصبہ کڑا ضلع الہ آباد کے باشندے تھے شاعری میں آپ کے اُستاد شیخ بشیر علی بشیر تھے ۱۸۹۲م کو واصل بحق ہوئے اس وقت آپ کی عمر ۶۳ سال تھی .

دھلی : انجمن ترقی اردو ، لطیفی پریس دھلی ، ۱۹۳۹م ، ۱۳۸ ص .

آغاز :

ہر جگہ جب وھی ہے خود موجود   پوچھنا کیا ہے اور کہنا کیا

سب خودی کے لئے ہیں اتنے حجاب   ہے خودوں سے ہے اُس کو پردہ کیا

(۱۶۱۶) انوار اختر : سیّد محمّد غضنفر کاظمی نگینوی

یہ دیوان سیّد محمّد اختر نگینوی کا ہے

لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۳۵۸ھ/۱۹۳۹م ، ۲۵۶ ص .

مولانا محمّد علی خان اثر رامپوری نے تاریخ کہی :

بحمد اللّٰہ چھپا دیوان اختر   ہوا بیدار اردو کا مقدر

اثر ہے مصرعہ تاریخ بھی خوب   بخوبی - لو- چھپا دیوان اختر (۱۹۳۹م)

نمونہ :

خود حق ہے مدح گستر یا مصطفی (ص) تمھارا   ہے مرتبہ فزوں تر یا مصطفی (ص) تمھارا

صلی علی کہوں میں تعظیم کو اُٹھوں میں   جب نام آئے لب پر یا مصطفی (ص) تمھارا

جیسے لک و تم نبی (ص) ہو ویسا ملا وصی بھی   ہے جانشیں حیدر (ع) یا مصطفی (ص) تمھارا

(۱۶۱۷) ایمان بالغیب : سیّد محمّد شاد زید پوری (م۱۹۵۶م)

کراچی : شاہ اکیڈمی ناظم آباد ، ۱۹۵۷م ، ڈھائی روپے ، ۱۱۲ص .

آغاز :

غیبت میں رہو اور خدا بھی نہ کہے دل ہے عالم امکاں سے بہت دور یہ منزل
تدبیر سے حل ہو نہیں سکتی تھی یہ منزل تقدیر بپاك ناقه نشانید دو محمل
سلمائی حدوث تو و لیلائی قدم را

{ سیّد محمّد شاہ ابن حکیم سیّد اعتیاد حسین ۴ جمادی الآخر ۱۳۱۳ھ/۱۸۹۴م کو زیدپور میں پیدا ہوئے عربی و فارسی کی ابتدائی تعلیم مولانا مونس حسین سے حاصل کی ، عبید اللہ امرتسری (م ۱۹۳۸م) صاحب ارجح المطالب اور مولانا مظفر حسین خاں کے سامنے بھی زانوئے ادب تہہ کیا ۸ فروری ۱۹۵۶م کو واصل بحق ہوئے }.

(۱۶۱۸) باقیات غضنفر : سیّد غضنفر علی غضنفر سونی پتی (م ۱۹۵۳م)
سیّد شبیر علی حیرت سونی پتی نے مرتب کیا .
کراچی : اسلامیہ برقی پریس ، ۲ روپے ، ۱۷۳ ص.
آغاز :

فصل خزاں چلی گئی دور ہوا بہار کا پھول کھلا چمن میں یا نافہ کھلا تتار کا
غنچہ دل نہ جب کھلے کیا ہے مزا بہار کا لطف ہے زندگی کا کیا جب ہو عتاب یار کا

(۱۶۱۹) بہاراں : مرزا جعفر علی خان اثر لکھنوی
اردو کے علاوہ چند فارسی غزلیں بھی موجود ہیں
لکھنو: نظامی پریس ، ۱۹۳۹م ، تین روپے ، ۴۷۹ ص .
آغاز (اردو):

جس طرف نکل جاؤ ، جھڑکیاں ہیں ، تہمت ہے عشق خانماں ویراں سب تیری بدولت ہے

(فارسی) :

حشر بر چہرہ کشد دامن ویرانہ ما عرض وحشت چو دھد ایں دل دیوانہ ما

(۱۶۲۰) بہار دانش : مرزا محمّد اسماعیل عرف مرزا جان طپش
شیخ عنائت اللہ کنبوہ لاہوری کی فارسی کتاب « بہار دانش » کا منظوم ترجمہ حمد باری تعالی ، نعت مصطفی صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم کی منقبت جس کی ابتدا یوں ہے :

وصی ہے پھر اُس کا علی ولی (ع) زہی وہ نبی (ص) اور زہی وہ وصی
مناقب کی اُس کے کہاں مجھ کو حد کہ ہے ذات پاک اُس کی شیر صمد

لاہور : مجلس ترقی ادب ، ۱۹۶۳م ، تین روپے (۳۶+ ۱۶۱) ص .

اس کتاب کی پہلی اشاعت ۱۲۵۵ ھ /۱۸۳۸م کو ہوئی اور مطبع محمدی کلکتہ میں چھپی .

(۱۶۲۱) پھول بن : شیخ محمد مظہر الدین معروف بہ ابن نشاطی

شیخ چاند ابن حسین نے مرتب کیا .

کراچی : انجمن ترقی اردو ، ۱۹۵۵م ، ۱۳۲ ص .

نمونہ :

اول میں حمد ربّ اللعالمیں کا دل و جاں سوں کہوں جان آ قریں کا
کہوں میں نعت سرور کا شفیع المذنبیں بر حق کہ جس کے نورسوں پر تو گیا دو جگ کو تابانی
زباں کو منقبت کے ساتھ کھولوں نبی (ص) کے جانشیں کا مدح بولوں

(۱۶۲۲) تاج النظم / سراج النظم (جلد اوّل) : مرزا علی محمد خان جنوں

لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۳۰۰ ھ ، ۳۰۵ ص.

نمونہ :

سوجھتا مضمون نہ تھا ذھن رسا کو آہ کا پھر گیا آنکھوں میں نقشہ مد بسم اللہ کا
صاف باطن کے لئے حاصل ہے قرب اللہ کا روح سے کچھ کم نہیں رتبہ دل آگاہ کا
اے جنوں راہ عدم میں سوطرحکے خوف ہیں چھوڑنا دامن نہ تو حیدر سے خضر راہ کا

(۱۶۲۳) تحفۃ الصفر : مولانا سیّد مظاہر حسین امروھی

۲۳۰ ص (ذریعہ : ۳) .

(۱۶۲۴) تنویر الاشعار : منیر شکوہ آبادی

ایک قصیدہ ، ۱۳۵ غزلیات ، بارہ رباعیات اور پندرہ مخمسات .

رامپور : سعیدی پریس ، ۱۳۲۵ ھ.

مولانا احسان علی خان رامپوری نے تاریخ کہی :

پھر دوبارہ چھپا کلام منیر تھا نہ فن سخن میں جس کا نظیر
جستجو میں تھے اسکے اہل مذاق اس کے جویاں تھے سب صغیر و کبیر

سن کے یہ مژدہ مسرت بخش شادماں ہے ہر اک غریب و امیر
گل مضموں شگفتہ ہیں لاکھوں سنبیں اول سے لیکے تا بہ اخیر
لکھا یہ سال طبع احساں نے صحن گلشن سے کلیات منیر (۱۳۲۴ھ)

(۱۶۲۵)تیر نشتر (حصّہ اوّل) : آغا شاعر قزلباش

حرف الف سے حرف و تک کی غزلیں
دھلی : مخزن پریس ، ۱۹۰۹م ، سوا روپیہ ، ۱۲۰ ص .
آغاز :

ہر رنگ میں ہے فیض خدائے کریم کا دامن بھرا ہوا ہے گلوں سے نسیم کا
تو وہ کہ تیری ذات غفور الرحیم ہے میں وہ کہ مجھ سے آگ ہے شعلہ جحیم کا

(۱۶۲۶)تیشہ لفظ : سجاد باقر رضوی (م ۱۹۹۶م)

لاہور : کتابیات ، ۱۹۶۸م ، ساڑھے سات روپے، ۱۲۸ ص .
آغاز :

پوچھو مجھے اےہم نفساں کون ہوں کیا ہوں یارو میں کوئی حشر کے میداں میں کھڑا ہوں

(۱۶۲۷)جذبات یاور : مولانا مرزا محمّد بہادر یاور خیر آبادی

حیدرآباد دکن : مطبع انوار الاسلام ، ۱۳۴۶ ھ، (۹+۲۵۶) ص .
نواب ضیغم جنگ بہادر نے تاریخ کہی :

چہ مرزا محمّد بہادر سخن ور بفرمود تألیف جذبات یاور
کلام دل آویز و دلشاد و دلکش ز حسنش سخندان عالم مسخّر
فصیح و بلیغ و سخن گوئی یکتا محب و ثنا خوان آل پیمبر
چہ خوش ناظم عدل و داد عدالت عقیل و جلیل و غیور و مدبّر
بہ لب حمد معبود صنّاع عالم بدل اُلفت احمد و حب حیدر
فراهم چو گردید نظم دل آرا ز طبع خوش انداز پوشید زیور
پی سال او فکر چوں کرد ضیغم سن طبع شد- پاک جذبات یاور (۱۳۴۶ھ)

آغاز :

نعت احمد وصف حیدر اور حمد کردگار ہے یہی مطلوب اپنا اور یہی اپنا شعار
گر کہے کوئی کہ دنیا سے نرالا ہے یہ ڈھنگ نعت پہلے حمد پیچھے بیچ میں مدح کبار

(۱۶۲۸) چراغ حق : خواجہ جعفر حسن پانی پتی حیدری جعفر خواجہ جعفر حسن ، میر سیّد قمر الدّین منت (م ۱۷۹۲م) کے شاگرد تھے
انبالہ : مطبع رحمانی ، ۱۳۱۳ھ، ۱۹۶ص ۔
جناب مظہر حسن جج سیالکوٹ نے تاریخ کہی :

خواجہ جعفر حسن کا دیوان ہو کے ترتیب حوروش آیا
بزم اہل سخن کو سکتہ تھا جس نے دیکھا وہ نعرہ کش آیا
فکر تاریخ تھی جو مظہر کو کہا ملہم نے دیکھ غش آیا (۱۳۱۳ھ)

اس دیوان میں خواجہ صاحب کا وہ قطعہ بھی شامل ہے جو آپ نے مرزا غالب (م ۱۸۶۹م) کی وفات پر کہا :

چوں شنیدیم حال رنج و الم رفت غالب ازیں جہاں بعدم
بہر تاریخ او چوں کردم فکر قلم سینہ چاک کرد رقم
دلم از خود بگفت خود تاریخ آہ غالب بمرد شد تاریخ

(۱۶۲۹) چمنستان جوش : نواب احمد حسن خان جوش
لکھنو : مطبع نولکشور، ۱۲۹۰ھ ، ۲۳۰ ص۔
خود ناظم نے تاریخ طبع کہی :

مصرعہ تاریخ سال عیسوی میں ہے یہ جوش آج کہدو ہے اسی میں شاعری کا خاتمہ (۱۸۷۳م)

(۱۶۳۰) حدیقہ بے نظیر/دیوان رفعت : مرزا مہدی حسن خان رفعت شاگرد سیّد ضامن علی جلال
۱۳۰۱ ھ ۱۶۸ ص۔
نمونہ : ہر جگہ تیرا ظہور پاک اے جانانہ تھا تیرے ہی جلوے سے روشن کعبہ و بتخانہ تھا
کعبہ و بتخانہ و وادی ایمن کوہ طور تو نہ گر آباد کرتا ہر جگہ ویرانہ تھا

(۱۶۳۱) خزائن الفصاحت : آغا حسن امانت
۱۲۷۸ ھ/۱۸۶۱م۔

(۱۶۳۲) خزینہ خیال : مولانا سیّد مہدی حسن ماہر
لکھنو : مطبع دبد بہ احمدی ، ۱۳۱۳ھ، ڈیڑھ روپیہ ، ۳۶۴ ص۔

حضرت ماہر سپہر فیض دریائے کرم　　آپ ہیں سر حلقہ اہل سخن بے قیل و قال
آپ کی تعریف میں ہم ناقصوں کا ذکر کیا　　عقل کل کی نطق اس مشق و مہارت پر ہے لال
کون کر سکتا ہے اس دیوان عالی کی ثنا　　بند کرنا بحر کا کوزے میں ہے امر محال
سرزمین ہند پر ابتک نہیں پیدا ہوا　　آپ کا ایسا بلیغ نکتہ داں نازک خیال
سال تدوین وصف دیواں میں کیا کامل رقم　　آسمان فکر ماہر نور پروین کمال
(۱۳۱۳ھ)

آغاز :

فگار دل میں ہر اک حزیں کا سخن سنا ہے یہ کس حسیں کا
جگر ہو زخمی ہر اک نگیں کا مزا یہ ہے حرف دلنشیں کا

(۱۶۳۳) خمخانہ عشرت : مرزا جعفر علی نشتر لکھنوی
خواجہ محمّد عبدالرؤف عشرت کے دیوان کا انتخاب
۶۲ ص (ناقص الآخر).

(۱۶۳۴) خیابان ترنّم : مولانا سیّد محمّد نوح شہیر مچھلی شہری
الہ آباد : جامعہ اصلاحیہ عثمانیہ ،۱۳۵۴ھ/۱۹۳۶م،۲ روپے،۱۷۴ ص.

(۱۶۳۵) دیوان حسرت / دیوان انجم : شہزادہ آسمانجاہ انجم ابن محمّد واجد علی شاہ بادشاہ
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۹۰۵م ، ۲۰۴ ص.
سیّد یوسف علی کاہش نے تاریخ کہی :

رقم کرد انجم چہ دیوان خود را　　ثنا خوان ہستند برناؤ پیری
و در وصف ہر شعر قاصر زبانم　　بشکل محقق مثال دبیری
شدہ طبع صد شکر پروردگاری　　منوّر شدہ مثل ماہ منیری
پئی سال کاہش مکن جستجوی　　بگو - نادری و گلے بی نظیری (۱۹۰۵م)

(۱۶۳۶) دیوان : ناصر کاظمی
لاہور : پروگریسو پیپرز لمٹیڈ ، ۱۹۷۲م ، بارہ روپے ، ۱۴۴ ص .
آغاز :

وہ درد اب کہاں جسے جی چاہتا بھی ہو　　آرائش خیال بھی ہو دل کشا بھی ہو

یہ کیا کہ روز ایک سا غم ایک سی امید　　اس رنج بے خمار کی اب انتہا بھی ہو

(۱۶۳۷) دیوان آغا : مرزا آغا حسین اکبر آبادی

آگرہ : مطبع اعجاز محمدی ، ۱۶۷ ص ۔

نمونہ :

فکر حمد و نعت میں مطلع ہوا دیوان کا　　نور اس بیت الصنم میں ہے خدا کی شان کا

آیہ لولاک تیری شان میں نازل ہوا　　سب پہ روشن ہے کہ تو باعث ہوا امکان کا

وہ وصی مصطفی (ص) ہے وہ علی مرتضی (ع)　　مدح حاضر میں کروں اب وصف اس کی شان کا

(۱۶۳۸) دیوان امانت : سیّد آغا حسن امانت لکھنوی

آغا حسن کے صاحبزادے سیّد حسن لطافت نے مرتب کیا ۔

لکھنو : روشن لال پریس، ۱۳۲۱ھ، ۱۷۸ ص ۔

آغاز :

کیا کیا ہے کرم مجھ پہ خدائے دو جہاں کا　　شکر اُس کا ادا کرسکے کیا منہ ہے زباں کا

تازہ ہے چمن حمد خدائے دو جہاں کا　　کچھ دخل نہیں گلشن قدرت میں خزاں کا

{آغا حسن امانت ابن میر آغا ابن حیدر علی ابن سیّد محمّد تقی ابن سیّد علی رضوی مشہدی کلیددار روضہ امام علی رضا علیہ السّلام ۱۲۳۱ھ کو پیدا ہوئے غزل و مرثیہ کہتے تھے نثر میں اُن کی کتاب اندر سبھا ہے ۲۸ جمادی الاوّل ۱۲۷۵ھ کو واصل بحق ہوئے امامباڑہ آغا باقر کے قریب دفنائے گئے}۔

(۱۶۳۹) دیوان امیر / مراۃ الغیب : مولانا سیّد محمّد مرتضی حسن بیان یزدانی (م ۱۹۰۰م)

ڈاکٹر سیّد صفدر حسینؒ (م ۱۹۸۰م) نے مرتب کیا ۔

لاہور : سنگ میل پبلی کیشنز ، ۱۹۷۳م ، ۵ روپے ، ۱۲۸ ص ۔

{مولانا سیّد محمّد مرتضی حسن ۱۸۵۰م کو جھانسی میں پیدا ہوئے آپ کا وطن جارچہ ضلع بلند شہر تھا اردو میں بیان اور فارسی میں یزدانی تخلص کرتے تھے دینی علوم مولانا مرزا باقر علی بیگ (م ۱۸۷۳م) پیش نماز جامعہ شیعہ میرٹھ سے حاصل کئے « جلوہ طور » ، « طوطی ھند » « لسان الملک » کے ایڈیٹر رہے ۱۳ مارچ ۱۹۰۰م کو واصل بحق ہوئے مندرجہ ذیل کتابوں کے مصنف

ہیں .

جواہر لاثانی ، رنگ شہادت ، عطر مجموعہ نعت ، شرح دیوان غالب، شرح قانون بو علی سینا ، دیوان غزلیات اردو و فارسی ، مجموعہ قصائد اردو ، شادی کے رقعات و سہرے] .

(۱۶۴۰)دیوان بے مثال / آثار خیال : سیّد حسن عبّاس فصاحت خلف امانت

لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۹۲۵م ، ۵۲۴ ص .

مولوی برکت اللہ رضا شارح سُلّم نے تاریخ کہی :

مستند اُستاد کا ہے یہ کلام کیوں نہ ہو ہر قلب اس سے مستنیر
محصفی کا رنگ ہے ہر شعر میں ہے تغزّل سے عیاں شاہ نصیر
شاعری کہتے ہیں اس کو دیکھ لو ہے عیاں ہر بیت سے انداز میر
لکھدو بس اب مصرعہ تاریخ طبع یہ ھے دیوان جلوہ گاہ بے نظیر
(۱۳۴۳ھ)

آغاز :

وہ وقت ذبح دیکھتے جاتے تو خوب تھا میری طرف سے منہ نہ پھراتے تو خوب تھا
کمسن تھے مجھ کو نزع میں دیکھا تو ڈر گئے سمجھا کے دوست اُن کو ہٹاتے تو خوب تھا
محفل سے غیر نے جو اُٹھایا بُرا ہوا خود اُٹھ کے آپ مجھ کو اُٹھاتے تو خوب تھا

(۱۶۴۱)دیوان پروین : ام مشتاق بڑی بیگم اھلیہ میر قربان علی

آگرہ : عزیزی پریس ، ۱۳۳۱ ھ/۱۹۱۳م ، ۳۲۴ ص .

مرزا بلاقی گورگانی نے تاریخ کہی :

چہ تعریف احقر بگوید بگو بایں عقل خود ناقص و نیم جان
بہر حال از بیکسی غم مخور بگو بہر تاریخ دیوان آں
سخن ساز پروین شیریں سخن(۱۹۱۳) دگر گفت - گفتار شیریں زباں(۱۳۳۱ھ)

آغاز :

ریاض حمد میں سرو خراماں ہے قلم میرا میں وہ طوطی ہوں مرغان چمن بھرتے ہیں دم میرا

[اُم مشتاق پروین بنت علامہ سیّد محمّد غضنفر علی خان ۱۰ رمضان المبارک ۱۲۸۳ھ/ ۱۱ دسمبر ۱۸۶۶م کو دھلی میں پیدا ہوئیں تصوف کی طرف زیادہ

رجحان تھا رسالہ صلاح الدّین ،ترجمہ اخلاق محسنی ، ترجمہ احیاء المیت فی فضائل اهلبیت ، سفرنامہ حجاز ، رسالہ طلب موسوم بہ علاج المرضا بالماء و الغذا آپ کی یادگار ہیں ۱۳۲۷ھ کو حج بیت اللہ کے لئے تشریف لے گئیں].

(۱۶۴۲)دیوان تاباں : میر عبدالحی رضوی تاباں (م ۱۱۶۰ھ)

حیدرآباد دکن : اردو بزم ادب ، ایک روپیہ . (۶۴+ ۲۸) ص .

نمونہ :

تاباں جو دل سے ہو شبیر کا دوست — تسبیح وہ خاک کربلا کی رکھے
خون شہداء تمام بر گردن اوست — گر غیر اُسے گلے میں اپنے پہنے

(۱۶۴۳)دیوان تجلّی : میر حسن میاں تجلّی بن محمّد حسین کلیم

تجلّی ، میر تقی میر (م ۱۲۲۵ھ) کے شاگرد اور بھانجے تھے .

۱۸۴۴م .

(۱۶۴۴)دیوان تنہا : سیّد کفایت علی تنہا

تنہا ، سیّد احمد حسن فرقانی کے والد تھے ، کل ۷۶ غزلیں

کانپور : مطبع نامی، ۱۳۲۳ھ،۸۶ ص .

آغاز :

خوف ہے اُن کے جی دھلنے کا — غم نہیں اپنے دم نکلنے کا
غم نہیں مجھ کو جی نکلنے کا — شغل ہے گر تیرے بہلنے کا

(۱۶۴۵)دیوان جان : میر یار علی خان

دھلی : نظامی پریس ،۱۹۲۷م ، ۲۰۰ ص .

آغاز :

جیسے بسم اللہ بھاٹک ہے ہوا قرآن کا — شان میں اللہ کی مطلع ہو وہ دیوان کا
عرش پر ہو ذکر اس بارہ دری کی شان کا — مدح میں بارہ اماموں کی کہوں بارہ جو شعر

(۱۶۴۶)دیوان جان (حصّہ دوم) : میر یار علی خان

پٹیالہ : مطبع نولکشور ، ۶۰ ص.

آغاز :

دو عالم سایہ میں ہے ایک دہ دامن ہے وسعت کا — خدا کی حمد میں پہلے بیاں ہو اس کی رحمت کا

علی(ع) سے سلسلہ بارہ اماموں کی امامت کا محمّد (ص) پر ہوا ہے خاتمہ باب نبوت کا
ملا زہرا کو رتبہ مصطفی (ص) کی زیب و زینت کا بیان کیا مرتبہ ہو فاطمہ (ع) کی شان و شوکت کا

(۱۶۴۷) دیوان جرّار : میرزا حسین بیگ جرّار

لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۸۸۵م ، ۱۱۹ ص.

مولانا سیّد مظفر علی خان اسیر (م ۱۸۸۱م) نے تاریخ طبع کہی :

واہ کیا دیوان ہے جرار کا تھا میرا شاگرد میرا ہم زباں
طبع کی تاریخ ہے یہ اے اسیر ہے یہ دیواں بوستان بے خزاں (۱۲۹۰ھ)

نمونہ :

خوشا وہ آنکھ جو دیکھے تماشہ تیری صورت کا زہے وہ دل عیاں ہو جس سے جلوہ تیری قدرت کا
کہ بسمل لوٹتے ہیں جا بجا موروں میں ہلچل ہے یہ کس کے رعب سے میدان محشر صحن مقتل ہے
کہ خون آلودہ یاں سر ہے وہاں ماتھے پہ صندل ہے یہ کیسی منصفی اے چرخ کہ فرہاد و شیریں کی
تلاش مال بیجا ہے ہوس دنیا کی مہمل ہے رہے جرّار عشق حیدر کرار سینے میں

(۱۶۴۸) دیوانچی : سیّد مقبول حسین ظریف (م ۱۹۳۷م)

مولانا سیّد علی نقی صفی لکھنوی نے مرتب کیا .

لکھنو : الواعظ صفدر پریس ، ۱۹۴۹م ، سات روپے ، ۵۰۴ ص .

آغاز :

قلم ہے آج کل زوروں پہ یاراں سخنداں کا وہ پنجہ پھر گیا دیکھو جنون فتنہ ساماں کا

(۱۶۴۹) دیوان حبیب : سیّد محمّد کاظم حبیب موسوی

حیدرآباد دکن : مطبع شمسی ، ۳۱۷ ص .

نمونہ :

چل گئی تیغ ادا تیر نظر سے پہلے ہو گیا کام میرے دل کا جگر سے پہلے
فکر شہرت کبھی زیبا نہیں ہے کسب کمال عیب کو دیکھتے ہیں لوگ ہنر سے پہلے

(۱۶۵۰) دیوان حیدری : سیّد حیدر بخش حیدری

ڈاکٹر عبادت بریلوی نے مرتب کیا .

کراچی : اردو دنیا ، چھ روپے ، ۱۷۶ ص .

آغاز :

برابری کا تیرے گل نے جب خیال کیا صبا نے مار طمانچے منہ اُس کا لال کیا

{سیّد حیدر بخش حیدری ابن سیّد ابوالحسن دھلی میں پیدا ہوئے کچھ عرصے کے بعد بنارس چلے گئے قاضی عبدالرشید ، مولانا غلام حسین اور سیّد جمعیت علی رضوی سے اخذ فیض کیا ، ۱۲۱۴ ھ تک بنارس میں رہے جب فورٹ ولیم کالج قائم ہوا تو ڈاکٹر گلکرسٹ (م ۱۸۴۱م) نے اُنہیں اپنے پاس کلکتہ بلا لیا قصہ مہر و ماہ ، قصہ لیلی مجنوں ، توتا کہانی، آرائش محفل ، گلزار دانش ترجمہ بہار دانش ، گلدستہ حیدری ، ترجمہ تاریخ نادری ، جامع القوانین اور گل مغفرت آپ کی تصانیف ہیں}.

(۱۶۵۱)دیوان دارالسلام : سیّد محمّد ناظر حسین ناظم

لاهور : رحمانی پریس ،۱۸۹۴م ، ۷۶ ص .

سیّد محمّد اولاد حسین حاتم نے تاریخ کہی :

حضرت ناظم رہیں دنیا میں زندہ تا ابد نظم سے کرتے رہیں ملک سخن کا انتظام

سال تاریخی ہو حاتم بخشش سید پہ دال کہئے یہ دیوان ہے مرغوب دل شاہ انام

(۱۸۹۴م)

نمونہ :

دکھاتا ہے مرقع ذاکر ابن شاہ مردان کا اثر کا آہ کا فریاد کا حسرت کا حرماں کا

(۱۶۵۲)دیوان ثاقب : میرزا ذاکر حسین ثاقب ابن مولانا آغا محمّد عسکری قزلباش

لکھنو : نظامی پریس ،۴۲۴ ص .

آغاز :

اک لب خاموش بن کر شوق گویائی رہا حمد کرتا کون عالم محو یکتائی رہا

ہو نہو یا جرم بازو یا خطا خنجر کی ہے سر تو ایسا تھا کہ جو صرف جبیں سائی رہا

(۱۶۵۳)دیوان ذوق : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)

محمّد ابراهیم ذوق (م ۱۸۵۴م) کی سوانح اور غزلیات و قصائد کے متعلق دلچسپ نوٹ

لاهور : آزاد بکڈپو، ڈیڑھ روپیہ ،۴۰۴ ص .

(۱۶۵۴)دیوان رفیق : شیخ الٰہی بخش رفیق
اس دیوان کے مندرجہ ذیل اور نام بھی ہیں ، نگارستان اُلفت ، دیوان تارا ، شجر بلاغت
لاہور : مطبع کوہ نور ، ۱۳۰۱ھ/۱۸۸۴م ، ۲۳۶ ص .
نمونہ :
بولی صغرا خبر منگا بھیجو جاؤ دادی جی مجھ کو یا بھیجو
خط سوئے نائب خدا بھیجو یہ زبانی میری لکھا بھیجو
یا مجھے کربلا بلا بھیجو یا میری درد کی دوا بھیجو

(۱۶۵۵)دیوان رند/ گلدستہ عشق : سیّد محمّد خان رند
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۹۳۰م ، ۳۱۶ ص.
نمونہ :
شیر حق واقف خفی و جلی محرم و راز دار لم یزلی
بعد احمد سمجھ علی(ع) کو وصی ورد کر صبح و شام ناد علی (ع)
لوگ بد وضع ہیں زمانے کے آبرو رکھیو اے نبی (ص) کے وصی

(۱۶۵۶)دیوان زکی : سیّد محمّد زکریا خان رضوی زکی
دھلی : مطبع رضوی ، ۱۹۰ ص.
آغاز :
قریب عالم ادراک ہے خطرہ جدائی کا کہ توقیع کن آئینہ ہے شان خود نمائی کا

(۱۶۵۷)دیوان سجاد : میر محمّد سجاد اکبر آبادی ابن میر محمّد عظیم
ڈاکٹر شمیم احمد نے مرتب کیا ، سجاد ، میر تقی میر کے ہم عصر تھے
پٹنہ : بہار اردو اکیڈمی ، ۱۸۱ ص .

(۱۶۵۸)دیوان سیّد : سیّد حسین مشہدی
لکھنو : مطبع صدر مجلس ، ۱۲۹۹ ھ ، ۸۰ ص .
سیّد احمد حسین نے تاریخ تصنیف کہی :
عجب توحید میں دیوان لکھا ہے صدا آتی ہے ہر سو مرحبا کی
جو تاریخ اس کی پوچھی میں نے احمد کہا دل نے اجی رحمت خدا کی(۱۲۹۷ھ)

نمونہ :

اللہ رے وقار و شرف بو تراب(ع) کا محبوب ہے وصی ہے رسالتمآب (ص) کا
اعلی وہ مرتبہ ہے علی(ع) کی جناب کا روشن ہے جس کے گھر سے چراغ آفتاب کا

(۱۶۵۹)دیوان شاد لکھنوی : شیخ محمّد جان شاد (م ۱۸۹۹م)

شیخ حامد حسن نے مرتب کیا ، ابتدا میں مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م) کا مقدمہ ہے .

لاهور : علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۳۹۰ ھ/ ۱۹۷۰م ، چھ روپے ، ۳۶۰ ص .

نمونہ :

ثنا خواں ہوں اے شاد آل عبا(ع) کا میرے ورد میں خمسہ پنجتن ہے
عشق میں آل محمّد(ص) کے جنوں ہوا ہے شاد پا بہ زنجیر کرے اُلفت سجاد مجھے
سب آل عبا وجہ حسن پیدا ہوئے واحد ہیں جدا جدا بدن پیدا ہوئے
اللہ کی راہ سے ہے ثبوت اعداد اك نور خدا سے پنجتن پیدا ہوئے

(۱۶۶۰)دیوان شاکر جلد دوم : میر قمر الدّین خان شاکر

میر قمر الدّین خان ۱۱۳۷ھ/۱۷۲۴م کو حیدرآباد دکن میں پیدا ہوئے

حیدرآباد دکن : دارالطبع سرکار عالی، ۱۳۵۷ھ ، (۵۳۰+۱۳+۴۲) ص .

(۱۶۶۱)دیوان شاکی : سیّد احمد حسن شاکی باکی فرقانی

سیّد محمّد کرار حسین روحانی نے مرتب کیا .

کانپور :مطبع نامی ،۱۳۲۳ھ،۱۴۵ ص.

آغاز :

اے کلك وقت نعت رسول عرب ہوا سر ہوگا اور نہ تو جو ذرا بے ادب ہوا

(۱۶۶۲)دیوان صابر : عبدالحسین صابر تھاریانی

کراچی : سمن زار پبلی کیشنز ، ۱۰ روپے ، ۳۱۲ ص .

(۱۶۶۳)دیوان صفی/ صحیفة الغزل : مولانا سیّد علی نقی صفی لکھنوی (م ۱۹۵۰م)

لکھنو : سرفراز قومی پریس ،۱۳۷۲ھ، ۱۶۰ ص.

قدیر احمد قدیر نے تاریخ طبع کہی :

حق بجانب ہیں قصیدہ خوان مولانا صفی هند میں ہے جا بجا فیضان مولانا صفی

خدمت اردو ادب میں صرف کردی زندگی علم و فن دونوں پہ ہے احسان مولانا صفی
سینکڑوں نایاب نسخے آج تک محفوظ ہیں ہے کتابوں سے بھرا ایوان مولانا صفی
مصرعہ تاریخ ھجری اب رقم کر دو قدیر منت ممتاز ہے دیوان مولانا صفی
(۱۳۷۲ھ)

آغاز :

غش حور و پری جس پہ وہ دیوانہ ہے اس کا افسوں سے دل آویز تر افسانہ ہے اس کا

(۱۶۶۴) دیوان طباطبائی/صوت تغزّل : مولانا سیّد علی حیدر طباطبائی ناظم (م ۱۹۳۳م)

۲۳۵ غزلیں اور چند رباعیات

حیدرآباد دکن : مکتبہ ابراھیمیہ ، ۱۳۵۱ ھ/۱۹۲۳م ، ۲ روپے ، ۳۲۷ ص .

آغاز :

تیرے جلوے کے آگے اپنی ہستی کو فنا پایا یہ پیغام اجل ہم نے دم قالوا بلی پایان
کیا پائے طلب کو قطع تو دست دعا پایا خدائی بھر سے ہم نے ہاتھ کھینچا تو خدا پایا

(۱۶۶۵) دیوان عبدالرحمن : امیر حمزہ خان شنواری

پشتو زبان کے مقبول صوفی شاعر عبدالرحمن بابا کے دیوان کا منظوم ترجمہ

پشاور : پشتو اکیڈمی ، ۱۹۶۳م ، ۲۸۵ ص.

(۱۶۶۶) دیوان عیاں : سیّد ضیاء الاسلام عیاں جارچوی (م ۱۳۵۳ ھ)

سیّد محمّد صفی نے مرتب کیا .

راولپنڈی :سول اینڈ ملٹری پریس ، ۱۳۷۵ھ/۱۹۵۶م ، ۵ روپے ، ۲۸۴ ص .

آغاز :

راہ اُلفت میں جو فنا نہ ہوا محرم راز کبریانہ ہوا
دل کبھی شکوہ آشنانہ ہوا میں فقط شکر لب کشا نہ ہوا

(۱۶۶۷) دیوان غالب : اسد اللہ خان غالب (م ۱۸۶۹م)

لکھنو : مطبع نامی ، ۱۳۳۲ ھ/۱۹۱۴م ، ۱۱۶ ص .

(۱۶۶۸) دیوان غریب : مرزا کلب حسین خان نادر

فتح گڑھ : مطبع دلکشا ، ۱۲۸۴ ھ

(۱۶۶۹) دیوان فدا : فدا حسین فدا
لکھنو : مطبع نولکشور، ۱۲۸۸ھ/۱۸۷۲م ، ۴۹۰ ص .
محمّد عبدالحی صفا بدایونی نے تاریخ طبع کہی :
ہوا مطبوع جب دیوان فدا کا لطیف و عمدہ و پاکیزہ خوشتر
ہوا مجھ کو بھی بہ ارشاد عالی لکھو تاریخ کوئی تم مقرر
بحسب حکم آں یکتای آفاق خیال مادہ تھا مجھ کو یکسر
سر انصاف سے ہاتف پکارا ہے اس دیوان میں ہر شعر نادر (۱۲۸۸ھ)
نمونہ :
ذرہ کو اپنے مرتبہ ہے آفتاب کا دل ہے مرا مقام غم بو تراب کا
میں خاکسار خاک رہ بو تراب ہوں کچھ غم نہیں ہے مجھ کو زمیں کے عذاب کا
(۱۶۷۰)دیوان فغاں : مرزا اشرف علی فغاں
یہ دیوان اردو و فارسی ہر دو زبان میں ہے سیّد صباح الدّین عبدالرحمن نے مرتب کیا .
کراچی : انجمن ترقی ادب ، ۱۹۵۰م ، ساڑھے تین روپے ، ۲۱۲ ص .
آغاز (اردو) :
شادی و غم سے کہاں خالی ہے بزم روزگار جام اگر ھنستا ہے تو روتا ہے مینا زار زار
(فارسی) :
پسند خاطرم آمد ازیں دنیا و ما فیہا ادائی خندہ ساغر صدائی گریہ مینا
صنم جویاں زہی کوشش زہی جوشش زہی مستی مسلماناں زہی ایماں زہی طالب زہی تقوی
[مرزا اشرف علی فغاں ولد مرزا علی خان نکتہ شاھجہان آباد میں پیدا ہوئے احمد شاہ کے رضاعی بھائی تھے احمد شاہ کا سال ولادت ۱۱۴۱ ھ ہے ندیم کے شاگرد تھے ھجو گوئی کے مرد میدان تھے].
(۱۶۷۱)دیوان فیض نشان : والا جاہ بہادر نیشاپوری (م ۱۲۸۹ھ)
۱۲۹۱ ھ کو چھپا (مطلع) .
(۱۶۷۲)دیوان لطف : مرزا علی لطف
ڈاکٹر مرزا اکبر علی بیگ نے مرتب کیا .

حیدرآباد دکن : ادارہ شعر و حکمت ، ۱۹۸۳م ۲۵. روپے ۱۵۲. ص.
{مرزا لطف علی ، میر اور سودا کے ہم عصر تھے علی ابراھیم خان خلیل کے فارسی تذکرے بنام « گلزار ابراھیم » کا اردو میں ترجمہ کرکے ۱۸۰۱م کو گلکرست (م ۱۸۴۱م) کی خدمت میں پیش کیا جو بہت پسند کیا گیا اور مولوی عبدالحق (م ۱۹۶۱م) کے مقدمے کے ساتھ « گلشن ھند » کے نام سے ۱۹۰۶م کو رفاہ عام پریس لاھور سے چھپا .
مرزا اکبر علی بیگ ابن مرزا غضنفر علی بیگ ۲۴ ستمبر ۱۹۴۲م کو حیدرآباد دکن میں پیدا ہوئے وہیں سے پی ایچ ڈی کی آپ کی تصانیف حسب ذیل ہیں: مرزا علی لطف حیات اور کارنامے ، دیوان لطف ، محمّد عزیز مرزا - شخصیت حیات اور کارنامے ، تذکرہ گلشن ھند ، محور (ادبی تبصرے) ، نقطہ نگاہ (تنقیدی مضامین) ، مکاتیب عزیز}.

(۱۶۷۳)دیوان مبارك (حصّہ دوم) : واجد علی شاہ بادشاہ
لکھنو : مطبع سلطانی ، ۱۲۸۷ ھ/ ۱۸۹۹م.

(۱۶۷۴)دیوان مجروح : میر مھدی حسن مجروح (م ۱۳۲۱ھ)
لاھور : عبدالعزیز تاجر کتب ، مطبع کریمی لاھور ، ڈیڑھ روپے ، ۲۱۹ ص .
نمونہ :
لیا جب نام ہمنام خدا کا سنا مژدہ حصول مدعا کی
جھکیں سر کیوں نہ یاں گردن کشوں کے یہ در ہے شہسوار لافتی کا
ہوا یہ لحمك لحمی سے ثابت کہ حیدر جز و تن ہے مصطفی کا

(۱۶۷۵)دیوان مخلص : میر باقر مخلص (م ۱۲۰۷ھ)
اصل نام مخلص علی خان تھا مرشد آباد کے رہنے والے تھے یہ دیوان ڈاکٹر عبدالرؤف نے مرتب کیا .
کلکتہ : مغربی بنگال اردو اکیڈمی ، ۱۹۸۲م ، ۱۸روپے ،۲۶۸ ص .
آغاز :
نعت کہنے کی زباں کو میری قدرت ہے کہاں جس کا ہے مداح و عاشق خالق کون و مکاں

(۱۶۷۶)دیوان مسکین :

مدارس : مطبع مظہر العجائب : ۱۲۷۸ھ ، ۹۵ ص

مولانا شمس الدّین فیض نے تاریخ طبع کہی :

فضل حق سے جناب مہدی کا جب مرتب ہوا کلام تمام

اس کی تاریخ فیض نے لکھی ہے بہت خوب جانفزا یہ کلام (۱۹۷۸ھ)

آغاز :

مکتب دل میں جو اس کے حسن کاتبیاں ہوا مطلع ابروئے جاناں مطلع دیوان ہوا

خطّ سبز اس کا بہار چہرہ خنداں ہوا اس غبار خط سے روشن دیدہ گریاں ہوا

مسکین مانگ حضرت مولا سے کچھ مدد میدان علم کے ہیں علی (ع) شہسوار فیض

(۱۶۷۷)دیوان منتخب عالم : سیّد اسماعیل حسین منیر

لاهور : مطبع سعیدی ، ۱۳۲۳ھ ، ۳۲۸ ص .

آغاز :

قصد ہے اے شاهد مضموں اگر توحید کا شانہ کر زلفوں میں بسم اللّٰہ کی تشدید کا

ہے خوشی قربان ہونے کی خدا کی راہ میں نیمچہ درکار ہے مجھ کو ھلال عید کا

(۱۶۷۸)دیوان منتہی : مرزا مسیتا بیگ منتہی

منتہی ، خواجہ حیدر علی آتش (م ۱۸۴۷م) کے شاگرد تھے

دهلی : مطبع اثنا عشری ، ۱۲آنے .

(۱۶۷۹)دیوان مہر : سیّد آغا علی خان مہر

اردو و فارسی میں :

حیدرآباد دکن ،۱۲۶۳ھ ، ۴۰۱ ص .

میر علی اوسط رشک (م ۱۸۶۷م) نے تاریخ طبع کہی :

زہی زمانہ کہ دیوان مہر طبع شدہ بطبع نادرہ نظمی مگر چوں آں زیبا

نوشتہ مصرعہ تاریخ طبع دیواں رشک زهی کلام بلیغ و زهی زباں زیبا

نمونہ اردو :

ہے سر دیواں جو پھر حمد نام اللّٰہ کا سامعوںکے منہ سے کیوں نعرہ نہ نکلے واہ کا

چاہئے کہنا بشر کو لیکے نام اللّٰہ کا مقتدائے خلق ہے نائب رسول اللّٰہ کا

(فارسی) :

یا رسول عربی نائب رحمان مددی	قبله جن مددی کعبه انسان مددی
دشمنم گشته زنان یا شه مردان مددی	حامی دین مددی ناصر ایمان مددی
مدد ای سبز قبا زهر جفا می کشدم	زیر تیغ همم ای شاه شهیدان مددی
نوح ثانی توئی ای شاه امام خامس	کشتیم آه تباه است بطوفان مددی
وسعت آباد جهان تنگ چو زندان گردید	ای امام دو جهان نائب یزدان مددی
صبح سادس توئی ای ماه امام سادس	تیره روزم بشب تیره حرمان مددی
ہمچو اژدر غم خونخوار خورد جان مرا	موسی من بحق موسی عمران مددی
از غلامان توام گرچه ز اولاد توام	یا علی ابن علی شاه خراسان مددی
دست من گیر که ناچار شکسته پایم	ای جواد دو جهان حاکم دوران مددی
از جفا و ستم خلق بتنگ آمده ام	یا تقی ابن شہنشاه رسولان مددی
عسکر غیب بامداد و اعانت بفرست	ای صف آرای صف عسکر ایمان مددی
قائم آل نبی (ص) نور خدا صاحب عصر	بر همه خلق توئی حجت برهان مددی
ای علمدار حسین ابن علی سبط علی(ع)	مهر در لشکر اعداست پریشان مددی

۱۶۸۰) دیوان میران شاه :

لدھیانہ : شیخ افضل حسین تاجر کتب، بلالی سٹیم پریس ساڈھورہ ضلع انبالہ ، ۱۰ آنے ، ۱۱۰ ص (ناقص الآخر).

نمونہ :

وہ اللہ اکبر ہے خالق ہمارا	وہ کل شی کا ہے کرن ہارا
وہی اپنی قدرت سے سب میں سمایا	وہی ہے مقیّد ہے سب سے نیارا

۱۶۸۱) دیوان میر حسن : میر غلام حسن

لکھنو : مطبع نولکشور ۱۳۳۰ ھ/۱۹۱۲م ، ۱۴۴ ص

نمونہ :

کیونکر خدا نہ بخشے گہنہ اس غلام کا	بندہ ہوں دل سے میں تو محمدؐ کے نام کا
برحق ہے بعد اس کے وصی اُس کا مرتضی	حق کو نہ مانے جو کوئی ہے وہ حرام کا
میں دوستـــدار پنجتن و اهلبیت ہوں	بنـــدہ ہوں جاں نثار ہوں بارہ امـام کا

(۱۶۸۲)دیوان ناظم : محمدّ یوسف علی خان ناظم والی رامپور
رامپور : مطبع حسنی، ۱۲۷۸ھ،۲۴۶ ص .
منصور علی منصور نے تاریخ کہی :
چہ دیوان نواب یوسف علی خاں　　که جامی فدایش زلیخاش خادم
ز یعقوبی فکر تاریخ گفتم　　چه دلچسپ دیوان موزوں ناظم (۱۲۷۸ ھ)
آغاز :
محتاج نہیں قافلہ آواز درا کا　　سیدھی ہے رہ بتکدہ احسان خدا کا
(۱۶۸۳)دیوان نجفی : محمدّ ہدایت علی خان نجفی (م ۱۳۶۵)
۱۹۲۹م .
(۱۶۸۴)دیوان نصرتی : محمدّ نصرت (م ۱۰۸۵ھ)
جمیل جالبی نے مرتب کیا .
لاہور : قوسین ، ۱۹۷۲م ۴۰ روپے ،۹۳ ص .
(۱۶۸۵)دیوان نواب : نواب کلب علی خان
۱۲۹۷ ھ، ۹۲ ص .
منشی گوبند پرشاد صبا نے تاریخ کہی :
نواب جہاں کلب علی خان بہادر　　اوصاف کمالش بود از نقص منزّہ
دیوان نوی ساخت مرتب که بخوبی　　با مصحف رخسار حسینان بوداشبہ
بنوشت صبا مصرعه سال از پی طبعش　　گل کرد بہار نوی از طبع شہنشہ (۱۲۹۷ ھ)

آغاز :
آرزو ہے تہ خنجر یہی بسمل ہو کر　　کاش یہ بھی میرے پہلو میں رہے دل ہو کر
ایسے غمزوں سے کہیں خون مرا چھپتا ہے　　منہ چھپاتے ہو عبث ناز سے قاتل ہو کر
(۱۶۸۶)دیوان ہریز : مرزا محمدّ ہریز علی ابن محمدّ واجد علی شاہ بادشاہ
کانپور : مطبع نظامی ،۱۲۹۷ھ ،۱۷۲ ص .
منشی عنائت حسین بلگرامی نے تاریخ طبع کہی :
صاحب عالم کا یہ دیوان ہے رشک لالہ زار　　گوہر مضموں جو ہیں اس کے در شہسوار ہیں

کس طرح محبوب اہل دل نہو اُن کا کلام　عاشق آل نبی و حیدر کرار ہیں (۱۲۹۷ ھ)

آغاز :

عقل حیراں ہو گئی محو تماشا ہوگیا　کیا کہوں اک لفظ کن سے خلق کیا کیا ہوگیا
قادر مطلق اسی سے نام اس کا ہوگیا　یہ اُسی پر ختم ہے جو امر چاہا ہو گیا

(۱۶۸۷) دیوان واسطی : مولانا سیّد فضل رسول
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۲۸۷ ھ، ۲۶۰ ص .
صاحب دیوان کے اُستاد، سیّد مظفر علی خان اسیر (م ۱۸۸۱م) نے تاریخ کہی :

رقم شد چه دیوان ناصر اسیر　مضامین آن جان اهل سخن
بتاریخ او بلبل طبع من　صدا زد گلستان اهل سخن (۱۲۸۷ھ)

نمونه :

سب په ظاہر ہے حال حیدر کا　نقد ایماں ہے مال حیدر کا
نجم ہے خال ، خال حیدر کا　نور ہے بال ، بال حیدر کا
ہے اگر طالب تجلی طور　دیکھ نور جمال حیدر کا
ابن ملجم عجب حرامی تھا　خون سمجھا حلال حیدر کا
واسطی فیض سارے عالم پر　ہے علی الاتصال حیدر کا

(۱۶۸۸) ریاض البحر : شیخ امداد علی بحر (م۱۸۸۲م) شاگرد شیخ امام بخش ناسخ (م ۱۸۳۸م) .
لکھنو : مطبع مصطفائی ، ۱۲۸۵ ھ ، ۲۸۴ ص .
مولانا محمّد انوار حسینؒ سہسوانی تسلیم نے تاریخ طبع کہی :

شد چو دیوان بحر طبع مزید　گشت آبحیات ذکر بحر
الف آب دو به سالش گیر　شد رواں آب بحر فکر بحر (۱۲۸۵ ھ)

نمونه :

بھولوں نہ وظیفہ سحر و شام خدا کا　ہر وقت رہے ورد زباں نام خدا کا
میں نے تجھے پیدا کیا میں ہوں تیرا رازق　سب بندوں کو آیا ہے یہ پیغام خدا کا
بئے آمرزش عصیاں بڑا مجھ کو وسیلہ ہے　علی (ع) کا اور تیرا اور تیری آل امجد کا

کیا ہے چاردہ معصوم کو ہر حال میں حامی ادا ہو بحر سے کیا شکر اس احسان بیحد کا

(۱۶۸۹) ریاض مصنف : مولانا مظفر علی خان اسیر (م۱۸۸۱م)

یہ دیوان گلستان سخن کے حاشیہ پر چھپا ۔

مطبع علوی علی بخش ،۱۲۷۱ھ ، ۵۳۶ ص ۔

ناظم نے تاریخ اختتام دیوان کہی :

یافت ترتیب تازہ دیوانم هر ورق چوں زبانست شکر گزار

نام او خواستم مع التاریخ گفت هاتف خزائن الاشعار (۱۲۷۱ھ)

شیخ مہدی حسن شمشیر نے تاریخ طبع کہی :

چو منشی سلطاں مظفر علی اسیرش تخلّص نظیر ظهیر

بفرمود دیوان اردو دو تا که شرمنده زاں شد جلال اسیر

پی طبع آں طبع شمشیر سال یکایك بگفتنا دو نظم اسیر (۱۲۷۱ھ)

آغاز :

شوق ہے دل کو کسی بے مثل کی تقلید کا گوشہ وحدت ہے گھر آئینہ توحید کا

ہے محمّد سا پیمبر شیر یزداں سا امام شکر کیونکر ہو سکے اللہ کی تائید کا

(۱۶۹۰) ریاض خرّمی : مولانا محمّد باقر

مولانا غلام حسن خرّم ابن مولانا فیض محمّد خوشدل پشاوری کا کلام

لاہور: ہندوستان سٹیم پریس ، ۳۵۲ ص ۔

(۱۶۹۱) سخن بے مثال/ دیوان شاد : محمّد جان شاد

لکھنو : تصویر عالم پریس ، ۱۹۰۱م ، ۸ آنے ، ۱۷۲ ص ۔

آغاز :

سوائے خدا ہے بھروسہ علی(ع) کا نصیری نہیں پر ہوں بندا علی(ع) کا

وہ دل دے خدا جو ہو شیدائے حیدر(ع) وہ آنکھیں جو دکھلائیں جلوا علی(ع) کا

(۱۶۹۲) سرود و خروش : شبیر حسن خان جوش ملیح آبادی (م۱۹۸۲م)

دهلی : منشی گلاب سنگھ اینڈ سنز ، مفید عام پریس دهلی ، ۷ روپے ، ۳۶۸ ص ۔

(۱۶۹۳) سخن باکی : سیّد احمد حسن باکی شاکی قرقانی

کانپور : مطبع نامی ، ۱۳۲۳ ھ ، ۹۴ ص .
آغاز :

طوطی ہوں بوستان ثنائے امیر کا　　بلبل کو داغ ہے میری رنگیں صفیر کا
بحر کرم ہے ہاتھ جناب امیر کا　　سر چشمہ ناخنوں میں ہے ابر مطیر کا

(۱۶۹۴) سرمایہ وصف (جلد اوّل) : نواب محمّد وصی علی خاں وصف لکھنوی
لکھنو : معیار پریس ، ۱۳۳۳ ھ/۱۹۱۶م ، ۷۴ ص .
مولانا سیّد احمد علی بلگرامی نے تاریخ طبع کہی :

مطبوع چوں کلام صفا اُستاد من　　روشن نمود بر سر چرخ آفتاب علم
احمد ز فکر مصرعہ تاریخ ایں نوشت　　گلدستہ خیال نکابت نصاب علم
(۱۹۱۶م)

آغاز :

بیاں کیا وصف ہو اے وصف ذات پاک یزداں کا　　کہ جس کی مدح میں عاجز ہوا یہ نطق انساں کا
نہیں بھکیں گے ارباب طریقت راہ ایماں سے　　اثر کیا کارگر ہو مشعل غول بیاباں کا

(۱۶۹۵) سریلی بانسری : علامہ آرزو لکھنوی
بمبئی :شیخ نذیر احمد مالک کتب خانہ تاج آفس ، قادری پریس بمبئی، ۲۰۰ ص .
آغاز :

جس نے بنا دی بانسری گیت اُسی کے گائے جا　　سانس جہاں تک آئے جائے ایک ہی دھن بجائے جا

(۱۶۹۶)شکایت گردش ایام : مولانا سیّد محمّد کاظم شیفتہ کنتوری
۱۳۰۷ ھ

(۱۶۹۷)شوخی تحریر : سیّد محمّد جعفری (م ۱۹۷۶م)
شروع میں ڈاکٹر فرمان فتح پوری کا مقدمہ
کراچی : مکتبہ دانیال ، ۱۹۸۵م ، ۵ روپے ، ۱۷۶ ص .
آغاز :

پوچھتے ہو مجھ سے کیوں چھپتا نہیں تیرا کلام　　تا کہ یوں آموں کے آم اور گٹھلیوں کے بھی ہوں دام
اور ادب میں بھی معین ہو سکے تیرا کلام　　اور تجھے پہچاننے لگ جائیں ساری خاص و عام

(۱۶۹۸)شیشے کے پیرھن : فارغ بخاری

لاہور :آئینہ ادب ،۱۹۷۱م ، چھ روپے ،۱۷۸ ص .

(۱۶۹۹)صبح صادق : آغا صادق حسین

سر عبدالقادر (م ۱۹۵۰م) نے دیباچہ لکھا .

لاہور : گلزار عالم پریس ،۵ روپے ، ۲۶۶ ص .

نمونہ :

عقل کہتی ہے کہ پھولوں کی بہاریں لوٹیں — عشق کہتا ہے کہ ذوق خلش خار بھی ہے

عقل کہتی ہے کہ ساحل سے لگا دے کشتی — عشق کہتا ہے مگر قلزم ذخّار بھی ہے

عقل کہتی ہے کہ مذھب کی ضرورت کیا ہے — عشق کہتا ہے یہ اخلاق کا معیار بھی ہے

(۱۷۰۰)عرش و فرش : جوش ملیح آبادی (م ۱۹۸۲م)

بمبئی : کتب خانہ تاج آفس ، ۱۹۶۶م ، ۴ روپے ، ۲۷۲ ص .

آغاز :

کھیل ھاں اے نوع انساں ان سیہ راتوں سے کھیل — آج اگر تو ظلمتوں میں پا بہ جولاں ہے تو کیا

مسکرانے کے لئے بیچین ہے صبح وطن — اور چندے ظلمت شام غریباں ہے تو کیا

(۱۷۰۱)غزالاں تم تو واقف ہو : ادا جعفری

لاہور : مکتبہ فنون ، ۱۹۷۴م ، ۱۰ روپے ، ۱۷۵ ص.

(۱۷۰۲)غنچہ آرزو : میر وزیر علی صبا لکھنوی (م ۱۲۷۱ھ)

مطبع محمدی ، ۱۲۷۲ھ ، ۲۰۰ ص .

میرزا آغا حسن آغا نے تاریخ طبع کہی :

چھپ کر ہوا تیار جو دیوان صبا کا — ہر شعر ہر اک شخص کے دل کو ہوا مرغوب

تاریخ کی آغا کو ہوئی فکر جو پیدا — دی ہاتف غیبی نے ندا خوب و ھمہ خوب (۱۲۷۲ھ)

نمونہ :

آبرو کی جو صفات فقرا سے پیدا — صورت وصل ہوئی ذات خدا سے پیدا

نفس امارہ سے کیوں زیر ہوا جاتا ہے — زور کر روح میں تقلیل غذا سے پیدا

(۱۷.۳)فغان آرزو : انوار حسین آرزو لکھنوی
حیدرآباد دکن : سیّد عبدالرزاق بک سیلر اینڈ پبلشر، ۱۹۴۵م ، سوا تین روپے ، ۲۷۲ص .
نمونہ :
آکے قاصد نے کہا جو وہی اکثر نکلا   نامہ بر سمجھے تھے ہم وہ تو پیمبر نکلا

(۱۷.۴)قطب مشتری : ملا وجھی
ملا وجھی ، سلطان عبداللہ قطب شاہ کے درباری شاعرتھے اس کتاب کا سال تصنیف ۱۰۱۸ ھ ہے
کراچی : انجمن ترقی اردو ،۱۹۵۳م ، پونے چار روپے ، (۲۲+ ۹۶)ص.
نمونہ :
توں اول توں آخر تو قادرا ہے   توں مالك توں باطن توں ظاھرا ہے

(۱۷.۵) کاکل پریشاں / نظم نامور : محمّد واجد علی شاہ بادشاہ اختر
۱۲۸۷ ھ

(۱۷.۶) کرشمہ گاہ سخن /زبان حال : حکیم سیّد ضامن علی جلال لکھنوی
لکھنو : مطبع فیض محمّدی ، ۱۳۰۲ ھ، ۲۲۸ ص .
جلال نے اس کی تکمیل ۱۲۸۴ ھ کو کی اور خود تاریخ کہی :
کند رفع پریشاں خاطری ھا   زھی مجموعہ اشعار تازہ
جلال ایں است سال ختم دیوان   گل گلدستہ افکار تازہ (۱۲۸۴ھ)
سیّد ذاکر حسین یاس نے قطعہ تاریخ طبع کہا :
چہ اُستاد من گفت دیوان ثانی   کہ مملوست آں از مضامین عالی
چنیں زد رقم یاس تاریخ طبعش   جواب گلستان نازك خیالی (۱۳۰۲ھ)
نمونہ :
دم عیسی نے ہر سو دم بھرا ہے عشق احمد کا   کلیم اللہ بھی پڑھتے رہے کلمہ محمّد کا

(۱۷.۷)کلام شاد (حصّہ اوّل) : مولانا سیّد علی محمّد شاد (م ۱۹۲۷م)
پٹنہ :انجمن ترقی اردو ، ۲ روپے ، ۱۶۰ ص

آغاز :

کلید اشعار دلکش ، قفل معنی ذھن انسان کا
انہیں شعروں سے کھل جاتا ہے ذوق ارباب عرفان کا

(۱۷۰۸)کلام منظر (حصّہ اوّل) : میر منظور حسین عرف محمّد ابراھیم زیدی

پنجاب : زیدی ملز .

آغاز :

ہے زبان خاموش قاصر ہے دماغ کس جگہ ڈھونڈیں نہیں کوئی سراغ
کیا کریں اور کیا کریں حمد و ثنا کیا شہ خاور کو دکھلائیں چراغ

(۱۷۰۹)کلیات سیّد انشاء اللّٰہ خان : سیّد انشاء اللّٰہ خان (م۱۸۱۷م)

(i) دھلی : مطبع اردو اخبار ،۱۲۷۱ھ/۱۸۵۵م ، ۲۴۰ ص .

(ii) لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۲۹۳ھ/۱۸۷۶م ، ۴۵۰ ص.

اس ایڈیشن میں شرح مائة عامل اور مثنوی مرغنامہ بھی ہے

(۱۷۱۰)کلیات بیخود : علامہ سیّد محمود احمد بیخود موھانی (م ۱۹۴۰م)

اردو و فارسی کلام کا مجموعہ

لکھنو ، ۱۹۴۲م ، ڈھائی روپے ،۲۲۴ ص .

نمونہ (اردو) :

جوھر تیرے جہاں پہ کھلے ابتلا کے بعد تھا تجھ کو انتظار بلا ھر بلا کے بعد
کہتی تھی ذوالفقار تیری ھر وفا کے بعد تو نے کیا جہاد شہ لا فتی کے بعد
سو جان سے فدا تھے نبی کیوں حسین پر عقدہ کھلا یہ معرکہ کربلا کے بعد
حیران تھی خلق معنی خلق عظیم میں ٹوٹا طلسم قتل امام ھدی کے بعد

(فارسی) :

بر صبر و ثبات او امامت نازد بر ذات صفات او رسالت نازد
ھم زندگیش چناں و ھم مرگ چنیں بر مرگ و حیات او قیامت نازد

[علامہ سیّد محمود احمد بیخود موھانی ایم اے پروفیسر شیعہ کالج لکھنو ۱۸۸۳م کو موھان ضلع اناؤ میں پیدا ہوئے مولانا محمّد خان سے گلستان ، بوستان ، سکندرنامہ پڑھا بعد ازاں منشی فاضل و ایم اے کے امتحانات پاس

کئے ۲۷ نومبر ۱۹۴۰م کو واصل بحق ہوئے اور حیدر گنج کربلائے منشی فضل حسن خان لکھنو میں دفن ہوئے .

تصانیف : گنجینہ تحقیق ، منظر آئینہ ، جوھر ادب اور شرح غالب}.

(۱۷۱۱)کلیات پطرس : اے ایس پطرس(م ۱۹۵۸م)

لاھور :مکتبہ شعر و ادب ، ۱۲۵ روپے ، ۸۰۰ ص .

(۱۷۱۲)کلیات حسرت : جعفر علی حسرت دھلوی ثم لکھنوی (م ۱۷۹۱م)

لکھنو : ادارہ فروغ اردو ، ۱۹۶۶م ، ۱۲ روپے ، ۵۶۸ ص .

{ جعفر علی حسرت ابن میاں ابوالخیر عطار دھلی میں پیدا ہوئے ۱۱۷۹ھ /۱۷۶۵م کے بعد بنارس چلے گئے فارسی میں مرزا فاخر مکیں اور اردو میں رائے سرب سکھ دیوانہ کے شاگرد تھے اور خود اُن کے شاگرد شیخ قلندر بخش جراءت شاہ قدرت اللہ قدرت ، نواب محبت خان محبت اور خواجہ حسن لکھنوی تھے ۱۲۰۶ھ/۱۷۹۱م کو وفات پائی}.

(۱۷۱۳)کلیات زکی : مولانا مھدی علی خان زکی

لکھنو : مطبع نولکشور ، ۳۵۴ ص .

آغاز :

حمد اور نعت جو ہے تاج سر عنواں کا — مطلع نور یہ مطلع ہے میرے دیواں کا

اُمت ختم رسل میں یہ کیا فخر عطا — کہ دیا فضل مجھے حُبِّ شہ مرداں کا

(۱۷۱۴) کلّیات راقم : خواجہ قمر الدّین راقم

(۱۷۱۵) کلیات سلطان محمّد قلی قطب شاہ : محمّد قلی قطب شاہ (م ۱۰۲۰ھ)

گولکنڈہ کے پانچویں تاجدار سلطان محمّد قلی قطب شاہ(م ۱۰۲۰ھ) کا اردو کلام .

حیدرآباد دکن :مکتبہ ابراھیمیہ ، ۱۳۵۹ ھ/ ۱۹۴۰م ، دس روپے،۱۰۶۸ ص.

(۱۷۱۶)کلیات شاھی : سلطان عادل شاہ ثانی شاھی (م ۶۷۲ م)

مقدمہ از مبارزالدّین رفعت .

علی گڑھ : انجمن ترقی اردو ،۱۹۶۲م ، تین روپے ، ۲۳۵ ص .

نمونہ :

آرے کلال مج کون پیالا پلامیا کا تا مست ہو کے دیکھوں مکڑا علی پیا کا

(۱۷۱۷)کلیات صبا : میر وزیر علی صبا (م ۱۲۷۱ھ)

لکھنو : مطبع نامی ، ۱۵۲ ص .

نمونہ :

قلم کیجئے گر نیستان تمام نہ ہو مدحت شیر یزدان تمام

علی(ع) نیّر آسمان شرف علی(ع) آسمان جہان شرف

علی(ع) رونق ملّت احمدی علی(ع)ضیغم بیشہ سرمدی

(۱۷۱۸)کلیات صفدر : نواب محمّد صفدر علی خان رامپوری

لکھنو : مطبع نولکشور ،۱۹۰۱م ، ۵۵۷ ص .

نمونہ :

بمنام خدا کے ہیں یہ رتبہ ہے علی(ع) کا بندہ جو خدا کا ہے وہ بندا ہے علی(ع) کا

بمنام خدا دست خدا شیر خدا ہیں کیا جانے کوئی مرتبہ کیا کیا ہے علی(ع) کا

کعبہ میں ولادت ہوئی مسجد میں شہادت آغاز بھی انجام بھی اچھا ہے علی(ع) کا

(۱۷۱۹)کلیات ظفر (جلد اوّل) : سراج الدّین ظفر(م۱۸۶۹م)

لاهور : سنگ میل پبلی کیشنز ، ۱۹۶۸م ، ۱۵ روپے ،۵۴۴ ص .

(۱۷۲۰)کلیات ظفر (جلد دوم) : سراج الدّین ظفر (م۱۸۶۹م)

لاهور : سنگ میل پبلی کیشنز ، ۱۹۶۶م ، ۱۰روپے ، ۲۷۹ ص .

(۱۷۲۱)کلیات قدر : سیّد غلام حسنین قدر بلگرامی (م ۱۳۰۱ھ)

آگرہ : مطبع مفید عام ، ۱۳۰۸ھ/۱۸۹۱م ، ۴۱۷ ص .

آغاز :

علی کا بندہ یکتا علی ابن ابیطالب (ع) وصی مصطفی حقّا علی ابن ابیطالب (ع)

انیس و شوهر زهرا علی ابن ابیطالب (ع) پدر شبیر(ع) و شبّر(ع) کا علی ابن بیطالب

شجاع لا فتی الأ علی ابن ابیطالب(ع)

(۱۷۲۲)کلیات میر : میر تقی میر (م۱۲۲۵ھ)

کانپور : مطبع نولکشور ، ۱۳۳۵ھ/۱۹۱۶م ، ۶۴۵ ص .

محمّد حامد علی خان حامد شاہ آبادی نے تاریخ طبع کہی :

کلیات مقتدائی شاعران مطبوع شد | با ہزاران حسن و خوبی با ہزاران زین و زیب
بر بیاض حل پی تاریخ سال انطباع | خامہ حامد رقم واہ چہ نظم دلفریب

(۱۳۳۵ ھ)

(۱۷۲۳) کلیات ناز : میر علی نواز ناز خیرپوری (م ۱۹۳۵م)

میر علی نواز خان ناز سابق ریاست خیرپور سندھ کے فرمانروا

خیرپور میرس ، ۱۹۶۶م، ۳۱۴ ص .

آغاز :

ناقص سے کیا بیان ہو یا رب کمال تیرا | خورشید و ماہ میں ہے جاہ و جلال تیرا
زنّار و سبحہ دونوں وابستہ ھمدگر ہیں | پھیلا ہوا ہے سارے عالم میں جال تیرا

(۱۷۲۴) کیف و سرور : سیّد زاھد حسین اسرار

مقدمہ از سیّد عبدالحمید عظیم آبادی

لاھور : الامان پرنٹنگ پریس ، ۱۳۷۵ ھ، سوا روپیہ ، ۸۶ ص .

(۱۷۲۵) گل رعنا : اسد اللہ خان غالب(م۱۸۶۹م)

قیام کلکتہ کے دوران غالب نے اپنے اردو فارسی کلام کا انتخاب کیا اس مجموعے کا نام «گل رعنا » رکھّا .

پروفیسر سیّد وزیر الحسن عابدی (م ۱۹۷۹م) کی تحقیق و تصحیح کے ساتھ شائع ہوئی.

لاھور : ادارہ تحقیقات پاکستان ، ۱۹۶۹م ، ۱۸روپے ، ۳۵۷ ص .

(۱۷۲۶) گلزار تعشق / دیوان حضرت تعشق :تعشقؔ

لکھنو : صادق پریس ، ۱۹۲۸م ، ۴۰ ص .

(۱۷۲۷) گلستان رشید : سیّد مصطفی میرزا عرف پیارے صاحب رشید (م ۱۳۲۶ھ)

لکھنو: انجمن محافظ اردو ، ۱۹۵۱م ، ڈھائی روپے ، ۱۴۴ ص .

آغاز :

جان کھوئی عشق کرکے اُس ستم ایجاد کا | کیوں رشید اب کیا ارادہ ہے دل ناشاد کا
تیز کرتا ہے چھری قصد اور ہے صیاد کا | اے اسیران قفس وقت آگیا فریاد کا

(۱۷۲۸)گلستان سخن : مظفر علی خان اسیر (م۱۸۸۱م)
مطبع علوی علی بخش خان ، ۱۲۷۱ ھ، ۵۳۶ ص.
آغاز :
حصن حصین ہے ذکر جناب امیر کا جوشن ہے نام پاک صغیر و کبیر کا
قول علی حدیث پیمبر سے کم نہیں فرمان پادشاہ ہے شُقّہ وزیر کا
(۱۷۲۹)گلشن مُنّنْ : مرزا فدا علی منّن لکھنوی
لکھنو ، ۴ آنے ، ۳۲ ص.
(۱۷۳۰)گل کدہ : مرزا محمّد ہادی عزیز لکھنوی (م ۱۹۳۵م)
لکھنو : صدیق بکڈپو ،۱۹۳۱م ، چار روپے ، ۱۶۰ص .
(۱۷۳۱)گنجینہ : مرزا واجد حسین یاس یگانہ چنگیزی
لاهور : قومی دارالاشاعت .
(۱۷۳۲)گوشہ قفس : مقصود حسین جعفری
راولپنڈی : بزم فکر و ادب ،۱۹۸۲م ، ۳۰ روپے ، ۱۹۲ص .
(۱۷۳۳)مخبر عشق : مولانا میر محمّد علی موسوی رنج
حیدرآباد دکن: مطبع نامی عزیز ، ۱۳۱۲ھ، ۲۳۵ ص .
آغاز :
مجھ کو پہچانتے ہیں جانتے ہیں سب تیرا میرا مالك ہے تو بندہ ہوں میں یارب تیرا
آدم و جن و ملك حور و پری و حش و طیور نام ہر وقت لیا کرتے ہیں یہ سب تیرا
(۱۷۳۴)مرغوب جہاں : سیّد تجمل حسین رضوی تجمل گونڈوی
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۳۰۷ھ/ ۱۸۹۰م ، ۴۱۶ ص .
نمونہ :
دھن برکشایم بمدح علی(ع) وصی بلا فصل بعد نبی
ثنائی ائمہ کنم آشکار کہ ہستند شان حجّت کردگار

یا علی یا ایلیاہ یا مرتضی(ع) اے نبی(ص) کے بعد دیں کے پیشوا

(۱۷۳۵)مزامیر (جلد اوّل) نواب جعفر علی خان اثر لکھنوی
میر تقی میر کے کلام کا انتخاب
دھلی : کتابی دنیا ، ۱۹۴۷م ، ۴ روپے ، ۲۷۷ ص.
(۱۷۳۶)مزامیر (حصّہ دوم) : اثر لکھنوی
ڈھائی روپے .
(۱۷۳۷)مصباح النظم : مرزا علی محمّد خان جنون
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۳۰۴ ھ، ۲۹۴ ص .
آغاز :

زباں اقرار پہلے چاہئے خالق کی وحدت کا پھر اُس کو بعد محبوب الٰہی کی رسالت کا
شب معراج حضرت کو جو قرب حق ہوا حاصل بجز حیدر نہ تھا کوئی شریک حال خلوت کا

(۱۷۳۸)مضراب : راجہ مہدی علی خان
دھلی : ساقی بکڈپو ، ۱۹۴۵م ، ڈیڑھ روپیہ ، ۲۴۰ ص .
(۱۷۳۹) مضمونہائے دلکش /خیالات بیمثال : حکیم سیّد ضامن علی جلال
لکھنو : انوری پریس ، ۱۳۰۶ ھ، ۹۶ ص .
آغاز :

طالب ہیں سبھی جس کے وہ محبوب ہے میرا معشوق بھی عاشق ہیں وہ محبوب ہے میرا

(۱۷۴۰)مظہر عشق : خواجہ ارشد علی خان قلق
خواجہ صاحب محمّد وزیر کے شاگرد تھے
کانپور : مطبع نولکشور ، ۱۹۱۱م ، ۲۰۲ ص .
نمونہ :

ہوا آغاز و انجام اس طرح سے نظم خلقت کا نبی(ص) مقطع رسالت کا علی(ع) مطلع امامت کا

(۱۷۴۱)معیار نظم : میر علی حسن اشک
حیدر آباد دکن: مطبع سیّدی ، ۱۳۱۱ ھ، ۳۱۶ ص .
سیّد باقر الموسوی کاشف نے تاریخ طبع کہی :

شاعر نامدار حضرت اشک صاحب باوقار و با تمکیں
شہرہ شاعراں ز پر تو او چوں جلا ذرہ راز مہر مبیں

بنگر او را در همه شعراء ماهتابی میان انجم بین
سن هجری بگفت کاشف زار در شهوار بحر اشک به بیں

نمونہ :

کیا کرے لیکر وہ تخت و تاج کیکاؤس کا بندہ درگاہ ہو جو بادشاہ طوس کا
ہے مئے حب علی سے اپنے دل کا پُر ایاغ قلب دشمن میں ہے عالم شیشہ معکوس کا

(۱۷۴۲)منتخب العالم : منیر شکوہ آبادی
رامپور : مطبع سعیدی ، ۱۳۲۳ ھ.

(۱۷۴۳)نتائج الذهن و فیضان الفکر : محمّد مهدی علی خان قبول
لکھنو : مطبع سلطانی ، ۱۲۷۲ھ ، ۵۶۴ ص .
اصغر علی خان نسیم دهلوی نے تاریخ کہی :.

خواهش تاریخ شده جلوه گر یاس نموده ز دل من سفر
خواستم و مژده کلامش بداد باش ز عم من سخن اوستاد (۱۲۷۲ ھ)

نمونہ :

اے دل نجف شاہ ھدا دور نہیں اُس تختے سے جنت کی فضا دور نہیں
وہ راہ ملی تجھے تو مل جائے علی (ع) مل جائے علی(ع) تو پھر خدا دور نہیں

(۱۷۴۴)نشتر یاس : مرزا واجد حسین یاس یگانہ چنگیزی لکھنوی
۱۹۱۴م.

(۱۷۴۵) نظم دلفروز المعروف به دیوان انور : سیّد شجاع الدین حسین امراؤ مرزا انوری
اُستاد بہادر شاہ ظفر
لاهور : مطبع رفاہِ عام ، ۱۸۹۹م ،۱۲ آنے ،۱۶۴ ص .

نمونہ :

گریہ سے غصّہ اُن کا مٹایا نہ جائیگا شعلہ بھڑک اُٹھا ہے بجھایا نہ جائیگا
مرجائیں گے جو درد اُٹھایا نہ جائیگا اُلفت کے مرتبے کو گھٹایا نہ جائیگا
ان سب کو خون کرکے نکالیں گے آنکھ سے سینہ میں حسرتوں کو بٹھایا نہ جائیگا
انور طلب کریں گے ہم اک قلزم شراب ساقی کے حوصلے کو گھٹایا نہ جائیگا

(۱۷۴۶)نظم رنگیں ادا / ذوق کمال : حکیم سیّد محمّد مہدی کمال
لکھنو : قومی پریس ، ۱۳۲۶ ھ ، ۴۸ ص .
حکیم عبدالرحیم ظامی نے تاریخ طبع کہی :
کمال سخن جوہر انتخاب — فصاحت بلاغت کا حاصل کمال
لکھا طبع کا سال ظامی نے یہ — چھپا منتخب ہوکے کامل کلام
(۱۳۲۶ھ)

آغاز:
دل کو مٹنے کا حوصلہ نہ ہوا — دل گم گشتہ رہنما نہ ہوا
رکھدیا سینے پہ کسی نے جو ہاتھ — درد کم ہو گیا سوا نہ ہوا

(۱۷۴۷) نظم سفیر : میر شائق حسین سفیر
حیدرآباد دکن : رزاق پریس ، ۱۳۴۱ھ.

(۱۷۴۸) نظم منیر : منیر شکوہ آبادی
رامپور : مطبع سعیدی ، ۱۲۹۶ ھ

(۱۷۴۹)نظم ناظم : نواب میر علی خان ناظم
۱۳۲۸ ھ.

(۱۷۵۰)نظم نام آور : واجد علی شاہ بادشاہ
کلکتہ : مطبع سلطانی ، ۱۲۸۷ ھ ، ۳۰۶ ص

(۱۷۵۱)نظم نگاریں : حکیم سیّد ضامن علی جلال لکھنوی
لکھنو : تصویر عالم پریس ، ۱۳۲۰ ھ ، ۲۰۸ ص.
سیّد سلطان علی خان شرر نے تاریخ طبع کہی :
چار میں دیوان اوستادی جلال — واہ چہ دارد لفظ و معنی دلپذیر
حبّذا ہر مطلع نورانیش — ہست رشك مطلع مہر منیر
ہر کہ ابیاتش بخواند در دلش — چوں خیال یار باشد جائیگیر
سطرہائش ہمچو زلف مہوشاں — میکند دلہائی مشتاقاں اسیر
ایں گلستان مضامین از ازل — در جہاں گاہی ندیدہ چرخ پیر
بحر ذخّار است اندر کوزہ — چند اوراقش دران مضمون کثیر

گشت چوں آوازه مطبعش بلند شد عطارد از برائی او دبیر
سال آغازش نگارم ای شرر داد توفیقش مرا ربّ قدیر
هجری و هم عیسوی تاریخ شد نظم رنگیں - چاپ گشته بی نظیر
(۱۳۲۰ ھ، ۱۹۰۳م)

نمونه :

اُس کے جلوه کا اگر دیکھنے والا ہوتا حشر پر دید کے وعدے کو نہ ٹالا ہوتا
منه ذرا پردے سے اے شوخ نکالا ہوتا کچھ تو محجوف ترا دیکھنے والا ہوتا
جلال اب یہ دعا مانگ حق تعالی سے کہ آشکار ہوں عالم میں جلد مہدی دیں
وہ رو سیاہ تہ تیغ انتقام ہوں جلد ازل سے آل محمّد کے ہیں عدو جو لعیں

(۱۷۵۲)نقش ناتمام : پروفیسر سیّد فخر الاسلام (م ۱۹۵۰م)
رابعه خاتون نہاں نے مرتب کیا .
لاہور : مکتبه ادب جدید ، دین محمّد پریس لاہور، ۱۱۲ ص .
{سیّد فخر الاسلام ۱۹۲۳م کو پانی پت میں پیدا ہوا بارہ سال کی عمر میں فیض عام ہائی سکول میرٹھ سے میٹرک کیا .۱۹۴۶م کو ایم اے اور ایک سال بعد ایل ایل بی ، ۱۹۴۸م کو گارڈن کالج راولپنڈی میں انگریزی ادب کے استاد مقرر ہوئے .۲۰ جنوری ۱۹۵۰م کو واصل بحق ہوئے}.

(۱۷۵۳)نوا : آغا صادق حسین
کوئٹہ : اسلامیه الیکٹرک پریس، ۱۹۶۶م ، ۲ روپے ، ۹۸ ص .

(۱۷۵۴)وقار سخن : سیّد حسین علی وقار بن گدا حسین جونپوری (ذریعه :۲۵).

افسانے

(۱۷۵۵)آبشار : احمد حسین خان

شیکسپیئر کے مندرجہ ذیل افسانوں کا ترجمہ : وینس کا سوداگر ، شاہ لئر ، جولیس سیزر ، آرزوئے دل ، طوفان ، شب دوازدھم ، ہملٹ ، موسم سرما کی داستان ، رائی کا پہاڑ، شب بہار کا خواب ، بھول بھلیّان ، اُتھیلو ، میک بتھ ، انٹنی اور قلو پطرہ وغیرہ .

۴۴۸ ص ، لاہور : فیروز سنز ، فیروز پرنٹنگ ورکس .

(۱۷۵۶)آگ کی آغوش میں : انور

گیارہ افسانے ، ۲۰۸ ص ، ۱۰ روپے ، لاہور : نیا ادارہ ، کواپریٹو کیپیٹل پریس لاہور .

(۱۷۵۷)آنندی : غلام عباس

۱۸۹ ص ، مکتبہ جدید پریس لاہور ، ۱۹۶۸م .

(۱۷۵۸)آؤٹ آف ڈیٹ : جاوید کاظمی

۱۸ افسانے ، ۱۹۶ص ، چھ روپے ، ۱۹۷۶م ، اترپردیش اردو اکادمی .

(۱۷۵۹)اتفاقات : مرزا فدا علی خنجر

گیارہ رومانی و معاشرتی افسانے

۲۳۲ ص ، ڈھائی روپے ، لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز.

(۱۷۶۰)احمد ندیم قاسمی کے بہترین افسانے : مظفر علی سیّد

۱۶ افسانے ، ۴۰۲ ص، لاہور : میری لائبریری ، پاکستان ٹائمز پریس لاہور ، ۱۹۶۴م.

(۱۷۶۱)اردو افسانہ : عزیز فاطمہ

دوسری جنگ عظیم سے آزادی ہند تک افسانے کی ترقی کا تذکرہ

۹۶ ص ، سات روپے ، لکھنو : نصرت پبلشرز، نامی پریس لکھنو ، ۱۹۸۰م .

(۱۷۶۲)اردو افسانے : رضیہ سجاد ظہیر
۲۴ افسانے ، شروع میں افسانوں کا مختصر جائزہ ، آخیر میں قلم کاروں کا تعارف
۲۴۸ ص ، گیارہ روپے ، نئی دھلی : نیشنل بک ٹرسٹ ، جے کے آفسٹ پرنٹرز دھلی ، ۱۹۸۳م .

(۱۷۶۳) اردو افسانے کے اُفق : مہدی جعفر
۹ باب ، ۱۷۷ ص ، ۲۵ روپے ، نامی پریس لکھنو ، ۱۹۸۳م .

(۱۷۶۴)استعارے : انور سجاد
۱۶ افسانے ، ۱۹۳ص ، ۲۰ روپے ، لاهور : اظهار سنز ، مطبع عالیہ لاهور ، ۱۹۷۰م.

(۱۷۶۵) اُفق سے اُفق تک : آغا اشرف
تین ڈرامے ، سات افسانے اور ایک ناولٹ
۳۸۲ ص ، لاهور : میری لائبریری ، پاکستان ٹائمز پریس لاهور ،۱۹۶۴م .

(۱۷۶۶) اک قدم اور : روشن اختر کاظمی
آٹھ افسانے ، ۷۸ ص ،۵ روپے ، لکھنو ، ۱۹۷۶م .

(۱۷۶۷)الحمرا کے افسانے : غلام عباس
۱۵۲ ص ، لاهور : دارالاشاعت پنجاب .

(۱۷۶۸) انتخاب افسانہ : سیّد عقیل رضوی
۲۵۸ ص ، ساڑھے چھ روپے ، لکھنو : اتر پردیش اردو اکیڈمی ، ۱۹۷۸م .

(۱۷۶۹) اندھیرے کے جگنو : شمس آغا (م ۱۹۴۵م)
گیارہ افسانے ،۳۸۳ ص ، دو روپے بارہ آنے ، لاهور : ادبی دنیا ، کریسنٹ پریس لاهور ، ۱۹۵۷م .

(۱۷۷۰) انگور کی بیل : سلیم آغا قزلباش
تیس روپے .

(۱۷۷۱)ایک لڑکی : خواجہ احمد عباس
ڈیڑھ روپیہ ۔

(۱۷۷۲)بادشاہ سلامت : وجاہت حسین نقوی
۲۹۲ ص ، نولکشور پریس لکھنو ، ۱۹۱۵م ۔

(۱۷۷۳)باسی پھول : علی عباس حسینی
۲۵۶ ص ، ۱۰ روپے ، کلکتہ : سلیم برادرز ، ۱۹۷۸م ۔

(۱۷۷۴)بزم ملائک : کرار حسین قزلباش
۱۸۰ ص ، سوا تین روپے ، کراچی : تعلیمی مرکز گیدو مل لیکھراج روڈ ، انٹرنیشنل پریس کراچی ، ۱۹۶۲م ۔

(۱۷۷۵)بند گلی : غلام الثقلین نقوی
۱۳ افسانے ، ۳۰۱ ص ، تین روپے ، لاہور : بك ورلڈ ، نیشنل پریس لاہور : ۱۹۶۶م ۔

(۱۷۷۶)بند لبوں کی چیخ : طاہر نقوی
۱۸ افسانے ، ۱۶۰ ص ، ۲۰ روپے ، کراچی : ادارہ ممتاز مطبوعات ، ابن حسن آفسٹ پرنٹنگ پریس ، ۱۹۸۲م ۔

(۱۷۷۷)بہار کے چراغ : سیّد محمّد حسنین
سات افسانے ، ۱۷۳م ، پونے دو روپے ، پٹنہ : اردو سوسائٹی ، آزاد پریس پٹنہ ، ۱۹۵۲م ۔

(۱۷۷۸)پت جھڑ کی آواز : قرۃ العین حیدر
ساڑھے سات روپے ، دھلی : مکتبہ جامعہ ۔

(۱۷۷۹)پتھّر کا شہزادہ : صغری مہدی
۱۵ افسانے ، ۱۰۲ ص ، ساڑھے سات روپے ، نئی دھلی: نئی آواز ، جمال پرنٹنگ پریس دھلی ، ۱۹۷۵م ۔

(۱۷۸۰)پشتو افسانے : رضا ھمدانی
مختلف ادبائے پشتو کے افسانوں کا ترجمہ
۲۰۸ ص ، تین روپے ، پشاور : نیا مکتبہ ، نقوش پریس لاہور ۔

(۱۷۸۱)تیری دنیا میں ہم : امیر علی امام
۱۲۰ افسانے ، ۱۶۰ ص ، ڈھائی روپے ، کراچی : ادب کدہ ، مشہور آرٹ پریس کراچی ۔
(۱۷۸۲)تلوے کے کانٹے : مسیح الحسن رضوی
۲۵ افسانے ، ۲۳۸ ص، پندرہ روپے ، الہ آباد : نکہت پبلی کیشنز ، ۱۹۷۷م ۔
(۱۷۸۳)جاڑے کی چاندنی : غلام عباس (م ۱۹۸۵)
۱۷۶ ص ،۵۰ روپے ، کراچی : سجاد اینڈ کامران پبلی کیشنز ، انٹرنیشنل پریس کراچی ۱۹۶۸م ۔
(۱۷۸۴)جنّت روح : مرزا فدا علی
۲۰ افسانے ،۳۰۸ ص ، لکھنو : انڈین بکڈپو ، انڈین پریس الہ آباد ۔
(۱۷۸۵)جنّت نگاہ : مرزا فدا علی خنجر لکھنوی
۲۰ افسانے ، ۲۴۲ ص ، بمبئی : علی بھائی شرف علی اینڈ کمپنی ، مطبع محمدی بمبئی ، ۱۳۶۲ھ ۔
(۱۷۸۶)چاند گہن : انتظار حسین
۲۶۳ ص ، تین روپے ، لاهور : مکتبہ کاروان ، سول اینڈ ملٹری گزٹ لاهور ۔
(۱۷۸۷)چشم تماشہ : نجم الحسن رضوی
۲۰ افسانے ،۲۱۱ ص ، ۳۵ روپے ، اسلام آباد : ماڈرن بکڈپو ، ایس ٹی پرنٹرز راولپنڈی ، ۱۹۸۲م ۔
(۱۷۸۸)خوابوں کی گلیاں : مرزا حیدر عباس
۱۹۱ ص ، بیس روپے ، کراچی :عباس اکادمی ، نفیس اکیڈمی آفسٹ پرنٹرز کراچی ۔
(۱۷۸۹)خواتین افسانہ نگاروں کے دس افسانے : صغری مہدی
(۱۷۹۰)خوشی کے موسم : سجاد ظہیر
مصنف کے داماد علی باقر نے مرتب کئے ، ۲۶ افسانے
۲۴۰ ص ، ۱۵ روپے ، نئی دهلی : سیما پبلی کیشنز ، ۱۹۷۸م ۔

(۱۷۹۱)درد درماں : صالحہ عابد حسین
تیس افسانے ، ۳۲۰ ص ، سوا بارہ روپے ، نئی دھلی: مکتبہ جامعہ ، نعمانی پریس دھلی ، ۱۹۷۷م .
(۱۷۹۲)دھوپ کا سایہ : غلام الثقلین نقوی
تیرہ افسانے ، ماہ ادب .
(۱۷۹۳)دیہاتی افسانے :وقار انبالوی (م ۱۹۸۸م)
ایک روپیہ ، لاھور : مکتبہ اردو
(۱۷۹۴)زندگی ، نقاب ، چہرے : غلام عباس
۳۳ افسانے ، ۴۸۵ ص ، ۷۵ روپے ، احمد برادس ، ۱۹۸۴م .
(۱۷۹۵)ساز ہستی : صالحہ عابد حسین
تین روپے ، دھلی : کتابی دنیا ، ۱۹۴۷م .
(۱۷۹۶)ستمبر کا چاند : قرۃ العین حیدر
۱۹۱ ص، نو روپے ، لکھنو : نسیم بکڈپو ، رینا آرٹ پریس لاھور ، ۱۹۷۷م .
(۱۷۹۷)شفق کے سائے : سیّد غلام الثقلین نقوی
چار روپے ، لاھور : میری لائبریری
(۱۷۹۸)شمع خانہ : سیّد بشارت حسین کامل مرزا پوری
۴۸ ص ، ۵۰ پیسے ، مسلم پرنٹنگ پریس کراچی .
(۱۷۹۹)شہر خموشاں : سیّد نصیر حیدر
ایک فرانسیسی افسانہ نگار موپاسان کے افسانوں کا ترجمہ
۱۹۲ ص ، سوا روپیہ ، پٹنہ : شاد بکڈپو .
(۱۸۰۰)شہیدان وفا کا خون بہا کیا : خواجہ غلام السیدین (م ۱۹۷۱م)
مصنف نے اپنے وطن پانی پت کی سماجی زندگی کے عدم توازن ، قدامت پرستی و روایت پرستی کا ذکر کیا ہے .
بدایوں ، نظامی پریس بدایوں ، ۱۹۳۴م .
(۱۸۰۱)شیشہ و سنگ : مرزا فدا علی خنجر لکھنوی
بارہ افسانے ، ۳۰۰ ص ، ۲ روپے ، لاھور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ،

۱۹۴۷م۔

(۱۸۰۲)شیشے کی آبرو : قمر عباس ندیم

۸ روپے ، کراچی : مکتبہ دانیال ۔

(۱۸۰۳)طلسمات : سیّد عابد علی عابد

۱۵ افسانے ،۱۵۹ص، لاہور: ہاشمی بکڈپو ، گیلانی الیکٹرک پریس لاہور ۔

(۱۸۰۴)عجیب لڑکی : قمر نقوی

پرل ایس بک کے افسانوں کا ترجمہ

۲۳۹ ص ، ساڑھے چار روپے ، لاہور : مقبول اکیڈمی ، اشرف پریس لاہور ، ۱۹۶۳م ۔

(۱۸۰۵)غم غلط : آغا اشہر لکھنوی

۴۸ ص ، ۱۰آنے ، سرفراز قومی پریس لکھنو ۔

(۱۸۰۶)فریب : پروفیسر سیّد منظر حسین کاظمی

(۱۸۰۷)فیصل : تسکین زیدی

(۱۸۰۸)کافکا کے افسانے : نیّر مسعود

جرمنی کے شہرہ آفاق افسانہ نگار فرانز کا فکا (م ۱۹۲۴م)کے افسانوں کا ترجمہ ،

۹۶ ص ، ۹ روپے ، لکھنو : ادبستان ، ۱۹۷۸م ۔

(۱۸۰۹)کن رس : غلام عباس

۱۹ افسانے ، ۱۳۷ ص ، ۱۵ روپے ، لاہور : المثال ، جدید اردو ٹائپ پریس لاہور ، ۱۹۶۶م ۔

(۱۸۱۰)گلی کوچے : انتظار حسین

۱۳ افسانے ، ۲۸۲ ص ، لاہور : مکتبہ کاروان ۔

(۱۸۱۱)لمحوں کا سفر : ڈاکٹر اظہار الحسن

بارہ افسانے ، ۱۱۰ ص ، ۱۵ روپے ، نئی دھلی : بیسویں صدی کی پبلی کیشنز ، جمال پرنٹنگ پریس دھلی ، ۱۹۸۴م ۔

(۱۸۱۲)منتخب افسانے : میر محمود حسین
۲ روپے ، ہند .

(۱۸۱۳)مہندی کے پھول : خواجہ تبشّر علی حیدر
۵ روپے ، لاہور : تخلیق مرکز.

(۱۸۱۴)میلہ گھومتی : علی عباس حسینی
پی آر ایس کراچی میں چھپی .

(۱۸۱۵)نقش اول : صالحہ عابد حسین
پونے پانچ روپے ، لاہور: آئینہ ادب

(۱۸۱۶) نونگے : صالحہ عابد حسین
پونے تین روپے ، لاہور : آئینہ ادب.

(۱۸۱۷)ولیہم ماسٹر (حصّہ اولّ): ڈاکٹر عابد حسین
چھ روپے ، نئی دھلی : مکتبہ جامعہ .

(۱۸۱۸)ولیہم ماسٹر (حصہ دوم) : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
چھ روپے ، نئی دھلی : مکتبہ جامعہ .

(۱۸۱۹)ہمارا گاؤں اور دوسرے افسانے : علی عباس حسینی
لکھنو : ۱۹۵۶م .

تعلیم و تعلّم

* آداب المتعلمین : خواجه نصیر الدّین طوسی.

(۱۸۲۰)آداب التعلیم : (ذریعه : ۱).

(۱۸۲۱)آموزگار کلاں : سیّد فخر الحسن
جان هچوس کی کتاب کا ترجمه
۳۶۶ ص ، اعظم سٹیم پریس حیدرآباد (دکن).

(۱۸۲۲)اردو تعلیم : مولانا سیّد علی محمّد شاد (م ۱۳۴۵ھ)

(۱۸۲۳)اسلام اور تربیت اطفال : ڈاکٹر سیّد محمّد سبطین
اصلاح معاشرے میں بنیادی پتھر تربیت اطفال ہے
۳۲ ص، پنڈدادنخان : انجمن غلامان اسلام پاکستان پنّن وال ، لاهور آرٹ پریس لاهور ،۱۹۷۲م،

(۱۸۲۴)اسلام اور علم : مولانا سیّد فیاض حسین نقوی
آیة الله مطهّری (م۱۹۷۹م) کے فارسی میں لکھے گئے مقالے کا ترجمه
۱۶ ص ، ۱۵ ریال ، قم : سازمان تبلیغات اسلامی ، ۱۴۰۲ ھ.

(۱۸۲۵)اصطلاحات فن تعلیم : مهذّب لکھنوی
پاور پریس حیدرآباد (دکن)

(۱۸۲۶)أصول تربیت : علامه سیّد ابن حسن نجفی
بچوں کی تربیت ، ۱۵۴ ص ، کراچی : خراسان بك سنٹر ، ۱۹۹۳م .

(۱۸۲۷)أصول تعلیم : سیّد منظر علی اشهری
۱۵۲ ص ، حیدرآباد (دکن) ، ۱۳۴۰ھ، دارالطبع سرکار عالی .

(۱۸۲۸)أصول تعلیم : خواجه غلام السیّدین (م ۱۹۷۱م)
تین حصے : تعلیم و تمدّن ، درسی تعلیم ، اخلاقی اور معاشرتی تربیت

۵۴۳ روپے ۶۰ روپے ، الہ آباد : ہندوستانی اکیڈمی ، دی سٹی پریس الہ آباد، ۱۹۳۵م۔

(۱۸۲۹)افادة المبتدین : مولانا سیّد ابوالحسن کشمیری (مطلع)۔

(۱۸۳۰)افتتاحی خطبه : سیّد حسن بلگرامی
۱۹۱۱م میں منعقدہ آل انڈیا محمڈن اینگلو اورینٹل ایجوکیشنل کانفرنس لکھنو میں پڑھا گیا ۔

(۱۸۳۱)امامیہ رهنمائے تعلیم :
۱۱۲ ص ، کراچی: اداره تنظیم المکاتب پاکستان، احمد برادرس پرنٹرز کراچی۔

(۱۸۳۲)آن پزھ هندوستان : سیّد فخر الحسن
فرینك سی لاباخ کی انگریزی میں تحریر کرده کتاب کا ترجمہ ، ۲۲ باب ۳۵۰ ص ، حیدرآباد دکن : اداره اشاعت اردو ، رزاقی مشین پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۴۵م ۔

(۱۸۳۳)بچّے اور اُن کا مستقبل : مولانا سیّد نذر حسین گوپالپوری
بچے کے نشو و نما میں والدین کا حصّہ ، ۴۰ ص ، بنارس : الجواد بکڈپو ، ۱۹۶۵م ۔

(۱۸۳۴)بچوں کے سمجھنے میں نفسیاتی امتحانوں کی اهمیت : علی ناصر زیدی
جے وائن وانٹ سٹون کی کتاب کا ترجمه
۶۷ ص ، لاهور : آئینه ادب۔

(۱۸۳۵)بصائر : جعفر بارهوی
علم اور اس کی ضرورت
۱۶ ص ، لاهور : علم بار مغلپوره ، آفتاب عالم پریس لاهور ۔

(۱۸۳۶)پاکستان کا تعلیمی تناظر : سیّد آل رضا
۱۹۲ص ، کراچی : آئیڈیل پیکجز ، ۱۹۷۸م ۔

(۱۸۳۷)پیاری سهیلی : مرزا محمّد عباس هوش
تعلیم نسواں ، ۴۱۲ ص ، ۸ آنے ، نولکشور پریس لکھنو ۔

(۱۸۳۸)تحریر النساء : اهلیه همایوں مرزا
ایک روپیه ، لکھنو : الناظر بك ایجنسی .

(۱۸۳۹)تحقیق البیان فی تعلیم النسوان : مولانا سیّد محمّد مجتبیٰ نوگانوی
اس کتاب میں مولانا مرحوم نے عورتوں کو تعلیم دینے اور دلوانے کی مخالفت کی ہے آخر میں مولانا سیّد نجم الحسن امروهی(م ۱۹۳۸م) ، مولانا ناصر حسین (م ۱۹۴۲م)، علامه سیّد علی حائری (م۱۹۴۱م)، مولانا سیّد کلب حسین(م ۱۹۶۳م) ، مفتی سیّد احمد علی (م ۱۹۶۹م)، مولانا سیّد محمّد هادی (م ۱۹۳۸م) اور مولانا سیّد ابوالحسن لکھنوی کے فتاوی درج ہیں جن میں عورتوں کو موجوده تعلیم دلوانے کو حرام اور موجب فساد عظیمه بتایا گیا ہے .

۳۸۰ ص ، تین آنے ، مراد آباد : دائرة الاشاعت نوگانواں ، برقی پریس دهلی ، ۱۳۵۴ھ، سیّد محمّد سبطین نوگانوی نے تاریخ کہی :

قابل وجد ہے تحقیق بیاں کا انداز	لائق مدح و ستائش ہے زبان ارشاد
موجزن بحر معانی ہے ہر اک جملے میں	خوش ہے ہر اهل خرد دیکھ کے شان ارشاد
ہیں وہ مضبوط دلیلیں که بشرط انصاف	مان ہی لیگا ہر اک مرتبه دان ارشاد
سر ایماں کو بڑھا کر پئے تاریخ کہو	زهی گنجینه تحقیق و بیان ارشاد

(۱۳۵۴ھ)

(۱۸۴۰)تربیت اولاد : خواجه غلام الحسنین(م۱۹۳۷م)
۶ آنے .

(۱۸۴۱)تعلیم اور جمهوریت : سیّد آل حیدر
بی ایڈ کے طلبا کے لئے لکھی گئی ، کراچی : قمر کتاب گھر .

(۱۸۴۲)تعلیم اور طریق تدریس : سیّد ساجد حسین
۵۲۰ ص ، کراچی : کفایت اکیڈمی ، ۱۹۷۵م .

(۱۸۴۳)تعلیم کا عمل : عابد علی عابد (م ۱۹۷۱م)
تعلیم اور عمل تعلیم کی خصوصیات اور اهمیت و افادیت ، دونوں کا آپس میں تعلق ، طریقه تعلیم میں تحلیلی و وجدانی افکار کی اهمیت

۱۵۲ ص، لاہور : کلاسیک ، نوائے وقت پرنٹرز لاہور ، ۱۹۶۲م ۔

(۱۸۴۴)تعلیم کی بنیادیں : سیّد ساجد حسین
کراچی : کفایت اکیڈمی (کتابیات تعلیم)۔

(۱۸۴۵)تعلیم کی نئی بنیادیں : خواجہ غلام السیّدین(م۱۹۷۱م)
ڈاکٹر ایڈو ولف کی کتاب کا ترجمہ
۲۸۰ ص ، لاہور: شیخ غلام حسین ۔

(۱۸۴۶)تعلیم مذہبی : مرزا بہادر علی (م ۱۹۳۹م)
مذہبی تعلیم کے اصول ، نظام دکن پریس حیدرآباد (دکن)، ۱۳۳۹ھ.

(۱۸۴۷)تعلیم نسواں : مولانا کرامت حسین
لنڈن سے واپسی پر لکھا ۔

(۱۸۴۸)تعلیم و تربیت : میر تہوّر علی
اعظم سٹیم پریس حیدرآباد (دکن) ، ۱۳۵۷ھ.

(۱۸۴۹) تعلیمی عناصر : سیّد ساجد حسین
کراچی : کفایت اکیڈمی(کتابیات تعلیم)۔

(۱۸۵۰)تعلیمی نفسیات و شماریات : سیّد آل حیدر
بی ایڈ اور ایم ایڈ کے طلبا کے لئے لکھی گئی
۳۸۸ ص ، کراچی : قمر کتاب گھر ،۱۹۷۴م.

(۱۸۵۱)تنظیم مدرسہ : ڈاکٹر منظر عباس نقوی
۱۰۳ ص ، سوا دو روپے ، علی گڑھ ، سرسیّد بکڈپو ، ۱۹۷۷م ۔

(۱۸۵۲)ثانوی تعلیم : سیّد کوثر حسین و سیّد علی مبشّر کاظمی وغیرہ
پاکستان میں ثانوی تعلیم کا جائزہ اور سفارشات
۲۸۳ ص ، لاہور : بیورو آف ایجوکیشن ، علمی پرنٹنگ پریس لاہور ۱۹۶۸م.

(۱۸۵۳)جدید تدریس : سجاد مرزا
سر جان آدم سن کی کتاب کا ترجمہ ، حیدرآباد (دکن) (کتابیات تعلیم)۔

(۱۸۵۴)چند تعلیمی تصورات : سیّد شبیر علی کاظمی
کراچی : نیشنل بک فاونڈیشن (کتابیات تعلیم).

(۱۸۵۵)خطبه صدارت : میر سعادت علی خان
مسعود دکن پریس حیدرآباد (دکن) ، ۱۹۲۵م .

(۱۸۵۶)دستور المدارس : مرزا محمّد عالم المشهدی
ایک روپیه ، پشاور : مکتبة الحجت .

(۱۸۵۷)دستور المعلمین (حصّه اوّل) : مولانا خواجه غلام الحسنین (م۱۹۳۷م)
ایک مقدمه اور تین باب : تربیت کے عام اُصول، تربیت جسمانی، تربیت عقلی، تربیت اخلاقی
۱۱۰ ص ، بلالی سٹیم پریس ، ساڈھوره ، ۱۹۰۳م.

(۱۸۵۸)ڈنمارک اور اس کا نظام تعلیم : سیّد محمّد حسین جعفری
اعظیم سٹیم پریس حیدرآباد (دکن) ، ۱۳۴۸ھ.

(۱۸۵۹)روح تهذیب : خواجه غلام السیّدین (م ۱۹۷۱م)
فلسفه تعلیم میں تهذیبی اور اخلاقی عناصر
۷۴ ص ، دهلی : جامعه ملیه اسلامیه ، جیّد برقی پریس دهلی ، ۱۹۳۲م.

(۱۸۶۰)زبان ، زندگی اور تعلیم : خواجه غلام السیّدین (م ۱۹۷۱م)
سورت یونیورسٹی میں دئے گئے دو لیکچر .
۶۷ ص ، ۱۰روپے، دهلی : انجمن ترقی اردو (هند) ، فوٹو لیتهو پریس ، ۱۹۸۳م.

(۱۸۶۱)شان تعلیم : محمّد مهدی سامانوی
۵۶ ص ، کریم پریس لاهور .

(۱۸۶۲)طالب علم کی زندگی کا کیا مقصد هونا چاهیئے ؟: خواجه غلام الثقلین پانی پتی
۳۹۲ ص ، ۳ روپے ، لکهنو : الناظر بکڈپو ، ۱۹۰۷م .
اس کتاب کا پهلا ایڈیشن ۱۸۹۶م میں علی گڑھ سے ۸۵ صفحات پر مشتمل چهپا.

(۱۸۶۳)علی گڑھ کی تعلیمی تحریک : خواجہ غلام السیّدین (م ۱۹۷۱م)
۴۲ ص ،۱۹۳۱م .
(۱۸۶۴)عمرانیات و تعلیم : سیّد ساجد حسین
کراچی : کفایت اکیڈمی (کتابیات تعلیم).
(۱۸۶۵)فرانسیسی معلمہ : حاجی سیّد جلال الدّین حیدر ایم اے
۳۸۷ ص، حیدرآباد دکن، ۱۹۰۸م
(۱۸۶۶)فلسفہ تعلیم : سیّد آل حیدر
عنوانات : فلسفہ تعلیم کی اہمیت و وسعت ، فلسفہ تعلیم کے نظریات ، تعلیمی انداز اور مقاصد ، معاشرہ اور تعلیم ، مذہبی اور اخلاقی تعلیم ، امام غزالی، ابن خلدون اور علامہ اقبال کے تعلیمی نظریات
۳۱۲ ص ، کراچی : قمر کتاب گھر ، ۱۹۷۷م .
(۱۸۶۷)مدارس ثانوی کا نظام تعلیم : محمّد حسین ادیب
عہد آفرین پریس حیدرآباد دکن (کتابیات تعلیم).
(۱۸۶۸)مرشد الطلاب و مفہم الکتاب : سیّد ابوالحسن بن سیّد مہدی
عنوانات : فضیلت تلاوت قرآن شریف ، فضیلت علم ، فضیلت طلبا و علماء، مذمت علمائے بے عمل ، کوشش و ہمت طالب علم ، آداب خوشنویسی
۶۷ ص ، مطبع یوسفی دہلی .
(۱۸۶۹)مسدس تعلیم : مولانا مرزا بہادر علی حیدرآبادی (مطلع).
(۱۸۷۰)مسلمانوں کی تعلیم اور جامعہ ملیہ : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
۵۲ ص ، دہلی: مکتبہ جامعہ ملیہ ، ۱۹۳۸م .
(۱۸۷۱)مسلمانوں کی تعلیم پر ایڈریس : مولانا سیّد کرامت حسین
اصل کتاب انگریزی میں ہے سجاد علی خان نے شائع کی .
(۱۸۷۲)مشیر نسواں / زہرہ : اہلیہ ہمایوں میرزا
ایک روپیہ ، لکھنو : الناظر بک ایجنسی .
(۱۸۷۳)معلّم الاطفال : مولانا اولاد حسین امروہی

(۱۸۷۴)معلّم بالغاں : سیّد زاھد حسین
۵۶ ص ، حیدرآباد دکن : ادارہ ادبیات اردو ۔

(۱۸۷۵)معیار تعلیم اور تدریسی موضوعات : میر محمّد علی
عنوانات : معیار تعلیم اور تدریسی تقاضے ، جدید ٹکنالوجی کا حصول ، قرآن کا سائنسی مزاج ، تعلیم میں ضیاع ، فنی تعلیم اور صنعتی اداروں میں تعاون ، تدریسی مقاصد کی تدوین ، تدریسی وسائل کا انتخاب ، فنی تعلیم میں طریقہ امتحانات ، ڈرائیوروں کی تعلیم و تربیت
۹۶ ص ، ۲۰ روپے ، کراچی : پاور پبلی کیشنز ،۱۹۸۷م ۔

(۱۸۷۶)مفتاح التعلیم : سیّد محمّد حسین جعفری
۱۵۰ ص ، حیدرآباد دکن ، نظام دکن پریس ۔

* Aims of Education :

(۱۸۷۷)مقاصد تعلیم : سیّد محمّد تقی
۴۱۵ ص ، کراچی : آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس ، ۱۹۵۸م۔

(۱۸۷۸)مقدس قانون : رشید ترابی
حصول تعلیم کی طرف توجہ دلائی گئی ہے ۔
۱۰۰ ص، اعظم سٹیم پریس، حیدرآباد (دکن)، ۱۳۵۸ھ۔

* منیۃ المرید فی آداب المفید و المستفید (عربی): شہید ثانی (م ۹۲۵ھ)

(۱۸۷۹)منیۃ المرید : شیخ خادم حسین نجفی
۴۳۱ ص ، لاھور: کتب خانہ حسینیہ ، تعلیمی پریس لاھور،۱۹۶۶م ۔
[شیخ خادم حسین ابن حاجی اللہ دتّہ امرتسری ۱۹۲۰م کے لگ بھگ پیدا ہوئے مارچ ۱۹۳۸م کو نارووال میں شیخ چراغ علی شہیدیہ مرحوم کی لڑکی سے عقد ہوا اھلسنت کے مختلف دینی مدارس میں پڑھتے رہے مولوی فاضل ، منشی فاضل اور ادیب فاضل کے امتحانات پنجاب یونیورسٹی سے پاس کئے ۱۹۵۱م کو نجف اشرف چلے گئے]۔

(۱۸۸۰)نظریہ تعلیم : سیّد آل حیدر
۵۱۶ ص، کراچی : قمر کتاب گھر (کتابیات تعلیم)۔

(۱۸۸۱)نظم و نسق مدرسہ : سیّد آل حیدر
بی ایڈ کے طلبہ کے لئے لکھی گئی ، کراچی : قمر کتاب گھر .
(۱۸۸۲)نفسیات و تعلیم : سیّد ساجد حسین
کراچی : کفایت اکیڈمی (کتابیات تعلیم).
(۱۸۸۳)نئی تعلیم کے مسائل : باقر مہدی
عنوانات : بچوں کی تعلیم ، مشرقی نظام تعلیم ، تعلیم میں جمہوری نقطہ نظر، ذاکر صاحب کا نظریہ تعلیم ، تعلیم اور ثمر آوری ، تعلیم اور انسانی اقدار ، اساتذہ کی تربیت ، غیر معمولی ذہانت والے بچے اور ان کی تعلیم
۱۷۲ ص ، ۱۵ روپے ، دہلی : مکتبہ جامعہ ، لبرٹی آرٹ پریس دہلی ۱۹۸۱م .
(۱۸۸۴)ہائی سکول میں تدریس ریاضی : ممتاز علی جعفری
ہار ڈایف فیر کی کتاب کا ترجمہ ، ۵۶ ص ، لاہور: شیخ غلام علی اینڈ سنز .
(۱۸۸۵)ہدایات برائے مدرسین : محمّد حسین جعفری
ریاست حیدرآباد (دکن) کے تعلیمی قواعد و ضوابط ، اعظم سٹیم پریس حیدرآباد (دکن) .
(۱۸۸۶)ہم اور ہمارے بچّے : بیگم سیّد رضا کاظم زیدی
۱۶ ص ، کراچی : امامیہ سٹوڈنٹس آرگنائزیشن پاکستان .
(۱۸۸۷)ہندوستان کے طلبہ انگلستان میں : سیّد محمّد حسین جعفری
انگلستان جانے والے ہندوستانی طلبا کی ذمہ داریاں
۴۸ ص ، اختر دکن پریس حیدرآباد دکن ، ۱۹۱۴م .
(۱۸۸۸)کتاب کی کہانی : سیّد احمد حسین نقوی
انسان نے کب اور کیسے لکھنا پڑھنا سیکھا اور کتاب کو موجودہ صورت تک پہنچنے میں کن کن منزلوں سے گزرنا پڑا
دہلی : مکتبہ جامعہ ، ڈیڑھ روپیہ .

ناول

(۱۸۸۹)آپس کے گیت : قرۃ العین حیدر
واسل بائیکوف کی انگریزی کتاب کا ترجمہ جس میں دوسری جنگ عظیم کا نقشہ کھینچا گیا ہے
تین روپے ، دھلی : جامعہ ملّیہ .

(۱۸۹۰)آتش خاموش : صالحہ عابد حسین
۸ روپے ، لاھور : آئینہ ادب.

(۱۸۹۱)آخر شب کے ھم سفر : قرۃ العین حیدر
یہ ناول مطالبہ پاکستان ، تقسیم ھند اور قیام بنگلہ دیش کے تناظر میں لکھا گیا
۳۵۲ ص ، ۴۵ روپے ، علی گڑھ : ایجوکیشنل بک ھاؤس ، شیروانی آفسٹ پرنٹرز دھلی ۱۹۸۴م .

(۱۸۹۲)آدمی کا مقدّر : قرۃ العین حیدر
ڈیڑھ روپیہ ، نئی دھلی : مکتبہ جامعہ .

(۱۸۹۳)آگ کا دریا : قرۃ العین حیدر
۷۸۶ ص ، ۸۰ روپے ، دھلی : اردو کتاب گھر ، ۱۹۸۴م .

(۱۸۹۴)آمنہ : حسن زھرہ حیدر
ڈھائی روپے ، لاھور : آئینہ ادب.

(۱۸۹۵)آویزہ گوش : آغا شاعر .

(۱۸۹۶)ابن الوقت : سیّد سبط حسن
مولانا نذیر احمد دھلوی (م ۱۹۱۲م) کی معاشرتی اور سیاسی تصنیف کی ترتیب نو

۳۶۴ ص ،۶۰ روپے ، لاہور: مجلس ترقی ادب ، مکتبہ جدید پریس لاہور ، ۱۹۷۲م .

(۱۸۹۷)اپنی اپنی صلیب : صالحہ عابد حسین
۸ روپے ، نئی دھلی : ناولستان .

(۱۸۹۸)ارمان : آغا شاعر دھلوی
۱۷۶ ص ،۱۲آنے ، لاہور : تاریخی کتب خانہ .

(۱۸۹۹)اسرار ہند : آل عبا
۱۲ آنے ، لاہور : تاریخی کتب خانہ .

(۱۹۰۰)افشائے راز / غریب خانہ حصّہ اوّل : مرزا محمّد ہادی رسوا (م۱۹۳۱م)
اواخر انیسویں صدی کے لٹے پٹے ویران لکھنو ثقافتی ، تاریخی اور سماجی پس منظر
۸۲ ص ، ۱۸۹۶م .

(۱۹۰۱)اُلجھی ڈور : صالحہ عابد حسین
آج کی نوجوان لڑکیاں کن اُلجھنوں کا شکار ہیں اور ان کے ذھنوں میں کس قسم کے خیالات پرورش پا رہے ہیں ؟ یہ ناول اسی کش مکش کی ترجمانی کرتا ہے
ساڑھے پانچ روپے ، دھلی : مکتبہ جامعہ .

(۱۹۰۲)امراؤ جان ادا : مرزا محمّد ہادی رسوا(م ۱۹۳۱م)
۳۴۲ ص،۵۰ روپے ، لاہور: مجلس ترقی ادب ، شفیق پریس لاہور، ۱۹۶۳م ،
اس کتاب کا پہلا ایڈیشن ۱۸۹۹م کو چھپا .

(۱۹۰۳)انقلاب : خواجہ احمد عباس
۳۰ روپے ، ھند .

(۱۹۰۴)انور و رضیہ : آغا شاعر (م ۱۹۴۰م)
مطبع خادم الاسلام دھلی .

(۱۹۰۵)اور تمنّا بے تاب : زھرا رضویہ
۹ روپے ، لاہور : آئینہ ادب.

(۱۹۰۶)اور گھنٹی بجتی رھی : قمر نقوی

۴۳ روپے ، لاھور : مقبول اکیڈمی.

(۱۹۰۷)بشر کیا کہئے : سیّد عابد علی عابد (م ۱۹۷۱م)
سنکلیر لیوئس کے معاشرتی ناول کا ترجمہ
۴۳۸ ص ، ساڑھے چھ روپے ، لاھور : ملک سراج الدّین اینڈ سنز ، پنجاب پریس لاھور ، ۱۹۵۸م .

(۱۹۰۸)پابہ جولاں : صغری مہدی
۲۱۲ ص،۶ روپے ، نئی دھلی:ناولستان، جمال پرنٹنگ پریس دھلی، ۱۹۷۲م .

(۱۹۰۹)پر اسرار جزیرہ : قمر نقوی
۱۸ روپے ، لاھور : مقبول اکیڈمی

(۱۹۱۰)پُروائی : صغری مہدی
۱۷۲ ص، ساڑھے نو روپے ، دھلی:ناولستان، لبرٹی آرٹ پریس دھلی،۱۹۷۹م .

(۱۹۱۱)تیرے جہاں میں : سیدہ ناز کاظمی
عورت کے معاشرتی زندگی کے مختلف پہلو ، نسوانی مسائل کی اُلجھنیں اور اُن کا حل
ساڑھے سات روپے ، لاھور : آئینہ ادب.

(۱۹۱۲)جزیرہ سخنوراں : غلام عباس ابن حاجی احمد مرزا
تخلیاتی طنزیہ ناول
۹۶ ص ، رام پور : کتاب کار پبلی کیشنز ، دھلی پرنٹنگ پریس رامپور ، ۱۹۶۶م .

(۱۹۱۳)چیتوں کی وادی : قمر نقوی
۴۵ روپے ، لاھور : مقبول اکیڈمی .

(۱۹۱۴)حمیدہ بانو/حسن اسلام : ھادی حسین ھادی
ایرانی نسل کی لکھی پڑھی نوجوان لڑکی کی غریبی ، لاوارثی و بے بسی اور اس کے زوال و پستی سے فائدہ اُٹھاتے ہوئے عیسائی مشنری کی اس پر تبلیغ
۱۰۴ ص ، سلیمانی پریس بنارس ، ۱۹۱۴م .

(۱۹۱۵)خوابوں کی گلیاں : مرزا حیدر عباس
۱۹۲ ص ، کراچی ، ۱۹۸۳م .
(۱۹۱۶)خورشید بہو : مرزا محمّد ھادی رسوا(م۱۹۳۱م)
۱۶۸ ص ، دو روپے چار آنے ، حیدرآباد (سندھ) : کتب خانہ دین و دنیا ، محبوب پریس حیدر آباد ، ۱۹۵۷م .
(۱۹۱۷)دل سے قریب : انتصار حسین
سوا دو روپیہ ، ھند.
(۱۹۱۸)دنیا کو جھنجھوڑنے والے دس دن : تقی حیدر
جان ریڈ کی کتاب کا ترجمہ
۵۱۸ ص ، کراچی : دانیال ، ۱۹۸۳م .
(۱۹۱۹)دوزخی : اکبر حسین
گوئٹے کی کتاب کا ترجمہ
۳۲۰ ص، ڈیڑھ روپیہ ، کراچی : ماھنامہ ناول : مشہور آرٹ پریس .
(۱۹۲۰)دھند : صغری مہدی
۲۰۴ ص، ۸ روپے ، دھلی: ناولستان ، کوہ نور پرنٹنگ پریس دھلی،۱۹۷۴م.
(۱۹۲۱)ڈنگو : قرۃ العین حیدر
سوا دو روپیہ ، دھلی : مکتبہ جامعہ .
(۱۹۲۲)راحلہ : قمر نقوی
۴۵ روپے ، لاھور: مقبول اکیڈمی.
(۱۹۲۳)راگ بھوپالی : صغری مہدی
۱۳۹ص ،۱۵ روپے ، نئی دھلی: ناولستان، لبرٹی آرٹ پریس دھلی،۱۹۸۳م.
(۱۹۲۴)راہ عمل : صالحہ عابد حسین
پونے دس روپے ، لاھور : آئینہ ادب.
(۱۹۲۵)رباب : تنویر زھرہ بخاری
چھ روپے ، لاھور : آئینہ ادب.
(۱۹۲۶)رفیق النساء : ڈاکٹر سیّد غلام حسین

ڈیڑھ روپے ، دھلی ۔

(۱۹۲۷)رگ سنگ : انور سجاد

متوسط طبقے کے ایک خاندان کی داستان اور اس کی زندگی کے مدّ و جذر

۱۹۲ ص ، ڈھائی روپے ، لاھور : گوشہ ادب ، اشرف پریس لاھور۔

* زینت (سندھی) : مرزا قلیچ بیگ (م ۱۹۲۹م)۔

(۱۹۲۸)زینت : امداد حسینی

تعلیم نسواں کی حمایت کی گئی ہے

۱۱۲ ص ، ۳۰ روپے ، اسلام آباد : اکادمی ادبیات پاکستان ، پرنٹنگ کارپوریشن آف پاکستان ، اسلام آباد ، ۱۹۸۰م۔

(۱۹۲۹)شریف زادہ : مرزا محمّد ھادی رسوا (م ۱۹۳۱م)

۲۰۰ ص ، ساڑھے سات روپے ، نئی دھلی : مکتبہ جامعہ ، لبرٹی آرٹ پریس دھلی ، ۱۹۸۲م۔

(۱۹۳۰) شعلہ جوالہ : آغا شاعر(م ۱۹۴۰م)

* Moon is Down : جان اسٹن بك .

(۱۹۳۱) شکست ناتمام : زھرہ سیدین .

۱۷۶ ص، دو روپے ، دھلی: مکتبہ جامعہ ، جیدّ برقی پریس دھلی، ۱۹۵۸م .

(۱۹۳۲)طرح دار لونڈی : سجاد حسین

۳۳۹ ص ، ۶ روپے ، لاھور: مجلس ترقی ادب ، زرین آرٹ پریس لاھور ، ۱۹۶۶م .

(۱۹۳۳)طلسمی بدلہ : آغا شاعر دھلوی (م ۱۹۴۰م)

(۱۹۳۴)عاصمہ : تنویر زھرہ بخاری

ساڑھے دس روپے ، لاھور: آئینہ ادب۔

(۱۹۳۵)عذرا : صالحہ عابد حسین

معاشرتی ناول ، دھلی کے مٹے ہوئے تہذیب کے نقوش

۱۰ روپے ، لاھور : آئینہ ادب۔

(۱۹۳۶)فسانہ ہستی : حسن عباس جعفری
ساڑھے تین روپے ، لاہور : شیخ شوکت علی اینڈ سنز
(۱۹۳۷)قرۃ العین حیدر کے چار ناولٹ : قرۃ العین حیدر
۴۰۰ ص، ۳۰روپے ، علی گڑھ :ایجوکیشنل بک ھاؤس ، تاج آفسٹ پریس الہ آباد، ۱۹۸۱م.
(۱۹۳۸)قطرہ سے گہر ہونے تک : صالحہ عابد حسین
بارہ روپے ، لاہور: آئینہ ادب.
(۱۹۳۹)کار جہاں دراز ہے : قرۃ العین حیدر
۴۸۰ ص ، ۵۰ روپے ، بمبئی : فن اور فنکار، ۱۹۷۷م .
(۱۹۴۰)کار جہاں دراز ہے : قرۃ العین حیدر
۵۰ روپے ، دھلی : مکتبہ جامعہ .
(۱۹۴۱)کوئی آشنا بھی نہیں : صغری مہدی
ڈیڑھ روپے ، ھند.
(۱۹۴۲)گلگونہ : قمر نقوی
۳۷ روپے ، لاہور : مقبول اکیڈمی .
(۱۹۴۳)گنوار : تنویر زھرہ بخاری
ساڑھے سات روپے ، لاہور : آئینہ ادب .
(۱۹۴۴)گوری سوئے سیج پر : صالحہ عابد حسین
آج کل نوجوانوں میں دولت پرستی، جاہ پسندی اور بزرگوں سے بے اعتنائی پائی جاتی ہے اس کا ذکر
۱۹۱ ص ، ساڑھے دس روپے ، نئی دھلی : ناولستان ، لبرٹی آرٹ پریس دھلی ، ۱۹۸۱م .
(۱۹۴۵)گھرانہ : انیس مرزا
۲۵۶ص ،۲۲ روپے ، نئی دھلی : پرنس بکڈپو ، جمال پریس دھلی، ۱۹۸۴م.
(۱۹۴۶)لمحے کی دیوار : سیّد غلام الثقلین نقوی
۱۰ روپے ، لاہور : مکتبہ عالیہ .

(۱۹۴۷)لیلی دمشق : آغا شاعر(م ۱۹۴۰م)
لاہور : آزاد بکڈپو .

(۱۹۴۸)ماڈرن الف لیلی : خواجہ احمد عباس
۱۱۸ ص ، ۲ روپے ، الہ آباد : مکتبہ پروین .

(۱۹۴۹)مسافر : قمر نقوی
۴۵ روپے ، لاہور: مقبول اکیڈمی.

(۱۹۵۰)میرا گاؤں : غلام الثقلین نقوی
۳۴۷ ص ، ۵۰ روپے ، لاہور: ضیائے ادب سمن آباد ، جاوید ریاض پرنٹرز لاہور ، ۱۹۸۲م.

(۱۹۵۱)میلا آنچل : تنویر زہرہ بخاری
۸ روپے ، ہند .

(۱۹۵۲)ندیمہ : قمر نقوی
۴۸ روپے ، لاہور: مقبول اکیڈمی.

(۱۹۵۳)نغمہ اور آگ : غلام الثقلین نقوی
۱۰ روپے ، لاہور : مکتبہ عالیہ .

(۱۹۵۴)نقلی تاجدار : آغا شاعر قزلباش (م ۱۹۴۰م)

(۱۹۵۵)ہیرے کی کنّی : آغا شاعر قزلباش (م۱۹۴۰م)

(۱۹۵۶)ہیم کماری : صالحہ عابد حسین
۲ روپے ، ہند .

(۱۹۵۷)یو دوکیہ : قرۃ العین حیدر
انگریزی کتاب سے ترجمہ جو ویراپانو کی تحریر کردہ ہے
۲ روپے ، دھلی : مکتبہ جامعہ .

ڈرامہ

(۱۹۵۸)آدھی بات : بانو قدسیہ

۱۵۰ روپے ، لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز.

(۱۹۵۹)آذر کا خواب : قدسیہ زیدی

ساڑھے چار روپے ، دھلی : مکتبہ جامعہ

(۱۹۶۰)آر یو آر : سیّد احمد شاہ پطرس بخاری وغیرہ

کیریل چپیک (م ۱۹۳۸م)کی کتاب کا ترجمہ

۱۳۲ص،پونے تین روپے ، لاهور:مجلس ترقی ادب، مطبع عالیہ لاهور،۱۹۶۷م.

(۱۹۶۱)اردو افسانے اور انار کلی : حیدر عباس رضوی

۹۶ ص ، ۴.۵۰ روپے ، بھوپال : بھوپال بک ھاؤس ، ۱۹۷۷م .

(۱۹۶۲)اردو ڈرامہ نگاری : سیّد بادشاہ حسین حیدرآبادی

عنوانات : ڈرامہ کی ابتدا ، ڈرامے کی قسمیں ، ڈرامہ اور تھیٹر ، اردو ڈرامہ کی پیدائش ، اندر سبھا ، اردو ڈرامے کا مستقبل

۲۳۲ ص ، تین روپے ، لاھور: تاج بکڈپو ، انشـاء پرنٹنگ پریس لاھور ، ۱۹۵۰م .

(۱۹۶۳)اردو ڈرامہ اور اسٹیج - ابتدائی دور کی مفصّل تاریخ : سیّد مسعود حسن رضوی ادیب

عنوانات : واجد علی شاہ کے مختصر حالات ، فنون لطیفہ سے دلچسپی ، فن موسیقی کی سرپرستی ، اندر سبھا کے مصنف امانت ، شرح اندر سبھا

۴۶۸ ص ، ساڑھے آٹھ روپے ، لکھنو : کتاب گھر ، سلیمی پریس الہ آباد ، ۱۹۵۷م .

(۱۹۶۴)ادبی ڈرامے : ڈاکٹر سیّد اعجاز حسین
۱۹۹ ص ، ۱۰ روپے ، الہ آباد : جاوید پبلشرس ، نیشنل آرٹ پریس پرنٹرز
الہ آباد، ۱۹۸۰م .
(۱۹۶۵)انجام سخاوت : غلام حسین ظریف
۷۴ ص ، بمبئی ، ۱۸۹۹م .
(۱۹۶۶)اندر سبھا : امانت
۳۹ ص ، لکھنو : حاجی بکڈپو ، مطبع یوسفی لکھنو .
(۱۹۶۷)انکار : مجتبیٰ حسین
۴۸ ص ، دس آنے ، کراچی : مرکز ادب بندر روڈ ، ضیاء برقی پریس .
(۱۹۶۸)ایرانیوں کا مقدس ڈرامہ : سیّد مسعود حسن رضوی ادیب
مقدس ڈرامے سے مراد وہ ڈرامہ ہے جو کسی زمانے میں ایران میں واقعات کربلا
کو زندہ افراد کے ذریعے اسٹیج پر پیش کیا جاتا تھا
عنوانات : تعزیہ ، تکیہ ، تعزیے کی اہمیت - غیر ملکیوں کی نظر میں ،
تعزیوں کا عالمگیر اثر ، تعزیہ نامے اور اُن کے مصنف ، تعزیہ نامہ اور امیر
تیمور و والی شام
۱۳۶ ص ، ۲ روپے ، لکھنو : نسیم بکڈپو ، الواعظ صفدر پریس لکھنو ،
۱۹۶۶م.
(۱۹۶۹)ایک ایکٹ کے ڈرامے : علی عباس حسینی
ڈیڑھ روپیہ .
(۱۹۷۰)بہار کا اردو اسٹیج اور اردو ڈرامہ : سیّد حسن
۲۴۰ ص ، ۲۰ روپے ، پٹنہ : کتابخانہ ترپولیا ، پٹنہ لیتھو پریس پٹنہ ،
۱۹۷۸م.
(۱۹۷۱)پردہ غفلت : سیّد عابد حسین
۱۴۶ ص ، مطبع شرکت کاویانی برلن، ۱۹۲۵م .
* حکیم نباتات (فارسی) : مرزا جعفر تحقیق قراچہ داغی

(۱۹۷۲)ترجمہ حکیم نباتات : مولانا سیّد امتیاز حسین رضوی رامپوری
مرزا فتح علی اخوند زادہ کی ترکی زبان میں لکھی جانے والی کتاب کا فارسی اور فارسی سے اردو میں ترجمہ
۹۰ ص ، ۶ آنے ، لاہور : شیخ مبارک علی تاجران کتب ، گلزار ہند سٹیم پریس لاہور ، ۱۹۲۴م ۔
(۱۹۷۳)ثریاّ : آغا اشرف (م۱۹۶۲م)
آٹھ مناظر، ۱۲۶ ص ، ۱۰۵۰ روپے ، لاہور : آزاد بکڈپو ، ۱۹۴۷م ۔
(۱۹۷۴)جمیل : تمکین کاظمی
اسکر وائیلڈ کی کتاب کا ترجمہ
۱۱۸ ص ، ۲ روپے ، لاہور :آئینہ ادب ، انشاء پریس لاہور ، ۱۹۵۷م ۔
(۱۹۷۵)حور جنّت : آغا شاعر (۱۹۴۰م)
* : Charlies Aunt
(۱۹۷۶)خالد کی خالہ : قدسیہ زیدی
۱۷۶ ص، پونے دس روپے ، دھلی: مکتبہ جامعہ ، یونین پرنٹنگ پریس دھلی۔
(۱۹۷۷)ڈرامہ اکبر : مولانا محمّد حسین آزاد(م ۱۹۱۰م)
جہانگیر بادشاہ اور نورجہاں کے عشقیہ قصے کو ڈرامے کی شکل میں
۱۶۰ ص ، ساڑھے دس روپے ، کریمی پریس لاہور۔
(۱۹۷۸)ریڈیو ڈرامہ : شمشاد سیّد وغیرہ
عنوانات : ڈراما - ڈرامے کا نفسیاتی تجزیہ ، ریڈیو ڈرامہ اور سٹیج ڈرامہ ، ریڈیو ڈرامے کی خوبیاں ، ریڈیو ڈرامے کی ضرورت ، ریڈیو ڈرامے کے متعلق ہدایات
۱۳۹ ص ، ساڑھے دس روپے ، لاہور: ادارہ فروغ اردو ، اتحاد پریس ۔
(۱۹۷۹)زندگی کے کھیل : صالحہ عابد حسین
ساڑھے چارروپے ، لاہور: آئینہ ادب۔
(۱۹۸۰) سر کی چھایا : ناصر کاظمی
منظوم ، ۱۰۸ص، ۲۰ روپے ، لاہور:مکتبہ خیال ، نیازی پریس لاہور، ۱۹۸۱م۔

(۱۹۸۱) شہباز خان : سیّد عابد علی عابد(م ۱۹۷۱م)
۲۶۳ ص،۳ روپے ، لاہور: ادارہ ادبیات ، استقلال پریس لاہور، ۱۹۵۶م .

(۱۹۸۲)طلسم اسرار : مرزا محمّد ہادی رسوا(م ۱۹۳۱م)
فلسفیانہ ڈرامہ جس کی تمام تر بنیاد رموز و اسرار پر ہے
۶۱ ص ، سوا روپے ، لکھنو: ادارہ فروغ اردو ، سرفراز پریس لکھنو ، ۱۹۵۸م.

(۱۹۸۳)عشق پر زور نہیں : محمّد علی زیدی
۱۳ مزاحیہ ڈرامے جو آل انڈیا ریڈیو سے نشر ہوئے
۱۴۲ ص ،۵۰ روپے ، جے پور ، راجستھان یونیورسٹی،۱۹۷۶م .

(۱۹۸۴)کاغذ کی ناؤ : میر محمّد علی میکش
ان ڈرامے میں غریبوں کی زندگی کے عکس ہیں اُن کے ذریعے «انسان دوستی»
کے احساسات کو جگانے کی کوشش کی گئی ہے ، چھ ڈرامے
۱۲۰ ص ، سوا روپے ، حیدرآباد (دکن) : رفعت منزل .

(۱۹۸۵)کند مالا : صمدانی نقوی
کند مالا یعنی چنبیلی کا ہار
۱۱۰ ص ، ڈھائی روپے ، کراچی : انجمن ترقی اردو پاکستان ، انجمن پریس
کراچی ، ۱۹۶۷م .

(۱۹۸۶)مجرم کون : اظہار کاظمی
بی پریریسٹلے کی کتاب کا ترجمہ
۱۸۴ ص ، ۳ روپے ، لاہور: مجلس ترقی ادب ، شفیق پریس لاہور،۱۹۶۶م.

(۱۹۸۷)مرقع لیلی مجنوں : مرزا محمّد ہادی رسوا (م ۱۹۳۱م)
عشرت رحمانی نے مرتب کی
۱۵۲ ص ، ڈھائی روپے، لاہور: مجلس ترقی ادب ، زرین آرٹ پریس لاہور،
۱۹۶۳م ، اس کتاب کا پہلا ایڈیشن ۱۸۸۹م کو لکھنو میں چھپا تھا .

(۱۹۸۸)مصر کی رقاصہ : احمد شاہ بخاری پطرس (م ۱۹۵۸م)
لاہور : ہاشمی بکڈپو .

(۱۹۸۹)مطالعہ انار کلی : نجم الحسن انجم ادیب
۶۴ ص ، ڈھائی روپے ، لکھنو : نسیم بکڈپو ، ۱۹۷۸م .

(۱۹۹۰)من چلا : جعفر علی خان اثر
۱۲۰ ص ، لکھنو : مطبع شام .

(۱۹۹۱)میکبتھ : سیّد غلام احمد رضوی تسخیر ایڈووکیٹ
ولیم شیکسپیئر کی کتاب کا منظوم اردو ترجمہ
۲۷۲ ص ، ۲۵ روپے ، مکتبہ جدید پریس لاہور ، ۱۹۷۹م .

(۱۹۹۲)میکبتھ : خورشید حیدر، حسن امام جعفری
ضیاء پریس کراچی ، ۱۹۵۸م .

(۱۹۹۳)نواب زادی : مجاھد کاظمی
۴۸ ص ، ٹائمز پریس، کراچی .

* وکرم اروسی (سنسکرت) : مہاکوئی کالی داس

(۱۹۹۴)وکرم اروسی : محمّد عزیز مرزا
۱۶۲ ص،۱۰۷۵روپے ، لاھور: مجلس ترقی ادب ،۱۹۶۱م ، اُپل پریس لاّھور.

(۱۹۹۵)ہلاک فریب : نواب جعفر علی خان اثر لکھنوی
سگمنڈ کرانسکی کی کتاب کا ترجمہ
۱۴۳ ص ، ۳ روپے ، دھلی : کتابی دنیا ، دیال پرنٹنگ پریس دھلی، ۱۹۴۷م
{ سگمنڈ ۱۹ فروری ۱۹۱۲م کو پیرس میں پیدا ہوا وہ پولینڈ کے اُنیسویں صدی عیسوی کے تین بہترین شاعروں میں شمار کیا جاتا ہے زیر نظر کتاب «دی ان ڈیوائن کامیڈی » کا ترجمہ ہے کرانسکی ۲۴ فروری ۱۸۵۹م کو ۴۷ سال کی عمر میں پیرس میں انتقال کر گیا}.

(۱۹۹۶)ید بیضا : سیّد عابد علی عابد(م ۱۹۷۱م)
۴۷۹ ص ، ۵ روپے ، لاھور : ادارہ فروغ اردو ، نوید پریس لاھور .

(۱۹۹۷)یہ کس کا خون ہے : علی سردار جعفری
۸ فروری ۱۹۴۲م کو جاپانیوں نے چٹ گاؤں(ھند)پر بم برسائے اس سلسلے میں

دیگر افراد کے علاوہ ایک کیمونسٹ غلام شریف بھی مارا گیا یہ ڈرامہ اسی
پس منظر میں لکھا گیا
۹۹ ص ، ڈیڑھ روپیہ ، حیدرآباد (دکن) : اشاعت گھر ، برقی پریس ،
۱۹۴۳م .

(۱۹۹۸)پر پرواز : آغا شاعر قزلباش (م ۱۹۴۰م)
ایک جانباز مور اور بے پر کبوتر کے ساتھ مقابلہ
لاہور : کریمی پریس ، ۹۶ ص.

بچوں کا ادب

(۱۹۹۹)انوکھی دکان : قدسیہ زیدی

نیشنل بک ٹرسٹ انڈیا ، ڈھائی روپے .

(۲۰۰۰)ایٹمی انسان : آغا اشرف

لاہور: مقبول اکیڈمی ، ساڑھے اٹھارہ روپے .

(۲۰۰۱)ایک ٹانگ کا بادشاہ : غلام عباس

ہند ، تیس روپے .

(۲۰۰۲)ایک دیس ایک خون : صالحہ عابد حسین

دھلی : مکتبہ ملیہ ، ایک روپیہ بیس پیسے .

(۲۰۰۳)بچوں کا ادب - تاریخ و تنقید : ڈاکٹر اسد علی ادیب

پی ایچ ڈی کا مقالہ جو سیّد وقار عظیم کی نگرانی میں لکھا گیا

ملتان : کاروان ادب ، ۱۹۸۲م .

(۲۰۰۴)بچوں کے ادب کی خصوصیات : مشیر فاطمہ

عنوانات : بچوں کے ادب کا مسئلہ ، بچوں کے ادب پر تنقیدی نظر ، تاریخی کہانیاں وغیرہ

علی گڑھ : انجمن ترقی اردو ، ۱۹۶۲م ، ایک روپیہ ، ۷۹ ص .

(۲۰۰۵)بچوں کی پشتو کہانیاں : رضا ھمدانی

۲۵ دلچسپ اور سبق آموز کہانیوں کا ترجمہ

اسلام آباد : لوک ورثہ کا قومی ادارہ ، ۱۹۷۹م ، ۲۷۷ ص .

(۲۰۰۶) بڑا پانی : صالحہ عابد حسین

دھلی : نیشنل بک ٹرسٹ ، ڈیڑھ روپیہ .

(۲۰۰۷)بہادر : قرۃ العین حیدر
دھلی : مکتبہ جامعہ ملیہ ، ۷۵ پیسے ۔
(۲۰۰۸)بھیڑئیے کے بچے : قرۃ العین حیدر
دھلی : مکتبہ ملّیہ ، ۵۰ پیسے۔
(۲۰۰۹)پہیلیاں : سیّد وصی حیدر
دھلی : مکتبہ جامعہ ، ۱۶ ص ۔
(۲۰۱۰)پوشیدہ خزانے :
۱۴۴ ص ۔
(۲۰۱۱)تاریخی افسانے (حصّہ اوّل) : بیباک ماھلی
کہانیوں اور افسانوں کے ذریعے محمّد و آل محمّد علیہم السلام کی سیرت اور ان کی سبق آموز زندگی سے واقف کرایا گیا ہے ۔
لاھور : شیعہ جنرل بک ایجنسی ، ڈیڑھ روپیہ ۔
(۲۰۱۲)تاریخی افسانے (حصّہ دوم) : بیباک ماھلی
۲ روپے ۔
(۲۰۱۳)توپوں کی گن گرج میں : آغا اشرف
لاھور: مقبول اکیڈمی ، ۴ روپے ۔
(۲۰۱۴)جلو مرغابی : قیصر حسین زیدی
ھند ، ڈیڑھ روپیہ ۔
(۲۰۱۵)جنگل کا راجہ : قرۃ العین حیدر
دھلی : مکتبہ جامعہ ملیہ ، ایک روپیہ۔
(۲۰۱۶)جن - حسن عبدالرحمن : قرۃ العین حیدر
دھلی : مکتبہ جامعہ ملیہ ،۵ روپے ۔
(۲۰۱۷)چاند کی سیر : آغا اشرف
لاھور : مقبول اکیڈمی ، ۱۲ روپے ۔
(۲۰۱۸)حاتم طائی - سمندری حکومت میں : نصیر الدّین حیدر
لاھور : مکتبۃ القریش ،۱۹۷۸م ، تین روپے ،۱۰۷ ص ۔

(۲۰۱۹)حاتم طائی کا قصّہ : ڈاکٹر نورالحسن نقوی
سیّد حیدر بخش حیدری نے حاتم طائی کے قصّے کو فارسی سے اردو میں منتقل کیا تھا زیر نظر کتاب اسی قصّے کی تلخیص ہے
نئی دھلی : نیشنل بک ٹرسٹ ، ۱۹۷۶م ، ساڑھے چھ روپے ، ۱۲۰ ص .

(۲۰۲۰)حکایات آزاد (حصّہ اوّل) : مولانا محمّد حسین آزاد(م ۱۹۱۰م)
لاھور : مکتبہ اشاعت ادب ، سوا روپیہ .

(۲۰۲۱)حکایات آزاد (حصّہ دوم) : مولانا محمّد حسین آزاد(م ۱۹۱۰م)
لاھور : مکتبہ اشاعت ادب ، مسعود پرنٹرز لاھور، ایک روپیہ ، ۴۸ ص .

(۲۰۲۲)خونی گھاس : آغا اشرف
لاھور : مقبول اکیڈمی ، ساڑھے آٹھ روپے .

(۲۰۲۳)دنیا کے جانور : قدسیہ زیدی
دھلی : نیشنل بک ٹرسٹ انڈیا ، ڈھائی روپے .

(۲۰۲۴)رسیلی کہانیاں : صغرا مہدی
دھلی : نیشنل بک ٹرسٹ انڈیا ، ڈیڑھ روپیہ .

(۲۰۲۵)زعفران - پریوں کی دیس میں : صالحہ عابد حسین
ھند ، ۴۴ پیسے .

(۲۰۲۶)زمزم کی کہانی : سیّد ذوالفقار علی زیدی
کراچی : دارالتبلیغ اسلامی ، ۲۳ ص.

(۲۰۲۷)سارہ کی کہانی : انتظار حسین
ایلس ڈیگلس کی انگریزی تصنیف کا ترجمہ ، بچے ان کہانیوں سے مصائب کا مقابلہ کر سکتے ہیں
لاھور : موسسہ مطبوعات فرینکلن ، ساڑھے سات روپے ، ۳۱۰ ص .

(۲۰۲۸)سچا خواب : سیدہ نسیم ھمدانی
لاھور : مقبول اکیڈمی ، ۱۹ روپے .

(۲۰۲۹)سرخ جوتے : قدسیہ زیدی
نئی دھلی : مکتبہ پیام تعلیم ، ۱۹۷۸م ، ڈھائی روپے ، ۴۸ ص .

(۲۰۳۰) سرخ سیارہ : آغا اشرف
لاهور : سنگ میل پبلی کیشنز ،۱۶ روپے ۔
(۲۰۳۱) سندر چنار : صالحہ عابد حسین
هند ، ۴۴ پیسے ۔
(۲۰۳۲) سنہرے بالوں والے بچوں کا دیس : صالحہ عابد حسین
هند ، ایک روپیہ ۔
(۲۰۳۳) شہزادہ ابراهیم : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
آغاز محمّد باقر (م ۱۹۷۲م) نے مرتب کی
لاهور : مکتبہ نوائے وقت ،۱۹۶۶م ، ساڑھے تین روپے ،۹۴ ص ۔
(۲۰۳۴) شیر خان : قرۃ العین حیدر
دهلی : مکتبہ ملیہ ، ۵۰ پیسے ۔
(۲۰۳۵) عمر و عیار کی عیاریاں : نصیر الدّین حیدر
لاهور : مکتبۃ القریش ، ۵ روپے ۔
(۲۰۳۶) فرض شناس بیٹی : سیدہ نسیم همدانی
لاهور : مقبول اکیڈمی ، ۱۹ روپے ۔
(۲۰۳۷) قصور کس کا ہے : سیدہ نسیم همدانی
لاهور : مقبول اکیڈمی ، ۱۹ روپے ۔
(۲۰۳۸) کشمیر کا مجاهد : آغا اشرف
لاهور : مقبول اکیڈمی ، ۹ روپے ۔
(۲۰۳۹) گلابو چوهیا اور پریزاد : قدسیہ زیدی
دهلی : نیشنل بک ٹرسٹ انڈیا ، ڈهائی روپیہ ۔
(۲۰۴۰) گوریلا انسان : آغا اشرف
لاهور : مقبول اکیڈمی ، ۱۲ روپے ۔
(۲۰۴۱) لومڑی کے بچے : قرۃ العین حیدر
دهلی : مکتبہ جامعہ ملیہ ، ۵۰ پیسے ۔

(۲۰۴۲)میاں ڈھینچو کے بچے : قرۃ العین حیدر
دھلی : مکتبہ جامعہ ملیہ ، ۷۵ پیسے .

(۲۰۴۳)نٹ کھٹ ہاتھی بچہّ : سیدہ نسیم ھمدانی
لیو نارڈ وائس گارڈ کی انگریزی کتاب کا ترجمہ
لاھور : مؤسسہ مطبوعات فرینکلن ، ساڑھے تین روپے ،۸۸ ص .

(۲۰۴۴)نصیحت کا کرن پھول : مولانا محمّد حسین آزاد(م ۱۹۱۰م)
لڑکیوں کے لئے لکھی گئی .

(۲۰۴۵)ھرن کے بچےّ : قرۃ العین حیدر
دھلی : مکتبہ ملیہ ، ۵۰ پیسے .

(۲۰۴۶)الف سے ی تک ، بچوں کے ادب کی تاریخ : ڈاکٹر اسد علی ادیب

(۲۰۴۷) نئے رجحانات ، بچوں کے ادب میں : ڈاکٹر اسد علی ادیب
عنوانات : بچوں کے ادب میں نئے رجحانات (بحوالہ رسائل ، کہانیاں ، کتابیں اور ادارے) ، بچوں کے ادبی افق پر کچھ نئے ستارے ، ھمارے اھل قلم کی ذمہ داریاں
ملتان : بیکن بکس ، روحانی آرٹ پریس ملتان ، ۱۹۹۴م، ۹۵ روپے ، ۱۵۲ص .

اردو ادب (نثر)

(۲۰۴۸)آج چاند روشن ہے : نصری فاطمہ

چینی زبان میں لکھے گئے آٹھ مضامین کا ترجمہ

راولپنڈی : آئی شو پبلشرز ، ۱۹۸۴م ، ۴۰ روپے ، ۲۰۸ ص۔

(۲۰۴۹)آرائش محفل : حیدربخش حیدری

لاہور : مجلس ترقی ادب ، (۳۴+ ۳۷۳) ص۔

اس کتاب کا پہلا ایڈیشن ۱۸۰۵م کو ہندوستانی پریس کلکتہ میں چھپا

(۲۰۵۰)اپنی صورت آپ : مشکور حسین یاد

بارہ مزاحیہ مضامین

لاہور : تسیم بکڈپو ، رینا آرٹ پریس ،۱۹۷۷م ، ۱۸ روپے ،۲۲۹ص۔

(۲۰۵۱)اچھے مرزا (حصّہ اوّل): رئیس احمد

کراچی : رئیس اکیڈمی ،۶ روپے ، ۱۱۲ ص۔

(۲۰۵۲)ادب پارے : سیّد احتشام حسین

ابتدا میں « اردو شاعری کا ارتقا » کے موضوع پر تحقیقی مقالہ

لکھنو : ادارہ فروغ اردو ، ۱۹۵۶م ، سوا دو روپے ، ۲۱۶ ص۔

(۲۰۵۳)ادبی نمونے : سیّد نور الحسن نقوی

علی گڑھ : ایجوکیشنل بك هاؤس ،۱۹۸۴م ، ۷ روپے ،۱۰۴ ص۔

(۲۰۵۴)ادیب : امجد علی اشہری

لکھنو : الناظر بکڈپو ، ۸ آنے۔

(۲۰۵۵)اردو انشائیہ : سیّد صفی مرتضی ایم اے

مشاہیر مصنفین کے اردو انشائیوں کا مجموعہ

لکھنو : نسیم بکڈپو، شاهی پریس لکھنو ،۱۹۶۱م ، تین روپے ،۱۸۸ ص۔

(۲۰۵۶)اردو زبان اور اسالیب (جلد اوّل) : سیّد محمّد محمود رضوی مخمور اکبر آبادی (م ۱۹۷۶م)
کراچی : آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس ،۱۹۶۱م ،۴۱۶ ص .
(۲۰۵۷)اردو شاعری : ڈاکٹر منظر حسین نقوی
علی گڑھ : ایجوکیشنل بک ہاؤس ،۱۹۸۴م ، ۹۰ روپے ، ۱۲۸ ص .
(۲۰۵۸)اردو کا قاعدہ : مہدی اکبر
قومی و مذہبی الفاظ ، فقرات و روایات
انبالہ : امامیہ مشن بکڈپو مبارکپور ، چھ پیسے (در نجف ۱۹۲۵م).
(۲۰۵۹)اردو کی پہلی کتاب : مہدی اکبر
انبالہ : امامیہ مشن بکڈپو مبارکپور،۴ آنے (در نجف ۱۹۲۵م).
(۲۰۶۰)اردو کی پہلی کتاب : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
کراچی، ترقی اردو بورڈ ،۱۹۶۳م ، ۱۰۸ ص.
(۲۰۶۱)اردو کی دوسری کتاب : مہدی اکبر
انبالہ : امامیہ مشن بکڈپو مبارکپور (در نجف ۱۹۲۵م).
(۲۰۶۲)اردو کی دوسری کتاب : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
کراچی : ترقی اردو بورڈ ، ۱۹۶۳م ،۸۵ ص .
(۲۰۶۳)اردو کی تیسری کتاب : مہدی اکبر
انبالہ : امامیہ بکڈپو مبارکپور، ۷ آنے (در نجف ۱۹۲۵م).
(۲۰۶۴)اردو کی تیسری کتاب :مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
کراچی : ترقی اردو بورڈ ، ۱۹۶۳م ، ۱۲۶ ص .
(۲۰۶۵)اردو کی چوتھی کتاب : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
کراچی : ترقی اردو بورڈ ، ۱۹۶۳م ، ۱۵۹ ص .
(۲۰۶۶)اردو کی ڈالی : سیّد امجد علی اشہری
آگرہ : مطبع آگرہ اخبار، ۱۹۰۵م ، ۳۶ ص.
(۲۰۶۷)اردو کی وسعت اور جامعیت : سیّد فیضی
اسلام آباد : مقتدرہ قومی زبان ، ۱۹۸۵م ، ۸ ص .

(۲۰۶۸)اردو نثر و نظم : منظر عباس نقوی
علی گڑھ :ایجوکیشنل بک ہاؤس، ۱۹۸۵م ۸۰ روپے،(۸۸+۱۱۲) ص.
(۲۰۶۹)اردو ، ہندی ، ہندوستانی : سجاد ظہیر
بمبئی : کتب پبلشرز ، قادری پریس بمبئی ، ۱۹۴۷م ، ۴۸ ص .
(۲۰۷۰)ارمغان دانش گاہ : سیّد وزیر الحسن عابدی (م ۱۹۷۹م)
لاہور : پنجاب یونیورسٹی ، ۱۹۷۱م ، ۳۷۰ ص .
(۲۰۷۱)اطالوی کہانیاں : صابرہ زیدی
ماسکو : بدیسی زبانوں کا اشاعت گھر ، ۳۶۷ ص.
(۲۰۷۲)افادات : خورشید لکھنوی ابن مولانا سیّد مرتضی
شاعری کے فنّی نکات
دھلی : اتر پردیش اردو اکادمی، ۱۹۸۲م ، پانچ روپے ستّر پیسے ، ۱۳۶ ص .
(۲۰۷۳)اکبر کے لطیفے : نادم سیتاپوری (م ۱۹۸۳م)
ھند ، تین روپے .
(۲۰۷۴)القواعد المدنی لنسخ البغدادی : مولانا خواجه عابد حسین انصاری (م ۱۳۳۰ھ)
ابتدائی طلبه کے لئے قاعدہ
دھلی : مطبع یوسفی،۱۳۰۴ ھ، ۱۶ ص .
(۲۰۷۵)امتحانی لطائف : آغا سیّد صادق حسین
طلبه امتحانات میں اھم مضامین و شخصیات کے متعلق نادانسته طور پر جو غلطیاں کرتے ہیں اُن کا تذکرہ
کوئٹہ : بولان مسلم پریس ،۱۹۷۰م ، ۲ روپے ، ۷۰ ص .
(۲۰۷۶)انتخاب اودھ پنچ : رضی کاظمی
« اخبار اودھ پنچ » کا انتخاب
لکھنو : کتابی دنیا ،۱۹۶۴م ، ۲ روپے ،۲۳۷ ص .
(۲۰۷۷)انتخاب جدید نثر اردو : سیّد احتشام حسین رضوی
عنوانات : ادب اور انانیت ، ہندو مسلم کلچر ، بانگ سحر ، حکیم اجمل خان ، شخصیت کے چند پہلو ، حالی اور انسانیت ، راس مسعود مرحوم ، پیر وڈی ،

ادب اور زندگی، اقبال کی عظمت
لکھنو : ادارہ فروغ اردو، ۱۹۵۸م ، ڈھائی روپے ، ۱۸۳ ص.
(۲۰۷۸)انتخاب فتنہ : نادم سیتاپوری (م ۱۹۸۳م)
ریاض خیر آبادی کے ہفت روزہ « فتنہ و عطر فتنہ » کا انتخاب
لکھنو :نسیم بکڈپو ، شاہی برقی پریس لکھنو، ساڑھے تین روپے ، ۲۵۶ ص .
(۲۰۷۹)انتخاب نثر (حصّہ دوم) : پروفیسر سیّد شبیہہ الحسن
لکھنو : اتر پردیش اردو اکادمی، تین روپے ، ۱۲۳ ص .
(۲۰۸۰)انشائیات : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
دھلی : مکتبہ جامعہ ، ۱۵ روپے .
(۲۰۸۱)انشائے بے خبر : سیّد مرتضی حسین بلگرامی
اُن خطوط کا مجموعہ جو خواجہ غلام غوث بے خبر (م ۱۳۲۲ ھ/۱۹۰۵م)کو لکھے گئے علی گڑھ : ادبی دنیا ، ۱۹۶۰م ، ایک روپیہ ، ۴۸ ص .
(۲۰۸۲)انوار ادب : ڈاکٹر مجاھد حسین وغیرہ
دھلی : مکتبہ جامعہ ، ساڑھے سات روپے .
(۲۰۸۳) ۱۹۵۰م کا بہترین ادب : سردار جعفری
عنوانات : غالب کا تفکر اور اس کا پس منظر ، ادیب اور سیاست ، مارکسی نظریہ تنقید ، پریم چند کی شہرت
دھلی : مکتبہ شاھراہ ، نعمانی پریس دھلی ، ۱۹۵۰م ، ساڑھے پانچ روپے ، ۳۶۷ص .
(۲۰۸۴)ایرج نامہ (دفتر چہارم جلد دوم)/ داستان امیر حمزہ :
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۸۹۸م ، ۶۳۶ ص .
آغاز : ہزاراں ہزار شکر و سپاس اس خالق بے چون و چرا کی درگاہ میں جس نے طلسم دنیا کو ...
(۲۰۸۵)باز نامہ : رضا ہمدانی
خوشحال خان خٹک (م ۱۶۸۹م) کی مشہور تصنیف « باز نامہ » کا ترجمہ
پشاور : پشتو اکیڈمی، ۱۹۸۵م ، ۸۸ ص .

(۲۰۸۶)بالآخر : مجتبیٰ حسین
مزاحیہ مضامین
حیدرآباد دکن : حسامی بکڈپو ،۱۹۸۲م ۱۴، روپے ،۱۴۱ ص .

(۲۰۸۷)بلوچوں کے رومان : انجم قزلباش
بلوچی زبان میں لکھے گئے آٹھ منظوم رومان ، چار لوک کہانیاں اور چھ شخصیات کا ترجمہ
کوئٹہ : قلات پبلشرز ، ۱۹۶۲م ، ۱۹۶ ص.

(۲۰۸۸) بوستان خیال (جلد اول) /مہدی نامہ ترجمہ صادق الاحوال : مرزا محمّد عکسری عرف چھوٹے آغا لکھنوی، ۱۸۸۰م .

(۲۰۸۹)بوستان خیال(جلد دوم)/روحۃ الابصار ترجمہ معز الدّین نامہ : مرزا محمّد عسکری، ۱۸۸۹م .

(۲۰۹۰)بوستان خیال جلد سوم /ضیاء الابصار ترجمہ جمشید خانیہ :مرزا محمّد عسکری ،۱۸۹۹م .

(۲۰۹۱)بوستان خیال جلد پنجم : منشی پیارے مرزا
۱۹۰۹م .

(۲۰۹۲)بوستان خیال (جلد نہم) /تفریح الاحرار : منشی پیارے مرزا و میرزا علی خان ، ۱۸۹۲م .

(۲۰۹۳)بہر حال : مجتبیٰ حسین
ہند ، سات روپے .

(۲۰۹۴)پٹھانوں کے رومان : فارغ بخاری - رضا ہمدانی
پشتو کی عوامی کہانیاں افسانوی چاشنی کے ساتھ
پشاور : نیا مکتبہ ، ۱۹۵۵م ، تین روپے ، ۱۳۶ ص .

(۲۰۹۵)پراچین اردو : سیّد شبیر علی کاظمی
برصغیر میں مسلمانوں کی آمد سے قبل اردو کے آثار کا جائزہ اور متروک الفاظ کے موجودہ مترادفات

کراچی : مکتبہ اسلوب ،۱۹۸۲م ،۱۵ روپے ، ۱۱۲ ص .

(۲۰۹۶)پشتو کے لوک گیت : فارغ بخاری
شروع میں جناب اجمل خٹك کا مقدمہ
پشاور : نیا مکتبہ ،۱۹۶۱م ، ۲ روپے ، ۲۰۲ ص .

(۲۰۹۷)پطرس کے مضامین : سیّد احمد شاہ پطرس بخاری (م ۱۹۵۸م)
مزاحیہ مضامین
لاہور : مکتبہ معین الادب ، انشا پریس لاہور، ۱۵۲ ص .

(۲۰۹۸)پھول : غلام عباس
اخبار « پھول» کے ۴۸ سال کی جلدوں کا انتخاب
عنوانات : لندن کے سپاھی ، ولیم شیکسپیئر ، چوھے چوھیا کا بیاہ ، پنجابی گائے ، ایك ٹانگ کا بادشاہ
کراچی ، ۱۹۶۳م ، ۶ روپے، ۲۸۰ ص.

(۲۰۹۹)تبسّمات : آغا صادق حسین
مزاحیہ و طنزیہ مضامین
تین روپے ،۱۲۸ ص .

(۲۱۰۰)تخلیقات پطرس : پطرس بخاری
لاہور : مکتبہ اردو ادب : ۲۰ روپے ، ۲۵۲ ص .

(۲۱۰۱)تخلیقی عمل : ڈاکٹر وزیر آغا
لاہور : مکتبہ عالیہ ، ۱۹۸۳م ، ۲۵ روپے ،۲۱۴ ص .

(۲۱۰۲)ترجمہ نمائش نامہ : ڈاکٹر سیّد نیّر مسعود رضوی
لکھنو ،۱۹۶۷م.

(۲۱۰۳)ترقی پسند ادب (جلد اوّل): سردار جعفری
علی گڑھ : انجمن ترقی اردو ، ۱۹۵۱م ، ۲۷۵ ص .
لاہور : مکتبہ پاکستان فیاض پریس لاہور .

(۲۱۰۴)تلخیص شاهنامه فردوسی : سیّد باقر حسین دهلوی
دهلی :مطبع جوهر هند ، ۱۳۲۲ ھ.

(۲۱۰۵)توتا کہانی (طوطا کہانی) : حیدر بخش حیدری(م ۱۸۲۳م)
محمّد قادری کی کتاب (طوطی نامه - فارسی) کا ترجمه
لاهور : مجلس ترقی ادب ، ۱۹۶۳م ، ساڑھے تین روپے ،(۱۴۴+۸۱)ص .

(۲۱۰۶)جاده تسخیر : حیدر علی خان
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۲۸۹ ھ /۱۸۷۲م ، ۳۶۶ ص .
مولوی محمّد فصیح الله وفا نے تاریخ کہی :

چھپا گیا خوب ہے یہ جادہ تسخیر افسانہ — سراپا ذکر ہے جس میں رقم عشق و محبت کا
فریدوں مرتبہ، دارا حشم ، حیدر علی خان نے — کیا تصنیف یہ نادر فسانہ نو حکایت کا
کہیں لکھی ہنسی گل کی تو بلبل کی کہیں زاری — کہیں شادی کا ساماں ہے کہیں غم درد فرقت کا
کہیں احوال و صلت ہے کہیں فرقت کا رنج و غم — کہیں مضمون عنانت کا کہیں مضمون شکایت کا
بچشم غور دیکھا جس نے نظم و نثر کو اس کے — ہوا قائل مصنف کی فصاحت اور بلاغت کا
مقفی اور مسجّع ابتدا سے انتہا تک ہے — فسانہ جس نے دیکھا ہو دکھائے اس عبارت کا
سرور موجد اردو جو ہوتا زندہ عالم میں — تو رُخ پر اپنے بیشک کھینچتا برقع ندامت کا

(۲۱۰۷) جواهرات نثر : سیّد محمد محمود رضوی مخمور اکبر آبادی (م ۱۹۷۹م)
میر امن سے موجوده دور تک کے بہترین انشا پردازوں کے نثر کے نمونے
آگره : رام پرشاد اینڈ برادرس ، سلیمی پریس اله آباد ، ۲۳۲ ص.

(۲۱۰۸)جوهر اندیشه : مشکور حسین یاد
لاهور : مکتبه اردو ڈائجسٹ ، ۱۹۷۵م ، ۱۲ روپے ۱۷۶، ص .

(۲۱۰۹)چار درویشوں کا قصّه : ڈاکٹر نور الحسن نقوی
میر امن کی کتاب « باغ و بہار » کا اختصار آسان زبان میں
دهلی : ترقی اردو بورڈ ، سوا تین روپے ، ۹۶ ص .

(۲۱۱۰)چوری سے یاری تک : ڈاکٹر وزیر آغا
لاهور : جدید ناشرین ، ۱۹۶۶م ۲ روپے ، ۱۳۶ ص.

(۲۱۱۱)حاتم طائی کا قصّه : ڈاکٹر نورالحسن نقوی
سیّد حیدر بخش حیدری نے حاتم طائی کا قصه فارسی سے اردو میں منتقل کیا

تھا اُس کی تلخیص
نئی دھلی : نیشنل بک ٹرسٹ ، ساڑھے چھ روپے ، ۱۲۰ ص .
(۲۱۱۲)خیال پارے : ڈاکٹر وزیر آغا
لاھور : اکادمی پنجاب ٹرسٹ ، ۱۹۶۱م ، ۲ روپے ، ۲۰ ص .
(۲۱۱۳)داستان امیر حمزہ (جلد اوّل): خلیل علی خان اشک
اشک نے یہ ترجمہ ۱۲۱۵ھ/۱۸۰۱م کو مسٹر گلکرسٹ (م ۱۹۴۱م) کی خواہش پر کیا ، ۳۱ داستانیں
میرٹھ : مطبع جوالا پرکاش ، ۱۸۹۱م ، ۱۷۹ ص .
(۲۱۱۴)داستان امیر حمزہ (جلد دوم): خلیل علی خان اشک
میرٹھ :مطبع جوالاً پرکاش ، ۶۸ ص .
(۲۱۱۵)داستان امیر حمزہ (جلد سوم): خلیل علی اشک
میرٹھ : مطبع جوالا پرکاش ، ۶۷ ص .
(۲۱۱۶)داستان امیر حمزہ (جلد چھارم) : خلیل علی خان اشک
میرٹھ : مطبع جوالاپرکاش ، ۱۸۹۱م ، ۸۴ ص .
(۲۱۱۷)داستان رانی کیتکی اور کنور اودے بھانکے: سیّد انشاء اللہ خان انشا،(م۱۸۱۷م)
اس کتاب میں عربی و فارسی کا کوئی لفظ استعمال نہیں کیا گیا .
حیدرآباد دکن : انجمن ترقی اردو پریس اورنگ آباد ،۱۹۳۳م ،۴ آنے ، ۵۱ ص .
* This I Believe: ایڈورڈ بروکی.
(۲۱۱۸)درس زندگی : سیّد احمد شاہ پطرس بخاری (م ۱۹۵۸م)
لاھور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ،۱۹۶۵م ، ۱۹۸ ص.
(۲۱۱۹)دُشنام کے آئینے میں : مشکور حسین یاد
مضامین طنز و مزاح
لاھور : نسیم بکڈپو ، ۱۹۷۵م ،۱۴ روپے ،۲۰۴ ص.
(۲۱۲۰)دفتر آفتاب شجاعت (جلد اوّل) : شیخ تصدق حسین
داستان امیرحمزہ کے ایک حصے کا ترجمہ

لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۹۰۱م ، ۱۱۹۲ ص .

(۲۱۲۱)دفتر آفتاب شجاعت (جلد پنجم حصّہ اوّل) : شیخ تصدق حسین
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۹۰۸م ، ۹۷۴ ص .

(۲۱۲۲)دکنی نثر کا انتخاب :ڈاکٹر سیّدہ جعفر
حیدرآباد دکن کے چودہ مصنفین کی تصانیف کا انتخاب
نئی دھلی : ترقی اردو بیورو ، ۱۹۸۳م ، ساڑھے چھ روپے ، ۱۶۸ ص .

(۲۱۲۳)دوسرا کنارا : ڈاکٹر وزیر آغا
سترہ انشائیے
سرگودھا : مکتبہ اردو زبان ، ۱۹۸۲م ، ۲۵ روپے ، ۱۴۴ ص .

(۲۱۲۴)ذکر یار چلے : مرزا ظفر الحسن
حیدرآباد (دکن) : حامی بکڈپو ، ۱۹۷۹م ، ۱۸ روپے ، ۴۱۵ ص .

(۲۱۲۵)رباعیات عمر خیام : محشر نقوی
رباعیات عمر خیام کے انگریزی ترجمے کو اردو قالب میں ڈھالا گیا ہے
حیدرآباد دکن : مطبع اعظم ، ۱۳۶۵م.

(۲۱۲۶)رزمیہ داستانیں : رضا ھمدانی
اسلام آباد : لوک ورثہ قومی ادارہ ، ۱۹۸۱م ، ۴۶۴ ص .

(۲۱۲۷)روپ متی اور دھلی میں قتل عام : سیّد عابد علی عابد (م ۱۹۷۱م)
لاھور : ملك ھاؤس ایجوکیشنل پبلشرز ، سوا روپیہ ، ۱۲۴ ص .

(۲۱۲۸)روشنی کی رفتار : قرة العین حیدر
اٹھارہ مضامین
علی گڑھ : ایجوکیشنل بك ھاؤس ، ۱۹۸۲م ، ۳۰ روپے ، ۳۳۶ ص.

(۲۱۲۹)رھبر ادب : سیّد عابد علی عابد وغیرہ (م ۱۹۷۱م)
لاھور :منشی گلاب سنگھ اینڈ سنز ، ۱۹۳۵م ، ۸ آنے ، ۱۹۸ ص .

(۲۱۳۰)سن ستاون میری نظر میں : ناصر کاظمی ، انتظار حسین و غیرھما
۱۸۵۷م کی جنگ آزادی کے بارے میں ایك سوالنامہ جاری کیا گیا تھا

مختلف اهل الرائے کے جوابات کا مجموعہ
عنوانات : پہلی جنگ آزادی ، جنگ آزادی پر چند خیالات ، جنگ آزادی ، ۱۸۵۷م کی اهمیت ، دوغدر ، غدر کی تعبیر ، ۱۸۵۷م کا پس منظر ، جنگ آزادی کی تہذیبی اهمیت ، مقیّد بادشاہ سے ملاقات ، بادشاہ دھلی کے حضور انگریزوں کی آخری نذر
لاهور : آئینہ ادب ،۱۹۵۷م، ۶ روپے ، ۳۴۰ ص .

(۲۱۳۱)سنکتلا ناٹك : کاظم علی جوان
یہ کتاب کالیداس کی تصنیف ہے جو بکر ماجیت کے زمانے میں لکھی گئی گلکرسٹ نے اس کتاب کا ترجمہ بھاشا سے اردو میں کروایا .
لکھنو : مطبع نولکشور، ۱۸۵۷م ، ۳۱ ص، مجلس ترقی ادب لاهور نے ۱۹۶۳م کو دوبارہ شائع کروایا .
آغاز : بسملہ پری هو یا انسان کسی کی کیا جان جو اس کے شاهد حمد و ثنا کے حسن و جمال پر کر سکے .

(۲۱۳۲)شام کی منڈیر : ڈاکٹر وزیر آغا
ڈاکٹر صاحب نے اس کتاب میں اپنی اب تك کی لکھی جانے والی ۲۱ کتابوں کا پس منظر بیان کیا ہے .
لاهور : مکتبہ فکر و خیال ، ۱۹۸۶م ، ۶۰ روپے ، ۲۸۷ ص .

(۲۱۳۳)شبستان سرور ترجمہ الف لیلۃ و لیلۃ : رجب علی بیگ سرور
الف لیلہ کا خلاصہ
لکھنو : مطبع نجم العلوم ، ۱۳۰۳ ھ/۱۸۸۶م .

(۲۱۳۴)شگوفہ محبّت (حصّہ دوم)فسانہ عجائب : مرزا رجب علی بیگ سرور
لکھنو : مطبع نامی، ۱۹۰۲م ، ۶۸ ص .

(۲۱۳۵)شهر نگاراں : سبط حسن(م ۱۹۸۶م)
کراچی : مکتبہ دانیال ،۱۹۸۴م ۲۷، روپے ، ۱۷۵ ص .

(۲۱۳۶)صبح نو : نفیسہ حسین
راولپنڈی : کتھریل پرنٹنگ پریس ، ۱۰ روپے ، ۱۷۶ ص .

(۲۱۳۷)صوتیاتی اردو قاعدہ : مرزا ھادی علی بیگ
لاھور ، ۱۹۵۹م .

(۲۱۳۸)طلسم زعفران زار سلیمانی(جلد اوّل) : شیخ تصدق حسین
داستان امیر حمزہ صاحبقران کے قصے کا ترجمہ جس کی ابتدا منشی احمد حسین قمر نے کی
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۹۰۵م ، ۹۱۶ ص .

(۲۱۳۹)طلسم زعفران سلیمانی (جلد دوم) : شیخ تصدق حسین
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۹۰۵م ، ۷۸۵ ص .

(۲۱۴۰)طلسم هوشربا (جلد اوّل): محمّد حسین جاہ
داستان امیر حمزہ صاحبقران کا ترجمہ
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۹۷۶ ص .

(۲۱۴۱)طلسم نوخیز جمشیدی (جلد اوّل): احمد حسین قمر
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۳۱۹ھ/۱۹۰۱م ، ۷۸۸ ص
خود مصنف نے تاریخ طبع کہی :

ہوائے تو سن کلک چالاک و چست	کہ ہو جلد اول سرا سر درست
نہال تمنّا ھوا بارور	تو گویا صنوبر میں آیا ثمر
قمر طبع روشن کا جلوہ دکھا	کہ مشتاق ہے ناظر مہ لقا
بھی رنگ تاریخ بھایا مجھے	فسانہ گلوں نے سنایا مجھے
دکھایا طبیعت نے اپنا ھنر	ہوا لطف تاریخ بھی جلوہ گر ۱۳۱۹ھ

(۲۱۴۲)طلسم نوخیز جمشیدی (جلد دوم): احمد حسین قمر
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۹۰۲م ، ۷۵۶ ص .
مصنف کے صاحبزادے اشتیاق حسین سہیل نے تاریخ طبع کہی :

کروں شکر خلاق ھر خاص و عام	ہوا دوسری جلد کا اختتام

شرافت میں بس شاہ ذیجاہ کی یہ تحریر اُلفت سراسر لکھی
یہ بلبل نے گلشن میں جا کر کہا شگفتہ ہوا گلشن مدّعا
جمال مضامین نظر آگیا ہوا نخل اُلفت مسرت فزا
گل فکر جس دم فراہم ہوئے یہ مضمون عالی مجسّم ہوئے
ہوئی فکر تاریخ احقر کو اب یہی صنع تو شیخ کا ہے سبب
کہا ہاتف غیب نے برملا خیالی طلسم ایسا رنگیں ہوا
(۱۹۰۲م)

(۲۱۴۳)طلسم ہو شربا (جلد پنجم) حصّہ اوّل : احمد حسین قمر
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۸۹۱م ، ۸۶۴ ص ۔
مترجم نے تاریخ طبع کہی :
لکھی یہ جلد پانچویں میں نے بصد نیاز مدت سے شائقین کو تھا جس کا انتظار
کیونکر نہ سن کے غنچہ خاطر شگفتہ ہو بلبل ہزار جان سے فدا جس پہ بار بار
تاریخ عیسوی کی اگر فکر ہے قمر لکھدے دکھاتی باغ فصاحت کی کیا بہار
(۱۸۹۱)

(۲۱۴۴)طلسم ہوشربا (جلد ششم) : احمد حسین قمر
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۸۹۲م ، ۱۳۷۷ ص ۔
سیّد حسن عباس خیال نے تاریخ کہی :
دلچسپ لکھا خوب فسانہ یہ قمر نے تقریر قیامت کی ہے تحریر بلا کی
جو فقرہ ہے اس نثر کا ہے نظم سے بہتر دیکھا اسے یا جس نے سنا مدح و ثنا کی
خوبان مضامین کا مرقع ہے یہ دفتر معنی ہیں کہ تصویریں ہیں سب ناز و ادا کی
ہاتھ آئی خیال اس کی عجب طبع کی تاریخ کیا جلد لکھی جلد ششم ہوشربا کی
(۱۳۰۹)

(۲۱۴۵)عقد ثریا : خواجہ قمر الدّین راقم

(۲۱۴۶)علی گڑھ کی باتیں - علی گڑھ کی یادیں / براتوں کی یاد : سیّد مسعود الحسن زیدی
لاهور : آفتاب عالم پریس ، ۱۹۷۷م ۱۵، روپے ۲۸۶، ص ۔

(۲۱۴۷)عورتوں کی انشاء : بیگم صفدر علی
لکھنو : الناظر پریس ، ۱۱۵ ص .

(۲۱۴۸)فاؤسٹ (حصّہ اوّل) : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
گوئٹے کی کتاب « فاؤسٹ » کا ترجمہ
نئی دھلی : مکتبہ جامعہ ، ۱۹۸۲م ، ساڑھے پچیس روپے ، ۳۲۰ ص .

(۲۱۴۹)فسانۂ همّت : مولانا امداد امام اثر (۱۳۵۳ھ)
سولھویں صدی کا فسانہ،کولمبو جیسی معروف شخصیت اس فسانے کی جان ہے
(۵۶+۲۳۶) ص.

(۲۱۵۰)قصص ہند : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
لاهور : مجلس ترقی ادب ، ۱۹۷۱م، ۵ روپے ، ۲۰۳ ص .

(۲۱۵۱)قصہ اگر و گل : سعادت علی خان ناصر
اصل کتاب فارسی میں ہے
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۳۴۸م .

(۲۱۵۲)قصہ امیر حمزہ : نواب مرزا امان علی خان غالب لکھنوی
داستان امیر حمزہ (فارسی) کا ترجمہ
لکھنو : مطبع نولکشور .

(۲۱۵۳)قومی یکجہتی اور ادب کا کردار : ڈاکٹر وزیر آغا
عنوانات : قومی یکجہتی اور ادب کا کردار ، پنجابی ادب اور اردو ادب کا باهمی رشتہ
اسلام آباد : مقتدرہ قومی زبان ، ۱۹۸۶م ، ۱۲ ص .

(۲۱۵۴)کاروان : سیّد نجم الحسن
سکھر : ادارہ مصنفین پاکستان ، ۱۹۶۴م ، ۳ روپے ، ۲۵۶ ص .

(۲۱۵۵)کھوئے ہوؤں کی جستجو : شہرت بخاری
لاهور : سنگ میل پبلی کیشنز ،۱۹۸۷م ، ۹۰ روپے ، ۴۵۲ ص .

* حدائق العشاق (فارسی) : ملاّ رضی بن محمّد شفیع

(۲۱۵۶)گلزار سرور : مرزا رجب علی بیگ سرور

کتاب کا خلاصہ ان الفاظ میں بیان کیا گیا ہے :

« بیان روح اور عشق کی لڑائی کا سانحہ فوجوں کی صفائی کا حکایت دل کی جو روح کا بیٹا تھاحسن عشق کی بیٹی تھی اُس نے دام محبّت میں لپیٹا تھا ».

کانپور : افضل المطابع ، ۱۰۲ ص .

(۲۱۵۷)گل زمین : سیّد عابد رضوی

بلوچی ادب میں حبّ الوطنی کے جذبات کا جائزہ

کوئٹہ : حکومت پاکستان بارڈر پبلی سٹی آرگنائزیشن ،۱۹۷۸م ، ۶۱ ص.

(۲۱۵۸)گوشہ ادب : سیّد علی اظہر نقوی

ادارہ تعمیر نو بمبئی کے مقابلے میں شرکت کرنے والے ادیبوں اور شاعروں کی تخلیقات میں سے چار انعام یافتہ تخلیقات کے علاوہ بیس مزید تخلیقات کا مجموعہ

بمبئی : ادارہ تعمیر نو ، ۴ روپے ، ۱۶۰ ص .

(۲۱۵۹)لطائف السعادت : سیّد انشاء اللّٰہ خان انشاء(م ۱۸۱۷م)

اس کتاب میں انشاء نے نواب اودھ سعادت علی خان کے لطیفے جمع کر دئے ہیں ان لطائف سے اس زمانے کے مذاق ، معاشرت اور خود نواب اور انشاء دونوں کی زندگی ، مصروفیات اور رجحانات کے بارے میں مفید معلومات ملتی ہیں' ڈاکٹر آمنہ خاتون نے مرتب کی.

بنگلور : کوثر پریس ، ۱۹۵۵م ،۵ روپے ، ۱۸۰ ص .

(۲۱۶۰)لمعات ادب : سیّد محمّد محمود رضوی مخمور اکبرآبادی (م ۱۹۷۹م)

آگرہ : یونیورسٹی بکڈپو ، مطبع آگرہ اخبار آگرہ ، ۱۹۳۱م ، ۲۲۰ ص .

(۲۱۶۱)ماں کی کھیتی: قرۃ العین حیدر

چنگیز اعتمانوف کی کتاب کا ترجمہ

دھلی : مکتبہ جامعہ ، ۱۹۶۶م ، ۲ روپے ، ۱۳۲ ص .

(۲۱۶۲)متاع ادب : سیّد اظہر حسین اظہر زیدی
لاہور : مکتبہ میری لائبریری ، ۱۹۶۵م ، سوا دو روپے ، ۲۷۲ ص .

(۲۱۶۳)مختصر کہانیاں : سیّد حیدر بخش حیدری
۱۸۰ کہانیاں ، ڈاکٹر عبادت بریلوی نے مرتب کی
کراچی : اردو دنیا ، اشرف پریس لاہور ، ۶ روپے، ۲۹۶ ص .

(۲۱۶۴)مرقع ادب (جلد اوّل) : صفدر علی صفدر مرزاپوری
ادبائے اردو کی باہمی مراسلت کا مجموعہ
الہ آباد ، ۱۹۲۵م.

(۲۱۶۵)مرقع ادب (جلد دوم) : صفدر علی صفدر مرزا پوری
لکھنو ، ۱۹۲۷م .

(۲۱۶۶)مضامین اصلاح و ترقی : خواجہ غلام الثقلین (م ۱۳۳۳ھ)
میرٹھ :مطبع ضیائی ، ۱۲۸ ص .

(۲۱۶۷)مضامین مفید : سیّد احمد حسن فرقانی

(۲۱۶۸)مضمون ھائے دلکش : جلال لکھنوی
لکھنو : الناظر بکڈپو ، ۸ آنے .

(۲۱۶۹)مقالات جوش : جوش ملیح آبادی (م ۱۹۸۲م)
عنوانات : اردو ادبیات میں انقلاب کی ضرورت ، شاعروں کی مفلسی اور اس کے اسباب، شو پنہار کا فلسفہ ، الفاظ اور شاعر ، اودھ کے زمیندار اور تعلقدار ، ہمارے مجتہد ، اقبال کی موت
کراچی : اردو محل ، ۱۹۸۲م ، ۴۵ روپے ، ۴۵۶ ص .

(۲۱۷۰)مقالات محمود : میر محمود حسین ایم اے
بنگلور : اردو لائبریری سنٹر ،۱۹۷۱م ۵۰ روپے ، ۱۲۸ ص.

(۲۱۷۱)مقالات مولانا محمّد حسین آزاد (جلد اوّل): آغا محمّد باقر(م ۱۹۷۲م)
۷۳ مقالات ، لاہور مجلس ترقی ادب ، ۱۹۶۶م ، ۵۰۴ ص .

(۲۱۷۲)مقالات مولانا محمّد حسین آزاد (جلد دوم): آغا محمّد باقر (م ۱۹۷۲م)
۴۲ مقالات
لاھور : مجلس ترقی ادب ، ۱۹۷۸م ، ۲۸ روپے ، ۴۰۸ ص .

(۲۱۷۳)ممکنائے انشائیہ : مشکور حسین آزاد
لاھور : پولیمر پبلی کیشنز ، ۱۹۸۳م ، ۳۰ روپے ، ۱۵۲ ص.

(۲۱۷۴)مناظرہ تقدیر و تدبیر : سیّد احمد دھلوی
دھلی : مطبع یوسفی ،۱۸۸۳م ، ساڑھے پانچ آنے ، ۹۲ ص.

(۲۱۷۵)منتخبات جامعہ اردو (حصّہ چھارم) : ڈاکٹر اصغر عباس
علی گڑھ : سرسیّد بکڈپو ،۱۹۸۲م ، ۸ روپے ، ۱۸۴ص.

(۲۱۷۶)منتخب ادب : سیّد احتشام حسین وغیرہ
عنوانات : سرمایہ داری اور کلچر ، غزل کا جمالیاتی پہلو ، ادب اور فن کے بنیادی فرائض ، حسرت کی شخصیت ، سرشار کا فسانہ آزاد ، جدید اردو شاعری ، ترقی پسندی
دھلی : حالی پبلشنگ ھاؤس ، ۶ روپے ، ۴۷۸ ص .

(۲۱۷۷)منتخب انشائیے : سلیم آغا قزلباش
سرگودھا : مکتبہ اردو زبان ،۱۹۸۴م ، ۲۵روپے ، ۱۷۹ ص.

(۲۱۷۸)مئے دو آتشہ : سیّد کاظم علی شوکت بلگرامی (م ۱۳۴۲ھ)
عمر خیام (م۱۱۳۱م) کی ترسنٹھ رباعیات کا ترجمہ
حیدرآباد دکن : مکتبہ ابراھیمیہ .

(۲۱۷۹)نشاط خاطر : حسنین عظیم آبادی
گیا : دائرہ اردو ، ۱۹۸۰م ، نو روپے، ۱۲۸ ص .

(۲۱۸۰)نقلیات : میر بہادر علی حسینی
۱۰۰ نقلیات (کہانیاں)
لاھور : مجلس ترقی ادب ،۱۹۶۶م ، سوا روپیہ ،۷۵ ص .

(۲۱۸۱)نگار اردو : سیّد محمد محمود رضوی مخمور اکبر آبادی (م ۱۹۷۹م)
آگرہ : یونیورسٹی بکڈپو ، ۸ آنے ، ۱۵۲ ص .

(۲۱۸۲)نمک پارے : سیّد سخی حسن امروہی
کتاب میں مندرج چودہ مضامین رسائل « نئی روشنی» « آجکل » اور «بیسویں صدی» میں شائع ہو چکے ہیں مسودے پر نظرثانی مولانا سیّد محمّد عبادت کلیم امروہی نے کی، دہلی: سنگم کتاب گھر، ۱۹۵۲م، سوا روپیہ، ۱۴۷ ص .

(۲۱۸۳)نو طرز مرصّع : میر محمّد حسین عطا
قصہ « چہار درویش » (فارسی) کا ترجمہ
بمبئی ۱۲۶۲ ھ/۱۸۴۶م ، ۲۱۴ ص .

(۲۱۸۴)نئی دھرتی نئے انسان : خواجہ احمد عباس
سولہ مضامین ، نئی دہلی : مکتبہ جامعہ ،۱۹۷۷م ، بارہ روپے ،۲۱۶ص .

(۲۱۸۵)نیا ادب : خواجہ احمد عباس
ھند ، ایک روپیہ .

(۲۱۸۶)نیا اردو ادب (حصّہ دوم) : قیصر زیدی
دہلی : مکتبہ جامعہ ملیہ ، تین روپے .

(۲۱۸۷)نیرنگ خیال (حصّہ اوّل) : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
تیرہ تمثیلی مضامین ، مغرب کے نثری ادب سے اردودان طبقے کو روشنا کروانے کی پہلی کوشش
لاھور : مجلس ترقی ادب ، ۱۹۷۲م ، ۵ روپے ، ۲۰۰ ص .

(۲۱۸۸)نیرنگ خیال (حصّہ دوم) : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)
دھلی : آزاد بکڈپو ،۱۹۲۳م ، ۱۲ آنے ، ۱۳۶ ص .

(۲۱۸۹)نیلی ساری اور دوسری کہانیاں : خواجہ احمد عباس
دھلی : مکتبہ جامعہ ، ۱۹۸۲م ، ۱۲ روپے ، ۱۱۲ ص.

(۲۱۹۰)ہدیہ ہادی : سیّد ہادی حسین خان
لاھور: مطبع کوہ نور ، ۲۸ ص.

علوم غریبه

(۲۱۹۱)آستانۂ رموز : سیّد ذوالفقار حیدر نوگانوی
عنوانات : علم الرمل اور قدیم زاویہ نگاہ، خواص عناصر اور ان کی باھمگیت ، علم الرمل بطریقہ علم الاعداد ، خصوصیات اعداد
کراچی : ضیاء پریس ، ۴ روپے ،۱۶۲، ص .

(۲۱۹۲)النجوم : مولانا سیّد محمّد مجتبی بن مولانا سیّد حشمت علی زیدی
علم نجوم کی تفصیلات
غازی پور : دارالکتب و الاطباء ، ۱۳۲۵ھ/ ۱۹۰۷م ، ۲۷۷.
مولانا ابو محمّد غازی پوری نے تاریخ کہی :
سبط حسنین و جناب مرتضی مولوی سیّد محمّد مجتبی
بر فلك شد یادگار خود گذاشت بر زمین از حاصل عرش العلی
بہر نامش النجوم و بہر سال گفتمش آئینہ شمس الضحی
(۱۳۲۵ ھ)
آغاز : بسملہ و خطبہ حمد پروردگار و نعت حضرت رسول مختار و درود بے شمار اھل بیت اطہار و منقبت حیدر کرار غیر فرار و ھزار ھزار .

(۲۱۹۳)پتھروں کے اثرات : آغا اشرف
پتھروں اور نگینوں کی نوعیت و ماھیت ، ان کے اثرات ، علم الاعداد کے حساب سے ان کا خوش قسمتی کا ھندسہ
لاھور : شعاع ادب ،۱۹۸۵م ، ۱۸ روپے ، ۲۵۲ ص .

(۲۱۹۴)تاثیر الانظار : سیّد محمّد تقی
کانپور ، ۱۸۷۷م ، ۱۴۰ ص.

(۲۱۹۵)تعبیر الرویاء /تعبیر نامہ خواب : مولانا نذر حسین ظفر وغیرہ
زیادہ تر علامہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ) کی کتاب « بحارالانوار» سے ماخوذ ہے
لاہور : مکتبة الهمدانی ،۲۲۴ ص .

(۲۱۹۶)تقریظات علماء اسلام بر کتاب الهیئة و الاسلام : مولانا محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م)
علامہ سیّد هبة الدّین کی معروف کتاب « الهیئة و الاسلام » (عربی) پر علماء کی تقاریظ
لاہور : رفاہ عام سٹیم پریس ، ۵۲ ص .

(۲۱۹۷)توجہات (حصّہ اوّل) : رئیس امروھی(م۱۹۸۸م)
مراقبہ اور باطنی توجہات سے متعلق ہپناٹزم اور مسمریزم کی بنیاد پر تجزیہ
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۵م ، ۱۱۲ ص.

(۲۱۹۸)توجہات (حصّہ دوم) : رئیس امروھی (م۱۹۸۸م)
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۷م ،۶ روپے ، ۱۱۲ ص.

(۲۱۹۹)جنات : رئیس امروھی (م۱۹۸۸م)
جنات کے وجود اور ان کے اثرات و تصرفات پر جدید نقطہ نظر سے تبصرہ
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۴م ،۱۳۴ ص .

(۲۲۰۰)حاضرات ارواح : رئیس امروھی(م۱۹۸۸م)
روحوں کو بلانے ، ان سے رابطہ قائم کرنے کے مشرقی طریقوں کا جائزہ اور بعض تجربات
کراچی : رئیس اکیڈمی ،۱۹۷۴م ،۱۱۹ ص.

(۲۲۰۱)رسالہ تعبیر رویا/ تعبیر نامہ : مولانا سیّد ابوالحسن
لکھنو : مطبع دبدبہ احمدی ، ۱۳۰۳ھ/۱۸۸۶م ، ۴۸ ص .

(۲۲۰۲)رسالہ معجزات انسانی مع رسالہ تاثیر الانظار : امداد حسین و سیّد محمّد تقی
بمبئی : کریمی لائبریری .

* سیاحت غرب -سرنوشت ارواح بعد از مرگ(فارسی): سیّد حسن نجفی قوچانی

(۲۲۰۳)روحوں کا سفر - موت کے بعد : محمّد اطہر
کراچی : مکتبہ معراج ادب ، ۱۴۰۷ ھ/۱۹۸۷م ، ۱۰ روپے ، ۱۳۶ ص.
(۲۲۰۴)زائچه : مولانا سیّد رضا لقمان امروهی
مسئلہ کسوف و خسوف کی تفصیلات
دهلی : جامعہ پریس ، ۱۹۳۵م ، ۱۴۶ ص .
(۲۲۰۵)زائچه تقدیر : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۳۴۰ھ)
مفاتیح الغیب (فارسی) کا ترجمه
لاهور : ۲ روپے .
(۲۲۰۶)سحر اسود : سیّد ناظر حسین زنجانی
کالے جادو کی تفصیلات
لاهور : مکتبہ آئینہ قسمت ، ڈھائی روپے .
(۲۲۰۷)سرغیب : حکیم شاد گیلانی
لاهور : اداره علوم الاسلام ، ۲ روپے ، ۴۸ ص .
* طلسمات فلاطیس (فارسی) :
(۲۲۰۸)طلسمات فلاطیس : مولانا حکیم سیّد نظیر حسین بن سیّد نجف علی
خواص منازل قمر، دهلی : مطبع یوسفی ،۲۸ ص .
(۲۲۰۹)عالم ارواح : رئیس امروهی (م ۱۹۸۸م)
روحوں کی نفسیاتی حیثیت اور ان کی سرگرمیاں
کراچی ، رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۳م ، ۹۶ ص .
(۲۲۱۰)علاج بالنجوم : سیّد ناظر حسین شاہ زنجانی
تین حصّے : مبادیات علم نجوم ، تشخیص امراض ، تجویز علاج اور استخراج مدت العمر
لاهور : مکتبہ آئینہ قسمت ، ۱۹۶۳م ، ۲ روپے ،۱۴۴ ص .
(۲۲۱۱)علم الجفر : مولانا سیّد میر حسن شاہ
مولانا ملازم حسین اصغر (م ۱۹۹۴م) کی نظرثانی کے بعد
سرگودھا : مکتبہ اصغریہ ، ۷ روپے ، ۷۲ ص .

(۲۲۱۲)کاشف الاسرار ضمیر : میر خدا داد سالك بن میر محمّد حسین طباطبائی
فارسی رسالے سے ترجمہ
مطبع حیدری ، ۱۲۸۶ھ، ۶۱ ص .
(۲۲۱۳)کرشمہ قدرت : ھمایوں مرزا لکھنوی
افعال و خواص سنگ و جواھر کے اثرات
کراچی : ایجوکیشنل پریس ، ۱۹۸۳م ، ۲۰ روپے، ۲۹۶ ص.
(۲۲۱۴)لوح محفوظ : سیّد ساجد حسین
سید ابوالحسن حافظیات نے کوہ ترال کشمیر کی وادی میں معتکف ہو کر اس
کتاب کی تکمیل کی
کراچی . ۱۰۰ ص.
(۲۲۱۵)مخطوطات تقویم و ستارہ شناسی : سیّد جمیل احمد رضوی
پنجاب یونیورسٹی لاھور اور ملك کی دوسری لائبریریوں میں تقویم و ستارہ
شناسی پر موجود مخطوطات کا تعارف، لاھور : پنجاب یونیورسٹی ،۳۸ ص .
(۲۲۱۶)مصباح الجفر : سیّد ناظر حسین زنجانی
لاھور : مکتبہ آئینہ قسمت ، ۳ روپے.
(۲۲۱۷)مصباح الرویا ء : سیّد ناظر حسین زنجانی
قرآن پاك علم جفر ، علم نجوم ، علم رمل سے خوابوں کی تعبیر
لاھور : مکتبہ آئینہ قسمت، ۳ روپے ، ۱۹۱ص.
(۲۲۱۸)مصباح النجوم : سیّد ناظر حسین زنجانی
لاھور : مکتبہ آئینہ قسمت ، ۱۹۵۷م ، ۲ روپے ، ۱۱۲ ص.
(۲۲۱۹)مصباح ریمیا : سیّد ناظر حسین شاہ زنجانی
لاھور : مکتبہ آئینہ قسمت ، ۱۳۸۷ھ، ۲ روپے ، ۱۱۲ ص .
(۲۲۲۰)مظاھر نفس : رئیس امروھی (م ۱۹۸۸م)
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۵م ، ۶ روپے ، ۱۱۲ ص.
(۲۲۲۱)مفتاح الجفر / احسن التکسیر : سیّد غلام حسین
۱۳۰۶ھ

(۲۲۲۲)نام اور اس کے اثرات : میر محبوب علی
دهلی : کتاب والا ، ۱۹۷۶م ، ۱۰ روپے ، ۱۴۳ ص.
(۲۲۲۳)نفسیات و ما بعد التفسیات : رئیس امروهی (م ۱۹۸۸م)
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۵م ، ۶ روپے ، ۱۱۱ ص.
(۲۲۲۴)نگینوں کے اسرار : آغا اشرف
لاهور : شعاع ادب ، ۱۹۸۲م ، ۱۳ روپے ، ۱۷۶ ص.
(۲۲۲۵)یوگا ورزشیں اور جنسی نفسیات : آغا اشرف
لاهور : مکتبه میری لائبریری ،۱۹۸۳م ،۲۵ روپے ، ۱۸۴ ص .
(۲۲۲۶)ہپناٹزم : رئیس امروهی (م ۱۹۸۸م)
مراقبے کے تمام پہلوؤں پر علمی اور عملی بحث
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۵ روپے ، ۱۲۸ ص .
(۲۲۲۷)فالنامه حضرت امام جعفر صادق علیه السلام
لاهور : کتب خانه اثنا عشری ، انصاف پریس لاهور ،۴ آنے ، ۳۱ ص .
(۲۲۲۸)فالنامه امام رضا(ع) :
حیدرآباد دکن : حیدری کتب خانه ، ۲ آنے.
(۲۲۲۹)رساله قیافه منظوم : آغا حیدر علی بیگ حیدر دهلوی
انسان کے هر عضو کی صفت سے علامت سعد و نحس اور دیگر کوائف کا حال
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۲ ص .
آغاز :

حکیم جہاں صانع جز و کل ہیں صنعت سے جس کی شگفته یه گل
محمّد حبیب جہاں آخریں بنی جس کی خاطر سے خلد بریں
علی(ع) ولی شیـــر پروردگار وصی نبی صـــاحب ذوالفقار

علوم اسلامی

(۲۲۳۰)آثار قدرت : علامه سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)

آیا یہ دنیا خود بخود وجود میں آگئی یا کوئی اس کا خالق بھی ہے

لاہور : امامیہ مشن ، ۱۳۷۵ ھ، ۳ آنے ، ۲۳ ص.

(۲۲۳۱)اپنی کہانی دشمن کی زبانی : ڈاکٹر کاظم علی رسا

انسان کا اشرف المخلوقات ہونا شیطان کی زبانی

کراچی : کتابخانہ ابراھیمیہ کرمان شاخ پاکستان ، ۶۴ ص .

* احقاق الحق (عربی) : سیّد نور اللہ شوستری (م ۱۶۱۰م)

(۲۲۳۲)ترجمہ احقاق الحق (کتاب النبوّۃ)(جلد دوم) :

کھجوا : مطبع اصلاح ، ۷۰ ص .

(۲۲۳۳)ترجمہ احقاق الحق (کتاب النبوۃ) : مولانا محمّد رضی زنگی پوری

کھجوا : مطبع اصلاح ، ۳۰۴ ص .

(۲۲۳۴)ادیان عالم اور فرقہ ھائے اسلام کا تقابلی مطالعہ : سیّد علی حیدر نقوی

ادیان عالم اور مسلمانوں کے مختلف فرقوں کا ذکر ، بابیت اور بہائیت کو بھی اسلامی فرقوں کی فہرست میں شامل کیا گیا ہے جو درست نہیں، شیخ عبدالحق محدث دھلوی ، شیخ احمد سرھندی المعروف بہ مجدّد الف ثانی اور مرزا جان جانان کو وہابیوں کا امام بتایا گیا ہے .

کراچی : رحمت اللہ بك ایجنسی ، ۱۹۷۶م ، ۳۰۴ ص .

(۲۲۳۵)اسرار کائنات : مولانا سیّد علی بن مولانا سیّد راحت حسین

روح اور مادہ کی دلچسپ تحقیقات

اترولہ ضلع گونڈہ (ھند) ، ۱۲۵ ص .

(۲۲۳۶)اسلام اور انسانیت :

انسانیت کے دو قیمتی جواہر اخوت اور مساوات ہیں
لاہور : انجمن اتحاد المسلمین ، الہلال پریس لاہور ، ۶ پیسے ، ۸ ص .

(۲۲۳۷)اسلام اور حیات عقلانی : ایس ایم مہدی عباس
عنوانات : تحریک احیائے علوم ، مذہب اور سائنس ، جسد انسانی کی ابتدا، حضرت علی(ع) کے ریاضیاتی فیصلے ، نور اور دیگر تصورات سائنس.
کراچی : جارچہ ویلفیئر ایجوکیشنل سوسائٹی ، ۱۴۸ ص.

(۲۲۳۸)اسلام اور رواداری (حصّہ دوم) : مولانا سیّد محمّد صادق
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۴۹ ص .

(۲۲۳۹)اسلام اور رہبران اسلام : پروفیسر سیّد زین العابدین
کراچی ، ۶۸ ص.

(۲۲۴۰)اسلام اور غلامی : آغا اشرف
لاہور : نذر سنز پبلشرز ، ۱۵ روپے.

(۲۲۴۱)اسلام اور مساوات : مولانا سیّد محمّد وصی
لاہور : شیعہ ینگ مین ایسوسی ایشن پنجاب ، ۵۶ ص .

(۲۲۴۲)اسلام دین معاشرت : محمّد فضل حق
فارسی سے ترجمہ ، آخیر میں اشاریہ احادیث
کراچی : جامعہ تعلیمات ، ۳۰۴ ص .

(۲۲۴۳)اسلام دین معرفت (جلد اوّل) : محمّد فضل حق
عنوانات : اسلام میں کام اور محنت ، اسلام میں علم کا مقام ، اسلام میں والدہ کا مقام ، اسلام میں نیکوکاری ، اسلام میں قمار بازی کی مخالفت ، اسلام میں جھوٹ کے خلاف جہاد ، اسلام میں اجتماعی روابط ، اسلام میں دوستی کا آئین ، اسلام میں پاکیزگی اور صفائی
کراچی : جامعہ تعلیمات اسلامی ، ۱۴۰۱ھ/۱۹۸۱م ، ۳۰۴ ص .

(۲۲۴۴)اسلام - دین فطرت : محمّد فضل حق
کراچی : جامعہ تعلیمات اسلامی ، ۱۴۰۰ھ/۱۹۸۱م ، ۲۴۸ ص.

* سیری در اسلام (فارسی): سیّد علی اکبر قرشی

(۲۲۴۵)اسلام کا ایک جائزہ : گلشن بتول نقوی
لاہور : الامان پرنٹنگ پریس ، ۱۳۹۹ھ/۱۹۷۹م ، ۱۸ روپے ، ۲۳۲ ص .

(۲۲۴۶)اسلام کی ترقی میں مجالس و عزاداری : صفدر علی طاہری
آیۃ اللہ سیّد محمّد شیرازی نے قم میں اس موضوع پر تقریر فرمائی اس کا خلاصہ
ڈیرہ غازی خان ، قرآن و عترت پبلی کیشنز کوٹ چھٹہ ، ۳۰ ص .

(۲۲۴۷)اسلام - مغرب کی نظر میں : شہنشاہ حسین ایم اے
لکھنو : انجمن مویّد الاسلام ، ایک آنہ

(۲۲۴۸)اسلام میں علم و صنعت : محمّد جواد سہلانی
این بامات کی کتاب کا ترجمہ
عنوانات : اسلام کے کلاسیکی تمدّن میں تحقیقی علمی خصوصیات ، اسلام میں فلسفہ علم کی آمد کے عوامل
حیدر آباد : خانہ فرہنگ جمہوری اسلامی ایران (سندھ)، ۱۹۸۶م ، ۱۰ روپے ، ۵۶ ص .

(۲۲۴۹) اسلام میں غلامی : علامہ سیّد احمد علامہ ہندی(م۱۹۴۷م)
لکھنو :دارالتبلیغ ، ۱۹۳۵م ، ایک آنہ ، ۲۴ ص .

* تعالیم آسمانی (فارسی) : سیّد محمّد مصحفی.

(۲۲۵۰)اسلام میں قرضہ حسنہ : مولانا شیخ علی مدبّر
صرف ایک باب کا ترجمہ
کراچی : مدرسہ معصومین ، ۳ روپے ، ۴۰ ص .

(۲۲۵۱)اسلام و سائنس : مولانا رضا حسین رشید ترابی(علامہ)
حیدرآباد دکن : اعظم اسٹیم پریس ، ایک آنہ ، ۱۶ ص.

(۲۲۵۲)اسلامیات - تشریحات : مولانا ایم ایچ شاہدی
آیات قرآنی و احادیث کی تشریح
۱۰۲ ص .

* Islamic Culture : پکتھال.

(۲۲۵۳)اسلامی تہذیب : ڈاکٹر سیّد مرتضی جعفری
پشاور : یونیورسٹی بک ایجنسی ، ساڑھے تین روپے ،۲۱۵ ص.

(۲۲۵۴)اسلامی تہذیب و تمدّن : شمس العباس شمسی
۴۳۲ ص .

* الی حکم الاسلام (عربی) : آیة اللّٰه سیّد محمّد شیرازی.

(۲۲۵۵)اسلامی حکمرانی کی جانب : مولانا محمّد اسحاق نجفی
ملک میں اسلامی نظام برپا کرنے کی دعوت دی گئی ہے .
کراچی : مسلم سلمان مشن ، ۳۳۶ ص .

(۲۲۵۶)اسلامی کلچر کیا ہے : علامہ سیّد علی نقی(م۱۹۸۸م)
۱۹۵۹ کو لاھور میں اسلامیات پر ایک بین الاقوامی مجلس مذاکرہ منعقد ہوئی تھی اس میں ڈاکٹر عنائت اللّٰه پروفیسر پنجاب یونیورسٹی لاھور نے بھی حصّہ لیا اور اس موضوع پر عربی میں مقالہ پیش کیا علامہ مرحوم نے اس پر ناقدانہ نظر ڈالی
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۹۵۹م ،۱۶ پیسے ،۱۸ص.

(۲۲۵۷)اشاعت اسلام : مولانا حسن علی
الگزنڈر رسل وب عیسائی تھے اپنی تحقیق سے مسلمان ہوئے امریکہ میں خوب اشاعت اسلام کی زیر نظر رسالہ آپ کی ایک تقریر کا ترجمہ ہے
لاھور : اسلامیہ پریس ، ۱۸۹۳م ،۱۴ ص.

(۲۲۵۸)الاسلام و التمدّن : مولانا سیّد راحت حسین بھیکپوری (ذریعہ : ۱۱).

* الھیئة و الاسلام (عربی) : سیّد محمّد علی شھرستانی.

(۲۲۵۹)البدر التمام : مولانا سیّد محمّد ھارون (م۱۹۲۰م)
عنوانات : فلک کی حقیقت اور اس کے معنی ، زمین کی شکل کیسی ہے اور کس چیز پر قائم ہے ، کرہ زمین کی حرکت، تعدد عوالم و نظامات، عدد سیارات
لاھور : مطبع رفاہ عام سٹیم پریس ، ڈیڑھ روپیہ ،۲۶۸ ص .

(۲۲۶۰)الدین و الکون : مولانا سیّد کرامت حسین (م۱۹۱۷م)
۱۹۱۰م.

(۲۲۶۱)انتصار الاسلام (حصّہ اوّل) : مولانا سیّد غلام حسنین کنتوری(م۱۹۱۸م)
سرسید احمد خان (م ۱۸۹۹م) کے خیالات کا ردّ
عنوانات : فلسفہ قدیمہ و جدیدہ ، آزادی اور پابندی کی خوبی اور خرابی ، نیچر یعنی قانون قدرت کے معانی و اقسام ، سرسیّد احمد خان معجزہ کو دلیل نبوت نہیں مانتے ، شق القمر کا معجزہ - عقلی دلائل سے ، تعدد ازدواج پر شبہ اور اس کا جواب ، ہندوستان میں نیچری فرقے کی خفیہ کاروائی اور جاہلانہ خیالات ، تسخیر ارواح
بنارس : مطبع جواہر اکسیر ، تین روپے ، ۸۰۰ ص .

(۲۲۶۲)انتصار الاسلام (حصّہ دوم) : مولانا حکیم سیّد غلام حسنین کنتوری
لاہور : امامیہ جنرل بک ایجنسی ، ۱۹۱۸م ، سوا روپیہ ، ۳۲۰ ص .

(۲۲۶۳)انسان اور ایمان : سیّد محمّد عسکری
اُستاد شہید مطہری (م ۱۹۷۹م) کی کتاب کا ترجمہ
لاہور: مکتبہ لوح و قلم ،۱۴۰۳ھ/۱۹۸۳م ،۷۱ ص.

(۲۲۶۴)ایقاظ النائمین لدفع الغادرین فی ردّ تنبیهه الغافلین : مولانا سیّد محمّد مرتضی جونپوری
مولانا سیّد کلب باقر جائسی(م ۱۹۱۳م) کی کتاب کا ردّ ، جو استمداد لغیر اللّٰہ وغیرہ پر مشتمل ہے
لکھنو : مطبع مشرق العلوم ، ۱۳۶ ص .

(۲۲۶۵)پیام انقلاب : مولانا سیّد سراج الکاظم حسنی
عنوانات : ایک کیمونسٹ سے تباہ کن مناظرہ، ازدواج در اسلام، جہاد و انقلاب ،
لاہور : تنظیم فدائیان اکبر ، ۲۰ ص .

(۲۲۶۶)تاریخ و تحقیق تشیّع : سیّد نذر عسکری عزمی
الہ آباد ، تنظیم الادب کراری ، ساڑھے پانچ روپے ، ۴۵۰ ص .

(۲۲۶۷)تبلیغات دین میں نقوش دلنشین : ڈاکٹر عسکری بن احمد
لاہور : ضیغم اسلام میموریل اکیڈمی ، ۴۸ ص .

* کربلائی کہ من دیدم (فارسی) : سیّد علی کاظمی

(۲۲۶۸)تبلیغی کربلا : سیّد بشارت حسین کامل

کراچی : انٹرنیشنل پریس ، ۱۳۹۰ھ ،۶۴ ص .

(۲۲۶۹)تصورِ اُلوہیت : ڈاکٹر سہیل بخاری(م ۱۹۹۰م)

ادیان عالم کے تصوّر الوہیت کا بیان اور اسلام کی اس مسئلے میں دیگر ادیان پر برتری .

(۲۲۷۰)تصویر نجات : مولانا زوار حسین

ہند ، ۴ روپے ، ۶۶۴ ص .

(۲۲۷۱)تناسخ پر مختصر بحث : سیّد مصطفی حسن رضوی

لکھنو : امامیہ مشن ، ۱۳۶۰ھ، ۲ آنے ، ۳۶ ص .

(۲۲۷۲)تنقید لطیف بر خیالات ظریف : خواجہ غلام الحسنین (م ۱۳۳۳ھ)

علی گڑھ کالج کے پروفیسر محمّد ظریف کے دہریانہ و ملحدانہ خیالات کا ردّ اور اسلامی عقائد کا ثبوت اور پروفیسر صاحب کی کتاب « اسلام اور عقلیت» کا ردّ

میرٹھ : مکتبہ قادریہ ، عصر جدید پریس میرٹھ ،۱۱۶ ص .

(۲۲۷۳)حدوث مادّہ : خواجہ غلام الثقلین (م ۱۳۳۳ھ)

قدامت مادہ کا ابطال

۱۹۱۸م ، ۵۴ ص .

(۲۲۷۴)حقائق المذاهب : سیّد محمّد حسین اغلب

فرقہ ھای اسلام بالخصوص سنی و شیعہ کا ذکر

۲۲۳ ص .

(۲۲۷۵)حقیقت اسلام و حفاظت اسلام : مولانا ناصر حسین فیض آبادی

نارووال : سپاہ عباس ، رشید آرٹ پریس لاھور، ۲ آنے ، ۱۶ ص .

(۲۲۷۶)حقیقت شیعہ : مولانا ناصر حسین فیض آبادی

نارووال : سپاہ عباس ، ۲ آنے ، ۱۶ ص .

(۲۲۷۷)حمایۃ اسلام (حصّہ اوّل): مولانا سیّد احمد علامہ ھندی (م۱۹۴۷م)

لکھنو : تصویر عالم پریس ، ۱۵۲ ص .

(۲۲۷۸)خبر و نظر : سیّد علی حیدر نیّر
عنوانات : انسانیت کا تدریجی ارتقاء ، عید کا اسلامی تصوّر ، روزہ کا اسلامی تصوّر ، اسلام میں جمہوریت کا تصوّر ، اسلام کا فلسفہ اجتماعیت ،
پٹنہ : کتاب منزل ، ڈیڑھ روپیہ ، ۹۴ ص .

(۲۲۷۹)خدا کا ثبوت : علامہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)
لاہور : امامیہ مشن ، ۱۹۸۴م ، ۱۶ ص .

(۲۲۸۰)خصوصیات اسلام : علامہ سیّد محمّد ہارون(م ۱۹۲۰م)
کراچی : ادارہ تعلیمات الہیہ ، ۳ آنے ، ۲۲ ص .

(۲۲۸۱)خونِ ناحق : سیّد شفا احمد ادیم نقوی
مجالس عزا کے فوائد اور اصلاح مجالس
کراچی ، ۱۹۷۸م ، ۸ روپے ، ۱۶۰ ص .

(۲۲۸۲)دین سے لا دینیت تک : سیّد قمر حسن رضوی
جو دین حضرت محمّد صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم نے پیش کیا تھا وہ کیوں اور کس طرح تبدیل ہوا
کراچی : ادارہ فروغ انسانیت ، ۱۳۹۷ ھ/۱۹۷۷م ، ساڑھے سات روپے ، ۱۴۴ ص .

(۲۲۸۳)دین فطرت : سیّد احمد علامہ ہندی(م ۱۹۴۷م)
لکھنو : دارالتبلیغ ، ۱۹۳۹م ، ۱۴۴ ص .

(۲۲۸۴)دین و عقل : مولانا سیّد اعجاز حسین نقوی
سرگودھا : تحریک تحفظ تعلیمات آل محمّد ، ۳۱ ص .

(۲۲۸۵)دینیات : مولانا شبیہہ الحسنین محمدی وغیرہ
جماعت ہفتم کے طلبا کے لئے لکھی گئی
لاہور : مکتبہ تعمیر انسانیت ، ۱۹۷۸م ، پونے دو روپے ، ۳۲ ص.

(۲۲۸۶)راز قدرت : مولانا سیّد قمر الزمان(م ۱۹۶۰م)
دین اسلام کے متعلق اٹھارہ سوالات کے جوابات
لاہور : کتاب منزل ، تین روپے ، ۲۴۰ ص .

* علل و آلانش به ماده گیری (فارسی) : آیه اللّٰه مطهری (م۱۹۷۹م)

(۲۲۸۷)رجحانات مادہ پرستی کے اسباب : سیّد محمّد اسماعیل رضوی
عنوانات : فطرت انسانی الٰہی ہے یا مادی ، مادہ پرستی - اسلامی دور میں ، مادہ پرستی قرن جدید میں ، اربابان چرچ کا ظلم ، توحید اور نظریہ ارتقا
کراچی : تبلیغات اسلامی ،۶ روپے ، ۱۲۷ ص .

(۲۲۸۸)رسالہ : مولانا مصطفی عرف میر آغا (م۱۹۰۶م)
شیخ حسن علی کے اس سوال کے جواب پر کہ جملہ انبیاء علیہم السّلام صرف براعظم ایشیا ہی میں کیوں مبعوث ہوئے
لکھنو : مطبع تصویر عالم ، ۱۳۲۰ھ ، ۱۶ ص .
سیّد سلطان احمد ضبط نے تاریخ طبع کہی :

مقتدائم جناب میر آغا هادی خلق و پیشوای ز من
قبله دین و کعبه ایمان بنده خاص خالق ذوالمن
عالم و مجتهد ادیب و فقیهه همچو وی نیست در زمانه من
حل این مسئله نمود الحال او به جهد بلیغ و سعی حسن
بسکه شافی جواب مسئله هست هیچکس را نماند جائے سخن
شور تحسین و آفرین برخاست هر که آن را شنید گفت احسن
سال طبعش نوشت ضبط چنین کرده شمعی ببزم دین روشن
(۱۳۲۰ھ)

(۲۲۸۹)رہبری : مولانا سیّد محمّد محسن نقوی
ہر زمانے میں معصوم کا ہونا ضروری ہے
کراچی : مسلم پرنٹنگ پریس ، دس آنے ،۶۴ ص .

* زندگی جاوید (فارسی) : آیة اللّٰه مطهری شهید (م ۱۹۷۹م).

(۲۲۹۰)زندگی جاوید : حافظ سیّد ریاض حسین نجفی
لاہور : وفاق علماء شیعہ پاکستان ،۴ روپے ۴۰۰ ص .

(۲۲۹۱)سیر فلکی یا معراج : مولانا سیّد احمد علامہ هندی (م ۱۹۴۷م)
معراج مصطفی صلی اللّٰه علیه و آله وسلّم کا عقلی ثبوت

لکھنو : تصویر عالم پریس ، ۳۱ ص .

(۲۲۹۲)شان مجاهد جرار اور نشان حیدر کرار : علامه مرزا احمد علی(م۱۹۷۰م)
۱۹۶۵م کی جنگ پاك و هند کے بارے میں
لاهور : تعلیمی پریس ، ۱۹۷۱م ، ۱۰۱ ص .

(۲۲۹۳)شاهکار فطرت / اسرار انسانیت : سیّد اصغر عباس
علوم جدیده ، الحاد کا پیش خیمه نهیں
کراچی ، رئیس پرنٹنگ پریس ، ساڑھے پانچ روپے ، ۴۲۸ ص .

(۲۲۹۴)شق القمر : سیّد احمد علامه هندی(م ۱۹۴۷م)
لکھنو : نظامی پریس ، ۵۲ ص.

(۲۲۹۵)ضرورت امام : سیّد حسین مرتضی
هر زمانے میں امام کا هونا ضروری ہے
لاهور : امامیه پبلی کیشنز ، ۱۹۸۰م ، ایك روپیه ، ۳۲ ص.

(۲۲۹۶)ضرورت مذهب : علامه سیّد علی نقی (م۱۹۸۸م)
لاهور : امامیه مشن ، ۲ آنے ، ۱۶ ص .

(۲۲۹۷)عراق میں اسلامی انقلاب کی تحریك : مولانا شیخ محمّد نجفی
آیة الله سیّد محمّد باقر الشهید(م ۱۴۰۰ ھ) کی تقریر کا ترجمه
کراچی : حرکة المجاهدین فی العراق ، ۱۶ ص .

(۲۲۹۸)عرفان امامت / آثار قیامت
کراچی : مکتبه فردوس ، ۱۲ آنے ، ۷۸ ص .

(۲۲۹۹)علاج دل : محمّد نبی ولد قدم علی
عنوانات :ارتقاء کی اصلی ماهیت، خدا اور روح کا بیان، خدا اور انسان کا تعلق
کر ، ۴ روپے ، ۴۷۲ ص.

* عماد الاسلام (عربی) : مولانا سیّد دلدار علی(م ۱۸۲۰م)

(۲۳۰۰)ترجمه عماد الاسلام :
کتاب التوحید کا ترجمه ، ۱۹۲ ص .

(۲۳۰۱)فرائض اور حقوق انسان : مولانا حافظ سیّد محمّد سبطین
وزیر آباد ، ۱۶ ص.
(۲۳۰۲)فلسفہ احکام (حصّہ دوم) : محمّد فضل حق
ناصر مکارم شیرازی اور استاد جعفر سبحانی کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : جامعہ تعلیمات اسلامی ، ۱۲ روپے ،۱۴۴ ص.
(۲۳۰۳)فلسفہ اسلام (جلد اوّل) : مولانا سیّد احمد علامہ هندی (۱۹۴۷م)
اسلام اور سائنس کا آپس میں تعلق
لکھنو : دارالتبلیغ ، ۱۹۴۴م ، سوا روپیہ ، ۹۶ ص .
(۲۳۰۴)فلسفہ اسلام (حصّہ اوّل) : آغا محمّد سلطان مرزا (م۱۹۶۵م)
کراچی : ایجوکیشنل پریس ، ۱۹۵۶م ، ۸ روپے ، ۴۴۰ ص.
(۲۳۰۵)فلسفہ اسلام (حصّہ دوم) : آغا محمّد سلطان مرزا (م۱۹۶۵م)
شریعت اسلامیہ کی حکمت اور اس کی تشریح
کراچی : مشہور پریس ، ۱۹۵۹م ، ۸ روپے ، ۳۵۵ ص .
(۲۳۰۶)فلسفہ اسلام (حصّہ سوم) : آغا محمّد سلطان مرزا (م۱۹۶۵م)
کراچی : مشہور پریس ، ۱۹۵۹م ، ۱۰۰ ص .
(۲۳۰۷)فلسفة الاسلام : علامہ سیّد علی الحائری(م ۱۳۶۰ھ)
لاھور : کتب خانہ اثنا عشری ، ۱۳۴۱ ھ، ۱۲ آنے ، ۱۷۵ ص .
(۲۳۰۸)فلسفة المذهب : علامہ سیّد محمّد هارون (م۱۹۲۰م)
خود مصنف نے کتاب کا تعارف یوں کرایا ہے .
« اس رسالے میں اس امر کی کوشش کی ہے کہ عامہ ناس کو جو خارج از دائرہ اسلام ہیں بتا دے کہ وہ کیونکر مذہب حق کی تشخیص کریں اور یہ کہ فلسفیانہ مذاق پر اصول مذھب کیا ہونے چاہئیں»
کراچی : ادارہ الھیات ، ۴ آنے ، ۳۰ ص .
(۲۳۰۹)فلسفہ امن : احمد حسن نقوی
حیدرآباد دکن : مسعود پبلشنگ ھاؤس ،۱۹۴۷م ، ۲۰۵ ص .

(۲۳۱۰)فلسفه مذهب و حقیقت اسلام مع رساله انقلاب حسن : ابو المظفر
لکھنو : اشاعة العلوم پریس ، ۴۸ ص .

(۲۳۱۱)کائنات قبل اسلام : ڈاکٹر سیّد مجتبی حسن کامونپوری(م ۱۹۷۴م)
کانپور : اسلامیه مشن ، ۱۹۳۵م ، ۵ آنے ، ۵۰ ص .

(۲۳۱۲)کشف الغیاهب عن حدوث المذاهب : غضنفر علی
مسلمانوں کے گروه در گروه تقسیم ہونے کی وجوه
لکھنو : قومی پریس ، ۱۹۰۴م ، ۴۸ ص .

(۲۳۱۳)کشف حقیقت : ابو المظفر
تصوف کے بارے میں
لکھنو : حسینی دارالتبلیغ ، ۱۲ آنے ، ۴۸ ص .

(۲۳۱۴)کیا مذهب مانع ترقی ہے : شیخ محمّد شریف ایم اے
لاهور : امامیه مشن ،۱۹۶۵م ، ۳۰ ص .

(۲۳۱۵)گاؤ کشی اور مسلمان : سیّد مصطفی حسن رضوی
لکھنو ، ۱۳۵۹ ھ ، ۴ آنے .

(۲۳۱۶)لا تفسدوا فی الارض : علامه سیّد علی نقی(م۱۹۸۸م)
لاهور : امامیه مشن ، ڈیڑھ روپیه ، ۲۰۰ ص .

(۲۳۱۷)لخت جگر :
ہندوستان میں شیعوں کی آمد اور ان کے ہر دور کی تاریخ ، صوبه صوبه ، شہر شہر کے رسوم و رواج
لکھنو ، ۱۳۵۵ ھ ، ڈھائی روپے .

(۲۳۱۸)مادیت کا علمی جائزه : علامه سیّد علی نقی
لاهور : امامیه مشن ، ۱۹۵۶م ، ۳ آنے ، ۲۴ ص .

(۲۳۱۹)مجھے ہے حکم اذان لا اله الا اللّٰه : سیّد عابد حسین رضوی
لاهور : اداره هل اتی ، ۱۹۷۹م ، ۳۵ روپے ، ۳۲۰ ص.

(۲۳۲۰)محل مشیت ایزدی اور اراده خداوندی کا نفاذ : مولانا سیّد ابوالحسن مشهدی
ائمه علیهم السلام کے فضائل خطبة البیان کی روشنی میں

چکوال : دارالتبلیغ الجعفریہ ،۵۲ ص .

(۲۳۲۱)مذاہب اسلامی اور حقیقی اتحاد کی صورت : سیّد محمّد رضا رضوی
کراچی : ادارہ فلاح ملّت ، ۱۹۶۷م ،۱۶ ص .

(۲۳۲۲)مذہب اور عقل : علامہ سیّد علی نقی (م۱۹۸۸م)
کیا مذہب اورعقل ایک دوسرے کے مخالف ہیں ؟ نہیں
لکھنو : امامیہ مشن ، ۱۳۶۰ ھ، ۹ آنے ،۱۴۴ ص.

(۲۳۲۳)مذہب شیعہ اور تبلیغ : علامہ سیّد علی نقی نقوی (م۱۹۸۸م)
لاہور : امامیہ مشن ،۱۹۶۵م ، ۲۵ پیسے ، ۳۲ ص .

(۲۳۲۴)مذہب شیعہ کے عملی پہلو : مولانا سیّد خاقان حسین بن سیّد مظفر حسین رضوی (مطلع) .

(۲۳۲۵)مذہبی تصوّرات : سیّد اختر علی تلہری
عنوانات : مذہب و لا مذہبیت ، مذہب اور سائنس ، سائنس کے چند تازہ انکشافات اور مذہب ، مذہب اور اشتراکیت ، مذہب اور انسانی فوز و فلاح کا راستہ ، مذہب اور ادب ، مذہب اور رواداری، خدا کے مذہبی تصوّر سے ہیوم کا انکار اور اس پر تنقیدی نظر ، معجزات سے ہیومکا انکار اور اس کی تنق یورپ میں لا مذہبیت کا ارتقاء کے اسباب کا علمی جائزہ
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ڈھائی روپے ، ۱۴۲ ص.

(۲۳۲۶)مسائل و دلائل : علامہ سیّد علی نقی (م۱۹۸۸م)
لکھنو : امامیہ مشن ، ۱۳۶۳ھ ، ۱۱ آنے ، ۸۴ ص .

(۲۳۲۷)مسلمان اور عصری مسائل : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
دھلی : مکتبہ جامعہ ، ساڑھے چھ روپے .

(۲۳۲۸)مسلمانوں کے مذہب پر مختلف غیر اسلامی ثقافتوں کے اثرات : آغا محمّد سلطان مرزا ، ماھنامہ « طلوع اسلام » لاھور نے دسمبر ۱۹۵۴م کے شمارے میں اسی عنوان سے ایک مضمون شائع کیا تھا جس میں شیعیت کی مخالفت بھی کی گئی تھی اس کا ردّ
راولپنڈی ، پاکستان حسینی مشن ،۱۹۵۵م ، ایک روپیہ ، ۱۶۸ ص.

(۲۳۲۹)معرفت امام : مولانا سیّد نصیر حسین
سرگودھا : تحریک تحفظ تعلیمات آل محمّد ، ۴۰ ص .
(۲۳۳۰)مغربی تہذیب - ایک مسلم کی نظر میں : سیّد انوار احمد بلگرامی
سیّد مجتبی موسوی لاری کی فارسی کتاب کا ترجمہ
لاهور : لوح و قلم ، ۱۴۰۳ ھ/۱۹۸۳م ، ۵۵ ص .
(۲۳۳۱)مناظرہ تقدیر و تدبیر : مولانا سیّد ظفر حسن امروھی (م۱۹۸۹م)
مراد آباد : شمیم بکڈپو ، ۶ آنے ، ۱۱۲ ص.
* بیّن الاسلام و دارون (عربی) : آیة اللّه سیّد محمّد شیرازی
* مناظرہ مسلمان و دارون(فارسی) : سیّد علی کاظمی
(۲۳۳۲)مناظرہ مسلمان و ڈارون : مولانا سیّد بشارت حسین کامل پوری
فارسی سے ترجمه
کراچی : کاظمین ٹرسٹ ، ۶۲ پیسے ،۶۴ ص .
(۲۳۳۳)میزان حق : مولانا سیّد محمّد سبطین سرسوی(م ۱۹۴۷م)
عنوانات : مذهب کی ضرورت اور اس کی علّت ، مذهب کی حقیقت و ماهیت ، توحید کی تعلیم اور اسلام ، صداقت و حقّانیت کا معیار - حق و باطل کی میزان میں
لاهور : جعفریه ایسوسی ایشن ، ۱۴۸ ص .
(۲۳۳۴)نغمہ معرفت : سیّد احمد علامه هندی(م۱۹۴۷م)
عنوانات : مذهب کا ارتقاء، خدا کے متعلق اعتقاد کا ارتقاء ، قیامت و ارتقا
بمبئی : انجمن حمایة الایمان ، ۳۲ ص .
(۲۳۳۵)نگاہ بازگشت : سیّد شبیر حسین
اسلام آباد : کامران پبلشنگ هاؤس،۱۴۰۴ھ/۱۹۸۴م ، ۶۰ روپے ،۳۵۱ ص .
(۲۳۳۶)واقعات : آغا مصطفی قاسم قزلباش
شمالی هند کے مہذب مسلم خاندانوں کے رهن سهن اور رسومات کا تذکرہ
کراچی : خواجه پرنٹرز ، ۳۳۶ ص -

(۲۳۳۷)وجود باری تعالی اور فلاسفہ قدیم : مولانا سیّد نذر حسین گوپالپوری
لاهور : امامیہ مشن، ۱۹۷۰م ، ایك روپیہ بیس پیسے، ۱۲۰ ص .
(۲۳۳۸)ہم اپنی اصلاح کریں :
معاشرے میں غیر اسلامی رسوم کی نشاندھی
کراچی: پیر محمّد ابراھیم ٹرسٹ ،۱۹۷۶م ، سوا تین روپے ، ۱۴۹ ص.

کتب متفرقہ

* Water Supply :

(۲۳۳۹)آب رسانی : سیّد علی رضا وغیرہ

حیدرآباد دکن ، ۱۹۳۴م ، ۲۱۳ ص .

(۲۳۴۰)آتش بازی : میر عباس

دھلی : نصیری پریس ، ۱۸۷۰م ، ۱۶ ص .

(۲۳۴۱)آتش بازی : میر محمود حسین

مختلف اقسام کی آتش بازی تیار کرنے کی ترکیبیں

مدراس : مطبع نظام المطابع ، ۱۲ ص.

(۲۳۴۲)آثار النجوم : علی حسن

لکھنو : ۱۸۷۵م .

(۲۳۴۳)آذری : کبیر احمد جائسی

فارسی سے ترجمہ جو احمد کسروی تبریزی کی تحریر کردہ ہے اس میں آذر بائیجان کی قدیم زبان کا ذکر ہے

دھلی : مکتبہ جامعہ ، ۱۹۷۸م ، ۱۲ روپے ، ۱۰۴ ص .

(۲۳۴۴)آسان کراٹے : اظہر حسین راھی

عنوانات : کراٹے کے فوائد ، تاریخی پس منظر ، تربیت کے اصول ، ریاضت کا طریقہ

دھلی : کتاب ولا امروھہ منزل شاھدرہ ، ۱۹۷۶م ، ۱۷۶ ص .

(۲۳۴۵)آسٹریلیا کے جانور : بخشش عباس

لاھور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۵۰ پیسے.

(۲۳۴۶)آفتاب نیمروز : مولانا سیّد علی نقی داعی پوری (م ۱۸۹۰م)
فضائل نو روز (ذریعہ :۱).
(۲۳۴۷)آگہی و بے باکی : باقر مہدی
تنقید ، ساڑھے پانچ روپے .
(۲۳۴۸)آئین حقیقت : ڈاکٹر سیّد عابد حسین جعفری
بقول مولانا محمّد اسلم جیرا جپوری « مصنف نے اس کتاب میں مسلمانوں کو توجہ دلائی ہے کہ وہ علوم صحیحہ و جدیدہ کی طرف توجہ دیں»
انجمن پریس کراچی ، ۱۹۴۸م ،۳۴ ص .
* Spirit of Islam : سیّد امیر علی (م ۱۹۲۸م)
(۲۳۴۹)آئینہ اسلام : آغا مختار حسین
دهلی : مطبع یوسفی ، ۸ آنے .
(۲۳۵۰)آئینہ تقدس : حکیم شیخ ممتاز حسین
عنوانات : آل انڈیا کانفرنس بنام مملکت ایران ، مملکت ایران بنام شیعہ کانفرنس هندوستان ، فریب عمامہ ، دل جلا شیعہ بنام مجلس علمائے جدید
محمود آباد : دارالتصانیف ، محبوب المطابع دهلی،۴۷ ص .
* آئینہ جام جہاں نما (فارسی): بختاور خان
(۲۳۵۱)آئینہ جام جہاں نما : احمد حسین
۱۹۷۹م (قا : ۲).
(۲۳۵۲)آئینہ حق :
مولانا محمّد حسین ڈھکو نجفی کے بعض نظریات کا ردّ
راولپنڈی : شوکت آرٹ پریس ، ۸ ص .
(۲۳۵۳)آئینہ عرب ترجمہ ضاجتہ الطرب : مولانا محمّد ھارون زنگی پوری (م ۱۳۳۹م)
لاهور (مطلع).
(۲۳۵۴)ابتداء الصرف : اولاد حسین
لکھنو : ۱۹۴۵م ، ۵۶ ص .

(۲۳۵۵)ابتدائی علم شہریت : سیّد شریف الحسن نقوی وغیرہ
ہند کے جماعت دھم کے طلباء کے لئے
نئی دھلی : ترقی اردو بورڈ ،۱۹۷۶م، راکیش پریس دھلی ، ۴/۵۵ روپے ، ۲۴۴ ص .

(۲۳۵۶)ابطال مادیّت : مولانا سیّد محمّد رضی
مادہ پرستی اور دھریت کے پھیلائے ہوئے قدیم و جدید قسم کے شبہات کو عقلی استدلال کی روشنی میں باطل کرکے خداشناسی کے راستے سے کانٹے صاف کر دئے گئے ہیں
لکھنو : دارالنشر ، نظامی پریس لکھنو ، ۱۰ آنے ، ۴۲ ص .

(۲۳۵۷)اتالیق انگریزی /توضیح الترجمہ جلد ۹ : ایس ذاکر حسین جعفر
انگریزی خط و کتابت کا طریقہ سکھایا گیا ہے .
دھلی : ڈیویڈل پرنٹنگ پریس ، ۴ آنے ، ۶۲ ص .

(۲۳۵۸)اتحاد : علامہ سیّد علی نقی (م۱۹۸۸م)
لکھنو : امامیہ مشن ، سرفراز قومی پریس لکھنو ، ۸ ص .

(۲۳۵۹)اجازات مولانا سیّد امجد حسین الہ آبادی :
آیۃ اللہ شیخ محمّد طہ نجفی نےمولانا سیّد امجد حسین کو جو اجازہ روایت حدیث مرحمت فرمایا اس کا متن مع ترجمہ ، ۸ ص .

(۲۳۶۰)اجازہ : مولانا سیّد بندہ حسین
اجازت روایت حدیث جو مولانا نے اپنے صاحبزادے کو مرحمت فرمایا
۱۲۸۲ ھ (ذریعہ :۱).

(۲۳۶۱)احقاق حق و ابطال باطل : مولانا خادم حسین رضوی
سلطان المدارس لکھنو کے مدرس اعلی مولانا سیّد محمّد اور مھدی حسن خان کے خلاف انتظامی نقطہ نظر سے اختلاف رائے
لکھنو : فیض آباد پریس ، ۱۹۵۳م ، ۲۱۰ ص.

(۲۳۶۲)احکام زیج و تقویم : مولانا غلام حسین جونپوری (م ۱۲۷۹ھ)
ریاضی کے بارے میں (مطلع).

(۲۳۶۳)اختصاص السیادۃ : مولانا سیّد نجم الحسن کراروی
پشاور : حمیدیہ پریس ، ۱۶ ص .

(۲۳۶۴)اخلاق نقوماجس : مرزا محمّد ہادی (م۱۹۳۱م)
انگریزی سے ترجمہ
حیدرآباد دکن، ۱۹۳۱م ،۳۹۴ص .

(۲۳۶۵)ادب اور تعصّب : اکبر امامی
ادب اپنے اردگرد کے ماحول متاثر ہوئے نہیں رہ سکتا
لاہور : مکتبہ میری لائبریری ، ۱۹۶۵م ،۴ روپے ،۱۱۸ص.

(۲۳۶۶)ادبیات فارسی ھند :ڈاکٹر سیّد امیر حسن عابدی
تحقیقی مقالات کا مجموعہ
دھلی ، ۱۹۸۴م .

(۲۳۶۷)اردو ڈرامہ اور اثار کلی : حیدر عباس رضوی
ساڑھے چار روپے .

(۲۳۶۸)اردو رسم خط : مرزا محمّد سجاد
حیدرآباد دکن : انتظامی مشین پریس ، ۱۹۴۰م ، ۲۸ ص .

(۲۳۶۹)ارشاد المبتدین : مولانا سیّد محمّد تقی بن حسین
لکھنو .

* Out Line of Psychology : ولیم میکڈو گل.

(۲۳۷۰)اساس نفسیات : مرزا محمّد ہادی رسوا (م ۱۹۳۱م)
حیدرآباد دکن : جامعہ عثمانیہ ،۱۹۲۷م .

(۲۳۷۱)اسرار الاعداد : سیّد فقیر حسین ضیاء نقوی بھاکری
لاہور : ملك دین محمّد تاجران کتب .

(۲۳۷۲)اسلام : سیّد محمّد مرتضی
محمّد الیگزنڈر رسل امریکی کی کتاب کا ترجمہ ، نصاری نے اسلام پر جو اعتراضات کئے ہیں ان کا ردّ
مراد آباد ،۱۸۹۶م.

(۲۳۷۳)اسلام اور قوانین جہاں : حافظ اقبال حسین جاوید
آیۃ اللہ سیّد محمّد شیرازی کی عربی کتاب کا ترجمہ
سرگودھا : ادارہ پاسبان اسلام سیال شریف ، ۱۹۸۸م ، ساڑھے نو روپے ۔
(۲۳۷۴)اسلام اور مساوات : مولانا سیّد محمّد وصی
لاہور: شیعہ ینگ مین ایسوسی ایشن پنجاب، کپور آرٹ پرنٹنگ پریس لاہور، ۵۴ ص۔
(۲۳۷۵)اسلام کی آواز : رضی الدّین حیدر
ردّ سوشلزم و کیمونزم
الہ آباد ، یادگار حسینی پبلشنگ ہاؤس ، ایک روپیہ ، ۶۶ ص۔
(۲۳۷۶)اسلامك اسٹڈیز (حدیث و فقہ) : سیّد علی اکبر شاہ ایم اے بی ایڈ
کراچی یونیورسٹی کے بی اے کے شیعہ طلبا کے لئے پرچہ جات کامل
کراچی : ساجدہ اکیڈمی ، ۵ روپے ، ۱۳۴ ص ۔
(۲۳۷۷)اسلام کی امن پسندی : سیّد وقار احمد ایم اے
لارڈ ہیڈلے کے رسالے کا ترجمہ
حیدرآباد دکن : مطبع نظام گزٹ ، ۲۸ ص ۔
(۲۳۷۸)اسلام مغرب : خواجہ غلام الحسنین پانی پتی(مطلع)۔
(۲۳۷۹)اسلام میرے موروثوں کا مذہب : جون ایلیاہ
سر آغا خان سوم (م۱۹۵۷م) کی کتاب « دی میمائرس آف آغا خان » کے ایک باب « اسلام دی ریلجن آف مائی انسسٹررز » کا ترجمہ
کراچی : اسماعیلیہ ایسوسی ایشن ، عباسی لیتھو پریس کراچی ، ۱۹۶۸م ، ۴۸ ص ۔
(۲۳۸۰)اسلامی تمدّن : علامہ سیّد علی نقی
لاہور : امامیہ مشن پاکستان ، ۱۹۵۶م ۳۰ آنے ، ۲۰ ص ۔
(۲۳۸۱)اسلامی خدا : برکت حسین خان امروہی
عقائد اسلام « توحید و عدل » کا مقابلہ دیگر ادیان سے
کھجوا ، ۱۰۴ ص ۔

(۲۳۸۲)اسلامی نظام عدالت : سیّد فیاض حسین
لاہور : خانہ فرہنگ جمہوری اسلامی ایران در پاکستان ، ۱۹۸۶م ، ۴۰ ص.
(۲۳۸۳)اصطلاح الاقوام : سیّد روشن علی
(۲۳۸۴)اصطلاح المبتدی : ڈاکٹر سیّد خورشید حسین
مختلف فنون کی اصطلاحات
عظیم آباد ، مطبع صبح صادق ، ۱۳۰۳ھ ، ۴ آنے ، ۴۰ ص .
* Laws of Wealth : ہاریس بیل .
(۲۳۸۵)اصول فلسفہ سیاست مدن/ قوانین دولت : خواجہ غلام الحسنین پانی پتی
لاہور : رفاہ عام سٹیم پریس ، ۱۹۰۴م ، ۴ آنے ، ۵۸ ص .
(۲۳۸۶)اصول فہرست نگاری - مشرقی کتابخانوں کے لئے : سیّد محمود حسن قیصر امروہی
علی گڑھ : مسلم یونیورسٹی پریس ، ۱۹۷۵م ، ۱۷۹ ص .
(۲۳۸۷)اطلاق میکانیات (جلد اولّ): مولانا سیّد دلدار حسین
جان گڈ کی کتاب کا ترجمہ
حیدرآباد دکن، ۱۹۴۶م .
(۲۳۸۸)اطلاقی سماجیات : ڈاکٹر جعفر حسین
ہندوستانی سماج اور وہاں کے سماجی مسائل
دہلی : اشوک پریس ، ۲۳۸ ص .
(۲۳۸۹)اطلاقی عمرانیات : سیّد محمّد اویس نقوی
کراچی : کفایت اکیڈمی ، ۱۹۷۰م ،۶ روپے ، ۱۰۰ ص .
(۲۳۹۰)اعمال جرّ ثقیل : ابو علی
حیدرآباد دکن ، ۱۹۳۴م (تراجم).
(۲۳۹۱)اُفتادگان خاک : پروفیسر سجاد باقر رضوی
قومی تحریکات اور تہذیب کا مطالعہ نفسیاتی محرکات کی روشنی میں کیا گیا ہے
لاہور : نگارشات ، ۱۹۶۹م ، ۲۹۶ ص .

(۲۳۹۲)افراد کاسبہ : مولانا سیّد کرامت حسین
ہر مرد اور عورت اپنی معاش خود پیدا کرے ، شیعہ و سنی مصادر سے استفادہ کیا گیا ہے
لکھنو : تصویر عالم پریس .

(۲۳۹۳)افریقہ کے جانور : بخشش عباس
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ،۵۰ پیسے .

(۲۳۹۴)افضل الصرف : مولانا حسین علی عرف حسنو میاں حیدرآبادی (م ۱۳۲۹ھ)
قواعد اردو (مطلع).

(۲۳۹۵)افکار و نظریات : ڈاکٹر فضل امام رضوی
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۹۷۷م .

(۲۳۹۶)افلاس ہند : ڈاکٹر جعفر حسن
افلاس ہند کی وجوہ اور اس کا علاج
حیدرآباد دکن : جمیعۃ اتحاد امداد باہمی ۸/۵۰، آنے .

(۲۳۹۷)اقتصادی نظاموں کا تقابلی جائزہ (حصّہ اوّل): مولانا سیّد محمّد تقی نقوی
آیۃ اللہ شیخ حسین مظاہری کی فارسی کتاب کا ترجمہ
عنوانات : سرمایہ داری نظام ، اسلامی اقتصاد کی بنیادیں ، اسلام میں حکومت و ولایت ، شخصی ملکیت .
لاہور : امامیہ پبلی کیشنز ، ۲۵ روپے ، ۲۴۰ ص.

(۲۳۹۸)اقتصادی نظاموں کا تقابلی جائزہ (حصّہ دوم): مولانا سیّد محمّد تقی
لاہور : امامیہ پبلی کیشنز ، ۳۰ روپے ،۲۱۷ ص.

(۲۳۹۹)اقوام متحدہ : آغا محمّد اشرف
اقوام متحدہ کا تعارف
کراچی : جامعہ ملیہ ، ۱۹۵۸م ، ۳۲ ص.

(۲۴۰۰)اکابرین معلّمین : سیّد فخرالحسن
گذشتہ تین صدیوں کے معلمین کا تذکرہ
حیدرآباد دکن : عثمانیہ ٹریننگ کالج ، ۱۹۱۱م ، ۴۵۰ ص .

(۲۴۰۱)اکمال /تذکرہ وھبی : مولانا سیّد مرتضی حسین
عید غدیر یعنی ۱۸ ذی الحجة ۱۰ ھ کے دن کی نقشہ جنتری سے تطبیق
۱۳۴۸ ھ ، ۱۷۵ ص.
(۲۴۰۲)الاستدلال : پروفیسر محمّد سجاد مرزا بیگ
علم منطق کے اصول سلیس زبان میں بیان کئے گئے ہیں
حیدرآباد دکن : نظام دکن پریس ۵، روپے .
(۲۴۰۳)الانسان : محمّد سجاد مرزا بیگ
انسان کے قوائے نفسانی و جسمانی اور تمام خصوصیات طبعی کی کیفیت
حیدرآباد دکن : نظام دکن پریس .
(۲۴۰۴)الامامة : میرزا احمد سلطان خاور گورگانی
امامت ائمہ اثنا عشر کی نصوص کا بیان
(۲۴۰۵)الامامة و الخلافة : احمد حسین خان پریانوی (ذریعه : ۲).
(۲۴۰۶)الاعتبار : مولانا سیّد محمّد مجتبی(م۱۹۵۸م)
مذہب شیعہ کے متعلق دیگر مذاہب کے دو سو اقوال
مراد آباد ، دائرۃ الاشاعت نوگانواں ، ایک روپیہ .
(۲۴۰۷)التحدیث : میرزا احمد سلطان خاور
ردّ اخباریت ، ۱۳۲۰ ھ (ذریعه : ۳).
(۲۴۰۸)التوحید و التجرید : مولانا نبی بخش (م ۱۳۶۷ ھ)
حیدرآباد دکن (مطلع)
(۲۴۰۹)الدرّ النفید فی الفرق بین البیعة و التقلید : مولانا محمّد حسین (م ۱۳۲۵ھ)
(ذریعه : ۸).
(۲۴۱۰)الدر الفاخرہ : مولانا سیّد کلب باقر (م ۱۳۲۹ھ) (ذریعه : ۸).
(۲۴۱۱) الدرالمنتظم فی حل الجذر الاصم /کدّ القلم : مولانا سیّد ظہور الحسین بارھوی
(م ۱۳۵۷) (ذریعه : ۸).
(۲۴۱۲)الشریعة السھلہ : مولانا مظفر علی خان جانسٹھی (ذریعه : ۱۴).

(۲۴۱۳)الغمز : عزیز الحسن اله آبادی بن شیخ ظہیر حسن
کراچی : باب الاسلام پریس ، ۴۸ ص .
(۲۴۱۴)القول الاشد فی ردّ القول الاسد : مولانا سیّد محمّد مرتضی جونپوری(م۱۹۱۸م)
لکھنو : دبدبه احمدی ، ۲۰ ص.
(۲۴۱۵)المجالس : سیّد اولاد حیدر فوق بلگرامی(م۱۹۴۲م)
جاحظ عثمانی کی کتاب «المحاسن و الاضداد »(عربی)کے باب مفاخرت کا ترجمه
لکھنو : نظامی پریس ، ۲ روپے ، ۲۱۵ ص .
(۲۴۱۶)الکاسب حبیب الله : سیّد تهذیب حسنین
صوبه پنجاب ، بہار اور اڑیسه کے تمام صنعتی و حرفتی سکولوں کے داخلے کے قواعد اور ان کا خلاصه
اله آباد ، ۱۲ آنے ، ۷۲ ص .
(۲۴۱۷)الکفایة علی الکافیه : میر موسی حسین (م ۱۳۴۲ ھ)
نحو کی مشہور کتاب « کافیه » کی شرح
۱۳۲۲ ھ (آصفیه).
(۲۴۱۸)النحل : سیّد راحت حسین بی اے
لکھنو : الناظر بکڈپو ، دس آنے .
(۲۴۱۹)المعراج : سیّد مظفر حسین بن ضامن حسین (ذریعه : ۲۱).
(۲۴۲۰)المغالطات : مولانا مرزا محمّد هادی
حکمائے قدیم و جدید دونوں کی تقسیم مغالطات کو پیش کیا گیا ہے .
لکھنو: آل انڈیا شیعه کانفرنس ، معیار پریس لکھنو ، ۲۹ ص .
(۲۴۲۱)امن کے منصوبے : آغا محمّد اشرف
عہد جدید میں عالمی امن کی کوششوں اور منصوبوں کا بیان
لاهور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، دو آبه پرنٹنگ پریس لاهور ، ۴۸ ص.
(۲۴۲۲)الواح الجواهر افلاطون : مولانا مرزا فخر الدّین احمد خان المعروف مرزا جعفر
لکھنو : مطبع اعجاز محمّدی ، ۱۳۰۵ ھ.

(۲۴۲۳)امریکی سوسائٹی : ناصر کاظمی
کنیتھ ایس لسن کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : اردو اکیڈمی سندھ ، ۳۶ ص (تراجم).
(۲۴۲۴)انتخاب مخزن (جلد اوّل) : آغا محمّد باقر(م۱۹۷۲م)
لاہور : عالمگیر پریس .
(۲۴۲۵)انتخاب نفحۃ الیمن : مولانا علی اصغر
« نفحۃ الیمن »(عربی) کے انتخاب کا ترجمہ
کانپور :مطبع نظامی ،۱۲۸۶ھ/۱۸۶۹م ، ۹۲ ص .
(۲۴۲۶)انتخاب مثنویات و غزلیات امیر خسرو دہلوی : مولانا سیّد حسن عباس رضوی
قطرت
ہند ، ۱۹۷۵م .
* انتظار (فارسی) : آیۃ اللّٰہ مکارم شیرازی.
(۲۴۲۷)فلسفہ انتظار : سیّد احمد علی عابدی
فیض آباد :نور اسلام امامباڑہ ، ۱۹۸۳م ، ۸ روپے ،۱۰۴ ص .
(۲۴۲۸)انجینیری کارخانے کے چالیس سبق : سیّد دلدار حسین
ای – جی – ڈیوی کی کتاب کا ترجمہ
حیدرآباد دکن : جامعہ عثمانیہ ، ۱۹۳۰م ، ۱۰۸ ص .
(۲۴۲۹)انکم ٹیکس گائیڈ : ایس ایم رضا نقوی وغیرہ
انکم ٹیکس کا تعارف ، اُس کا طریقہ کار اور اصول و قوانین
لاہور : ٹیکس ڈیپارٹمنٹ ، ۱۹۵۳م ،۳۲۴ ص .
(۲۴۳۰)انوار النجوم : سیّد غلام حسن
لکھنو : ۱۸۷۶م ، ۲۵۹ م .
(۲۴۳۱)انوار حقیقت (حصّہ اوّل) : اصغر علی
اُن اعتراضات کے جوابات جو کم علم مسلمانوں کی طرف سے کئے جاتے ہیں
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۳۵۹ھ ، ۲ آنے ،۱۴۰ ص.

(۲۴۳۲)انوار رضوانی : آغا محمّد باقر (م۱۹۷۲م)
۹۳ قصائد قآنی کا ترجمہ و شرح
لاہور : شیخ مبارک علی تاجر کتب، عالمگیر الیکٹرک پریس لاہور، ۱۷۰ ص .
(۲۴۳۳)انیس سو باسٹھ کے بہترین مقالے : شہرت بخاری
لاہور : مکتبہ جدید.
(۲۴۳۴)اھل البیت (ع) : ادیم نقوی
عنوانات : اھل بیت کی تعلیم (اصل دین) معرفت نفس ہے ، امامت ، ختم قلوب دلوں اور کانوں پر مہر
کراچی : سندھ آفسٹ پرنٹرز ، ۱۳۹۸ ھ/۱۹۷۸م ، ۸ روپے ،۳۰۴ ص .
(۲۴۳۵)ایٹمی ہتھیار اور ہماری قومی سلامتی : زیڈ ایچ رضا
عنوانات : ایٹم کی دنیا میں قوت اور قیادت کا توازن ، تمدّن پر ایٹمی اثرات ، زبان کی اھمیت ، سماجی تشکیل .
راولپنڈی : عالمگیر پبلی کیشنز، ساڑھے تین روپے ، ۱۱۲ ص .
(۲۴۳۶)ایضاح الاشکال : مولانا محمّد اعجاز حسن (م ۱۳۵۰ھ) (مطلع) .
(۲۴۳۷)ایک خوفناک سازش یعنی تحریک شھید گنج کے مختلف دور : مولانا مظہر علی اظہر (م۱۹۷۴م)
تحریک کے مختلف ادوار کا تذکرہ ، مرزا غلام احمد قادیانی (م ۱۹۰۸م) کے خلیفہ دوم مرزا بشیر الدّین محمود (م ۱۹۶۵م) کی چالوں کا ذکر جو اُنھوں نے مسلمانوں میں افتراق ڈلوانے کے لئے اختیار کیں .
امرتسر : احرار بکڈپو ، سردار پریس امرتسر ، ۱۹۳۶م ، ۵ آنے ، ۲۰۰ ص .
* علوم جدیدہ از دیدگاہ اسلام : ذکر اللہ احمدی
(۲۴۳۸)اسلام اور نئی منزلیں : مولانا محمّد حسین اکبر
عنوانات : اسلام اور ڈاکٹری اصول ، اسلام و علوم طبیعی ، اسلام و حیاتیات ، اسلام و ھیئت ، اسلام و ایجادات ، ایجادات مسلمانان ، اسلام و ریاضی ، اسلام و کیمیا ، اسلام و فزکس
لاھور ، ادارہ منہاج الحسین ، ۱۹۹۰، ۲۷ روپیہ ، ۱۹۹ ص .

(۲۴۳۹)انوار المومنین : مولانا اولاد حسین امروھی (مطلع).

(۲۴۴۰)بادشاہ کا خون : ڈاکٹر آغا افتخار حسین

ایک فرانسیسی لڑکی ژین کی کہانی جو اوسط درجے کے گھرانے میں پیدا ہوئی جس کی شادی شاہ فرانس لوئی پانزدھم سے ہوئی اس نے پیرس میں بعض مذھبی رسومات کو ختم کرنا چاہا جس کی وجہ سے بادشاہ کو قتل کر دیا گیا .

اسلام آباد : دانشکدہ ، ۱۹۸۱م ، ۳۰ روپے ،۲۸۵ ص .

(۲۴۴۱)بارہ نکاتی ضابطہ اخلاق اور شیعیان پاکستان :

مولانا کوثر نیازی (م ۱۹۹۵م) سابق وفاقی وزیر امور مذھبی کی قائم کردہ علماء اتحاد کمیٹی کی بعض باتوں کو زیر بحث لایا گیا ہے .

لاھور : شیعہ پولیٹکل پارٹی .

(۲۴۴۲)باغ دلکشا یعنی کون کیا ہے ؟ : صمصام شیرازی

امراء ، وکلاء اور شعراء کا تذکرہ

حیدرآباد دکن ، مشیر عالم پریس ، ۱۳۵۸ھ ، ۵۰۰ ص .

(۲۴۴۳)باغیچہ بوقلمو : سیّد روشن علی

زراعت کے بارے میں

(۲۴۴۴)بائیسکل کی کہانی : سیّد اختر جعفری

سائیکل کے متعلق اھم معلومات

لاھور : سیّد سنز پبلشرز، ڈیڑھ روپیہ ،۱۶ ص .

(۲۴۴۵)بجلی کا کام : شیخ شوکت علی حیدری

بجلی کے کام کے متعلق معلومات و ھدایات

لاھور : فیروز سنز ،۶۴ ص .

(۲۴۴۶)بجلی کی پہلی کتاب : سیّد ناصر علی زیدی

لاھور : شیخ غلام علی اینڈ سنز، ۱۹۵۹م ، ۷۱ ص .

(۲۴۴۷)بچوں کا سند باد : آغا محمّد اشرف

دنیا کے مختلف شہروں اور ممالك کا آنکھوں دیکھا حال

لاھور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ،۲ روپے ، ۱۳۶ ص.

(۲۴۴۸)بچوں کو ذمہ دار کس طرح بنایا جائے : سیّد عابد علی عابد(م۱۹۷۱م)
لاہور : مقبول اکیڈمی ، ساڑھے سولہ روپے .
(۲۴۴۹)بچوں کو نظم و ضبط کا خوگر بنائیے : سیّد عابد علی عابد(م۱۹۷۱م)
لاہور : مقبول اکیڈمی ، سوا نو روپے .
(۲۴۵۰)بچوں کی نظمیں : سمیعہ عابد
گجرات : ادارہ علم و ادب سرائے عالمگیر ، ۱۶ ص .
آغاز :
جب سے دیکھا ہے تیری قدرت کو ہے جلا مل گئی بصیرت کو
(۲۴۵۱)بشارات الصادقین :مولانا سیّد محمّد زاهد حسین بارهوی(م ۱۳۹۴ ھ)(مطلع).
(۲۴۵۲)بلتی لوک گیت : سیّد محمّد عباس کاظمی بلتستانی
اسلام آباد : لوک ورثہ اشاعت گھر ، ۱۹۸۵م ، ۵۵ روپے ، ۱۹۲ ص.
(۲۴۵۳)بناء الاسلام : مفتی میر محمّد عباس (م ۱۳۰۶ھ)
اصل کتاب فارسی میں ہے جو مفتی صاحب کی تصنیف ہے اور ترجمہ بھی مفتی صاحب ھی نے کیا ہے .(ذریعہ :۳).
(۲۴۵۴)بنکوں کا جائزہ : حسن عابد جعفری و نظر حیدر
انگلستان کے مشہور ماہر مالیات آر - میکنائر ولسن کی کتاب کا ترجمہ
۲ روپے ، ۱۳۰ ص (ناقص الآخر).
(۲۴۵۵)بن ماں باپ کا کنبہ : سیّد عابد علی عابد(م۱۹۷۱م)
یتیم بچوں کی نفسیات کے بارے میں
لاہور : مقبول اکیڈمی ، ۱۹۶۴م ، ۶۲ ص .
(۲۴۵۶)بنیادی عمرانیات : سیّد محمّد اویس نقوی
کراچی : تسنیم اکیڈمی، ۱۹۷۷م ، ۹ روپے ، ۱۷۶ ص.
(۲۴۵۷)بنیان الایمان : مولانا حبیب حیدر کنتوری (م ۱۳۰۴ ھ) (مطلع).
(۲۴۵۸)بہار حسن و عشق : ابو المظفر
فلسفہ حسن و عشق کا بیان ، ۱۰۰ ص .

(۲۴۵۹)بھینسا اور گینڈا : بخشش عباس
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۷۵ روپے .
(۲۴۶۰)بیان شافی : شیخ علی باقر آباد
شیخ علی باقر ، مولانا سیّد علی محمّد شاد (م ۱۹۲۷م) کے شاگرد تھے شاد کی ایک منقبت بنام « حلیۃ النور » شائع ہوئی اس پر بعض لوگوں نے اعتراضات کئے یہ کتاب اُنھیں اعتراضات کے جوابات پر مشتمل ہے .
عظیم آباد : مطبع صبح صادق ، ۱۲۹۶ھ ، ۳۰ ص .
سیّد سجاد علی سجاد شاگرد شاد نے تاریخ کہی :

آں علی باقر که آبادش تخلص در جہاں — طبع او را مخزن اوصاف لاتحصی است گفت
نسخه نادر برای خاطر احباب چند — کرد تألیف و خرد او را چه روح افزاست گفت
من که سجادم ز شاگردان شادانیدم بمن — گفتن تاریخ اتمامش ترا زیباست گفت
از سر همت ز بهر سال فکر لاجواب — ایں جواب شافی و برهان و پندهاست گفت
(۱۲۹۶ ھ)

(۲۴۶۱) بے ستون : آغا اشرف
لاہور : نذر پبلشرز ، ۳۶ روپے .
(۲۴۶۲)بہار محبّت : ابو المظفر
فلسفه محبت پر بحث ، ۲۵۰ ص .
(۲۴۶۳)پارچہ بافی کے ابتدائی اصول : میر لطیف علی باقر
نانڈیر (دکن) : گوداوری پریس ، ۱۹۵۰م ، ۸۴ ص .
(۲۴۶۴)پاکستان ایک تہذیبی وحدت :سیّد فیضی
عنوانات : تہذیب و ثقافت ، اسلام کی ثقافت ، ایک مشترکہ زبان ، پاکستان کی علاقائی بولیاں ، پنجابی ادب کی گلکاریاں ، سندھی زبان و ادب ، بلوچ اور اُن کا ادب
کشمیر - ذہن کا ارتقا ، پاکستان کی تعمیر و ترقی
لاہور : مغربی پاکستان اردو اکیڈمی ،۱۹۷۷م ، ۲۰ روپے ،۲۱۶ ص .

(۲۴۶۵)پاکستان کے حالات حاضرہ پر ایک طائرانہ نظر : سیّد بشیر احمد رضوی ایڈووکیٹ
عنوانات :مسلم لیگ اور اس کا نیابتی پہلو ، سابق مسلم لیگی کارکنان کی نظراندازیاں ، پاکستانی مسلم لیگ کی غیر دلعزیزی کے اسباب
کراچی : رئیس پریس ، ۲ آنے ، ۴۸ ص .
(۲۴۶۶)پاکستان میں تہذیب کا ارتقا : سبط حسن (م۱۹۸۶م)
عنوانات : تہذیب کی تعریف ، وادی سندھ کی قدیم تہذیب ، آریا تہذیب ، عربی تہذیب کا اثر و نفوذ ، ترکی اور ایرانی تہذیب کے اثرات ، مغلیہ تہذیب کا عرج و زوال
کراچی : کتب پرنٹرز پبلشرز ، ۱۹۷۵م ، ۱۵ روپے ، ۳۸۹ ص .
(۲۴۶۷)پچیس سالہ روئیداد انجمن ترقی اردو : رضا ھمدانی وغیرہ
کراچی : انجمن ترقی اردو ، ۵۸ ص .
(۲۴۶۸)پردہ غفلت : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
ڈرامہ ، دھلی : مکتبہ جامعہ ، ایک روپیہ .
(۲۴۶۹)پنجابی کتابیں : سیّد سبط الحسن ضیغم
لاھور : نیشنل سنٹر آف پاکستان ، ۱۹۷۳م ، ۲۵۲ ص .
(۲۴۷۰)پیرس کی ایک رات : ڈاکٹر آغا افتخار حسین
اٹھارویں صدی میں فرانس کے مذھبی حالات کا نقشہ اور مذھب کے نام پر قتل
اسلام آباد : دانشکدہ ، ۱۹۸۱م ۳۵، روپے ، ۳۱۷ ص .
(۲۴۷۱)پیغام نجفی : شیخ محمّد حسن نجفی
بمبئی.
* پد ماوتی : ملک محمّد جائسی
(۲۴۷۲)پدماوت بھاکھا : مرزا عنائت علی بیگ عنایت
کانپور : مطبع اعظمی ، ۱۸۹۰م .
(۲۴۷۳)تاریخ ادبیات ایران : سیّد سجاد حسین ایم اے
ایڈورڈ براؤن کی کتاب کا ترجمہ

اورنگ آباد ، ۱۹۳۲م .

(۲۴۷۴)تاریخ اعیان وهابیه : ابو الظفر رضوی

کانپور : قومی پریس ،۱۳۷۳ھ ، ۱۳۰ ص .

(۲۴۷۵)تاریخ الاسماء : سیّد ابرار حسین هاشمی فتح پوری

ابجد کے اعتبار سے ناموں کی فہرست

لکھنو : نظامی پریس ، ۱۹۳۸م ، سوا روپیہ ،۱۷۸ ص .

(۲۴۷۶)تاریخ پٹیاله : خلیفه سیّد محمّد حسن خان

علی گڑھ : ڈیوٹی بک ڈپو ،۲ روپے .

(۲۴۷۷)تاریخ تہذیب و تمدّن : سیّد بشیر حسین زیدی

دهلی : محبوب المطابع برقی پریس ، ۱۷۲ ص .

(۲۴۷۸)تاریخ راجگان اودھ : داروغه عباس علی

لکھنو : مطبع نولکشور ، ۲ روپے ، ۲۳۸ ص .

(۲۴۷۹)تاریخ سلاطین اودھ : سیّد کمال الدّین حیدر

لکھنو : مطبع نولکشور ،۲ روپے .

(۲۴۸۰)تاریخ سوانحات سلاطین اودھ : سیّد کمال الدّین حیدر

لکھنو : مطبع نولکشور ،۲ روپے ، ۵۲۲ ص .

(۲۴۸۱)تاریخ غزاله : سیّد وصی بلگرامی

شاه اودھ سید واجد علی شاہ کے خطوط بنام ملکہ غزالہ

لکھنو : الناظر بکڈپو ، ۸ آنے ،۴۴ ص.

(۲۴۸۲)تاریخ فلسفه اسلام : ڈاکٹر سیّد عابد حسین

وی بوئر فرانسیسی کی کتاب کا ترجمه

عنوانات : فلسفه اسلامی کی نمود و بود کا میدان ، فلسفه اور عربی علوم ، فیثاغورسی فلسفه ، مشرق کے اشراقی اور اسطاطایسی حکماء ، مشرق میں فلسفه کا انحطاط ، فلسفه مغرب میں ، عرب اور مسیحی علم کلام

دهلی : مکتبه جامعه ،۱۹۳۶م ، ۲ روپے ،۲۸۰ ص .

(۲۴۸۳)تاریخ کی تکرار : اصغر واڈیا

محرم الحرام ۱۳۸۳ھ/۱۹۶۳م کو یوم عاشورہ پاکستان میں ٹھہری خیرپور اور لاہور میں محبان اہلبیت کا جو قتل عام ہوا اس کی مختصر روئیداد

لکھنو : امامیہ مشن ،۱۳۸۴ھ ،۱۶ پیسے ، ۱۶ ص .

(۲۴۸۴)تاریک و بدنام گوشے : جعفر عابدی

ڈاکٹر لوئی ای بش کی کتاب کا ترجمہ درباره نفسیات

لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۴۴۰ ص .

(۲۴۸۵)تبلیغی مجالس : مولانا سیّد غلام مرتضی

دس مجالس ، لاہور: مکتبہ تعمیر ادب ،۱۹۶۵م ، ایک روپیہ ، ۴۸ ص .

(۲۴۸۶)تحریک مدح صحابہ : مولانا مظہر علی اظہر(م۱۹۷۴م)

لاہور : مکتبہ اردو ، محمّد الیکٹرک پریس لاہور ، ۱۶۵ ص .

(۲۴۸۷)تحفة الرضویہ فی مجربات الامامیہ : سیّد رضی بن محمّد کشمیری

۱۳۷۴ ھ ، ۱۳۶ ص .

(۲۴۸۸)تحفة المعجزات : مولانا سیّد احمد علی محمّد آبادی(م۱۸۷۸م)

(۲۴۸۹)تحفة الواعظین : مولانا سیّد مظفر حسین بن سیّد ضامن حسین (ذریعہ : ۳).

(۲۴۹۰)تحفہ عید/ حجّت کاملہ : مولانا سیّد متقی حسین

مولانا سیّد ابوالحسن مدعو بہ میرن صاحب (م ۱۹۲۲م) اور مولانا سیّد غلام حسین صاحب میں مسئلہ عمدابقا بر جنابت بہ تیمّم میں اختلاف واقع ہوا مولانا عباس علی شریف نے اس مسئلے کا حل اپنے رسالے «ھدایت عام» میں پیش کیا زیر نظر رسالہ اسی کی ردّ میں ہے مطبع انوار الاسلام ، ۱۸ ص.

* باغ دو در (فارسی) : میرزا اسد اللہ خان غالب(۱۸۶۹م)

(۲۴۹۱) تحقیق نامہ باغ دو در : سیّد وزیرالحسن عابدی(۱۹۷۹م)

لاہور : دانشگاہ پنجاب ، ۱۹۶۹م ، ۲۴۰ ص .

(۲۴۹۲)تدمیر الخائنین : مولانا سیّد محمّد مرتضی بن سیّد حسن علی حسینی جونپوری

«تنکیب الخائبین» کا ردّ (ذریعہ : ۴).

* الشیعہ (عربی) : سیّد محمّد صادق بن سیّد محمّد حسین

(۲۴۹۳)ترجمہ الشیعہ : مولانا سیّد محسن نواب (ذریعہ : ۴).

* تذکرہ میر (فارسی) : میر تقی میر (م۱۲۲۵ھ)

(۲۴۹۴)تذکرہ میر : ایم کے فاطمی ایم اے

لکھنو : دانش محل ، ۱۹۶۲م ، ۴ روپے .

* الشیعہ و فنون الاسلام (عربی) :

(۲۴۹۵)ترجمہ الشیعہ و فنون الاسلام : مولانا محمّد کاظم بن نجم العلماء(م ۱۳۴۱ھ)

(۲۴۹۶)ترجمہ انتخاب ادب فارسی: مولانا سیّد ناصر حسین زیدی

ھند ، ۱۹۷۰م . (پاسدج : ۲).

(۲۴۹۷)ترجمہ تاریخ واقدی : سیّد عنایت حسین ، سیّد مہدی حسین نقوی

صرف فتوح العجم کا ترجمہ

لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۸۹۳م (قا : ۲).

(۲۴۹۸)ترجمہ تحفہ رضویہ : مولانا سیّد شریف حسین بھریلوی (مطلع).

(۲۴۹۹) ترجمہ تحفہ عجم : مولانا سیّد ناصر حسین زیدی

ھند ، ۱۹۶۲م .

* حملہ حیدری (فارسی) : میرزا محمّد رفیع باذل (م۱۷۱۱م)

(۲۵۰۰)ترجمہ حملہ حیدری (حصّہ اوّل) : سیّد ذوالفقار علی خان صفا (م۱۲۶۰ ھ)

شاگرد میر تقی میر (تلامذہ میر :۵۴).

* زاد المعاد (فارسی) : علامہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ)

(۲۵۰۱)ترجمہ زاد المعاد : محمّد حسین

دھلی : مطبع یوسفی دھلی ، ۱۳۶۵ ھ.

(۲۵۰۲)ترجمہ زھر الریاض : مولانا مہدی حسین (ذریعہ : ۴).

(۲۵۰۳)ترجمہ شیخ سعدی کے پند نامہ کا : مظہر علی خان ولا

کلکتہ ، ۱۲۱۷ ھ.

(۲۵۰۴)ترجمہ قصائد قآنی : سیّد عابد علی عابد(م۱۹۷۱م)

ویسٹ پاک پبلشنگ کمپنی ،۱۶۷ ص .

* لوائح (فارسی): نورالدّین عبدالرحمن جامی (م ۸۹۸ ھ)

(۲۵۰۵)ترجمہ لوائح : سیّد فیض الحسن فیضی جالندھری
لاہور : المعارف ، ۱۳۹۹ ھ.

(۲۵۰۶)ترجمہ محفل ایران : مولانا سیّد ناصر حسین زیدی
ہند ، ۱۹۶۱م . (پاسد : ۲)

(۲۵۰۷)ترجمہ نصاب فارسی : مولانا سیّد ناصر حسین زیدی
ہند ، ۱۹۷۵م .

(۲۵۰۸)ترجمہ و تلخیص وقائع نادری : معصوم علی محشر
لکھنو : مطبع منشی جے نرائن ورما ، ۱۳۲۳ ھ.

(۲۵۰۹)ترجمہ و شرح فارسی آموز : فاضل مقبل دھلوی
دھلی : دفتر فاضل مقبل دھلوی ، انصاری پریس دھلی

(۲۵۱۰)ترقی کی برکتیں : نجم آفندی
جدید تہذیب کی سرگرمیوں کا جائزہ
بمبئی : سلطان حسین تاجر کتب ، ۱۹۴۷م ، ۱۰۰ ص .

(۲۵۱۱)ترکی میں مشرق و مغرب کی کشمکش : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
خالدہ خانم ادیب کے لیکچروں کا ترجمہ
دھلی : مکتبہ جامعہ ، ۱۹۳۸م ، ۲ روپے ، ۳۰۸ ص .

(۲۵۱۲)تسہیل التواریخ : سیّد علی بہادر رضوی بلگرامی
ایف اے کے طلبا کے لئے لکھی گئی ، علی گڑھ ، ۱۸۸۴م .

(۲۵۱۳)تشکیل پاکستان میں شیعیان علی کا کردار (حصّہ دوم) : محمّد وصی خان
۵۹ شیعہ اکابرین کا تذکرہ جنھوں نے قیام پاکستان میں حصّہ لیا .
کراچی : ادارہ محفل حیدری، ۱۹۸۳م، ۳۵ روپے ، ۵۹۲ ص .

(۲۵۱۴)تصحیح البراھین : مولانا سیّد محمّد مرتضی جونپوری (م ۱۳۳۷ھ)

(۲۵۱۵)تصحیح تاریخ (حصّہ اوّل) : مولانا سیّد علی اظہر
فلسفہ تاریخ پر عالمانہ بحث اور اسلام کے ابتدائی دور کے تاریخ کی تصحیح
کھجوا : مطبع اصلاح ، ۱۲ آنے ، ۱۹۶ ص .

(۲۵۱۶)تعریف النحو : مولانا سیّد علی حیدر نظم طباطبائی(م۱۹۳۳م)
حیدرآباد دکن .

(۲۵۱۷)تقویم النقی : سیّد علی نقی
غازی پور ، ۱۹۷۴م ، ۲۷۲ ص .

(۲۵۱۸)تکمیل تفتیش جرائم : سیّد ریاض حسین شاہ
لاہور : مدینہ پرنٹنگ ھاؤس ، ۱۹۵۸م ،۱۵ روپے ، ۱۱۹۲ ص .

(۲۵۱۹)تلخیص مقدمہ ابن خلدون : مولانا کاظم حسین اثیر جاڑوی
لاہور : آزاد بکڈپو ، ثنائی برقی پریس لاہور ، ایک روپیہ ، ۴۸ ص .

(۲۵۲۰)تم اور تمہارے مسائل : سیّد سبط حسن
انسان کی زندگی میں مسائل کیسے پیدا ہوتے ہیں اور اُن کے حل کے نفسیاتی کیا طریقے ہیں
لاہور : آئینہ ادب ،۱۹۶۱م ، ۹۱ ص .

(۲۵۲۱)تمہارا رویّہ اور متعلقہ مسائل : سیّد سبط حسن
شخصیت اور کردار کی تعمیر میں ذاتی رویے کی اہمیت
لاہور : آئینہ ادب ، ۱۹۶۳م ،۸۶ ص .

(۲۵۲۲)تنبیہہ الغافلین : مولانا سیّد خورشید حسن (م ۱۳۸۷ ھ) (مطلع).

(۲۵۲۳)تنبیہہ الناکثین : مولانا غلام رضا لکھنوی (مطلع)

(۲۵۲۴)تنظیمی منزل اور راستے : سیّد گل محمّد نقوی
لاہور : امامیہ پبلی کیشنز ، ۱۴۰۵ ھ ، ۴۴ ص .

(۲۵۲۵)تنقید النقود فی المغالطۃ الورود : سیّد ابوالحسن میرن صاحب(م۱۹۲۲م)
درباره منطق .

(۲۵۲۶)تنقید عقل محض : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
کانٹ کی کتاب کا ترجمہ
دھلی: انجمن ترقی اردو ، ۱۹۴۱م ، ساڑھے چھ روپے .

(۲۵۲۷)تنویر الاسماء یعنی شرح اعمال اسماء الحسنی : مولانا سیّد واجد علی نقوی شیدپوری

بمبئی : ادارہ روحانیات ،۱۳۸۱ ھ ، ساڑھے تین روپے ،۲۲۴ ص .

(۲۵۲۸)توصیف زراعت : کلب حسین خان
اگرہ ، ۱۸۴۸م ، ۲۷۰ ص .

* توقیعات کسری : سیّد محمّد جلال الدّین طباطبائی زواری

(۲۵۲۹)افاضت / احکام نوشیروانی: سیّد آقا حسن عرف میرن صاحب رضوی زواری ،عراق کے ایك قصبہ زوارہ کی طرف نسبت
بلرام : مطبع جنگ بہادر، ۱۸۶۶م ، ۱۱۸ ص .

* تنبیهه الغافلین (فارسی): مرزا ابو طالب اصفهانی

(۲۵۳۰)تاریخ آصفی : ڈاکٹر ثروت علی
نوابِ آصف الدولہ کے عہد کے واقعات
دهلی : ترقی اردو بیورو ، ۱۰ روپے ، ۱۸۹ ص.

(۲۵۳۱)تاریخ گلگت : شاہ رئیس خان (م ۱۹۷۴م)
گلگت کے ۲۸ حکمرانوں کا ذکر
گلگت ، ۱۹۸۷م ، ۱۰۰روپے ، ۵۶۳ ص .

(۲۵۳۲)ٹرانسسٹر کی پہلی کتاب : سیّد برکات الحسن عسکری
ٹرانسسٹر کے بارے میں بنیادی معلومات
گجرات : عسکر بکڈپو ، ۱۶۸ ص (قا : ۳).

(۲۵۳۳)ٹرانسسٹر کے بنیادی اصول : سیّد اقبال حسین رضوی
عنوانات : نیم چالك کا نظریہ ، جنکشن ٹرانسسٹر ، ٹرانسسٹر ایمپلی فائر کے بنیادی سرکٹ ، آواز بڑھانے والے ٹرانسسٹر ایمپلی فائر، کمپوٹر اور ٹرانسسٹر ، ٹرانسسٹر بنانے کے طریقے ، ٹرانسسٹر ریڈیو اور اس کی عام خرابیوں کو دور کرنے کا طریقے
نئی دھلی : ترقی اردو بیورد ، ۱۹۸۱م ، سوا گیارہ روپے ، ۱۳۲ ص .

(۲۵۳۴)جامع اور معیاری شرح اردو نصاب لازمی : علامہ سیّد منیر علی جعفری
اردو نصاب لازمی ایف اے کی شرح ، شعراء اور نثر نگاروں کے حالات زندگی
کراچی : بك لینڈ پبلشرز ، ۱۹۷۹م ، یورپ پریس ، دس روپے ، ۳۵۰ ص .

(۲۵۳۵)جب تک زندگی ہے : جعفر عابدی
زندگی کے نئے تقاضوں کی نشاندھی اور ان سے علمی اور عقلی طور پر عہدہ برا ہونے کے طریقے
لاھور : کاروان ادب ، کلیم پریس کراچی، ۱۹۵۲م ، ۳۳۱ ص .

(۲۵۳۶)جدید حساب : یاور حسین
جماعت دوم کے طلبا کے لئے
نئی دھلی: مکتبہ جامعہ ، لبرٹی آرٹ پریس دھلی ، ۱۹۸۳م ، ۳/۳۰روپے، ۹۶ ص .

(۲۵۳۷)جدید حساب برائے جماعت چہارم : ملکہ بیگم قزلباش
نئی دھلی : مکتبہ جامعہ ، ساڑھے تین روپے .

(۲۵۳۸)جدید شرح اردو کی آٹھویں کتاب : فہمیدہ کاظمی
کراچی : ولی بك ایجنسی ،۵ روپے ، ۱۲۵ ص .

(۲۵۳۹)جدید علم سائنس : وزارت حسین
عنوانات : سائنس اور ناپ تول، طاقت اور حرکت، مادہ اور اس کی خصوصیات ، پانی
علی گڑھ : ایجوکیشنل بك ھاؤس ، تاج آفسٹ پریس اله آباد ، ۱۹۸۳م ، ۲۵۶ ص .

(۲۵۴۰)جدید غزلگو : عابد رضا بیدار
۱۹۴۱م میں موجود ۳۳ شعراء کا تذکرہ اور ان کے کلام کا انتخاب
پٹنہ : خدابخش اورینٹل پبلك لائبریری،۱۹۸۴م ،۳۵ روپے ، ۳۲۰ ص.

(۲۵۴۱)جذب باھم - ریاستہائے متحدہ اسلامیہ کے قیام کے لئے آئینی تجاویز کا خاکہ : سیّد آل احمد عابدی
ملتان : کاروان ادب ، ۱۹۸۳م ، ۷۸ ص .

(۲۵۴۲)جستجو : سیّد مجاھد حسین حسینی
درباره تنقید ، تین روپے .

(۲۵۴۳)جغرافیہ ریاست بھاولپور : میر ناصر علی

دھلی ، ۱۸۹۲م ، ۸ آنے ، ۴۴ ص .

(۲۵۴۴)جغرافیہ ضلع مراد آباد : سیّد محمّد علی
مراد آباد : برلاس پریس ، ۱۹۰۵م ، ۱۳۲ ص .

(۲۵۴۵)حغرافیہ کا پہلا رسالہ : میر غلام علی
مس برڈ کی انگریزی میں تحریر کردہ کتاب کا ترجمہ
مدراس : کلکتہ اسکول بک سوسائٹی ، ۱۹۵۴م ، ۱۰۹ ص.

(۲۵۴۶)جمالیات شرق و غرب : پروفیسر ثریا حسین
ہندوستان اور مغرب کی جمالیات کی تفصیل ، مصر قدیم ، چین و جاپان ، ایران و توران میں آرٹ کے نظریات اور فن مصوّری کا مختصر جائزہ
علی گڑھ : ایجوکیشنل بک ہاؤس ، ۱۹۸۳م ، ۲۰ روپے ، ۲۱۲ ص .

(۲۵۴۷) جنسی آسودگی : جعفر عابدی
جنس کے بارے میں صحت مند معلومات
لاھور: کتاب منزل ، ۱۹۵۸م ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۳۹۰ ص .

(۲۵۴۸)جنسیات (حصّہ اوّل): رئیس امروھی (م۱۹۸۸م)
ازدواجی تعلقات اور عام جنسی مسائل کی تفصیلات
کراچی : رئیس اکیڈمی ، شاھین پریس کراچی ، ۱۹۷۵م ، ۱۲۸ ص .

(۲۵۴۹)جنسیات (حصّہ دوم): رئیس امروھی (م۱۹۸۸م)
کراچی : رئیس اکیڈمی ۱۹۷۵م ، ۱۲۰ ص .

(۲۵۵۰)جنسی تقاضے : جعفر عابدی
ایك انگریزی کتاب کا ترجمہ ، جنسی مسائل کو سوال و جواب کی صورت میں پیش کیا گیا ہے
کراچی : مکتبہ جنسیات ، ایجوکیشنل پریس کراچی، ۱۹۵۷م ، ۴۰۰ ص.

(۲۵۵۱)جنگ خیبر : سیّد فدا علی
اس موضوع پر کی گئی ایك تقریر
مراد آباد : شیعہ دائرۃ الاشاعت نوگانواں ، ۲ آنے -

(۲۵۵۲)جنگ زدہ ممالک : میر حسن
جنگ عظیم دوم میں متاثر ہونے والے ممالک کی تاریخ اور سیاسی حالات
لکھنو : ادارہ ادب جدید ، ۱۹۴۲م ، ۲۵۶ ص .
(۲۵۵۳)جنگل کا بادشاہ : بخشش عباس
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۷۵ روپے .
(۲۵۵۴)جنت البقیع : مولانا سیّد ظفر حسن عاصی امروھی(م۱۹۸۹م)
مزارات پر قبّے بنانے کا شرعی جواز
لاہور : گیلانی پریس ،۱۹۴۵م ، ۲ آنے ، ۳۲ ص .
(۲۵۵۵)جواب آں غزل : سیّد طاھر حسین مشھدی
مولانا محمّد بشیر انصاری (م ۱۹۸۳م) کے خیالات کا ردّ
لاھور ، ۱۲ ص .
(۲۵۵۶)جوش اور دیار دکن : مائل ملیح آبادی
لکھنو : اردو پبلشرز ، سرفراز قومی پریس لکھنو ، ۱۹۸۴م ، ۲۰ روپے ،
۲۹۶ ص .
(۲۵۵۷)جوھر عقلی : سیّد جون ایلیاہ
(۲۵۵۸)جیل خانہ : سیّد علی نقی
قوم ، حکومت اور قیدیوں کے متعلق معلومات
لاھور : گوشہ ادب ، انشاء پریس لاھور، ۱۹۵۴م ، ۲۴۸ ص .
(۲۵۵۹)چار بیتہ : رضا ھمدانی
چار بیتہ ھندکو کی ایک مقبول اور عوامی شاعروں کی ایک خاص صنف رہی ہے
اس کتاب میں استاد فقیر جیلانی، ھرجی مل ھرجی ، سائیں غلام دین ھزاروی،
کنھیّا سنگھ ، محمّد عمر اور نامعلوم شعراء کے چار بیتے سینہ بسینہ روایات
کے ذریعے جمع کرکے اپنے الفاظ میں ان کا نثری ترجمہ پیش کیا گیا ہے اسلام
آباد : لوک ورثہ کا قومی ادارہ ، الائیڈ پریس لاھور.۱۹۷۸م، ۳۲۸ ص .
(۲۵۶۰)چراغ ایمان : مولانا اولاد حسین امروھی

(۲۵۶۱)چمڑے کی دستکاری : سیّد رضا احمد جعفری
گجرات : اردو هاؤس ، ۳۲۰ ص .
(۲۵۶۲)چنائی : سیّد منظور حسین نقوی
اینٹوں کی چنائی اور معماری سے متعلق قوانین
حیدرآباد دکن : جامعه عثمانیه ، ۱۹۴۰م ، ۲۵۷ ص .
(۲۵۶۳)چهل صباح : شیخ محمّد حافظ نجفی
درباره ظهور امام علیه السلام .
۱۹۸۴م ، ۲۴ ص .
(۲۵۶۴)حدوث عالم : مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری
بنارس : الجواد بکڈپو ، علمی الیکٹرک پریس ، ۱۹۵۷م ، ۱۹ ص .
(۲۵۶۵)حدیقة المنطق : مولانا سعید الدّین (م ۱۳۱۶ ھ) (مطلع).
* حمله حیدری (فارسی) : مرزا ابو طالب/ اصفهانی نجف
حمله حیدری از مرزا محمّد رفیع باذل (م ۱۷۱۱م) کا تکمله
(۲۵۶۶)حربه حیدری / غزوه حیدری : حیدر مرزا
لکھنو : مطبع اثنا عشری ،۱۳۰۴ ھ ،۸۵ ص .
(۲۵۶۷)حرمت بنات رسول علی غیر اولاد رسول (ص) : سیّد محمّد عبدالله شاه کاظمی
هاشمیه کا نکاح غیر هاشمیه سے حرام ہے
لاهور : مکتبه ایمان ، ساڑھے تین روپے ، ۳۳۶ ص .
(۲۵۶۸)حسن آدم ترجمه بنت الرجال : مولانا سیّد حسن عباس رضوی فطرت
لکھنو ، ۱۹۵۹م .
(۲۵۶۹)حقوق و فرائض - اولاد اور ماں باپ : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
لاهور : تنظیم غلامان آل عمران ، نور عالم پرنٹرز، لاهور، ۱۶۲ ص .
(۲۵۷۰)حکمت عملی : پروفیسر سجاد مرزا بیگ دهلوی
فلسفه عملی پر مبسوط اور جامع کتاب
حیدرآباد دکن ، تین روپے.

(۲۵۷۱)حل پرچہ جات - مطالعہ پاکستان : سیّد سبط جعفر
ایف اے کے طلبہ کے لئے
کراچی : شکیل برادرس ، ۹ روپے ، ۱۴۲ ص .

(۲۵۷۲)حیات انسانی کے چھ مرحلے : پروفیسر علی حسنین شیفتہ (م ۱۹۹۱م)
سیّد جواد الحسینی آل شاھرودی کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : جامعہ تعلیمات ، ۳۵ روپے ، ۲۶۱ ص .

(۲۵۷۳)حیات اور روح : ڈاکٹر سیّد منظور حسین جعفری شفا
حقیقت روح کو خالص سائنسی طریقے سے پیش کیا گیا ہے
کراچی : ایجوکیشنل پریس ، ۱۹۶۵م ، ۴۷ ص .

(۲۵۷۴)حیات رضوان مآب : مولانا سیّد علی اکبر (م ۱۹۰۹م)
رضوان مآب ، مولانا کا لقب ہے
۵۶ ص .

(۲۵۷۵)خاتون خانہ : مظہر علی ادیب
لاھور : مکتبۃ السفیر ، زینتھ پریس لاھور، پونے نو روپے

(۲۵۷۶)خراد کا کام : سیّد برکات الحسن عسکری
گجرات : عسکر بکڈپو ، ۳۵۰ ص .

(۲۵۷۷)خزائن الفصاحت : سیّد آغا حسن امانت (م ۱۲۷۵ ھ)
غزلیں ، مثنوی ، مخمّس
لکھنو : مطبع انوری، ۱۲۸۵ ھ.

(۲۵۷۸)خصوصیات : علامہ سیّد محمّد ھارون زنگی پوری
اسلام کی اُن آٹھ خصوصیات کا ذکر جو دنیا کے کسی اور مذھب میں نہیں
کراچی : تعلیمات الھیہ ، ۳ آنے ، ۲۲ ص .

(۲۵۷۹)خطبات نماز جمعہ : مولانا سیّد سلطان علی رضوی
مولانا مرحوم کے نواسے سیّد بادشاہ حسین رضوی آف کراچی نے شائع کی
۱۶ ص .

(۲۵۸۰)خطاب : مولانا آغا حسن ناصر الدّین رضوی
کراچی : مکتبہ معراج ادب ، ۱۵ ص .

(۲۵۸۱)خطبہ صدارت : مولانا سیّد علی نقی صفی
آل انڈیا شیعہ کانفرنس کے ۳۲ ویں اجلاس میں پڑھا جانے والا خطبہ
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۹۴۶م ، ۱۸ ص .

(۲۵۸۲)خطبہ صدارت : علامہ سیّد ابن حسن رضوی جارچوی
۱۹۵۳م ، ۱۲ ص .

(۲۵۸۳)خطبہ صدارت : مولانا سیّد محمّد نصیر عبقاتی
۳۰ ص . (ذریعہ : ۷).

(۲۵۸۴)خلاصہ تواریخ : سیر المتاخرین : غلام علی
سیر المتاخرین (فارسی) سے انگریزی ترجمے کا خلاصہ
مدراس ، ۱۸۹۰م . (تراجم).

(۲۵۸۵)خلاصہ تہذیب اسلام : مولانا محمّد مصطفی جوہر
« حلیۃ المتقین » (فارسی) کا ترجمہ مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۹۲۱م) نے
«تہذیب الاسلام » کے نام سے کیا تھا اس کا خلاصہ
کراچی : مجلس المسلمین رضویہ سوسائٹی ، ۷۵ ص .

(۲۵۸۶)خلافت اور غدیر خم : شاد گیلانی
غدیر خم پر نبی علیہ السلام نے خلافت علی علیہ السلام کا اعلان کیا تھا .
لاھور : ادارہ علوم الاسلام ، ایک روپیہ ، ۸۴ ص .

(۲۵۸۷)خواب بیداری :
ملا فتح علی شیرازی کی فارسی کتاب کا ترجمہ
لکھنو : نظامی پریس ، ۸ آنے .

(۲۵۸۸)خود شناسی : جعفر عابدی
جوہر ذاتی کو اُبھارنے کے نفسیاتی طریقے
لاھور : کتاب منزل ، ۱۹۵۵م ، ۲۸۷ ص .

(۲۵۸۹)خطبات عالیات :
حضرت علی(ع) کے چالیس خطبات جن میں بے ثباتی عالم کا ذکر ہے
کراچی ، ۱۴۰۲ھ/۱۹۸۲م ، ۹۶ ص ۔

(۲۵۹۰)دانش نامہ جہاں :
غیاث الدّین علی کی فارسی کتاب کا ترجمہ ، مسائل فلسفہ و مسائل ریاضی
مطبع لوہارو ، ۱۳ آنے۔

(۲۵۹۱)دربار دُربار : تصدق حسین صدق جائسی
حیدرآباد دکن کے جونیر پرنس کے دربار کی باغ و بہار زندگی
ساڑھے تین روپے ۔

(۲۵۹۲)درس آل محمدّ کا تعارف : مولانا محمدّ اسماعیل (م ۱۹۷۶م)
درس آل محمدّ فیصل آباد کا تعارف
کراچی : پاکستان الیکٹرک پریس ،۲۴ ص ۔

(۲۵۹۳)دستور العمل :
راولپنڈی : انجمن پنجتنی پامیر لائنز ، ھمدرد پریس راولپنڈی ،
۱۳۸۵ھ/۱۹۶۵م ۔

(۲۵۹۴)دستور العمل : سیدّ ضیاء الحسن نقوی
انجمن وظیفہ سادات و مومنین کا دستور العمل
راولپنڈی ، رنگین پریس کراچی ،۱۹۶۳م ،۷۲ ص ۔

(۲۵۹۵)دستور العمل :
تنظیم فیض ائمہ موضع فیض پور تھانہ چك بیدی تحصیل پاکپٹن ضلع ساھیوال
کے قواعد و ضوابط
ساھیوال : التاج پریس جناح روڈ ،۱۶ ص ۔

(۲۵۹۶)دستور العمل امداد مقروض کاشتکاران و انسداد سودگران : سیدّ ناصر حسین عابدی
حیدرآباد دکن : کتب خانہ نواب جبار یارجنگ، ۲۲ ص ۔

(۲۵۹۷) دفتر تاریخ حصّہ پنجم : نواب محمّد جعفر شمس آبادی
لکھنو ، ۱۹۱۳م (مطلع).

(۲۵۹۸)دفتر تاریخ حصّہ ہفتم : نواب محمّد جعفر شمس آبادی
لکھنو ، ۱۹۱۸م . (مطلع).

(۲۵۹۹)دفع الملال بکشف فضائل الآل در جواب کشف الحال با جمال المقال : مولانا محمّد مرتضی
مطبع دبد بہ احمدی . (مطلع).

(۲۶۰۰)دقیقہ معصوم : ڈاکٹر سیّد منظور حسین شفا
کراچی : ایجوکیشنل پریس ، ڈیڑھ روپیہ ، ۶۴ ص .
آغاز :

آجکل اك حریت کا دور ہے آیا ہوا پرچم اقبال آزادی ہے لہرایا ہوا
ظل سلطانی تو ہے سائنس پر چھایا ہوا دین و مذہب کا مقدّر کچھ ہے بل کھایا ہوا
مغربی روشن دماغی کا ہے سودا آجکل اك نئی تہذیب کا گھر گھر ہے چرچا آجکل

(مطلع)

(۲۶۰۱)دلدار الرمل : میر غلام حسین رمّال
لکھنو : نولکشور پریس ، ایك روپیہ ، ۴۰۴ ص .

(۲۶۰۲)دلیل الوصل فی قول فیصل : مولانا سیّد بہادر علی
شہادت ثالثہ کا اذان میں کہنا کتب حنفیہ کی رو سے جائز ہے
دھلی : مطبع یوسفی ، ۱۳۴۳ ھ/۱۹۲۵م ، ۴ آنے ، ۴۸ ص .

(۲۶۰۳)دندان شکن / مہذبانہ جواب : مولانا سیّد حسن علی وقار (ذریعہ :۸).

(۲۶۰۴)دنیا کا آخری انجام : مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری
بنارس : الجواد بکڈپو ، ۱۹۵۵م ، ۷۹ ص .

(۲۶۰۵)دنیا کے جانور : قدسیہ زیدی
نئی دھلی : مکتبہ جامعہ ، ڈھائی روپیہ .

(۲۶۰۶)دورہ اوّل اسلام : مولانا سیّد احمد علامہ ہندی (مطلع).

(۲۶۰۷)دوست بنو دوست بناؤ : نسیم امروھی(م ۱۹۸۸م)
ھر دلعزیزنی حاصل کرنے کے لئے نفسیاتی طریقے بیان کئے گئے ہیں
لاھور : کتاب منزل ، ۱۹۵۹م ، ۲۵۴ ص .

(۲۶۰۸)دوسرا قاعدہ : مولانا حسن رضا غدیری
حروف تہجی سے جملے بنانے سکھانے گئے ہیں
لاھور: وفاق علماء شیعہ پاکستان ،۱۴۰۴ھ/۱۹۸۴م، ڈیڑھ روپیہ ،۱۶ ص .

(۲۶۰۹)دھات پر ٹانکا لگانے کا ھنر : سیّد برکات الحسن عسکر
لاھور : ھندوستان پریس ھسپتال روڈ ، ۱۶۰ ص .

(۲۶۱۰)دین سے لا دینیت تك : سیّد قمر حسن رضوی
کراچی : ادارہ فروغ انسانیت لیاقت آباد ، ساڑھے سات روپے ،۱۴۴ ص .

(۲۶۱۱)دینیات کا پہلا رسالہ :
انبالہ : امامیہ مشن بکڈپو مبارکپور ،۱۹۲۵م ، ۳ آنے .

* ذخیرہ خوارزم شاھی (فارسی) :حکیم اسماعیل بن الحسن محمّد احمد حسینی الجرجانی .

(۲۶۱۲)ذخیرہ خوارزم شاھی : ھادی حسین خان مراد آبادی
علم طب ، دس حصے
عنوانات : تعریف و منفعت علم طب، نگاہ رکھنا تندرستی کا، استخراج مرض ، ذکر میں پتوں اور ان کے احوال اور علاج میں ، دواؤں مفرد و مرکب کا بیان اور بطور قرابادین کے خواص امزجہ
لکھنو : نولکشور پریس ،۱۸۷۸م/۱۲۹۵ ھ، ۱۹۲۲ص .
منشی بھگواندیال عاقل نے تاریخ کہی :

گشت شائع عجب کتاب بزرگ کوست گویا سفینہ حکمت
گفت تاریخ طبع او عاقل این چہ نیکو خزینہ حکمت

(۱۲۹۵ ھ)

آغاز : حمد بیحد زیبا ہے اس حکیم مطلق کو جو شفا بخش خلائق ہے اور سپاس لا تعد سزاوار ہے اس شافی برحق کو جو حکیم حاذق ہے ... اما بعد

ناچیز ترین بندگان و حقیرترین جهان ...

(۲۶۱۳)ذخیره شیرانی میں اردو مخطوطات : سیّد جمیل احمد رضوی

حافظ محمود شیرانی (م ۱۹۴۶م) کا ذخیره مخطوطات و مطبوعات پنجاب یونیورسٹی لائبریری لاهور میں محفوظ ہے اس میں پانچ سو کے قریب اردو مخطوطات بهی ہیں زیر نظر کتاب اُنهیں مخطوطات کے تعارف پر مشتمل ہے .

اسلام آباد : مقتدره قومی زبان ، ۱۹۸۶م ، ۳۸ ص .

(۲۶۱۴)ذوالفقار حیدری : سیّد غلام زین العابدین بخاری

حکیم شجاع الدین انصاری لاهوری کی کتاب « رجز فغفوری» کا ردّ

لاهور : مطبع صدیقی ، ۱۸۸۸م ، ۱۸۰ ص .

(۲۶۱۵)رسائل ذخیره (جلد اوّل) : سیّد ناظر الحسن هوش بلگرامی

۱۹۱۵م (آصفیه).

(۲۶۱۶)رسائل ذخیره (جلد دوم) : سیّد ناظر الحسن هوش بلگرامی

۱۹۱۶م (آصفیه).

(۲۶۱۷)رساله الناظر کی غلط بیانیوں کا جواب : مولانا محمّد حسین اغلب موهانی

۱۳۳۷ هـ. (آصفیه).

(۲۶۱۸)رساله ردّ تناسخ : مولانا سیّد ابوالحسن کشمیری(مطلع).

(۲۶۱۹)رساله زراعت علمی و عملی : سیّد علی حسین

دهلی : امپریل بکڈپو ، ۴ آنے.

(۲۶۲۰)رساله کیمیا زراعت : مولانا اُلفت حسین شکارپوری

اهل هند کے لئے زراعت کے فوائد ، زمین اور بیج وغیره سے متعلق

دهلی : نادر المطابع ، ۳۲ ص .

(۲۶۲۱)رساله مقناطیس : سیّد کمال الدّین حیدر لکهنوی

نصابی کتاب کا ترجمه ، دهلی ، ۱۸۵۰م (تراجم).

(۲۶۲۲)رموز فری میسنری : سیّد محمّد حسین بلگرامی

حیدرآباد دکن : مطبع کریمی ، ۱۹۰۷م ، ۱۴۹ ص .

(۲۶۲۳)رموز کامیابی : سیّد اعجاز حسین
روزمرہ کے مسائل کو بہتر بنانے کے طریقے
لاھور : فیروز سنز ، ۱۹۵۴م ، ۲۰۴ ص .

(۲۶۲۴)روا داری - ھندوستانی سماج میں : وحید علی خان حیدرآبادی
ھندوستان میں مختلف مذاھب کے ماننے والوں کے درمیان کیا تعلقات رھے ہیں
اله آباد : اداره انیس روڈ ،۱۹۶۵م ، تین روپے ،۱۷۶ ص .

(۲۶۲۵)روح الادب فی شرح لامیة العرب : علامه سیّد علی نقی نقوی (م ۱۹۸۸م)
۱۳۴۴ ھ. (ذریعه : ۱۱).

(۲۶۲۶)روسائے باختیار نامی خاندان پنجاب : خلیفه سیّد محمّد حسین
لاھور ، ۳ روپے .

(۲۶۲۷)روض اریض من منجزات المریض : مولانا سیّد محمّد حسین بن بنده حسین
(ذریعه :۱۱).

* روضة السیر (فارسی) : ناصر

(۲۶۲۸)روضة السیر :
واجد علی شاه اختر کے حکم پر ۱۲۷۰ھ میں ترجمه کیا گیا (دیوان زکی مرادآبادی).

(۲۶۲۹)رهنمائے انجینئری : سردار علی شاه
لاھور : مکتبه رفیق روزگار ، ۲۵۰ ص .

(۲۶۳۰)رهنمائے خراد : سیّد برکات الحسن عسکر
گجرات : عسکر بکڈپو ، ۹۶ ص .

(۲۶۳۱)رهنمائے ملمع سازی : سیّد برکات الحسن عسکر
مختلف دھاتوں پر ملمع کاری کے متعلق معلومات
گجرات : عسکری بکڈپو ، ۹۶ ص .

(۲۶۳۲)ریاضی(اختیاری) : سیّد امیر حسین شاه
ثانوی جماعت کے طلبا کے لئے
لاھور : امپیرئل بکڈپو ،۱۹۸۶م ، سوا چوده روپے ، ۴۱۵ ص .

(۲۶۳۳)ریچھ اور سور : بخشش عباس
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۶۰ پیسے .
(۲۶۳۴)ریچھ کا سفرنامہ : بخشش عباس
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۷۵ پیسے .
(۲۶۳۵)ریڈیو کی پہلی کتاب : سیّد برکات الحسن عسکر
گجرات : عسکر بکڈپو ، ۳۲۰ ص .
(۲۶۳۶)ریڈیو کی دوسری کتاب : سید برکات الحسن عسکر
گجرات : عسکر بکڈپو ، ۲۴۰ ص .
(۲۶۳۷)ریڈیو کی تیسری کتاب : سیّد برکات الحسن عسکر
ریڈیو کے مرمت کے طریقے .
گجرات : عسکر بکڈپو ، ۱۹۲ ص .
(۲۶۳۸)ریڈیو کی چوتھی کتاب : سیّد برکات الحسن عسکر
گجرات : عسکر بکڈپو ، ۲۳۸ ص .
(۲۶۳۹)ریڈیو کی پانچویں کتاب : سیّد برکات الحسن عسکر
گجرات :عسکر بکڈپو ، ۱۶۰ ص.
(۲۶۴۰)ریڈیو اور ٹیلی ویژن : ذوالفقار علی بخاری
جیک گولڈ کی کتاب کا ترجمہ
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۴ روپے ، ۱۰۴ ص .
(۲۶۴۱)ریڈیو گائیڈ : سیّد نظر علی شاہ
لاہور: مکتبہ رفیق روزگار ، ۱۴۴ ص .
(۲۶۴۲)ریفریجریشن اور ائیرکنڈیشنگ : شیخ شوکت علی حیدری
لاہور : فیروز سنز ، ۸۸ ص .
(۲۶۴۳)ریگستانی ٹڈی کا ہضمی نظام : نعیم الحسن نقوی
لاہور : مرکزی ترقی اردو بورڈ ، ۲۰۴ ص .
(۲۶۴۴)زاد راہ جنّت (حصّہ دوم) : مولانا سیّد شاکر حسین موسوی نجفی
لاڑکانہ : تبلیغی جماعت شیعہ اثنا عشری، نور آرٹ پریس لاڑکانہ ، ۹۰ ص .

{ اس کتاب کا سندھی زبان میں ترجمہ مولانا عبدالوھاب حیدری نے کیا } .

(۲۶۴۵)زبان فارسی جدید : سیّد اصغرعلی شاہ جعفری

لاھور : تاج بکڈپو ، ۱۹۶۸م ، ساڑھے تین روپے ،۲۷۲ ص .

(۲۶۴۶)زراعت جھان : سیّد عابد حسین

غلہ ، ترکاری ، میوہ اور مصالحہ کی کاشت کے بارے میں ضروری معلومات و ھدایات

حیدرآباد دکن : مطبع اختر دکن ، ۱۳۳۱ ھ، ۶۸ ص.

(۲۶۴۷) زر کامل عیار ترجمہ معیار الاشعار : مولانا مظفر علی اسیر

محقق طوسی کی کتاب معیار الاشعار کا ترجمہ ، عروض و قوافی کی تفصیلات

لکھنو : نولکشور ، ۱۸۷۲م /۱۲۷۹ھ، ۳۱۰ ص .

(۲۶۴۸)زندگی نامہ آیۃ اللہ المنتظری : مولانا سیّد حسن عباس رضوی قطرت

(۲۶۴۹)زبدۃ العرب فی لسان العرب (جلد دوم): حکیم سیّد حسن جعفر ایڈیٹر اخبار جوبلی

قواعد عربی، لکھنو : مطبع شوکت جعفری ، ۲۰۸ ص .

(۲۶۵۰) ساحل مراد یعنی شرح قصائد عرفی : ساحل بلگرامی

جمال الدّین محمّد عرفی کے قصائد کا ترجمہ

لاھور : شیخ مبارك علی تاجر کتب ، ۱۹۴۵م ،۳۰ روپے ،۳۸۸ ص .

(۲۶۵۱) ساحل ہاکس بے پر حسین (ع) کا ماتم : محمّد وصی خان

فروری ۱۹۸۳م کو چکوال کے چند اشخاص نے کربلائے معلّی جانے کی غرض سے اپنے آپ کو کراچی میں سمندر کے سپرد کر دیا تھا ، اُن اشخاص کا تذکرہ

کراچی : مشہور آفسٹ پریس، ۱۹۸۳م ،۶ روپے ،۹۴ ص .

(۲۶۵۲) سائنس کے چند پہلو : سیّد حسین

رامن سی وی کی کتاب کا ترجمہ

دھلی : دی ماڈل پریس ،۱۹۶۱م ، ۱۲۵ ص .

(۲۶۵۳) سائنس کے فوائد و اعمال : سیّد کمال الدّین حیدر المعروف به میر محمّد حسین لکھنوی، لارڈ براھم کی کتاب کا ترجمه
حیدرآباد دکن : مطبع سلطانی ، ۱۸۴۳م . (تراجم).

(۲۶۵۴) سانحه کراچی اور سواد اعظم کا اصلی چھره :
۱۹۸۳م کو کراچی میں جو شیعوں کے خلاف ہنگامه آرائی ہوئی اس کی تفصیلات
لاہور : اداره سواد اعظم ، دس روپے ، ۸۰ ص .

(۲۶۵۵) سجة الجواهر : حاجی آل محمّد
علماء کا تذکره (مطلع).

(۲۶۵۶) سبزیاں اُگاؤ : آغا اشرف
لاہور : مقبول اکیڈمی، ساڑھے باره روپے .

* سخن (فارسی): آية الله مرتضی مطهری (م ۱۹۷۹م)

(۲۶۵۷) سخن : ایم اے انصاری
عنوانات : تقوی ، آثار تقوی ، امر بالمعروف و نهی عن المنکر کی حقیقت ، اسلام میں اجتهاد کا مقام ، احیائے فکر دینی ، امام علی(ع) اور اصول عدل ، اسلام میں عدل کی اهمیت، خدا کے رازق ہونے کا مطلب ، اسلام اور علم ، قرآن اور مطالعه کائنات
کراچی : جامعه تعلیمات اسلامی ، ۱۴۱۳ھ/۱۹۹۲م ، ۶۹۵ ص .

(۲۶۵۸) سراج النثر : نجم الحسن نثار
کراچی : کتابخانه نظامی

(۲۶۵۹) سرسیّد احمد : علی عباس حسینی
لکھنو : اداره فروغ اردو ، ایک روپیه

(۲۶۶۰) سفرنامه اظفری گورگانی : سیّد علی عباس
ظهیر اظفری بن سلطان محمّد ولی(م ۱۲۳۴ھ) کا دھلی سے مدراس تک کا سفر
۱۹۶۳م ، ۸۱ ص .

* تاریخ فرشته (فارسی) :

(۲۶۶۱) سلطان التواریخ : مولانا حیدر علی سہسوانی
صرف تیسرے مقالے کا ترجمہ
بجنور : مہر نیمروز پریس ، ۱۳۰۰ھ/۱۸۸۳م ، ایک روپیہ ،۲۲۵ ص .
(۲۶۶۲) سواطع الانوار : مظفر حسین
مولانا سیّد حامد حسین (م ۱۸۸۸م) کی کتاب «عبقات الانوار» -(فارسی)
پر لکھی جانے والی تقاریظ کا مجموعہ
لکھنو : مطلع الانوار ،۱۹۰۵م ،۱۲۴ ص.
(۲۶۶۳) سوانحیات ناصر الملّت : مولانا احمد حسن کاظمینی (مطلع).
(۲۶۶۴) سوانح ذوالجناح :
جارچہ : امیر بک ایجنسی ، ۳ آنے .
(۲۶۶۵) سو باتیں اور سو کی ایک بات : میر صفدر حسین
لاھور : خادم التعلیم پریس ، ۱۹۰۲م ، ۲۸ ص .
(۲۶۶۶) سوشلزم : سبط حسن (م۱۹۸۶م)
فریڈرک اینگلز کی کتاب کا ترجمہ
لاھور : پیپلز پبلشنگ ھاؤس ، ڈیڑھ روپیہ .
(۲۶۶۷) سویت یونین کی بالشویک پارٹی کی تاریخ : احتشام حسین وغیرہ
۱۹۴۵م .
(۲۶۶۸) شاھکار ادب : خوشحال زیدی سرسوی
اردو قواعد ، دھلی : بزم خضر راہ ، ۱۹۷۷م ، ڈھائی روپے .
(۲۶۶۹)شاھین محاذ جنگ پر : آغا محمّد اشرف
۱۹۶۵م کی جنگ پاك و ھند میں بچوں کے کارنامے
لاھور : فیروز سنز ، ڈیڑھ روپیہ .
(۲۶۷۰) شباب لکھنو : احد علی
انگریزی سے ترجمہ ، لکھنو : الناظر پریس ، ۱۹۱۲م .
(۲۶۷۱) شرح اردو نصاب لازمی : علامہ سیّد منیر علی جعفری
ایف اے کے اردو نصاب کی شرح

کراچی : بك لینڈ پبلشرز ، ۱۹۸۶م ، ۱۶ روپے ، ۳۵۰ ص .

(۲۶۷۲) شرح تہذیب : مولانا احمد حسین زنگی پوری
منطق کی مشہور کتاب تہذیب کی شرح (مطلع).

(۲۶۷۳) شرح دیوان امراؤ القیس : مولانا سیّد علی حیدر نظم طباطبائی (مطلع).

(۲۶۷۴) شرح علم حساب : میر ولایت حسین
علی گڑھ : ڈیوٹی بکڈپو ، ایك روپیہ .

(۲۶۷۵) شرح فصول : مولانا سیّد ابوالحسن عرف ابو صاحب (م ۱۳۱۳ھ)
بحث نبوت تك (مطلع).

(۲۶۷۶) شرح قصیدہ سیّد حمیری : مولانا انور حسین (مطلع).

(۲۶۷۷) شرح مکتوب امام رضا(ع) :سیّد احمد علی محمّد آبادی (مطلع)

(۲۶۷۸) شریعت نامہ : عبدالوھاب بنگش
آیۃ اللہ سیّد محمّد کاظم شریعتمداری (م ۱۹۸۶م) کا تذکرہ
لاھور : آیۃ اللہ شریعتمدار کمیٹی ، الٰہی آرٹ پریس ، دس روپے ، ۹۶ ص .

(۲۶۷۹) شعر و زبان : ڈاکٹر سیّد مسعود حسین خان
تنقید ، ۵ روپے .

(۲۶۸۰) شکار بیتی : قمر نقوی
لاھور : مقبول اکیڈمی.

(۲۶۸۱)شمامہ : مولانا سیّد ناصر حسین زیدی
تحقیقی مقالے (پاسد : ۲).

(۲۶۸۲) شمس الضحی : میر صفدر حسین
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۲۹۸ ھ.

(۲۶۸۳) شیر : بخشش عباس
لاھور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۸۰ پیسے .

(۲۶۸۴) شیر کی آپ بیتی : بخشش عباس
لاھور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ایك روپیہ .

(۲۶۸۵) شیطانی گروپ کا اصلی روپ : مولانا سیّد سجاد حیدر شیرازی
آیۃ اللہ شیخ محمّد خالصی (رح) کے بعض عقائد کا ردّ
ملتان : تنظیم تحفظ عظمت اہل بیت ، ۲۴ ص ۔
(۲۶۸۶) شیعیان پاک کے مذہبی مطالبات : سیّد محمّد رضا رضوی
کراچی : پاکستان شیعہ مطالبات کمیٹی ، ۳۲ ص ۔
(۲۶۸۷) شیعیت زندہ باد : سیّد علی شجاع نقوی امروہی
قائداعظم کو صرف اس شرط پر ووٹ جائیں کہ وہ پاکستان بننے پر شیعہ حقوق کا تحفظ کریں
امروھہ : نامی پریس ، ۱۶ ص ۔
(۲۶۸۸)صحائف : قمر نقوی
لاھور: مقبول اکیڈمی ، ۶۵ روپے ۔
* صرف میر (فارسی) : میر سیّد شریف جرجانی (م ۸۱۶ ھ)
(۲۶۸۹)صرف میر : مولانا غلام رضا نجفی (م ۱۹۹۵م)
طلبا کی آسانی کے لئے کتاب کو ۳۴ اسباق میں تقسیم کیا گیا ہے
سرگودھا : ادارہ پاسبان اسلام باب حیدر ساھیوال ، ۱۴۰۶ھ/۱۹۸۶م ، ۱۰ روپے ، ۱۱۲ ص ۔
(۲۶۹۰)صرف و نحو اردو : سیّد قربان علی
لکھنو : ۱۸۷۸م ، ۴۱ ص ۔
(۲۶۹۱)صلاح کار : محمّد علی ردولوی
جنسیات سے متعلق
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ایک روپیہ ، ۱۲۴ ص ۔
(۲۶۹۲)ضابطہ قواعد الحساب : مولوی عصمۃ اللہ بن اعظم بن عبدالرسول سہارنپوری (ذریعہ : ۱۵) ۔
(۲۶۹۳)طبیعات کے بنیادی تصورات : احمد وکیل جعفری
نئی دھلی : مکتبہ جامعہ ، ۲۵ روپے ۔
(۲۶۹۴)طرفۃ العین : مولانا اولاد حسین امروھی (مطلع)۔

(۲۶۹۵)طلسمات حساب : میر عباس
دھلی ، ۱۸۷۷م ، ۸ ص .
* طوفان نوح (ع) (فارسی) : مصطفی زمانی
(۲۶۹۶)دنیا زیر آب : مولانا سیّد بشارت حسین
لاھور : امامیہ کتب خانہ ، ایور گرین پریس لاھور ،۶۴ ص .
* طهران مخوّف (فارسی) :
(۲۶۹۷)طهران مخوّف : مولانا سیّد اعجاز حسین جارچوی
۱۶۴ ص . (ذریعہ : ۱۵).
(۲۶۹۸)طبقات الارض : مرزا مہدی خان کوکب
لکھنو ، ۱۹۱۶م .
(۲۶۹۹)عجائب الاسفار (جلد دوم) : خلیفہ سیّد محمّد حسین
لاھور : دارالاشاعت پنجاب ، ۱۸۹۸م ، ۵۱۶ ص .
(۲۷۰۰)عدل و حکمت : مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری
بنارس : الجواد بکڈپو ،۱۹۵۹م ، ۸۸ ص .
(۲۷۰۱)عربوں کا فن تعمیر : سیّد علی بلگرامی (م۱۹۱۱م)
علی گڑھ : الناظر بکڈپو ، ۴ آنے .
(۲۷۰۲)عرفان صفی : مولانا مرزا بہادر علی حیدرآبادی (مطلع).
* عروض سیفی (فارسی):
(۲۷۰۳)اردو خلاصہ عروض سیفی : ساحل بلگرامی
لاھور : شیخ جان محمّد اللہ بخش تاجران کتب ، ۴ آنے .
* عزاداری از دیدگاہ مرجعیت شیعہ (فارسی) : شیخ علی ربانی
(۲۷۰۴)عزاداری از دیدگاہ مرجعیت شیعہ : مولانا کاظم حسین اثیر جاڑوی
عزاداری سیّد الشھداء کے بارے میں ایک سو سے زائد علماء کے ارشادات
جھنگ : ولی العصر ٹرسٹ رتّہ متّہ ،۱۴۰۹ھ/ ۱۹۸۸م ، ۴۰ روپے، ۲۶۶ ص .
(۲۷۰۵)عقل سلیم : مخمور اکبر آبادی
عقل سلیم کی تعریف اور اس کی اھمیت

لاهور : پاک امریکن انکارپوریشن ،۱۹۵۵م ، ۱۶۷ص .

(۲۷۰۶)علاقه غیر : ممتاز علی عریضی
مصنف کا علاقه غیر کا سفرنامه
راولپنڈی : امامیه سٹوڈنٹس آرگنائزیشن ، ۱۴۰۸ھ/ ۱۹۸۷م ،۱۲ روپے ، ۸۷ ص .

(۲۷۰۷)علم الاقوام (حصّہ دوم) : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
ڈاکٹر بیرن کی انگریزی کتاب کا ترجمه
دهلی : انجمن ترقی اردو ، کورونیشن پرنٹنگ ورکس دهلی ، ۱۹۴۱م ، پونے تین روپے ،۱۶۴ ص .

(۲۷۰۸)علم حساب چکروتی : میر ولایت حسین
علی گڑھ : ڈیوٹی بکڈپو ، ایک روپیه نو آنے .

(۲۷۰۹)علم موسم : میر الطاف حسین
آگره ، ۱۸۷۲م ، ۱۵۰ ص .

(۲۷۱۰)علی گڑھ مسلم یونیورسٹی - کل اور آج : کاظم علی خان
دو مقالے : علی گڑھ یونیورسٹی - قومی یکجہتی کی عظیم الشان ، علی گڑھ مسلم یونیورسٹی ایکٹ ۱۹۷۲م - مغالطے اور اندیشے
لکھنو : نظامی پریس ، ۱۹۷۲م ، ۵۰ پیسے ، ۳۲ ص .

(۲۷۱۱)عید نو روز اور اسلامی تقویم : سیّد رضا لقمان امروهی
کراچی : مسلم پریس ، ۱۹۶۱م ، ۴۸ ص .

(۲۷۱۲)غذا کے ذرائع : عباس موسوی
کراچی : جنرل پبلشنگ هاؤس ، ۶۰ ص .

(۲۷۱۳)غرائب الائمه فیما صدر من عجابهم علی اید الائمه : مولانا سیّد محمّد مرتضی جونپوری (مطلع).

(۲۷۱۴)غزلیات غالب ردیف مع شرح : آغا محمّد باقر (م۱۹۷۲م)
لاهور : شیخ مبارک علی ناشر و تاجر کتب

(۲۷۱۵)غیر معمولی ذہین بچہ : سیّد سبط حسن
روتھ سٹرینگ کی کتاب کا ترجمہ
لاہور: مقبول اکیڈمی ، پنجاب پریس لاہور، ۱۹۶۹م ۲۴، روپے ۴۰۸، ص .

(۲۷۱۶)فتنہ آخر الزمان : مولانا شبیہ الحسنین محمدی
لدھیانہ میں پنجاب شیعہ کانفرنس اور آل انڈیا شیعہ کانفرنس نے ایک جلسہ کیا تھا جس میں ایک قرارداد مولانا سیّد محمّد سبطین سرسوی (م ۱۹۴۷م) کے خلاف پاس کیا تھا اس کا ردّ
جالندھر : ہانڈہ الیکٹرک پریس ، ۷۲ ص .

(۲۷۱۷)فتنہ خالصیت پر پہلا ایٹم بم :
ملتان : تنظیم تحفظ ناموس آل محمّد ، ۲۲ ص .

(۲۷۱۸)فرحت الحساب : میر عباس
دھلی،۱۸۷۷م ، ۴۶ ص .

(۲۷۱۹)فرق اسلامی : سیّدہ رضیہ جعفری
اُن فرقوں کا ذکر جو اسلام کے ابتدائی دور میں ظہور پذیر ہوئے .
عنوانات :اسلام کا پس منظر، عرب کے مذاهب ، عرب میں بت پرستی کا آغاز ، اسلام فرقوں میں کیونکر تقسیم ہوا ، اسلامی فرقے ، اسلامی تو عمر فرقے
لکھنو : امامیہ مشن ، ۱۳۷۵ ھ/۱۹۵۶م ، ۱۴ آنے ، ۹۶ ص .

(۲۷۲۰)فضل الهی : مولانا سیّد عنایت علی شاہ (م۱۹۶۸م)
حکومت برطانیہ کی توصیف و ستائش
لاهور : لال سٹیم پریس ، ۱۹۱۹م ، ۸ ص .

(۲۷۲۱)فضیلت السادات فی ردّ عبدۃ الطغات : مولانا سیّد احمد شاہ (م ۱۹۵۱م)
قاضی نور الحسن ابن قاضی غلام حیدر ساکن کوٹ سعد اللّٰہ خان علاقہ حسن ابدال ضلع اٹک نے ایک رسالہ «تشریح لفظ سیّد» اسلامی پریس لاہور سے چھپوا کر شائع کیا تھا جس میں بتایا تھا کہ لفظ سیّد کسی قوم کا لقب نہیں بلکہ یہ اهل علم کے لئے استعمال کیا جاتا ہے اس کا ردّ
لاهور : پبلک پرنٹنگ پریس ، ۱۹۲۳م ، ۸۹ ص .

(۲۷۲۲)فطرت اور مذہب : مولانا سیّد محمّد ہارون زنگی پوری (ذریعہ : ۱۶).

* ولیم میکڈوگل : The Social Psychology

(۲۷۲۳)فلسفہ اجتماعی : مرزا محمّد ہادی رسوا (م ۱۹۳۱م)

حیدر آباد دکن : جامعہ عثمانیہ (تراجم).

(۲۷۲۴)فلسفۃ الاسلام (جلد دوم) : مولانا سیّد احمد علامہ ہندی (م۱۹۴۷م)

لکھنو : انجمن یادگار علماء ، ۴ آنے .

(۲۷۲۵)فلسفہ الہیات : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰)

مولانا آزاد کے عالم جنون میں لکھے ہوئے افکار کا مجموعہ

لاہور : گیلانی پریس ، ۱۹۴۶م ، ۱۰۴ ص .

(۲۷۲۶)فلسفہ زندگی : مولانا سیّد احمد علامہ ہندی(م۱۹۴۷م)

لکھنو : دارالتبلیغ ، ۱۹۳۹م ، ۳۶ ص .

(۲۷۲۷)فہرست الکتب النادرہ : مولانا سیّد تصدق حسین (م ۱۳۴۸ ھ)

حیدرآباد دکن ، ۱۳۳۲ ھ.

(۲۷۲۸)فہرست کتب :

اُن کتابوں کی فہرست جو کتب خانہ اثنا عشری میں موجود ہیں

دھلی : مطبع اثنا عشری، ۳۴ ص .

(۲۷۲۹)فہرست مخطوطات : سیّد محمود حسن قیصر

اُن مخطوطات کی فہرست جو آزاد لائبریری مسلم یونیورسٹی علی گڑھ میں «ذخیرہ شیفتہ» کے عنوان سے موجود ہیں یہ اُن مخطوطات کی فہرست ہے جو نواب محمّد مصطفی خان شیفتہ (م ۱۸۶۹م) اور حسرتی نواب جہانگیر آباد نے جمع کئے تھے ، کل ۲۲۴ مخطوطات

علی گڑھ : علی گڑھ مسلم یونیورسٹی پریس ، ۱۹۸۲م ، ۱۲۳ ص .

(۲۷۳۰)فہرست مشروح کتب قلمیہ کتب خانہ آصفیہ : سیّد تصدق حسین

حیدر آباد دکن، ۱۳۵۷ ھ .

(۲۷۳۱)فہرست نسخ قلمی سبحان اللہ اورنیٹل لائبریری علی گڑھ : سیّدکامل حسین

عربی، اردو اور فارسی قلمی نسخوں کی فہرست

علی گڑھ : لائبریری کمیٹی مسلم یونیورسٹی ، ۱۹۲۹م ، ۱۳۶ ص

(۲۷۳۲)قائداعظم اور مسلم صحافت (۱۹۳۶م تا ۱۹۴۷م) : سیّد قائم حسین جعفری

(۲۷۳۳)قدیم اردو (جلد اوّل) : ڈاکٹر مسعود حسین خان

پانچ مخطوطات یعنی میناستونتی ، کلام معظم بیجاپوری ، کشف الوجود ، پرت نامہ اور بکٹ کہانی کا متن

تیرہ روپے .

(۲۷۳۴)قصائد خاقانی : سیّد عابد علی عابد(م۱۹۷۱م)

لاھور ، ۱۳۵۸ ھ.

(۲۷۳۵)قصص الانبیاء : مرزا قلیچ بیگ (م۱۳۴۸ ھ)

حیدرآباد دکن : باغبان پبلی کیشنز ، ۱۹۵۶م ، ۵۷ ص .

(۲۷۳۶)قصّہ مہر افروز و دلبر : ڈاکٹر مسعود حسین خان

کربل کتھا کے مصنف کے ہم عصر عیسویخان بہادر کی داستان جو محمّد شاھی دور میں لکھی گئی

تیرہ روپے .

(۲۷۳۷)قندیل : پروفیسر سیّد علی رضا شاہ نقوی

چند مقالات کا مجموعہ

کراچی : جعفریہ انقلابی کونسل ، ۱۹۸۱م ، دس روپے ، ۸۰ ص .

(۲۷۳۸)قواعد اردو و ھندی شارٹ ہینڈ : سیّد محمّد رضا نقوی نصیر آبادی

حیدرآباد دکن : مطبع انوار الاسلام ، ۱۲۴ ص .

(۲۷۳۹)قواعد حسینی : سیّد تفضّل حسین

قواعد فارسی ، کلکتہ ، ۱۸۵۵م ، ۷۸ ص .

(۲۷۴۰)قواعد کلبہ بھاکا : سیّد مسعود حسن رضوی ادیب

لکھنو : کتاب نگر ، ۱۹۶۹م .

(۲۷۴۱)قوانین تجارت : مختار علی نقوی

بی کام کے طلبا کے لئے

کراچی : سرسیّد بک کمپنی ، ۱۹۷۱م ، ۴۴۰ ص .

(۲۷۴۲)قول مظہر : مظہر حسن
منطق - منظوم
عظیم آباد : عظیم المطابع ، ۱۲۸۲ھ/۱۸۶۵م ، ۲۴ ص.

(۲۷۴۳)قومی سیرت کی تشکیل : خواجہ غلام السیدین (م ۱۹۷۱م)
ہندوستانی تہذیبی روایات کی تاریخ اور قومیت کے قدیم ہندوستانی تصوّر کی روشنی میں موجودہ حالات کی مناسبت سے سیرت کی ایسی تربیت اور تشکیل پر زور دیا گیا ہے جس سے وہ مشترکہ تہذیب پیدا ہوتی ہے جو ہندوستانی قومی نظرے کی اساس ہے
علی گڑھ : مسلم یونیورسٹی پریس ، ۱۹۳۸م .

(۲۷۴۴)کارہائے موریات و میلیات (جلد اوّل) : سیّد علی رضا وغیرہ
« سیورج اینڈ ڈریننگ ورکس » کا ترجمہ
حیدرآباد دکن، ۱۹۳۲م ، ۱۹۶ ص .

(۲۷۴۵)کارہائے موریات و میلیات (جلد دوم) : سیّد علی رضا وغیرہ
حیدرآباد دکن ،۱۹۴۳م ،۱۸۲ ص .

(۲۷۴۶)کاشف الحجاب عن مصالح الحجاب للنساء : مولانا سیّد نظیرحسین
(ذریعہ :۱۷).

(۲۷۴۷)کاغذ کی ناؤ : میر محمّدعلی خان میکش
مختصر ڈرامہ ، حیدرآباد دکن : ادارہ ادبیات ، سوا روپیہ ، ۱۲۰ ص .

(۲۷۴۸)کپڑوں کی رنگائی : سیّد برکات الحسن عسکر
کپڑوں کی رنگائی اور چھپائی کے بارے میں معلومات
لاہور ، ۲۸۲ ص .

(۲۷۴۹)کتاب پیمائش : سیّد حیدر حسن
مراد آباد : افضل المطابع ،۱۹۰۵م ، ۱۳۰ ص .

(۲۷۵۰)کدالقلم فی الجذر الاصم : مولانا سیّد محمّد بن نجم العلماء (م ۱۳۳۷ ھ)
(مطلع) .

(۲۷۵۱)کربلا والے : ماسٹر سیّد شریف حسین حیدر پانی پتی
۲۴ کتابوں کی فہرست جنھیں تبلیغ عزا بک ایجنسی کرشن نگر نے شائع کیا
لاہور : تبلیغ عزا بک ایجنسی ، ۱۹۷۱م ، ۴۸ ص .

(۲۷۵۲)کستور لگانے کے طریقے : ابن حسن زیدی
ڈاکٹر گوری کی کتاب کا انگریزی سے ترجمہ جس میں پہاڑی ڈھلوانوں پر کاشتکاری کے طریقے بتانے گئے ہیں
لاہور : پنجاب فارسٹ پبلسٹی ، ۳۷ ص . (تراجم).

(۲۷۵۳)کشف المعضلات فی حل المعمیات : سیّد اولاد حسین شادان بلگرامی
لاہور : شیخ مبارک علی تاجران کتب ، مطبع کریمی لاہور ، ۱۹۲۸م ، ۱۲ آنے ، ۱۲۰ ص .

(۲۷۵۴)کشکول : سیّد غلام حسنین تقوی
شیعہ یتیم خانہ لکھنو کے کوائف
لکھنو : آل انڈیا شیعہ یتیم خانہ ، نظامی پریس لکھنو ،۱۹۲۶م ، ۲۶ ص .

(۲۷۵۵)کشمیری بارہ سنگھا : بخشش عباس
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۶۰ پیسے .

(۲۷۵۶)کفایۃ الحساب شرح خلاصۃ الحساب : مولانا سیّد گلشن علی (م ۱۲۹۱ھ)

(۲۷۵۷)کلیات شاہی : علی عادل شاہ ثانی (م ۱۰۸۳ھ)
زینت ساجدہ نے مرتب کیا
حیدرآباد دکن : اعجاز پرنٹنگ پریس ، ۱۹۶۲م ، (۱۸۶+۱۱۴) ص .

(۲۷۵۸)کنز المنافع اردو خلاصہ رسالہ عبدالواسع : مولانا میرزا محمّد جعفر کشمیری
لاہور : شیخ جان محمّد اللہ بخش تاجران کتب علوم مشرقی ، ۴ آنے .

(۲۷۵۹)کنز مخفی : علامہ رشید ترابی
لکھنو ، ۱۹۲۴م . (مطلع).

(۲۷۶۰)کیا آپ کاروبار کرتے ہیں : اعجاز حسین
کاروبار کی اہمیت اس کے اصول اور مشورے
لاہور : مکتبہ جدید ، ۱۹۵۶م ، ۳۴۷ ص .

(۲۷۶۱)کیا معاویہ صحابی رسول(ص) تھا ؟ : مولانا سیّد شمیم الحسن
بنارس ، ۸ آنے۔

(۲۷۶۲)کیلنڈر یا وقت کی تقسیم اور ھجری سن کی تاریخ : سیّد حسین رضوی
اس رسالے میں ثابت کیا گیا ہے کہ اسلامی سن ماہ ربیع الاول کے مھینے سے شروع ہوتا تھا یزید بن معاویہ وہ پہلا شخص ہے جس نے اس میں تبدیلی کی اس حدیث سے استدلال کیا گیا ہے :
«اوّل من یبدّلُ سنتی رجل من بنی امیہ یُقال لہ یزید»
یہاں سُنّتی کے بجائے سَنتی پڑھا گیا ہے ۔
کراچی : مجلس امامیہ پاکستان ،۴۵ پیسے ،۲۴ ص ۔

(۲۷۶۳)کیمیائے زراعت : مولانا امداد امام
لاھور : پیسہ اخبار ، ایک روپیہ ۔

(۲۷۶۴)گرھائے حساب بزبان اردو : میرعباس دھلوی بن میر غلام علی
۵۶ گر ، گر نمبر ۸ : جتنے روپیہ تولہ ایک چیز ہو اتنی ہی آنے کی پون ماشہ یعنی چھ رتّی
دھلی : مطبع بدر الدجی ،۱۸۷۳م ،۱۶۰ ص ۔
[مصنف کی دیگر کتابیں : چہل حدیث ، توشہ عقبی ، گلدستہ نعت ، مادہ ھائے استخراج التواریخ ، گنجینہ چیستان ، بوجھ پھیلی ، رسالہ شطرنج ، تعبیر نامہ خواب ، عیدی نامہ ، مسافر نامہ اردو ، رسالہ در علم جفر ، کنز النصائح ، لغات الرمل ، مخدوم نامہ جھانیاں جھانگشت ، تشریح الرمل ، کہ مکری]۔

(۲۷۶۵)گزیٹیر ممالك محروسہ سرکار عالی(حصّہ اوّل) : مرزا مھدی خان
آگرہ : مطبع شمسی ، ۱۹۰۸م ، تین روپے ، ۱۶۲ ص۔

(۲۷۶۶)گزیٹیر ممالك محروسہ سرکار عالی(حصّہ دوم) : مرزا مھدی خان
آگرہ : مطبع شمسی ، ۱۹۰۸م ، ۲۹۹ ص۔

(۲۷۶۷)گلشن زراعت : جوّاد علی
لکھنو : ۱۸۷۵م ، ۴۸ ص ۔

(۲۷۶۸)گنڈولا کا آدم خور : قمر نقوی
لاہور : مقبول اکیڈمی ، ۱۵ روپے ۔
(۲۷۶۹)گھر کا درزی : سیّد برکات الحسن عسکر
بچوں کا لباس تیار کرنے کا طریقہ اور نمونے
لاہور : مفید عام پریس ، ۱۹۳۵م ، ۹۶ ص ۔
(۲۷۷۰)لائبریری سائنس اور اصول تحقیق : سیّد جمیل احمد رضوی
اسلام آباد : مقتدرہ قومی زبان ، ۱۹۷۸م ، ۷۰ روپے، ۳۱۷ ص۔
(۲۷۷۱)لغت خیالات : مرزا محمّد عسکری لکھنوی (م ۱۹۵۱م)
یورپ کے سینکڑوں فلسفیوں کے اقوال و نصائح کا ترجمہ
لکھنو : صدیق بکڈپو ، ۶ آنے ۔
(۲۷۷۲)لے سانس بھی آہستہ : رئیس امروہی(م۱۹۸۸م)
مختلف نفسیاتی اور ہیجانی کیفیات پر تبصرہ
کراچی : رئیس اکیڈمی، ۱۹۷۵م ، ۱۴۹ ص۔
(۲۷۷۳)لیکچران الیکٹرسٹی : سیّد عابد علی عابد (م ۱۹۷۱م)
برقیات پر سلسلہ وار تدریسی خطبات
۵۴۰ ص ۔
(۲۷۷۴)مآخذ البداء : مولانا سیّد راحت حسین گوپالپوری (ذریعہ : ۱۹)۔
(۲۷۷۵)مارکسزم اور مسئلہ قومیت : منظر رضوی
جوزف سٹالن کی کتاب کا روسی زبان سے انگریزی کی معرفت ترجمہ
بمبئی : قومی دارالاشاعت، یونیورسل لیتھو ورکس پریس لاہور، ۱۴۸ ص ۔
(۲۷۷۶)مارکسزم پر ایک نظر : مولانا سیّد نصیر حسین نقوی(م ۱۹۸۹م)
مارکسزم کے بارے میں تیس سوالات کے جوابات
لاہور : وفاق علماء شیعہ ، ۱۹۸۴م ، ۲۴ ص ۔
*
A Ground work of Psychology : جے ایف سٹورٹ
(۲۷۷۷)مبادی علم النفس : مرزا محمّد ہادی رسوا (م ۱۹۳۱م)
حیدرآباد دکن: جامعہ عثمانیہ ، ۱۹۲۲م ، ۲۳۵ ص ۔

(۲۷۷۸)مبادی قانون فوجداری : مولانا حسین علی مرزا
سی ایس کنی کی تقاریر کا ترجمہ ، ۳۳ ابواب
حیدرآباد دکن : جامعہ عثمانیہ ، ۹۴۰ ص ۔
* جی تی بارلو : Earth work
(۲۷۷۹)مٹی کا کام : سیّد منظور حسین نقوی
حیدرآباد دکن،۱۹۳۷م ، ۱۸۹ ص ۔
(۲۷۸۰)مسالك الحکماء ترجمہ مناهج الحکماء : مولانا سیّد سبط حسن
مادہ پرست طبقے کی طرف سے پھیلائے ہوئے خیالات کا ردّ
لکھنو : مدرسة الواعظین ، ۴ آنے ۔
(۲۷۸۱)مثنویات حالی : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
لاهور : شیخ مبارك علی تاجر کتب ، ۶ روپے ۔
(۲۷۸۲)مثنوی افشائے راز و عرفان با تمثیل : سیّد احمد شاہ خوارزمی عریضی
مثنوی فارسی میں ہے اور بین السطور ترجمہ بھی خود ناظم نے کیا ۔
۱۳۴۸ ھ ، ۷۰ ص ۔
مولانا محمّد اکرم ردولوی نے تاریخ کہی:
کریما کرم بر ایں اکرم زار — کہ از گلزار احمد روفتہ خار
چو بحر افتاد بر طرز زلیخا — سنش گویم ہم از بحر مصفاً
مظفر شد حسین از پور غم خوار — تو ہم بگزار غم از جام سرشار
(۱۳۴۸ ھ)

آغاز :
الہی خالق مخلوق عالم — نگاہ لطف کن من خستہ حالم
الہی کیا پیدا تو نے جہاں — نگاہ لطف کی چاہتا ہے ناتواں
(۲۷۸۳)مثنوی رموز العاشقین : میر حسن
۱۱۸۸ھ کی تصنیف ہے
جب بھرا درهائے معنی سے یہ طشت — تھے ہزار و یکصد و ہشتاد و ہشت
(۱۱۸۸ ھ)

(۲۷۸۴)مجالس رنگیں : سیّد مسعود حسن رضوی ادیب
لکھنو : نظامی پریس ، ۱۹۲۹م .

(۲۷۸۵)مجالس عشرہ محرم ۱۳۹۶ ھ/ ۱۹۷۶م :
لاہور، کراچی ، سرگودھا ، راولپنڈی ، پشاور اور اسلام آباد میں منعقد ہونے والے عشرہ محرم کا پروگرام
لاہور : پاکستان ٹائمز پریس ، ۱۶ ص .

(۲۷۸۶)مجاهد عرب :
۱۹۱۰م ، ۸ آنے .

* خروج ابا مسلم (فارسی) :

(۲۷۸۷)محاربہ حق / جنگ نامہ ابا مسلم : مرزا رحم علی ششدر عرف مرزا بنّے
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۸۸۷م ، ۱۵۸ ص .
آغاز : بسملہ و خطبہ جملہ سادات عظام و مومنین عالیمقام غلامان حیدرکرار کو واضح ہو کہ ذکر خروج عبدالرحمن ابا مسلم بن خواجہ اسد بن خواجہ جنید بن خواجہ علی مرکب سوار قوم قریش بزبان فارسی زمانہ شاهان ماضیہ عجم میں تحریر ہوا تھا .

(۲۷۸۸)محاربہ کابل و قندھار : سیّد فدا حسین عرف نبی بخش بخاری حیدری
مصنف اس محاربہ میں شجاع درانی کے همراہ تھے
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۳۱۳ ھ/۱۸۹۵م ، ۸۰ ص (ناقص الآخر) .

(۲۷۸۹)محترم مدیر « رضا کار » کے تضاد اور فساد کاجواب : مولانا محمّد اسماعیل (م ۱۹۷۶م)
اشاعت شیخیت میں مولانا مرحوم نے اس کی حمایت کی جب کہ شیخ محمّد صدیق مدیر « رضا کار » نے مخالفت اُس کا ذکر
لائلپور : درس آل محمّد ، ۱۶ ص .

(۲۷۹۰)محرّم کا پروگرام : سیّد قنبر احمد رضوی
لکھنو : امامیہ مشن ، ۱۳۷۹ھ، ۹ پیسے ،۱۲ ص .

* محل خانہ شاهی : محمّد واجد علی شاہ بادشاہ

(۲۷۹۱)محل خانہ شاہی : مرزا فدا علی خنجر لکھنوی
بادشاہ نے خود اپنے قلم سے محلات عظمی کے واقعات ، پریخانے کے حالات ، تعلیم موسیقی کے طریق اور اپنی عشقیہ لائف تحریر کی ہے۔
لکھنو : نامی پریس ،۱۹۳۴م ، ۱۶۰ ص .

(۲۷۹۲)مخاطرات المحاضرات /تلخیص تاریخ الامم الاسلامیہ :مولانا کاظم حسین اثیر جازوی
دور عباسیہ کی تاریخ
لاہور : آزاد بکڈپو ۲۰ روپے ،۶۴ ص .

(۲۷۹۳)مختصر الاشتقاق : مولانا آغا احمد علی
قواعد فارسی، تاریخ تحریر ۱۲۸۷ھ/ ۱۸۷۰م ، فارسی سے خود مصنف کا ترجمہ
۱۲۸۸ھ/۱۸۷۲م ، ۶۰ ص .

(۲۷۹۴)مذاھب اسلامی اور حقیقی اتحاد کی ضرورت : سیّد محمّد رضا رضوی الہ آبادی
کراچی : ادارہ فلاح ملت پاکستان ، کامل پریس کراچی،۱۴ ص .

(۲۷۹۵)مذھب اور سائنس : مولانا مرزا احمد علی(م ۱۹۷۰م)
لکھنو : امامیہ مشن ، سرفراز قومی پریس ، ایك آنہ ، ۴۸ ص .

(۲۷۹۶)مذھب اور عقل : مولانا شیخ فدا حسین (م ۱۳۵۳ ھ) (مطلع).

(۲۷۹۷)مذھبی تصوّرات : مولانا سیّد اختر علی تلھری
عنوانات : مذھب ولامذھبیت ، مذھب اور سائنس ، سائنس کے چند تازہ انکشافات اور مذھب ، مذھب اور اشتراکیت ، مذھب اور انسانی فوز و فلاح کا راستہ ، مذھب اور ادب ، مذھب اور رواداری ، خدا کے مذھبی تصوّر سے ہیوم کا انکار اور اس پر تنقیدی نظر ، معجزات سے ہیوم کا انکار اور اس کی تنقید
لکھنو : سرفراز قومی بکڈپو ، ڈھائی روپے ، ۱۴۲ ص .

(۲۷۹۸)مرآۃ التصوف : سیّد محمود حسن قیصر امروھی
مسلم یونیورسٹی علی گڑھ میں موجود تصوف کے موضوع پر فارسی و عربی

کے مخطوطات کی فہرست
۱۵۲ ص ۔

(۲۷۹۹)مرآۃ الشہود : سیّد محمود حسین بن بخشش حسین
ریاضی سے متعلق ،۱۳۱۳ ھ (آصفیہ)۔

(۲۸۰۰)مراقبہ : رئیس امروھی (م ۱۹۸۸م)
مراقبہ کی اھمیت ، اس کے نفسیاتی اثرات اور کشف و انکشافات کا تعارف
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۵م ، ۱۲۸ ص۔

(۲۸۰۱)مرد خسیس : مولانا سیّد اولاد حسین شادان بلگرامی
لاھور : شیخ مبارک علی تاجر کتب ، ڈیڑھ روپیہ ۔

(۲۸۰۲)مرقع انشاء (حصّہ اوّل) : سیّد محسن ترمذی
امرتسر : راست گفتار الیکٹرک پریس ، ۱۹۲۸م ، ۱۲ آنے ، ۱۲۶ ص ۔

(۲۸۰۳)مرقع تاجپوشی ایڈورڈ ھفتم : سیّد امجد علی اشھری
آگرہ : آگرہ اخبار پریس ، ۱۹۰۵م ، ۸ آنے ، ۱۴۴ ص ۔

(۲۸۰۴)مرّیخ کی سمت : مرزا حسن ناصر
مریخ پر جانے کی انسانی کوشش
لکھنو : اردو پبلشرز ، ۱۹۷۸ م ، ۵ روپے ، ۱۲۰ ص ۔

(۲۸۰۵)مسائل الحیات کے چند قابل شرح امور : مولانا سیّد محمّد رضی زنگی پوری
بنارس : الجواد بکڈپو ،۱۹۵۷م ۔

(۲۸۰۶)مسولینی - فاشیسٹ اور جنگ حبش : خواجہ احمد عباس
مسولینی کے کردار اور اس کے سیاسی اقدامات کے خلاف
دھلی : حالی پبلشنگ ھاؤس ، ۶۰ ص ۔
بحث حول الولایۃ (عربی) : آیۃ اللہ محمّد باقر الصدر (م ۱۹۸۰م)۔

(۲۸۰۷)مسئلہ ولایت پر ایک تفصیلی بحث : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷ م)
کراچی : دارالحکمۃ مسجد نور ایمان ، ۵۸ ص ۔

(۲۸۰۸)مشاهدات : سیّد ناظر الحسن هوش بلگرامی
مصنف نے اس کتاب کے ص ۲۲۴ پر عثمان علی خان نظام حیدرآباد دکن کے متعلق لکھا ہے کہ گو وہ سنی تھے مگر « نجف اشرف اور کربلائے معلٰی کی طلائی ضریحوں کے سامنے بلاناغہ سجدہ ریز ہوتے ہیں
حیدرآباد دکن : انقلاب پریس ، ۱۹۵۰م، ۵۴۴ ص .

(۲۸۰۹)مشرقی وسطی کا معاشی جائزہ : علی یزدانی
کراچی : طارق پریس ، ۱۹۴۹م.

(۲۸۱۰)مشیر عالم ڈائرکٹری : صمصام شیرازی
حیدرآباد دکن.

(۲۸۱۱)مصباح الهدایة الی الخلافة و الولایة : مولانا محمّد حسنین سابقی
اصل کتاب عربی میں ہے جو آیة اللّٰه خمینی (م ۱۹۸۹م)کی تحریر کردہ ہے اس کا فارسی ترجمہ سیّد احمد سجاد فہری نے کیا زیر نظر ترجمہ عربی سے کیا گیا ہے
ملتان : مرکز تبلیغات اسلامی شیعه ، ۳۰ روپے ،۲۰۸ ص .

(۲۸۱۲)مصباح منطق : حکیم فخر الدّین جعفری
بنارس : سلیمانی پریس ، ۱۳۵۲ھ ، ۱۰۸ ص .

(۲۸۱۳)مصوّری کی پہلی کتاب : سیّد برکات الحسن عسکر
برش اور پنسل سے تصویر بنانے کا ہنر
لاهور : گیلانی الیکٹرک پریس ، ۱۹۴۵م ، ۱۲۸ ص .

(۲۸۱۴)مطالعه پاکستان : سیّد سبط جعفر
ایف اے کے طلبا کے لئے سوالاً جواباً
کراچی : شکیل برادرس ۱۹۸۶م ، ۹ روپے ، ۱۱۲ ص .

(۲۸۱۵)مطلع العلوم و مجمع الفنون : واجد علی خان
۲ جلدیں ، لکھنو ،۱۲۸۳ م ، ۳۱۸ ص .

(۲۸۱۶)مظاهر نفس : رئیس امروهی(م ۱۹۸۸م)
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۵م ، ۱۱۲ ص .

(۲۸۱۷)مظلوموں کی فریاد : ڈاکٹر مظہر الحسنین ریاض حیدری
۱۹۰۵م سے ۱۹۶۹م تک ہندوستان میں شیعہ و سنی تنازعہ کے اسباب و عوامل
۳۲ ص ۔

(۲۸۱۸)مظہر الصرف : مولانا سیّد محمّد جواد
عربی قواعد صرف
کانپور : مطبع قیومی ، ۱۹۰۳م ، ۱۱۰ ص ۔

* سرجان بلیك : Use of Life

(۲۸۱۹)معاشرت : نواب میر اسد علی خان
لکھنو : دلگداز پریس ، ۱۹۳۰م ، ۱۹۲ ص ۔

(۲۸۲۰)معاشرتی علوم : ڈاکٹر حسن عسکری رضوی وغیرہ
جماعت ہفتم کے طلبا کے لئے
لاہور : انجمن حمایت اسلام ، ۱۹۸۷م ، تین روپے ۔

* ولیم میکڈوگل : An Introduction to Social Psychology

(۲۸۲۱)معاشرتی نفسیات : مرزا محمّد ہادی رسوا (م ۱۹۳۱م)
حیدرآباد دکن : جامعہ عثمانیہ ، ۱۹۲۷م ، ۴۴۰ ص ۔

(۲۸۲۲)معاون ورکشاپ : سیّد برکات الحسن عسکر
ورکشاپ کے قیام اور اس میں کام کے بارے میں مختلف معلومات
لاہور : سیّد احمد شاہ اینڈ سنز ، حجازی پریس لاہور ، ۱۶۴ ص ۔

(۲۸۲۳)معراج النحو : مولانا محمّد اعجاز حسن محمدی (م ۱۳۵۰م) (مطلع) ۔

* معرفۃ الامام (فارسی) : شیخ محمّد حسن نجفی ابن شیخ ابوالقاسم کاشانی

(۲۸۲۴)ہادی الانام : مولانا صفدر کشمیری
امام کا معنی و امام حق و باطل میں فرق
بمبئی : مطبع مصطفوی ، ۴۰ ص ۔

(۲۸۲۵)معرفۃ العلماء : نواب احمد حسین خان
کانپور : نامی پریس ، ۱۹۰۱م ۔

(۲۸۲۶)معیشت زر : ابن الحسن
انسانی ضروریات ، مبادلہ زر اور اس کے فوائد و نقصانات
لاہور : مکتبہ اردو ، ۶۳ ص .
(۲۸۲۷)مغربی تصانیف کے اردو تراجم : میر حسن ایم اے
مغربی زبانوں کی تصانیف و تألیفات کو اردو زبان میں منتقل کرنے کی انفرادی و اجتماعی کوششوں کا تذکرہ
حیدرآباد دکن : ادارہ ادبیات اردو ،۱۹۳۹م ، سوا دو روپے ، ۱۵۲ ص .
(۲۸۲۸)مغربی تہذیب : آغا شجاعت حسین اختر
اودھ کے شہزادوں کو مغربی تہذیب سکھانے کے لئے لکھی گئی
لکھنو : نامی پریس : ۱۸۹۳م ، ۲۷ ص .
(۲۸۲۹)مفتاح البیان فی علم اللسان : مولانا خواجہ عابد حسین انصاری
قواعد عربی ، پندرہ اسباق
۱۳۰۰ھ ، ۳۲ ص .
(۲۸۳۰)مفتاح الفلسفہ : میرزا محمّد ھادی رسوا (م۱۹۳۱م)
حیدرآباد دکن ، ۱۹۲۹م.
* ایچ ڈبلیو بی جوزف : Introduction to Logic
(۲۸۳۱)مفتاح المنطق (حصّہ اوّل) : مرزا محمّد ھادی رسوا (م۱۹۳۱م)
حیدرآباد دکن ، ۱۹۲۳م ، ۴۹۰ ص .
(۲۸۳۲)مفتاح المنطق (حصّہ دوم) : مرزا محمّد ھادی رسوا (م۱۹۳۱م)
حیدرآباد دکن ، ۱۹۲۳م ، ۳۰۷ ص .
(۲۸۳۳)مفید اشہب : میر پناہ علی
آگرہ ، ۱۸۷۳م ، ۷۹ ص .
(۲۸۳۴)مقدمہ کتاب ترقی و تہذیب مسلمانان : سیّد علی بلگرامی(م ۱۹۱۱م)
« تمدن عرب » کا مقدمہ
حیدرآباد دکن : سہیل دکن پریس ، ۲۷ ص .

(۲۸۳۵)مقناطیس القلوب : سیّد ابوالحسن بن سیّد مہدی
جفر و نجوم ، ۱۹۳۰ ص .

(۲۸۳۶)مکارم الاخلاق : غلام امجد علی خان (م ۱۳۴۰ ھ/۱۹۲۲م) (مطلع).

(۲۸۳۷)مکالمات افلاطون : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
اصل کتاب یونانی زبان میں ہے جوئیسٹ نے اس کا انگریزی ترجمہ کیا . انگریزی سے ترجمہ
دھلی : لبرٹی آرٹ پریس ، ۱۹۸۲م ، ۳۶ روپے ، ۵۰۱ ص .

(۲۸۳۸)مکمل درزی خانہ : سیّد برکات الحسن عسکر
مردانہ ، زنانہ اور بچگانہ لباسوں کی تیاری کی تفصیلات
لاھور، ۱۳۸ ص .

(۲۸۳۹)ملتانی مرثیہ : خلش پیر اصحابی
مرثیے کے آغاز و ارتقا اور ملتانی مرثیے کے بارے میں ایک مبسوط ، معلوماتی اور تحقیقی مضمون
لاھور : پاکستان پنجابی ادبی بورڈ ، ۳۰ روپے ، ۳۲۰ ص .

(۲۸۴۰)منتخب القواعد : جلال لکھنوی
لکھنو : منروا پریس ، ۴ آنے .

(۲۸۴۱)منطق استخراجی : میر عالم علی خان
۱۳۴۱ ھ (آصفیہ).

(۲۸۴۲)منطق ، فلسفہ اور تاریخ : سیّد محمّد تقی
کراچی : ادارہ ذھن جدید ، ۱۹۷۰م ، ۳۷۵ ص .

(۲۸۴۳)موت و حیات کی حقیقت اور حیات نبوی (س) : مولانا مشتاق حسین شاھدی
اُن اشخاص کا تذکرہ جو مرنے کے بعد زندہ ہوگئے
کراچی : قصر مسیّب رضویہ سوسائٹی ، ۷۰ ص .

(۲۸۴۴)موعظہ تقیہ : علامہ سیّد علی الحائری (م ۱۳۶۰ ھ)
تقیہ کے موضوع پر تقریر اور کتاب و سنّت سے دلائل
لاھور : شیعہ ینگ مین سوسائٹی ، سلیم پریس لاھور، ۱۹۲۳م ، ۴۸ ص.

(۲۸۴۵)مولسکا : ڈاکٹر سیّد نعیم الحسن نقوی
حیاتیات ، لاهور : زرین آرٹ پریس ، ۱۹۷۱م۔
(۲۸۴۶)میرے ۵۰ سال - علی گڑھ میں : میر ولایت حسین
کراچی : اورینٹ پبلشرز ، دس روپے ، ۲۳۲ ص ۔
(۲۸۴۷)مادھوپور کا آدم خور : قمر نقوی
لاهور: مقبول اکیڈمی ، ۱۵ روپے ۔
* فونیك ڈبلیو : Elements of Sociology
(۲۸۴۸)مبادی عمرانیات : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
حیدرآباد دکن : جامعہ عثمانیہ ، ۱۹۳۲م ، ۴۲۲ ص ۔
* مظهر العجائب(فارسی) : شیخ فرید الدّین عطار نیشاپوری
(۲۸۴۹)مخزن الغرائب : ایم اے شاهد
منظوم ترجمہ ، مترجم نے ثابت کیا ہے کہ حضرت شیخ شیعہ تھے
کراچی :۱۹۴۱م ، مراد پریس خیرپور، ۸ روپے،۳۹۱ ص ۔
(۲۸۵۰)مخزن الفوائد : محمّد رفیع رضوی موهانی
اوزان و پیمانہ ، ایك روپیہ ۔
(۲۸۵۱)نادر الحساب : میر نادر علی رعد حیدرآبادی
۱۳۲۶ ھ۔
(۲۸۵۲)ناقابل فراموش : دبیر حسین رضوی
اپنی زندگی کی بعض ناقابل فراموش یادداشتیں
لاهور : بیت الارجمند ، ۳۱ ص ۔
* جے بی کوهن : Organic Chemistry
(۲۸۵۳)نامیاتی کیمیا کی درسی کتاب (جلد اوّل) : ڈاکٹر خواجہ حبیب حسن
حیدرآباد دکن : جامعہ عثمانیہ ، ۱۹۲۸م ، ۴۶۸ ص ۔
(۲۸۵۴)نجم الزائر : مولانا سیّد خورشید حسن (مطلع)۔
(۲۸۵۵)نجم الواعظ : مولانا سیّد خورشید حسن
وعظ اور واعظین کے فضائل اور وعظ کے آداب و شرائط

لکھنو : الواعظ صفدر پریس ،۱۸۰ ص ۔
* نحو میر (فارسی) : سیّد شریف جرجانی (م ۸۱۶ ھ)
(۲۸۵۶)نحو میر: مولانا سیّد مظاہر حسن امروھی
ترجمہ منظوم ، ۵۰ ص ۔ (ذریعہ : ۲۴).
(۲۸۵۷)نسلیات اور جنسی انتخاب : ڈاکٹر محشر عابدی
عنوانات : نسلیات یعنی انسانی نسلوں کی تاریخ ، انسان کے اسلاف ، وراثت کی ترکیب و ترتیب ، انسان اور نسلی وراثت ، ماحول کا اثر وارثت پر ، نسلوں کا انحطاط ، شادی اور انتخاب کا مسئلہ
علی گڑھ : انجمن ترقی اردو ، ۱۹۶۳م ، ۴ روپے ،۱۷۲ ص ۔
(۲۸۵۸) نصیحۃ الناصب درردّ : فضیحۃ الکاذب : مولانا محمّد مرتضی بن سیّد حسن علی
۱۹۰۶م ، ۲۰ ص (مطلع).
(۲۸۵۹)نظر النذور: مولانا ناصر حسین جونپوری (م ۱۳۱۳ ھ) (مطلع).
(۲۸۶۰)نظری عمرانیات : پروفیسر انیس الثقلین
کراچی : مشہور آفسٹ پریس ، ۱۹۸۰م ، ۱۹۷ ص ۔
(۲۸۶۱)نفسیات اور ما بعد النفسیات (حصّہ اول): رئیس امروھی(م ۱۹۸۸م)
نفسیات ، لا شعور اور تحت الشعور کے روابط و نتائج کا جائزہ
کراچی : رئیس اکیڈمی، مطبع شاھین کراچی ، ۱۹۷۵م ، ۱۲۸ ص ۔
(۲۸۶۲)نفسیات اور ما بعد النفسیات (حصّہ دوم) : رئیس امروھی(م ۱۹۸۸م)
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۵م ، ۱۱۲ ص ۔
(۲۸۶۳)نفسیات اور ما بعد النفسیات (حصّہ سوم) : رئیس امروھی (م ۱۹۸۸م)
کراچی : رئیس اکیڈمی ، ۱۹۷۵م ، ۱۱۱ ص ۔
(۲۸۶۴)نفسیات عنفوان شباب : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
ایڈورڈ اشپرنگر کی کتاب کا ترجمہ
دھلی : مکتبہ جامعہ ، جاوید پریس ، ۴۱۲ ص.

(۲۸۶۵)نفسیاتی الجھنیں : جعفر عابدی
ماہر نفسیات کے دائرہ کار کی وضاحت اور تجربات و واقعات جو نفسیاتی معالجین نے بیان کئے ہیں
لاہور : کتاب منزل ، ۴۱۶ ص .

(۲۸۶۶)نفسیاتی جائزے : جعفر عابدی
لاہور : کتاب منزل ، ۱۹۶۲م ، ۵۵۶ ص .

(۲۸۶۷)نقاشی عرف پیپر میشی : سیّد مرتضی رضوی
لکھنو : اترپردیش اردو اکاڈمی ،۱۹۸۳م ،۵ روپے ،۱۱۰ ص .

(۲۸۶۸)ننھے منے : انیس قائم جعفری
بچوں کی نفسیات ، لاہور : مقبول اکیڈمی،۴ روپے .

(۲۸۶۹)نوادر یعنی مجموعہ لطائف و ظرائف : مرزا محمّد عسکری
دهلی : ادبی پریس ، ۱۹۳۳م .

* خصائص حسینیہ (فارسی) : شیخ جعفر شوشتری

(۲۸۷۰)نور العین : مرزا احمد حسین
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۳۱۵ھ ، ۳۷۶ ص .

(۲۸۷۱)نور ایمان : مولانا سیّد خیرات احمد
سنی و شیعہ کے درمیان متنازع فیہ مسائل کا حل
لاہور : کتب خانہ اثنا عشری ، حمایت اسلام پریس لاہور، ۴۴۰ ص .

(۲۸۷۲)نوکری اور اس کا فرض : ھادی حسین ھادی
بنارس : سلیمانی پریس .

(۲۸۷۳)ینتھنل ھاتھارن : سیّد عابد علی عابد(م ۱۹۷۱م)
ھاتھارن کی سوانح کا ایک تنقیدی جائزہ
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ڈیڑھ روپیہ

(۲۸۷۴)نیرنگ زمانہ : مولانا اولاد حسین امروھی

(۲۸۷۵)واسوخت امانت : آغا امانت حسن
لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۸۹۱م ، ۳۲ ص .

آغاز :عشق کے حال سے یا رب کوئی آگاہ نہ ہو پاؤں اس راہ میں رکھ کر کوئی گمراہ نہ ہو
غرق بحر غم و اندوہ میں دل آہ نہو حسن یوسف بھی نظر آئے تو کچھ چاہ نہو
مجلس ترقی ادب لاہور نے بھی یہ کتاب ۱۹۶۴م کو شائع کی اس کا پہلا بند یہ ہے :
کیا وہ دن تھے کہ محبّت سے سروکار نہ تھا دام کاکل میں حسینوں کے گرفتار نہ تھا
کسی معشوق کا میں طالب دیدار نہ تھا دل کسی نرگس بیمار کا بیمار نہ تھا
راحت وصل نہ ایذائے غم فرقت تھی رات دن عیش تھا اور دوستوں کی صحبت تھی

(۲۸۷۶)واسوخت سجاد : سیّد اولاد حسین سجاد
فرخ آباد :مطبع لال من ، ۱۳۲۵ ھ
دھلی : اکمل المطابع ، ۱۲۸۸ ھ ، کسی نے تاریخ کہی :
میر عباس نے لکھا واسوخت فکر تاریخ تھی جو مجھ کو کمال
بولا ھاتف بہ سال ختم اُس کا اُس کی تاریخ ہے خیال و خیال
(۱۲۸۸ھ)

نمونہ کلام :
عشق عشاق کی توقیر کیا کرتا ہے عشق اصنام کو تسخیر کیا کرتا ہے
عشق ھر سینہ میں تاثیر کیا کرتا ہے عشق صیاد کو نخچیر کیا کرتا ہے
عشق عشاق کو آزاد بنا دیتا ہے دلبروں کو ستم ایجاد بنا دیتا ہے

(۲۸۷۷)واسوخت : مھدی حسین خان آباد
لکھنو : مصطفائی پریس ،۱۲۶۱ ھ.

(۲۸۷۸)والڈن : علی عباس حسینی
ناول ، ساڑھے چھ روپے .

(۲۸۷۹)وزیر نامہ : امیر علی خان
نوابان اودھ کا تذکرہ
کانپور : نظامی پریس ،۱۲۹۳ھ/۱۸۷۶م ، ۴۳۷۶ ص (لنڈن : ۵۵۶).

(۲۸۸۰)وسیلہ مغفرت : میرزا محمّد حسین فروغ
پشاور : مکتبہ الحجّت ، ۴۰ پیسے .

(۲۸۸۱)ویلڈنگ گائیڈ : سیّد برکات الحسن عسکر
لاہور : مکتبہ رفیق روزگار، ۸۶ ص ۔

(۲۸۸۲)ہاتھی : بخشش عباس
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۶۰ پیسے۔

(۲۸۸۳)ہادی التاریخ : مولانا محمّد باقر دھلوی (م ۱۸۵۷م)
حضرات انبیاء و اہلبیت و بزرگان دین کی تاریخ ولادت و وفات ، مشاہیر تاریخوں کے اعمال اور انہیں پڑھے جانے والے اوراد
دھلی : مطبع جعفریہ ، ۱۷۰ ص ، مصنف کی زندگی میں چھپی ۔

(۲۸۸۴)ہاں بھائی یہ وہی راستہ ہے جو اُنھوں نے اختیار کیا : اکبر پاشا ایڈووکیٹ
ڈاکٹر علی شریعتی کی ایک تقریر کا ترجمہ
گجرات : علی شریعتی فاؤنڈیشن ،۵ روپے ،۲۴ ص ۔

(۲۸۸۵)ہجرت اور جہاد : علامہ عبدالستار تنویر
آیة اللّٰہ مرتضی مطہری (م ۱۹۷۹م) کی ایک تقریر کا ترجمہ
گجرات : جامعة المجتبی سلطان آباد، ۱۹۸۷م ، ۴۰ ص ۔

(۲۸۸۶)ہجرت و جہاد : سیّد ذوالفقار علی زیدی
کراچی : دائرة التبلیغ اسلامی پاکستان ، ۱۹۸۷م ، ۶۲ ص ۔

(۲۸۸۷)ہدایت نامہ تنبیہہ المصلین ہادی المضلین ... الضالین : مولانا امداد علی خان امداد ، قاری حافظ سیّد جعفر علی (م ۱۸۹۶م) کے بعض خیالات کا ردّ
۲۴ ص ۔

(۲۸۸۸)ہدایة ناصریہ : مولانا محمّد رضی بہادر (م ۱۲۸۱ھ) (مطلع)۔

(۲۸۸۹)ہر دلعزیزی : جعفر عابدی
ہر دلعزیز بنانے کی خواہش کا نفسیاتی تجزیہ اور اس کے حصول کے طریقے
لاہور : کتاب منزل ،۵، ۳۰ ص ۔

(۲۸۹۰)ہر قسم کے شربت و عرق بنائیے : سیّد برکات الحسن عسکر
لاہور : عسکر اینڈ کمپنی ، مقبول عام پریس لاہور، ۴۸ ص ۔

(۲۸۹۱)ہرن اور بارہ سنگھا : بخشش عباس
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ۷۵ پیسے ۔
(۲۸۹۲)ہمارا آسمان : آغا شاعر قزلباش دہلوی (آصفیہ).
(۲۸۹۳)ہماری ازدواجی تہذیب : سیّد محمّد رضا الہ آبادی
کراچی : ادارہ فلاح ملّت پاکستان ، ۳۰ پیسے ، ۲۰ ص ۔
(۲۸۹۴)ہماری تہذیبی میراث : سفارش حسین رضوی
ہندوستانی تہذیبوں کا ذکر ، اس کے دو پہلو تاریخی و ادبی
نئی دہلی : جامعہ نگر ، ۱۹۷۰م ، ۷ روپے ، ۲۸۸ ص ۔
(۲۸۹۵)ہم اور جنسیات (جلد اوّل) : جعفر عابدی
مغربی ماہرین جنسیات کے منتخب مضامین
لاہور : کتاب منزل ، ۱۹۵۶م ، ۴۱۵ ص ۔
(۲۸۹۶)ہم اور جنسیات (جلد دوم) : جعفر عابدی
لاہور : کتاب منزل ، ۱۹۵۶م ، ۳۲۰ ص ۔
(۲۸۹۷)ہم کیسی نسل تیار کر رہے ہیں : پروفیسر سیّد زین العابدین
کراچی : مشہور آفسٹ پریس ، ۱۲ ص ۔
* : Civilization in Ancient India
(۲۸۹۸)ہندوستان قدیم کی تہذیب : سیّد امجد علی اشہر
لاہور : خادم التعلیم سٹیم پریس ، ۱۹۰۸م ، ۱۹۱ ص ۔
* : Status of Woman in India
(۲۸۹۹)ہندوستان میں عورت کی حیثیت : صغرا مہدی
عنوانات : عورت اور قانون ، اقتصادی زندگی میں عورتوں کے لئے مواقع ان کا رول اور ان کے حقوق ، سیاسی حیثیت - عورتوں کی فلاح و ترقی کے لئے پالیسیاں اور پروگرام
نئی دہلی : ترقی اردو بیورو ، ۱۹۸۰م ، ۹ روپے ، ۲۶۸ ص ۔
(۲۹۰۰)ہندوستانی قومیت اور قومی تہذیب (حصّہ اوّل) : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
ہندوستان کے موجودہ دور پر قدیم ہندوستانی تہذیب کے اثرات کا جائزہ

دھلی : دیال پریس ، ۱۹۴۶م ،۳۱۲ ص .

(۲۹۰۱)ھندوستانی قومیت اور قومی تہذیب (حصّہ دوم) : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
ھندوستانی تہذیب پر مغلوں کے اثرات
دھلی : دیال پریس ، ۱۹۴۶م ،۳۱۴ ص .

(۲۹۰۲)ھندوستانی قومیت اور قومی تہذیب (حصّہ سوم) :ڈاکٹر سیّد عابد حسین
ھندوستانی تہذیب پر انگریزوں کے اثرات
دھلی : دیال پریس ، ۱۹۴۶م ، ۳۱۰ ص .

(۲۹۰۳)ھندوستانی مسلمان - آئینہ ایام میں : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
۸ روپے .

(۲۹۰۴)یہ باتیں جب کی ہیں : فاضل مشہدی ابن محمّد شاہ
مصنف کی۱۹۰۳م سے ۱۹۴۷م تک کی سرگزشت
لاھور : تخلیق مرکز ، ۱۹۷۳م ، ۵ روپے، ۱۳۶ ص .

(۲۹۰۵)یہودیوں کی کہنہ اور تاریخی اسلام دشمنی : مولانا میرزا صفدر حسین مشہدی
پشاور : مکتبہ الحجّت ، ۶۰ پیسے .

فلسفه دعا

(۲۹۰۶)اسرار الدعاء : سیّد عابد حسین رضوی

لاہور : دارالدعاء عابد منزل ، غزالی آرٹ پریس لاہور ، ۴۸ ص .

(۲۹۰۷)تحقیق دعا : مولانا سیّد محمّد مجتبی نوگانوی (م۱۹۵۸م)

دهلی : انصاری برقی پریس ، ۱۳۵۹ ھ ، ۵ آنے ، ۸۸ ص .

* عمدة الداعی(عربی) :شیخ الاسلام ابو العباس احمد بن فهد الحلّی

* عمدة الداعی(فارسی) : علامه نصیر الدّین محمّد بن عبدالکریم انصاری

(۲۹۰۸)ثمرة الساعی ترجمه عدة الداعی : مولانا محمّد باقر (فاضل عربی)

فارسی سے ترجمه ، مولانا باقر کے والد مولانا غلام عباس نے شائع کی

عنوانات : دعا کس کو کہتے ہیں اور اس کے فوائد و منافع ، دعا کی طرف ترغیب دلانے کا بیان ، دعا قبول ہونے کے اسباب ، کیفیت دعا

لاہور : جارج سٹیم پریس ، ایك روپیه ، ۴۰۸ ص .

(۲۹۰۹)حسن طلب : مولانا سیّد زوار حسین نوگانوی

مراد آباد ، دائرة الاشاعت نوگانواں ، تین روپے .

(۲۹۱۰)حقیقت دعا : مولانا علی اصغر

عنوانات : دعا کا مفہوم اور مطلب : دعا کی افضیلت اور اہیمت ، شرائط و آداب دعا ، اوقات استجابت دعا ، دعائیں مستجاب نه ہونے کی وجہیں ، دعا کی قبولیت میں تاخیر اور اس کے اسباب ، طریقه دعا

کراچی : سپر آرٹ پریس ، ۱۹۷۶م ، تین روپے ،۶۸ ص .

(۲۹۱۱)سبیل الدعا : سیّد عابد عباس رضوی

فلسفه دعا اور صحیفه سجادیه سے چند دعائیں

لاہور : دارالدعا عابد منزل ، غزالی آرٹ پریس لاہور،۷۲ ص .

(۲۹۱۲)فلسفہ تاثیر دعا اور زیارت قبور : حکیم سیّد مظفّر حسین
شیخ بو علی سینا نے اپنے ایک مکتوب میں شیخ ابو سعید ابوالخیر کو جو دعا کے بارے میں لکھا تھا اس کا ترجمہ
حیدرآباد دکن : تاج پریس ، ۱۵ ص .

(۲۹۱۳)فلسفہ دعا یعنی ذریعہ انقلاب : سیّد جعفر حسین نقوی
عنوانات : غیبی طاقت ، اس کا وجود اور صفات ، خاص ادعیات اور ان کے فوائد ، آداب دعا
فیروز پور : امرت الیکٹرک پریس، ۱۳۶۰ھ/۱۹۴۱م ، ۱۳۶ ص.

(۲۹۱۴)مسئلہ دعا : علامہ سیّد علی نقی(م۱۹۸۸م)
لکھنو : امامیہ مشن ، ۱۳۶۲ھ، ایک آنہ ، ۱۲ ص .

ادعیہ اوراد و وظائف

(۲۹۱۵)احکام الائمہ : مولانا مرزا حسن علی
۱۲۶۱ ھ/۱۸۴۷م (مطلع).

(۲۹۱۶)اختیارات : مولانا سیّد احمد علامہ ہندی (مطلع).

(۲۹۱۷)ادعیہ ماثورہ : مولانا سیّد ذاکر حسین ابن مولانا علامہ سیّد حامد حسین
لکھنو : سرفراز حسین تاجر کتب چوھدری مُحلّہ ، ڈھائی روپے، ۴۳۴ ص .

(۲۹۱۸)اذکار الذاھدین : مولانا حکیم سیّد علی ضامن شوق بن سیّد علی اوسط
مطبع حق نما ، ۱۲۸۲ ھ، ۵۲ ص ، مرزا مسیتاعیش نے تاریخ کہی :

جان تقوی را توانائی فزود — بہر نفس مژدہ شد آب حیات
نفع بخش خلق شد ایں مختصر — چوں دو حرف کن کہ فیض کائنات
زد ندا روح القدس ناگہ ز چرخ — کار زاھد باقیات الصالحات

(۱۲۸۲ ھ)

(۲۹۱۹)اردو ترجمہ دعائے کمیل :
تہران : سازمان تبلیغات اسلامی روابط بین الملل ایران ، ۱۴۰۴ ھ، ۳۰ ریال ،
۳۷ ص .

(۲۹۲۰)ارشاد الزائرین : شیخ جعفر حسین
لکھنو : نظامی پریس ، ایک روپیہ ، ۲۴۴ ص .

(۲۹۲۱)اسباب النجاۃ : مولانا فرزند علی
دھلی : مطبع یوسفی، ساڑھے چار روپے ،۱۵۲ ص .

(۲۹۲۲)استخارہ جعفری : غلام عباس
سہارنپور .

(۲۹۲۳)استخارہ سجادیہ :
لاہور : شیعہ جنرل بک ایجنسی ،۱۹۵۵م ،۶ آنے ،۲۲۳ ص .

* مظہر العجائب (فارسی) :
(۲۹۲۴) اسرار الغرائب : مولانا میر محمود علی لائق
ناد علی (ع) پڑھنے کے جملہ طریقے
حیدرآباد دکن : کتب خانہ حیدری ، ۴ آنے ، ۴۸ ص .

* لئالی مخزونہ و جواہر مصئونہ (فارسی): احمد بن عباس یزدی
(۲۹۲۵)اسرار مکنونہ : مولانا خواجہ عابد حسین انصاری(م۱۹۱۲م)
لاہور : افتخار بکڈپو ، بارہ روپے ،۱۳۶ ص .
(۲۹۲۶)اسم اعظم : مولانا سیّد مقبول احمد دہلوی (م۱۹۲۱م)
لاہور : افتخار بکڈپو کرشن نگر، گیلانی پریس لاہور، سوا روپیہ ،۳۲ ص .
(۲۹۲۷)اعمال جعفریہ : مولانا سیّد علی انصر زیدی
بارہ مہینوں کے اعمال و ادعیہ ، کانپور، مطبع کاظمی ،۱۳۳۱ ھ، ۸۸ ص
طالب حسین طالب نے تاریخ کہی :

بہر اعمال ایں رسالہ ہر آئینہ معتبر ذریعہ
تألیف نمود سیّد انصر ذیجاہ و جلالت رفیعہ
شد طالب سال طبع طالب دل گفت کہ نسخۃ الشریعہ

(۱۳۳۱ ھ)

(۲۹۲۸)اعمال رمضان المبارک : ڈاکٹر ایم ایچ حسینی
کراچی : ایجوکیشنل پریس ، ۱۶ ص .
(۲۹۲۹)اعمال روز عاشورا و اربعین : مولانا سیّد مقبول احمد دہلوی(م۱۹۲۱م)
دہلی : مقبول پریس ، ۷۲ ص .
(۲۹۳۰)اعمال عاشورا :
مولانا مفتی سیّد اشرف حسین رضوی نجفی امروہی کی مصدقہ
کراچی : دائرہ تبلیغ شریعت، عباسی پریس کراچی،۱۳۷۳ھ،۳۲ ص .

(۲۹۳۱)اعمال عاشورا : مولانا سیّد نواب حسن زیدی
لاہور : رباط امامیہ ، ۱۹۶۹م ، ۵۰ پیسے ، ۴۸ ص .
(۲۹۳۲)اعمال عاشورا : آغا سیّد ابوالفضل رضوی
لاہور : پنجاب شیعہ مشن ، پرکاش سٹیم پریس لاہور ، ۱۶ ص .
(۲۹۳۳)اعمال عاشورا اور اربعین : مصدقہ نجم الملت
لکھنو : الواعظ صفدر پریس ، ۱۶ ص .
(۲۹۳۴)اعمال عاشورہ و اربعین :
راولپنڈی : ڈسٹرکٹ پاکستان شیعہ کانفرنس، ہمدرد پریس راولپنڈی ،۱۶ ص .
(۲۹۳۵)اعمال العاشورہ و الاربعین :
سہارنپور : مطبع چشمہ کوثر ، ۱۳۱۳ ھ، ۱۳۲ ص .
(۲۹۳۶)اعمال عاشورہ و اربعین مع اسناد :
مراد آباد : شیعہ دائرۃ الاشاعت نوگانواں ، چھ پیسے .
(۲۹۳۷)اعمال عاشورا و اربعین / پروانہ جنت : سیّد ہدایت حسین رضوی
لکھنو : الواعظ صفدر پریس ، ۱۳۵۸ ھ ، ۴ آنے ، ۲۸ ص .
(۲۹۳۸)اعمال لیلۃ القدر : مولانا سیّد منظور حسین نقوی
لاہور : انجمن اتحاد المومنین اچھرہ ، ایک روپیہ ، ۳۲ ص .
(۲۹۳۹)اعمال ماہ رجب المرجّب : مولانا سیّد افتخار حسین نقوی
اعمال رجب کو مختلف عنوانات کے ساتھ بیان کیا گیا ہے ۲۲ رجب المرجّب کو جو لکڑھارے کی کہانی پڑھی جاتی ہے اس کی نفی کی گئی ہے
ملتان : تنظیم سپاہ حیدری ، ۸۰ ص .
(۲۹۴۰)اعمال ماہ مبارک رمضان :
سہارنپور : مطبع چشمہ کوثر ، ۱۳۱۱ ھ، ۳۲ ص .
(۲۹۴۱)اعمال ماہ رمضان : علامہ سیّد علی نقی نقوی (م ۱۹۸۸م)
آیۃ اللہ سیّد محسن الحکیم کے عملیہ کے مطابق اعمال کا ذکر
کراچی : زیدی بکڈپو کھارادر ، چھ روپے ، ۱۲۸ ص.

(۲۹۴۲)اعمال المتقین : عبداللہ
دعائے مشلول و دعائے عدید ترجمہ مع متن
کراچی : سلیمانی مشن ۳، آنے ۳۲، ص ۔

(۲۹۴۳)اعمال المتقین : مرزا محمّد حسین
اعمال ماہ رمضان و زیارت آخر روز عاشورا
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۳۱۲ ھ، ۳۶ ص ۔

(۲۹۴۴)اعمال محرّم و اربعین : مولانا خواجہ عابد حسین (مطلع)۔

(۲۹۴۵)انوار اعمال : مولانا سیّد قمر عباس قمر زیدی
اعمال شب قدر، اعمال عاشورا اور دیگر دعائیں
کراچی : مکتبہ معراج ادب ، ۲ روپے ، ۸۰ ص ۔

(۲۹۴۶)اوراد المتقین : مولانا سیّد ابوالخلیل راحت حسین رضوی (ذریعہ : ۲۶)۔

(۲۹۴۷)انیس المومنین : محمّد ابن عبدالوهاب
بمبئی ، ۱۲۹۵ھ ۔

(۲۹۴۸)انیس الناسکین : سیّد عابد علی رضوی
نیروبی ، ۱۳۹۳ھ/۱۹۷۳م ۔

(۲۹۴۹)بیبیاں پاك دامناں مع زیارات چهارده معصومین (ع) : پروفیسر ڈاکٹر مسعود رضا خاکی
لاهور : افتخار بکڈپو ، نامی پریس لاهور ، سوا دو روپے ۳۲، ص ۔

(۲۹۵۰)پروانہ جنت : مولانا سیّد راحت حسین بھیکپوری (مطلع)۔

(۲۹۵۱)تحفة الحاجات : مولانا غلام علی بن اسماعیل بھاونگری (ذریعہ : ۳)۔

(۲۹۵۲)تحفة الحاجتین : سیّد محمّد تقی بن سیّد صادق علی بن سیّد حیدر علی بن سیّد جمال علی سرسوی
عنوانات : حالات تقدیر و فضیلت دعا، دعاهائے حاجات ، نمازهائے حاجات ، عریضہ هائے حاجت اسم اعظم و خواص اسمائے حسنی
۱۲۹۹ ھ ، ۱۱۲ ص ، میر عسکری حسن ضیاء نے تاریخ کهی :
صد شکر کہ ہوئی کتاب تحفہ تألیف بر آئیں جو حاجتیں دلوں کی تھیں وہ سب

کس طرح نہ ہو گلزار کو اس پر رشک　　مضمون ہیں شگفتہ اور رنگیں مطلب
ہر باب ہوا باب گلستان کا جواب　　ہر فصل بھی فصل گل ہے داد طلب
کیا مصرعہ تاریخ بھی رنگیں نکلا　　سرسبز ضیا تہال امید ہے اب
(۱۲۹۹ ھ)

(۲۹۵۳)تحفة العابدین : (ذریعہ : ۱۳).

(۲۹۵۴)تحفة المومنین : مولانا غلام علی ارشد
لاہور : مکتبہ سجادیہ ، ۱۹۹۱م ۴۵، روپے ، ۲۶۴ ص .

(۲۹۵۵)تحفة المومنین (حصّہ اوّل) : مولانا سیّد منظور حسین نقوی
اعمال لیلة القدر ، مسائل اعتکاف کا بیان
لاہور : نذیر پرنٹنگ پریس ، ۵ آنے ، ۳۹ ص .

(۲۹۵۶)تحفة المومنین : مولانا غلام محمّد تقی خان
مدراس : اوقات سرکار عباسی عاشورہ خانہ، ماڈل آرٹ پریس مدراس،۶۴ ص .

(۲۹۵۷)تحفہ ماہ صیام :
لاہور: انصاف پبلشنگ کمپنی، انصاف پریس لاہور، ۱۹۵۴م ، ۸ ص .

(۲۹۵۸)تذکرہ الانسانیہ : مولانا علی حسین زنگی پوری (م ۱۳۱۰ ھ) (مطلع) .

(۲۹۵۹)ترجمہ دعائے کمیل : سیّد وزیر الحسن عابدی
لاہور : سن رائز پیکجز، ۱۴۰۲ ھ، ۴ روپے ، ۸۵ ص .

(۲۹۶۰)ترجمہ صحیفہ علویہ : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
امیر المومنین (ع) کی دعاؤں کا مجموعہ جنہیں رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم نے آپ کو تعلیم دیں یا آپ نے دور ابتلا میں اپنے اصحاب کو تعلیم کیں
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس لاہور ، ۳۱۲ ص .

(۲۹۶۱)ترجمہ صحیفہ کاملہ : مولانا سیّد علی بن مولانا سیّد محمّد باقر
شروع میں مندرجہ ذیل عنوانات پر ذیل کے علماء کے مضامین ہیں :
۱- تاریخ صحیفہ کاملہ از مولانا مرزا احمد حسن کاظمینی (م۱۹۶۴م)
۲- صحیفہ کاملہ کی عظمت از مولانا سیّد محمّد صادق
۳- مقدمہ صحیفہ کاملہ از مولانا سیّد سبط الحسن ہنسوی(م ۱۹۷۸م)

۴- مقدمہ صحیفہ سجادیہ از مولانا سیّد محمّد ہارون (م۱۹۲۰م)
۵- صحیفہ کاملہ از مولانا سیّد نجم الحسن کراروی(م ۱۹۸۲م)
لاہور: مکتبہ رضویہ ، ۳۱۰ ص .

(۲۹۶۲)ترجمہ مناجات خمسہ عشر : مولانا محمّد باقر (فاضل عربی)
امام زین العابدین علیہ السّلام کی پندرہ مناجات
لاہور : جارج سٹیم پریس ، ۵۶ ص .

(۲۹۶۳)تسبیح فاطمہ مع اضافہ : مولانا سیّد آغا مہدی
کراچی : رحمت اللّٰہ بك ایجنسی ۳، روپے ،۶۳ ص .

(۲۹۶۴)تعقیبات نماز : مولانا سیّد نذر محمّد (م ۱۹۶۸م)
مولانا سیّد صغیر حسن دہلوی ، مولانا سیّد محمّد مہدی بلتستانی اور مولانا غلام مہدی بلتستانی کی نظرثانی کے بعد
لاہور : افتخار بکڈپو ، نامی پریس لاہور،۲۲۴ ص.

(۲۹۶۵)تہذیب دعا : مولانا سیّد نذر حسن گوپالپوری
لاہور : امامیہ مشن پاکستان ،۱۹۶۳م ،۴۴ پیسے ، ۵۶ ص .

(۲۹۶۶)جامع زیارات : مولانا سیّد رضی جعفر
کراچی : احمد بکڈپو ، ۱۸۹ ص .

(۲۹۶۷)جلاء الایمان : خواجہ فیاض حسین انصاری
ماہ رمضان کے اعمال و ادعیہ (ذریعہ : ۵).

(۲۹۶۸)جواہر بہیہ ترجمہ صحیفہ رضویہ : مولانا سیّد شریف حسین شمس سبزواری بھریلوی
شیخ صدوق (م ۳۸۱ ھ) کی کتاب « عیون اخبار الرضا » کی ایك دعا کا ترجمہ
لاہور : رفاہ عام پریس ، ۱۳۲۱ھ/۱۹۰۵م ،۲۴ ص.

(۲۹۶۹)چودہ معجزے :
چودہ معجزات ، مناجات اور زیارات
کراچی : محفوظ بك ایجنسی، ساڑھے تین روپے ،۸۰ ص .

(۲۹۷۰)حرزا المصائب : مولانا خواجہ فیاض حسین (م ۱۹۱۲م)
دعائے سباسب (ذریعہ : ۶).
(۲۹۷۱)حرزِ معلول : مولانا خواجہ فیاض حسین انصاری(۱۹۱۲م)
دعائے مشلول مع ترجمہ (ذریعہ : ۶).
(۲۹۷۲)حصن حصین فی خواص سورۃ یسین : سیّد مظفر علی خان جانستھی (م ۱۳۵۴ھ) (ذریعہ : ۷).
(۲۹۷۳)حل لغات الصحیفۃ السجادیہ : مولانا سیّد اختر حسین عظیم آبادی
صحیفہ سجادیہ کا ترجمہ اور اس کے بعض مشکل مقامات کا حل(ذریعہ :۷).
(۲۹۷۴)خدائی کفر شکن میزائل - سفینہ آل محمّد : سیّد احمد علی شاہ نقوی اٹکی
دعائے سباسب ، دعائے اسم اعظم ، دعائے سیفی ، دعائے مشلول اور دعائے اویس قرنی ترجمہ مع متن
اٹک ، سوا روپیہ ، ۹۶ ص .
(۲۹۷۵)خزینہ عملیات /درج گوھر : حکیم مولانا سیّد تجمل حسین شاہ نقوی
لاھور : کتب خانہ حسینیہ ، ۸۴ ص .
(۲۹۷۶)خمسہ طیبہ : سیّد خضر عباس
دعائے زیارت امام حسین (ع) ، دعائے عہد ، دعائے ندبہ ، دعائے جامعہ اور دعائے الامان
لائلپور: سبط زھر اکیڈمی درآباد سندیلیانوالی، ۱۳۹۳ھ/۱۹۷۳م ، ۲ روپے ، ۱۲۲ ص .
(۲۹۷۷)درود طوسی : مولانا سیّد تصدق حسین رضوی
دعائے رفع تپ ، دعائے کمیل ، دعائے جوشن کبیر و صغیر ، پہلی اور چوتھی دعا کا ترجمہ اردو میں جب کہ باقی دو کا فارسی زبان میں
لکھنو : نولکشور پریس ، ۱۳۱۷ ھ.
(۲۹۷۸)دعا اور دوا : سیّد محمّد سبطین نقوی
پنڈدادنخان : انجمن غلامان اسلام پٹن وال ،۱۹۸۷م ، ایک روپیہ ،۱۶ ص .

(۲۹۷۹)دعا و تعقیبات : مولانا سلمان احمد چشتی

(۲۹۸۰) دعائے ابو حمزہ ثمالی : سیّد حسین مرتضی

کراچی : امامیہ سٹوڈنٹس آرگنائزیشن ،۵ روپے،۸۴ ص .

(۲۹۸۱)دعائے اسم اعظم :

دهلی : مقبول پریس موری دروازه ، ۴۸ ص .

(۲۹۸۲)دعائے امام برائے محافظین اسلام : مولانا سیّد محمّد ھارون (م ۱۹۲۰م)

سرگودھا : مکتبہ المبلغ ،۱۹۶۵م ، ثنائی پریس سرگودھا ،۱۶ ص .

(۲۹۸۳)دعائے توسّل : محمّد علی اخوند پرکوتوی

لاهور : پاکستان پرنٹنگ ورکس ،۴۸ ص .

(۲۹۸۴)دعائے توسّل :

دعائے توسّل چاردہ معصوم (ع) مع ترجمه

کراچی : پیر محمّد ابراهیم ٹرسٹ، ۲۵ پیسے ،۱۶ ص.

(۲۹۸۵)دعائے تہیلات :

کراچی : مکتبة الشہباز، ایك روپیه ،۲۲ ص .

(۲۹۸۶)دعائے جوشن صغیر : مولانا میر سیّد علی

مطبع کارنامه ،۱۲۸۴ھ ،۳۴ ص .

(۲۹۸۷)دعائے سباسب : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۹۲۱م)

کراچی : محفوظ بك ایجنسی، ڈھائی روپے ،۶۴ ص .

(۲۹۸۸)دعائے سباسب :

لاهور: کتب خانه اثنا عشری، حمایت اسلام پریس لاهور، ۵۰ پیسے ، ۴۸ ص .

(۲۹۸۹)دعائے سمات : مولانا میر سیّد علی

لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۸۹۱م ، ۲۶ ص

(۲۹۹۰)دعاءُ العهد مع نماز پنجگانه : مولانا سیّد منظورحسین نقوی

لاهور : انجمن اتحاد المومنین ، آفتاب عالم پریس لاهور ، ۶۴ ص .

(۲۹۹۱)دعائے کمیل : مولانا سیّد صفدر حسین نجفی (م ۱۹۸۹م)

لاهور : ۱۹۸۴م ، ۳۰ ص .

(۲۹۹۲)دعائے کمیل : مولانا سیّد مقبول احمد (م ۱۹۲۱م)
کراچی : محفوظ بك ایجنسی ، ڈیڑھ روپیہ ،۶۴ ص .
(۲۹۹۳)دعائے کمیل مترجم :
کراچی : جامعہ تعلیمات اسلامی ، العباس پرنٹرز کراچی ، ۵۳ ص .
(۲۹۹۴)دعائے مشلول مع ترجمہ :
شروع میں مولانا سیّد راحت حسین بھیکپوری کا مقدمہ
دھلی : مقبول پریس ، ۱۳۳۵ ھ ، ۷۰ ص.
(۲۹۹۵)دعائے مشلول : مولانا سیّد ظفر مہدی
کراچی : محفوظ بك ایجنسی ، سوا روپیہ ، ۵۶ ص .
(۲۹۹۶)دعائے مشلول : مولانا سیّد ظفر حسن نقوی (م ۱۹۸۹م)
کراچی : عباسی پریس ، ڈھائی آنے ،۲۴ ص .
(۲۹۹۷)دعائے نور مع ناد علی صغیر و کبیر : مولانا سیّد محمّد جعفر زیدی (م۱۹۸۰م)
لاھور : افتخار بکڈپو ، پنجاب نیشنل پریس لاھور ، ۲۵ پیسے
(۲۹۹۸)دعائے نور :
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۴ آنے ، ۳۲ ص .
(۲۹۹۹)دعائے نور مترجم : مولانا سیّد نجم الحسن کراروی (م ۱۹۸۲م)
دعائے نور ، دعائے ظھور ، دعائے عافیت ، ناد علی کبیر ، دعائے نور صغیر ، دعائے وسعت رزق وغیرہ
۴۸ ص .
(۳۰۰۰)دعائے نور : مولانا سیّد مرتضی حسین (م ۱۹۸۷م).
دعائے نور (کبیر و صغیر) ، دعائے مغفرت ، دعائے طلب حاجت
کراچی : محفوظ بك ایجنسی، سوا دو روپے .
(۳۰۰۱)دلیل الزائرین : مولانا سیّد صفدر حسین رضوی
علامہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ) کی کتب زاد المعاد اور تحفة الزائرین سے اخذ کی گئیں ہیں
کراچی : عباسی لیتھو آرٹ پریس ، ۱۹۵۳م ، ۳۳۶ ص .

(۳۰۰۲)دو ثواب : پروفیسر سیّد زین العابدین
کراچی : ۳۲ ص .
(۳۰۰۳)ذریعة النجات : سیّد صغیر حسین زیدی
اس سے پہلے دعاؤں کا یہ مجموعہ نواب محمّد علی خان قزلباش نے شائع کیا بعد ازاں ۱۹۴۰کو خادم حسین وائیں نے دوبارہ چھپوایا چونکہ اس میں دعاؤں کے خواص و اسناد فارسی زبان میں تھیں جناب زیدی نے اس کا اردو زبان میں ترجمہ کیا .
لاهور : اداره معارف اسلام ، ۱۹۶۵م ، تین روپے ،۳۲۴ ص.
(۳۰۰۴)زیارت جامعه عاشور : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
لاهور ، ۳۲ ص.
(۳۰۰۵)زیارت ناحیه : مولانا میر سیّد علی
مطبع مظهر العجائب ، ۱۳۰۶ ھ ، ۱۹ ص .
(۳۰۰۶)زاد المومنین : مولانا سیّد محمّد تقی لکھنوی
لکھنو : مطبع نولکشور (ذریعه : ۱۳).
(۳۰۰۷)زبور آل محمّد(ص) و انجیل اهلبیت اعنی صحیفه کامله: مولانا سیّد محمّد هارون
دهلی : مطبع یوسفی ،۱۳۴۵ھ ، ڈھائی روپے ، ۳۶۸ ص .
(۳۰۰۸)زیارت امیر المومنین ، زیارت امام حسین (ع) و دعائے علقمه
ملتان : نوبهار پریس ، ۲۳ ص .
(۳۰۰۹)زیارت مفجعه : مولانا سیّد اظهر حسن زیدی (م۱۹۸۶م)
یه زیارت حضرت زینب سلام اللّٰه علیها کی طرف منسوب ہے
لاهور: الامان پرنٹنگ پریس ، ۳۲ ص .
(۳۰۱۰)زیارت ناحیه مقدسه معروفه مترجم :
امام مهدی علیه السّلام کی طرف منسوب ہے
لاهور : ۶۴ ص .
(۳۰۱۱)زیارت عاشورا : نواب سیّد حامد حسین خان
۱۳۴۰ھ، ۶۰ ص ، سیّد عباس فصاحت نے تاریخ طبع کهی :

اُنہا کے سر کو الم سے کہو بہ ہجری سال   کہ طبع اچھی ہوئی ہے زیارت عاشور
(۱۳۴۰ ھ)

(۳۰۱۲) زیارت ناحیہ : مولانا محمّد جعفر زیدی (م ۱۹۸۰م)
لاہور : امامیہ مشن پاکستان ، ۱۹۷۵م ، سوا روپیہ ، ۶۸ ص .

(۳۰۱۳) زینة العابدین : مولانا سیّد ظلّ حسنین (ذریعہ : ۱۲).

(۳۰۱۴) سبعہ سیّارہ : محمّد علی حسن شمس (م ۱۳۱۲ھ)
سات منظوم درود مع ترجمہ (مطلع).

(۳۰۱۵) سفینة النجات مع اسناد اردو : مولانا خواجہ عابد حسین انصاری
دہلی : مطبع یوسفی، ۱۳۴۳ ھ/۱۹۲۴م ، ۲۶۴ ص .

(۳۰۱۶) سفینة النجات : مولانا عبداللّٰہ بن سلطان العلماء (م ۱۸۴۸م)
لکھنو : مطبع محمدیہ ، ۲۶۸ ص .

(۳۰۱۷) سمط الدُرر : سیّد محمّد افضل
عنوانات : اسماء الحسنی الٰہی اور اُن کے اعداد ، قرآنی دعائیں ، آئمہ کی دعائیں ، نقوش
لاہور : جعفریہ کتب خانہ ، حیدری پریس لاہور ، ۵ روپے ، ۶۰ ص .

(۳۰۱۸) شرح اوراد الفتحیّہ : مولانا محمّد جعفر علی
« الاوراد الفتحیّہ » عربی امیر کبیر سیّد علی ہمدانی (م ۷۸۶ ھ) کی تألیف ہے
لکھنو . (ذریعہ : ۱۳).

(۳۰۱۹) شرح دعائے عدیلہ : مولانا سیّد مصطفی المعروف بہ میر آغا
لکھنو : مطبع اخبار امامیہ ، ۱۳۰۶ ھ، ۴۲ ص.

(۳۰۲۰) شرح دلائل الخیرات : مولانا سیّد کلب باقر نقوی جائسی (م ۱۳۲۹ ھ)
۱۳۱۸ ھ.

(۳۰۲۱) شرح زیارت مفجعہ : مولانا محمّد رضا لکھنوی (م ۱۳۱۱ھ) (مطلع).

(۳۰۲۲) شرح زیارت مفجعہ :
دہلی : مطبع اثنا عشری ، ۴ آنے (فہرست).

(۳۰۲۳) شرح زیارت ناحیہ : مولانا فدا حسین لکھنوی (مطلع).
(۳۰۲۴) شرح زیارت ناحیہ : مولانا محمّد رضا لکھنوی (م ۱۳۱۱ ھ) (مطلع).
(۳۰۲۵) شمع ہدایت : محمّد جعفر شریف دیوجی (ذریعہ : ۱۴).
(۳۰۲۶)صحیفہ اعمال :

شب و روز کے اعمال ماثور ، علاّمہ سیّد علی نقی کی مصدقہ

لکھنو : امامیہ مشن ، ۱۳۵۸ھ، سرفراز قومی پریس لکھنو ، ایک روپیہ ، ۵۲۶ ص .

* صحیفہ کاملہ (عربی) :

(۳۰۲۷)ترجمہ صحیفہ کاملہ : مفتی جعفر حسین (م ۱۹۸۳م)

شروع میں علامہ سیّد علی نقی کا مقدمہ

لاہور : ادارہ علمیہ پاکستان ، ۴۵۳ ص .

(۳۰۲۸)صحیفہ کاملہ : مولانا سیّد علی

لکھنو : نظامی پریس ، ۱۳۷۰ھ، ۳۰۰ ص .

(۳۰۲۹)ظہیر المومنین : سیّد محمّد شفیق جعفری

کراچی : ۲ روپے ، ۶۴ ص .

(۳۰۳۰)عاقبت محمود در عمل اُمّ داود : مولانا سیّد ظفر حسن امروهی (ذریعہ : ۱۵).
(۳۰۳۱)عمل عاشورا :

خیرپور میرس : زیدی برادرس ، مراد پریس خیرپور، ڈیڑھ آنہ ،۱۶ ص .

(۳۰۳۲)عمل عاشور : مولانا آغا مہدی

کراچی : ڈیسنٹ پریس ، ۲۴ ص .

(۳۰۳۳)عملیہ عزا : مولانا مرزا احمد علی (م ۱۹۷۰م)

اعمال عاشورا، لاہور : مکتبہ علمیہ ،۱۹۵۵م/۱۳۷۴ھ ، ڈیڑھ آنہ ،۱۶ ص .

* مفاتیح الغیب (فارسی) : علامہ محمّد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ ھ)

(۳۰۳۴)عناقید الجیب : مولانا خواجہ عابد حسین (م۱۹۱۲م)

استخارہ اور اس کی تفصیلات

دهلی : مطبع یوسفی، ۱۳۱۲ھ ، دس آنے،۷۴ ص .

(۳۰۳۵)فریاد : مرزا مرتضی علی مرزا
کراچی : عباسی لیتھو آرٹ پریس ، ۳۰ ص .
آغاز :

اے نور شمع وحدت اے مصطفی کے نائب — دل میں بسے ہو میرے نظروں سے ہو کے غائب
ورد زباں ہے میری یا مظہر الغرائب — گھیرے ہوئے ہیں مجھ کو چاروں طرف نوائب
فریاد میری سن لو یا دافع المصائب — ناد علی ہے لب پر یا مظہر العجائب

(۳۰۳۶)قلب نگیں : سیّد سجاد حسین عرف غلام پنجتن نگیں
حیدرآباد دکن ، کتب خانہ حیدری ، حیدری پریس ، ۳ آنے ، ۱۶ ص .

* کامل الزیارات (عربی) : ابن قولویہ (م ۳۶۷ ھ)
کراچی : نیشنل پبلشرز ، ۶۹۱ ص .

(۳۰۳۷)کرشمہ جفر موسوم بہ آلہ معلومات : ھمایوں مرزا لکھنوی (م ۱۹۶۰م)
خواص حروف تہجی اسم اعظم طلسمی حروف اور مختلف آیات و سور کا عمل
کراچی : شکیل بکڈپو ، ۱۴۰۰ ھ،۱۴ روپے ، ۲۰۸ ص .

(۳۰۳۸)کمال ارتضوی :
وہ دعائیں جو رویت ھلال کے وقت پڑھی جاتیں ہیں .
دھلی : مطبع اثنا عشری ، ایک آنہ (فہرست).

(۳۰۳۹)کہا علی(ع)، بلا ٹلی : میر شجاعت علی شجیع
کراچی : محفوظ بک ایجنسی ، ۱۹۷۹م ، ۵ روپے ، ۱۴۴ ص .
آغاز :

آپ پر ظاہر ہے سب روداد غم — کس زباں سے میں کروں فریاد غم
اب سہی جاتی نہیں بیداد غم — روز ہے مجھ پر نئی افتاد غم
المدد اے شاہ مرداں المدد

(۳۰۴۰)گلستان معرفت (حصّہ سوم) : شیخ محمّد حافظ بلتستانی
تعویزات و عملیات ، کامونکی منڈی ، ۱۹۸۸م ، سولہ روپے ، ۸۰ ص .

(۳۰۴۱) لسان المتقین : مولانا سیّد محمّد تقی

(۳۰۴۲)اللوائح اللیلیہ : مولانا محمّد مرتضی نونہروی (م ۱۳۳۶ ھ)
دعائے عدیل کی شرح (ذریعہ : ۱۸).

(۳۰۴۳)مجموعہ زیارات :
زیارت حضرت امام حسین (ع) ، حضرت علی اکبر (ع) اور شہدائے کربلا
کراچی : محفوظ بك ایجنسی، ڈھائی روپے، ۶۰ ص .

(۳۰۴۴)مجموعہ مناجات : سیّد قیصر حسین قیصر رضوی
دعائیہ نوحے ، مناجات و منقبت اور مختلف دعائیں
کراچی : رحمت اللہ بك ایجنسی ، بارہ روپے ، ۱۷۶ ص .

(۳۰۴۵)مشکل کشا : شاہ عابد حسین جونپوری
چند دعائیں جس میں وسعت رزق اور تسخیر قلوب وغیرہ بھی شامل ہیں
گور کھپور ، ۳ آنے ، ۳۶ ص .

* منتخب النجوم (فارسی) : شکر اللہ بن لطف اللہ.

(۳۰۴۶)مشکل کشا : سیّد مظفر علی خان
لاہور: کلاسیك ، اللہ والا پرنٹرز لاہور ،۶۴ ص .

(۳۰۴۷)معراج العقول : مولانا محمّد مرتضی نونہروی(م ۱۳۳۶ ھ)
دعائے مشلول کی شرح (ذریعہ : ۲۱).

(۳۰۴۸)مفتاح الحاجات : سیّدہ مصطفی بیگم بنت سیّد باقر حسین (ذریعہ : ۲۱).

(۳۰۴۹)مفتاح الحاجات : مولانا سیّد محمّد عباس قمر زیدی
کراچی : مکتبہ معراج ادب ، انجمن پریس کراچی ، ۱۳۹۵ ھ/۱۹۷۵م ، ۶ روپے ، ۲۲۴ ص .

(۳۰۵۰)مفتاح الفتح : نواب فتح علی خان قزلباش
انبیاء و ائمہ علیہم السّلام کی طرف منسوب دعاؤں کا مجموعہ
۱۳۴۰ ھ/۱۹۲۱م ،۴۳۲ ص، میر ہدایت حسین شرر نے تاریخ طباعت کہی :

وظائف کی ایسی کتاب اور چھپے مگر لطف باری تعالی ہے یہ
دعاؤں کی ترتیب کو دیکھئے کہ انداز سب سے نرالا ہے یہ
یہ جدت شرر سال تاریخ میں نیا ڈھنگ تو نے نکالا ہے یہ

سنا نام جب ہاتف غیب نے کہا لطف باری تعالی ہے یہ

(۳۰۵۱)مقبول جہاں : سیّد صادق علی حسین

(اردو کے ان پڑھ شعراء از مرزا فدا علی خنجر لکھنوی).

(۳۰۵۲)مناجات بدرگاہ قاضی الحاجات : مولانا سیّد منظور حسین نقوی

لاہور : زیدی بکڈپو ، نامی پریس لاہور ، ۶۴ ص .

آغاز :

اے مالك عطا و کرم ربّ ذوالجلال اے بے نیاز و یکتا و بے مثل و بے مثال

بے انتہا ہیں نعمتیں جن کو نہیں زوال اب عجز و انکسار سے کرتا ہوں یہ سوال

یا غافرا الذنوب گناہ بخش دیجئو یا ساتر العیوب ستر پوش کیجئو

(۳۰۵۳)مناجات داود (ع) : مولانا سیّد آغا مہدی

یہ مناجات سریانی زبان میں تھی حضرت عبداللّٰہ بن عباس رضی اللہ عنہما نے عربی میں منتقل کی

لکھنو : جمعیت خدام عزا ، الواعظ صفدر پریس لکھنو ،۵ آنے ،۲۴ ص .

سیّد سرفراز حسین خبیر نے تاریخ کہی :

مجتہد رہبر دیں مولوی آغا مہدی حاکم شرع متیں اہل یقیں صاحب جود

کرد او ترجمہ ادعیہ ماثورہ کہ ازش بود فقط خدمت ایماں مقصود

دم تقریر زبان باز کند قفل علوم دم تحریر بقرطاس قلم محو سجود

مشکل صعب اگر صورت آهن باشد این دعا سهل کند از کرم ربّ و دود

ای خبیر از پی تاریخ طباعت بنویس منبع لطف و کرم گشته دعائے داود

(۱۳۷۲ ھ)

(۳۰۵۴)منتخب مفاتیح الجناں : سیّد عبدالواحد رضوی

لاہور : افتخار بکڈپو ، ۱۹۷۹م ، ۲۰ روپے ،۳۷۶ ص .

(۳۰۵۵)منظومہ استغاثات : مولانا سیّد محمّد حسین نوگانوی (ذریعہ :۲۳).

(۳۰۵۶)موعظہ عظیم آبادیہ : مولانا سیّد علی محمّد(م۱۸۹۴م)

لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۳۰۴ ھ.

(۳۰۵۷)نذر مقبول یعنی ترجمہ دعائے مشلول : مولانا حکیم علی عباد قیس
بنارس : الجواد بکڈپو ، ۱۳۷۱ھ، علمی الیکٹرک مشین بنارس ، ۱۲آنے ، ۴۸ ص .
(۳۰۵۸)نور کا تڑکا : مولانا سیّد آغا مہدی رضوی
حضرت علی (ع) کی طرف منسوب « دعائے صباح » کا ترجمہ ، مولانا محمّد مہدی زنگی پوری نے اس کا نام « معراج الصلاح » رکھا تھا ، مترجم نے اس کے چودہ تراجم کا ذکر کیا ہے جو تراجم ہند و پاک کے علما نے کئے وہ حسب ذیل ہیں :
۱- مرزا اسد اللہ خان غالب - ۱۲۸۵ھ میں فارسی میں ترجمہ
۲- تاج العلماء مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ھ) اردو میں
۳- مولانا سیّد رضی حیدر- اردو میں
۴- مولانا سیّد محمّد مرتضی- اردو میں
۵- مہاراج کمار محمّد امیر حیدر خان - انگریزی میں
لکھنو : صفدر پریس ، آٹھ آنے ، ۴۰ ص ، سیّد سرفراز حسین خبیر نے تاریخ کہی :
ھادی قوم سیّد مہدی مشعل منزل ھدایت بھی
کیوں نہ مخدوم سب کہیں اس کو که وہ ہیں خادم شریعت بھی
بادل شادیہ لکھا مصرع حسن معنی ہے شان صورت بھی
(۱۳۶۷ ھ)
(۳۰۵۹)نور کے تڑکے کی دعا/ خدا پرستوں کی سوغات : مولانا سیّد علی محمّد (م ۱۳۱۲ ھ)
لکھنو : ۱۲۹۹ ھ ، ۳۰ ص .
(۳۰۶۰)وظائف اعجازیہ : مولانا محمّد اعجاز حسن (م ۱۳۵۰ھ) (مطلع).
(۳۰۶۱)وظائف جعفریہ : مولانا سیّد علی انصر زیدی
کانپور : مطبع کاظمی،۱۹۱۵م ، ۷۸ ص .

(۳۰۶۲)وظائف المتقین : مولانا سیّد محمّد امین شیرازی (م ۱۹۷۷م)

سرگودھا : مکتبہ المبلّغ ، ثنائی پریس سرگودھا ، ۱۲ آنے ، ۶۴ ص .

(۳۰۶۳)وظائف محمدیہ : مولانا سیّد حامد حسین عشروی

نواب محمّد علی خان کی کتاب « ذریعة النجاة » کو نئی ترتیب سے پیش کیا گیا ہے ، بھرائچ (بھارت) .

(۳۰۶۴)وظائف المومنین : سیّد نجم الحسن (ذریعہ : ۲۵).

(۳۰۶۵)وظیفہ عارفین شیعہ اوراد فتحیہ :

میر سیّد عطاء اللّٰہ ہمدانی اخلاف سیّد علی ہمدانی (م ۷۸۶ ھ) کی بیاض سے نقل کیا گیا.

علی گڑھ : ادارہ ہمدانیہ حسینیہ جلالی ، ۱۳۸۸ ھ/۱۹۶۸م ، ایک روپیہ ، ۲۲ ص .

(۳۰۶۶)وظیفة اللیل فی ترجمہ دعائے کمیل : مولانا سیّد ظفر حسن امروھی(م۱۹۸۹م) (ذریعہ :۲۵).

(۳۰۶۷)هدایة الزائرین : شیخ خادم حسین نارووالی

لاھور: کتب خانہ اثنا عشری، گیلانی پریس لاھور، ایک روپیہ ، ۲۰۰ ص .

(۳۰۶۸)ھدیہ علویہ اردو ترجمہ ذریعة النجات : مولانا سیّد مرتضی حسین (م ۱۹۸۷م)

سورہ یٰسین ، سورہ دھر اور مارمضان کی خاص دعائیں

۵ روپے ، ۲۴۰ ص .

(۳۰۶۹)ھفت ھیکل : مفتی جعفر حسین (م ۱۹۸۳م)

امام زین العابدین علیہ السلام کی سات دعائیں

لاھور : اعجاز بکڈپو ، ۷۲ ص .

فرہنگ و لغات

(۳۰۷۰)ترجمہ فرہنگ دفتر اول ابو الفضل : سیّد اولاد حسین شادان بلگرامی
لاہور : شیخ مبارک علی تاجر کتب ، ۱۹۳۱م ، ۳۲ ص .

(۳۰۷۱)سٹینڈرڈ اردو ڈکشنری : آغا محمّد باقر(م۱۹۷۲م)
لاہور : علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۴۸م ، ۷۸۰ ص .

(۳۰۷۲)عقل و ذہانت کی میزان : بنیاد علی گریاں دہلوی
مجموعہ چیستان و پہلیاں ، لکھنو : مطبع نولکشور ، ۱۳۱۵ ھ ، ۲۴ ص.

(۳۰۷۳)فرہنگ اثر : جعفر علی خان اثر
دو حصّے : جلال کے سرمایہ زبان اردو کا جائزہ ، نور اللغات کا ناقدانہ جائزہ
لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۹۶۱م ، ۵۷۴ ص .

(۳۰۷۴)فرہنگ الفاظ و محاورات سرگزشت وزیر خان لنکران : مولانا سیّد اولاد حسین شادان بلگرامی
لاہور : شیخ مبارک علی تاجر کتب ،۱۹۳۲م ، ۴ آنے ،۷۹ ص .

(۳۰۷۵)فرہنگ نویسی فارسی : سیّد محمّد علی داعی الاسلام
۱۳۴۸ ھ (ذریعہ : ۱۶).

(۳۰۷۶)فقیر کی جھولی : باقر علی داستانگو
محاورات و ضرب الامثال ، دہلی : محمڈن پرنٹنگ ورکس ،۱۹۲۴م .

(۳۰۷۷)قاموس الفصاحت : سیّد محمّد محمود اکبرآبادی(م ۱۹۷۶م)
اردو زبان کی کہاوتوں ، محاوروں اور روزمروں کا گنجینہ
کراچی : انجمن اسلامیہ پاکستان ، ۱۹۷۳م ، ۳۰۸ ص .

(۳۰۷۸)گنج شائیگان : سیّد الطاف حسین کاظم علوی
محاوات و ضرب الامثال ، شروع میں مولانا ذکاء اللہ (م۱۹۱۰م) کا طویل

مقالہ لاہور : اسلامیہ پریس ،۱۸۹۳م ، ۱۲۰ ص .

(۳۰۷۹)گنجینہ زبان اردو : سیّد ضامن علی جلال لکھنوی

« سرمایہ زبان اردو »(فارسی)کا ترجمہ

لکھنو : نولکشور پریس ، ۱۸۸۰م ، ۸۰۰ ص .

(۳۰۸۰)لغات الخواتین : امجد علی اشہری

لاہور : پیسہ اخبار ،۱۹۲۵م ،۲۶۳ ص .

(۳۰۸۱)لغات نظامی : ناظر حسین زیدی وغیرہ

لغات کے ساتھ ساتھ بعض ادیبوں اور شعراء کے حالات زندگی بھی درج ہیں

لاہور : گلوب پبلشرز، ۱۹۸۱م ،۹۴۸ ص .

(۳۰۸۲)مرقع لغت : خواجہ قمر الدّین راقم (غالب نام آور).

(۳۰۸۳)مفید القلاب : سیّد رجب علی

آگرہ ، ۱۸۷۲م ، ۳۱۶ ص .

(۳۰۸۴)نوادر الالفاظ مع غرائب اللغات : سراج الدّین علی خان آرزو

عبدالواسع ہانسوی کی کتاب « غرائب اللغات » کے تسامحات و اسقام پر روشنی ڈالی گئی ہے .

کراچی : ادبی پریس ،۱۹۵۱م، ۵۰۳ ص .

اقتصادیات

(۳۰۸۵)آج کا انسان اور اجتماعی مشکلات : مولانا سیّد ذیشان حیدر جوادی
آیة اللہ سیّد محمّد باقر الصدر(م ۱۹۸۰م) کی کتاب کا ترجمہ
تہران : سازمان تبلیغات اسلامی ایران ، ۱۴۰۳ ھ، ۵۵ ریال ، ۱۰۰ ص .

(۳۰۸۶)اجرتی محنت اور سرمایہ : میر عابد علی عابد
کارل مارکس کی کتاب مع مقدمہ اینگلز
حیدرآباد دکن : اشاعت گھر ، ۱۹۴۳م ، عہد آفرین برقی پریس حیدرآباد دکن، ۵۹ ص (ناقص الآخر).

(۳۰۸۷)اسلامی اقتصاد : شیخ محسن علی نجفی
آیة اللہ محمّد آصف محسنی قندھاری رہبر حرکت اسلامی افغانستان کی کتاب کا ترجمہ
اسلام آباد : جامعة اھل البیت ، ۱۴۰۳ ھ/۱۹۸۳م ، ۹ روپے ، ۹۶ ص .

(۳۰۸۸)اسلامی اقتصادیات کا جائزہ : مولانا سیّد ذیشان حیدر جوادی
آیة اللہ باقر الصدر (م ۱۹۸۰م) کی کتاب کا ترجمہ
ایران : مرکز تبلیغات انقلاب اسلامی ، ۱۴۰۴ ھ ، ۱۵۱ ص .

(۳۰۸۹)اسلامی بنك : مولانا سیّد ذیشان حیدر جوادی
آیة اللہ سیّد باقر الصدر (م ۱۹۸۰م) کی کتاب کا ترجمہ
سرگودھا : مکتبہ اصغریہ ، ۳۲۴ ص.

(۳۰۹۰)اسلامی جمہوریہ کا دستوری ڈھانچہ اور اس کے مصادر قوت : مولانا سیّد ساجد علی نقوی ، مولانا سیّد ذیشان حیدر جوادی
آیة اللہ باقر الصدر (م ۱۹۸۰م) کی کتاب کا ترجمہ
ایران : مرکز تبلیغات انقلاب اسلامی، ۱۴۰۴ ھ ،۵۸ ص .

(۳۰۹۱)اسلامی فلسفہ اور مارکسزم : شیخ محسن علی نجفی
اسلام آباد : جامعہ اہل البیت ، ۱۹۸۳م ، ۹۴ ص ۔

(۳۰۹۲)اسلامی معیشت : علامہ طالب جوہری
اسلامی معیشت کے چند رہنما اصول
کراچی : ادارہ مدینۃ العلوم ، ۱۹۸۴م ،۱۲ روپے ،۱۰۳ ص ۔

(۳۰۹۳)اسلامی نظام معیشت کا سرسری جائزہ : ظہیر الدّین حیدر
اسلامی نظام سوسائٹی کے مختلف طبقوں میں توازن پیدا کرتا ہے
لاہور : امامیہ مشن پاکستان ، ۱۹۷۰م ، ۴۰ پیسے ، ۳۲ ص ۔

(۳۰۹۴)اقتصادی مسائل کا حل : شیخ غیاث الدّین
لاہور : ادارہ معارف اسلام ،۴ آنے ،۲۰ ص ۔

(۳۰۹۵)اسلام کا معاشی نظام : علامہ سیّد محمّد رضی زنگی پوری
بنارس : الجواد بکڈپو ، ۱۳۷۲ھ ، ۲۵۴ ص۔

(۳۰۹۶)اسلام کی آواز : مفتی سیّد طیب آغا
ردّ سوشلزم و کیمونزم ، لاہور : شیعہ جنرل بک ایجنسی، ۱۹۵۵م ، ۸ آنے ، ۶۱ ص۔

(۳۰۹۷)اقتصادی نظاموں کا تقابلی جائزہ (حصّہ اوّل) : مولانا سیّد محمّد تقی نقوی
آیۃ اللہ شیخ حسین مظاہری کی کتاب کا ترجمہ
عنوانات : سرمایہ داری نظام ، نظام اشتراکیت ، سوشلزم پر کچھ تنقید ، اسلام کا اقتصادی نظام ، اسلامی اقتصاد کی بنیادیں ، اسلام میں حکومت و ولایت
لاہور : امامیہ پبلی کیشنز ،۲۵ روپے ، ۲۴۰ ص ۔

(۳۰۹۸)جمہوری سوشلزم : جلیس عابدی
انگریزی کتاب سے ترجمہ ، دھلی : نیشنل اکاڈمی ،۱۹۶۷م ، ایک روپیہ ، ۲۲۸ ص۔

(۳۰۹۹)داس کیپٹال (جلد اوّل) : سیّد محمّد تقی
کارل مارکس کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : انجمن ترقی اردو ،۱۹۶۱م ، ساڑھے سات روپے ،۲۸۰ ص ۔

(۳۱۰۰)داس کیپیٹال (جلد دوم) : سیّد محمّد تقی
کراچی : مجلس ترقی اردو ،۱۹۷۲م ، ۱۵ روپے ، ۲۲۳ ص.
(۳۱۰۱)دین و دنیا - مذہب اور اقتصادیات کا ارتباط : خواجہ محمّد لطیف انصاری
لاہور : امامیہ مشن ، ۱۹۶۳م ، ۴۰ پیسے، ۵۶ ص .
(۳۱۰۲)سوشلزم : سبط حسن (م ۱۹۸۶م)
فریڈرک اینگلز کی کتاب کا ترجمہ
لاہور : پیپلز پبلشنگ ہاؤس ، ۱۹۶۶م ، ڈیڑھ روپیہ ، ۱۴۴ ص.
(۳۱۰۳)سوشلزم - اصول شرعیہ کی روشنی میں : مولانا محمّد بشیر انصاری (م ۱۹۸۳م)
سوشلزم کی حمایت میں ، اسلام آباد : خورشید پرنٹرز، ۴ ص .
(۳۱۰۴)طبقاتی تفاوت اور اسلام : مولانا سیّد ساجد علی نقوی
امام موسی الصدر لبنانی کی کتاب کا ترجمہ
راولپنڈی : موسسة الشهید الصدر، ۱۴۰۲ ھ/۱۹۸۲م ،۴ روپے ، ۳۲ ص .
(۳۱۰۵)مارکسزم - محنت کشوں کے لئے ایک سراب : مولانا سیّد فیاض حسین نقوی
آیت اللہ ناصر مکارم شیرازی کے ایک رسالے کا ترجمہ ، ۱۴۰۲ ھ، ۱۶ ص .
(۳۱۰۶)معاشی خوشحالی کے لئے تدابیر : سکندر مرزا
سکندر مرزا کی تقریر ، ۲۲ ص .
(۳۱۰۷)مطالبہ اودھ : نواب سیّد اصغر حسین
آخری تاجدار اودھ اورایسٹ انڈیا کمپنی کے مابین معاهدات
لکھنو : اودھ ریسٹوریشن مشن ،۱۹۴۷م ، ۷۴ ص .
(۳۱۰۸)والدازم : سیّد محمّد احسن
مختلف معاشی نظریات ، پشاور ، مکتبة السبطین، ۲۱۶ ص.

شعر و شاعری

(۳۱۰۹)آداب جنوں : ڈاکٹر سیّد صفدر حسین (م۱۹۸۰م)

۲۶ منظومات ، پہلی نظم کا عنوان « نور رسالت » ہے

لاہور : سنگ میل پبلی کیشنز ، ۱۹۷۸م، ۱۵ روپے ، ۱۲۸ ص .

(۳۱۱۰)آفتاب تازہ : میکش غازی پوری

بنارس : رحمۃ اللہ ہاشمی بک سیلر ، ۱۳۷۳ ھ ، ۳۲ ص .

(۳۱۱۱)آواز کربلا : ڈاکٹر پیکر جعفری

فیض آباد : نشاط پریس ٹانڈہ، ۱۹۸۲م ، ڈیڑھ روپیہ ، ۱۶ ص .

(۳۱۱۲)آئینہ نظم آزاد : چوھدری سیّد حسن کاظم صاحب حسن

آزاد نظم کی ردّ میں،لکھنو :انجمن محافظ اردو ،۱۹۵۲م، ایک روپیہ ،۹۶ ص.

(۳۱۱۳)آیات وجدانی : مرزا یاس یگانہ لکھنوی(م ۱۹۶۳م)

لاہور : شیخ مبارک علی تاجر کتب ، ڈیڑھ روپیہ .

(۳۱۱۴)اصحاب کہف : علی اطہر مرغوب نقوی

اصحاب کہف کے ضمن میں واقعات کربلا کو نظم کیا گیا ہے

لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۳۷۴ھ، ۱۶۰ ص ، سیّد ظفر حسین ظفر رضوی نبیرہ مفتی میر محمّد عباس نے تاریخ کہی :

ہے دعائے ظفر کہ بہر رسول | ہو مصنف کو اجر نیک حصول
نظم فرمائے سات سو اشعار | رھے ہر بیت میں پابند اصول
حال اصحاب کہف نظم کیا | ربط کے ساتھ ذکر آل رسول
لکھو ھجری میں ہے بطرز جدید | ذکر اصحاب کہف کا منقول

(۱۳۷۴ ھ)

آغاز :

قرآن ہے جو شاہ رسالت کا معجزہ اس میں بیان ہوا ہے عذاب و ثواب کا
لکھا ہے اس میں گزرا ہوا ایک ماجرا صادق کلام حق ہے نہیں اس میں شک ذرا

(۳۱۱۵)افکار : سیّد حسین فکر بدایونی

(۳۱۱۶)الف : رئیس امروھی (م ۱۹۸۸م)

۱۹۴۷م سے ۱۹۶۳م تک کہی ہوئی غزلوں کا مجموعہ

کراچی : ادارہ ذھن جدید،۵ روپے،۱۹۲ ص .

(۳۱۱۷)المناقب : ارشد آس بیگم

قصائد، ٹوبہ ٹیک سنگھ ،۱۹۹۴م ، ۱۴۸ ص .

(۳۱۱۸)انامن الحسین (ع) : رئیس امروھی (م۱۹۸۸م)

قصائد، سلام و مراثی

کراچی : رئیس اکاڈمی، ۱۱۲ ص .

(۳۱۱۹)انتخاب رباعیات طاھر : آغا صادق حسین نقوی

بابا طاھر عریاں کی بعض رباعیات کا منظوم ترجمہ

کوئٹہ : مطبع مشرق ،۱۳۹۶ھ.

(۳۱۲۰)انتخاب کلیات مولانا سخا دھلوی : مولانا سیّد نظیر حسن سخا دھلوی

فارسی و اردو غزلیات ، قصائد و قطعات کا انتخاب

راولپنڈی : شاداب پرنٹنگ پریس .

(۳۱۲۱)اوج قمر : سیّد محمّد حسین قمر جلالوی(م۱۹۶۸م)

۱۴۵ غزلیں ، کراچی : شیخ شوکت علی اینڈ سنز،۱۸روپے ، ۱۷۲ ص.

(۳۱۲۲)باغ تازہ : نقوی مصطفی آبادی

۱۹۷۷م ۱۰۰ روپے ، ۱۹۲ ص.

(۳۱۲۳)بچوں کے حالی : صالحہ عابد حسین

مولانا حالی کی اُن نظموں کا انتخاب جو بچوں سے متعلق ہیں

دھلی : ترقی اردو بیورو ،۱۹۸۳م ، پونے چار روپے ،۶۴ ص .

(۳۱۲۴)برق و باراں : نسیم امروھی (م۱۹۸۷م)

(۳۱۲۵)بزم نور : مولانا سیّد علی حامد ایڈیشنل سیشن جج

مرثیہ دربارہ حضرت شہید ثالث

دھلی : مطبع اثنا عشری، ۳۲ ص .

(۳۱۲۶)بنائے دیں : غلام علی احسن

سلام ، آگرہ : بزم ادب شاہ گنج ، عزیزی پریس آگرہ ، ۷۲ ص .

آغاز :

تمسک رکھتے ہیں قرآن سے اور آل اطہر سے ہمیں کیا ڈر قیامت کا ہمیں کیا خوف محشر سے
ہوئی ہے ابتدا اسلام کی ذات پیمبر سے بنائے دین مستحکم ہوئی شبیر و شبّر سے

(۳۱۲۷)بہاراں : مرزا جعفر علی خان اثر

لکھنو : نظامی پریس ، ۱۹۳۹م .

(۳۱۲۸)بیت الحزن :

۸ آنے .

(۳۱۲۹) پریم بھگتی : نجم آفندی

لکھنو : نظامی پریس ،۶۴ ص .

(۳۱۳۰)پھول پھول آنسو : محمّد آصف بر خیا بوترابی

سلام ، کراچی : برخیا منزل ،۱۹۷۸م ، ۱۴۷ ص.

(۳۱۳۱)تار نفس : مجتبی حسین عامر موسوی

۳۵ غزلیں، ۸ قطعات اور دس نظمیں

حیدرآباد دکن : نیشنل بکڈپو ، ۱۹۷۷م ، ۸ روپے ،۱۷۹ ص .

(۳۱۳۲)تبلیغات غم :

نوحے ، مراد آباد : دائرۃ الاشاعت نوگانواں ، ۱۳۵۲ ھ ، ۱۲ آنے .

(۳۱۳۳)تجلیات انجم : سیّد علی سجاد انجم (م ۱۳۶۴ ھ)

غزلیات ، کراچی : حقی آفسٹ پریس ،۱۹۷۱م ، ساڑھے تین روپے، ۱۳۶ ص .

(۳۱۳۴)تعمیر وطن : آل نبی زیدی

نظم ، ۸۸ ص .

(۳۱۳۵) تمدّن حیدری : سیّد محمّد شفیع سیّد
مثنوی بموقع جشن جوبلی ملکہ وکٹوریہ اس کا تاریخی نام « ظفر المبین » ہے
میرٹھ : مطبع حدیقۃ العلوم ، ۱۳۱۵ھ، ۴۰ ص ، اصغر حسین قمر جارچوی
نے تاریخ کہی :
ہیں بے شک قابل توصیف و تعریف میرے سیّد میرے اخی المعظّم
لکھی ہے مثنوی کیا خوب کیا خوب کہیں جس کو کرامت اہل عالم
ز روئے جہد سال طبع پرور قمر لکھدے زہے نظم مکرم
(۱۳۱۵ھ)

(۳۱۳۶) تنبیہہ : نسیم امروہی (م۱۹۸۷م)
ناشر کے بقول : مولوی نقن صاحب مصنف شہید انسانیت نے پیام اسلام کے محرم
نمبر میں تحریر کیا ہے کہ شہید کربلا کو مسلمانوں نے نہیں بلکہ یہودیوں نے
دفن کیا جس کو پڑھ کر جناب نسیم امروہی نے یہ نظم کہی .
لکھنو : ادارہ تحفظ حسینیت ، ایک آنہ ، ۸ ص .
آغاز :
جاھل شان امامت عالم بدعت مآب اس قدر خبط تجدّد میں نہ ہو مست و خراب
اُف تری تیغ زباں اور لاش جان بو تراب رحم کر ظالم تڑپتی ہیں بتول دل کباب
پائمالی کی تھی ابن سعد نے رے کے لئے تو نے کشتوں پر لگائی ضرب کس شے کے لئے

(۳۱۳۷) تنبیہہ الغافلین : سیّد قیاض حسین
محمود احمد عباسی (م ۱۹۷۶م) کی کتاب « تاریخ امروھہ » کے باب انساب پر
جرح
مراد آباد : مطبع حقانی امروھہ ، ۸ ص .

(۳۱۳۸) تنویر خیال - سانٹ : ناظم جعفری
الہ آباد : شبستان ،۱۹۷۸م ،۱۵ روپے ، ۱۵۱ ص .

(۳۱۳۹) ثمرات خلد : سیّد آفتاب احمد جعفری ثمر هوشنگ آبادی
کراچی ، ۱۹۸۶م ، ۱۴۶ ص .

(۳۱۴۰)جام شعور : سیّد اطہر حسین

نعت ، منقبت اور غزلیں ، لکھنو : گورنمنٹ نرسری کمپاؤنڈ ،۱۹۷۷م ، سولہ روپے ، ۲۵۶ ص .

(۳۱۴۱)جام ولا : سیّد مصطفی ہمدم فیض آبادی

قصائد ، کراچی : عباسی لیتھو آرٹ پریس ، ۱۹۶۷م .

آغاز :

کیسا یہ نور چمکا دنیا میں روشنی ہے جس رُخ بھی دیکھتے ہیں پھیلی یہ چاندنی ہے
بھیجا ہوا خدا کا یہ آخری نبی ہے کثرت مٹی بتوں کی دنیا یہ کہ رہی ہے

(۳۱۴۲)جھلکیاں : عروج زیدی بدایونی

بدایون : نظامی پریس ، ۱۹۵۴م ، تین روپے ،۱۶۸ ص.

(۳۱۴۳)چودہ ستارے : شارب لکھنوی

قصائد ، لکھنو ، ۱۹۵۰م ، ۶ آنے ، ۳۲ ص .

(۳۱۴۴)حُبِّ علی علیہ السلام : ڈاکٹر سیّد آغا حسین

قصائد ، کراچی : پاک پرچم پرنٹنگ پریس ،۱۹۷۱م .

(۳۱۴۵)حدائق مرغوب : علی اطہر مرغوب نقوی

سلام و قطعات ، لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۲ آنے .

(۳۱۴۶)حرف غزل : ڈاکٹر سیّد مسیح الزمان

اردو غزل کے مختلف زاویوں پر روشنی ڈالی گئی ہے

لکھنو : کتاب نگر ، ساڑھے تین روپے .

(۳۱۴۷)حسینی قربانی : سیّد غلام علی احسن

سلام ، آگرہ : علوی اسٹور شاہ گنج ، آگرہ اخبار برقی پریس آگرہ ۱۹۴۰م ، ۴ آنے ، ۱۱۲ ص .

(۳۱۴۸)حکایت نے : رئیس امروہی (م۱۹۸۸م)

کراچی : رئیس اکاڈمی ، ۱۳۹۵ ھ/۱۹۷۵م ، دس روپے ، ۹۶ ص .

(۳۱۴۹)خاص نوحے : مولانا سیّد ناصر حسین زیدی

۱۸ قدیم نوحے ، لکھنو : مدرسہ الواعظین

(۳۱۵۰)خطبات راشدہ و زیارت ناحیہ مقدّسہ : مولانا سیّد علی حسن اختر امروھی
خطبہ غدیر ، خطبہ جناب سیدہ در دربار خلافت اوّل : خطبہ شقشقیہ ، خطبہ معاویہ بن یزید کی منظوم صورت
کراچی ، ۱۹۷۳م ، ۲ روپے ، ۵۶ ص .

(۳۱۵۱)خمکدہ خیام : آغا شاعر دھلوی(م ۱۹۴۰م)
لاھور : شیخ مبارک علی تاجر کتب ، تین روپے .

(۳۱۵۲)جواب سفر : جاوید منظر
غزل ، کراچی : مکتبہ عالمین ، ۱۹۸۶م ،۴۵ روپے ، ۱۱۲ ص .

(۳۱۵۳)خوبی سخن / بہار کمال : حکیم سیّد محمّد مہدی کمال
غزل ، رامپور : مطلع سعیدی ، ۱۹۲۸م ، ۸ آنے ،۸۴ ص .

(۳۱۵۴)خون ناحق : سیّد امیر حیدر بخت اکبر آبادی
شھید ثالث قاضی سیّد نور اللہ شوستری کے حالات زندگی منظوم صورت میں
آگرہ ، ایک آنہ .

(۳۱۵۵)داغ داغ اُجالا حصّہ چھارم : آغا مصطفی قاسم ساحل قزلباش
۷۳ ص .
آغاز :
تمنّائیں گنائے جا سوالی در مولی پے کر دے قلب خالی
حرم میں ہوں مگر یہ سوچتا ہوں کہاں میں اور کہاں روضے کی جالی

(۳۱۵۶)درد جگر / واسوخت یاور : سیّد محمد محمود علی یاور امروھی
مراد آباد : مطبع گلزار احمدی ، ۱۳۰۸ ھ، ۳۲ ص .
آغاز :
حضرت عشق کی تعریف بیاں ہوتی ہے اُن کی توصیف میں گو لال زباں ہوتی ہے
جب یہ آتی ہیں تو جان تن سے رواں ہوتی ہے گزر عقل تو مشکل ہے کہاں ہوتی ہے
ہوش اُڑ جاتے ہیں سر پھرتا ہے دل ہلتا ہے حق کسی کو نہ چکھائے وہ مزا ملتا ہے

(۳۱۵۷)درس حجاب : مہذّب لکھنوی
۳۴ بند ۳ آنے، ۱۶ ص .

آغاز :

آیا ہوا ہے خلق میں دور انقلاب کا | بدلا ہوائے وقت نے رُخ شیخ و شباب کا
بڑھ آیا مــــدّعا نظر انتخاب کا | اك آن میں الٹ گیا پردہ حجاب کا
دل کو ہوس میں سیر کی کس طرح کل پڑے | موتی صدف کو توڑ کے باھر نکل پڑے

(۳۱۵۸)دفتر دبیر : سلامت علی دبیر

ڈاکٹر ھلال نقوی نے مرتب کی، ۳۵ نایاب مرثیے

کراچی : محمدی ایجوکیشن اینڈ پبلی کیشنز ، ۱۹۹۵م ، ۴۰۰ روپے ، ۴۰۰ ص .

(۳۱۵۹)دفتر ماتم جلد چهارم : مرزا سلامت علی دبیر

لکھنو :مطبع شاھی ، ۱۹۰۹م ، ۲۲۱ص .

(۳۱۶۰)دفتر ماتم جلد هشتم : مرزا سلامت علی دبیر

۲۸ مرثیے ، لکھنو : مطبع شاھی، ۱۹۱۲م ، ۱۲ آنے ، ۲۱۶ ص .

آغاز :

جعفر صادق کا رتبه خلق میں مشهور ہے | جان حیدر روح زھرا کبریا کا نور ہے
بخشش و خلق و کرم کا جا بجا مذکور ہے | وصف میں شیریں زبانی کے زباں معذور ہے
صابر و شاکر لقب ہے حجّت قیوم ہے | نائب مشکلکشا ہے بیکس و مظلوم ہے

(۳۱۶۱)دفتر ماتم (جلد نهم) : مرزا سلامت علی دبیر

لکھنو : مطبع شاھی ، ۱۹۱۲م ، ۱۲ آنے ، ۲۰۸ ص .

(۳۱۶۲)دفتر ماتم جلد ۱۹ (مجموعه مخمسات) : مرزا سلامت علی دبیر

لکھنو : مطبع دبد به احمدی ، ۳۰۳ ص .

(۳۱۶۳) دور تعشّق : مهذب لکھنوی

تعشق (م ۱۳۰۹ ھ) کی غزلوں کا انتخاب

لکھنو : انجمن محافظ اردو ، نظامی پریس لکھنو ، سوا روپیه ، ۲۰۸ ص .

(۳۱۶۴)دیوان غریب : کلب حسین خان نادر

فتح گڑھ ، ۱۸۶۸م ، ۵۸۴ ص .

(۳۱۶۵)ذبح عظیم : میکش غازی پوری
نوحہ ، بنارس ، ۱۳۷۶ھ .

(۳۱۶۶)رشتہ کلام : محسن زیدی
۵۸ غزلیں ، نئی دھلی، ۱۹۷۸م ، دس روپے ، ۱۱۲ ص .

(۳۱۶۷)رقص حیا : ڈاکٹر نعیم تقوی
حیدرآباد دکن : سعید آرٹ پریس ،۱۹۵۸م ،۵ روپے ، ۱۱۲ ص .

(۳۱۶۸)رگ مینا : رضا ھمدانی
نظم ، ۴ روپے .

(۳۱۶۹)روح نعمہ : آغا شاعر (م۱۹۴۰م)

(۳۱۷۰)روشن ستارے : شارب لکھنوی
شارب کے سو منتخب اشعار، لکھنو ، ۱۹۵۰م ، ۳ آنے ، ۱۶ ص .

(۳۱۷۱)روشنی : تیغ الہ آبادی (مصطفی زیدی)
الہ آباد : مکتبہ حیات نو ، ۱۹۵۰م .

(۳۱۷۲)زیر و بم : فارغ بخاری
لاھور : گوشہ ادب ، تین روپے .

(۳۱۷۳)سبع مثانی : سیّد سرفراز حسین خبیر رضوی
مرزا سلامت علی دبیر کے چودہ مرثیوں کا مجموعہ
لکھنو : ممتاز بك ایجنسی، ۱۳۴۹ھ، ۲روپے ، ۴۹۱ ص ، چوھدری سیّد نظیر الحسن فوق رضوی نے تاریخ کھی:

ذاکر و مدّاح سبط مصطفی مرزا دبیر — جامع علم و فضائل شاعر شیریں زبان
شکر ہے مجموعہ اُن کے مرثیوں کا چھپ گیا — جس کے اك اك شعر کے مدّاح ہیں سب نکتہ داں
سلك در نظم پاکیزہ ہے سال طبع شوق — یا صلہ ھر بیت پاکیزہ کا ہے بیت جناں
(۱۳۴۹ ھ)

آغاز :

کوفے سے بہار آئی جو گلگشت چمن کو — شرمانے لگا رنگ زمیں چرخ کہن کو
رگ رگ سے ملی نبض رواں گل کے بدن کو — لالے نے کیا کھل کے سبك لعل یمن کو

(۳۱۷۴)سحر رنگ : حسرت کاظمی
کراچی : ادارہ فروغ اردو ، ۱۹۸۳م ، ۳۰ روپے، ۱۸۴ ص .
(۳۱۷۵)سفینہ غزل : فیاض علی عروج زیدی
رامپور ، ۱۹۷۸م ، ۱۵ روپے ، ۱۶۰ ص .
(۳۱۷۶)سلک جواهر حصہ دوم : سیّد حافظ علی صابر الرضوی
سیّد مظفر حسین طاهر جرولی کی شادی کے موقع پر مختلف شعراء نے سهرے کہے اُن کا مجموعہ
لکھنو : نظامی پریس ، ۱۹۶۰م ، ۳۲ ص .
(۳۱۷۷)سلک گہر : سیّد احتشام حسین
اردو مثنویوں ، مراثی اور منظومات کا انتخاب
لکھنو : ادارہ فروغ اردو ، ۱۹۵۷م، تین روپے ، ۱۶۰ ص .
(۳۱۷۸)سنبل و سلاسل : جوش ملیح آبادی (م۱۹۸۲م)
نظم ، بمبئی : کتب خانہ تاج آفس ، ۱۹۴۷م ، ساڑھے چار روپے .
(۳۱۷۹)سنگ آشنا : قیصر الجعفری
غزل ، بمبئی : عرفان جعفری ، ۱۹۷۷م ، دس روپے ، ۱۱۲ ص .
(۳۱۸۰)سواد سیم تناں : پروفیسر منظور حسین شور
نظم ، کراچی : ندرت قلم اکادمی ،۱۹۸۳م ، ۷۵ روپے ، ۳۲۰ ص .
(۳۱۸۱)سوز کلیمی : نور لدهیانوی
علامہ اقبال کے کلام پر تضمین
لاهور: شاهکار ،۲۰ روپے ،۱۶۲ ص .
نمونہ :
محو رکھو فکر فقر و پادشاهی میں اسے   رهنے دو مصروف آوارہ نگاهی میں اسے
بے خطر گر جانے دو قعر تباهی میں اسے   مست رکھو ذکر و فکر صبحگاهی میں اسے
پختہ تر کر دو مزاج خانقاهی میں اسے
(۳۱۸۲) سوز نفس : مرزا حسن بیگ مرزا سیمابی
غزل ، حیدرآباد دکن ،۱۹۷۶م ، ڈھائی روپے ،۱۱۶ ص .

(۳۱۸۳)سوز و ساز باہم : سمیعہ عابد

راولپنڈی : ادارہ علم و ادب ، ۵ روپے ، ۴۷ ص .

(۳۱۸۴)سی پارہ نذر حسین : سیّد دلدار حسین اظہر

حیدر آباد دکن : تاج پریس ، ۱۳۵۷ھ، ۳۲ ص .

(۳۱۸۵)شاخ مرجان : علامہ رشید ترابی

نظم ، کراچی : ترابی اکادمی، ۱۹۸۳م ، ۵۰ روپے ، ۲۲۳ ص .

(۳۱۸۶)شاعر کے سو شعر : آغا شاعر دہلوی(م۱۹۴۰م)

دہلی : نگارستان ایجنسی ، ۴ آنے .

(۳۱۸۷)شباب فطرت : قیصر بارہوی (م ۱۹۹۶م)

نوحے ، مرثیے ، لاہور: استقلال پریس ، پانچ روپے .

(۳۱۸۸)شعار دبیر (جلد اوّل): مہذّب لکھنوی

مرزا سلامت علی دبیر (م ۱۲۹۲ ھ) کے سات مرثیے

لکھنو : انجمن محافظ اردو ،۱۹۵۱م ، ڈیڑھ روپیہ ، ۱۶۰ ص .

(۳۱۸۹)شعلہ ندا : پروفیسر اجتبی حسین رضوی

غزل ، پٹنہ ، ۱۹۵۴م ، ساڑھے چار روپے، ۲۵۶ ص .

(۳۱۹۰)صبح الہام : سیّد جلال الدّین حیدر دہلوی (م ۱۹۵۸م)

غزل ، کراچی : مکتبہ حیدری ، ۱۹۶۵م ، ساڑھے چار روپے ، ۲۸۰ ص .

انیس مصطفی مینا زبیری نے تاریخ طبع کہی :

لللہ الحمد ہوا طبع کلام حیدر جس کا ہر لفظ ہے اک پارہ الماس و ذہب

جس میں کچھ مسئلہ زیست کی تفسیریں ہیں اور کچھ فلسفہ رنج و محن ، عیش و طرب

کتنی برجستہ یہ مینا نے کہی ہے تاریخ « صبح الہام » ہے تخلیق منے شعر و ادب

(۱۹۶۵م)

(۳۱۹۱)ضیائے دکن : سیّد باقر حسین ضیاء

مثنوی ، حیدرآباد دکن : مطبع برہانیہ ، ۱۳۰۸ ھ.

(۳۱۹۲)طفلستان : آغا صادق حسین نقوی

بچوں کے لئے نظمیں ، ملتان : مکتبہ صادق ،۱۹۷۳م ،۲ روپے، ۶۷ ص .

(۳۱۹۳)طلوع فکر : جوش ملیح آبادی (م۱۹۸۲م)
کراچی ، ۱۹۵۷م ، تین روپے ، ۱۵۰ ص ۔
(۳۱۹۴)طوفان محبّت : ہوش بلگرامی
مثنوی ، حیدرآباد دکن : کتابخانہ ،۱۳۶۵ھ/۱۹۴۶م ۱.۵۰ روپے ،۲۹۷ ص .
آغاز : بنام خدائے کمال آفریں جلیل و جمیل و جمال آفریں
(۳۱۹۵)فراز عرش : شاکر جرولی
قصائد ، لکھنو : سلور پبلی کیشنز ،۱۹۶۰م ، ایک روپیہ ،۶۴ ص .
(۳۱۹۶)کہکشاں : ڈاکٹر نعیم تقوی
غزل ، کراچی : اردو سندھی ادبی سنگیت ،۱۹۷۷م ، ۱۵ روپے ،۹۶ ص .
(۳۱۹۷)گلدستہ انیس : سیّد صغیر حسین نقوی
سلام ، لکھنو : اردو پبلشرز ، ۱۹۷۶م ، ۲۰روپے ، ۲۴۸ ص .
(۳۱۹۸)گلدستہ ماتم : زائر نوگانوی
مراد آباد، دائرة الاشاعت نوگانواں ، ۱۳۵۲ ھ ، ۸ آنے .
(۳۱۹۹)گلدستہ فضا : سیّد ظل حسنین فضا
سلام ، ۴ آنے .
(۳۲۰۰)گلدستہ وفا : محمّد رضی الحسنین منصرم
مختلف شعراء کے حضرت عباس علمدار(ع) کی شان میں کہے گئے قصائد
میرٹھ : آزاد پریس ، ۴۶ ص.
(۳۲۰۱)گوہر کعبہ : سیدہ طاہرہ بیگم رضوی طاہرہ
سیدہ طاہرہ بیگم سیّد سرفراز حسین خبیر لکھنوی کی شاگرد ہیں ، قصائد
لکھنو: ناظم پریس ، ۱۳۷۸ ھ ، ۴۰ ص .
(۳۲۰۲)لوح منزل : مولانا سیّد عالم الرضوی
قصائد ، کراچی ،۲ روپے ، ۸۰ ص .
(۳۲۰۳)لہو پکارتا ہے : علی سردار جعفری
غزل ، نئی دھلی، ۱۹۷۸م ، ۱۵ روپے ، ۱۱۶ ص .

(۳۲۰۴)لہو کے چراغ : سیّد سرفراز حسین جوہر لکھنوی
غزل ، جہلم : پاک لائبریری ، ۵ روپے ، ۱۶۰ ص .
(۳۲۰۵)ماہ وفا : سیّد انتقام حسنین منتقم بریلوی
نظم، کراچی: المشتاق اکیڈمی برائے ادب ،۱۹۸۶م ،۲۵ روپے ، ۱۹۲ ص .
(۳۲۰۶)متاع جنوں : ہوش ترمذی
غزلیں ، لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ،۱۹۶۷م ،۵ روپے ،۱۸۳ ص .
(۳۲۰۷)متاع زندگی : سیّد اطہر حسین
غزلیں ، لکھنو: نامی پریس ، ۱۹۷۸م ،۱۲روپے ،۱۹۲ ص .
(۳۲۰۸)مثنوی جانستان : اشفاق علی مضطر
مراد آباد : مطبع مطلع العلوم ،۱۸۸۶م، ایک آنہ ،۱۸ ص .
(۳۲۰۹)مثنوی طلسم حیرت :
نانوتہ ضلع سہارنپور، ایک روپیہ (اخبار شیعہ یکم جولائی۱۹۲۷م).
(۳۲۱۰)مجالس حیدریہ : مولانا احمد علی حیدری
دس مجالس ، کراچی : ادارہ جامعہ امام جعفر صادق ،۱۵روپے ، ۱۶۰ ص.
(۳۲۱۱)مرثیہ : سیّد شہید حسن نقوی شہید صفی پوری
لکھنو : ادارہ مجلس باغ مکّہ ،۱۹۵۱م ، ۸ آنے ،۴۸ ص .
(۳۲۱۲)مرثیہ - بعنوان تبرک : سیّد فرزند حسن زیدی الواسطی فیض بھرتپوری
حضرت علی اکبر کے حالات پر مشتمل
کراچی : فیض ادب ، ۱۴۰۲ھ/۱۹۸۲م ، ۳۱ ص .
(۳۲۱۳)مرثیہ مرزا دبیر : مرزا سلامت علی دبیر
لکھنو : نولکشور پریس ، ۱۳۰۳ھ/۱۸۸۶م ، ۵۳۰ ص .
* کریما (فارسی): شیخ سعدی
(۳۲۱۴)مسدس عزت افزا : سیّد سرفراز علی بریلوی و مرزا عنایت علی بیگ لکھنوی
کریما سعدی پر تضمین، واقعات کربلا کو منظوم کیا گیا ہے
لکھنو : مطبع دلگداز ، ۱۳۱۲ھ/۱۸۹۴م ،۴۸ ص .

آغاز: نبی کے جگر دین حق کے امام حسین ابن حیدر علیہ السلام
وہ تھے گو مقدس مطہر تمام رہ عجز سے پر یہ کہتے مدام
کریما بہ بخشائی بر حال ما کہ ہستم اسیر کمند ہوا

(۳۲۱۵)مشرق تاباں : مخمور اکبر آبادی (م ۱۹۷۶م)
مشرقی پاکستان (بنگلہ دیش) سے متعلق پانچ نظموں کا مجموعہ
کراچی : راس محمود ایجوکیشن اینڈ کلچر سوسائٹی، ۱۹۶۷م، ڈیڑھ روپیہ ، ۴۸ ص .

(۳۲۱۶)مغالطہ : مرزا یگانہ لکھنوی
رباعیات ، ۲۱۰ ص .

(۳۲۱۷)مناظرہ عقل و دل : میر فدا علی نثر خوان فدا بن سیّد امجد علی
دھلی: مطبع مظہر العجائب ، ۱۳۱۲ ھ، ایک آنہ ، ۱۶ ص .
آغاز:
ایک دن دل نے عقل سے پوچھا یہ طلسم جہاں ہے کس کی بنا
ہے کبھی رات اور کبھی ہے دن گاہ طفل و جوان گاہ مَن

(۳۲۱۸)مناقب اهلبیت : الٰہی بخش
فرزدق (م ۷۳۲م) کا وہ قصیدہ جو اُنہوں نے حضرت امام زین العابدین کی شان میں کہا مع ترجمہ
دھلی : مطبع یوسفی ،۱۳۱۳ ھ ،۲۴ ص .
آغاز :
هذا الذی تعرفُ البطحا و طاتہ و البیت یعرفہ ، و الحلّ و الحرم
یہ وہ بزرگ ہیں جن کے قدم رکھنے کی جگہ کو وادی مکہ اور خانہ کعبہ اور حل و حرم پہچانتے ہیں۔

(۳۲۱۹)منتخبات دبیر (جلد اوّل) : ڈاکٹر مسعود رضا خاکی (م۱۹۸۸م)
لاھور : افتخار بکڈپو ، نامی پریس لاھور ، ۹روپے ، ۲۱۶ ص.

(۳۲۲۰)منتخبات دبیر (جلد دوم): ڈاکٹر مسعود رضا خاکی(م۱۹۸۸م)
مرثیہ ، لاھور : افتخار بکڈپو ، ۱۳ روپے ، ۲۰۸ ص .

(۳۲۲۱)منزل بہ منزل : ظہیر رضوی
کراچی : پرنٹنگ محل،۱۹۷۹م ، ۹روپے،۶۴ ص .

(۳۲۲۲)موتی مونگے :
نوحے ، مراد آباد : دائرۃ الاشاعت نوگانواں ، ۱۳۷۲ھ ، ۸ آنے .

(۳۲۲۳)موج سلسبیل : نظیر سہوری
قصائد ، بمبئی : سیفی بک مینوفیکچر ، ڈھائی روپے ، ۲۵۶ ص .

(۳۲۲۴)میخانہ : مقصود جعفری
اردو اور فارسی غزلیات ، راولپنڈی : سگما پبلشرز ، ۲۰ روپے ، ۱۹۲ص.

(۳۲۲۵)میری بہترین نظم : محمّد حسن عسکری
الہ آباد : کتابستان ،۱۹۴۲م.

(۳۲۲۶)نارسیدہ : سیّد اختر عباس خاور نقوی
غزل ، اسلام آباد : کاشف بکڈپو،۱۹۸۸م ، ۴۰ روپے، ۹۶ ص .

(۳۲۲۷)نبض دوراں : منظور حسین شور
کراچی : مشہور آفسٹ پریس، ۱۹۵۹م .

(۳۲۲۸)نذرانہ عقیدت : صفدر لکھنوی
شہدائے کربلا کی شان میں ، کراچی : جاوید پریس ، ۱۶ ص .

(۳۲۲۹)نشاطِ خواب : ناصر کاظمی
لاهور : مکتبہ خیال ،۱۹۸۵م ،۲۵ روپے ،۷۹ ص .

(۳۲۳۰)نغمہ فکر : سیّد مومن حسین تقوی شعلہ کراروی
الہ آباد : شبستان،۱۹۷۸م ،۲۵ روپے ،۱۹۴ ص .

(۳۲۳۱)نم شبنم : سیّد فیضی
لاهور : المعارف ، ۱۴۰۳ھ/۱۹۸۳م ، ۱۶۰ ص .

(۳۲۳۲)نوائے امروز : ابو ظفر نازش رضوی
لاهور : نقوش پریس ،۱۹۶۱م ، ۳ روپے ، ۱۷۶ ص .

(۳۲۳۳)ہرمزی خانم/حجاب زنان : منیر شکوہ آبادی
یہ مثنوی ہندوستان میں شادی بیاہ کے رسوم و رواج سے متعلق ہے

دهلی : دانش محل ، کمال هند پریس دهلی، ۸ آنے ، ۵۶ ص .
آغاز :
اے قلم پہلے لکھدے بسم اللّٰہ تا کہ نافع یہ سب کو ہو دلخواہ
کچھ گر ہستوں کی تھی یہ فرمائش ہوتی صفحہ کی اس سے آرائش
(۳۲۳۴)یاس و امید : ملک غلام عباس نجفی
قصائد، جھنگ: امامیہ فکر ادب اکیڈمی لئو ،ثنائی پریس سرگودھا ،۳۲ ص .
(۳۲۳۵)یاقوت و الماس : اعظم
نوحے، لکھنو : مجاهد بکڈپو ، ۱۹۵۰م ، ۶ آنے .
(۳۲۳۶)یہ عالم شوق کا : اعتبار ساجد
لاهور : مقبول اکیڈمی،۱۹۹۴م ، ۱۹۲ ص .
(۳۲۳۷)احتجاج : جواد جعفری
مظفر آباد : اداره تحقیقات اسلامی ،۱۹۹۴م ، ۱۶۸ ص .
(۳۲۳۸)تاب سخن : محمّد رضا کاظمی
کراچی : مکتبه ادب ، ۱۹۹۴م ، ۲۴۸ ص .
(۳۲۳۹)رخت شب : محسن نقوی (م ۱۹۹۶م)
لاهور : ماورا پبلشرز ، ۱۹۹۴م ، ۲۱۴ ص .
(۳۲۴۰)طلوع اشك : محسن نقوی(م ۱۹۹۶م)
لاهور : ماورا پبلشرز ، ۱۹۹۴م ، ۲۰۸ ص .
(۳۲۴۱)میں غزل ہوں : غزل جعفری
کراچی : کلچرل اینڈ آرٹ فورم ، ۱۹۹۴م ، ۱۰۴ ص .

ضمیمه

(۳۲۴۲)آیت تطہیر میں اہل البیت کے درخشاں چہرے : مولانا محمّد تقی نقوی
آیۃ اللّٰہ محمّد فاضل موحّدی لنکرانی اور آیۃ اللّٰہ شیخ شہاب الدّین اشراقی کی فارسی میں لکھی گئی کتاب کا ترجمہ
لاہور : مصباح الهدی پبلی کیشنز ،۱۴۱۴ ھ ، ۳۰ روپے .

(۳۲۴۳)آقای منتظری - قید سے فتح تک :
کراچی : المسعود پرنٹنگ ایجنسی ، ۸ ص .

(۳۲۴۴)آل حکیم کے مصائب :
آیۃ اللّٰہ سیّد محسن الحکیم کے خاندان پر عراق کی موجودہ حکومت نے جو مظالم ڈھائے ہیں اُن کی تفصیلات ، المجلس الاعلی للثورۃ الاسلامیہ العراق ، ۱۴۰۶ ھ، ساڑھے سات روپے ، ۹۰ ص .

(۳۲۴۵)آل محمّد علیہم السلام کو پہچانیئے : سیّد جعفر علی شمسی
لاہور : جاوا پنساری سٹور، ۱۶ ص .

(۳۲۴۶)آمریت کے خلاف ائمہ طاہرین کی جدوجہد : مولانا سیّد علی شرف الدّین موسوی بلتستانی
عنوانات : آمریت کی تعریف اور اس کے اسباب ، آمریت کے قبیح نتائج و آثار ، ائمہ طاہرین علیہم السلام کا آمریت اور طاغوت کے خلاف جہاد
کراچی : امامیہ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن پاکستان ، ۱۴۰۷ ھ/۱۹۸۶م ، ۱۵۹ ص.

(۳۲۴۷)آئینہ حجاز پر منظوم تبصرہ : رشك ترابی
راجہ محمّد شریف کی کتاب « آئینہ حجاز » پر منظوم تبصرہ
سرگودھا : انصار آرٹ پریس ، ۱۵ ص.

آغاز :

اے ھمنشیں نہ پوچھ میری ہے خودی کا راز — سمتی ہوئی ہے وصل میں اب فرقت دراز

ہے نغمہ بار اس لئے قلب حزیں کا ساز — زیر نگاہ آج ہے آئینہ حجاز

تحریر اس کی کاشف سر لطیف ہے — یہ شاھکار خامہ دست شریف ہے

(۳۲۴۸)آئینہ بلاغت : مرزا محمّد عسکری لکھنوی

اقسام و متعلقات نظم و نثر ، صنائع بدائع ، علم عروض کے باب میں تمام مشکل بحریں

لکھنو : صدیق بکڈپو ،۱۹۳۷م، ۱۸۴ ص .

(۳۲۴۹)آئینہ عروض : میرزا علی نافذ (م ۱۳۱۴ھ) (ذریعہ : ۲۶).

(۳۲۵۰)ابوذر غفاری (رض) - تاریخ کے آئینے میں : مرزا محمّد جعفر

کراچی : بارگاہ ادب ،۱۹۷۱م ، ڈھائی روپے ،۱۵۹ ص .

* ابو ھریرہ (عربی) : حجۃ الاسلام عبدالحسین شرف الدّین موسوی

(۳۲۵۱)ابو ھریرہ :

کراچی : رحمت اللّٰہ بك ایجنسی،۲۹۸ ص .

(۳۲۵۲)اتحاد بین المسلمین :

سرگودھا : امامیہ سٹوڈنٹس آرگنائزیشن پاکستان ، ۱۶ ص .

(۳۲۵۳)اتحاد کا پیغام : ملّت کے نام : مولانا مصطفی حیدر عمران

مولانا سیّد عارف حسین حسینی (م ۱۹۸۸م) اور مولانا سیّد حامد علی شاہ صاحب کو متحد کرنے کے لئے یہ رسالہ لکھا گیا

چکوال : شیعہ ایکشن کمیٹی، ۱۴ ص .

(۳۲۵۴)اجتہاد و تقلید :

کراچی : جامعہ تعلیمات ، ۱۶ ص .

(۳۲۵۵)احقاق الحق حصّہ دوم : سیّد محمّد عابدی

پانچ خطبات

سرگودھا ، مرکز تحقیقات اسلامیہ ،۱۹۸۸م ،۳۲ ص .

(۳۲۵۶)احقاق الحق حصّہ چہارم : سیّد محمّد عابدی
مولانا علی حسنین شیفتہ (م ۱۹۹۱م)کی ایک تقریر بعنوان « منصب امامت » اور بعض ہدایات برائے خطباء
سرگودھا : مرکز تحقیقات اسلامیہ ، ۱۹۸۸م ، ۳۲ ص .

(۳۲۵۷)احکام الہیہ ، برائے ماہ رمضان : مولانا افتخار حسین نقوی
ملتان : انجمن ناصر العزاء ، ۱۹۷۷م ، ۳۱ ص .

(۳۲۵۸)اختر درخشان : مولانا سیّد محمّد باقر موسوی کشمیری بڈگامی
امیر کبیر سیّد علی ہمدانی (م ۷۸۶ ھ) ، شاہ سیّد محمّد نور بخش (م۸۶۹ھ) اور میر شمس الدّین عراقی (م ۹۱۹ھ) کی سوانح .

(۳۲۵۹)ادب پارے (حصّہ اوّل) : حکیم کوثر جعفری
مجموعہ نعت و منقبت
کیمبل پور (اٹک) : ملٹری پرنٹنگ پریس ،۱۳۶ ص.

(۳۲۶۰)ادبی کہانیاں : نسیم امروہی
ایسی نادر و نایاب کہانیوں کا انتخاب جو اردو ادب میں سنگ میل کی حیثیت رکھتی ہیں
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ساڑھے سات روپے ،۳۲۶ ص .

(۳۲۶۱)اردو خلاصہ عروض سیفی : ساحل بلگرامی
لاہور: شیخ جان محمّد اللہ بخش تاجران کتب علوم مشرقی انار کلی ۴، آنے .

(۳۲۶۲)اردو شارٹ ہینڈ : مرزا محمّد ہادی رسوا (م ۱۹۳۱م)
ایم ایل گھوش کی کتاب کا ترجمہ
لکھنو : ڈیپارٹمنٹ آف کمرشل ایجوکیشن کرسچئن کالج ، ۱۹۰۹م ،۱۳۴ ص.

(۳۲۶۳)اردو میں سوانح نگاری : سیّد شاہ علی
Ph.Dکا مقالہ ، عنوانات : فن سوانح نگاری ، اقسام سوانح نگاری، اردو میں سوانح نگاری کا آغاز حالی اور شبلی کا سوانحی دور ، حالی اور شبلی کا دور(معاصری تصانیف) ، جدید دور ، سوانح نگاری کا درجہ اردو ادب میں
کراچی : گلڈ پبلشنگ ہاؤس ، ۱۹۶۱م ، سات روپے ، ۳۶۵ ص .

(۳۲۶۴)اردو هندی شارٹ ہینڈ : محمّد رضا نقوی نصیر آبادی
حیدرآباد دکن : انوار الاسلام پریس،۱۱۶ ص ۰

* فلسفیه (فارسی) : ابوالقاسم

(۳۲۶۵)اسرار دین حق :
اُن سوالات کے جوابات جو آیة اللّٰه سیّد حسین بروجردوی (م ۱۹۶۰م) کے حکم سے ایرانی خطیب شیخ محمّد تقی فلسفی نے کرمان کے شیخی رهنما ابوالقاسم بن زین العابدین سے کئے
کراچی : کتابخانه ابراهیمیه (کرمان) شاخ پاکستان ،۵ روپے،۷۴ ص .

(۳۲۶۶)اسرار عدد بحساب بینه وزبر : سیّد فیض الحسن موسوی انبالوی
حضرات معصومین علیهم السّلام کی شان والا اعداد کی مدد سے ظاهر کی گئی ہے
لاهور : لاهور آرٹ پریس ، ۱۹۵۹م ، ایک روپیه ، ۹۶ ص .
سیّد آمر رضا کاظمی نے تاریخ کہی :
مدح آل محمّد کی نئی ہے ایجاد کیا خوب لکھی فیض نے سر اعداد
قرآن کی برکت سے ہوا قلب منوّر آمر ہے یه تکسیر کی غیبی امداد
(۱۳۷۹ ھ)

(۳۲۶۷)اسلام اور امیر اسلام : سیّد حسین محمّد امروهی ایڈووکیٹ
لاهور ، ۱۹۹۶م ، ۴۵ روپے ، ۱۶۵ ص .

(۳۲۶۸)اسلام اور وقت کے تقاضے : سیّد محمّد موسی رضوی
آیة اللّٰه مرتضی مطهری کی کتاب کا ترجمه
کراچی : اداره احیائے تراث ،۱۹۹۳م ، ۶۰ روپے ،۳۵۱ ص .

(۳۲۶۹)اسلامی اخلاق و ادب کی باتیں : مظفر علی خان
اله آباد : انجمن ایمانیه ، ۱۵ روپے .

(۳۲۷۰)اسلامی طرز معاشرت : علی رضا نقوی
عنوانات : اسلام اور تعلیم و تربیت ، حسن اخلاق ، نظم و ضبط ، بدکلامی اور بد زبانی، انکساری

لاہور : جماران پبلی کیشنز ، ۱۵۳ ص .

(۳۲۷۱)اسماء اعلانیہ :

امین الدولہ سیف الملک نے ایک دن کہا :

ایک دن یوں مجھ کو فرمانے لگے　　آدمی کو پاس مذہب چاہیے
نام ہو جس میں کچھ ایسا نظم کر　　یعنی اشعار تبرّا نظم کر

ناظم نے مختلف افراد کے نام لے لے کر « مشق تبرا » کیا ہے .

ایک تھا مردود حجاج پلید　　ثانی نمرود حجاج پلید
دشمن جاں وہ لعین بے حیا　　تھا سعید و قنبر و دیندار کا

مطبع احمدی ، ۱۲۶۱ ھ

آغاز :

بعد حمد مرسل پیغمبراں　　صانع آب و گل پیغمبراں
خالق اصلاب پاک انبیاء　　ہادی احباب پاک اوصیا

(۳۲۷۲)اصحاب ثلاثہ (جلد اوّل) : سیّد حافظ علی صابر رضوی سندیلوی

حضرت ابوبکر کی سوانح

لکھنو : ادارہ تحفظ حسینیت ، ۱۹۶۵م ، سوا دو روپے ، ۵۶ ص .

(۳۲۷۳)اصحاب ثلاثہ (جلد دوم) : سیّد حافظ علی صابر رضوی

حضرت عمر کی سوانح

لکھنو: ادارہ تحفظ حسینیت ، نظامی پریس لکھنو ، ۱۰۴ ص .

(۳۲۷۴)اصحاب ثلاثہ (جلد سوم): سیّد حافظ علی صابر رضوی

حضرت عثمان کی سوانح

ادارہ تحفظ حسینیت ، نظامی پریس لکھنو ، ۹۰ پیسے ، ۱۲۰ ص .

(۳۲۷۵)اصول تجارت : سیّد مہربان علی رضوی

اصول و قواعد تجارت ، پاکستان کی اہم مصنوعات ، یہ مصنوعات جہاں جہاں بنتی ہیں اُن کا ذکر

لاہور : القلم سٹیشنریز اینڈ بک سیلر ،۱۷۶ ص .

(۳۲۷۶)اصول قانون معاهده انگلستان : مولانا حسین علی مرزا
حیدرآباد دکن : جامعه عثمانیه ، ۱۳۵۹ھ ، ۶۳۸ ص .
(۳۲۷۷)اطلاعات و تاثرات : مولانا سیّد آغا مهدی
شب جمعه کی ایك دعا ، مختصر زیارت امام حسینؑ ، گناهان کبیره اور قوم لوط کے کردار پر بحث
کراچی : جمعیت خدام العزا ، ۵۳ ص .
(۳۲۷۸)اعجاز نبوّت : سیّد اعجاز حیدر
سیرة النبی(ص)، بدایون : وکٹوریه پریس ،۱۳۲۵ھ /۱۹۰۸م ، ۷۸ ص .
(۳۲۷۹)اعلان حق : سیّد عاشق حسین نقوی
پاکستان میں ناصبیت و یزیدیت کے حق میں جو کتابیں چھپ رہی ہیں شیعه علماء کی اس طرف توجه مبذول کرائی گئی
لاهور : امامیه سٹوڈنٹس فیڈریشن ، ۵۰ پیسے ،۸ ص .
(۳۲۸۰)افسروں سے خطاب : جنرل محمّد موسی
لاهور : محکمه اطلاعات حکومت مغربی پاکستان ،۶۶ ص .
(۳۲۸۱)اقوال زریں : اخلاق حسین زریں
کراچی ، ۳۲ ص .
(۳۲۸۲)الافادات : مولانا سیّد اصطفی بن سیّد مرتضی بن سیّد محمّد بن غفرانمآب
عروض و قوافی، ۱۳۰۷ھ (ذریعه ۲:).
(۳۲۸۳)الامام الخمینی : مولانا منظور حسین نجفی
سرگودها : انصار آرٹ پریس ، ۱۴۰۰ ھ ، ۵۲ ص .
(۳۲۸۴)الرائی السدید فی مسائل الاجتهاد و التقلید : مولانا سیّد ابن الحسن بن میر حسین رضا جائسی (ذریعه : ۱۰)
(۳۲۸۵)الصرف : مولانا سیّد فرمان علی
پٹنه : انجمن رضویه ، مطبع سیدی پٹنه ،۱۳۲۵ھ ،۴ آنے ، ۶۶ ص .
* الصحیح من سیرة النبی (ص) (عربی) : جعفر مرتضی عاملی

(۳۲۸۶)الصحیح من سیرۃ النبی(ص) : محمّد علی توحیدی ، حسنین عباس گردیزی
قم : نشر مطاف دفتر آیۃ اللہ طاہری ، ۱۹۹۷م ، ۴۰۰ ص ۔

(۳۲۸۷)الفہرست : پروفیسر محمّد سجاد مرزا بیگ دہلوی
اردو زبان میں ہر علم و فن میں جس قدر کتابیں تصنیف ہوچکی ہیں ان کی فہرست
حیدرآباد دکن : نظام دکن پریس ۔

(۳۲۸۸)اللہ سے ڈرو :
علامہ ڈاکٹر محمّد تیجانی سماوی کی عربی کتاب کا ترجمہ ، اہلبیت اطہار علیہم السلام منارہ ہدایت ہیں ان کی مخالفت سے ڈرو
مکتبہ المعرفیہ ، ۱۴۸ ص ۔

* النبی الامّی (فارسی) : آیۃ اللہ مرتضی مطہری
(۳۲۸۹)النبی الامّی :
لاہور : مکتبہ تعمیر انسانیت ، ۱۹۸۴م ، ۱۵ روپے ۔

(۳۲۹۰)النظر السموق فی سیرۃ الفاروق : قزلباش سمنی آذر بائیجانی
مولانا شبلی نعمانی (م ۱۹۱۴م) کی کتاب « الفاروق » پر ناقدانہ نظر
لکھنو : مطبع گلزار محمّدی ، ۱۳۱۳ ھ/۱۸۹۵، ڈیڑھ روپیہ ، ۲۳۸ص ۔

(۳۲۹۱)الوافی فی شرح الکافی فی العروض و القوافی : سیّد رضا بن محمّد (م ۱۳۶۲ھ) (ذریعہ : ۲۵) ۔

(۳۲۹۲)امام ابو حنیفہ شیعہ تھے -تاریخی انکشاف : سیّد محمّد مرتضی تقوی اجتہادی
کراچی : برقی پریس ، ایک روپیہ ،۸۶ ص ۔

* محمّد حسین ہیکل : The Return of Ayatollah
(۳۲۹۳)امام خمینی کی واپسی : محمّد وصی خان
انقلاب ایران کے مالہ او ماعلیہ پر بحث کی گئی ہے
کراچی : مشہور آفسٹ پریس ، ۱۹۸۲م ، دس روپے ، ۱۲۰ ص ۔

(۳۲۹۴)اُمّت اور اہلبیت (ع) : محمّد بشارت علی
رحلت رسالتمآب صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم سے ائمہ طاہرین و تابعین پر ڈھائے جانے والے مظالم کی تفصیلات
کراچی ، ۴۰۰ ص .
(۳۲۹۵)امیر المومنین (ع) : پروفیسر سیّد اظہر حسنین کاظمی
پنڈ دادنخان: امامیہ سٹوڈنٹس آرگنائزیشن،ثنائی برقی پریس سرگودھا ،۲۴ص .
(۳۲۹۶)انجمن نامہ : ڈاکٹر سیّد محمّد سبطین تقوی
انجمن غلامان اسلام پاکستان پنن وال تحصیل پنڈدادنخان کاروائی
لاہور : الامان پریس ، دو روپے ، ۱۱۲ ص .
(۳۲۹۷)انجینئری کارخانے کے چالیس عملی سبق : مولانا سیّد دلدار حسین
سی ایف چمل اور ای جی ڈیوی کی کتاب کا ترجمہ
حیدرآباد دکن : جامعہ عثمانیہ ،۱۳۶۷ھ/۱۹۴۸م ، ۱۰۳ ص .
* انسان کامل (فارسی) : آیۃ اللہ مرتضی مطہری(م۱۹۷۹م)
(۳۲۹۸)انسان کامل :
اس موضوع پر گیارہ تقاریر کا مجموعہ
کراچی : جامعہ تعلیمات اسلامی پاکستان ، ۱۹۹۳م، ۳۴۴ ص .
(۳۲۹۹)انسان کے کمال میں اخلاق کا کردار : اسد علی شجاعتی ، سیّد سعید حیدر زیدی
آیۃ اللہ سیّد مجتبی لاری کی کتاب کا مجموعہ
کراچی : دارالثقافۃ الاسلامیہ ،۱۹۹۵م ،۵۵۳ ص .
(۳۳۰۰)اے قوم شیعہ ہوشیار : نصر اللہ مفتون زادہ
حاجی فتح اللہ مفتون یزدی صاحب « باب و بہا را بشناسید » کے صاحبزادے نے یہ کتابچہ مدیر ہفت روزہ « رضا کار» کے خلاف چھپوایا
۸ ص .
(۳۳۰۱)ایک مرد درویش - خواجہ غلام الثقلین : خواجہ غلام السیدین (م۱۹۷۱م)
لکھنو : سرفراز پریس ، ۴۰ ص .

(۳۳.۲) بچوں کا سبق : سیّد محمّد سبطین تقوی
۴۰ اسباق
جہلم : انجمن غلامان اسلام پنن وال تحصیل پنڈدادنخان ، ۱۹۷۸م ، ۹۶ ص .

(۳۳.۳) بارہ نکاتی ضابطہ اخلاق اور شیعیان پاکستان :
پاکستان پیپلز پارٹی کی حکومت کے زمانے میں کراچی میں مذہبی فساد ہو گیا تھا جس پر مولانا کوثر نیازی نے ایک بارہ نکاتی ضابطہ اخلاق بنایا ، اس کا متن ، ۸ ص .

(۳۳.۴) باقیات الصالحات : مولاناسیّد حسن بن غفرانمآب
شیعوں و سینوں کے درمیان اختلافی مسائل کا حل ، اصول دین کو عقل اور فلسفہ کے ذریعہ سمجھانے کی کوشش کی گئی ہے
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۲۹۵ ھ ، ۳۲۲ ص .

(۳۳.۵) برھم اُترکھنڈ : حکیم سیّد محمود گیلانی
ہندوؤں کی کتابوں سے فضائل اهلبیت (ع): کی ایک جھلک
سیالکوٹ : ادارہ تحقیقات حیدری بکھّو بھٹی ،اعجاز پریس سیالکوٹ ، ۱۹۶۵م ، ۳۷ پیسے ، ۳۳ ص .

(۳۳.۶) پاکستان کا نظریاتی بحران اور اقبال : ثاقب اکبر
عنوانات : اقبال کا تصور قومیت اور ہم، اقبال کا نظریہ اجتہاد اور ہماری مقننہ، اسلامی ثقافت کی روح ، اقبال کا نظریہ ثقافت اور ہمارے مسائل اور Muslim Ummah As Iqbal Conceive
اسلام آباد : اخوت اکادمی ، ۱۹۹۶م ، ۱۰۰ روپے ، ۱۰۰ ص .

* سرجیمس چنیس : The mysterious Universe
(۳۳.۷) پر اسرار کائنات : سیّد محمّد تقی
اُن مباحث علم طبیعات پر روشنی جو اس صدی کے اوائل میں ظہور پذیر ہوئے
کراچی : اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ ، ۱۹۵۸م ، ۶ روپے ، ۲۱۸ ص .

(۳۳.۸) پیغام : علامہ میرزا علی حسن
مدرسہ حسینیہ مدینہ طیبّہ کے بانی علامہ میرزا علی حسن کی اس مدرسے

کے لئے مدد کی اپیل
پشاور : حمیدیہ پریس ، ۳۲ ص .
(۳۳۰۹)پنج درویش : سیّد مصطفی حسین ہمدم فیض آبادی
اس کتاب میں روح کی بالیدگی اور دنیائے بے ثبات میں عبرت آموزی کا خصوصی درس ہے
کراچی : باب الاسلام پریس، ڈیڑھ روپیہ ،۱۲۸ ص .
(۳۳۱۰)تاریخ ذکر میلاد سرکار دو عالم (ص) : پروفیسر آغا اشہر لکھنوی
مجلّہ «الازہر» قاہرہ میں چھپنے والے ایک مقالے کا ترجمہ
لکھنو : تنظیم پریس ، ۱۶ ص .
(۳۳۱۱)تجلّی حیات : مولانا سیّد امان علی عرف سیّد لکھنوی
حضرت علی کی سوانح ، کراچی: اظہر کتب خانہ،۱۳۷۶ ھ،۵ آنے ، ۲۸ ص .
(۳۳۱۲)تذکرہ حیات ناصر الملۃ : مولانا مرزا احمد حسن کاظمینی(م۱۹۶۴م)
مولانا ناصر حسین (م ۱۹۴۲م) کی سوانح ، لکھنو : نظامی پریس، ۳۰ ص .
(۳۳۱۳)تذکرہ خلیل (ع) : حکیم سیّد محمود گیلانی
حضرت ابراهیم (ع) کے حالات زندگی، لاہور:ادارہ معارف اسلام ، سوا روپیہ، ۱۱۶ ص .
(۳۳۱۴)تذکرہ نواب علی وردی خان مہابت جنگ : میرزا نصیر الدّین حیدرگورگانی
دہلی: محمدن پرنٹنگ پریس ،۱۳۴۲ھ/۱۹۲۴م ، ۸ آنے ، ۸۸ ص .
(۳۳۱۵)تحریر الاصوات / اردو شارٹ ہینڈ : ایس ایم رضوی دہلوی
دہلی : القصر،۱۳۳۷ھ، ڈیڑھ روپیہ .
(۳۳۱۶)تحریک نفاذ فقہ جعفریہ پاکستان اور شہید اول جناب محمّد حسین شاد شورکوٹی : پروفیسر سیّد اظہر حسنین کاظمی
گجرات : انجمن حسینیہ ملکوال ، ۵۵ ص .
(۳۳۱۷)ترجمہ محیط الدائرہ فی العروض و القوافی : مولانا سیّد ظہورالحسین بارہوی (م ۱۳۵۷ ھ)(ذریعہ :۴).

(۳۳۱۸)تزکیہ نفس : مولانا محمدؐ ایوب بشوی
تزکیہ نفس کےموضوع پر دس دروس کا مجموعہ
لاہور : سخاوت حسین اینڈ برادرز ، ۱۹۹۶م ، ۵۵ روپے ، ۱۶۸ ص .
(۳۳۱۹)تسہیل البلاغۃ : محمّد سجاد مرزا بیگ
عنوانات : فصاحت و بلاغت کی تعریف ، زبان میں غلطیوں سے بچنے کے قاعدے ، مطلب کو صحیح الفاظ دل آویز اور سلیس زبان میں بیان کرنے کے طریقے ، دھلی اور لکھنو کی زبان کا فرق
حیدرآباد دکن : نظام دکن پریس ، ۱۳۳۹ ھ، تین روپے ، ۲۳۲ ص .
(۳۳۲۰)تسہیل القواعد/قواعد فارسی: علی امجد حسین بن مولانا فضل حسین بدایونی
فارسی قواعد سوالاً جواباً
بدایوں : مطبع صبح بدایوں ، ۱۳۰۰ ھ ، ۸ ص ، مولوی عنایت عرف علی جان وکیل نے تاریخ طبع کہی :

بحر مضمون میں غوطہ زن ہو کر	فکر تاریخ میں ہوا حیران
سوچتا تھا کہ کیا لکھوں تاریخ	کام مشکل یہ کیسے ہو آسان
ھاتف غیب سے یہ آئی ندا	از سر وصف لکھ در غلطان

(۱۳۰۰ ھ)

(۳۳۲۱)تشریحات بلگرامی بر مکاتبات علامی : سیّد اولاد حسین شاداں بلگرامی
ابو الفضل کے دفتر سوم کا ترجمہ و فرہنگ
لاھور: شیخ مبارک علی بک سیلر، ۱۹۳۰م ،مطبع کریمی لاھور، ڈیڑھ روپیہ ، ۲۵۵ ص .
(۳۳۲۲)تشہّد میں شہادت ثالثہ کسی معصوم پاک نے نہیں پڑھی : مولانا مزمل حسین
ڈیرہ غازی خان ، ۱۴۰۲ ھ، ۱۶ ص .
(۳۳۲۳)تشیع پر اعتراضات کا علمی جائزہ : مولانا ملک آفتاب حسین قمی
مفتی محمّد جمیل الرحمن آف راولاکوٹ کے فتوی کا ردّ
راولپنڈی : مرکز مطالعات اسلامی ،۱۹۹۶م ، ۳۶ ص .

(۳۳۲۴)تصویر نجات : مولانا زوار حسین سہارنپوری
فضائل اہلبیت ، سہارنپور :پبلک لائبریری ، ساڑھے تین روپے، ۶۵۶ ص .
(۳۳۲۵)تعارف امامیہ دارالتبلیغ :
اسلام آباد : امامیہ دارالتبلیغ ، ۱۶ ص.
(۳۳۲۶)تعارف فلسفہ جدید : خواجہ آشکار حسین
جوڈ کی کتاب کا ترجمہ ، لاہور : مجلس ترقی ادب ، ۱۹۵۶م ، ۲ روپے ، ۱۷۲ص .
(۳۳۲۷)تعریب الاطفال : مولانا سیّد علی حیدر نظم طباطبائی(م۱۹۳۳م)
عربی قواعد ، کلکتہ : مطبع قادریہ ، ۴۱ ص .
(۳۳۲۸)تنبیہہ الغافلین / قصّہ حضرت سلمان فارسی (رض) :
حیات القلوب جلد ۲ کی ایک روایت کا ترجمہ جس میں ذکر ہے کہ ایک مردہ نے حضرت سلمان فارسی(رض) سے بات کی
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۳۰۳ھ/۱۸۸۶م .
(۳۳۲۹)تنزیل الفرقان : سیّد سجاد حسین
کراچی : مکتبۃ العلوم ٹرسٹ ، ۵۵۸ ص .
(۳۳۳۰)تنزیہہ الانساب فی شیوخ الاصحاب حصّہ دوم : مولانا محمّد ماہ عالم
بعض اصحاب کے نسب پر جرح کی گئی ہے
لکھنو : مطبع نور المطابع ،۱۳۳۸ھ/۱۹۱۹م، ۱۷۲ ص .
(۳۳۳۱)ٹائپ نویسی : سیّد قائم حسین نقوی وغیرہ
عنوانات : ٹائپ مشین کی حفاظت ، ٹائپ مشین کی تعریف ، مشین کی ساخت، ٹائپ مشین کے اہم حصّے اور ان کا کام ، مشین کا استعمال ، ٹائپنگ کی رفتار بڑھانے کے گُر ، مشین میں معمولی خرابیاں اور ان کی درستی، مشین کے اہم حصوں کا صاف کرنا اور تیل دینا ، اسٹینسل کاٹنے کا طریقہ
کراچی : شیخ سنز ، ۱۹۸۶م ، ۵ روپے ، ۱۱۲ ص .
(۳۳۳۲)ٹیلی ویژن میکینک : شوکت علی حیدری
لاہور : فیروز سنز ، ۱۹۷۱م .

(۳۳۳۳)ثمرة الفواد : سیّد مرتضی رضوی
عنوانات : علم سیکھنے کی ترغیب اور عالموں کی فضیلت ، دنیا کی بے وفائی اور ناپائیداری ، شراب پینے والوں کی مذمّت ، غیبت کا بیان ، عفّت اور پاکدامنی کی فضیلت ، مرد اور عورت کے حقوق
مدراس : مدینہ پریس ،۱۷۱ ص .

(۳۳۳۴)ثواب و عذاب اعمال - فروع دین کی تشریح : شیخ شریف حسین جعفری
آیۃ اللہ محمّد حسین نجفی دولت آبادی کی کتاب کا ترجمہ
لاہور : تنظیم غلامان آل محمّد(ص)، ۶ روپے ، ۱۱۲ ص .

(۳۳۳۵)جان ھار : بیگم قدسیہ زیدی
ڈرامہ ، الیگزنڈر ڈیوما کے ڈرامے « کیمل » سے ماخوذ، ایک روپیہ ،۳۷ پیسے .

(۳۳۳۶)جدید ناول نگار : پروفیسر سیّد سجاد باقر رضوی
امریکہ کے بیسویں صدی کے ناول نگار حضرات کا مقام
لاہور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ، ڈیڑھ روپیہ .

(۳۳۳۷)جدید نصاب اردو شارٹ ہینڈ : سیّد آفتاب علی عابدی
حیدرآباد دکن : دی کواپریٹو پریس ،۱۹۴۷م ، دس روپے ،۲۴۰ ص .

(۳۳۳۸)جشن میلاد مرتضی(ع): مولانا علی حسنین شیفتہ (م ۱۹۹۱م)
کراچی : مجلس امامیہ ، ۷۵ پیسے ،۳۲ ص .

(۳۳۳۹)جلتی مسجدیں : علی اکبر شاہ
۱۹۸۳م کو کراچی میں مذھبی فسادات ہوئے اس کی تفصیلات
کراچی : ساجدہ اکیڈمی ، ۱۹۸۳م ، ۱۹۲ ص .

(۳۳۴۰)جناب جعفر توّاب : مولانا سیّد شاکر نقوی امروھی
مورث اعلی سادات تقویہ و بخاری کے حالات زندگی ، جعفر تواب یعنی جعفر بن امام علی نقی(ع)
لکھنو : امامیہ مشن لکھنو ، ایک روپیہ ، ۶۴ ص .

(۳۳۴۱)جواب لاجواب (حصّہ دوم) : مولانا غلام عباس بخاری
حافظ مہر محمّد میانوالوی دیو بندی کے «شیعوں پر سو سوالات » کے جوابات

بھکّر : جامعہ آل عمران ، ۳۰۲ ص .

* الردّ علی المتعصب الحعنید لمانع من ذم یزید (عربی): عبدالرّحمن بن جوزی (م ۵۹۷ ھ).

(۳۳۴۲)جواز لعن یزید : مولانا سعادت حسین خان
لکھنو : علمی کتاب گھر، الواعظ صفدر پریس لکھنو، ۶۰ پیسے، ۶۴ ص .

* جہاد (فارسی) : آیة اللہ مرتضی مطہری(م۱۹۷۹م)

(۳۳۴۳)جہاد : حافظ اقبال حسین جاوید
سرگودھا : ادارہ پاسبان بھلوال ، ۱۹۹۵م ، ۳۰ روپے ، ۱۵۲ ص .

(۳۳۴۴)چائے کے باغ : قرۃ العین حیدر
ناول ، ڈھائی روپے .

(۳۳۴۵)چراغ سخن : مرزا ذاکر حسین یاس عظیم آبادی لکھنو
عروض و قوافی کے مسائل ، ماہیت شاعری پر فلسفیانہ بحث
لکھنو : مطبع نولکشور،۱۹۲۱م ، سوا روپیہ ، ۱۷۶ ص .

(۳۳۴۶)چہار گلزار : مولانا نثار علی
عروض و قوافی، بمبئی ، ۱۲۷۰ھ (ذریعہ :۵).

(۳۳۴۷)حالات حضرت امیر المومنین : مولانا سیّد محمّد محسن
لکھنو : مجاھد بکڈپو ، ۵۰ پیسے ، ۴۶ ص .

(۳۳۴۸)حج بیت اللہ اور آل سعود : منظور حسین قمی
لاھور ، ۵۴ ص .

(۳۳۴۹)حسین (ع) و حسینیت : سیّد ذوالفقار علی زیدی
علی اکبر تلافی کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : الحرمین پبلی کیشنز ،۱۹۹۵م ،۱۵ روپے ،۴۴ ص .

(۳۳۵۰)حسین (ع)- وارث انبیاء (ع) : سیّد انوار احمد بلگرامی
لاھور : بنیاد علم و آگہی ،۱۹۸۶م ، ۳۲ ص .

(۳۳۵۱)حسینی قاعدہ : فضل نقوی
حروف سے وہ الفاظ بنائے گئے ہیں جن کا تعلق مذہب سے ہے مثلاً الف سے

امامباڑہ ، ب سے براق
لکھنو : نظامی پریس ، ۶ آنے ، ۳۲ ص .

(۳۳۵۲)حضرت ابوذر غفاری : سیّد بشارت شکوہ
جونپور : حسینی مشن ، ۱۹۷۴م ، ۵ روپے ، ۲۱۶ ص .

(۳۳۵۳)حضرت عبدالمطلب بن حضرت ہاشم (رض) : سیّد جاوید حسین رضوی
لاہور: اظہار سنز ، ۱۹۹۶م ، ۸۰ روپے ، ۹۸ ص .

(۳۳۵۴)حضرت علی کے خطوط کا ابتدائی مطالعہ : قیصرہ عالم زیدی
عنوانات : خطوط پر عام نظر ، کاتب کی شخصیت اور اس کے عناصر ، مکتوب الیھہ ، حضرت علی (ع) کے خطوط کے ماخذ
سیالکوٹ : پاکستان صادقیہ مشن ، ۴ آنے ، ۳۲ ص .

(۳۳۵۵)حضرت عمر کا یوم وفات : مولانا ملك آفتاب حسین قمی
حضرت عمر کی وفات یکم محرم کو نہیں ہوئی بلکہ ۲۶ ذی الحجۃ کو ہوئی
راولپنڈی : مرکز مطالعات اسلامی، ۱۹۹۶م ،۲۴ ص .

(۳۳۵۶)حیات غالب : سیّد محمّد مرزا
۲ آنے .

(۳۳۵۷)حَی علی خیر العمل : سیّد محمّد انور کاظمی
سیالکوٹ : تحریك احیائے تعلیمات محمّد و آل محمّد(ص) ، ۲۰ ص .

(۳۳۵۸)حیوانیات : محشر عابدی
دھلی : انجمن ترقی اردو (ھند) ، ۱۹۴۲م ، سوا روپیہ ، ۱۵۰ ص .

(۳۳۵۹)خاندان اور انسان : مولانا سیّد ذیشان حیدر جوادی
لاھور : مصباح الھدی پبلی کیشنز ، ۱۴۱۰ ھ ، ۲۵ روپے ، ۱۴۴ ص .

(۳۳۶۰)خصال الشیعہ : مولانا سیّد محسن علی سبزواری(م۱۹۲۸م)
لاھور : فیض عام پریس ، ۱۳۲۷ ھ/۱۹۰۹م ، ۶۸ ص .

(۳۳۶۱)خطبہ استقبالیہ : حاجی مرزا مھدی پویا (م۱۹۷۳م)
۱۳۷۲ ھ /۱۹۵۳م کو آل پاکستان شیعہ کنونشن میں پڑھا گیا .
کراچی : مشھور پریس ،۱۲ ص .

(۳۳۶۲)خطبہ صدارت : سیّد سرفراز علی خان شاکر
مظفر نگر، سٹلائٹ پریس ،۲۴ ص ۔
(۳۳۶۳)خطیب بغدادی کے اعتراضات کی حقیقت : ڈاکٹر سیّد محمود نقوی
آیۃ اللہ لطف اللہ صافی کی کتاب کا ترجمہ
تہران : سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۴۰۹ھ، ۱۹۹ص ۔
* خواب شگفت (فارسی): ملا فتح اللہ شیرازی
(۳۳۶۴) خواب بیداری : سیّد یوسف حسین زیدی
لکھنو : نظامی پریس ،۹۳ ص ۔
(۳۳۶۵)خواتین - اسلام اور دیگر مذاہب کی نظر میں : عابد عسکری
لاهور : بعثت فاؤنڈیشن ،۱۹۹۱م ،۵ روپے ،۱۶ ص ۔
(۳۳۶۶)خود شناسی : عابد جعفر
ایف - آس کی کتاب کا ترجمہ
لاهور : کتاب منزل ، منصور پریس لاهور، ساڑھے تین روپے ، ۳۱۱ ص ۔
(۳۳۶۷)درس آل محمدّ لائلپور - مشاهیر کی نظر میں : مولانا محمدّ اسماعیل (م ۱۹۷۶م)
درس آل محمدّ کے سلسلے میں علماء کے خطوط ،۴۸ ص ۔
(۳۳۶۸)دشمنان اهلبیت :
امرائے بنی امیہ کے حالات زندگی، اله آباد : حسینی مشن
(۳۳۶۹)دور علی کا مثالی نظام حکومت اور اس کے بنیادی اصول : سیّد مهربان علی رضوی
راولپنڈی : نور آرٹ پریس ، ۵۰ پیسے ، ۶۴ ص ۔
(۳۳۷۰)دین کا زوال کیوں ؟ : سیّد ظفر الحسن شارب رضوی
لاهور : مکتبہ تعمیر ادب ، ۴۰ ص ۔
(۳۳۷۱)ڈاکٹر علی شریعتی کے لیکچر : سیّد سجاد باقر رضوی
لاهور : کشور عابد حسین ٹرسٹ ،۱۹۸۳م، ۵ روپے ، ۵۵ ص ۔

(۳۳۷۲)راجه رام موهن رائے : مرتضی حسین
راجه موهن رائے هندوستان کے مشهور مصلح اور رهنمائے وطن تهے ان کی حیات و خدمات
حیدرآباد دکن : شالیمار پبلی کیشنز ،۱۹۷۷م ، ۶ روپے ، ۷۲ ص .

(۳۳۷۳)راگ رنگ : آغا سیّد صادق حسین
عنوانات : مسلمان اور فن لطیفه و موسیقی ، مشرقی پنجاب میں دُهر پد کا ایك گهرانه ،شعر و موسیقی کا حسین سنگهم - امیر خسرو ، فن موسیقی کا ایك نابغه عظیم - امیر خسرو ، لغات موسیقی
کوئٹه : پاکستان پریس ، تین روپے ،۹۲ ص .

(۳۳۷۴)رام چرت مانس : ڈاکٹر نور الحسن نقوی
تلسی داس کی کتاب کا ترجمه
دهلی : مجلس اشاعت ادب ، ۲۴ روپے ، ۴۸۷ ص .

(۳۳۷۵)راه اسلام : مولانا سیّد بشارت حسین کامل مرزا پوری
آیة الله سیّد محمّد شیرازی کی فارسی کتاب کا ترجمه
اداره انتشارات الرسول ، ۸۰ ص .

(۳۳۷۶)رزم زندگی : ڈاکٹر مبشر حسن
پانچ مضامین ، مارك پلوك کی کتاب « فیوڈل سوسائٹی » کا ترجمه بهی شامل ہے ،
لاهور : نفیس پرنٹرز ، ۱۹۷۸م ،۳۰۴ ص .

(۳۳۷۷)رساله اعجاز وصی/ قصه جوان مقدسی : مولانا خواجه عابد حسین انصاری
حضرت علی کے ایك معجزے کو منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے
دهلی : مطبع یوسفی ، ۱۶ ص .
آغاز :

پس از حمد خلاق کون و مکان — هر اك راز مخفی ہے جس پر عیاں
بنی (ص) اور آل نبی (ص) پر سلام — وظیفه ہے مومن کا هر صبح و شام

(۳۳۷۸)رسالہ تحقیق جدید : حکیم نور الدّین پنیالوی
حکیم صاحب اپنی تحقیق سے شیعہ ہوئے تھے اس کتاب میں حضرت عمر کا نسب نامہ پیش کیا گیا ہے ۔
نگینہ : فیض پریس : ۲ آنے ، ۲۲ ص (ناقص الآخر).

(۳۳۷۹)رسالہ در علم عروض : مہدی علی زکی
ھند ، ۱۲۹۵ م.

(۳۳۸۰)رسالہ شعلہ طور بجواب اصل روداد مختصر مدرسہ باب العلم مبارکپور : جون رضا مبارکپوری
مبارک پور ضلع اعظم گڑھ میں ایک شیعہ دینی مدرسہ بنام « مدرسہ باب العلم» کی روداد مبارکپور : ۴۹ ص .

(۳۳۸۱)رسالہ عبداللّٰہ یا خانہ زاد خدا :
حضرت علی (ع) کی سوانح ، دھلی : مقبول پریس، ۱۳۸۸ھ، ۳ آنے، ۲۴ ص .

(۳۳۸۲)رسالہ ماجری علی السادات و الشیعہ من یدی بنی امیہ و بنی عباسیہ : سیّد اولاد حیدر بلگرامی(م ۱۹۴۲م)
مکاتیب علامہ ابو المؤید خوارزمی ، درجات الرفیعہ علامہ سیّد علی خان اور کشکول شیخ بہائی کی متعلقہ عبارات کا ترجمہ
آگرہ : شمسی مشین پریس ، ۶۶ ص .

(۳۳۸۳)رسالہ منطق استقرائی : مولانا محمّد حسین أستاد ریاضی
لاھور : مطبع انجمن ، ۱۸۸۲م ، ۱۵۲ ص .

(۳۳۸۴)رفع الحجب عن اسامی الکتب : احمد حسین خان پریانوی
کانپور : مطبع انتظامی ، ۱۳۱۹ھ (مطلع).

(۳۳۸۵)رکعات نماز : مولانامرزا احمد علی امرتسری (م ۱۹۷۰م)
دو رکعتی فرقے کے ردّ
لاھور : امامیہ مشن پاکستان ،۱۹۶۶م ،۱۶ ص .

(۳۳۸۶)رموز فطرت : مولانا محمّد مہدی
لکھنو : الناظر پریس ،۱۹۱۴م ، ۲روپے ،۲۴۷ ص .

* آداب المتعلمین : علامہ نصیر الدّین طوسی
(۳۳۸۷)روحانی شاہین کا طرز پرواز : علامہ محمّد صادق حیدری
دینی مدارس کے طلبا کی ذمہ داریاں
لاہور : معارف اہلبیت ٹرسٹ تھوکر نیاز بیگ ، ۱۴۰ ص .
(۳۳۸۸)روح اور فلسفہ : سیّد محمّد تقی نقوی
کراچی : اردو اکیڈمی سندھ ،۱۹۶۲م ، جاوید پریس کراچی ، ۵۰۸ ص .
(۳۳۸۹)روشن ستارے : محشر لکھنوی
چاردہ معصوم (ع) کی مختصر سوانح
کراچی : شیعہ انقلابی مشن ، سپر آرٹ پریس کراچی ، ۳۳ ص .
(۳۳۹۰)روضة الکرام فی نسب و حالات سادات زیدی الواسطی بلگرام : سیّد وصی الحسن بلگرامی
علامہ غلام علی آزاد بلگرامی (م ۱۲۰۰ھ) نے سادات بلگرام بنام « شجرہ طیبہ » لکھا تھا جو ان کے اپنے زمانے تک تھا زیر نظر کتاب ۱۹۴۰م تک کے سادات بلگرام کے شجرے پر مشتمل تھے .
لکھنو : نظامی پریس ،۱۹۴۱ م ، ۳ روپے ، ۲۶۸ ص .
(۳۳۹۱)رہبر شاعری : نازش حیدری
کراچی : نیو پبلشنگ ہاؤس ،۳۱ ص .
(۳۳۹۲)رہبر منطق : مولانا سیّد مظاہر حسن امروھی
۱۱۰ ص (ذریعہ : ۱۱).
(۳۳۹۳)رہنمائے تعمیر مکان : سیّد ظہیر حیدر
۱۹۵۵م ، ۱۵۵ ص .
(۳۳۹۴)زبان فارسی جدید : سیّد اصغر علی شاہ جعفری
لاہور : تاج بکڈپو ، ۱۹۶۸م ، ساڑھے تین روپے ، ۲۷۲ ص .
* زندگانی حضرت فاطمہ (ع) (فارسی) : آیة اللہ سیّد عبدالحسین دستغیب
(۳۳۹۵) زندگانی حضرت فاطمہ (ع) : مولانا احمد علی حیدری
اس موضوع پر انیس مجالس

جھنگ : ولی العصر ٹرسٹ رتہ مٹہ ، ۱۹۹۰م ۴۰۵، ص ۔

(۳۳۹۶)زیتون کا بادشاہ : علی عباس حسنی

ناول ، تین روپے ۔

(۳۳۹۷)زید الشہید : سیّد ظفر حسین ظفر زیدی شاہ پوری

حضرت زید بن زین العابدین (ع) کی سوانح

لاہور : ادارہ علوم الاسلام، ۱۹۶۸م ، سوا تین روپے، ۱۳۷ ص۔

(۳۳۹۸)زینبیہ : مولانا حکیم سیّد غلام حسنین کنتوری

ایک آریہ نے دوبارہ نکاح ام المومنین حضرت زینب حجش سے ایک سوال کیا تھا

اس کتاب میں اس کا عقلی اور نقلی حل پیش کیا گیا ہے

میرٹھ : مطبع صادق المطابع ، ۱۶۰ ص ۔

(۳۳۹۹)سالانہ رپورٹ : مدرسہ الجامعہ المھدویہ گوھر والا تحصیل منکیرہ ضلع بھکّر کی

۱۹۸۳م کی رپورٹ ، ۱۶ ص ۔

(۳۴۰۰) سرور انبیاء : شیخ مہدی حسین ناصری

مسٹر کارلائل کی کتاب « ہیروز اینڈ ہروز شپ » کے ایک باب کا ترجمہ

لکھنو : معیار پریس ، ساڑھے چار آنے ، ۹۶ ص۔

(۳۴۰۱)سرور کونین صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلّم : آغا اشرف

لاہور : مغل پبلشرز ، ۱۵روپے ، ۲۲۴ ص ۔

(۳۴۰۲) سلمان (رض): مرزا یوسف حسین (م ۱۹۸۸م)

لاہور : اسلامیہ مشن ،۳ روپے، ۲۴ ص ۔

(۳۴۰۳)سلمان فارسی(رض) : سیّد باقر حسین (م ۱۹۳۵م)

کراچی : مکتبہ ارشاد ، مشہور آفسٹ پریس ، ۵۰ پیسے ، ۴۸ ص ۔

(۳۴۰۴) سلمان محمدی (رض) :مولانا سیّد شوکت علی

لکھنو : صادق پریس ، ۱۹۲۷م ، ۷۲ ص ۔

(۳۴۰۵)سلمان محمدی : مولانا شیخ مقبول احمد نوگانوی

لکھنو : احباب پبلشرز،۱۹۷۴م، ساڑھے تین روپے ، ۱۴۳ ص ۔

* سمط الدرر (عربی) : مولانا سیّد محمد مجتبی نوگانوی

(۳۴۰۶)سمط الدرر : مولانا حکیم ابو محمّد
عربی متن کے ساتھ ساتھ ترجمہ بھی درج ہے ، مندوجہ ذیل قصائد :
۱- الفضیلة الرائیه فی مدح مولانا ابی الفضل العباس ۔
۲- العلوية الميميه فی مدح مولانا علی(ع)
۳- المدیح المعلّی فی اهل هل اتی
۴- الدرة النادره فی مدح من اثنی علیه الله فی القرآن اعنی مولانا علیا(ع)
۵- اللامیه اللامعه فی مدح مولانا سلطان ابن سلطان موسی الرضا(ع)
دهلی : انصاری برقی پریس ، ڈیڑھ آنہ ، ۲۴ ص ۔
آغاز :
سهام لها فی القلب طالَ سعیرها   علی انّ رماها اللحظ و هو قصیرها
(۳۴۰۷)سواطع الانوار فی تقریضات عبقات الانوار : مولانا سیّد مظفر حسین
علامہ سیّد حامد حسین (م ۱۳۰۶ھ) کی کتب استقصاء الافہام اور عبقات الانوار کی تعریف میں علمائے ایران نے جو خطوط بھیجے تھے اُنہیں اکٹھا کیا گیا ہے ۔
لکھنو: مطبع مطلع الانوار ، ۱۹۰۵م ، ۱۲۲ ص ۔
(۳۴۰۸)سوامی دیانند اور ان کی تعلیم / تاریخ اهل زمانه :
سوامی جی کی تعلیمات کا خلاصہ
دهلی : جیّد برقی پریس ، ۱۳۵۰ ھ/۱۹۳۲م ، ۴۰ ص ۔
(۳۴۰۹)سوانح عمری حضرت زید شهید (رض): ایس ذاکر حسین جعفر رمزی
حیدرآباد دکن : مطبع حیدری، ۱۳۶۵ ھ ، ۱۲ آنے ، ۶۸ ص ۔
(۳۴۱۰)سواء السبیل در شکست مولوی اسماعیل : مولانا محمّد یعقوب
مولانا محمّد حسین ڈھکو نجفی اور مولانا محمّد اسماعیل (م ۱۹۷۶م)کے درمیان بعض متنازعہ مسائل میں جو گفتگو ہوئی اس کا خلاصہ
فیصل آباد : انجمن اتحاد المومنین، ۱۹۶۷م ،۶۴ ص ۔
(۳۴۱۱) سورہ روم میں ایک نیا دریچہ فکر : سیّد محمّد موسی رضوی
ڈاکٹر علی شریعتی کی کتاب کا ترجمہ

کراچی : ادارہ ن و القلم ، ۸۴ ص .

(۳۴۱۲)سیّد آل رضا : سیّد ضمیر اختر نقوی

کراچی : ابن حسن آفسٹ پریس ،۱۹۷۸م ،۵۰ روپے ،۱۲۸ ص .

(۳۴۱۳)سیّد الساجدین (ع) : سیّد ضمیر اختر نقوی

حضرت امام زین العابدین (ع) کی سوانح

کراچی : ادارہ باب مدینۃ العلم ،۲۴ ص .

(۳۴۱۴)سیرت حضرت فاطمۃ الزہرا بنت رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلّم : خلیفہ سیّد سعادت حسین

لاہور : المکّہ پریس ،۱۹۷۴م ،۴۸ ص .

(۳۴۱۵)شارع الاخلاق : مولانا سیّد محمّد لطیف زنگی پوری

پٹنہ : راحینت پریس ،۸ آنے ، ۱۲۰ ص .

(۳۴۱۶)شجرہ سادات - سادات باہرہ : سیّد وزیر حسن زیدی واسطی

کراچی : سن ڈان پرنٹرز ، ۱۹۷۸م ، ۱۰۰ روپے ،۳۳۱ ص .

(۳۴۱۷)شاعری و عروض (حصّہ اوّل): صفدر علی شارق

مبتدی شعراء کو شاعری کے قواعد سمجھانے کے لئے

کانپور : مطبع مجیدی ، ۱۳۴۹ھ ،۴۴ ص .

(۳۴۱۸)شرح المیزان : مولانا نادر حسین بن شیخ الٰہی بخش لکھنوی

صرف عربی - سوالاً جواباً (ذریعہ : ۱۴).

(۳۴۱۹)شہادت حضرت مسلم : سیّد ناظر حسین نقوی

مولانا سیّد آغا مہدی (م ۱۴۰۶ھ) کی کتاب « سوانح حضرت مسلم بن عقیل» کا خلاصہ

کراچی : ڈیسنٹ پریس ، ۱۹۷۶م ، ۶۳ ص .

(۳۴۲۰)شہید ثالث : مولانا مرزا محمّد ہادی عزیز

قاضی نور اللہ شوستری(م ۱۶۱۰م) کی سوانح

لکھنو : معیار پریس ، ۵۰ ص .

(۳۴۲۱)شهید ثالث : مولانا سیّد قمر عباس قمر زیدی
کراچی : مکتبہ معراج ادب ،۱۳۹۴ ھ/ ۱۹۷۴م ، تین روپے ، ۱۶۰ ص ۔
(۳۴۲۲)شیعوں کی تازہ زندگی : سیّد ابن حسین نقوی
مصنف ۱۹۳۹م کو تبرا ایجیٹیشن میں گرفتار ہوئے اور جیل گئے اس کتاب میں اپنے تاثرات لکھے ہیں
لکھنو : امامیہ مشن ، ایک آنہ ، ۲۰ ص ۔
(۳۴۲۳)شیعیت کا تعارف : علامہ سیّد علی نقی نقوی(م ۱۹۸۸م)
لاہور : امامیہ مشن ، ۳۶ ص ۔
(۳۴۲۴)شیعہ قوم کب بیدار ہوگی : سیّد فیاض حسین ہمدانی ایڈووکیٹ
لاہور : ۱۹۷۸م ، ۴۰ ص ۔
(۳۴۲۵)شیعہ سنی اختلاف - ایک بے حقیقت غوغا : سیّد غضنفر حسین بخاری
پاکستان میں جو شیعہ و سنی فسادات ہو رہے ہیں ان کا پس منظر
کراچی : خانہ فرہنگ جمہوریہ اسلامی ایران ، ۵۶ ص ۔
(۳۴۲۶)صدقے کی اہمیت اور افادیت : علامہ سیّد ابن حسن نجفی
کراچی : ادارہ تمدّن اسلام ، ۱۴۰ ص۔
(۳۴۲۷)صدیقہ کبری حضرت فاطمہ زہرا(ع) کے بصیرت افروز خطبات : علامہ سیّد ابن حسن
کراچی : ادارہ تمدّن اسلام ، ۱۴۱ ص ۔
(۳۴۲۸)صدف امامت : مولانا شیخ مقبول احمد نوگانوی
لاہور : قیام پبلی کیشنز ، ۱۹۹۴م ، ۴۰ روپے، ۳۱۲ ص ۔
(۳۴۲۹)ضبط نفس اور نفس پرستی : سیّد عابد حسین
دهلی : جامعہ ملیہ ، تجلی برقی پریس دهلی ،۱۹۳۴م ، ۱۵۷ ص ۔
(۳۴۳۰)ضربۃ قاطعہ : مولانا سیّد علی گوہر
شیعوں ھی کی طرف سے ایک کتاب بنام « ردّ المغالطہ» شائع ہوئی جس میں کہا گیا تھا کہ جلوس محرم کے ہمراہ تاشے باجا وغیرہ لے جانا اور بجا ناجائز نہیں اور اسی طرح عروسی قاسم(ع) کی کچھ حقیقت نہیں یہ رسالہ اسی کے جواب پر

مشتمل ہے .

لکھنو : مطبع تصویر عالم ، ۱۲ ص (ناقص الآخر).

(۳۴۳۱)ضرور و مفید : مولانا محمّد جعفر

کتاب «دستور کوتوالی» کا خلاصہ ہے

حیدرآباد دکن .

(۳۴۳۲)طب اسلامی اور جدید میڈیکل سائنس کے انکشافات : سرور علی شاکر

اصل کتاب عربی میں تھی اس کا فارسی ترجمہ ڈاکٹر جواد فاضل تہرانی نے کیا موجودہ ترجمہ فارسی سے ہے مستند احادیث کے ذریعے امراض کا علاج بتایا گیا ہے .

کراچی : الحسن بکڈپو ، ۱۹۹۵م ،۶۵ روپے ،۲۴۸ ص .

(۳۴۳۳)طبّی سماجی بہبود : امجد علی جعفری

طبی سماجی بہبود ، سماجی بہبود کا ایک میدان ہے جس میں مریضوں کے لئے فلاحی خدمات کا اجراء کیا جاتا ہے اور ان کے معاشی ، معاشرتی اور نفسیاتی نوعیت کے مسائل حل کئے جاتے ہیں اس کتاب میں کوشش کی گئی ہے کہ طبی سماجی بہبود کے اصولوں کے ساتھ ساتھ متعلقہ اسلامی اقدار اور اسلامی تہذیب کے پہلوؤں کو بھی شامل کر دیا جائے

کراچی : کراچی یونیورسٹی، ۱۹۶۹م ، ساڑھے آٹھ روپے ، ۱۳۰ ص .

(۳۴۳۴)ظہور امام مہدی قریب تر ہے (حصّہ دوم) : سیّد حسین محمّد نقوی

عنوانات : قومیں کیوں خراب ہوتی ہیں - قرآن پاک کی روشنی میں ، قرآن مجید میں یہود کی تاریخ ، امام مہدی کے بارے میں پیشین گوئیاں ، حضرت امام مہدی کا نظام حکومت اور مرکزیت .

(۳۴۳۵)عربوں کا فن تعمیر : ڈاکٹر سیّد علی بلگرامی

عربوں کے فن تعمیر کی خصوصیات نیز عرب اور دیگر ممالک میں عربی فن تعمیر کی مشہور عمارتوں کا ذکر

لاھور : رفاہ عام اسٹیم پریس ، ۱۹۱۰م ، ۱۱۲ ص .

(۳۴۳۶)عربی قاعدہ : ڈاکٹر سیّد محمّد سبطین تقوی
جہلم : انجمن غلامان اسلام پنن وال تحصیل پنڈدادنخان ، تین روپے ، ۳۲ ص .

(۳۴۳۷)عروض آسان : سیّد مجاور حسین تمنّا (ذریعہ : ۱۵).

(۳۴۳۸)عزاداری کی مختصر تاریخ اورجواز مراسم عزا : مولانا سیّد ظفر حسن (م۱۹۸۸م)
کراچی : شمیم بکڈپو ، ۱۹۶۳م ، ۳۶ ص .

(۳۴۳۹)عصر حاضر میں دینی طلبہ کا کردار :
شہید عمران حبیب طالب علم قم (م ۱۹۹۴م)کی برسی پر مدرسہ مظہر الایمان ڈھڈیال ضلع چکوال میں پڑھنے جانے والے مقالات کا مجموعہ
ڈھڈیال : مدرسہ مظہر الایمان ، ۱۹۹۶م ، ۲۷ ص .

(۳۴۴۰)عصمت کدہ : مولانا سیّد خیرات احمد
مولانا رشید احمد ارشد تھانوی کے ایک مضمون کا ردّ جس میں موجودہ طرز ازدواج کو ہدف طعن بنایا گیا ہے
۶۸ ص (شیعہ ستبمر ۱۹۱۲م).

(۳۴۴۱)عظمت حسین : مولانا محمّد ایوب بشوی
دس مجالس کا مجموعہ ، لاہور : سخاوت حسین اینڈ سنز ، ۱۹۹۵م ، ۷۰ روپے ، ۲۰۲ ص .

(۳۴۴۲)عظمت حسین - مقالات سیّد العلماء علامہ سیّد علی نقی النقوی: محمّد وصی خان
کراچی : رحمت اللّٰہ بك ایجنسی ، ۱۹۸۰م ، ۲۹۵ ص .

(۳۴۴۳)عظمت والدین : عابد عسکری
لاہور : اہلبیت فاؤنڈیشن پاکستان ، ۲۴ ص .

(۳۴۴۴)عقیدہ و عمل : مولانا یوسف حیدر ثقلین
لاہور : رضا برادران ، ۱۹۶۶م ، ۱۶۱ ص .

(۳۴۴۵)عقیل عرب : مولانا ناظم علی
حضرت عقیل ابن ابی طالب (رض) کی سوانح

عنوانات : عقیل اور اسلام ، جناب عقیل اور معاویہ ، احتجاجات عقیل - دربار معاویہ میں ، کیا عقیل حضرت علی(ع) سے ناراض تھے ، کیا حیات علی(ع) میں جناب عقیل (رض) دربار معاویہ میں ناراض ہو کر گئے تھے ، عقیل (رض) - ناشر فضائل آل محمدؐ(ص)
لکھنو : الواعظ صفدر پریس ،۱۹۷۲م ،۲ روپے ،۱۳۸ ص .
(۳۴۴۶)علامه الزمن : شیخ محمدؐ باقر
حیدرآباد دکن : اخبار هزار داستان .
(۳۴۴۷)علم الاقوام : ڈاکٹر سیدؐ عابد حسین
دهلی : انجمن ترقی اردو ،۱۹۴۱م ، کورونیشن پرنٹنگ ورکس فتح پور .
(۳۴۴۸)علم برقیات : چوهدری تونگر حسین
لاهور :امجد بکڈپو ، منظور پرنٹنگ پریس ، ساڑھے بائیس روپے ،۶۳۱ ص .
(۳۴۴۹)علی(ع) ابن ابیطالب (جلد اولؐ) : پروفیسر سیدؐ اختر رضا زیدی
ولادت سے شهادت تک
کراچی : مکتبه عدیل ، ۱۹۷۴م ، ۴۰ روپے ،۴۲۸ ص .
(۳۴۵۰)علی برادران اور اُن کا زمانه : سیدؐ محمدؐ هادی
نئی دهلی : مکتبه جامعه ، ۱۹۷۸م ، ساڑھے پندره روپے ، ۲۲۸ ص .
* علی(ع) در کتب اهلسنت (فارسی) : سیدؐ محمدؐ باقر موسوی همدانی
(۳۴۵۱)علی- کتب اهلسنت کی روشنی میں : مولانا غلام حسین عدیل
راولپنڈی : مدرسه باقر الشهید پیرودهائی،۱۹۹۶م ، ۵۰ روپے،۲۰۴ ص .
* جےایف اسٹوٹ : Ground work of Psychology
(۳۴۵۲)عمران النفس : مولانا مرزا محمدؐ هادی
کراچی : اقبال پبلشرز، ۱۹۶۷م ، ساڑھے چار روپے ،۲۹۶ ص .
(۳۴۵۳)عورت اور جنسیات : جعفر عابدی
ڈاکٹر هیولاک ایلس کی کتاب کا ترجمه
لاهور: کتاب منزل ،۱۹۵۹م ، ۵۲۸ ص .

(۳۴۵۴)غدیر خم :
عنوانات : مسئلہ نصب امام ، تحلیل و تجزیہ و تحقیق ، نص خلافت ، اعلان خلافت یا تحفظ رسالت ، دعوت ذوالعشیرہ سے غدیر خم تک ، ولایت امیر المؤمنین
کراچی : بورڈ آف ٹرسٹیز ، شاہ کربلا ٹرسٹ رضویہ سوسائٹی ، ۱۳۹۷ھ/۱۹۷۷م ، ۱۴ روپے ، ۱۹۲ ص .

(۳۴۵۵)فارسی ادب کے ارتقا کی مختصر تاریخ : سیدہ عندلیب زہرا کامونپوری
ڈاکٹر ذبیح اللہ صفا کی کتاب «مختصری در تاریخ تحوّل نظم و نثر» (فارسی)کا ترجمہ
لکھنو : نامی پریس .

(۳۴۵۶)فاطمہ بنت اسد : مولانا مقبول احمد نوگانوی
لکھنو : احباب پبلی کیشنز ، ۱۹۸۶م .

(۳۴۵۷)فتح قسطنطنیہ اور حضرت عبداللّٰہ بن عباس (رض) کا خط : مولانا مشتاق حسین شاھدی
یزید ، قسطنطنیہ پر حملہ کرنے والوں میں شامل نہیں تھا ، کراچی ، ۱۶ ص .

(۳۴۵۸)فتوحہ : سیّد محمود گیلانی
فضائل اھلبیت(ع) ، چکوال :مدرسہ دینیات جعفریہ نارنگ ، ساڑھے چار روپے ، ۹۳ص.

(۳۴۵۹)فطرۃ الاسلام : مرزا محمّد ھادی(م ۱۹۳۱م)
لکھنو : اشراق پریس ، ۳۲ ص .

(۳۴۶۰)فلسفہ امامت و قیادت(فارسی) : محمد ری شہری

(۳۴۶۱)فلسفہ امامت و قیادت : سیّد نصیر حسین نقوی
لاھور : وفاق العلماء شیعہ پاکستان ، ۱۹۸۳م ، ۶ روپے ، ۱۹۲ ص.

(۳۴۶۲)فلسفہ تقریر : مولانا سیّد نظیر حسن سخا دھلوی
دھلی : سخا پبلشنگ ھاؤس ، انصاری پریس دھلی ، ۱۲۷ ص .

(۳۴۶۳)فلسفہ صرف و نحو : محمّد احسن مرزا شرر مشہدی
عنوانات : ملک عرب کے ضروری حالات ، عربوں کا طرز معاشرت ، قواعد و عربیہ کی تدوین کی ابتدا ، تراجم کتب ، اردو زبان کی مختصر زندگی، قواعد عربیہ کی ایجاد ، تذکیر و تانیث، واحد تثنیہ اور جمع کی ایجاد کی ضرورت
سوا روپیہ ، ۲۲۴ ص .

* معالم الفلسفة الاسلامیہ (عربی) : محمّد جواد مغنیہ

(۳۴۶۴)فلسفہ و کلام اسلامی کے بہترین خطوط : سیّد حیدر عباس رضوی
مشہد : آستانہ قدس رضوی ، ۱۳۶۴ ھ ش .

(۳۴۶۵)فن خطابت (حصّہ اوّل) : سیّد محمّد عابدی
خطیب اور خطابت کے بارے میں ھدایات
سرگودھا : مرکز تحقیقات اسلامیہ ، ۱۹۸۸م ، الباسط آرٹ پریس سرگودھا ، ۳۲ ص .

(۳۴۶۶)فوائد المومنین : سیّد عباد علی بن میر عابد علی رضوی
شاھزادہ یوذ آسف و حکیم بلوھر کا قصہ اور اس میں حکیمانہ نکات
لکھنو : مطبع اثنا عشری ،۱۳۱۱ھ، ۹۶ ص .

(۳۴۶۷)فوز عظیم : مولانا سیّد محمّد مجتبی نوگانوی
شہداء کربلا کے حالات،مراد آباد، دائرۃ الاشاعت نوگانواں،۱۳۷۲ھ، ایک روپیہ.

(۳۴۶۸)فہرست :
نظامی پریس بک ایجنسی لکھنو سے چھپنے والی کتابوں کی فہرست،۲۴ ص .

(۳۴۶۹)فہرست سادات امروھہ : مولانا سیّد ذاکر حسین عابدی
پاکستان میں بسنے والے اُن سادات کی فہرست جن کا تعلق امروھہ ضلع مراد آباد سے ہے
راولپنڈی : انجمن سادات امروھہ ، ۶۰ پیسے ، ۴۶ ص .

(۳۴۷۰)فہرست کتابیات اسلام : سیّد جمیل احمد رضوی
لاھور: مغربی پاکستان اردو اکیڈمی: ۱۹۸۳م ، نیو لائٹ پریس لاھور ، ۵۵ روپے ، ۴۲۱ ص .

(۳۴۷۱)فہرست کتب :
محفوظ بك ایجنسی کراچی میں جو کتابیں موجود ہیں ان کی فہرست ،
کراچی، ۲۴ ص.

(۳۴۷۲)فہرست کتب امامیہ مشن :
امامیہ مشن لاہور میں چھپنے والی کتابوں کی فہرست ، لاہور ، ۱۹۷۳م ،
۵۸ ص .

(۳۴۷۳)فہرست مخطوطات اردو (جلد اوّل) : عابد امام زیدی
خدابخش اورینٹل پبلك لائبریری بانکی پور پٹنہ میں موجود اردو مخطوطات کا
تذکرہ
کلکتہ ، ۱۹۶۲م ، ۲۹ ص .

(۳۴۷۴)فہرست مراکز دینیات : مولانا محمّد حسین ، مولانا غلام علی ارشد ، مولانا
ناصر حسین خان
وفاق علماء شیعہ پاکستان کے زیر اہتمام چلنے والے دینیات سنٹروں کی فہرست
لاہور ، ۲ روپے ،۶۴ ص .

(۳۴۷۵)قافیہ نما : مولانا نظیر حسن سخا دھلوی
عنوانات : قافیہ کے ضروری قاعدے ، ردیف وار جدا جدا ھر طرح کے
قافیے
اجمیر : پرنٹنگ کمپنی ، ۱۸۹۱م ، ۱۷۲ ص .

(۳۴۷۶)قرآن مبین : ڈاکٹر محمّد حسن رضوی
۱۹ متفرق پاروں کا ترجمہ و تفسیر ، کراچی: میزان فاؤنڈیشن اسلامك ریسرچ
سنٹر .

(۳۴۷۷)قصّہ جمیلہ بنت عامر : مولانا خواجہ عابد حسین انصاری
اس قصے کو منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے
دھلی : مطبع یوسفی ،۳۲ ص .
آغاز :
دلا پہلے لکھ حمد ربّ مجید   کئے خلق جس نے شقی و سعید

صلہ دیگا نیکی کا روز جزا بدی کی ملے گی بد[illegible] کو سزا

(۳۴۷۸)قند پارسی : مولانا محمّد حسین آزاد (م ۱۹۱۰م)

فارسی زبان سیکھنے کے لئے ایک مفید رسالہ

لاہور : آزاد بکڈپو ، ۸ آنے ، ۱۶۰ ص .

(۳۴۷۹)قواعد العروض : سیّد غلام حسین قدر بلگرامی (م ۱۳۰۱ھ)

لکھنو : شام اودھ پریس ، ۱۲۸۸ ھ.

(۳۴۸۰)قوانین منطق :

لکھنو : مطبع مظہر العجائب ، ۵۵ ص

(۳۴۸۱)قومی زبان کی پالیسی کے بارے میں چند خیالات : سیّد فیضی

جناب مختار زمن کی کتاب « بھارت میں قومی زبان کے نفاذ ، مشکلات اور حل » کے آخری باب کا ترجمہ

اسلام آباد : مقتدرہ قومی زبان ، ۱۹۸۵م ، ۲۶ ص .

(۳۴۸۲)کتب خانہ : رضا علی عابدی

کراچی : سعد پبلی کیشنز ، ۱۹۸۵م ، ۱۶۹ ص .

(۳۴۸۳)کحل الانظار : مولانا سیّد ابراھیم لکھنوی

حضرت مختار ثقفی کے حالات زندگی، لکھنو : نظامی پریس .

* ڈاکٹر سموئیل : Self Help character Thirift

(۳۴۸۴)کفایت شعاری : سیّد محمّد مرتضی

آگرہ : عزیزی پریس ،۱۹۱۳م ،۷۳ ص .

(۳۴۸۵)کلید انشا پردازی : مولانا محمّد علی فائق

لاہور:حاجی فرمان علی اینڈ سنز ،۱۹۵۶م ، پنجاب پریس ، ساڑھے تین روپے ، ۶۲۴ ص .

(۳۴۸۶)کنتاب (حصّہ اوّل) : شیخ گوھر علی مشیر شاگرد مرزا دبیر

کسی سنی عالم نے شیعوں کے خلاف ایک کتاب بنام « قبقاب » لکھی ، قبقاب کا مطلب مشیر نے یوں بیان کیا ہے :

لغت میں ہے نعلین چوبیں کا نام کیا ہے جلاھے نے بڑھنی کا کام

دوم اس کے معنی لکھے ہیں دروغ　　رسالے کو تیرے نہ ہوگا فروغ
سوم اس کے معنی ہیں فرج فراخ　　میں اس نخل میں اب لگاتا ہوں شاخ
لکھنو : مطبع حسینی اثنا عشری ، ۱۲۸۷ ھ ، سوا روپیہ ، ۲۲۴ ص .

(۳۴۸۷)کیا آپ کا عقیدہ صحیح ہے : جمال احمد شہیدی
فارسی سے ترجمہ ،عنوانات : دین کیا ہے ، دین کی تلاش ، انسانی زندگی گزارنے کی شرط ، خدا کی معرفت
کراچی : جامعۃ الاطہر ، ۱۹۹۴م ، ۲۰۶ ص .

(۳۴۸۸)کیمونزم اور نو آبادیت : جلیس عابدی
دھلی : نیشنل اکادمی ، ۱۹۶۶م ، ایک روپیہ ، ۱۸۰ ص .

(۳۴۸۹)گاما کمک : آغا شہر لکھنوی
گاما پہلوان کے حالات زندگی ، لکھنو : سرفراز قومی پریس ، ۱۹۶۰م ، ایک روپیہ ، ۴۸ ص .

(۳۴۹۰)گلدستہ ارم : ڈاکٹر سیّد رضا حسین رضوی
اخلاقیات ، لائلپور : ڈیلی بزنس پریس ، ۳۴۴ ص .

(۳۴۹۱)گنج شائیگاں معروف تکسال (حصّہ اوّل) : سیّد محمّد رفیع رضوی
سکوں کی تاریخ اور مختلف ممالک میں رائج سکوں کا تذکرہ
مراد آباد : مطبع مطلع العلوم ، ۱۹۰۳م ، ایک روپیہ ، ۲۲۰ ص ، سیّد نور الحسن نسیم نے تاریخ کہی :
کرد انشا چوں رفیع نیک ذات　　ایں کتاب سکّہ جات مختلف
بھر تاریخش بمن گفتہ نسیم　　گو – ہزاراں سکہ جات مختلف(۱۹۰۳م)

(۳۴۹۲)گنج شائیگاں (حصّہ دوم) : سیّد محمّد رفیع رضوی عالی
عنوانات : خوانین قبچاق ، خوانین قرم ، خلفائے اسپین ، شاھان ایران ، مصر کے سکّے
مراد آباد : مطبع مطلع العلوم ، ۱۹۱۲م ، ۳۰۹ ص ، ابو محمّد چراغ دین لائق لاھوری نے تاریخ کہی :
زہی عالی کہ در میدان تألیف　　ندارد دیگری ہمزور و ہمپائے

خیال همسری امکان ندارد دل از انصاف گوید خوب بستائی
در هر گنج بکشود از پی ما چرا هر کس نباشد قدر فرمائی
بسال عیسوی بنوشت لائق گذشته سگه شاهان یکجائی

* درر فاخره (عربی) : مولانا سیّد کلب باقر بن مولانا سیّد کلب حسین

(۳۴۹۳)گوہر شاہوار : مولانا محمّد سجاد علی خان
مسئلہ متعہ پر بحث ، لکھنو : مطبع اثنا عشریہ ،۱۳۰۸ھ، ۲۶ ص .

(۳۴۹۴)گیس کا دفاع : سیّد ہادی حسین رضوی
لکھنو : نظامی پریس ، ۶۱ ص .

* لأ کونَ مع الصادقین (عربی) : ڈاکٹر محمّد تیجانی سماوی

(۳۴۹۵)حکم اذاں :
عنوانات :قرآن - اہلسنت اور اہل تشیّع کی نظر میں ، سُنّت رسول - اہلسنت اور اہل تشیع کی نظر میں ، شیعہ و سنی عقائد ، مسئلہ تقدیر - اہلسنت کی نظر میں ، متعہ ، مسئلہ تحریف قرآن
کراچی : مجمع علمی، ۳۳۵ ص .

(۳۴۹۶)لائبریری اور اس کی تنظیم : سیّد سجاد حسین رضوی
میرٹھ : رستوگی کمپنی ، ۱۹۴۰م ، ۱۹۰ ص .

* لقاء اللّٰه : آقای جواد ملکی تبریزی

(۳۴۹۷)اللّٰه سے ملاقات : علامہ محمّد صادق حیدری
لاہور : معارف اہلبیت ٹرسٹ ، ۲۶۳ ص .

(۳۴۹۸)مادر ملّت - فاطمہ جناح : آغا اشرف
لاہور : علیم پبلشرز ، آزاد پریس لاہور، ۱۰ روپے ،۱۹۲ ص .

(۳۴۹۹)مالك اشتر : مولانا محمّد باقر نقوی
الاستاذ محمّد رضا الحکیم کی کتاب کا ترجمہ، حضرت مالك اشتر کے حالات زندگی
کھجوا ، الواعظ صفدر پریس ، سات روپے ،۲۸۸ ص .

(۳۵۰۰۰)مأتین فی فضائل المصطفین : سیّد مقرب علی زائر
چاردہ معصوم علیہم السلام کی شان میں دو سو کے قریب احادیث کا مجموعہ
* مباحثہ حسنیہ (فارسی) :
(۳۵۰۱)مباحثہ حسنیہ : سیّد اعجاز حسین
لاہور: افتخار بکڈپو ، ۹ روپے ،۲۰۸ ص .
(۳۵۰۲)مبارک سال : سیّد محمّد سبطین تقوی
انجمن : غلام اسلام پنّن وال پنڈدادنخان ضلع جہلم کی ۱۹۷۶م کی کاروائی
پنّن وال ، مدینہ پریس لاہور، ۱۹۷۷م ، ایک روپیہ ، ۸۰ ص .
(۳۵۰۳)مختصر نویسی : ایس ایم رضوی
دہلی : جے پریس ، ۱۹۱۸م ، ۹۶ ص .
(۳۵۰۴)مجموعہ ردّ المقصرین : مولانا آغا عبدالحسن سرحدی
مولانا محمّد اسماعیل (م ۱۹۷۶م) نے شیخیت کے حق میں جو مضامین لکھے
اُنہیں اکٹھا کیا گیا ہے
لائلپور : لائلپور نفیس پرنٹنگ پریس ، ۴۰ ص .
(۳۵۰۵)محمّد بن حنفیہ (رض): مولانا محمّد باقر نقوی
علی ابن الحسین ہاشمی نجفی کی کتاب کا ترجمہ
لکھنو : الواعظ صفدر پریس ، ۱۹۷۴م ، ساڑھے چار روپے ، ۲۰۸ ص.
(۳۵۰۶)محمد(ص) و آل محمّد(ص) - مرکز اتحاد : پروفیسر سیّد زین العابدین
مفتی محمود شلتوت مصری اور محسن الاسطوانی کے دربارہ شیعیت فتوؤں کا
عکس
کراچی : انجمن پریس ، ۳۴ ص .
* مختصر الاحکام (فارسی): آیۃ اللہ سیّد محمّد رضا گلپائیگانی
(۳۵۰۷)مختصر الاحکام :
لاہور : مصباح الہدی پبلیکیشنز ، ۱۴۱۰ ھ ، ۲۴۶ ص
(۳۵۰۸)مختصر الاشتقاق : مولانا آغا احمد علی
فارسی قواعد ، اصل کتاب جو فارسی میں تھی کے انتخاب کا ترجمہ

مطبع بشیری ، ۱۲۸۸ھ/۱۸۷۲م ، ۶۰ ص ۔

(۳۵۰۹)مختصر سوانح حیات :
آیۃ اللہ شیخ حسین علی منتظری کی سوانح ، امامیہ آرگنائزیشن پاکستان ، ۱۶ ص ۔

(۳۵۱۰)مخطوطات پیرس : آغا افتخار حسین
پیرس میں موجود اردو ، فارسی، سندھی و پنجابی زبانوں کے مخطوطات
کراچی : ترقی اردو بورڈ ،۱۹۶۷م ، ۵ روپے ، ۶۹ ص ۔

(۳۵۱۱)مدرسہ باقر العلوم مکھنانوالی ضلع گجرات :
گجرات : انجمن محمدیہ اثنا عشریہ مکھنانوالی،۳۶ ص ۔

(۳۵۱۲)مدرسہ عمل : شیخ غلام حسین
ڈاکٹر اڈولف کی کتاب کا ترجمہ
نئی دھلی : ترقی اردو بورڈ،۱۹۷۹م ، پونے دس روپے ، ۱۸۲ ص.

(۳۵۱۳)مذھب حق کے دو ناصر : مولانا سعادت حسین خان
شہید ثالث سیّد نور اللہ شوستری (م۱۰۶۱ھ) و علامہ سیّد ناصر حسین لکھنوی (م ۱۹۴۲) کی سوانح
لکھنو : العلم پریس ،۱۵ پیسے ، ۱۶ ص ۔

(۳۵۱۴)مراۃ العروض : آغا سیّد صادق حسین نقوی
۵۰ پیسے ۔

(۳۵۱۵)مرقع عبرت : سیّد حسین بلگرامی
سر سالار جنگ کی سوانح ، حیدرآباد دکن : هزار داستان پریس ، ۱۳۰۰ھ، ۱۸۸ ص.

(۳۵۱۶)مرکز علم و دانش - جامع المنتظر : سیّد ثاقب نقوی وغیرہ
مدرسہ کا تعارف ، مدرسین و فاضل طلبہ کی فهرست
لاھور : الجامعہ پبلی کیشنز ،۱۹۸۲م ، ۷۲ ص ۔

(۳۵۱۷)مستقبل کی تاریخ پر ایک نظر : زیرک نقوی
ڈاکٹر علی شریعتی کی ایک تقریر کا ترجمہ

کراچی : ادارہ احیائے تراث : ۱۹۹۳م ، ۳۱ ص .

(۳۵۱۸)مسلمانوں کی حقیقی اکثریت : علامہ سیّد علی نقی (م ۱۹۸۸م)
لاہور : امامیہ مشن ، ۱۹۶۱م ، تعلیمی پریس لاہور ، ۸ ص.

(۳۵۱۹)مشعل ھدایت : سیّد آغا حسین
انجمن سپاہ صحابہ کی طرف سے شیعوں پر لگائے جانے والے الزامات کا ردّ
کوئٹہ : انجمن اثنا عشری ہزارہ ، ۱۹۹۴م ، ۱۵۲ ص .

(۳۵۲۰)مصری اہرام اور نجات عالم کا خدائی انتظام یا حقیقت معرفت : سیّد حسین انبالوی
دھلی : الامان برقی پریس ، ۱۹۲۹م ، ۲۰۸ ص .

* مظالم (فارسی) : آیة اللہ سیّد عبدالحسین دستغیب

(۳۵۲۱)مظالم : طالب موسوی
اس کتاب میں اُن مظالم کا ذکر کیا گیا ہے جن کا شکار آج مومن ہے کیونکہ اس کو یہ معلوم نہیں کہ وہ مومن کی اصلاح کر رہا ہے یا ظلم
کراچی : وزارت حسین ٹرسٹ ، ۱۴۱۶ ھ/۱۹۹۶م ، ۲۱۰ ص .

(۳۵۲۲)معاویہ بن یزید کا تاریخ ساز خطبہ : مولانا ملک آفتاب حسین قمی
راولپنڈی : مرکز مطالعات اسلامی ، ۱۹۹۶م ، ۱۲ ص .

(۳۵۲۳)معدن تہذیب : مرزا حبیب حسین
لکھنو : نولکشور پریس ، ۱۹۰۰م .

(۳۵۲۴)مکالمات افلاطون : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
آٹھ مکالمات کا ترجمہ، دھلی: انجمن ترقی اردو ،۱۹۴۲م ۵، روپے، ۴۷۵ ص .

(۳۵۲۵)معروضات : سیّد ارتضی حسین
عنوانات : ادب و ثقافت ، میلاد مسعود سرور کائنات (ص) ، احادیث شریف کی روشنی میں نفسیات انسانی کے کچھ پہلو ، احادیث میں علم اور حصول علم سے متعلق ھدایات ، احادیث اور موضوع جہاد ، اصول تنقید ، مستقبل کے اصناف ادب ، غالب کی طنزیات ، اقبال کا فلسفہ اور شاعری، سلام مچھلی شہری، امیر خسرو اور ھماری ثقافت کی تاریخ میں اُن کا مقام ، خسرو کا

رنگ تغزل ، یوم اقبال پر چند تعارفی کلمات
کراچی : گلف گرافکس ،۱۹۸۲م ،۵۵ روپے ،۱۹۶ ص.

* مقالات مطہری(فارسی) : آیۃ اللہ مرتضی مطہری (م ۱۹۷۹م)

(۳۵۲۶)مقالات مطہری : محمّد فضل حق
عنوانات : دین کا سورج ہرگز غروب نہیں ہوتا ؟ انسان کی زندگی میں غیبی امداد ، رشد اسلامی
کراچی : جامعہ تعلیمات اسلامی ،۱۹۹۶م ، ۱۲۸ ص.

* مقام امام (فارسی):

(۳۵۲۷)مقام امام علیہ السّلام : عبدالعلی عالمپوری
عنوانات : مقام امام ، بادیان اُمت ، غیب اور پوشیدہ راز کو جاننے والے ، وارثان علوم ، ماموران الہی
قم : موسسہ در راہ حق ،۱۴۰۷ھ/۱۹۷۸م ،۷ روپے ، ۵۹ ص .

(۳۵۲۸)مقام عمر : علی اکبر شاہ
تذکرہ حضرت عمر بن الخطاب ، کراچی، ۱۹۸۵م ،۱۸ روپے ، ۲۱۵ ص.

(۳۵۲۹)مناقب اہلبیت (ع) : مولانا طالب حسین کرپالوی
لاہور : اسلامیہ دارالتبلیغ ، ۱۹۹۴م ، ۱۰۰ روپے ،۲۹۶ ص .

(۳۵۳۰)منتخب فضائل اہلبیت علیہم السّلام : محمّد بشارت علی
ولادت و فضائل علی(ع) ، کراچی : سپر آرٹ پریس ، ۱۳۹۱ ھ، ۵۲ ص .

(۳۵۳۱)موت العالم موت العالم : قاضی سعید الرحمن خان جابر علوی
مولانا محمّد سعید لکھنوی (م ۱۹۶۷م)کی یاد میں خطبہ
لاہور : ادارہ علوم الاسلام ، ۱۹۶۷م ، ۸ ص .

(۳۵۳۲)موعظہ سابعہ : ناصر الملت مولانا سیّد ناصر حسین (م ۱۹۴۲م)
عید میلاد النبی(ص) کے موقع پر دیا گیا خطبہ ، لکھنو : مطبع مطلع الانوار ، ۱۹۰۴م ، ۳۶ ص .

(۳۵۳۳)مولود حرم : مولانا سیّد محمّد صادق
سوانح حضرت علی(ع) ، لکھنو : الواعظ صفدر پریس ،۳۲ ص.

(۳۵۳۴)مولسکا : ڈاکٹر سیّد نعیم الحسن تقوی
بیالوجی ، لاہور : مرکزی اردو بورڈ ، ۱۹۷۱م ، ۸۴ ص .

(۳۵۳۵)مولود کعبه : مولانا سعادت حسین خان
سوانح حضرت علی ، لکھنو : العلم پریس ، ۶۴ ص .

(۳۵۳۶)مولوی محمّد اسماعیل کے اشتہاروں پر تبصره :
مولانا محمّد اسماعیل (م ۱۹۷۶م)نے شیخیت کے حق میں جو اشتہارات شائع کئے اُن پر تبصره
سرگودھا :تحریک تحفظ تعلیمات آل محمّد ، انصار آرٹ پریس سرگودھا،۱۶ص .

(۳۵۳۷)مہاراجه داھر و محمّد بن قاسم : ڈاکٹر آغا سلطان میرزا
لاہور : گلزار ہند سٹیم پریس ، ۴۴ ص .

(۳۵۳۸)میثم تمّار : مولانا محمّد باقر نقوی
حجة الاسلام محمّد حسین المظفری کی کتاب کا ترجمه ، ڈیڑھ روپیه ،۸۶ ص .

(۳۵۳۹)ناصر کائنات : حکیم سیّد محمود گیلانی
اُن چند ہندوؤں اور سکھوں کے واقعات جنھوں نے مذھب اھلبیت قبول کیا اور اس کی پاداش میں شہید کیا .
ڈیڑھ روپیه ، ۴۸ ص .

(۳۵۴۰)نباتی دباغت : سیّد امداد علی « دباغ »
دھلی : انجمن ترقی اردو ، ۱۹۴۶م ، عمده پریس دھلی ، ۵۷۲ ص .

(۳۵۴۱)نبوت و امامت ہی بقائے صالح کی ضامن ہے :
لکھنو : دارالتبلیغ ۱۹۳۹م ، سرفراز قومی پریس .

(۳۵۴۲)نجف سندھ - قدم گاہ مولی علی (ع) :ڈاکٹر حیدر مہدی نقوی
حیدرآباد : الائیڈ پرنٹنگ کارپوریشن ، ۱۹۸۸م، ۱۶روپے ، ۱۲۰ ص .

(۳۵۴۳)نشاط خاطر : حسنین عظیم آبادی
آٹھ انشائیے ، پٹنه : تعلیمی مرکز ، ۵ روپے ، ۸۸ ص.

(۳۵۴۴)نفس الله - علی ابن ابیطالب (ع) (حصّه اوّل) : نجم آفندی
دائرة الیکٹرک پریس ، دس پیسے ،۱۳۰ ص .

(۳۵۴۵)نمونہ صبر - زینب (ع) : نثار احمد زین پوری
اکبر اسدی ، مہدی رضائی کی فارسی کتاب کا ترجمہ
قم : انصاریان پبلی کیشنز ، ۱۹۶۶م ، ۲۱۰ ص ۔
(۳۵۴۶)نواب تفصل حسین خان : سیّد محمّد علی خان
حیدرآباد دکن : فیض الکریم پریس ، ۱۳۳۹ھ، ۵۲ ص ۔
(۳۵۴۷)نوجوانوں کے جنسی مسائل : مولانا کوثر عباس حیدری
ڈاکٹر علی قائمی کی فارسی کتاب کا ترجمہ ، لاہور: امامیہ پبلی کیشنز ، ۱۹۹۵م ، ۳۳۶ ص ۔
(۳۵۴۸)نوروز و غدیر : علامہ سیّد علی نقی نقوی (م۱۹۸۸م)
لکھنو : امامیہ مشن ، ایک آنہ ،۴۴ ص ۔
(۳۵۴۹)نویں ربیع الاوّل کی عید : مولانا سیّد محمّد غلام جبآر
عید بابا شجاع کی تفصیلات ، لکھنو : محمڈن یونین پریس ، ۵۲ ص ۔
(۳۵۵۰)نیا طبقہ : جلیس عابدی
کیمونسٹ نظام کا تجزیہ، دهلی :نیشنل اکادمی،۱۹۶۸م، ایک روپیہ،۳۱۷ص ۔
(۳۵۵۱)وصیت نامہ : سیّد مبارک علی موسوی
مرنے سے قبل وصیت کرنے کی اهمیت ، لاهور: مکتب قرآن و اهلبیت،۳۲ ص ۔
(۳۵۵۲)وفاق المدارس شیعہ پاکستان کی کارگزاری کا عمومی جائزہ : ثاقب نقوی
لاهور : الجامعہ پبلی کیشنز ،۴۸ ص ۔
(۳۵۵۳)وقف محسنہ کے حالات : مولانا سیّد علی
کلکتہ : ایسٹرن آرٹ پریس ، ۱۳۵۹ھ/ ۱۹۶۰م، ۳۲ ص۔
(۳۵۵۴)هادی المخالفین فی الرّد تحفة المسلمین : مولانا ابو علی امروهی (مطلع)۔
(۳۵۵۵)هدایا و نجف : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
مولانا سیّد محمّد رضوی المعروف بہ آقای پرہیزگار (م۱۳۹۲ھ) کے دیوان «ریگستان نجف» فارسی کے انتخاب کا ترجمہ
لاهور : امامیہ پبلی کیشنز ،۱۹۸۵م، دس روپے ،۱۰۴ ص ۔

(۳۵۵۶)ہدیہ محمدیہ دلیل نبوّت احمدیہ : نجف علی خان
۱۸۸۰م ، ۹۶ ص .

(۳۵۵۷)ہستی باری تعالی کا ثبوت : علامہ سیّد محمّد رضی زنگی پوری
بنارس : الجواد بکڈپو ، ۱۹۵۶م ، ۵۵ ص .

* رسالتنا (فارسی) : آیۃ اللہ سیّد باقر الصدر (م ۱۹۸۰م)

(۳۵۵۸)ہمارا پیغام : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)
کراچی : دارالثقافۃ الاسلامیہ ، ۱۴۰۳ ھ /۱۹۸۳م ، ۱۰۲ ص .

(۳۵۵۹)ہمارا گاؤں : علی عباس حسینی
ناول ، ڈھائی روپیہ .

(۳۵۶۰)ہماری ریلیں اور سڑکیں : ڈاکٹر جعفر حسن
ہندوستان میں ریلوں اور سڑکوں کی تاریخ
دہلی: انجمن ترقی اردو،۱۹۴۱م ، دیال پرنٹنگ پریس دہلی،۱۲۸ ص.

(۳۵۶۱)ہندوستان میں چھاپہ خانہ : علی ابن الحسین زیدی
اے کے پرولکر کی کتاب کا ترجمہ ، دہلی : ترقی اردو بیورو .

(۳۵۶۲)ہوائی حملے : آغا محمّد اشرف(۱۹۶۲م)
دہلی : حالی پبلشنگ ہاؤس ، ۱۹۴۲م، ۱۱۵ ص .

(۳۵۶۳)یا صاحب الزمان ادرکنی - کربلا کی پکار نجف کا انتظار : سیّد حسین مرتضی
نجف اشرف میں علمائے شیعہ پر جو ظلم ہوئے ہیں اُنھیں منظوم صورت میں پیش کیا گیا ہے ، ۲۴ ص .

* آئینہ جام جہاں نما (فارسی) : بختیاور خان

(۳۵۶۴)آئینہ جام جہاں نما : احمد حسین
تاریخ عالم ، ۱۸۷۹م .

(۳۵۶۵)استفتاء اور ان کے جوابات :
آیۃ اللہ سیّد علی خامنہ ای کے فتاوی کا ترجمہ دربارہ عبادات
۱۹۹۵م ، ۳۹۶ ص .

(۳۵۶۶)اسلام اور بنی اُمیّہ : سیّد بدر الحسن زیدی الواسطی
حیدرآباد دکن ، ۱۴۷ ص ۔

(۳۵۶۷)اسلام کی قدریں : مولانا ڈاکٹر سیّد اعجاز حسین جعفری
اسلام کے معاشرتی اور سیاسی نظام کا اشتراکیت سے تقابلی جائزہ
ڈھاکہ : اسلامک سمپوزیم ،۱۹۵۶م ، عزیز آرٹ پریس ڈھاکہ ، ۲۷ ص ۔

* اسیر بغداد (فارسی): عقیقی بخشائشی۔

(۳۵۶۸)اسیر بغداد : مولانا عابد عسکری
لاہور : الہدی پبلی کیشنز ،۱۹۷۸م ،۲۰۶ ص ۔

(۳۵۶۹)اصلاح الشیعہ : مولانا محمّد حسین فاضل لکھنو
لاہور : امامیہ پبلی کیشنز ،۱۹۸۸م ، ۳۲ روپے ، ۲۵۰ ص ۔

* بیل پارس : Laws of Wealth

(۳۵۷۰)اصول فلسفہ سیاست مدن- قوانین دولت : خواجہ غلام الحسنین(م۱۹۳۷م)
دھلی : انجمن اشاعۃ العلوم ،۱۹۰۴م ، ۳۵۲ ص۔

(۳۵۷۱)اقبال اور اھل وفا : ڈاکٹر سھیل بخاری
کراچی : نفیس اکیڈمی۔

(۳۵۷۲)اقبال - ایک صوفی شاعر : ڈاکٹر سھیل بخاری(۱۹۹۰م)
کراچی : نفیس اکیڈمی، ۷۵ روپے ۔

(۳۵۷۳)اقبال کا شاعرانہ زوال : مولانا سیّد برکت علی گوشہ نشین
اسرار خودی و رموز بیخودی ، پیام مشرق اور زبور عجم میں پائے جانےوالی اغلاط کی وضاحت
وزیر آباد : سیّد بکڈپو ، گیلانی پریس لاہور ، ایک روپیہ ، ۲۰۳ ص ۔

(۳۵۷۴)اکمال الدرایہ : نواب احمد حسین مذاق پریانوی (ذریعہ : ۱۱)۔

(۳۵۷۵)الشھید الصدر : مولانا سیّد رضی جعفر
الاستاذ عزّ الدّین السلیم کے عربی مقالے کا ترجمہ
کراچی : تحریک نفاذ فقہ جعفریہ ،۱۴۰۸ھ/۱۹۸۸م، ۳۶ ص ۔

(۳۵۷۶)العرفان : مولانا سیّد محمّد داود
سیرۃ ، بنارس : الجواد بکڈپو ، ۱۹۵۲م .

(۳۵۷۷)الکلام الحسن فی جواب مسائل محمّد حسن : مولانا محمّد مرتضی جونپوری
سیّد محمّد حسن عرف میر بدلو ساکن کمالپور ضلع اعظم گڑھ نے مولانا عابد حسین انصاری (م ۱۹۱۲م) کے دو رسالوں « انذار النادرین» اور « یا علی مدد » سے چودہ سوالات مرتب کرکے مولانا جونپوری کے پاس بھیجے تھے اُن کے جوابات ، مسائل حاضر ناظر ، استمداد لغیر اللّٰہ اور علم غیب وغیرہ پر مشتمل تھے .
لکھنو : سیّد عبدالحسین تاجر کتب ، ۱۹۰۱م ، سوا روپیہ ، ۳۳۶ ص .

(۳۵۷۸)المعلومات المفیدہ : سیّد ممتاز حسین نقوی امروھی (م ۱۳۴۵ھ)
روزمرہ کی معلومات ، ۵۴۰ ص (ذریعہ : ۲۱).

(۳۵۷۹)انارۃ الشھادۃ :مولانا سیّد محمّد ھارون زنگی پوری(م ۱۳۳۹ ھ) (ذریعہ:۱۱)

(۳۵۸۰)بلاغت اورسن بلوغ کے مسائل : ناظر حسین
انگریزی سے ترجمہ ، لاھور : مقبول اکیڈمی ،۱۹۶۴م (تراجم).

(۳۵۸۱)بل اور بلا - ناموس صحابہ بل : عبدالکریم مشتاق (م ۱۹۹۶م)
انجمن سپاہ صحابہ پاکستان کی طرف سے جو ناموس صحابہ بل پیش ہوتا تھا اس کا تجزیہ کراچی :مکتبۃ الدفاع ، ۴۸ ص .

(۳۵۸۲)پاکستان میں تہذیب کا ارتقا : سبط حسن (م۱۹۸۶م)
کراچی : مکتبہ دانیال ، ۱۹۸۴م ، ۴۲۷ ص .

(۳۵۸۳)تاریخ الشیعہ : مولانا سیّد کرار حسین
شیعیت کے بانی خود رسول اللّٰہ صلی اللّٰہ علیہ و آلہ وسلّم تھے نہ کہ عبداللّٰہ بن سبا
لکھنو : احباب پبلشرز ،۱۹۷۴م ، ڈیڑھ روپیہ ، ۴۸ ص .

(۳۵۸۴)تاریخ فلسفہ اسلام : ڈاکٹر سیّد عابد حسین
بونیر کی کتاب کا ترجمہ ، نئی دھلی : مکتبہ جامعہ (تراجم).

(۳۵۸۵)تاریخ کا ایک المیہ جس سے ایمان رخصت ہونے کا امکان ہے : سیّد شجاع الدّین دھلوی

ردّ نکاح اُمّ کلثوم با حضرت عمر ، کراچی : علی پبلی کیشنز ، ۲۶ ص.

(۳۵۸۶)تاریخ نفیس : محمّد عباس رفعت (مطلع)

* تحریر الوسیله (عربی) : آیة الله سیّد روح الله الخمینی(م ۱۹۸۹م)

(۳۵۸۷)ترجمه تحریر الوسیله (حصّہ اوّل) :

کراچی : اداره تنظیم و نشر آثار امام خمینی،۱۴۱۳ ھ،۱۰۰ روپے ،۵۷۵ ص .

(۳۵۸۸)تذکره ریاض الفردوس : مولانا سیّد مرتضی حسین فاضل (م ۱۹۸۷م)

محمّد حسین خان شاه جهانپوری کی تألیف کرده کتاب کی پانچویں فصل بعنوان « تذکره شعرائے متقدمین و متاخرین » ۲۵۰ شعراء کا تذکره مع نمونه کلام

لاهور : شیخ مبارک علی تاجر کتب ،۱۹۶۸م ، ساڑھے چار روپے ،۱۵۹ ص.

(۳۵۸۹)ترجمه گوکھلے ارثھیٹك : میر نادر علی رعد

حیدرآباد دکن .(تراجم).

(۳۵۹۰)تزکیه و تربیت نفس- تعلیم ثقلین کی روشنی میں(حصّہ اوّل) :

کراچی : حمایت حق مبین ،۱۹۹۶م ،۵۸۴ ص .

(۳۵۹۱)جغرافیه عالم : سیّد صفدر حسین زیدی

۱۹۱۳م (آصفیه).

(۳۵۹۲)جنازه رسول اسلام اور صحابه کرام : علامه محمّد رشید ترابی

مولانا عبدالستار تونسوی دیوبندی کی کتاب « جنازة الرسول» کا ردّ

خانیوال : جامعة العباس علمدار، ۱۴۱۰ھ، ۲۵ روپے ، ۸۰ ص .

(۳۵۹۳)جواهر القواعد (منظوم) : نواب باقر علی خان

لکھنو : مطبع فیض رسان ،۱۲آنے ،۳۲ ص .

آغاز :

حمد هر دم چاہئے ہے ربّ عزت کے لئے اور درود لا تعد شاه رسالت کے لئے

جانشیں مصطفی ہیں بیگمان باره امام بعد احمد ہیں وہی سب کی هدایت کے لئے

شرط ایمان ہے ولایت چاردہ معصوم کی روز محشر حکم حق سے ہیں شفاعت کے لئے
بعد حمد و نعت واضح ہو بطور ارمغان فارسی کے قاعدے ہیں چند خلقت کے لئے
حرف مسروری دو حرفی ہوتے ہیں اور بارہ ہیں حفظ کرنا چاہئیے اُن کو حفاظت کے لئے

(۳۵۹۴)حُبِّ صحابہ یا بغض رسول (ص): آل محمّد رزمی
حُبِّ صحابہ شیعیان علی(ع) کا ایمان اور بغض رسول (ص) و اہلبیت (ع)سپاہ صحابہ کی پہچان
کراچی : جامعہ تبلیغات ، ۱۹۵ ص ۔

(۳۵۹۵)حکومت اسلامی (حصّہ اوّل و دوم):
آیۃ اللہ سیّد روح اللہ خمینی (م ۱۹۸۹م) کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : مکتبہ رضا ، بارہ روپے ، ۷۸ ص ۔

(۳۵۹۶)حکومت الہیہ اور دنیاوی حکومتیں : مولانا سیّد محمّد حسین زیدی برستی
چنیوٹ : ادارہ انتشارات حقائق الاسلام ، ۱۹۹۵م ، ۱۶۰ ص ۔

(۳۵۹۷)خارجی فتنے کا سدّ باب :
احمد پور شرقیہ : ادارہ پاسبان عصمت معصومین (ع)، ۲۴ ص ۔

(۳۵۹۸)خطبہ : راجہ محمّد امیر خان محمود آبادی
آل انڈیا مسلم لیگ کے اجلاس منعقدہ ۱۵ اکتوبر ۱۹۳۷م کو لکھنو میں پڑھا گیا،۸ ص

(۳۵۹۹)دلائل سنیہ فی اجوبۃ المسائل السنیہ : سیّد علی حسن
سوالات اہلسنت کے جوابات
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۸۸۹م ، ۷۶ ص ۔

(۳۶۰۰)دین اسلام میں جبر کیوں ؟ : مولانا سیّد گلاب علی شاہ (م۱۹۹۲م)
انجمن خدام الاسلام کے سیکرٹری جنرل انور قریشی کے کتابچے «پاکستان میں دو قانون کیوں ؟ » کا ردّ
ملتان : مکتبہ کاظمیہ شیعہ میانی، ۳۹ ص ۔

(۳۶۰۱) امیر المومنین علی(ع) ابن ابیطالب کو پہچانیئے : مولانا سیّد افتخار حسین نقوی
ڈاکٹر علی شریعتی کی ایک تقریر کا ترجمہ ، اسلام آباد ، ۲۴ ص ۔

(۳۶۰۲)ڈنمارک اور اس کا نظام تعلیم : سیّد محمّد حسین جعفری
حیدرآباد دکن : اعظم سٹیم پریس،۱۳۴۸ھ.
* رجعت (فارسی): آقای محمّد خادمی شیرازی
(۳۶۰۳)رجعت - حکومت خاندان رسالت (ص) : حافظ اقبال حسین جاوید
جھنگ :ولی العصر ٹرسٹ رتّہ متّہ، ۱۴۰۹ھ/۱۹۸۹م ۷۵، روپے،۲۷۴ ص .
(۳۶۰۴)رسول (ص) کی وصیت - علی (ع) بن ابیطالب کو : سیّد ذوالفقار علی زیدی
کراچی: الحرمین پبلشرز پاکستان، یورپ پرنٹنگ پریس کراچی ،۲۵روپے، ۷۲ ص .
(۳۶۰۵)رہنمائے مبلّغین : تحریک جعفریہ پاکستان
مبلّغین کے لئے ھدایات ، راولپنڈی : تحریک جعفریہ پاکستان ،۲۲۲ ص .
(۳۶۰۶)زبدة الادب فی لسان العرب (جلد دوم) : حکیم سیّد حسن جعفر
لکھنو : مطبع شوکت جعفری ، ۲۰۸ ص .
(۳۶۰۷)سات صحابہ کرام کے حالات زندگی : مولانا اختر عباس نجفی
سیّد مرتضی حسینی فیروز آبادی کی عربی میں لکھی ہوئی کتاب کا ترجمہ
کوٹ ادّو ، ناصر پرنٹنگ پریس ،۸۰ روپے ،۱۶۵ ص .
(۳۶۰۸)ساختیات اور سائنس : وزیر آغا
لاھور : مکتبہ فکر و خیال ،۱۹۹۱م ،۱۳۵ روپے ، ۳۰۹ ص.
(۳۶۰۹)سائنس کے فوائد و اعمال : میر محمّد حسین لکھنوی
حیدرآباد دکن : مطبع سلطانی حیدرآباد دکن ،۱۸۴۳م (تراجم).
(۳۶۱۰)سراج رمل : حکیم سیّد روشن علی (ضیاء الرمل).
(۳۶۱۱)سلوك الزائرین : سیّد تفضل حسین
سفرنامہ عتبات عالیات ، لاھور : پیسہ اخبار، ایك روپیہ ،۱۸۴ ص.
* این ہوپ : Training for Transformation
(۳۶۱۲)سماجی کارکنوں کے لئے عمل کی راہیں : حامد قزلباش وغیرہ
NGO کے کارکنوں کے لئے
عنوانات : سماجی کام کا تعارف ، مسائل کا سروے ، لوگوں میں اعتماد اد

باب چیت کا مسئلہ ، سادہ فیصلہ کرنا اور عمل کے لئے منصوبہ بندی ، کام کا تجزیہ ، ورکشاپوں کا منصوبہ بنانا.
لاھور : سوسائٹی برائے فروغ تعلیم ، ۱۹۹۳م ، ۱۶۷ ص .

(۳۶۱۳) سوانح علامہ محمّد باقر مجلسی : آل محمّد رزمی
کراچی :مکتبہ زید شہید ، ۱۹۹۴م، ۱۲۱ ص .

* ڈاکٹر سر چنتامنی: Indian Politics Since the Mutiny

(۳۶۱۴) سیاسیات ھند ما بعد غدر : سیّد افضل حسین
لکھنو : مطبع نولکشور ،۱۹۴۶م ، ۲۱۹ ص .

(۳۶۱۵) شخصیت کے نظریات : ساجدہ زیدی (خواجہ غلام السیدین کی بھانجی)
عنوانات : انسانی شخصیت، فرائڈ کا نظریہ شخصیت ، جبلّتیں اور ان کے تغیرات ، دونوں جنسوں میں اعضائی اختلاف کے جسمانی نتائج ، خواب اور ابتدائی منظر ، کردار اور سماجی عوامل
نئی دھلی: ترقی اردو بیورو ،۱۹۸۵م ،۳۵ روپے ، ۴۴۰ ص .

(۳۶۱۶) شرح قرآن : سیّد منتخب حسین
ھجرت سے قبل مکّہ معظمہ میں نازل ہونے والی قرآنی سورتوں کی عام فہم اور آسان تشریح
کراچی : جامعہ تعلیمات اسلامی، ۱۹۹۲م ، ۱۰۰ روپے ،۶۶۸ ص .

(۳۶۱۷) شریعت کے احکام : مستجاب احمد انصاری
محمّد تقی حسینی جلالی کی کتاب کا ترجمہ دربارہ احکام فقہ
کراچی : جامعہ تعلیمات اسلامی پاکستان ، ۱۴۰۹ ھ ، ۱۸۰ ص .

(۳۶۱۸) شیخ سقیفہ - حضرت ابوبکر کی حیات و کردار : علی اکبر شاہ
کراچی : حمایت حق پبلی کیشنز ، ۱۹۹۴م ، ۲۷ روپے ، ۱۶۰ ص.

(۳۶۱۹) ضبط نفس اور نفس پرستی : سیّد عابد حسین
مہاتما گاندھی کی انگریزی میں لکھی ہوئی کتاب کا ترجمہ
دھلی : مکتبہ جامعہ ملّیہ ، ۱۹۳۴م ، ۱۵۷ ص .

(۳۶۲۰)طبِّ طاہرین : وصی احمد رضوی
کراچی : رحمت اللہ بك ایجنسی،۶۴ ص ۔
(۳۶۲۱)عقل سلیم : مخمور اکبر آبادی (م۱۹۷۶م)
لاہور : پاك امریکن کمرشل انکارپوریشن ،۱۹۵۵م،۱۶۷ ص ۔
(۳۶۲۲)قاتلان عثمان (پہلا حصّہ) : مولانا سیّد ظفر مہدی
لکھنو : شیعہ مشن ،۵ آنے ،۲۰۱ ص ۔
(۳۶۲۳)قیام امام حسین علیہ السلام :مولانا سیّد علی شرف الدّین موسوی علی آبادی
عنوانات : کیا امام حسینؑ کا قیام سیاسی تھا ، سیاست کے لغوی معنی ، سیاست جزو دین ہے ، امام حسینؑ کا قیام - بنی اُمیّہ اور ان کے حامیوں کی نظر میں ، قیام امام حسینؑ - غیر جانبدار شخصیات کی نظر میں
کراچی : دارالثقافة الاسلامیہ ،۱۹۹۴م،۶۵ روپے ، ۴۰۸ ص ۔
(۳۶۲۴)کتاب النحو : مولانا حافظ سیّد فرمان علی(م ۱۹۱۶م)
قواعد عربی ، پٹنہ ، مدرسہ سلیمانیہ ، ۴ آنے ۔
(۳۶۲۵)گلگت ۱۹۴۷م سے پہلے : شیر باز خان برچہ
بریگیڈیر گھنسار سنگھ جموال کی کتاب"Gilgit Before 1947" کا ترجمہ
عنوانات : محل وقوع و عہد عتیق، احوال گلگت و ہنزہ ، انقلاب گلگت ، گلگت پر ہوائی حملوں کا آغاز
گلگت ، ۱۵روپے ، ۱۰۲ ص ۔
(۳۶۲۶)لاجواب مقالہ در جواب سہ حلفی سوالنامہ : مولانا تاج الدّین حیدری
کراچی میں مولانا اللہ وسایا ، مفتی عبدالسبحان قادری اور مولانا اسفندیار خان کی طرف سے ردّ شیعہ میں اُٹھائے گئے سوالات کے جوابات
کراچی : دفتر اندرون بارہ امام کمپاؤنڈ ،۳۰ روپے ،۱۵۲ ص ۔
(۳۶۲۷)لطائف غیبی : مرزا اسد اللہ خان (م۱۸۶۹م)
« محرق قاطع برہان » مؤلفہ سیّد سعادت علی کے ردّ میں لکھی گئی، دیباچے کے علاوہ بیس لطیفے

دهلی : اکمل المطابع ، ۱۲۸۱ھ/۱۸۶۴م ، ۴۴ ص .
(۳۶۲۸)لقمانی رسول کا جنازہ : سیّد محمّد احسن
مولانا رضا لقمان امروھی کے بعض نظریات کا ردّ
لاھور : ادارہ علوم الاسلام ، وطن پرنٹنگ پریس لاھور ، ۱۹ پیسے ، ۳۱ ص.
* Lectures in Electricity :
(۳۶۲۹)لیکچرزان الیکٹرسٹی : سیّد عابد علی عابد
کراچی : ووکیشنل انسٹیٹیوٹ ان ٹکنالوجی ، ۵۴۰ ص .
(۳۶۳۰)منشور ھدایت : محمّد حسین قمر
آیة الله سیّد علی خامنه ای کا حوزہ علمیه قم کے مجتھدین اور علمائے کرام سے اھم خطاب
میانوالی : جامعة الامام الخمینی ماڑی انڈس ، ۱۹۹۶م ، ۴۸ ص .
* مواعظ عددیه : آیة الله علی مشکینی
(۳۶۳۱)ھدیة الشیعه : محمّد حسین جعفری
کراچی : حسن علی بکڈپو ، ۴۹۴ ص .
(۳۶۳۲)نظام مرجیعت - شھیدین کی نظر میں : علامه سیّد رضی جعفر نقوی
آیة الله سیّد باقر الصدر (م ۱۹۸۰م) اور آیة الله مرتضی مطھری (م ۱۹۷۹م) کے دو مقالات کا ترجمه
کراچی : دارالثقافة الاسلامیه ، ۱۹۹۶م ، ۷۹ ص .
(۳۶۳۳)نماز : عابد عسکری
آیة الله محمّد علی اراکی (م ۱۹۹۴م) کے فتوؤں کے مطابق
لاھور : جماران پبلی کیشنز ، ۸ روپے ، ۷۵ ص .
(۳۶۳۴)نوجوان کیا کریں - از روئے احادیث : مولانا محمّد رضا غفاری
لاھور : امامیه پبلی کیشنز ، ۱۹۹۶م ، ۲۵ روپے ، ۱۰۴ ص .
(۳۶۳۵)نور الھدی : سیّدہ سکندر زھرا زیدی
دربارہ اسرار و رموز قرآن ، جمع و تدوین قرآن ، حروف مقطعات کا تاریخی پس منظر

کراچی : کلاسیک پبلی کیشنز ،۱۹۹۲م ، ۱۰۰ روپے ،۳۴۶ ص.

(۳۶۳۶)والدین کے حقوق - قرآن و حدیث کی روشنی میں : مولانا حسن رضا غدیری

لاہور : مکتبہ ولی عصر ،۲۵ روپے ،۱۱۲ ص .

(۳۶۳۷)وضاحتیں : سجاد باقر رضوی

تنقید ، لاہور : اظہار سنز ، ۱۹۸۸م ،۷۵ روپے ، ۱۶۰ ص .

(۳۶۳۸)ہمارا قدیمی سماج : سیّد سخی حسن نقوی

وادی سندھ کی تہذیب سے لیکر مسلمانوں کی آمد تک ہندوستان کی سماجی تاریخ کا پس منظر کا جائزہ

دھلی :ترقی اردو بورڈ ، ۱۹۸۰م، راکیش پریس نرینا دھلی، ساڑھے چھ روپے، ۲۱۲ ص .

* بالوننڈلال : Civilization of Ancient India

(۳۶۳۹)ہندوستان قدیم کی تہذیب : سیّد امجد علی اشہر

لاہور : خادم التعلیم پریس۱۹۰۸م ،۱۹۱ ص .

(۳۶۴۰) تاریخ آگرہ : سیّد ذکی مرتضی نقوی الهاشمی الجائسی

آگرہ اور اس کے نواح کے شکستہ محلوں ، اجڑے مکانوں اور مٹے ہوئے نشانوں کا تذکرہ

آگرہ : ابو العلائی اسٹیم پریس ،۱۳۳۸ھ، ۷۱ ص ، سیّد محمّد جعفر قدسی نے تاریخ طبع کہی :

ذکی مرتضی گوھر بحر دانش مسلّم ہے جن کی سلیم المذاقی

تکلف تصنع کے عادی نہیں ہیں طبیعت میں ہے بحر کی سی روانی

ہوا مجھ سے تاریخ کا جب تقاضا کہا دل نے کہدو یہ برجستہ قدسی

کہ تاریخ مطبوع اہل نظر ہے ہے تاریخ مطبوع - تاریخ اس کی

(۱۳۳۸ ھ)

(۳۶۴۱)دبدبہ امیری : سیّد محمّد حسن بلگرامی

امیر عبدالرحمن والی افغانستان کی سوانح جو ان کے سیکرٹری آف اسٹیٹ سلطان محمّد خان نے انگریزی میں لکھی

حیدرآباد دکن: مطبع شمسی ، ۱۹۰۱ ، ۵۶۲ ص .
(۳۶۴۲)آواز- اعلان غدیر : عبدالکریم مشتاق (م ۱۹۹۶م)
ثبوت خلافت بلا فصل علی علیہ السلام بحوالہ خطبہ غدیر
کراچی : کے اے پبلی کیشنز ، ۱۹۹۴م ، ۱۰۵ روپے ، ۳۲۷ ص .
(۳۶۴۳)اپنی آواز : رضا علی عابدی
افسانے ، لاهور : سنگ میل پبلی کیشنز ، ۱۹۹۴م ، ۱۲۸ ص .
(۳۶۴۴)اچھوت لوگوں کا ادب : رضی عابدی وغیرہ
لاهور : فکشن هاؤس ، ۱۹۹۴م ، ۱۳۶ ص .
(۳۶۴۵)اذان مقتل : ڈاکٹر هلال نقوی
پانچ مرثیے ، کراچی : وقف محمّدی ، ۱۹۹۴م ، ۱۵۰ روپے ، ۲۱۴ ص .
(۳۶۴۶)اسلام کے محافظ : سیّد ذوالفقار علی زیدی
آیۃ اللہ حسین مظاهری کی کتاب کا ترجمہ ، تذکرہ چهاردہ معصوم (ع)
کراچی : جامعۃ الاطهر پبلی کیشنز ، ۱۹۹۲م ، ۲۱۵ ص .
(۳۶۴۷)اعلام الحق : مولانا سیّد امیر علی بن سیّد حسن علی آف اٹاوہ
مولانا مرحوم نے آٹھ صفحات پر مشتمل ایک رسالہ بنام « اعجاز القرآن فی ذکر شریك القرآن در باب اثبات خلافت و امامت ائمہ اهلبیت » شائع کیا تھا جس کا ردّ مولوی صادق حسین اٹاوی قادیانی (م۱۹۴۹م) نے لکھا اور اس میں خلفائے ثلاثہ کی خلافت نهج البلاغة کے ایك خطبے « با یعنی القوم الذین بایعوا ابابکر و عمر و عثمان علی ما بایعوهم علیہ» سے استدلال کیا زیر نظر کتاب اسی کے ردّ پر مشتمل ہے .
لکھنو : مطبع اثنا عشری ، ۱۳۲۱ ھ، ۳ آنے ، ۶۶ ص .
سیّد محمّد حسن اشهر نے تاریخ طبع کهی :
حصحص الحق و از هق الباطل ز احمد مجتبی بشیر و نذیر
بعدش اعلام حق کہ بر افراخت پشت خود باطل از کہ داد چو تیر
کہ بحق بود و با کہ حق بودہ حق بگو حق بگو بحق قدیر
بهر سالش کہ حرزہ طفلانست نیز سیف جوان عصای پیر

حق پیاپی بگو دوازده بار هم پیا پی بگیر و حرف مگیر
(۱۳۲۱ ھ)

(۳۶۴۸)الشهادة : مولانا مرزا احمدعلی امرتسری (م ۱۳۹۰ھ/ ۱۹۷۰م)
تذکرہ شہادہ حضرت امام حسین (ع) ، لاہور : شیعہ ینگ مین سوسائٹی ، پنجاب نیشنل سٹیم پریس ،۱۳۳۳ھ،۲۴ ص۔

(۳۶۴۹)۱۹۹۴م کی بہترین کتابیں : آغا امیر حسین
لاہور : کلاسیک ، ۲۲۸ ص .

(۳۶۵۰)امام مہدی (ع) اور علمائے اہلسنت : حسین مسعودی
عنوانات : امام مہدی (ع) کا تعارف - علمائے اہلسنت کی احادیث کی کتابوں میں ، امام مہدی (ع) کے باحیات ہونے پر علمائے اہلسنت کا اجماع ، شکوک و شبہات کے جوابات ، ایک انقلابی ضربتی قوت کی ضرورت
کراچی : جامعۃ الاطہر پبلی کیشنز ، ۱۹۹۴م، ۱۶۲ ص .

(۳۶۵۱)انقلاب نبوی (ص) کی ایک جھلک :
انقلاب اسلامی ایران ، انقلاب نبوی(ص) کے تتبّع میں ہے
اسلام آباد : دفتر قونصلر جمہوری اسلامی ایران ، ۱۹۹۷م ، ۴۷ ص .

(۳۶۵۲)انوار الصادقین فی مواعظ الصائمین : مولانا صادق علی نجفی
۳۰ مواعظ مع مصائب ، لکھنو : کتب خانہ اثنا عشری ، ۱۹۴۸م،۳۳۶ ص ۔

(۳۶۵۳)بیسویں صدی اور جدید مرثیہ : ڈاکٹر ہلال نقوی
مصنف کا Ph.D کا مقالہ
کراچی : وقف محمّدی لندن ، ۱۹۹۴م ، ۵۰۰ روپے ،۹۹۲ ص .

(۳۶۵۴)پت جھڑ کی آواز : قرۃ العین حیدر
افسانے ، لاہور : مکتبہ اردو ادب ،۱۹۹۴م ، ۲۰۰ ص ۔

(۳۶۵۵)پیام وحدت :
آیۃ اللہ واعظ زادہ خراسانی کے دربارہ عید میلاد النبی (ص)ایک خطبے کا خلاصہ
اسلام آباد : دفتر قونصلر جمہوری اسلامی ایران ، ۱۴۱۷ھ، ۳۶ ص .

(۳۶۵۶)تحقیقات ضیاء الصحیح الدستور: حافظ مرزا منیر الدّین ضیاء دهلوی گورگانی
دربارہ لغت ، دستور الفصحا مؤلف محمّد مهدی کمال کی اغلاط کی نشاندهی
حیدرآباد دکن : مطبع مفید الاسلام ،۱۳۲۱ھ، ۱۶۸ ص .
سیّد نوازش علی لمعه نے تاریخ طبع کہی :

دور شد ظلمت اغلاط کمال تافته لمعه تحقیق ضیا
کلك من لمعه رقم زد سالش امر حق شد متحقق زیبا (۱۳۲۱ھ)

(۳۶۵۷)تربیت اولاد : مولانا سیّد جان علی شاه
کراچی : جامعة الاطهر پبلی کیشنز ، ۱۹۹۳م ، ۱۵۳ ص .

(۳۶۵۸)ترقّی کی برکتیں : نجم آفندی
هند میں اس وقت کے استعمار انگریز کی حکومت کے آنے کے بعد وہاں کی ثقافت پر مغربی اثرات سگریٹ ، مٹی کا تیل ، برقی روشنی ، پن چکی کا آٹا ، بناسپتی گھی ، انگریزی دوائیں اور پمپ کے پانی وغیرہ کے مہلك اورمضر اثرات پر بحث
بمبئی : سلطان حسین بك سیلر بھنڈی بازار ، ۱۹۴۷م ، ڈیڑھ روپیه

(۳۶۵۹)جدید فارسی شاعری : ڈاکٹر سیّد محمّد تقی علی عابدی
مصنف کا Ph.D کا مقاله ، لکھنو : دانشگاه ، ۴۲ روپے ، ۲۳۶ ص.

(۳۶۶۰)حق نما/ شمس الضحی : حکیم سیّد وزیر ابن مفتی میر محمّد عباس
قرآن پاك کی بعض آیات کی منظوم شرح
لکھنو : مطبع اثنا عشری، ۱۳۲۴ھ/۱۹۰۶م ،۴ آنے ، ۸۰ ص .
سیّد عباس نے تاریخ طبع کہی :

چھپی جبکه اوستاد کی مثنوی سماوی هدایت کی بدر الدجی
سن طبع هاتف نے پوچھا سعید کہا چھپ گئی اب یه شمس الضحی (۱۳۲۴ھ)

آغاز :

کروں کس طرح حمد باری بیاں که عاجز ہیں اسجا په کرو بیاں
وہ ہے خالق آسمان و زمین کوئی دوسرا اس کا همسر نہیں

(۳۶۶۱)دکھوں اور دردوں کی دوا- نماز شب : مولانا اسد علی شجاعتی
آیۃ اللہ جواد ملکی تبریزی کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : جامعۃ الاطہر پبلی کیشنز ،۱۹۹۵م ،۱۰۴ ص .

(۳۶۶۲)ذوالقرنین : علی نقی نقوی
لاہور : کلاسیک ،۱۹۹۴م ، ۱۶۰ ص .

(۳۶۶۳)ذوالنورین : سیّد محمدؐ غلام جبّار علی پوری
پادری عماد الدّین پانی پتی نے چودہ سوالات تاج العلماء مولانا سیّد علی محمدؐ (م ۱۸۹۴م) کی خدمت میں بھیجے مولانا کی علالت کی وجہ سے ان کے جوابات آپ کے شاگرد رشید مولانا سیّد ابوالحسن نے لکھے اس کا جواب پادری صاحب نے «عماد الحق » نامی کتاب میں دیا بعد ازاں پادری صاحب نے اپنے سوالات ، مولانا کے جوابات اور جواب جوابات کو « نغمہ طنبوری » نامی کتاب میں چھپوایا «نغمہ طنبوری» کا جواب مولانا نے « لحن داودی » نامی کتاب میں دیا مولانا غلام دستگیر قصوری (م ۱۳۱۵ھ) نے نغمہ طنبوری کا مطالعہ کیا مگر اس کا ردّ نہ دیکھ پائے اور اپنے خیال میں اس کا جواب «مخرج عقائد نوری» میں دیا .
« ذوالنورین » اس کتاب کا ردّ ہے جس میں ردّ عیسائیت اور ردّ تحریف قرآن ہے
لکھنو : مطبع شوکت جعفری، ۱۳۰۴ ھ/۱۸۸۷م ، ۱۱۲ ص .
آغاز : بسملہ و خطبہ اما بعد بالفعل رسالہ عجیب و مقالہ غریب موسوم بہ مخرج عقائد نوری مصنفہ ، مولوی غلام دستگیر صاحب قصوری بجواب نغمہ طنبوری. . .

(۳۶۶۴)ربّ العالمین دعا اور انسان : محمدؐ علی سیّد
کراچی : جامعۃ الاطہر : پبلی کیشنز ،۱۹۹۴م ، ۹۰ ص .

(۳۶۶۵)رسوم الشیعہ فی میزان الشریعہ بجواب اصلاح الرسوم الظاهرہ بکلام العترۃ الطاهرہ : مولانا محمدؐ حسنین سابقی نجفی
مولانا محمدؐ حسین ڈھکو نجفی کی کتاب کا ردّ
عنوانات : شرك کا بیان ، عقائد کا بیان ، شیعہ رسوم اور بدعت کی تہمت ،

علی ولی اللّٰہ در اذان، رسوم عزاداری ، سیّد زادی اور غیر سیّد کے عقد کا حکم ، قبروں کے گنبد ، تصوف اور تشیع
ملتان : مدرسہ جامعة الثقلین ، ۱۹۹۶م ، ۷۵ روپے ، ۳۲۰ ص .

(۳۶۶۶)سعادت حسن منٹو : آغا امیر حسین
لاھور : کلاسیك ۱۹۹۴م ، ۱۶۰ ص .

(۳۶۶۷)سوانح عمری اخبارات حصّہ اوّل/ اختر شاھنشاھی : سیّد محمّد اشرف نقوی مالك اخبار ھند، اخبارات و پریس کا تذکرہ ، لکھنو: اختر پریس،۱۸۸۷م ،۲۹۸ص .
سید ذاکر حسین ھنر نے تاریخ تصنف کہی :
مرحبا مرحبا جز اك اللّٰہ حبّذا سیّد خجستہ شعار
چو کتابی تو کردہ تألیف آفریں باد آفریں صد بار
این چنیں بی بدل رسالہ ندید چشم پیرِ فلك کند اقرار
سال ترتیب خوب گفتہ ھنر گنج صنع و معلّم الاخبار (۱۳۰۵ ھ)

(۳۶۶۸)شاد عظیم آبادی - ایک تحقیقی جائزہ : ڈاکٹر خاورحسین رضوی بلگرامی
کراچی ، ۱۹۹۴م ، ۲۰۶ ص.

(۳۶۶۹)شمع حقیقت : مبارك حسین
علامہ سیّد علی نقی نقوی (م ۱۹۸۸م)کے اس بیان کے حق میں کہ صبح عاشور خیام گاہ حسینی میں پانی موجود تھا خود مصنف کے الفاظ میں « یہ روایت تو برابر آپ ذاکرین سے سنتے رھتے ھیں کہ شب عاشور بریر ھمدانی پانی لائے جو مشك کا دھانہ کھل جانے سے بہہ گیا»
لکھنو : شاھی پریس .

(۳۶۷۰)شھدائے آل ابو طالب : مولانا سیّد محسن نواب (م ۱۹۶۹م)
شھدائے آل ابیطالب جو کربلا میں شھید ہوئے
کراچی : مولانا محسن نواب اکادمی کراچی ، ۱۹۹۴م ، ۳۰ روپے.

(۳۶۷۱)شیر دریا : رضا علی عابدی
سفر نامہ ، لاھور : سنگ میل پبلی کیشنز ، ۱۹۹۴م ، ۳۴۱ ص .

(۳۶۷۲)صلح امام حسن کے علل و اسباب : مولانا ملک آفتاب حسین قمی
خود مصنف کے الفاظ میں « بعض کم فہم لوگوں کا خیال ہے کہ امام حسن نے معاویہ سے جو مصالحت کی وہ بعنوان بیعت خلافت تھی اور اس اقدام سے امام کا مقصد یہ تھا کہ دل و جان سے معاویہ کی خلافت تسلیم کر رہا ہوں حالانکہ اس قسم کی باتیں اموی ذہن شدت کی اختراع شدہ معلوم ہوتی ہیں».
راولپنڈی : مرکز مطالعات اسلامی، ۱۹۹۶م ، ۴۰ ص .

(۳۶۷۳)طالب علم اور طالب حق کے لئے : حسین مسعودی
عنوانات : مقصد انسان ، ولایت فقیہه ، قرآن معجزه ہے ، توحید ، نبوت ، امامت
کراچی : جامعة الاطہر پبلی کیشنز ، ۱۴۱۴ ھ/۱۹۹۴م ، ۱۶۵ ص.

(۳۶۷۴)علامہ اقبال اور عرض حال : سجاد باقر رضوی
لاهور : اقبال اکیڈمی ، ۱۹۹۴م ، ۹۶ ص .

(۳۶۷۵)علامہ یزدانی کا خط - صدر پاکستان کے نام : مولانا مرید عباس یزدانی (م ۱۹۹۶م)
صدر پاکستان جناب فاروق احمد لغاری سے اس خط میں ۴۱ مطالبات شیعی کا تذکرہ
سپاه محمدّ پاکستان ، ۱۵ ص .

(۳۶۷۶)عورت ، اسلام کی نظر میں :
حضرت امام خمینی (م ۱۹۸۹م) اور آیة الله علی خامنه ای کے فرمودات سے انتخاب
اسلام آباد :دفتر قونصلر جمہوری اسلامی ایران، ۱۴۱۷ھ/۱۹۹۶م ، ۹۳ ص .

(۳۶۷۷)فہرست ذخیرہ کتب حکیم محمدّ موسی امرتسری : سیدّ جمیل احمد رضوی
۳۸۶۸ کتب و رسائل کا تذکره ، لاهور : مغربی پاکستان اردو اکیڈمی ، ۱۹۹۶م ، ۴۵۰ روپے ، ۹۰۳ ص .

(۳۶۷۸)قومی ادبی مذاکره : آغا امیر حسین
لاهور : کلاسیك ، ۱۹۹۴م ، ۳۴۴ ص .

(۳۶۷۹)لچھمی نرائن شفیق اورنگ آبادی - حیات اور کارنامے : سیّد محمّد رضا ساجد رضوی

لچھمی نرائن (م ۱۳۲۳ ھ) صاحب تذکرہ شام غریباں کے حالات زندگی، مصنف کا Ph.D کا مقالہ

لکھنو، ۱۹۸۵م، ۲۴ روپے، ۱۶۲ ص.

(۳۶۸۰)مرثیہ : میر محمّد ناظم حسین خان ناظم

مولانا سیّد ابوالقاسم حائری (م ۱۳۲۴ ھ/۱۹۰۶م) کی وفات کے موقع پر لکھا گیا مرثیہ

لاہور : انجمن مواعظ صادقیہ، رفاہ عام سٹیم پریس لاہور، ۸ ص.

آغاز :

زبان حال سرگرم بیان درد فرقت ہے — دل پژمردہ سینے میں ہے یا مدفن میں میت ہے
نہیں فکرسخن منشائے انشائے مصیبت ہے — لکھیں کتبہ کہ اقلیم قلم میں لوح تربت ہے
حنوطِ میت مضمون کریں خاک شہیدان سے — زمین نظم کا ڈنڈا ملا گور غریبان سے

(۳۶۸۱)مرثیہ نظم کی اصناف میں - اور آغا سکندر مهدی : سیّد عاشور کاظمی

آغا سکندر مهدی کے سولہ مرثیے شروع میں سو صفحات پر مشتمل مقدّمہ

دهلی : ایجوکیشنل پبلشنگ ہاؤس، ۱۹۹۶م، ۲۰۰ روپے، ۳۲۰ ص.

(۳۶۸۲)معاصر جرمن ادب : آغا امیر حسین

لاهور : کلاسیک، ۱۹۹۴م، ۱۶۰ ص.

(۳۶۸۳)مختلف البیان : مولانا سیّد محمّد سخا

عقائد سوالا جوابا، لکھنو : مطبع اثنا عشری، ۱۳۱۲ ھ/۱۸۹۵م.

آغاز : بسملہ و خطبہ آگاہ ہو اے بندگان خدا کہ پیدا کرنے والا اور بتانے والا تھا تمہارا وہ ہے کہ جس نے ایک لاکھ چوبیس ہزار آدمی...

(۳۶۸۴)مسٹر جناح کا اسلام : مولانا مظہر علی اظہر (م۱۹۷۴م)

خود مصنف کے الفاظ میں

« ہندوستان کے دس کروڑ مسلمانوں کا نام نہاد راهنما ایک پارسی عورت کو حلقہ زوجیت میں لینے کے لئے حلفیہ اقرار نامہ کے ذریعہ مسلمان ہونے سے

انکار کرتا ہے اور آج تک کلمہ توحید پڑھ کر مسلمان نہیں ہوا لیکن پھر بھی
مسلمانوں کا - قائداعظم »
لاهور : مکتبہ احرار ، مقبول عام پریس ،۱۹۴۵م، ایك آنہ ،۱۶ ص .
* مقتل ابی مخنف (عربی) : لوط بن یحیی (م ۱۵۷ ھ)
* اولین تاریخ کربلا (فارسی) : محمّد باقر انصاری و محمّد صادق انصاری
(۳۶۸۵)مقتل ابی مخنف و قیام مختار : سیّد تبشر رضا کاظمی
حقیقت یہ ہے کہ اصل مقتل ابی مخنف ہم تک نہیں پہنچا چنانچہ اسیارے میں
شیخ عباس قمی (م ۱۳۵۹ ھ) تحریر فرماتے ہیں
« مقتل او اگر دست بود در نہایت اعتبار بود چنانچہ از نقل اعاظم علمای قدیم
ازان معلوم می شود لکن افسوس و آہ کہ اصل آن مقتل مانند مقتل کلبی و
مدائنی و امثال آنہا بتمادی ایاّم مفقود شدہ و بدست ما نرسیدہ و اما این مقتلی
کہ در دست است و در آخر عاشر بحار طبع شدہ است و بابو مخنف بیچارہ نسبت
می دھند معلوم نیست از کیست و از ابو مخنف نیست ... این کتاب ابی مخنف
معروف اعتبار ندارد و بر متفردات آن هیچ اعتماد نیست »
[شیخ عباس قمی - هدیۃ الاحباب فی ذکر المعروف بالکنی و الالقاب و الانساب
ص ۴۵ طبع ایران]
ترجمہ متن کتاب میں امیر معاویہ کا موت کے وقت ایك وصیت کا ذکر ہے جس
میں عبدالرحمن بن ابی بکر کو زندہ ظاهر کیا گیا ہے حالانکہ عبدالرحمن کا
انتقال ۵۷ ھ میں ہوا جبکہ امیر معاویہ کا انتقال ۶۰ ھ میں
اوائل کتاب میں ابو مخنف کا حضرت علی علیہ السلام کے زمانے میں پندرہ
برس کا ہونا ظاهر کیا گیا جبکہ اُن کا انتقال ۱۵۷ھ میں ہوا جو نادرست ہے .
اسلام آباد : ثقلین پبلی کیشنز ،۱۹۹۷م ، ۱۰۰ روپے ، ۲۳۲ ص .
(۳۶۸۶)مسئلہ فلسطین :
ایك المیہ ، ایك رزمیہ داستان
اسلام آباد : دفتر قونصلر جمہوری اسلامی ایران ، ۱۹۹۷م ، ۴۶ ص .

(۳۶۸۷)میاں محمّد بخش : جواد حسین جعفری
میاں محمّد بخش صاحب(م۱۹۰۴م) « سیف الملوك » کے متعلق مختلف مقالات کو اکٹھا کیا گیا ہے
مظفر آباد : کشمیر اکیڈمی ، ۱۹۹۴م ، ۱۲۰ روپے ، ۱۶۵ ص .
(۳۶۸۸)نماز کی گھرائیاں : مولانا سیّد آغا جعفر نقوی
آیه الله سیّد علی خامنه ای کی اس موضوع پر کی گئی تقاریر کا ترجمه
کراچی : جامعة الاطهر پبلی کیشنز ، ۱۹۹۵م ، ۱۱۲ ص .
(۳۶۸۹)واقعات مناظره ملتان / دبدبه سکندری :
ملتان ، ۳۲ ص .
(۳۶۹۰)هاتھ بیچنے والے : نجم الحسن رضوی
افسانے ، لاهور : الحمد پبلی کیشنز ، ۱۹۹۴م ، ۱۲۸ ص .
(۳۶۹۱)هفت مقالات : شیخ غیاث الدّین
لاهور : اداره معارف اسلام ، ۱۹۷۷م ، ۱۱۲ ص .
* ما و اقبال (فارسی) : ڈاکٹر علی شریعتی
(۳۶۹۲)هم اور اقبال : جاوید اقبال قزلباش
اسلام آباد : دفتر ثقافتی قونصلر جمهوری اسلامی ایران در پاکستان ، ۱۹۹۶، ۷۰ روپے ۱۳۸ ص .
(۳۶۹۳) شیعه کتب حدیث کی تدوین : مولانا سیّد حسین مرتضی
خود مصنف کے الفاظ میں
« زیر نظر کتاب میں هم نے کتب حدیث کی تدوین کے سلسلے میں شیعوں کی ابتدائی اور بنیادی خدمتوں کا بنیادی خاکه پیش کیا ہے اور هم نے اس فن پر شیعوں کی ابتدائی اور بنیادی کتب یعنی دور نبوی اور دور ائمه میں مدوّن ہونے والی کتابوں ، اصول اربعماة اور اولین دور کے مجامیع کا مختصر تعارف کرانے کی کوشش کی ہے »
کراچی : زهرا اکیڈمی ، ۱۹۹۳م ، ۲۱۸ ص .

(۳۶۹۴)احقاق الحق و ابطال الباطل : مولانا سیّد محمّد ابوالحسن موسوی مشھدی
مولانا محمّد حسین ڈھکو نجفی مدظلھم کی کتاب « اصلاح الرسول الظاھرہ » کا ردّ
چالیس باب : عقائد حقہ کا بیان ، مشرک اور مقصرّین ، حاضر ناظر ، غلو و تقصیر ، اشھدانّ علیا ولی اللہ اور اذان ، تشھدّ اور ولایت امیر المومنین(ع) ، سجدہ تعظیمی ، عروسی حضرت قاسم (ع) ، قمہ زنی و زنجیر زنی کا جواز ، بچوں کے کانوں میں گوشوارے ڈالنے کا جواز ، طواف قبر معصوم ، ۲۲ رجب کے کونڈے ، اولیا اور اھل قبور سے مدد طلب کرنا ، شریعت، طریقت اور حقیقت، عید نوروز
اسلام آباد : دارالتبلیغ الجعفریہ ، ۱۹۹۷م ، ۷۸۲ ص .

(۳۶۹۵)احکام حج : مولانا محمّد حسین اکبر
لاھور : ادارہ منہاج الحسین ، ۱۹۹۷م ، ۱۵۰ روپے ، ۴۱۶ ص .

(۳۶۹۶)انتظار مذھب اعتراض : سیّد محمّد حسین زیدی
ڈاکٹر علی شریعتی مرحوم کی کتاب کا ترجمہ دربارہ امام مھدی علیہ السلام
لاھور : حق برادرز ، ۵۹ ص .

(۳۶۹۷)انسان ، اسلام اور مغربی مکاتب فکر : محمّد بن علی باوھاب
ڈاکٹر علی شریعتی کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : ادارہ احیائے تراث اسلامی، ۱۹۹۶م ، ۴۰ روپے ،۱۳۸ ص .

(۳۶۹۸)انوار الفضائل یعنی چوڈاں دے فضائل : مولانا فدا حسین نجفی
فضائل چاردہ معصوم علیھم السلام
بعض فضائل یہ حضرات (ع) مرد کو عورت اور عورت کو مرد بنا سکتے ہیں ، زمین کو زر بنا سکتے ہیں ، زلزلے لا اور بند کرا سکتے ہیں ، بوڑھوں کو شباب پلٹا سکتے ہیں وغیرہ
ملتان ، ۱۹۹۲م ، ۴۰ روپے ، ۲۵۵ ص .

(۳۶۹۹)بلوغ المرام فی ردّ الانعام : مولانا سیّد احمد شاہ
۲۲ فروری ۱۹۱۶م کو جمعدار خدابخش ساکن ھری پور ھزارہ کا انتقال ہوگیا

جنھیں شیعہ طریقے سے غسل و کفن دیا گیا اس وجہ سے مولانا سیّد گلاب شاہ (سُنّی) نے چند شبہات پیدا کئیے مثلاً میّت کو گز کیا گیا ، میت کو تین غسل دے کر پانی میں اسراف کیا گیا وغیرہ ان کے جوابات
راولپنڈی : گلشن پنجاب پریس ، ۱۶ ص (بڑا سائز).

(۳۷۰۰)چار خلفاء کا تقرّر خلافت - معتبر تاریخوں کی روشنی میں : مولانا سیّد جوّاد الاصغر نقوی
کراچی : مکتبہ ارشاد ، ۱۹۹۱م ، ۳۵ روپے ، ۲۵۱ ص .

(۳۷۰۱)حیات الدارین : مولانا سیّد سبط شبرّ زیدی
پیر حضرت عبداللّٰہ شاہ غازی کے حالات زندگی
کراچی : زید بن علی فاؤنڈیشن پاکستان ، ۱۹۹۶م ، ۷۰ ص .

(۳۷۰۲)خطبہ حضرت فاطمۃ الزہرا(ع) :
حضرت آیۃ اللّٰہ منتظری کے سولہ دروس کا ترجمہ ، تین حصّے : مسجد نبوی میں حضرت فاطمہ (ع) کا خطبہ ، بستر شہادت پر انصار و مہاجرین کی عورتوں سے آپ کا خطاب ، حضرت امام جعفر صادق (ع) کی زبان غصب فدك کا واقعہ
۱۹۹۶م ،۱۲۵ روپے ،۳۷۶ ص .

(۳۷۰۳) سو تاریخی کہانیاں : سیّد غضنفر علی رضوی
مصطفی زمانی وجدانی کی فارسی کتاب کا ترجمہ
کراچی : کتاب مرکز ، ۳۴ روپے ،۱۴۶ ص.

(۳۷۰۴) سیرت امام جعفر صادق (ع) : مسرّت شوکت چیمہ
لاھور : اسلامك ایجوکیشنل ٹرسٹ ،۱۹۹۵م ، ۹۵ روپے ، ۱۲۰ ص .

(۳۷۰۵) سیرت سجاّد : مولانا سیّد قائم رضا نسیم امروھی
لاھور : شیخ غلام علی اینڈ سنز ،۱۹۹۲م ، ۱۵۵ ص .

(۳۷۰۶)عرفان درد : سیّد ظھیر حیدر زیدی
سلام ، اسلام آباد ، ۱۹۹۶م ، ۱۰۰ روپے ،۱۲۸ ص .

نمونہ کلام :

بچے تڑپے تھے بہت زخمی کبوتر کی طرح دفعتاً مشک سے جب ہو گیا زائل پانی
حر کے لشکر کو عطا زندگی ثانی کی دے کے آقا نے اُسے بر سر منزل پانی

(۳۷۰۷)مستقبل کی تاریخ پر ایک نظر : زیرک نقوی
ڈاکٹر شریعتی کی کتاب کا ترجمہ
کراچی : ادارہ احیائے تراث اسلامی، ۱۹۹۳م ، ۱۰ روپے ، ۳۱ ص .

(۳۷۰۸)معجزات حضرت امام علی بن موسی رضا (ع) : سیّد محمّد ابوالحسن موسوی مشھدی
اسلام آباد : دارالتبلیغ جعفریہ ، ۲۸ ص.

اشاریه

۱- اشخاص (قوسین میں درج صفحات متعلقه شخص کے تراجم کی طرف اشاره کرتے ہیں)

۲- کتب و رسایل

۱- اشخاص

آ

آباد، شیخ علی باقر ۳۹۲

آباد ، مهدی حسن خان ۴۳۷

آتش ، حیدر علی خواجه ۲۶۹، ۲۸۸، ۳۶۸

آدم علیه السلام ۱۵، ۴۸، ۸۶، ۲۰۵، ۲۶۰.

آذر ۱۵، ۱۵۱

آرزو لکهنوی ۲۹۳

آرمیکنائز ولسن ۳۹۱

آزاد ، محمّد حسین مولانا ۲۳۹، ۲۵۷، ۲۵۹، ۲۸۲، ۳۳۱، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۲، ۳۵۳، ۳۵۵، ۳۵۷، ۴۲۰، ۵۱۲

آزاد بلگرامی ، غلام علی علاّمه ۵۰۱

آس . ف ۴۹۸

آسمانجاه انجم ۲۷۷

آشکار حسین ، خواجه ۴۹۴

آغا اشرف ۳۰۶، ۳۳۱، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۵۹، ۳۶۳، ۳۶۶، ۳۹۲، ۴۱۳، ۵۰۲، ۵۱۴، ۵۲۱

آغا اشهر لکهنوی ، سیّد ۹۹، ۳۱۰، ۳۱۳، ۴۹۲

آغا جعفر نقوی ۵۳۹

آغا حجّو شرف رضوی ۲۶۸

آغا حسن آغا ۲۹۴

آغا حسن امانت ۲۷۶ ، ۴۰۴

آغا حسن ازل ، مرزا ۲۴۹

آغا حسن طالب ، میرزا ۱۱۲

آغا حسین اکبر آبادی ۲۷۸

آغا حسین ، سیّد ۵۱۷

آغا حسین ، ڈاکٹر سیّد ۴۷۱

آغا حیدر دهلوی ، حیدر علی بیگ ۳۶۳

آغا خان سوم ، سر سلطان محمّد ۳۸۳

آغا شاعر دهلوی ۲۳۸، ۲۷۵، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۵، ۳۲۷، ۳۳۱، ۳۳۴، ۴۳۹ ، ۴۷۲، ۴۷۴، ۴۷۶

آغا شجاعت حسین اختر ۴۳۲

آغا علی ۱۲۳

آغا علی خان مهر ، سیّد ۲۸۸

آغا محمّد باقر ۲۳۷، ۳۵۵ ، ۳۵۶ ، ۳۵۸، ۴۱۸

آغا محمّد سلطان میرزا ۹۷

آغا مسعود رضا خاکی ، ڈاکٹر ۲۱۵

آغا مهدی ، مولانا سیّد ۳۷، ۴۴۸ ، ۴۵۷ ، ۴۵۴، ۴۵۸، ۴۸۸، ۵۰۴

آفاق حسین آفاق دهلوی ، سیّد ۲۲۵

آفتاب حسین ، مولانا سیّد ۶۹

آفتاب حسین قمی ، مولانا ملک ۴۹۳، ۴۹۷، ۵۱۷، ۵۳۶

آفتاب علی عابدی ، سیّد ۴۹۵

آقا حسن ۳۹۹

آقا حسین سیّد ، مولانا ۱۱، ۲۲

آقای پرہیزگار ، سیّد محمّد رضوی ۵۲۰
آل احمد عابدی ۴۰۰
آل حسن ، سیّد ۲۴۷
آل حیدر سیّد ۳۱۵ ، ۳۱۶ ، ۳۱۸ ، ۳۱۹
آل رضا ، سیّد ۲۶۳ ، ۳۱۴
آل محمّد ، حاجی ۴۱۳
آل محمّد رزمی ۵۲۵
آل نبی زیدی ۴۶۹
آمر رضا کاظمی ۴۸۶
آمنہ (رض) ، حضرت ۱۵۱
آیۃ اللہ خمینی ، ۱۲۱ ، ۱۲۶ ، ۱۶۱ ، ۱۷۳ ، ۴۳۰ ، ۵۲۴ ، ۵۲۵ ، ۵۳۶
آیۃ اللہ خوئی ، ابوالقاسم سیّد ۳ ، ۴۹ ، ۱۵۰
آیۃ اللہ علی خامنہ ای ۵۲۹ ، ۵۳۶
آیۃ اللہ علی مشکینی ۵۲۹
آیۃ اللہ مظاہری، حسین ۹ ، ۳۸۵ ، ۴۶۳ ، ۵۳۱
آیۃ اللہ مکارم شیرازی ۳
آیۃ اللہ واعظ زادہ خراسانی ۵۳۲

ا

ابرار حسین ہاشمی ۳۹۴
ابرار علی خان ، نواب ۱۸۲
ابراهیم (ع)، حضرت ۱۱ ، ۱۳ ، ۱۵ ، ۵۷ ، ۸۶ ، ۱۵۱
ابراهیم ، سیّد ۱۱ ، ۱۲
ابراهیم لکھنوی ، مولانا سیّد ۵۱۲
ابن الحسن سیّد ، مولانا ۴۳۲ ، ۴۸۸
ابن الحسنین فائز ، سیّد ۱۸۵
ابن بامات ۳۶۷
ابن حجر مکی ۷۹
ابن حسن جارچوی ، علاّمہ ۱۰۰ ، ۱۲۶ ، ۴۰۵
ابن حسن زیدی (۴۲۳)
ابن حسن نونہروی ۱۰۴
ابن حسن نجفی ۱۰۸ ، ۱۱۳ ، ۱۲۴ ، ۱۲۵ ، ۳۱۳ ، ۵۰۵
ابن حسین نقوی ، سیّد ۵۰۵
ابن خلدون ۳۱۸
ابن عربی ، شیخ محی الدّین ۳۰
ابن قولویہ ۴۵۵
ابن نشاطی ۲۷۴
ابوالحسن ، مولانا ۷۳ ، ۸۸ ، ۱۱۴ ، ۳۶۰ ، ۵۳۴
ابوالحسن اصفہانی ، آیت اللہ سیّد ۶۸ ، ۱۰۴
ابوالحسن المعروف بہ بچھن صاحب ۱۸۰ ، ۲۸۲
ابوالحسن احسن ، میرزا ۱۱۲
ابوالحسن بن سیّد مهدی ۳۱۸ ، ۴۳۳
ابوالحسن حافظیات ۳۶۲
ابو الحسن شعرانی ، حاجی میرزا ۱۷۱
ابو الحسن عرف ابو صاحب ، مولانا سیّد

۴۱۵ ،۱۰۸
ابوالحسن ، عرف میرن صاحب ، مولانا سیّد ۱۶۸ ، ۳۱۵ ، ۳۹۵ ، ۳۹۸
ابوالحسن کشمیری ۱۷۶ ، ۳۱۱ ، ۴۰۹
ابوالحسن مبین سرحدی ۱۳۵
ابوالحسن مشهدی ، مولانا سیّد ۱۳۶ ، ۳۷۵ ، ۵۴۰ ، ۵۴۲
ابو الحسن ناصر الدّین ۲۴۸
ابوالخیر عطار دهلوی ۲۹۷
ابوالقاسم ترکستانی ۱۶۶
ابوالقاسم حسام ، شیخ ۲۰۶
ابوالفاروق واسطی ۳۳ ، ۱۴۲
ابوالفضل رضوی ، آغا سیّد ۴۴۵
ابوالقاسم ۴۸۶
ابوالقاسم رضوی ، مولانا ۳ ، ۱۵۲
ابوالقاسم بن زین العابدین کرمانی ۱۲۴
ابو المظفرّ ، زوار حسین سیّد مولانا ۳۰ ، ۵۰ ، ۵۳ ، ۱۱۴ ، ۱۲۵ ، ۱۴۲ ، ۳۷۵ ، ۳۹۱ ، ۳۹۲ ، ۳۹۴ ، ۴۴۱ ، ۴۹۴
ابوالموید خوارزمی ، علاّمه ۵۰۰
ابو برده ، حضرت ۱۱۸
ابوبکر ، حضرت ۱۰ ، ۲۹ ، ۴۸۷
ابوبکر واسطی ۴۰
ابو جعفر ، راجه سیّد ۱۴۶
ابو جعفر محمّد احسن ۵۲
ابو داود سلیمان سجستانی ۹۰
ابوذر غفاری (رض) ، حضرت ۹۲ ، ۲۱۵
ابوطالب (ع) ، حضرت ۵۶ ، ۸۰ ، ۹۷ ، ۱۶۴
ابو طالب اصفهانی ، میرزا ۱۹۲ ، ۳۹۹ ، ۴۰۳
ابو ظفر نازش رضوی ۱۹۷
ابو عبدالرحمن سلمی ۱۱۸
ابو عبدالرحمن احمد نسائی ۹۰
ابو عبداللّه محمّد بن یزید ابن ماجه ۹۰
ابو ظفر نازش رضوی ۴۸۰
ابو علی ۳۸۴
ابو علی امروهی ۵۲۰
ابو محمّد ، مولانا حکیم ۵۰۳
ابو محمّد حسن بن ابی الحسن محمّد ویلمی ۱۰۵
ابو محمّد غازیپوری ۳۵۹
ابو محمّد ، مولانا سیّد ۶۹
ابو محمّد نقوی (۱۰۰)
ابو محمّد حسن بن ابوالحسن ویلمی ، شیخ ۷۰
ابو مسعود انصاری (رض) ، حضرت ۱۱۸
ابو موسی اشعری ، حضرت ۱۱۸
ابو هریره ، حضرت ۱۱۸
اثر ، امداد امام ۳۵۳
اثر رامپوری ، مولانا محمّد علی خان ۲۷۲
اثر لکهنوی ، جعفر علی خان ۲۲۹ ،

۲۳۳، ۲۳۷، ۲۳۹، ۲۵۵، ۲۶۷،
۲۷۳، ۳۰۱، ۳۳۲، ۴۶۱، ۴۶۹
اثیر جاڑوی ، کاظم حسین مولانا ۴۱،
۹۴، ۱۴۸، ۱۶۱، ۳۹۸، ۴۱۷،
۴۲۸
اجتبیٰ حسن اجتبیٰ رضوی ، سیّد ۲۶۲،
۴۷۶
اجمل خان ، حکیم ۳۴۳
اجمل خٹک ۳۴۶
احتشام الدّین مراد آبادی ، مولانا ۳۶
احتشام حسین ، ۳۴۱، ۳۴۳، ۳۵۶،
۴۱۴، ۴۷۵
احد علی (۴۱۴)
احسان امروہی ۱۸۸، ۱۹۰، ۱۹۱،
۲۰۲، ۲۱۵
احسان علی خان رامپوری ، مولانا ۲۷۴
احسن رضوی ۱۹۰
احسن زیدی ۲۴۰
احسن علی ، مولانا مرزا ۲۴۳
احسن مہدی زیدی ۲۲۷
احمد احسائی ، شیخ ۱۲۲، ۱۳۳، ۱۸۱
احمد الحائری المازندرانی ، آیت اللہ ۱۰
احمد ، سیّد ۲۳، ۱۱۴، ۲۱۳، ۳۶۷،
۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۴، ۳۷۷،
۴۰۷، ۴۲۰، ۴۴۳
احمد بن ابی الطیب ۱۱۸
احمد بن حنبل ، امام ۱۱۵
احمد بن سیّد محمّد ابراہیم ، مولانا سیّد
۴۴
احمد بن عبدہ ۱۱۸
احمد بن عباس یزدی ۴۴۴
احمد بن فہد الحلی، شیخ الاسلام ابو
العباس ۴۴۱
احمد بن محمود المعروف بہ مقدس
اردبیلی ۱۳۴
احمد دہلوی ، سیّد ۳۵۶
احمد کسروی تبریزی ۳۷۹
احمد مرزا ۳۲۳
احمد حسن خان جوش ، نواب ۲۷۶
احمد حسن شاکی باکی فرقانی ، سیّد
۲۸۰، ۲۸۴، ۲۹۲، ۳۵۵
احمد حسن میرزا ، مولانا ۷۷ ، ۴۱۴ ،
۴۴۷ ، ۴۹۲
احمد حسن نقوی ۳۷۴
احمد حسین (۳۸۰)
احمد حسین احمد امروہی ۲۱۳
احمد حسین اعظم گڑھی، حکیم سیّد ۱۴۶
احمد حسین ترمذی ۵۲
احمد حسین ۳۰۵، ۵۲۱
احمد حسین برستی، مولانا شیخ ۶۸
احمد حسین خان پریانوی ۳۸۶، ۴۳۱،
۵۰۰ ، ۵۲۴
احمد حسین زنگی پوری ۴۱۵
احمد حسین قمر ۳۵۱، ۳۵۲

احمد حسین ، مرزا (۴۳۶)
احمد حسین ، مولانا ۱۱۷
احمد حسین ، مولانا سیّد ۴۵
احمد حسین ناطق ، مولانا سیّد ۱۶۳
احمد حسین نقوی ۱۷۴، ۱۸۳، ۳۲۰
احمد حسین یعقوب اردنی ۱۷۷
احمد سجاد فہری ، سیّد (۴۳۰)
احمد سلطان دہلوی ، مرزا ۳۷، ۴۷، ۴۸، ۱۸۳، ۳۸۶
احمد شاہ خوارزمی عریضی، سیّد ۴۲۶
احمد شاہ کاظمی ، مولانا ۲۴، ۹۱، ۲۸۶، ۴۱۹
احمد شجاع ، حکیم ۱۹۳
احمد عباس ، خواجہ ۳۰۷، ۳۲۲، ۳۲۷، ۳۵۷، ۴۲۹
احمد علی ۱۰۱
احمد علی بلگرامی ۲۹۳
احمد علی حیدری ، مولانا ۴۷۸، ۵۰۱
احمد علی سیّد ، مفتی ۳۱۵
احمد علی سیّد ۲۱
احمد علی شاہ نقوی انکی ۴۴۹
احمد علی شیخ ۲۳
احمد علی عابدی ، سیّد (۳۸۸)
احمد علی کریم بہائی ۱۰۱
احمد علی محمّد آبادی ، مولانا سیّد ۶۱، ۶۵، ۹۰، ۳۹۵، ۴۱۵
احمد علی ، مولانا آغا ۴۲۸، ۵۱۵،
احمد علی ، میر ۲۳۸
احمد علی ، مولانا مرزا ۲۱، ۵۸، ۵۹، ۱۲۵، ۳۷۳، ۴۲۸، ۴۵۳، ۵۰۰، ۵۳۲
احمد کبیر سیّد ، مولانا ۱
احمد نواب ۱۰۴
احمد وکیل جعفری ۴۱۶
اختر جعفری ، پروفیسر ۲۵۹
اختر عباس نجفی ۵۲۶
اختر ، علی حسن سیّد ۴۷۲
اختر حیدر آبادی ، سیّد علی ۲۳۵
اختر حسین نقوی ، مولانا ۳۱
اختر حسین جعفری ۲۲۰
اختر حسین عظیم آبادی ۴۴۹
اختر جعفری ، سیّد ۳۹۰
اختر رضا زیدی ، پروفیسر سیّد ۵۰۸
اختر عباس نجفی، مولانا ۷۹ ، (۱۴۲)
اختر علی تلہری ، مولانا سیّد ۳۷۶، ۴۲۸
اختر محمود رضوی ۹۲
اختر نارووالی، احمد حسین شیخ
اخوند پرکوتوی ، محمّد علی ۴۵۰
ادا جعفری ۲۹۴
ادریس ۴ ، ۸۶
ادیب ، اسد علی ذاکٹر ۳۳۵، ۳۳۹
ادیب رضوی ، مسعود حسن ۲۲۱، ۲۶۷، ۳۲۹، ۳۳۰، ۴۲۱، ۴۲۷

ادیب ، محمّد حسین ۳۱۸
ادیب ، مظہر علی ۴۰۴
ادیم نقوی، سیّد شفا، احمد ۴۱، ۱۱۰، ۲۱۵، ۳۷۱، ۳۸۹
اڈولف ، ڈاکٹر ۵۱۶
ارتضی حسین ، سیّد ۵۱۷
ارشد آس بیگم ۴۶۸
ارشد تھانوی ، رشید احمد مولانا ۵۰۷
اسٹیفن ، پادری ۴۴
اسد اللہ خان شوق ۱۹۶
اسد اللہ کاشمیری ۷۴، ۷۵
اسد بیگ ۲۶۳
اسد علی خان ، میر ۴۳۱
اسد علی شجاعتی ۴۹۰، ۵۳۴
اسرار زیدی ۲۵۹
اسفندیار خان ، مولانا ۵۲۸
اسماعیل امروھی ، میر ۱۸۶
اسماعیل بن الحسن محمّد احمد حسینی الجرجانی ، حکیم ۴۰۸
اسماعیل حاجی ۱۱۳
اسماعیل حسین منیر ۲۱۱، ۲۲۴، ۲۸۸
اسیر لکھنوی ، مظفر علی ۲۰۹، ۲۱۵، ۲۸۱، ۲۹۱، ۲۹۲، ۳۰۰، (۴۱۲)
اشتیاق حسین سہیل ۳۵۱
اشرف حسین رضوی نجفی ، مفتی ۴۴۴
اشرف علی اشرف ۱۹۶
اشک ، خلیل علی خان ۳۴۸
اشک ، علی حسن میر ۳۰۱
اشک ہمدانی، میرزا ابو محمّد طالب ۱۵۲
اشھری ، امجد علی (۱۰۰) ، ۳۴۱ ، ۳۴۲، ۴۲۹، ۴۳۹، ۴۶۲، ۵۳۰
اشھر ، محمّد حسن ۵۳۱
اشھر ، میر حسن ۵۳
اصطفی بن سیّد مرتضی ۴۸۸
اصغر پاروی ۹۰
اصغر حسین ، نواب سیّد ۴۶۵
اصغر عبّاس ۲۶۹، ۳۵۶، ۳۷۳
اصغر علی ۳۸۸
اصغر علی خان تسیم دہلوی ۳۰۲
اصغر علی شاہ جعفری ، سیّد ۴۱۲
اصغر مشھدی ، سیّد ۲۳۵
اصغر واڈیا ۳۹۵
اظہر حسین ، سیّد ۱۹۳، ۲۲۵، ۴۷۱، ۴۷۸
اظفری ، اظہر الدّین علی بخت ۲۶۸، ۴۱۳
اظہار کاظمی ۳۳۲
اظہار الحسن ، ڈاکٹر ۳۱۰
اظہار حسنین ، سیّد ۳۴، ۴۴
اظہر حسن زیدی ، مولانا سیّد ۴۵۲
اظہر حسنین کاظمی ، پروفیسر سیّد ۲۱۶، ۴۹۰، ۴۹۲
اظہر حسین ۲۳۶
اظہر حسین راھی ۳۷۹

اظہر زیدی ، اظہر حسین سیّد ۳۵۵
اظہر ، محمّد اظہار الحسن قاضی ۲۶۴
اعتبار ساجد ۴۸۱
اعتباد حسین ، سیّد ۲۷۳
اعجاز حسن امروھی ، مولانا حاجی ۵ ، ۵۶ ، ۶۷ ، ۸۰ ، ۱۱۷ ، ۱۱۸ ، ۱۵۱
اعجاز حسین ۴۲۳
اعجاز حسین سیّد ۳۳۰ ، ۴۱۰ ، ۵۱۵
اعجاز حسین ، حافظ ۲۳
اعجاز حسین ، ذاکٹر ۲۷۰
اعجاز حسین اعجاز ۱۹۶
اعجاز حسین جارچوی ، مولانا سیّد ۴۱۷
اعجاز حسین کاظمی ، مولانا سیّد ۱۵۰
اعجاز حسین نقوی ، مولانا ۱۱۶ ، ۳۷۱
اعجاز حیدر ۴۸۸
اعظم ۴۸۱
افتخار احمد اعوان ۱۶۲
افتخار احمد خان آف جھنگ ، نواب ۵۹
افتخار حسین ، آغا ۳۹۰ ، ۳۹۳ ، ۵۱۶
افتخار حسین نقوی ، مولانا ۹ ، (۱۴۲) ، ۴۴۵ ، ۴۸۵ ، ۵۲۵
افضل حسین سیّد ۵۲۷
افسر عباس زیدی ، سیّد ۸۴ ، ۱۹۱ ، ۲۱۷
افضل علی ، مولانا حکیم سیّد ۱۳۱
اقبال ، علاّمہ سر محمّد ۳۱۸ ، ۴۷۵ ، ۵۱۷ ، ۵۱۸
اقبال احمد نقوی ، مولانا سیّد ۱۲
اقبال حسین جاوید ، حافظ ۱۶۱ ، ۳۸۳ ، (۴۹۶) ، ۵۲۶
اقبال حسین رضوی ۳۹۹
اقبال حسین نقوی نصیرآبادی، مولانا سیّد ۶۲
اقبال رضا ، مولانا حکیم سیّد ۱۸۹
اقبال علی خان ۹۵
اکبر اسد ۵۲۰
اکبر امامی ۳۸۲
اکبر پاشا ایڈووکیٹ (۴۳۸)
اکبر حسین ۳۲۴
اکبر حیدری ، ڈاکٹر ۲۱۴
اکبر کاظمی ۲۲۲
اکبر علی بیگ ۲۸۶ ، ۲۸۷
اکبر علی ، سیّد ۱۴۰
اکبر مہدی حیدرآبادی ، سیّد ۱۷۸
اکرام رضا ، حکیم (۸۰)
الٰہی بخش ۴۷۹ ، ۵۰۴
الٰہی بخش بہار ۲۱۳
التجا حسین عابدی ۲۰۸
التفات علی جعفری ۱۲۶
الطاف مشہدی ۲۳۱
الطاف حسین (۱۴۰)
الطاف حسین بخاری، سیّد ۴۳
الطاف حسین کاظم علوی ، سیّد ۴۶۱
الطاف حسین میر ۴۱۸

العباس ، ابوالفضل ۵۰۳
الفت حسین ، مولانا ۵۶
الفت حسین شکارپوری ، مولانا ۴۰۹
الفت علی گویا ، سیّد ۲۰۶
الف شاہ ۱۰۹، ۱۱۰
اللہ دتہ امرتسری ، حاجی ۳۱۹
اللہ وسایا ، مولانا ۵۲۸
اللہ یار چکڑالوی ، مولانا ۳۶
الیاس(ع) ، حضرت ۸۶
الیگزنڈر ڈیوما ۴۹۵
الیگزنڈر رسل وب ۳۶۸
امام بخش ناسخ ۲۷۲، ۲۹۱
امانت لکھنوی ، آغا حسین ۲۷۸، ۳۳۰، ۴۳۶
امان علی سیّد ، مولانا ۴۹۲
امام بخش جگرانوی ۱۴۰
امام علی انصاری ، مولوی ۱۴۷
امانت حسین بخاری ، سیّد ۱۸۵
امتیاز حسین رضوی رامپوری (۳۳۱)
امجد حسین ، مولانا سیّد ۶۵، ۱۵۶، ۳۸۱
امجد علی جعفری ۵۰۶
امجد علی خان ، حکیم ۱۱۷
امجد علی ، سیّد ۴۷۹
امداد امام ، مولانا ۴۲۴
امداد حسن ، سیّد (۱۳۹)
امداد حسین ۳۶۰
امداد حسین کاظمی ، مولانا ۱۴، ۵۸
امداد حسینی ۳۲۵
امداد علی خان امداد ، مولانا ۴۳۸
امداد علی بحر ، شیخ ۲۹۱
امداد علی خان ۱۰۰، ۲۱۸
امداد علی خان ، راجہ ۱۱
امداد علی دباغ ، سیّد ۵۱۹
اُم کلثوم بنت علی (ع) ۵۲۴
ام مشتاق پروین (۶۷) ۲۷۹
امیر حسن سہا محدث دہلوی ، مولانا سیّد ۶۷، ۱۵۳
امیر حسن عابدی ، ڈاکٹر سیّد ۳۸۲
امیر حسین ، آغا ۵۳۲، ۵۳۵، ۵۳۶
امیر حسین شاہ ۴۱۰
امیر حسین نجفی ، مولانا ۱
امیر حمزہ خان شنواری ۲۸۵
امیر خسرو ۵۱۷
امیر علی سیّد ، مولانا ۱۸۰، ۵۳۱
امیر علی امام ۳۰۸
امیر قزلباش ، ڈاکٹر ۲۲۲
امیر علی خان ۴۳۷
امیر محمّد قریشی ، مولانا ۵۵
امیر محمّد کاظمی قزوینی، سید ۱۵۷
امیر معز الدّین حیدرآبادی ، سیّد ۱۱
امین الدولہ سیف الملک ۴۸۷
امین نقوی ۲۱۰
امین علی ، میر ۲۲۸

امینی ، احمد علامہ ۶، ۱۰۶، ۱۴۲
انتصار حسین ۳۲۴
انتظار حسین ۸، ۳۰، ۳۱۰، ۳۳۷، ۳۴۹
انجم ادیب ، نجم الحسن ۳۳۳
انجم قزلباش ۳۴۵
انس بن مالک ۸۱، ۱۱۸
انشاء اللہ خان انشاء ۲۱۴، ۲۳۵،
۲۶۹، ۲۹۶، ۳۴۷، ۳۵۴
انصار حسین انصاری ، خواجہ ۸۵
انصار حسین نفیس فتح پوری، سیّد ۱۸۷
انصار حسین واسطی ۶۰
انصاری م ۔ ا ۴۹، (۱۹۴)، ۴۱۳
انند ، راجہ ۲۵۰
انوار احمد انوار جارچوی ۲۲۱
انوار احمد بلگرامی ، سیّد ۳۷۷، ۴۹۶
انوار حسین آرزو لکھنوی ۲۹۵
انور ۳۰۵
انور حسین ، مولانا ۴۱۵
انور سجاد ۳۰۶، ۳۲۵
انور قریشی ۵۲۵
انیس الثقلین ، پروفیسر ۴۳۵
انیس الرحمن ، دہلوی ۵۱
انیس قائم جعفری ۴۳۶
انیس مرزا ۳۲۶
انیس مصطفی مینا زبیری ۴۷۶
انیسہ عمران ۲۱۵
اوج ، محمّد جعفر مرزا ۲۱۰، ۲۲۶
اولاد حسین امروہی ، مولانا ۳۱۸ ،
۳۸۰، ۳۹۰ ، ۴۰۲ ، ۴۳۶
اولاد حسین جعفری ، مولانا ۴۱۶
اولاد حسین رضوی ۱۹۶
اولاد حسین سجاد ۱۹۶، ۴۳۷
اولاد حسین شاعر ، مولانا سیّد (۶۷)،
۹۶و ۲۳۰
اولاد حسین عرف للّن صاحب، مولانا سیّد
۲۲۲
اولاد حیدر بلگرامی ، سیّد ۲۳ ، ۴۱ ،
۵۱ ، ۵۸ ، ۱۹۰، ۲۰۷، ۲۱۶،
۳۸۷، ۵۰۰
اولاد علی ساغر لکھنوی ، سیّد ۸۸
اویس کریم خان ۱۰۰
ایلس ڈیگلس ۳۳۷
ایلیاہ ، شفیق حسن سیّد ۲۱۲
ایوب (ع) ، حضرت ۸۶

ب

بادشاہ حسین سیّد ۳۲۹، ۴۰۴
باذل ، محمّد رفیع مرزا ۳۹۶، ۴۰۳
باسط علی، مولانا سیّد ۱۹۵
باقر حسین حکیم ۱۱۱
باقر حسین دہلوی ۳۴۷
باقر حسین سیّد ۲۴۷، ۴۵۶، ۵۰۲
باقر حسین باقر عظیم آبادی ، سیّد ۲۶۲
باقر حسین ضیاء ، سیّد ۴۷۶

باقر علی بیگ ۲۷۸
باقر علی خان نواب
باقر علی داستانگو ۴۶۱
باقر علی دهلوی ، مولانا ۱۵۲
باقر علی عرف آغا مجّو شرف، سیّد ۲۳۲
باقر علی ، مولانا میرزا (۱۲۳)
باقر مخلص ، میر ۲۸۷
باقر مهدی ۲۲۵، ۳۸۰
باقر مهدی ابن جعفر مهدی رزم ردولوی
۲۶۲، ۳۲۰
باقر نواب ، نواب ۷۵
بالوتند لال ۵۳۰
بانو زیدی ۱۹۶
بانو سیّد پوری ۲۰۲، ۲۰۵
بانو قدسیه ۳۲۹
ببر علی خان ۵۷، ۶۳
بخت اکبر آبادی ، امیر حیدر سیّد ۴۷۲
بختاور خان ۳۸۰، ۵۳۱
بخشیش حسین ۸۶، ۴۲۹
بخشیش عباس ۳۷۹ ، ۳۸۵ ، ۳۹۲ ،
۴۰۲ ، ۴۱۵ ، ۴۲۳، ۴۳۹
بدر الحسن زیدی ۵۲۲
بدر علی ۵۳
برتر امروهی ، رحیم بخش ۲۲
برڈ ، مِس ۴۰۱
برکات الحسن عسکر ، سیّد ۳۹۹، ۴۰۴،
۴۰۸ ، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۲۲، ۴۲۵ ،
۴۳۰ ، ۴۳۱ ، ۴۳۳ ، ۴۳۸
برکت الله رضا ، مولانا ۲۵۶، ۲۷۹
برکت حسین خان ۳۵، ۳۸۳
برکت حسین ، سیّد ابن بابا لعل شاه
سوراسی ۱۸۹
برکت علی شاه ، مولانا سیّد ۵۳، ۲۰۱،
۲۲۲، ۵۲۲
بزرگ طهرانی ، شیخ محمّد محسن ۱۲۱
بسمل ، محمّد علی شاه ۲۳۴
بشارت حسین ، مولانا سیّد ۳۷۰، ۳۷۷،
۴۱۷، ۴۹۹
بشارت شکوه ، سیّد ۴۹۷
بشارت علی خان ، علاّمه ۱۴۱
بشیر احمد رضوی ۳۹۳
بشیر حسین ، سیّد ۱۵۷، ۲۲۷، ۲۳۶
بشیر حسین زیدی ۳۹۴
بکرما جیت ۳۵۰
بلاقی گورگانی ، مرزا ۲۷۹
بلگائن ۷۱
بلوهر ، حکیم ۵۱۰
بنده حسن ، میر ۲۰۶
بنده حسین ، مولانا ۱۱۷، ۳۸۱
بنده علی شیخ ۱۳۰
بنده علی میر ۲۶۹
بنیاد علی گریاں دہلوی ۴۶۱
بوصیری (رح) ، امام ۲۰۴
بو علی زیدی ، مولانا سیّد ۱۵۸، ۴۰۷

بہادر علی ، میر ۱۴۵، ۳۵۶
بہادر علی صفی حیدرآبادی ، مولانا میرزا ۱۲۶، ۱۵۶، ۲۰۲، ۳۱۶، ۳۱۸، ۴۱۷
بہادر نیشاپوری ، والاجاہ ۲۸۶
بہاء الدین محمد ، علامہ بہائی ۶۵
بہادر شاہ ظفر ۲۷۱، ۳۰۲
بھگواندیال عاقل ، منشی ۴۰۸
بیان یزدانی ، محمد مرتضی حسن ۲۷۸
بیباک ماہلی ۳۳۶
بی پریرستلے ۳۳۲
بیتاب ، علی خان سید ۲۶۴
بیخود موہانی ، محمود احمد ۲۶۸، ۲۹۶
بیدار ، عابد رضا ۲۴۲، ۲۷۰
بیرن ، ڈاکٹر ۴۱۸

پ

پطرس ، اے ۔ ایس ۲۹۷، ۳۲۹، ۳۳۲، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷
پکتھال ۳۶۷
پناہ علی میر ۴۳۲
پیارے صاحب میرزا ۲۶۴، ۲۹۹، ۳۴۵
پیکر جعفری ، ڈاکٹر ۴۶۷

ت

تابان رضوی ، عبدالحی میر ۲۸۰
تاج الدین حیدری ، مولانا ۵۲۸
تاجدار دہلوی ، مصطفی حسین ۸
تاجور نجیب آبادی ، علامہ ۲۲۲
تائید ، حاتم علی سید ۲۱۱
تبشر رضا کاظمی (۵۳۸)
تبشّر علی حیدر ، خواجہ ۳۱۱
تجمل حسین رضوی تجمل گونڈوی ، سید ۳۰۰
تجمل حسین شاہ نقوی ، مولانا ۴۴۹
تجمل حسین کامل ۲۰۸
تحسین جعفری ، سرفراز حسین خان ۱۹۸
ترمذی ، ابو عیسی محمد بن عیسی ۸۰
تسخیری ، محمد علی ۵۲
تسکین زیدی ۳۱۰
تشکیل حسین موسوی ، سید ۱۵
تصدق حسین بخاری ، پروفیسر سید ۱۳۸، ۱۶۹، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۱
تصدق حسین خان ۲۵۱
تصدق حسین خان شوق ، مرزا ۲۴۹، ۲۵۱
تصدق حسین سید (۱۸۳)، ۴۲۰، ۴۴۹
تصدق حسین شاہ پوری ، سید ۳۰، ۳۴، ۴۱، ۴۵، ۴۸، ۶۲، ۶۸
تعشق میرزا ۲۵۹، ۲۹۹
تفضل حسین ، سید ۱۴۱، ۴۲۱، ۵۲۶
تقی حیدر ۳۲۴
تقی عسکری ۲۰۳
تمکین کاظمی ۲۵۰، ۳۳۱

تمنّا لکھنوی ، مجاور حسین سیّد ۲۰۹ ،
۵۰۷
تمیم خزرجی ۲۵۰
تنویر احمد علوی ، ڈاکٹر ۶
تنویر الحسن ۱۲۶
تنویر زهره بخاری ۳۲۴ ، ۳۲۵ ، ۳۲۶ ،
۳۲۷
توقیر حسین زیدی ، سیّد ۸۸
تونگر حسین ، چوہدری ۵۰۸
تہذیب حسنین ، سیّد ۳۸۷
تہور حسین ، خواجہ ۲۷۱
تہوّر علی میر ۳۱۶
تیمور ، امیر ۳۳۰

ٹ

ٹھاکر پرشاد ، پنڈت ۱۷۵
ٹینی سن ۲۲۱

ث

ثاقب اکبر ۲۶ ، ۵۱ ، ۴۹۱ ، ۵۱۶ ، ۵۲۰
ثاقب میرزا ، ذاکر حسین ۲۸۲
ثاقب ، نقی علی خان ۲۵۹
ثروت علی ۳۹۹
ثریا حسین ، پروفیسر ۴۰۱
ثمر ہوشنگ آبادی ، آفتاب احمد جعفری
۴۷۰
ثناء اللہ ، حافظ ۲۶۹
ثمینہ شوکت ، ڈاکٹر ۲۵۱

ج

جاحظ عثمانی ۳۸۷
جان اسٹن بک ۳۲۵
جان جاناں ، مرزا ۳۶۵
جان ریڈ ۳۲۴
جان طپش ، مرزا (۲۷۳)
جان علی سیّد ، مولانا ۵۳۳
جان گڈ ۳۸۴
جاوید اقبال قزلباش ۵۳۹
جاوید حسین رضوی ، سیّد ۴۹۷
جاوید کاظمی ۳۰۵
جاوید منظر ۴۷۲
جبریل (ع) ۱۹۷
جرأر ، حسین بیگ ۲۸۱
جرم محمّد آبادی ۲۰۳
جعفر الهادی خوشنویس ۵۰
جعفر بارھوی ۳۱۴
جعفر تحقیق قراچہ داغی ، مرزا ۳۳۰
جعفر تواب (جعفر بن امام علی نقی (ع))
۴۹۵
جعفر حسن پانی پتی حیدری جعفر ،خواجہ
۲۷۶
جعفر حسن ، ڈاکٹر ۳۸۴ ، ۳۸۵ ، ۵۲۱
جعفر حسین ۱۶۰ ، ۴۴۳
جعفر حسین بدایونی ، مولانا شیخ ۷۳
جعفر حسین ڈاکٹر ۲۳۸

جعفر حسین طریق ، مولوی ۱۱۲
جعفر حسین مفتی (۹۶) (۴۵۴)،۴۵۹
جعفر حسین نقوی ۴۴۲
جعفر سبحانی ، استاد ۱۸، ۱۹، ۳۷۱
جعفر شوشتری ، شیخ ۴۳۶
جعفر شیرازی ۲۵۹، ۲۶۵
جعفر صادق (ع)، امام ۷۰، ۸۸، ۱۰۵، ۳۶۳، ۴۷۳
جعفر طاهر سیّد ۱۹۸، ۲۳۰ ، ۲۴۲
جعفر طیار (رض) ، حضرت ۱۴۴، ۱۸۷
جعفر عابدی ۳۹۵، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۵، ۴۳۶ ، ۴۳۸ ، ۴۳۹ ، ۵۰۸
جعفر علی حسرت دہلوی ۲۹۷
جعفر علی نشتر لکھنوی ، مرزا ۲۷۷
جعفر مرتضی عاملی ۴۸۸
جعفر علی ، قاری حافظ سیّد ۴۳۸
جعفر علی شمسی ، سیّد ۴۸۳
جلال الدّین حیدر دہلوی ، سیّد ۳۱۸، ۴۷۶
جلال الدّین سیوطی ، علاّمه ۶۷
جلال ، ضامن علی سیّد ۲۱۱، ۳۰۱، ۳۵۵، ۴۳۳
جلال میرزا خانی ، نواب ۱۹۱
جلیس ترمذی ۱۷۷
جلیس عابدی ۴۶۴، ۵۱۳، ۵۲۰
جمال احمد شهیدی ۵۱۳
جمال الدّین ۷۶
جمال الدّین محمّد خوانساری ۷۰
جمال الدّین محمّد عرفی ۴۱۲
جمعیت علی رضوی ، سیّد ۲۸۲
جمیل جالبی ۲۹۰
جمیل احمد رضوی ، سیّد ۷۰، ۳۶۲، ۴۰۹، ۴۲۵ ، ۵۱۰، ۵۳۶
جمیل مظهری ، کاظم علی سیّد ۲۷۰
جمیل نقوی ۲۲۳
جنون ، علی محمّد خان مرزا ۲۷۴، ۳۰۱
جنید بغدادی ۱۸۸
جود (۸۵)
جواد الاصغر نقوی ، مولانا ۵۴۱
جواد الحسینی آل شاهرودی ۴۰۴
جواد جعفری ۴۸۱
جوادی ، ذیشان حیدر علاّمه ۲
جواد علی ۴۲۴
جواد فاضل تهرانی ، ڈاکٹر (۵۰۶)
جواد ملکی تبریزی ۵۱۴، ۵۳۴
جوان ، کاظم علی ۲۰۵، ۳۵۰
جوزف ح.و.ب ۴۳۲
جوزف سنالن ۴۲۵
جوش ملیح آبادی ۱۹۳، ۲۲۰، ۲۲۶، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۹، ۲۴۱، ۲۹۲، ۲۹۴، ۳۵۵، ۴۷۵، ۴۷۷
جون ایلیاء ۳۸۳، ۴۰۲
جون رضا مبارکپوری ۵۰۰

جوھر امروھی ، مجاھد حسین ۲۵۲
جوھر ذبائیوی ، تجمّل حسین ۲۵۷
جوھر لکھنوی، سرفراز حسین ۴۷۸
جوھر ، مجاھد حسین سیّد ۲۳۷
جھانگیر بادشاہ ۳۳۱
جے ۔ ایف اسٹوٹ ۴۲۵، ۵۰۸
جے ۔ بی کوھن ۴۳۴
جی ۔ ٹی ۔ باولو ۴۲۶

چ

چاند ، شیخ ۲۷۴
چراغ علی شیخ ۳۱۹
چرچل ، سَر ۷۱
چندا بی بی ۲۰۸
چمل س ۔ ف ۴۹۰
چھنورام دلگیر ، لالہ ۲۱۴، ۲۱۵
چھوٹے آغا لکھنوی ۳۴۵

ح

حاتم طائی ۳۳۷
حاتم علی بیگ ۲۶۸
حافظ عبدالباسط المعروف بہ سیّد محمّد عالم عریضی ۸۱
حالی ، الطاف حسین (۴۸۵)
حامد حسین خان ، مولانا ۶۶، ۱۱۷، ۴۵۲
حامد حسین ، مولانا سیّد۶۹، ۹۰،(۹۱) ۴۱۴، ۴۴۳، ۴۵۹، ۵۰۳
حامد حسین میر ، مولانا ۱۱۴
حامد علی شاہ ، مولانا ۴۸۴
حامد علی عباسی (۸۲)
حامد قزلباش ۵۲۶
حبیب الرحمن خان ۱۳۷
حبیب اللہ موسوی ، سیّد ۱۳۶
حبیب حسن ، ڈاکٹر خواجہ (۴۳۴)
حبیب حسین ، مرزا ۵۱۷
حبیب حیدر ، مولانا سیّد ۱۳۶، ۳۹۱
حبیب موسوی ، محمّد کاظم سیّد ۲۸۱
حجازی ، سیّد محمّد حسین ۷۷
حجاج ۴۸۷
حسام الدّین احمدی اکبر آبادی ۳۱
حسرت ، جعفر علی ۲۵۰
حسرت کاظمی ۴۷۵
حسرت ، محمّد سعید ۲۶۴
حسرتی نواب جھانگیر ۴۲۰
حسن اکبر حسن جعفری ، سیّد ۲۰۵
حسن اکمال ، سیّد ۲۱۵
حسن (ع) ، امام ۸۴ ، ۱۰۴، ۱۰۷، ۲۱۱، ۲۴۰
حسن امام جعفری ۳۳۳
حسن امداد ، مولانا (۷۸)، ۷۹
حسن الحائری الاحقاقی ، میرزا ۱۲۲، ۱۵۰، ۱۷۳
حسن الحجت ، سیّد ۱۵۱
حسن بلگرامی ۳۱۴

حسن بن سلیمان حلّی ۹۳
حسن بن غفرانمآب ، مولانا سیّد ۱۳۶، ۴۹۱
حسن بن یوسف حلّی ۱۳۰
حسن بیگ سیمابی ، مرزا ۲۳۱، ۲۶۴، ۴۷۵
حسن جعفر ، حکیم سیّد ۴۱۲، ۵۲۶
حسن جعفری مولوی فاضل لاهوری ، سیّد (۱۷۹)
حسن دهلوی ، میر ۲۴۹
حسن رضا غدیری ، مولانا ۴۰۸، ۵۳۰
حسن رضا کاظمی ، سیّد ۱۳۹
حسن زهره ، حیدر ۳۲۱
حسن سیّد ۱۱۱، ۱۳۵، ۳۳۰
حسن ضیاء ، مولانا سیّد ۴۷
حسن عابد جعفری ۳۹۱
حسن عباس جعفری ۳۲۶
حسن عباس رضوی فطرت ، مولانا سیّد ۳۸۸، ۴۰۳، ۴۱۲
حسن عباس زیدی ، سیّد ۲۲۶
حسن عباس فصاحت خلف امانت ، سیّد ۲۷۹
حسن عباس موسوی ۹
حسن عبقاتی ۱۱۴
حسن عسکری (ع) ، امام ۱
حسن عسکری ، حکیم سیّد ۱۸۱
حسن عسکری رضوی ، ڈاکٹر ۴۳۱
حسن عظیم آبادی ، پروفیسر ۲۶۱
حسن علی جونپوری ، سیّد ۴۹ ، ۸۳ ، ۱۲۹، (۱۶۶)، ۱۸۰
حسن علی ، مولانا ۹۰، ۳۶۸، ۴۴۳
حسن کاظم حسن ، سیّد ۲۲۰، ۴۶۷
حسن لطافت ، سیّد ۲۰۳، ۲۷۸
حسن لکھنوی ، خواجه ۲۹۷
حسن مضطر ، میر سیّد ۴۰
حسن ، میر ۴۲۶
حسن ناصر مرزا ۴۲۹
حسن میاں تجلی ، میر ۲۸۰
حسن نواب ، مولانا سیّد ۱۱، ۱۸۹
حسنین بخاری ۲۴۱
حسنین عباس گردیزی ۴۸۹
حسنین عظیم آبادی ۳۵۶، ۵۱۹
حسین (ع) ، امام ۴ ، ۴۴ ، ۵۷ ، ۷۸ ، ۷۹ ، ۹۲، ۱۰۷، ۱۳۳ ، ۱۴۰، ۱۷۵، ۱۸۸ ، ۱۹۳ ، ۱۹۴ ، ۲۰۱، ۲۰۵، ۲۱۱، ۲۱۴ ، ۲۱۶ ، ۲۱۸ ، ۲۴۰، ۲۶۱، ۲۷۱، ۴۵۲ ، ۴۵۶ ، ۴۷۹ ، ۴۹۶
حسین احمد ، سیّد ۲۶۲
حسین اعظمی ۲۰۵
حسین انبالوی ، سیّد ۵۱۷
حسین بخش نجفی ، مولانا ۶، ۷، ۸ ، ۲۱ ، ۲۴، (۱۵۱) ، ۱۶۳ ، ۱۷۰، ۱۷۲، ۱۷۵

حسین بروجردی ، آیۃ اللہ ۱۲۴، ۱۳۹،
۴۸۶
حسین بلگرامی ، سیّد ۵۱۶
حسین بن سعید اھوازی ۹۲
حسین بن سیّد ھادی، مولانا سیّد (۱۴۱)
حسین بن شکیب ۷۴
حسین بن مبارک زبیدی ، علاّمہ ۷۹
حسین بن محمّد ۱۲۷
حسین ، حکیم میر سیّد ۸۰
حسین رضوی ، سیّد ۵۰، ۱۱۹،(۲۳۹)،
(۴۱۲)، ۴۲۴
حسین سحر ۱۸۹
حسین سیّد ۲۵۳
حسین ، سیّد العلماء، مولانا سیّد ۸۶ ،
۹۰، ۹۱، ۹۲، ۱۳۸، ۱۴۹، ۱۵۲
حسین عارف نقوی ، سیّد ۳۷، ۱۲۸
حسین علی ، سیّد ۲۲۸
حسین علی عرف حسنو میاں حیدرآبادی ،
مولانا ۳۸۵
حسین علی مرزا ، مولانا (۴۲۶)،۴۸۸
حسین گریاں لکھنوی ، حکیم سیّد ۸۶،
(۹۲)
حسین مازندرانی ۱۱۱
حسین علی منتظری ، آیت اللہ ۱۰۳،
۱۵۰، ۵۱۶
حسین ، مولانا سیّد آقا ۱۶۴
حسین محمّد امروھی ۴۸۶، ۵۰۶
حسین مرتضی سیّد ۴۵، ۳۷۳، ۵۲۱
حسین مسعودی ۵۳۲، ۵۳۶
حسین مشهدی ۲۸۳
حسین میرزا عشق ، سیّد ۲۵۶
حسین نوری ، علاّمہ شیخ ۷۲
حسینی ح-ح ۲۲۳، ۴۴۴
حشمت حسین جعفری ، سیّد ۴۶
حشمت علی خیر اللہ پوری، مولانا سیّد
۱۰۶، ۱۶۲
حشمت علی زیدی ۳۵۹
حفاظت حسین بھیکپوری سیّد ۵
حمایت علی خان جرجیس ۱۹۸
حمید حسین پانی پتی ۲۱
حمید عظیم آبادی ۲۶۵
حیات علی نشتر ۱۸۶
حیات لکھنوی ۲۲۶
حیدر بخش حیدری ۲۸۱، ۲۸۲، ۳۳۷،
۳۴۱، ۳۴۷، ۳۵۵
حیدر حسن زکی ۲۱۰
حیدر حسن ، سیّد ۴۲۲
حیدر حسن میر ، حکیم ۱۱۱
حیدر حسن نانوتوی ، مولانا سیّد ۶۱
حیدر حسین ترمذی ۹
حیدر حسین ، مولانا سیّد ۳۸، ۲۴۲
حیدر عباس رضوی ، سیّد ۳۲۹، ۳۸۲،
۵۱۰
حیدر عباس مرزا ۳۰۸، ۳۲۴

حیدر علی خان ۳۴۷
حیدر علی سہسوانی ، مولانا ۴۱۴
حیدر مرزا (۱۹۲) ، ۴۰۳
حیدر مہدی نقوی ، ڈاکٹر ۵۱۹
حیرت دہلوی ، مرزا ۲۷۱
حیرت سونی پتی ، شبیر علی سیّد ۲۷۳

خ

خادم حسین (۵۲)
خادم حسین خان ، مولانا ۱۱
خادم حسین رضوی ، مولانا ۳۸۱
خادم حسین قارب ، مولانا ۱۱۰
خادم حسین لکھنوی، مولانا سیّد (۱۳۹)
خادم حسین نجفی ۳۱۹، ۴۵۹
خادم حسین وائیں ۴۵۲
خادم علی شاہ وزیر آبادی ، سیّد ۱۶۴
خاقان حسین ۱۷۴، ۳۸۶
خاور نقوی ، اختر عباس ۴۸۰
خدابخش ، جمعدار ۵۴۰
خدابخش ، حکیم ۱۹۳
خداداد سالک ، میر ۳۶۲
خروشچیف ۷۱
خضر (ع) ، حضرت ۶۲، ۸۶
خضر عباس ، سیّد ۴۴۹
خطاب ۳۸
خلش پیر اصحابی ، غلام حسین خانی ۱۹۱، ۱۹۲، ۴۳۳
خلیل حسین خلیل بلگرامی ۱۹۸
خنجر لکھنوی ، فدا علی ، مرزا ۳۰۸، ۳۰۹
خورشید حسن ، مولانا سیّد ۸۰، ۹۷، ۳۹۸، ۴۳۴
خورشید حسین جعفری ، مولانا سیّد (۷۹)، (۹۴)
خورشید حسین ، ڈاکٹر سیّد ۳۸۴
خورشید حیدر ۳۳۳
خورشید علی نفیس ، سیّد ۱۶۴، ۱۸۶
خورشید لکھنوی ۳۴۳
خوشحال خان خٹک ۳۴۴
خوشحال زیدی سرسوی ۴۱۴
خیال ، حسن عباس سیّد ۳۵۲
خیرات احمد سیّد ، مولانا ۵۰۷ ، ۲۳۶
خیرات علی ۹۰

د

دانیال (ع) ۸۶
داؤد (ع) ، حضرت ۸۶ ، ۱۳۵
دبیر حسین رضوی ۴۳۴
دستغیب ، عبدالحسین ، آیة اللہ سیّد ۲۰، ۳۰ ، ۸۷ ، ۱۳۵ ، ۱۷۳، ۵۰۱، ۵۱۷
دستغیب شیرازی ، آیة اللہ سیّد محمّد ہاشم ۲۴
دلدار حسین ، سیّد ۳۸۴، (۳۸۸)

دلدار حسین ، مولانا (۴۹۰)
دلدار حسین اظہر ، سیّد ۴۷۶
دلدار علی، مولانا سیّد ۱۶۰، ۳۷۳
دوست محمّد قریشی ، مولانا ۳۶

ڈ

ڈھکو نجفی ، محمّد حسین ، مولانا
۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۶، ۱۲۷، (۱۲۸)، ۱۲۹، ۱۳۶، ۱۴۰، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۸، ۱۵۷، ۱۶۷، ۱۷۲، ۱۷۸، ۱۸۱، ۳۸۰، ۵۰۳، ۵۳۴، ۵۴۰
ڈیوی ا۔ ج ۳۸۸، ۴۹۰

ذ

ذاکر حسین ، مولانا ۴۴۳
ذاکر حسین اختر ، حکیم سیّد ۷۴
ذاکر حسین امروھی ، سیّد (۸۶)
ذاکر حسین بارھوی ۲۴۸
ذاکر حسین جعفر ، ایس ۳۸۱
ذاکر حسین جعفر رمزی ، سیّد ۵۰۳
ذاکر حسین ، حکیم سیّد ۱۶۴
ذاکر حسین عابدی ، مولانا سیّد ۵۱۰
ذاکر حسین فاروقی ، ڈاکٹر ۱۵۲
ذاکر حسین قزلباش ثاقب ، مرزا ۲۵۵
ذاکر حسین یاس عظیم آبادی ، مرزا ۴۹۶
ذاکر علی جونپوری ، مولانا ۱۱
ذکاء اللہ ، مولانا ۲۶۹، ۴۶۱
ذکر اللہ احمدی ۳۸۹
ذکی مرتضی نقوی ۵۳۰
ذوالفقار حسنین سیّد ، مولانا ۹۳
ذوالفقار حیدر ، مولانا ۵۴، ۳۵۹
ذوالفقار علی بخاری ۴۱۱
ذوالفقار علی زیدی (۲۹)، (۷۷)، ۹۵، ۲۳۷، ۴۲۸، (۴۹۶)، ۵۲۶، ۵۳۱
ذوالفقار علی شاہ ، حافظ سیّد ۱۴، ۵۵، ۱۷۰
ذوق ، محمّد ابراھیم ۲۶۹
ذیشان حیدر جوادی ، مولانا سیّد ۴۶۳، ۴۹۷

ر

رابعہ نہاں ، سیدہ ۲۱۷، ۲۵۷، ۳۰۴
راج کماری ۲۵۱
راج منوھر ۲۵۱
راحت حسین بھیکپوری ، ابوالخلیل ، مولانا سیّد ۱۲۱، ۱۷۰، ۳۶۸، ۴۵۱
راحت حسین رضوی ۴۴۶
راحت حسین گوپالپوری ، مولانا ۲، ۶، ۳۶، ۵۸، ۸۱، ۹۰، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۷۰، ۳۶۵، ۳۸۷، ۴۲۵
راز عظیم آبادی ۲۳۹
رافت علی ، مولانا ۴۰
راقم خواجہ ، قمر الدّین ۳۵۲
رامن سی - وی ۴۱۲
رائے سرب سکھ دیوانہ ۲۹۷

رجب علی خان ارسطو جاہ ، مولانا سیّد
۶۹، ۲۴۸، ۴۶۲
رحمن بابا ۲۲۸
رحمت اللہ ارشد ، علاّمہ ۵۹
رحم علی ششدر عرف مرزا بنّے ، مرزا
۴۲۷
رحیم علی امروہی ۴۵، ۱۱۷
رزم ردولوی ، جعفر مہدی ۲۰۰، ۲۱۴،
۲۳۳
رسا بیگم نواب محمّد اسماعیل خان
۲۳۲
رسا ، کاظم علی ڈاکٹر ۱۸۲
رسا ، میرزا امداد علی ۱۰۱
رسوا رام کائستھ ، منشی ۲۱۵
رسوا ، محمّد ہادی مرزا ۲۴۷، ۲۵۲،
۳۲۲، ۳۲۴و ۳۲۵، ۳۳۲، ۳۸۲،
۳۸۷، ۴۲۰، ۴۲۵)، ۴۳۱، ۴۳۲،
۴۸۵، (۵۰۹)
رشک ترابی ۴۸۳
رشید ترابی ، علاّمہ ۶۶، ۳۶۷، ۴۲۳،
۴۷۶
رشید جاوید ۲۶۲
رضا (ع) ، امام ۸۰، ۸۲، ۱۶۶
رضا احمد جعفری ، سیّد ۴۰۳
رضا برقعی ، سیّد ۴۳
رضا بن محمّد ، سیّد ۴۸۹
رضا حسین رضوی ،ڈاکٹر سیّد ۱۷۱، ۵۱۳
رضا علی خان ، نواب ۹، ۱۹۵
رضا علی عابدی ۵۱۲، ۵۳۱
رضا علی میرزا ، مولانا ۲۶، ۱۱۴،
۱۴۱
رضا علی نقوی ، سیّد ، ملتانی ۱۳۴
رضا علی وحشت ، علاّمہ ۲۷۱
رضا کاظم زیدی ۳۲۰
رضا لقمان امروہی ، سیّد ۵۱، ۳۶۱،
۴۱۸، ۵۲۹
رضا نقوی س ـ م ۳۸۸
رضا نقوی واہی ۲۳۸
رضا ہمدانی ۲۲۸، ۲۶۳، ۳۰۷، ۳۳۵،
۳۴۵، ۳۴۸، ۳۹۲، ۴۰۲
رضوی دہلوی ، س ـ م ۴۹۲، ۵۱۵
رضی الحسنین منصرم ، محمّد ۴۷۷
رضی الدّین حیدر ۳۸۳
رضی بن محمّد کشمیری ، سیّد ۳۹۵
رضی جعفر ، مولانا ۲۱، (۲۹)، (۷۷)،
(۱۵۹)، ۴۴۸
رضی حیدر ، سیّد ۹۹، (۴۵۸)
رضی عابدی ۵۳۱
رضی عباس ہمدانی ، مولانا سیّد ۶۸
رضی ، سیّد ، جامع نہج البلاغہ ۲۴۶
رضی کاظمی ۳۴۳
رضیہ جعفری ، سیدہ ۴۱۹
رضیہ سجاد ظہیر ۳۰۶
رعد ، نادر علی میر ۵۲۴

رفعت امام زیدی ۱۰۳
رفیق اسلم ۲۵۶
رفیق ، الٰہی بخش ۲۸۳
رفیق حسین ، ڈاکٹر ۲۰۷
رکن الدّین ، مولانا ۴۲
رنج موسوی ، محمّد علی مولانا میر ۳۰۰
رند ، محمّد خان سیّد ۲۶۹ ، ۲۸۳
رنگین ، سعادت یار خان ۲۶۹
روتھ سٹرینگ ۴۱۹
روحی ، علی اصغر ۲۱۸
روشن اختر کاظمی ۳۰۶
روشن علی ، مولانا ۱۲۴ ، ۱۲۵ ، ۱۷۷ ، ۳۹۰
روشن علی ، سیّد ۳۸۴ ، ۵۲۶
رومی ، مولانا ۱۸۸
رئیس امروہی ۱۸۷ ، ۲۲۲ ، ۲۳۷ ، ۲۵۵ ، ۳۴۱ ، ۳۶۰ ، ۳۶۱ ، ۳۶۲ و ۳۶۳ ، ۴۰۱ ، ۴۲۵ ، ۴۲۹ ، ۴۳۰ ، ۴۳۵ ، ۴۶۸ ، ۴۷۱
ریاست علی خان ، حکیم ۱۵۲
ریاض الحسن سیّد ، حکیم ۱۵۶
ریاض الحسن صفی پوری ، سیّد ۱۱۵
ریاض حسین ۱۶۱
ریاض حسین سیّد ، حافظ ۳۷۲
ریاض حسین شاہ سیّد ۳۹۸
ریاض حسین قدوسی ، مولانا (۲۴)
ریاض خیر آبادی ۳۴۴
ریاض فاطمہ ریاض ، سیدہ ۲۳۱

ز

زائر حسین کاظمی ، سیّد (۱۴۹) ، ۲۳۸ ، ۳۱۹
زائر ، محمّد علی ۲۵۱
زائر نوگانوی ۴۷۷
زاھد حسین اسرار ۲۹۹
زاہد حیدری ، ڈاکٹر ۶۷
زاہدہ زیدی ۲۲۷ ، ۲۳۰
زبید احمد ، پروفیسر ۱۰۲
زبیر بن عبدالمطلب (رض) ۵۶
زریں ، اخلاق حسین ۴۸۸
زکریا (ع) ۸۶
زکی رضوی ، محمّد زکریا خان ۲۸۳
زندہ علی ، سیّد ۷۳
زوار (۸۴)
زوار حسین ، مولانا ۳۷۰
زوار حسین میرزا پوری ، مولانا سیّد (۸۳)
زوّار علی خان ۹۷
زھرا رضویہ ۳۲۲
زھرہ سیدین ۳۲۵
زیبا ۱۹۰
زید (رض) ، حضرت ۳۸
زیڈ ایچ رضا ۳۸۹
زیرک حسین امروھی ۵ ، ۳۸ ، ۵۸ ، ۶۲ ،

۵۴۲، ۵۱۶
زین العابدین علیہ السّلام، امام ۳۲، ۱۹۳، ۴۵۹، ۴۷۹، ۵۰۴
زین العابدین سیّد، پروفیسر ۱۴، ۱۵۶، ۱۹۲، ۱۹۶، ۳۶۶، ۴۳۹، ۴۵۲، ۵۱۵
زین العابدین سیّد، مولانا ۲۱۲
زین العابدین، عظیم آبادی، مولانا سیّد ۱۴۳، ۱۵۶
زینب (ع) سیدہ ۱۹۳، ۴۵۲
زینب (رض)، ام المومنین حضرت ۵۰۲
زینت ساجدہ ۴۲۳

ژ

ژین ۳۹۰

س

ساجد حسین سیّد ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۸، ۳۲۰، ۳۶۲
ساجد علی تقوی، سیّد ۴۶۳، (۴۶۵)
ساجدہ زیدی ۲۱۹، ۲۳۱، ۵۲۷
ساحل بلگرامی ۴۱۲، ۴۱۷، ۴۸۵
ساحل قزلباش، آغا مصطفی قاسم ۴۷۲
ساغر حسین صدیقی ۱۴۷
سبحان علی خان، نواب ۵۹
سبط الحسن ضیغم ۲۰۴
سبط جعفر، سیّد ۴۰۴، ۴۳۰
سبط حسن (۱۵۶)، ۲۱۹، ۳۲۱، ۳۵۰، ۳۹۳، ۳۹۸، ۴۱۴، ۴۱۹، ۴۶۵، ۵۲۳
سبط حسن فاطر، شمس العلماء مولانا سیّد ۹۸، ۱۰۶، ۱۲۶، ۱۶۴، ۱۸۹، ۲۵۶، ۴۲۶
سبط حسن پنسوی، مولانا ۱۰۲، ۴۴۷
سبط حسین، مولانا سیّد ۴۸
سبط شبّر زیدی ۵۴۱
سبط محمّد نقوی ۲۶۹
سبط نبی نوگانوی، مولانا ۲۲
سجاد باقر رضوی، پروفیسر ۲۷۵، ۳۸۴، ۴۹۵، ۴۹۸، ۵۳۰
سجاد حسین ۳۲۵، ۳۹۳
سجاد حسین سیّد ۱۶۴، ۴۵۵، ۴۹۴، ۵۱۴
سجاد حسین، حافظ ۲۳
سجاد حسین سبزواری، سیّد ۲۱۷، ۲۲۴
سجاد حسین سیّد، مولانا ۲۹
سجاد حیدر زیدی ۲۳۰
سجاد حیدر شیرازی، سیّد ۴۱۶
سجاد، سیّد ۲۴۰
سجاد ظہیر ۳۰۸، ۳۴۳
سجاد علی بدایونی ۲۴۶
سجاد علی خان، مرزا ۲۲۳
سجاد علی سجاد ۳۱۸، ۳۹۲
سجاد مرزا ۳۱۶
سجاد مرزا بیگ دہلوی، پروفیسر ۴۰۳

سخا دهلوی ، تظیر حسن سیّد ۴۶۸،
۵۰۹، ۵۱۱
سخاوت علی رضوی ۱۱۸
سخی حسن امروهی ۳۵۷
سراج الحق مچهلی شهری ، مولانا ۴۶
سراج الدّین ظفر ۲۹۸
سراج الدّین علی خان آرزو ۴۶۲
سراج الکاظم حسنی ، مولانا سیّد ۳۶۹
سرجان آدم سن ۳۱۶
سر جان بلیک ۴۳۱
سر جیمس چنیس ۴۹۱
سرچننامتی ، ڈاکٹر ۵۲۷
سردار جعفری ۲۲۳، ۲۲۷، ۳۴۶
سردار علی شاه ۴۱۰
سردار نقوی ، پروفیسر ۲۵
سرسیّد احمد خان ۲۰، ۳۷، ۱۷۷، ۳۶۹
سرفراز حسین جوهر ، سیّد ۲۶۵
سرفراز حسین خبیر ، سیّد ۴۵۷، ۴۵۸،
۴۷۴، ۴۷۷
سرفراز علی بریلوی ۴۷۸
سرفراز علی خان شاکر ، سیّد ۳۱۷،
۳۵۴، ۴۹۸
سرفراز علی ، شیخ ۲۴۶
سرور ، رجب علی مرزا ۲۴۳، ۳۵۰،
۳۵۴
سرور علی شاکر (۵۰۶)
سعادت حسین خان ، مولانا ۹۱، ۱۱۰،
(۴۹۶) ، ۵۱۶، ۵۱۹
سعادت حسین ، خلیفه ۱۳۴، ۵۰۴
سعادت علی رضوی ، میر ۲۴۶
سعادت علی سیّد ۵۲۸
سعدی شیرازی ، شیخ ۱۸۸، ۴۷۸
سعید بن جبیر ۴۸۷
سعید الدّین ، مولانا ۴۰۳
سعید الرحمن ، قاضی ۲۴، ۸۲، ۱۵۹،
۵۱۸
سعید النساء آثمیه ۱۹۶، ۱۹۷
سعید حیدر زیدی ، سیّد ۴۹۰
سعید علی شاه ، سیّد ۱۳۹
سفارش حسین رضوی ۲۶۸، ۴۳۹
سکندر حیا بریلوی ، محترمه ۱۹۵
سکندر زهرا زیدی ، سیده ۵۹، ۵۲۹
سکندر علی وجد ۲۲۳، ۲۴۲، ۲۶۹
سکندر مرزا ۴۶۵
سکندر مهدی ، آغا ۵۳۷
سکینه بنت الحسین (ع) ، حضرت ۱۴۰
سگمنڈ کرانسکی ۳۳۳
سلامت الله مولوی ۲۰
سلامت علی حنفیؒ ، مولانا ۴۳
سلام مچهلی شهری ۵۱۷
سلطان عبدالله قطب شاه ۲۹۵
سلطان علی خان شرر ، سیّد ۳۰۳
سلطان علی رضوی ، مولانا ۴۰۴
سلطان محمّد ولی ۴۱۳

سلطان میرزا آغا، ڈاکٹر ۵۱۹
سلمان (رض) (فارسی)، حضرت ۲۰۱، ۴۹۴، ۲۱۵
سلمان احمد چشتی ۴۵۰
سلیم آغا قزلباش ۳۰۶
سلیمان (ع)، حضرت ۸۶
سلیمان حسین، سیّد ۲۷۱
سلیمان عباس، مولانا ۱۸۹
سلیمان قندوزی حنفی ۷۰، ۸۲
سلیم آغا قزلباش ۳۵۶
سلیم بن قیس ہلالی کوفی ۷۱، ۸۰
سموئیل، ڈاکٹر ۵۱۲
سمیعہ عابد ۳۹۱، ۴۷۶
سہا بھوپالی، مولانا ۲۲۲
سہیل بخاری، ڈاکٹر (۱۷۶)، ۳۷۰، ۵۲۲
سہیل بنارسی، سرفراز احمد سیّد ۲۰۰، ۲۶۱
سی - ایف چمل ۴۹۰
سیادت حسین خان ۲۶۸
سیّد آغا بن زین العابدین ۱۲۴
سیّد علی، میر ۴۵۰
سیّد محمّد، مولانا ۱۶۰
سیدہ جعفر، ڈاکٹر
سیف اللہ، علامہ حافظ ۱۵۹، ۱۶۰
سیف زلفی، سیّد ۱۹۵، ۲۱۸

ش

شادان بلگرامی، اولاد حسین سیّد ۴۲۳، ۴۲۹، ۴۶۱، ۴۹۳
شاد شورکوٹی، محمّد حسین ۴۹۲
شاد عظیم آبادی، علی محمّد سیّد ۲۰۱، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۶، ۲۶۴، ۲۶۵، ۳۹۲
شاد گیلانی، علامہ ۵۰، ۳۶۱، ۴۰۵
شارب لکھنوی ۴۷۱، ۴۷۴
شافعی (رح)، امام ۱۸۸
شاکر جرولی ۲۰۳، ۴۷۷
شاکر حسین موسوی، مولانا ۹۳، ۴۱۱
شاکر نقوی امروہی، مولانا سیّد ۴۹۵
شائق حسین سفیر، میر ۳۰۳
شائق، طالب حسین سیّد ۲۴۷
شاہدی، مشتاق حسین ۲، ۱۲۵، ۳۶۷ (۴۳۴)
شاہ رئیس خان ۳۹۹
شاہ عبدالعزیز دہلوی ۳۶، ۴۵
شاہ علی، سیّد ۴۸۵
شبلی نعمانی ۵۳، ۴۸۵، ۴۸۹
شبیر حسین، مولانا سیّد ۱۶۴، ۳۷۷
شبیر علی کاظمی، سیّد ۳۱۷، ۳۲۵
شبیہہ الحسن عابدی، سیّد ۱۹۹، ۳۴۳
شبیہ الحسنین محمّدی، مولانا ۳۷۱، ۴۱۹

شجاع الدّین انصاری ، حکیم ۴۰۹
شجاع الدّین حسین امراؤ مرزا انوری ،سیّد ۳۰۲
شجاعت علی ۱۳۵
شجاعت علی بیگ محب ، ڈاکٹر مرزا ۲۰۶
شجاع درانی ۴۲۷
شجیع ، شجاعت علی میر ۲۰۶ ، ۴۵۵
شریف الحسن نقوی ، سیّد ۳۸۱
شریعتمداری ، محمّد کاظم ۴۱۵
شریعتی ، علی ، ڈاکٹر ۴۳۸ ، ۴۹۸ ، ۵۰۳، ۵۱۶
شریف جرجانی ، میر سیّد ۴۱۶، ۴۳۵
شریف حسین ۱۷۰، ۴۹۵
شریف حسین بھریلوی ، سیّد ۱ ، (۹۰) ، ۳۹۶، ۴۴۸
شریف حسین جعفری ، شیخ ۵۷ ، (۸۳) ، (۹۳)
شریف حسین حیدر پانی پتی ، ماسٹر سیّد ۱۹۱، ۴۲۳
شریف حسین سبزواری ، مولانا سیّد ۶۹ ، ۸۲، (۱۰۹)
شریف رضی ۹۶
شعیب (ع) ، حضرت ۸۶
شفا ، منظور حسین جعفری ۵۲ ، ۲۵۸ ، ۴۰۴ ، ۴۰۷
شفق رضوی ، علاّمہ ۱۸۷
شفیق حسین اختر نقوی امروھی، سیّد ۱۳۸
شفیق ، رحمت علی شاہ ۱۰۲
شکر اللہ بن لطف اللہ ۴۴ ، ۴۵۶
شکر پارا ۲۵۰
شمس آغا ۳۰۶
شمس الدّین عراقی ، میر ۴۸۵
شمس الدّین فیض ، میر ، ۱۸۶، ۲۸۸
شمس العباس شمسی ۳۶۸
شمشاد حسین شمشاد ، سیّد ۱۹۴، ۳۳۱
شمیم احمد ، ڈاکٹر ۲۸۳
شمیم الحسن ، مولانا سیّد ۴۲۴
شمیم کرھانی ۱۹۵
شوکت علی حیدری ، شیخ ۴۱۱
شھرت بخاری ۳۵۳
شھنشاہ حسین ایم ۔ اے ۳۶۷
شوق ، نواب مرزا ۲۴۹
شوکت بلگرامی ۳۵۶
شوکت علی حیدری ، شیخ ۳۹۰، ۴۹۴
شوکت علی زیدی ، حکیم سیّد ۹۹
شوکت علی سیّد ۵۰۲
شھر بانو تاباں عابدی نوگانوی ۲۲۴
شھرت بخاری ۳۸۹
شھنشاہ مرزا ۲۳۲
شھید ثانی ۳۱۹
شھید صفی پوری ، شھید حسن نقوی ۴۷۸

شهید یار جنگ شہید ۲۰۱
شیخ احمد ، مولانا ۱۲۹
شیخ الطائفه ، ابو جعفر طوسی ۱۵۳ ، ۱۶۲
شیخ حسین ۶۵
شهاب الدّین اشراقی ، آیة اللّه ۴۸۳
شیر افضل جعفری ۲۲۶ ، ۲۳۰
شیر باز خان برچه ۵۲۸
شیر علی خان بهاگلا ، سیّد ۶۹
شیفته ، علی حسنین پروفیسر ۴۰۴
شیفته کنتوری ، محمّد کاظم ۲۹۳
شیکسپیئر ۳۰۵

ص

صابر حسین کاظمی ۱۳۰
صابر حسین نقوی ، مولانا سیّد ۸۸
صابره زیدی ۳۴۳
صادق احمد نقوی ، میر ۲۶۰
صادق بخاری ۲۳۴
صادق حسین نقوی آغا ۱۹۲ ، ۲۲۱ ، ۲۲۶ ، ۲۲۹ ، ۲۳۲ ، ۲۳۴ ، ۲۳۶ ، ۲۴۰ ، ۲۴۱ ، ۲۴۲ ، ۲۴۳ ، ۲۹۴ ، ۳۰۴ ، ۳۴۶ ، ۳۹۹ ، ۴۶۸ ، ۴۹۹ ، ۴۷۶ ، ۴۹۹ ، ۵۱۶
صادق حسین قادیانی ۵۳۱
صادق حسینی شیرازی ، آقای ۵۷
صادق علی سیّد ۱۳۰
صادق علی ، مولوی میر ۱۴۳ ، ۱۶۱
صادق علی نجفی ۵۳۲
صادق علی حسین ، سیّد ۴۵۷
صالح (ع) ، حضرت ۸۶
صالحه عابد حسین ۳۰۹ ، ۳۱۱ ، ۳۲۱ ، ۳۲۲ ، ۳۲۴ ، ۳۲۵ ، ۳۲۶ ، ۳۲۷ ، ۳۳۱ ، ۳۳۵ ، ۳۳۷ ، ۳۳۸ ، ۴۶۸
صائم ، محمّد کاظم سیّد ۲۱۳
صبا لکهنوی ، وزیر علی ۲۹۴ ، ۲۹۸
صبا ، سبط علی سیّد ۲۶۳
صبا ، وزیر علی میر ۲۶۹
صدر الدّین محمّد خان فائز دہلوی ، نواب ۲۶۷
صدق جائسی ، تصدق حسین ۴۰۶
صدوق ، شیخ ابو جعفر محمّد بن علی ۶۹ ، ۷۱ ، ۸۲ ، ۸۴ ، ۸۸ ، ۸۹ ، ۹۳ ، ۱۲۲ ، ۱۲۳ ، ۱۲۸ ، ۴۴۸
صغری مهدی ۳۰۷ ، ۳۰۸ ، ۳۲۳ ، ۳۲۴ ، ۳۲۶ ، ۴۲۷ ، ۴۳۹
صغیر حسن ۱۰۴
صغیر حسین ، مولانا سیّد ۱۲۷ ، ۴۴۸ ، ۴۵۳ ، ۴۷۷
صفا بدایونی ، محمّد عبدالحی ۲۸۶
صفا ، ذبیح اللّه ذاکتر ۵۰۹
صفا ، ذوالفقار علی خان ۳۹۶
صفدر حسین ، ذاکتر ۲۱۹ ، ۲۲۸ ، ۲۵۸ ، ۲۶۴ ، ۴۶۷

صفدر حسین ڈوگر ۱۷۶، ۲۱۰
صفدر حسین رضوی ، مولانا (۱۰۱)، ۴۵۱
صفدر حسین زیدی ۵۲۴
صفدر حسین سیّد ، مولانا ۳، ۴، ۱۴، ۱۶، ۱۸، ۷۰، (۸۲)، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۵۱، ۱۶۲، ۴۵۰
صفدر حسین مشہدی ، مولانا میرزا ۴۴۰
صفدر حسین ، میر ۴۱۴، ۴۱۵
صفدر عباس طاہری (۱۰۰)،(۱۲۶)
صفدر علی ۳۵۳
صفدر علی بیگ ۲۰۰
صفدر علی شارق ۵۰۴
صفدر علی طاہری ۳۶۷
صفدر کشمیری ، مولانا ۴۳۱
صفدر لکھنوی ۲۱۶، ۴۸۰
صفدر مرزا پوری ، صفدر علی ۳۵۵
صفی لکھنوی ، علی نقی مولانا سیّد ۴، ۲۲۵، ۲۳۲، ۲۳۸، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۱، ۲۷۰، ۲۸۱، ۳۸۳، ۴۰۸، ۴۱۰، ۵۳۴
صفی مرتضی ۳۴۱
صلاح الدّین ، شیخ محمّد حسین ۳۰
صمدانی نقوی ۳۳۲
صمصام شیرازی ۳۹۰، ۴۳۰
صولت حسین بخاری ، سیّد ۳۱

ض

ضامن حسین ۳۸۷
ضامن حسینی سیّد ۳۹۵
ضامن علی جلال لکھنوی ، حکیم سیّد ۲۷۱، ۲۷۶، ۲۹۵، ۳۰۳، ۴۶۲
ضامن علی ، مولانا ۱۱۱
ضبط ، سلطان احمد سیّد ۳۷۲
ضمیر اختر نقوی ، سیّد ۵۰۴
ضمیر الحسن رضوی ۳۴، ۱۳۳، ۱۷۴
ضمیر حسین زیدی، سیّد ۲۱۶
ضمیر ، سیّد مظفر حسین ۲۰۹
ضیاء الحسن نقوی ۴۰۶
ضیاء الدّین نخبشی ، مولانا ۲۴۶
ضیاء جام نگری ۲۰۱
ضیاء حسین ضیاء ، مولانا (۱۸۱)
ضیغم جنگ بہادر ، نواب ۲۷۵
ضیاء عسکری حسن میر ۴۴۶
ضیغم ، سبط الحسن سیّد ۳۹۳

ط

طالب جوہری ، علاّمہ ۲ ، ۴۶۴
طالب حسین خاک ، میر ۲۰۶، ۲۵۰
طالب حسین طالب ۴۴۴
طالب حسین کرپالوی ، مولانا ۳۵، ۴۱، ۵۱۸
طالب موسوی ۱۳۵، ۵۱۷
طاہر امروھی ، سیّد بو علی زیدی ۲۳۳

طاہر حسین مشہدی ، سیّد ۴۰۲
طاہر نقوی ۳۰۷
طاہرہ خاتون ، سیدہ ۱۹۰ ، ۴۷۷
طاہری ، آیة اللہ ۴۸۹
طفیل حسین چوہدری ۱۷۲
طور جونپوری ، مولانا ۱۹۱
طوسی ، محقق ۴۱۲
طوطی ۲۵۰
طیب آغا موسوی ۱۵ ، (۷۸)۱۲۴ ، ۴۶۴
طیب علی عبدالرسول شاکر جبل پوری ۳۴

ظ

ظریف حسن ظریف ، سیّد ۲۳۱
ظریف لکھنوی ، مقبول حسین ۲۷۰ ، ۲۸۱
ظفر الحسن شارب رضوی ، سیّد ۴۹۸
ظفر الحسن مرزا ۳۴۹
ظفر حسن امروہی ، سیّد ۱۰ ، ۱۳ ، ۴۲ ، ۴۵ ، ۵۵ ، ۷۲ ، ۷۳ ، ۸۰ ، ۸۳ ، ۹۶ ، ۱۴۷ ، ۱۶۱ ، ۳۷۷ ، ۴۰۲ ، ۴۵۱ ، ۴۵۴ ، ۴۵۹ ، ۴۶۷ ، ۵۰۷
ظفر زیدی شاہ پوری ، ظفر حسین سیّد ۵۰۲
ظفر علی خان ، مولانا
ظفر علی رائے ۵۵
ظفر مہدی ۲۲۸ ، ۴۵۱
ظفر مہدی نقوی ، مولانا (۹۷) ، ۵۲۸
ظل حسنین (۹۶) ، ۱۵۵ ، ۱۶۸ ، ۱۷۳ ، ۴۵۳
ظل حسنین فضا ، سیّد ۴۷۷
ظہور الحسین بارہوی ، مولانا سیّد ۱۴۴ ، ۱۴۵ ، ۳۸۶ ، ۴۹۲
ظہور الحسین فروغ سیتاپوری ، سیّد ۱۰۷
ظہور حسین سیّد ، مولانا ۴ ، ۲۲ ، ۷۳ ، ۱۰۴ ، ۱۳۰ ، ۱۳۱ ، ۱۶۳
ظہیر الدّین ، حیدر ۴۶۴
ظہیر حسن ، شیخ ۳۸۷
ظہیر حیدر زیدی ۵۴۱
ظہیر حیدر سیّد ۵۰۱
ظہیر رضوی ۴۸۰

ع

عابد امام زیدی ۵۱۱
عابد جعفر (۴۹۸)
عابد حسین ، مولانا خواجہ ۸۵ ، ۸۶ ، ۱۲۳ ، ۱۲۹ ، ۱۳۳ ، ۱۴۱ ، ۱۴۲ ، ۱۴۳ ، ۱۶۹ ، ۱۸۲ ، ۳۴۳ ، ۵۲۳
عابد حسین انصاری ، خواجہ ۴۳۲ ، ۴۴۴ ، ۴۴۶ ، ۴۵۳ ، ۴۵۴ ، ۴۹۹ ، ۵۱۱
عابد حسین جعفری ، ڈاکٹر سیّد ۳۸۰
عابد حسین جونپوری ، شاہ ۴۵۶
عابد حسین سیّد ، ڈاکٹر ۲۶۸ ، ۳۱۱ ، ۳۱۸ ، ۳۳۰ ، ۳۴۴ ، ۳۵۳ ، ۳۷۶ ،

۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۷، ۳۹۸، ۴۱۴،
(۴۱۵)، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵،
۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۵۰۸، ۵۱۷،
۵۲۳، ۵۲۷
عابد حسین رضوی ۳۳، ۳۷۵
عابد حسین، سیّد ۵۰۵
عابد رضا بیدار ۲۷۱، ۴۰۰
عابد رضوی ۳۵۴
عابد سعید عابد ۲۶۲
عابد عباس رضوی، سیّد ۴۴۱
عابد عباس مرزا ۲۵۷، ۲۵۹
عابد عسکری ۲۰، ۴۲، ۴۹۸، ۵۰۷،
۵۲۲، ۵۲۹
عابد علی رضوی ۴۴۶، ۵۱۰
عابد علی عابد ۲۴۵، ۲۵۷، ۲۶۲،
۳۱۰، (۳۲۳)، ۳۳۲، ۳۳۳،
۳۴۹، ۳۹۱، ۳۹۶، ۴۲۱، ۴۲۵،
۴۳۶، ۴۶۳، ۵۲۹
عابد علی میر، لکھنوی ۹۸
عادل شاہ ثانی شاہی، سلطان ۲۹۷
عارف حسین حسینی ۴۸۴
عارف حسین عارف، مولانا ۱۸۹
عارف حسین، مرزا ۲۰۳
عاشق حسین نقوی ۳۰، ۳۷، ۴۸۸
عاشق حسین المعروف بہ ہمایوں میرزا،
سیّد ۱۹۹
عاشق حسین عاشق بلہروی، مولانا حکیم
شیخ ۲۰۴
عاشور کاظمی، سیّد ۱۸۹
عاقل انصاری، فقیر علی قاضی ۵
عالم الرضوی، مولانا سیّد ۴۷۷
عالم حسین ۱۰۴
عالم حسین سیّد، مولانا ۱۲۴
عالم علی خان، میر ۴۳۳
عائشہ، حضرت ۷۶، ۹۴
عبادت بریلوی، ڈاکٹر ۲۳۲، ۲۸۱،
۳۵۵
عباد علی، سیّد ۵۱۰
عباس (ع)، حضرت ۱۳۳، ۴۷۷
عباس حسین ششدر، سیّد ۱۸۶
عباس حسین، مولانا قاری، سیّد ۶۸
عباس دهلوی، میر بن میر غلام علی
۴۲۴
عباس عابدی ۲۱۶
عباس سیّد ۵۳۳
عباس علی داروغہ ۳۹۴
عباس علی شریف ۹۵، ۳۹۵
عباس قمی، شیخ ۱۰۰، ۵۳۸
عباس ملیح، مرزا ۲۱۸
عباس موسوی ۴۱۸
عباس، میر ۴۱۷، ۴۱۹
عبدالاعلی موسوی ۱۲۱
عبدالباسط عریضی، مولانا حافظ ۷۵،
۸۹، ۱۱۲

عبدالجلیل مارہروی ، سیّد ۲۳
عبدالحسن مبین سرحدی ۱۵۹، ۵۱۵
عبدالحسین ۱۰۴
عبدالحسین النجفی ، حاجی ۱۴۳
عبدالحسین حافظ ۲۳
عبدالحسین رشتی ۱۰۴
عبدالحسین شرف الدّین موسوی ۴۸۴
عبدالحسین صابر تھاریانی ۲۰۷، ۲۸۴
عبدالحسین میرزا ، مولانا ۱۱۸
عبدالحق ، مولوی ۲۸۷
عبدالحمید عظیم آبادی ۲۹۹
عبدالحمید معتزلی ، ابی الحدید ۱۷۱
عبدالرحمن ، امیر ۵۳۰
عبدالرحمن ابا مسلم ۴۲۷
عبدالرحمن احسن ، شیخ ۸۷
عبدالرحمن بابا ۲۸۵
عبدالرحمن بن جوزی ۴۹۶
عبدالرحیم سیّد ، حافظ ۸۹
عبدالرحیم ظامی ، حکیم ۳۰۳
عبدالرحیم یزدی ۴۵
عبدالرشید ، قاضی ۲۸۲
عبدالرضا ابراھیمی ۱۸۲
عبدالرؤف خان ۶۱
عبدالرؤف ، ڈاکٹر ۲۸۷
عبدالسبحان قادری ، مولانا ۵۲۸
عبدالستار تنویر ، علاّمہ (۴۳۸)
عبدالستار تونسوی ، علاّمہ ۵۲۴
عبدالستار تونسوی ، مولانا ۳۶
عبدالستار مطمئن ۲۰۱
عبدالشکور لکھنوی ، مولانا ۳۳، ۳۶، ۳۸، ۱۰۶
عبدالعلی عالمپوری ۵۱۸
عبدالغنی ارشد گورگانی ، مرزا ۲۱۴
عبدالقادر جیلانی ، شیخ ۱۸۸
عبدالقوی حنفی ، مولانا ۴۳
عبدالکریم زنجانی ، شیخ ۱۲۱، ۱۷۹
عبدالکریم مشتاق ۵۲۳، ۵۳۱
عبداللّٰہ ، حضرت ۱۵۱
عبداللّٰہ ۴۴۶
عبداللّٰہ بن عباس (رض) ۴۵۷ ، ۵۰۹
عبداللّٰہ بن مسعود (رض) ۳۸
عبداللّٰہ شاہ غازی ۵۴۱
عبداللّٰہ شیرازی ، سیّد ۱۲۱
عبداللّٰہ قطب شاہ ۲۴۶
عبداللّٰہ ، مولانا ۴۵۳
عبدالمطلب ، حضرت ۱۵۱
عبدالواحد بن محمّد تمیمی ۷۰
عبدالواحد رضوی ، سیّد ۴۵۷
عبدالوھاب بنگش ۴۱۵
عبدالوھاب حیدری ، مولانا ۹۳، (۴۱۲)
عبرت جارچوی ۲۲۷
عبیداللّٰہ امرتسری ۲۷۳
عترت حسین رضوی ، سیّد ۱۹۱
عثمان ، حضرت ۳۸، ۴۸۷

عثمان علی خان ۴۳۰
عرفان جعفری ۴۷۵
عروج زیدی ۲۶۲، ۴۷۱
عزیز مرزا (۳۳۳)
عزیز الحسن اله آبادی ۳۸۷
عز الدّین السلیم ۵۲۲
عزیز لکھنوی ، محمّد ہادی ۱۵۴، ۲۰۱،
۲۰۲، ۲۰۸، ۲۵۶، ۲۶۷
عسکری بن احمد ، ڈاکٹر ۳۶۹
عسکری علی خان مجازی ، مرزا ۲۲۳
عشرت رحمانی ۳۳۲
عصمت اللّٰه بن اعظم بن عبدالرسول
سہارنپوری ، مولوی ۴۱۶
عطاء اللّٰه ہمدانی ، میر سیّد ۴۵۹
عظیم مرتضی ۲۲۱
عقیقی بخشائشی ۵۲۲
عقیل (رض) ، حضرت ۵۰۸
عقیل رضوی ۳۰۶
علقمه ۴۵۲
علامه حلی ۱۲۶
علی (ع) ، حضرت ۴ ، ۶، ۹، ۱۰، ۳۲،
۳۵، ۴۲ ، ۴۳، ۵۱، ۶۷، ۷۰، ۸۰،
۸۸ ، ۸۹ ، ۹۴، ۹۶ ، ۹۸ ، ۹۹ ،
۱۰۱ ، ۱۰۳، ۱۰۴ ، ۱۰۵، ۱۰۶،
۱۰۸ ، ۱۱۲، ۱۱۵، ۱۲۷، ۱۳۲ ،
۱۳۹ ، ۱۴۵ ، ۱۴۹، ۱۵۳، ۱۵۷،
۱۶۴، ۱۶۸، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۸۶،
۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۲، ۱۹۴، ۱۹۹،
۲۰۱، ۲۰۴، ۲۱۱، ۲۱۴، ۲۱۸،
۲۲۵، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۷، ۲۷۲،
۲۷۵، ۲۸۴، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۹۱،
۲۹۷، ۳۰۰، ۳۰۱، ۴۱۳، ۴۵۲،
۴۵۸، ۴۷۳، ۴۷۹، ۴۹۷، ۵۰۰،
۵۰۳، ۵۰۸، ۵۱۸، ۵۱۹
علی ابراهیم خان خلیل ۲۸۷
علی ابن الحسین زیدی ۵۲۱
علی ابن الحسین ہاشمی نجفی ۵۱۵
علی احسن ، غلام ۴۶۹
علی احمد قمر بلتستانی ۲۶۱
علی اختر ۲۲۰، ۲۲۱
علی اختر امروہی ، مولانا سیّد (۱۱۲)
علی ارشاد نجفی ، مولانا شیخ (۱۷۳)
علی اصغر ملاّ ۱۶۲
علی اصغر ، مولانا ۳۸۸، ۴۴۱
علی اطہر مرغوب ۱۹۶، ۴۶۷، ۴۷۱
علی اظہر سیّد ، مولانا ۱۰۲، ۱۱۱،
۱۱۲، ۱۱۶، ۱۱۹، ۳۹۷
علی اظہر علوی ۲۰۷
علی اظہر نقوی ۳۵۴
علی اکبر ۴۰۴
علی اکبر تلافی ۴۹۶
علی اکبر (رض) ، حضرت ۴۵۶
علی اکبر ، مولانا سیّد ۱۱، ۴۴، ۸۹،
۱۶۰، ۱۷۴، ۲۵۰

علی اکبر رضوی ۲۰۷، ۲۰۸
علی اکبر شاه، سیّد ۹۸، ۳۸۳، ۴۹۵، ۵۱۸، ۵۲۷
علی اکبر عباس ۲۵۷
علی اکبر قرشی، سیّد ۳۶۶
علی اکبر مولانا ۱۲۰
علی الحائری، علاّمه ۲۲، ۳۵، ۴۲، ۴۳، ۴۹، ۵۹، ۶۷، ۱۰۸، ۱۳۶، ۱۶۵، ۳۷۴، ۴۳۳
علی الاصفهانی، آیت الله سیّد ۸۲
علی المشکینی الاردبیلی، علاّمه ۶۸
علی الموسوی بلتستانی، مولانا سیّد ۸۳
علی امجد حسین بن مولانا فضل حسین بدایونی ۴۹۳
علی انصر زیدی ۴۴۴، ۴۵۸
علی اوسط، سیّد ۴۴۳
علی اوسط رشک، میر ۲۸۸
علی باقر ۳۰۸
علی بلگرامی، سیّد ۴۱۷، ۴۳۲، ۵۰۶
علی بن سیّد صادق ۱۷۶
علی بن سیّد محمّد باقر ... رضوی کشمیری، سیّد (۱۴۱)
علی بهادر رضوی بلگرامی ۳۹۷
علی بهاؤ نگری، مولانا ۱۴۹
علی بیگ قزلباش ۲۹
علی جان بدر ۱۹۸
علی جواد زیدی ۲۲۹، ۲۳۲، ۲۳۹، ۲۶۰، ۲۶۵، ۲۶۹، ۲۷۱
علی حائری ۳۱۵
علی حامد، مولانا سیّد ۴۶۹
علی حسن ۳۷۹، ۴۹۱
علی حسن اختر، مولانا سیّد۸۴،(۱۳۴)، ۱۸۶، ۱۹۳
علی حسن، سیّد ۱۳۹، ۵۲۵
علی حسن، مولانا سیّد ۱۱۷
علی حسن، میرزا مولانا ۸۲
علی حسن وقار جونپوری، مولانا سیّد ۴۶
علی حسنین زیبا، سیّد ۲۷۲
علی حسنین شیفته، مولانا ۶۶، ۱۰۶، ۱۳۴، ۱۳۸، ۱۴۰، ۱۴۴، ۱۶۸، ۴۸۵، ۴۹۵
علی حسین زنگی پوری، مولانا سیّد ۲۰، ۹۰، ۱۰۸، ۲۳۹، ۴۴۷
علی حسین سالك نقوی ۲۱۸
علی حسین، سیّد ۴۰۹
علی، حکیم میرزا ۱۶۴
علی حیدر، مولانا سیّد ۴۲، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۳۱، ۳۶۵
علی حیدر نیّر ۳۷
علی خان، علاّمه سیّد ۵۰۰
علی خان ناظم، نواب میر ۳۰۳
علی خان، میرزا ۲۷۱، ۳۴۵
علی ربانی، شیخ ۴۱۷

علی رضا (ع) ، امام ۷۸ ، ۱۳۳ ، ۲۷۸ ،
۳۶۳
علی رضا ، سیّد ۴۲۲ ، ۳۷۹
علی رضا ، حکیم ۷۵۶
علی رضا خان قزلباش ، نواب ۱۰ ، ۳۲
علی رضا زادہ ، سیّد ۱۶۰
علی رضا شاہ نقوی ، پروفیسر سیّد ۴۲۱
علی رضا قمر ساحری ، سیّد ۲۶۱
علی رضا نقوی، سیّد ۱۲۱ ، ۴۸۶
علی رضا نقوی ، مولانا سیّد ۱۵۷
علی سجاد انجم ، سیّد ۴۶۹
علی سجاد حسین ، پرنس ۱۵۸
علی سردار جعفری ۲۲۲ ، ۲۴۰ ، ۲۳۶ ،
۴۷۷ ، ۳۳۳
علی سیّد ، مولانا ۲۳ ، ۱۲۴ ، ۱۳۰ ،
۱۷۲ ، ۳۶۵ ، ۴۴۷ ، ۵۲۰
علی شاہ بخاری ، سیّد ۱۴۷
علی شاہ جیرپوری ، مولانا سیّد ۱۶۷
علی شجاع نقوی امروھی ، سیّد ۴۱۶
علی شرف الدّین ، مولانا سیّد بلتستانی
۵۷ ، ۱۷۹ ، ۴۸۳ ، ۵۲۸
علی شریعتی، ڈاکٹر
علی صفدر سیّد ، مولانا ۶ ، ۴۷۵ ، ۴۸۷
علی ضامن شوق ، مولانا حکیم سیّد
۴۴۳
علی ظہیر ، سیّد ۲۲۷
علی عادل شاہ ثانی ۴۲۳
علی عباد قیس ، مولانا حکیم ۴۵۸
علی عباس امید ۲۲۳
علی عباس حسین ، مولانا سیّد ۷۴
علی عباس حسینی ۲۶۸ ، ۳۰۷ ، ۳۱۱ ،
۳۳۰ ، ۴۱۳ ، ۵۰۲ ، ۵۲۱
علی عباس سہارنپوری ۲۶۴
علی غضنفر ، مولانا سیّد ۴۴
علی فیاض ، میرزا (۸۵)
علی قائمی ۵۲۰
علی کاظمی ، سیّد ۳۶۹ ، ۳۷۷
علی کرنسی ، سیّد ۱۶۶
علی گوپالپوری، مولانا سیّد ۱۰۸ ، ۱۴۵
علی لطف مرزا ۲۵۱ ، ۲۸۶
علی مبشّر کاظمی ۳۱۶
علی محدث ، سیّد ۷۳
علی محمّد اجلال ۱۵۴ ، ۲۰۲
علی محمّد سیّد ، مولانا ۲ ، ۵ ، ۹ ، ۱۱ ،
۲۰ ، ۶۱ ، ۶۵ ، ۸۶ ، ۱۰۰ ، ۱۴۳ ،
۱۷۵ ، ۴۵۷ ، ۴۵۸ ، ۵۳۴
علی مدبر ، مولانا شیخ ۳۶۷
علی ، مولانا سیّد ۱۹ ، ۱۴۳ ، ۱۶۱ ،
۴۵۲ ، ۴۵۴
علی مظاہر الزمان ، قاضی ۲۱۷
علی مظہر رضوی ۲۳۵
علی منظور ، مولانا سیّد ۲۴۰
علی میرزا عرف مرزا منّا ۲۴۵
علی میلانی ، آقای ۴۶

علی نافذ میرزا ۴۷۴
علی نصر بن سیّد علی اطہر زیدی ۱۷۲
علی نقی داعی پوری ، مولانا سیّد ۳۸۰
علی نقی سیّد ، علّامہ ۱۳ ، ۳۰ ، ۳۲ ،
۳۶ ، ۵۸ ، ۶۳ ، ۶۶ ، ۷۳ ، ۸۳ ، ۹۸
۱۰۳ ، ۱۱۶ ، ۱۲۵ ، ۱۳۵ ، ۱۴۵ ،
۱۴۷ ، ۱۵۹ ، ۱۷۱ ، ۳۶۵ ، ۳۶۸ ،
۳۷۱ ، ۳۷۳ ، ۳۷۵ ، ۳۷۶ ، ۳۸۱ ،
۳۸۳ ، ۳۹۸ ، ۴۰۲ ، ۴۲۵ ، ۴۴۲ ،
۴۵۴ ، ۵۰۵ ، ۵۰۷ ، ۵۱۷ ، ۵۲۰
علی واسطی زیدی ، سیّد ۱۳۷
علی وجدان ۲۲۶
علی ہمدانی ، امیر کبیر ۹۰ ، ۴۵۳ ،
۴۵۹ ، ۴۸۵
علی یزدانی ۴۳۰
عماد الدّین ، پادری ۴۰ ، ۵۳۴
عمران حبیب ۵۰۷
عمر ، حضرت ۳۸ ، ۴۸۷ ، ۴۹۷ ، ۵۰۰ ،
۵۱۸ ، ۵۲۴
عمر خیام ۲۶۷ ، ۳۴۹ ، ۳۵۶
عمار (رض) ، حضرت ۲۰۲
عمار علی سونی پتی ، مولانا سیّد ۱۱ ،
۱۲ ، ۱۲۸ ، ۱۵۲
عنایت اللہ ، ڈاکٹر پروفیسر ۳۶۸
عنائت اللہ کنبوہ ۲۷۳
عنایت حسین بخاری ، پروفیسر سیّد
۱۳۴ ، ۱۳۸ ، ۱۴۹ ، ۳۹۶
عنایت حسین بلگرامی ، منشی ۲۹۰
عنایَت علی بیگ عنایت ۳۹۳
عنایت علی بیگ لکھنوی ۴۷۸
عنایت علی شاہ ، مولانا سیّد ۴۱۹
عنایت علی شاہ نقوی ، مفتی ۱۰۵
عنایت ، مولوی عرف علی جان وکیل
۴۹۳
عندلیب زہرا کامونپوری (۵۰۹)
عون محمّد رضوی ، سیّد ۲۲۷
عیان جارچوی ، ضیاء الاسلام سیّد ۲۸۵
عیسیٰ مسیح علیہ السّلام ۱۳ ، ۴۴ ،
۷۴ ، ۸۶ ، ۲۹۵
عیسوی خان بہادر ۴۲۱

غ

غازی الدّین حیدر ۲۱۵
غالب ، اسد اللہ ۱۹۴ ، ۲۸۵ ، ۲۹۹ ،
۳۹۵ ، ۴۵۸ ، ۵۱۷ ، ۵۲۸
غالب علی جعفری ۱۵۲
غالب لکھنوی ، امان علی خان ۳۵۳
غانم ہندی ۷۴
غزالی ، امام ۳۱۸
غزل جعفری ۴۸۱
غضنفر حسین بخاری ، سیّد (۳۰) ، ۵۲ ،
۵۰۵
غضنفر علی ۱۶۸ ، ۳۷۳ ، ۳۷۵
غضنفر علی بیگ ، مرزا ۲۸۷

غضنفر علی غضنفر ، مولانا سیّد ۶۷
غلام احمد رضوی۲۳۵، ۳۳۳
غلام احمد پرویز ۵۸
غلام احمد قادیانی، میرزا ۱۲۵، ۳۸۹
غلام اصغر سیّد ۴
غلام اکبر خورشید ، ملک ۱۴۷
غلام الثقلین، خواجہ ۳۰۷، ۳۱۷، ۳۵۵، ۳۷۰، ۴۹۰
غلام الثقلین نقوی ۳۰۹، ۳۲۶، ۳۲۷
غلام الحسنین ، خواجہ ۲۷، ۳۷، ۳۱۵ ، ۳۱۷، ۳۷۰، ۳۸۳، (۳۸۴)، ۵۲۲
غلام السیدین ، خواجہ ۳۱۳ ، ۳۱۶ ، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۹۰، ۴۲۲
غلام امجد علی خان ۴۳۳
غلام حسن خان عظیم جونپوری ۱۱۵
غلام حسن خرم ، مولانا ۲۹۲
غلام حسن ، سیّد ۳۸۸
غلام حسین ، ڈاکٹر سیّد ۳۲۴
غلام حسین رمّال ۴۰۷
غلام حسین ، مولانا ۲۸۲
غلام حسین نقوی، سیّد ۴۲۳
غلام حسنین سہارنپوری ، مولانا خواجہ ۷۳
غلام حسنین کنتوری سیّد ، مولانا ۸ ، ۱۷۵، ۳۶۹، ۵۰۲
غلام حسین جونپوری ، مولانا ۳۸۱
غلام حسین رضا ۹۴، ۱۰۳
غلام حسین سلیم ۲۰۷
غلام حسین ، سیّد ۱۵۷، ۳۶۲، ۳۹۵
غلام حسین شیخ ۳۱۶، (۵۱۶)
غلام حسین ظریف ۳۳۰
غلام حسین عدیل ، مولانا ۱۶۳، ۵۰۸
غلام حسین فائز ، سیّد ۱۹۳
غلام حسین قدر بلگرامی ، سیّد ۵۱۲
غلام حسین میر ۲۸۹
غلام حیدر قاضی ۴۱۹
غلام حیدر کلو ، مولانا ۱۷۵، ۱۸۱
غلام حیدر ، مولانا شیخ ۳۴
غلام دستگیر قصوری ۵۳۴
غلام دستگیر قصوری ۵۳۴
غلام دین ہزاروی ، سائیں ۴۰۲
غلام رسول آف تارووال ، مولانا ۳۶
غلام رضا لکھنوی ۳۹۸
غلام رضا ناصر نجفی ۶۱، (۹۲)، ۴۱۶
غلام زین العابدین بخاری ، سیّد ۴۰۹
غلام صادق ۱۱۱
غلام عباس ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۲۳، ۳۳۵، ۳۴۳، ۳۴۶
غلام عباس ، مولانا ۴۴۱، ۴۹۵
غلام عباس دانش ، حکیم میرزا ۲۵۶
غلام عباس سیّد ۱۰۰
غلام عباس شیخ ، مولانا ۲۰۹
غلام عباس نجفی ، ملک ۴۸۱

غلام عباس هنر ، مولانا ۸۶ ، ۱۳۳
غلام علی (۴۰۵)
غلام علی احسن ۴۶۹ ، ۴۷۱
غلام علی ارشد ۴۴۷، ۵۱۱
غلام علی بهاؤ تگری ۹۴
غلام علی ، حاجی (۱۱۳)، ۱۵۳، ۴۴۶
غلام علی کمالپوری ، سیّد ۱۲۳
غلام علی مہر ۲۱۰
غلام علی ، میر (۴۰۱)
غلام قنبر ، ذاکر ۲۱۷
غلام محمّد تقی خان ۴۴۷
غلام محمّد جعفری ۷۰، ۱۶۳
غلام محمّد ذکی سرور کوٹی ، مولانا
۴۹ ، ۹۶
غلام مرتضی سیّد ، مولانا ۳۹۵
غلام مرتضی ناظر نانوتوی ، سیّد ۱۹۵
غلام مہدی بلتستانی ۴۴۸
غلام نبی شاہ ۲۰۹
غواصی ۲۴۶، ۲۴۹
غیاث الدّین شیخ ۱۰۹، ۱۱۰، ۴۶۴
غیاث الدّین علی ۴۰۶
غیاث الدّین موسوی ۲۶۹

ف

فاخر مکیں ، مرزا ۲۹۷
فارغ بخاری ۲۲۸، ۲۹۴، ۳۴۵، ۳۴۶،
۴۷۴
فاروق احمد لغاری ۵۳۶
فاضل حسین ، میاں ۵۵
فاضل مشہدی ابن محمّد شاہ ۴۴۰
فاضل مقبل دہلوی ۳۹۷
فاضل مقداد ۱۸۳
فاطمہ (ع)، حضرت ۳۵، ۵۴، ۸۵، ۹۱،
۱۴۰، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۹۰، ۱۹۳،
۲۰۵، ۲۱۱، ۲۱۴، ۲۱۶، ۳۴۰،
۴۷۳ ، ۵۰۴، ۵۰۵
فاطمہ حسن ۲۶۳
فاطمہ زیدی ۱۹۲
فاطمی م۔ ک ۳۹۶
فاطمیہ وصیہ نقوی جائسی ۲۶۱
فائز ۲۴۵
فائض ، عمر دراز ، حافظ ۱۲
فتح اللّٰہ شیرازی ، ملا ۴۹۸
فتح اللّٰہ کاشانی ، ملا ۱۹، ۱۰۱
فتح اللّٰہ مفتون یزدی ۴۵، ۴۹۰
فتح خان ۱۱۵
فتح علی خان قزلباش ، نواب ۴۵۶
فتح علی شیرازی ، ملا ۴۰۵
فتح محمّد مصطفی آبادی ۱۵۰
فتح یاب حسین ، مرزا ۴۴
فخر الاسلام ، پروفیسر ۳۰۴
فخر الحسن ، سیّد ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۸۵
فخر الدّین احمد خان ، مولانا مرزا
المعروف مرزا جعفر ۳۸۷

فخر الدّین جعفری، حکیم ۴۳۰
فتح محمّد ، مولانا ۱۶۰
فدا حسین شمیم بلتستانی ۱۹۲
فدا حسین عرف نبی بخش بخاری حیدری سید ۴۲۷
فدا حسین فدا بخاری ۱۹۱
فدا حسین فدا ۲۵۷ ، ۲۸۶
فدا حسین ، مولانا شیخ ۴۲۸ ، ۴۵۴ ، ۵۴۰
فدا علی ۹۵
فدا علی خنجر لکھنوی ، مرزا ۳۰۵ ، ۴۲۸ ، ۴۵۷
فدا علی ، سیّد ۴۰۱
فدا علی مرزا ۳۰۸
فدا علی متن لکھنوی ، مرزا ۳۰۰
فدا علی نثر خوان ، میر فدا ۴۷۹
فرات ، شیخ ۱۲
فرانز کافکا (جرمن) ۳۱۰
فرزدق ۴۷۹
فرزند احمد صفیر بلگرامی ، سیّد ۲۱۶
فرزند حسین ، سیّد ۲۳۰
فرزند رضا ، سیّد ۱۵۳ ، ۱۶۳
فرزند علی ، مولانا ۴۴۳
فریڈرک اینگلز ۴۱۴ ، ۴۶۵
فرمان علی ۴۸۸
فرمان علی سیّد ، حافظ ۴ ، ۸۵ ، ۵۲۸
فرمان فتح پوری ، ڈاکٹر ۲۹۳
فرید الدّین عطار ، شیخ ۴۳۴
فرینک سی لاباخ ۳۱۴
فصحیح ، جعفر علی میرزا ۲۵۳
فضل امام رضوی ، ڈاکٹر ۳۸۵
فضل حسین خان ، مرزا ۲۶۷ ، ۲۹۷
فضل حسین نجفی ۵۵
فضل رسول ، مولانا سیّد ۲۹۱
فضل نقوی ۴۹۶
فغان ، اشرف علی مرزا ۲۸۶
فقیر جیلانی ، استاد ۴۰۲
فقیر حسین سیّد ، مولانا ۵۲ ، ۱۱۸
فقیر حسین ضیاء تقوی بھاکری ، سیّد ۳۸۲
فکر بدایونی ۴۶۸
فگار ، قاسم علی ۲۳۴
فلسفی ، محمّد تقی ۱ ، ۱۲۴ ، ۴۸۶
فونیک ڈبلیو ۴۳۴
فہمیدہ کاظمی ۴۰۰
فیاض حسین ، مولانا خواجہ ۲۰ ، ۴۴۸ ، ۴۴۹
فیاض حسین نقوی ، مولانا سیّد ۴۳ ، ۵۰ ، ۳۱۳ ، ۳۸۴ ، ۴۶۵ ، ۴۷۰
فیاض حسین ہمدانی ، سیّد ایڈووکیٹ ۵۰۵
فیاض علی عروج زیدی ۴۷۵
فیض محمّد خوشدل پشاوری ، مولانا ۲۹۲

فیروز حسین قریشی ہاشمی ، مولانا ۲۴
فیض الحسن فیضی ، سیّد ۱۰۲ ، ۱۳۷ ، ۲۱۷ ، ۲۴۰ ، ۳۴۲ ، ۳۹۲ ، ۳۹۷ ، ۴۸۰ ، ۵۱۲
فیض الحسن موسوی انبالوی ۴۸۶
فیض بہرتپوری ، فرزند حسن زیدی ۴۷۸
فیض محمّد گوہر جعفری ۲۰۸

ق

قاسم (رض) ، حضرت ۷۳ ، ۵۰۵
قاسم حسین مرزا ۲۶۸
قاسم علی ، میرزا ۸۲
قائداعظم ۴۱۶
قائم حسین جعفری ، سیّد ۴۲۱
قائم حسین نقوی ، سیّد ۴۹۴
قائم علی فانی ، مولانا سیّد ۱۷۳
قتیل مرزا ۲۴۹
قدر بلگرامی ، غلام حسنین ۲۹۸
قدرت اللہ حسینی ۲۹
قدرت علی قدرت ، منشی ۲۷۱
قدرت اللہ قدرت ۲۹۷
قدسی جانسی ۱۸۷
قدسیہ زیدی ۳۲۹ تا ۳۳۱ ، ۳۳۵ ، ۳۳۷ ، ۳۳۸ ، ۴۰۷ ، ۴۹۵
قربان حسین ، سیّد ۸۲
قربان علی ، سیّد ۴۱۶
قربان علی ، میر ۲۷۹
قرۃ العین حیدر ۲۱۹ ، ۳۰۷ ، ۳۲۱ ، ۳۲۴ ، ۳۲۶ ، ۳۲۷ ، ۳۳۶ ، ۳۳۸ ، ۳۳۹ ، ۳۴۹ ، ۴۹۰ ، ۵۳۳
قزلباش سمنی آذربائیجانی ۴۸۹
قلق ، ارشد علی خان ۳۰۱
قلندر بخش جرأت ، شیخ ۲۹۷
قلندر علی پانی پتی ، مولانا ۶۹
قلیچ بیگ ۳۰ ، ۵۶ ، ۵۷ ، ۲۳۱ ، ۲۶۳ ، ۳۲۵ ، ۴۲۱
قمر الدّین راقم ، خواجہ ۲۹۷ ، ۴۶۲
قمر الدّین خان شاکر ، میر ۲۸۴
قمر الدّین سیالوی ، پیر ۳۶
قمر الدّین منت ، میر سیّد ۲۷۶
قمر الزمان سیّد ، مولانا ۳۷۱
قمر جارچوی ، اصغر حسین ۴۷۰
قمر جلالوی ، محمّد حسین سیّد
قمر حسن رضوی ، سیّد ۳۷۱ ، ۴۰۸
قمر ، رحمت حسین ۲۴
قمر زیدی ، قمر عباس ۴۴۶ ، ۵۰۵
قمر عباس رضوی قمر ، سیّد (۸۳)
قمر عباس ندیم ۳۱۰
قمر نقوی ۳۱۰ ، ۳۱۵ ، ۳۲۲ ، ۳۲۳ ، ۳۲۴ ، ۳۲۶ ، ۳۲۷ ، ۴۰۴ ، ۴۱۶ ، ۴۲۵
قنبر (رض) ۴۸۷
قنبر احمد رضوی ، سیّد ۴۲۷
قوت علی ۱۷۲

قوت علی بلگرامی سوزش ، سیّد ۱۷۱
قیس زنگی پوری (۸۵)
قیصر ، امجد علی خان سیّد ۲۵۸
قیصر الجعفری ۲۶۲ ، ۴۷۵
قیصر امروهی ، محمود حسن ۱۰۰
قیصر بارهوی ۴۷۶
قیصر رضوی ، قیصر عباس ڈاکٹر ۲۴۱
قیصر حسین زیدی ۳۳۶ ، ۳۵۷
قیصر رضوی ، قیصر حسین سیّد ۲۰۹ ، ۲۵۶
قیصره عالم زیدی ۴۹۷

ک

کار لائل ۵۰۲
کارل مارکس ۴۶۳ ، ۴۶۴
کاظم علی خان ۲۶۸ ، ۲۶۹
کاظم علی خان لکھنوی ۲۵۵ ، ۴۱۸
کاظم علی رسا ، ڈاکٹر (۱۲۳) ، ۱۴۴ ، ۳۹۵
کاظمی ، زاہد حسین (۱۴۱)
کاشف ، باقر الموسوی ۳۰۱
کاظم رشتی ، سیّد ۱۲۲
کالیداس ۳۵۰
کامل حسین ، سیّد
کامل مرزاپوری ، بشارت حسین ۳۰۹
کبیر احمد جائسی ۳۷۹
کرار حسین ۵۲۳
کرار حسین روحانی ، سیّد محمّد ۲۸۴
کرار حسین سیّد ، پروفیسر ۲۵ ، ۵۰
کرار حیدر ، سیّد ۱۵۰
کرار حسین قزلباش ۳۰۷
کرامت حسین سیّد ، مولانا ۱۵۶ ، ۳۱۶ ، ۳۱۸ ، ۳۶۸ ، ۳۸۵
کرشن جی ۱۳۵
کرم دین آف بھیں، مولانا ۳۶
کریم الدّین قاضی ۴۱
کریم بخش ، مولوی ۱۳۶
کریم حیدر مومن گردیزی ، سیّد ۲۴۰
کفایت حسین حافظ ، علامه ۹ ، ۱۴
کفایت علی تنہا ، سیّد ۲۸۰
کلام ، بادشاه حسین ۱۹۸
کلب امین مانی جائسی ۲۱۷
کلب باقر ، مولانا سیّد ۱۴۶ ، ۳۶۹ ، ۳۸۶ ، ۴۵۳ ، ۵۱۴
کلب حسین خان نادر ۳۹۹ ، ۴۷۳
کلب حسین سیّد ، مولانا ۴ ، ۱۰ ، ۲۲ ، ۳۱۵
کلب عابد نقوی ۱۷۶
کلب عباس زیدی ، سیّد ۲۰۶
کلب علی خان ، نواب ۲۹۰
کلیم ، عطا حسین سیّد ۲۰۹
کلیم اللّه (موسی علیه السّلام) ۲۹۵
کلینی ، شیخ ابو جعفر محمّد بن یعقوب ۷۱

کمال الدّین حیدر ۳۹۴، ۴۰۹، ۴۱۳
کمال، محمّد مہدی سیّد حکیم ۴۷۲
کنھیا سنگھ ۴۰۲
کنیز فاطمہ ۲۰۸
کوثر جعفری، حکیم ۴۸۵
کوثر حسین سیّد ۳۱۶
کوثر عباس حیدری، مولانا (۵۲۰)
کوثر نیازی، مولانا ۳۹۰
کینتھ ایس لسن ۳۸۸

گ

گدا حسین جونپوری ۳۰۴
گلاب شاہ، سیّد ۵۲۵، ۵۴۱
گلاب علی شاہ، مولانا سیّد (۱۴۹)، ۱۷۹
گلشن بتول نقوی ۳۶۷
گلشن علی، مولانا سیّد ۴۲۳
گلگرسٹ ۲۸۷
گلکرسٹ، ڈاکٹر ۲۸۲، ۲۸۷
گل محمّد، حکیم ۱۹۳
گل محمّد نقوی ۳۹۸
گوبند پرشاد صبا، منشی ۲۹۰
گوتم بُدھ ۱۳۵
گوری، ڈاکٹر ۴۲۳
گوئٹے ۳۲۴، ۳۵۳
گوہر علی مشیر، شیخ ۵۱۲
گھنسار سنگھ جموال، بریگیڈیر ۵۲۸

ل

لارڈ بیڈلے ۳۸۳
لائق لاہوری، ابو محمّد چراغدین ۵۱۳
لائق، محمود علی میر ۲۴۷، ۲۵۲
لچھمن ترائن ۵۳۷
لطف علی باقر ۳۹۲
لطف علی، مرزا ۲۸۷
لطیف الدّین احمد اکبر آبادی ۲۳۹
لطف اللہ ۴۴
لطف اللہ صافی، آیۃ اللہ ۴۹۸
لقاء علی حیدری، مولانا ۴۳
لمعہ، نوازش علی سیّد ۵۳۳
لوط (ع)، حضرت ۸۶
لوط بن یحیی ۵۳۸
لونی ای بش، ڈاکٹر ۳۹۵
لیکھرام، پنڈت ۴۷
لیونارڈ وائس ۳۳۹

م

ماجد علی ماجد ۲۴۲
مارک پلوک ۴۹۹
ماشاء اللہ خان ۲۳۶
مالک اشتر (رض) ۹۹، ۱۰۰، ۵۱۴
مامون الرشید ۷۸
مائل ملیح آبادی ۴۰۲
مبارز الدّین رفعت ۲۹۷
مبارک علی موسوی ۵۲۰

مبشر حسن ، ڈاکٹر ۴۹۹
متقی حسین سیّد ۳۹۵
مجاور حسین سیّد ۹
مجاور حسین حسینی ، ڈاکٹر سیّد ۳۷ ، ۴۰۰
مجاهد حسین ، ڈاکٹر ۳۴۴
مجاہد کاظمی ۳۳۳
مجتبی لاری ، حجة الاسلام سیّد ۱۲۴ ، ۱۲۵ ، ۱۴۸ ، ۳۷۷ ، ۴۹۰
مجتبی حسن کامونپوری ۳۷۵
مجتبی حسین ۱۴۱ ، ۲۳۲ ، ۳۳۰ ، ۳۴۵
مجتبی حسین عامر موسوی ۲۲۴ ، ۲۶۹
مجدّد الف ثانی ، احمد سرهندی ۳۶۵
مجلسی ، علامه محمّد باقر ۷۵ ، ۷۸ ، ۷۹ ، ۸۱ ، ۸۵ ، ۱۰۵ ، ۱۱۲ ، ۱۲۸ ، ۱۴۰ ، ۱۴۱ ، ۱۵۲ ، ۱۵۳ ، ۱۶۲ ، ۳۶۰ ، ۳۹۶ ، ۴۵۱ ، ۴۵۴
محبت خان محبت ، نواب ۲۹۷
محب حسین کاظمی ، مولانا (۱۰۵)
محبوب علی میر ۳۶۳
محتشم کاشی ، ملاّ ۱۹۵
محدث دهلوی ، شیخ عبدالحق ۳۶۵
محسن الاسطوانی ۵۱۵
محسن الحسینی الشامی ۱۵۶
محسن امین عاملی ، علاّمه ۱۵۷ ، ۱۵۸
محسن الحکیم ، آیة الله ۴۴۵ ، ۴۸۳
محسن ترمذی ۴۲۹
محسن زیدی ۲۲۸ ، ۴۷۴
محسن نقوی ۲۲۲ ، ۴۸۱
محسن رضا زیدی ، سیّد ۲۶۰
محسن عباس بخاری ، سیّد ۵۴
محسن علی ، مولانا راجه ۶۰ ، ۱۴۴
محسن علی سبزواری ، مولانا سیّد ۱۲۳ ، ۱۷۳ ، ۴۹۷
محسن علی کهرانه (۶۷)
محسن علی نجفی ، شیخ ۱۱۳ ، ۴۶۳ ، ۴۶۴
محسن قرائتی ، آقا ۵۰ ، ۱۷۶
محسن نواب سیّد ، مولانا ۴ ، ۱۰۴ ، ۱۷۱ ، (۱۸۳) ، ۳۹۶
محشر عابدی ، ڈاکٹر ۴۳۵ ، ۴۹۷
محشر لکهنوی ، کاظم حسین میرزا ۲۲ ، ۳۹ ، ۱۰۴ ، ۱۸۵ ، ۱۹۵ ، ۱۹۹ ، ۲۰۴ ، ۵۰۱
محشر ، معصوم علی ۳۹۷
محشر نقوی ۳۴۹
محمّد (صلی الله علیه و آله وسلم) ، حضرت ۱۰ ، ۱۸ ، ۴۴ ، ۴۶ ، ۵۶ ، ۵۸ ، ۵۹ ، ۶۸ ، ۷۴ ، ۸۱ ، ۸۳ ، ۸۶ ، ۸۸ ، ۱۱۰ ، ۱۲۸ ، ۱۳۹ ، ۱۴۵ ، ۱۴۶ ، ۱۴۹ ، ۱۵۱ ، ۱۵۸ ، ۱۶۰ ، ۱۶۳ ، ۱۶۴ ، ۱۶۷ ، ۱۶۸ ، ۱۶۹ ، ۱۷۰ ، ۱۷۲ ، ۱۸۹ ، ۱۹۹ ، ۲۰۱ ،

۲۰۳، ۲۱۴، ۲۱۵ ، ۲۱۶، ۲۲۴،
۲۴۰ ، ۲۶۰، ۲۷۲ ، ۲۷۵، ۲۸۴،
۲۸۷، ۲۹۱ ، ۲۹۲، ۲۹۵، ۳۰۰،
۴۰۵ ، ۴۹۰، ۵۰۴، ۵۱۷
محمّد ابراهیم ذوق ۲۸۲
محمّد ابن الحسن ۲۵۸
محمّد آصف برخیا بوترابی ۴۶۹
محمّد آصف محسنی قندهاری ۴۶۳
محمّد ابن اسماعیل بخاری ۸۰
محمّد بن نجم العلماء ۱۵۶
محمّد ابن الحسن الحر العاملی ، شیخ ۶۹
محمّد ، مولانا سیّد ابن سلطان العلماء
۱۶۴، ۲۵۲، ۳۸۱
محمّد دهلوی ، سیّد ۹، ۲۲
محمّد دهلوی ، مهندس ۱۰
محمّد رضوی ، مولانا سیّد ۳۹
محمّدی ری شهری ۱۶۵، ۵۰۹
محمّد سید ، مولانا ۴۱، ۹۸، ۱۰۴
محمّد نقوی ۲۳
محمّد ابراهیم ، پیر ۱۰۷
محمّد ابراهیم ذوق ، شیخ ۲۱۴
محمّد ابراهیم سید ، مولانا ۲۱، ۲۷،
۴۴، ۸۶، ۱۱۰
محمّد ابراهیم زیدی ۲۹۶
محمّد ابراهیم موسوی حائری ، آیت الله
۱۰
محمّد ابراهیم حسین ، حاجی ۲۳
محمّد ابراهیم حسین ، مولانا خواجه ۶۹
محمّد ابوتراب تراب سونی پتی ، سیّد
۱۹۹
محمّد احسن ۱۲۳، ۵۲۹
محمّد احسن زیدی ، سیّد ۵۰، ۴۶۵
محمّد احسن مرزا شرر مشهدی ۵۱۰
محمّد احفاد ، سیّد ۱۸۸
محمّد احمد رضا خان بریلوی ، مولانا
۱۶۴، ۱۶۵
محمّد اختر نگینوی ، سیّد ۲۷۲
محمّد اسحاق ، حکیم ۱۹۳
محمّد اسحاق نجفی ، شیخ ۴، ۷۸، ۳۶۸
محمّد اسلم جیراجپوری ، مولانا ۳۸۰
محمّد اسماعیل خان ، نواب ۲۳۲
محمّد اسماعیل دیوبندی ، مولانا ۱۰،
۱۰۷ ، ۱۶۰، ۱۸۱، ۴۰۶، ۴۲۷،
۴۹۸، ۵۱۵، ۵۰۳، ۵۱۹
محمّد اسماعیل رضوی ۳۷۲
محمّد اسماعیل مرزا ۲۷۳
محمّد اشرف ، آغا ۳۸۵، ۳۸۷، ۳۹۰،
۴۱۴
محمّد اشرف علی النفیس ابن مولانا نجف
علی بدایونی ، مولانا ۱۶۶
محمّد اصغر ، مولانا سیّد ۱۷۱، ۲۰۲
محمّد اصغر یزدانی ، مولانا (۱۴۸)
محمّد اطهر ۳۶۱
محمّد اعجاز حسن صدیقی ، مولانا ۸ ،

۳۸، ۳۹، ۴۹، ۵۵، ۵۸، ۶۱،
۹۹، (۱۲۸)، ۱۲۹، ۱۵۳، ۱۵۴،
۱۵۵، ۱۷۷، ۳۸۹
محمّد اعجاز حسن محمّدی، مولانا
۴۳۱، ۴۵۸
محمّد اعجاز، مولانا ۱۲۹
محمّد افضل حیدری، مولانا ۴۶
محمّد افضل، سیّد ۴۵۳
محمّد اکبر سیتاپوری، سیّد ۱۷۰
محمّد اکبر حسین ۱۱۳
محمّد اکرم ردولوی، مولانا ۴۲۶
محمّد الیگزنڈر رسل ۳۸۲
محمّد امام علی خان بن راجہ محمّد کاظم
حسین خان ۱۶۵
محمّد امیر، سیّد ۶۱
محمّد امیر حیدر خان، مہا راجکمار
(۴۵۸)
محمّد امیر خان، راجہ ۵۲۵
محمّد امین شاہ آبادی، مولانا ۶۸
محمّد امین شیرازی، مولانا سیّد ۴۵۹
محمّد امین گوپالپوری، مولانا ۱۱۱
محمّد انوار حسین سہسوانی، مولانا
۲۹۱
محمّد انور کاظمی، سیّد ۴۹۷
محمّد انور، مولانا سیّد ۱۳۷
محمّد انور حسین، سیّد ۱۹۴
محمّد اولاد حسین حاتم، سیّد ۲۸۲
محمّد اویس نقوی ۳۹۱، ۳۸۴
محمّد ایوب بشوی، مولانا ۴۹۳، ۵۰۷
محمّد باقر، آغا ۳۸۸، (۳۸۹)، ۴۶۱
محمّد باقر، سیّد ۵۴، ۱۲۳
محمّد باقر الجوارسی، مولانا ۱۰۴
محمّد باقر الصدر، آیۃ اللہ ۲۹، ۳۲،
۱۴۲، ۳۷۲، ۴۲۹، ۴۶۳، ۵۲۱
محمّد باقر انصاری ۵۳۸
محمّد باقر دهلوی، مولانا ۵، ۶، ۱۵۵،
۴۳۸
محمّد باقر سیّد، مولانا ۴، ۲۲، ۳۷،
۱۰۷، ۱۵۰، ۱۵۸، (۱۵۹)، ۲۹۲
محمّد باقر، شیخ ۵۰۸
محمّد باقر لکھنوی، حکیم مرزا ۲۳۸
محمّد باقر موسوی خراسانی، سیّد ۲۴۶
محمّد باقر موسوی کشمیری بڈگامی،
مولانا سیّد ۴۸۵
محمّد باقر موسوی همدانی ۱۶۲، ۵۰۸
محمّد باقر، مولانا، بن محمّد بن علی
۱۶۴، ۴۴۱، ۴۴۸
محمّد باقر نقوی، مولانا (۷۶)، ۱۵۷،
۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۹
محمّد باقر علی خان مشتاق، نواب ۲۵۶
محمّد با هنر، ڈاکٹر ۳۰
محمّد بخش، میاں ۵۳۹
محمّد بشارت علی ۱۰۱، ۴۹۰، ۵۱۸
محمّد بشیر انصاری، مولانا ۱۴، ۶۰،

۹۶، ۱۴۷، ۱۷۵، ۴۰۲، ۴۶۵
محمّد بن الحسن طوسی ، شیخ الطائفہ ۱۸۱
محمّد بن عبدالوہاب ۴۴۶
محمّد بن باوہاب ۵۴۰
محمّد بن نجم العلماء ، مولانا سیّد ۴۲۲
محمّد بقا ، حافظ ۸۹
محمّد بہادر یاور خیرآبادی ، مولانا مرزا ۲۷۵
محمّد تقی بن حسین ، مولانا سیّد ۳۸۲
محمّد تقی حسینی جلالی ۵۲۷
محمّد تقی خان ہوس ، میرزا ۲۷۱
محمّد تقی ساحر شاہ آبادی ، مولانا ۱۹۱
محمّد تقی سیّد ۳۱۹ ، ۳۵۹ ، ۳۶۰، ۴۳۳ ، ۴۹۱، ۵۰۱
محمّد تقی سونی پتی ، مولانا حکیم سیّد ۱۷۰، ۲۴۸
محمّد تقی سیّد ، مولانا ۱ ، ۱۰ ، ۱۱ ، ۱۲ ، ۴۸ ، ۵۱ ، ۷۳ ، ۱۰۳ ، ۱۱۷، ۴۴۶ ، ۴۵۵ ، (۴۶۴) ، (۴۶۵)
محمّد تقی علی عابدی ، ڈاکٹر ۵۳۳
محمّد تقی لکھنوی ، مولانا سیّد ۴۵۲
محمّد تقی نقوی، مولانا ۱ ، ۵۶، (۳۸۵)، ۴۶۴ ، ۴۸۳
محمّد تقی عرف مجّن صاحب، حکیم سیّد ۸۳
محمّد تنکابنی ، میرزا ۷۲
محمّد تیجانی سماوی ، علاّمہ ڈاکٹر ۴۸۹ ، ۵۱۴
محمّد ثقلین کاظمی ، مولانا ۷۷
محمّد جان شاد ، شیخ ۲۸۴ ، ۲۹۲
محمّد جعفر الزمان ، سیّد ۱۸۷
محمّد جعفر امید ، مولانا سیّد ۲۲۴
محمّد جعفر حاجی نذر علی دیوجی ۱۸۸
محمّد جعفر زیدی ، مولانا ۴۷ ، ۵۵، ۱۴۱ ، ۴۵۳
محمّد جعفر شریف دیوجی ۴۵۴
محمّد جعفر شمس آبادی ۴۰۷
محمّد جعفر کشمیری ، مولانا میرزا ۴۲۳
محمّد جعفر لکھنوی ، میرزا ۸۱، ۴۸۴
محمّد جعفر ، میرزا ۴ ، ۷۸
محمّد جعفر علی ۴۵۳
محمّد جعفر قدسی ۵۳۰
محمّد جعفر ، مولانا ۵۰۶
محمّد جعفری ۲۹۳
محمّد جلال الدّین طباطبائی زواری ۳۹۹
محمّد جمیل الرحمن ، مفتی ۴۹۳
محمّد جواد تبریزی ، آیت اللہ سیّد ۱۲۱
محمّد جواد سہلانی ۳۶۷
محمّد جواد مغنیہ ، شیخ ۱۲۱ ، ۵۱۰
محمّد جواد ، مولانا سیّد ۴۳۱
محمّد چراغ علی ، مولانا سیّد ۱۵۰
محمّد حافظ نجفی بلتستانی ، شیخ

۲۰، ۱۴۶، ۴۰۳، ۴۵۵
محمّد حبیب الثقلین نقوی ، ڈاکٹر (۷۸)
محمّد حسن ۹۶
محمّد حسن عرف میر بدلو ۵۲۳
محمّد حسن امروهی ۱۷۷
محمّد حسن بلگرامی ۵۳۰
محمّد حسن ترابی ۷۰
محمّد حسن جعفری ۱۵۷
محمّد حسن ، حکیم ۱۸۸
محمّد حسن ، خلیفه سیّد ۶۹، ۳۹۴
محمّد حسن ، مولانا ۱۲۹
محمّد حسن ، مولانا حافظ ۱۵۹
محمّد حسن رضوی ، ڈاکٹر ۵۱۱
محمّد حسن عسکری ۴۸۰
محمّد حسن نجفی (۱۶۶)، ۳۹۳
محمّد حسن نجفی ، شیخ ، ابن شیخ ابوالقاسم کاشانی ۴۳۱
محمّد حسنین ، سابقی ، مولانا ۲۴، ۱۲۲، ۱۴۵، ۱۷۳، ۱۷۶، (۴۳۰)، ۵۳۴
محمّد حسنین ، سیّد ۳۰۷، ۴۱۰
محمّد حسین آل کاشف الغطاء ، شیخ ۱۲۵، ۱۵۱
محمّد حسین ۲۹
محمّد حسین اغلب موهانی، مولانا ۳۷۰، ۴۰۹
محمّد حسین المظفری ، حجة الاسلام ۵۱۹
محمّد حسین بلگرامی ، سیّد ۴۰۹
محمّد حسین تجلی ، میر ۲۲۰
محمّد حسین جاه ۳۵۱
محمّد حسین جعفری ، سیّد ۳۱۷
محمّد حسین خان حسین بلتستانی ۱۸۶
محمّد حسین جعفری ، سیّد ۳۱۹، ۳۲۰، ۵۲۶
محمّد حسین خان شاهجهانپوری ۵۲۴
محمّد حسین ، خلیفه سیّد ۴۱۷
محمّد حسین دہلوی ، مولانا سیّد ۴۵
محمّد حسین زیدی برستی ۵۲۵
محمّد حسین سیّد ، مولانا ۴۱۰
محمّد حسین سیّد ۷۵، ۷۶، ۱۶۳
محمّد حسین ، سیّد (ابن سیّد حسن) ۱۴۶
محمّد حسین طباطبائی ، آیت الله سیّد ۵۷، ۱۳۷
محمّد حسین طباطبائی ، میر ۳۶۲
محمّد حسین عطا ، میر ۳۵۷
محمّد حسین فروغ ، میرزا ۱۶۲، ۴۳۷
محمّد حسین قمر ۵۲۹
محمّد حسین لکهنوی ، میر ۴۱۱، ۵۲۶
محمّد حسین مرزا ۴۴۴
محمّد حسین محقق هندی ، مولانا سیّد ۳۷، ۱۶۴
محمّد حسین ، مولانا ۵۷، ۶۵، ۱۲۱، ۲۳۶، ۳۸۶، ۵۰۰، ۵۱۱، ۵۲۲

محمّد حسین نجفی دولت آبادی آیة اللّٰہ ۴۹۵
محمّد حسین نوگانوی ، مولانا ۱۷۰، ۴۵۷
محمّد حسین اکبر (۹۴)، (۳۸۹)
محمّد حسین رضوی ، مولانا سیّد ۱۰
محمّد حسین قلی خان ۵
محمّد حسین کلیم ۲۸۰
محمّد حسین کوثر کانپوری ، نواب سیّد ۷۳
محمّد حسین ہیکل ۴۸۹
محمّد حیدر گردیزی ۲۲۵
محمّد حیدر ، مولانا ۴۲
محمّد حیدر میرزا ۷۷
محمّد خادمی شیرازی ۵۲۶
محمّد خان ، مولانا ۲۹۶
محمّد خالد فاروقی (۱۰۳)
محمّد خالصی ، شیخ ۱۳۳، ۴۱۶
محمّد داود ، مولانا سیّد ۷۴، ۱۳۰، ۱۸۹، ۵۲۲
محمّد راشد علی جعفری ضیاء ۱۶۶
محمّد رشید ترابی ، علاّمہ ۵۲۴
محمّد رضا اصفہانی ، شیخ ۱۲۱
محمّد رضا الہ آبادی ۴۳۹
محمّد رضا الحکیم ۵۱۴
محمّد رضا رضوی ، سیّد محمّد ۱۵۹، ۳۷۶، ۴۱۶، ۴۲۸
محمّد رضا زیدی عرف اللّٰہ بندہ ، سیّد ۲۳۱
محمّد رضا سریاوی ، سیّد ۱۵۱
محمّد رضا طبسی ۱۸۳
محمّد رضا کاظمی ۴۸۱
محمّد رضا غفاری ۵۲۹
محمّد رضا لاہرپوری ، مولانا ۵
محمّد رضا گلپائیگانی، آیة اللّٰہ سیّد۵۱۵
محمّد رضا لکھنوی ، مولانا ۴۵۳، ۴۵۴
محمّد رضا مظفر ، علاّمہ شیخ ، ۱۵۹، ۱۶۱، ۱۷۶
محمّد رضا نقوی، نصیرآبادی۴۲۱، ۴۸۶
محمّد رضا حسین خان ، مولانا ۱۳۰
محمّد رضی زنگی پوری ، مولانا ۹، ۱۰، ۷۶، ۱۴۳، ۱۴۸، ۱۶۸، ۱۸۲، ۳۶۵، ۴۰۳، ۴۰۷، ۴۱۷، ۴۲۹، ۴۶۴، ۵۲۱
محمّد رضی بہادر ، مولانا ۴۳۸
محمّد رضی، علاّمہ سیّد ۲۰، ۵۶، ۳۸۱
محمّد رفیع ، مولانا ۲۳۵
محمّد رفیع رضوی ۵۱۳
محمّد رفیع رضوی موہانی ۴۳۴
محمّد رفیع سودا ، مرزا ۲۱۴
محمّد رفیق شاہ ایڈووکیٹ ۹۳
محمّد زاہد حسین ، مولانا سیّد ۱۵۱، ۳۹۱
محمّد زکی سیّد ۲۳

محمّد سبطین ، سیّد ۵۱ ، ۲۲۱ ، ۳۱۳ ، ۴۹۰ ، ۴۴۹ ، ۴۹۱ ، ۵۰۷ ، ۵۱۵
محمّد سبطینؔ ، مولانا حافظ سیّد ۳۷۴
محمّد سبطینؔ سرسوی ، مولانا ۲۶ ، ۵۶ ، ۱۳۷ ، ۱۵۰ ، ۱۶۷ ، ۱۷۷ ، ۳۶۰ ، ۳۷۷ ، ۴۱۹
محمّد سبطینؔ نوگانوی ۳۱۵
محمّد سجاد ، مرزا ۳۸۲ ، ۳۸۶
محمّد سجاد اکبر آبادی ، میر ۲۸۳
محمّد سجاد علی خان ۵۱۴
محمّد سجاد مرزا بیگ ۴۸۹ ، ۴۹۳
محمّد سعید ، مولانا ۳۷ ، ۵۱۸
محمّد سلطان میرزا ، آغا ۱۰۸ ، ۳۷۴ ، ۳۷۶
محمّد سیّد ، پروفیسر ۲۴۵
محمّد شاد زید پوری ، سیّد ۱۸۸ ، ۲۷۲
محمّد شاد ، سیّد ۲۷۳
محمّد شاہ عالم ، میرزا ۳۷
محمّد شجاع الدّین ، حکیم ۱۹۳
محمّد شریعت ، آقای شیخ ۶۶
محمّد شریف ایم اے ، شیخ ۳۷۵
محمّد شریف ، راجہ ۴۸۳
محمّد شریف ، مولانا ملک ۱۲ ، (۷۰) ، ۸۰ ، ۸۸ ، (۹۲) ، (۹۳)
محمّد شفاء نجفی ، شیخ ۳ ، ۵۰
محمّد شفیع ۳۵۴
محمّد شفیع الحسنین ، مولانا ۱۳۸
محمّد شفیع سیّد ۴۷۰
محمّد شفیق جعفری ، سیّد ۴۵۴
محمّد شیرازی ، آیت اللہ سیّد ۱۲۶ ، ۳۶۷ ، ۳۶۸ ، ۳۷۷ ، ۳۸۳ ، ۴۹۹
محمّد صادق الصدر ، سیّد ۱۵۷
محمّد صادق انصاری ۵۳۸
محمّد صادق حیدری ۵۰۱ ، (۵۱۴)
محمّد صادق ، ڈاکٹر ۲۴۵
محمّد صادق عریضی ، مولانا ۱۱۴
محمّد صادق ، علامہ ۴ ، ۱۴۷
محمّد صادق ، مولانا سیّد ۵۴ ، (۹۶) ، (۹۷) ، ۳۶۶ ، ۴۴۷ ، ۵۱۸
محمّد صادق موسوی ۴۶
محمّد صادق بن سیّد محمّد حسین
محمّد صبغة اللہ ارشد امروہی ۲۴۰
محمّد صدیق اہل حدیث ، مولانا ۳۶
محمّد صدیق ، شیخ ۱۷۱ ، ۴۲۷
محمّد صفدر خان ۱۹۶
محمّد صفدر علی خان رامپوری ۲۹۸
محمّد ضامن علی نقوی ۲۶۳
محمّد ضامن کنتوری ، مولانا سیّد ۲۵۵
محمّد صابر ۹۰ ، ۱۸۱ ، ۲۱۴
محمّد طہ عرب ۱۱۱
محمّد طہ نجفی ،آیت اللہ شیخ ۶۵ ، ۳۸۱
محمّد ظریف ، پروفیسر ۳۷۰
محمّد ظہیر الدّین خان بہادر ۱۰۹

محمّد عابد شبر ، مولانا ۶۶
محمّد عابدی ، سیّد ۴۸۴، ۴۸۵، ۵۱۰
محمّد عادل رضوی ، مولانا ۸۹، ۱۷۱، ۱۸۹
محمّد عارف سیّد ، مولانا ۲۴، ۱۱۳، ۱۶۲، ۱۶۷
محمّد عالم المشهدی ، مرزا ۳۱۷
محمّد عالم عریضی ۷۵، ۸۹، ۱۰۶
محمّد عبادت نقوی امروہی ، مولانا سیّد ۱۶۳
محمّد عباس ۹۷
محمّد عباس قمر زیدی ، مولانا سیّد ۱۱۱، ۴۵۶
محمّد عباس کاظمی ، بلتستانی ۳۹۱
محمّد عباس ، مفتی میر ۹۰، ۱۱۳، ۱۳۴، ۱۳۶، ۱۳۹، ۱۷۵، ۱۷۹، ۱۸۳، ۲۰۴، ۲۵۳، ۳۹۴، ۴۶۷
محمّد عباس ، مولانا سیّد ۴۳
محمّد عباس حسین ہوش ، میرزا (۱۶۹)
محمّد عباس رفعت ۵۲۴
محمّد عباس طالب صفوی ۱۱۰
محمّد عبداللہ شاہ کاظمی ، سیّد ۴۰۳
محمّد عبدالرؤف عشرت ، خواجہ ۲۷۷
محمّد عبدالشکور دین پوری ، مولانا ۳۶
محمّد عزیز الحسن ، مولانا ۳۱، ۶۱، ۱۵۳
محمّد عسکری ، مولانا سیّد ۶۶
محمّد عسکری لکھنوی ، مرزا ۱۱۸، ۲۳۵، ۳۴۵، ۴۲۵، ۴۳۶، ۴۸۴
محمّد عسکری ، سیّد ۳۳، ۳۶۹
محمّد عسکری قزلباش ، مولانا آغا ۲۸۲
محمّد عظیم ، میر ۲۸۳
محمّد علی ۶۳
محمّد علی الحسینی بلتستانی ، سیّد (۸۷)
محمّد علی پاروی ۱۰۵
محمّد علی توحیدی ۴۸۹
محمّد علی خان میکش ، میر ۴۲۲
محمّد علی خان ، نواب ۲، ۴۷، ۵۵، ۵۹، ۴۵۲، ۴۵۹
محمّد علی داعی الاسلام ، سیّد ۴۶۱
محمّد علی ردولوی ۴۱۶
محمّد علی رشتی نجفی ، آیت اللہ ۶۵
محمّد علی زیدی ۳۳۲
محمّد علی سیّد ۴۰۱، ۵۳۴
محمّد علی شاہ دیپالپوری (۸۹)
محمّد علی شہرستانی ، سیّد ۳۶۸
محمّد علی شیخ ، مولانا ۲۱
محمّد علی صغیر ۲۳
محمّد علی طبسی ، علامہ ۲، ۹، ۱۰، ۱۴۱
محمّد علی ، علامہ ۹۱
محمّد غلام جبّار علی پوری ۵۳۴

محمّد علی فاضل ۱۸۲
محمّد علی فائق ۵۱۲
محمّد علی اکبر بن حکیم سیّد الہام علی (۱۸۱)
محمّد علی حسن شمس ۲۰۵، ۲۴۶، ۴۵۳
محمّد علی فیض آبادی ، حکیم سیّد (۱۸۱)
محمّد علی مداح ۱۳۵، ۱۴۳، ۱۵۵، ۱۵۹
محمّد علی موسوی ، نواب ۲۳۶
محمّد علی ، مولوی لاہوری ۴۴
محمّد علی میر ۳۱۹
محمّد علی میرزا ۹۰
محمّد علی میکش ، میر ۳۳۲
محمّد عمر ۴۰۲
محمّد غضنفر علی خان ، علاّمہ سیّد ۲۷۹
محمّد غضنفر کاظمی نگینوی،سیّد محمّد ۲۷۲
محمّد غلام جبار، مولانا سیّد ۲۰۵، ۵۲۰
محمّد فاضل موحدی لنکرانی ، آیۃ اللہ ۵۵، ۴۸۳
محمّد فضل حق ۳، ۴۳، (۱۳۷)، ۳۶۶، ۳۷۴، ۵۱۸
محمّد قادری ۳۴۷
محمّد قاسم سیّد ، مولانا ۱۲۲
محمّد قطب الدّین ۱۶۱
محمّد قُلی قطب شاہ معانی ۲۵۶، ۲۹۷
محمّد قوام الدّین قمی ۱۰۵
محمّد کاظم بن نجم العلماء ۳۹۶
محمّد کاظم خراسانی ، آیت اللہ شیخ ۶۸
محمّد کاظم ، سیّد ۲۵۶
محمّد کاظم طباطبائی، آیت اللہ سیّد ۶۵، ۱۱۱
محمّد کاظم حسین ، حافظ ۲۳
محمّد کامل ، مرزا ۴۵
محمّد کریم عالم ۲۰۹
محمّد لائق حسین قوی امروہی، سیّد ۶۲
محمّد لطیف انصاری ، مولانا خواجہ ۱۲، ۵۴، ۵۶، ۱۰۲، ۴۶۵
محمّد لطیف زنگی پوری ، مولانا سیّد ۵۰۴
محمّد لطیف نجفی ۱۸۲
محمّد ماہ عالم ، مولانا ۴۹۴
محمّد مجتبی نوگانوی ، مولانا سیّد ۳۴، ۳۱۵، ۳۵۹، ۴۴۱، ۳۸۶، ۵۰۲، ۵۱۰
محمّد محسن اجتہادی ۱۰۵
محمّد محسن ، حکیم سیّد ۱۸۹
محمّد محسن زنگی پوری ۲
محمّد محسن کاکوروی ، مولوی ۲۱۴
محمّد محسن ، مولانا سیّد ۴۹۶
محمّد محسن متین پٹیالوی ، خلیفہ سیّد

۱۹۷
محمّد محسن تقوی ۳۷۲
محمّد محکم الدّین (۱۳۶)
محمّد محمود اکبر آبادی ، سیّد ۴۶۱
محمّد مرتضی تقوی اجتهادی، سیّد ۴۸۹
محمّد مرتضی جونپوری ، مولانا ۴۹، ۱۲۹، ۱۴۶، ۱۶۵، ۳۶۹، ۳۸۷، ۳۹۵، ۳۹۷، ۴۰۷، ۴۱۸، ۴۳۵، ۵۲۳
محمّد مرتضی ، سیّد (۴۵۸)، ۵۱۲، ۵۱۲، ۳۸۲
محمّد مرتضی نونهروی ، مولانا ۴۵۶
محمّد مرزا ، سیّد ۴۹۷
محمّد مستحسن زیدی ۲۱۹، ۴۶۴
محمّد مشکواة ، آقا ۷۱
محمّد مصحفی ، سیّد ۴۳، ۳۶۸
محمّد مصطفی جوهر، مولانا ۶۶، ۱۲۶، ۱۴۴، ۴۰۵
محمّد مصطفی خان شیفته ، نواب ۴۲۰
محمّد مظفر علی خان جانسٹھی ، سیّد ۸۷
محمّد موسی ۴۸۸
محمّد موسی امرتسری ، حکیم ۵۳۶
محمّد موسی رضوی ، سیّد ۴۸۶، (۵۰۳)
محمّد مهدی ، سیّد ۱۴۶
محمّد مهدی بلتستانی ۴۴۸
محمّد مهدی تاج لنگرودی ۸۶
محمّد مهدی زنگی پوری ، مولانا ۴۵۸
محمّد مهدی سامانوی ۳۱۷
محمّد مهدی طاهر ، سیّد ۱۶۰، ۱۷۴
محمّد مهدی ، مرزا ۳۱، ۵۹، ۱۴۹
محمّد مهدی ، مولانا (۹۱)، ۱۵۶، ۵۰۰
محمّد مهدی علی خان قبول ۳۰۲
محمّد مهدی کمال ، حکیم سیّد ۲۷۱، ۳۰۳
محمّد ناظر حسین ناظم ، سیّد ۲۸۲
محمّد نبی ولد قدم علی ۳۷۳
محمّد نجفی ، علاّمه شیخ ۳۷۳
محمّد نصرت ۲۹۰
محمّد نصیر عبقاتی ، مولانا سیّد ۴۰۵
محمّد نوح شهیر مچهلی شهری ، مولانا سیّد ۲۷۷
محمّد نور بخش ، شاه سیّد ۴۸۵
محمّد وزیر ۲۵۳، ۳۰۱
محمّد وصی خان ۱۰۳، ۱۸۸، ۲۱۲، ۳۹۷، ۴۱۲، ۴۸۹، ۵۰۷
محمّد وصی خان وصف ۱۹۸
محمّد وصی سیّد ، مولانا ۳۶۶، ۳۸۳
محمّد هادی سیّد ، مولانا ۲۲، ۱۰۴، ۱۵۴، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۹۲، ۳۱۵، ۵۰۸
محمّد هادی عزیز لکهنوی ، مرزا ۳۰۰، ۵۰۴

محمّد ہادی ، مولانا مرزا (۵۰۸)
محمّد ہارون زنگی پوری ، مولانا سیّد
۱ ، ۲۰ ، ۳۲ ، ۳۳ ، ۴۸ ، ۱۲۹ ،
۱۴۴ ، ۱۴۹ ، ۳۶۸ ، ۳۷۱ ، ۳۷۴ ،
۳۸۰ ، ۴۲۰ ، ۴۴۸ ، ۴۵۲ ، ۵۲۳
محمّد ہدایت علی خان نجفی ۲۹۰
محمّد ہریز علی ، مرزا ۲۹۰
محمّد یعقوب ، مولانا ۵۰۳
محمّد یوسف علی خان ۲۹۰
محمود احمد عباسی ۳۳ ، ۴۷۰
محمود حسن قیصر امروھی ، سیّد ۳۸۴ ،
۴۲۰ ، ۴۲۸
محمود حسین ۵۱ ، ۳۱۱ ، ۳۷۹
محمود حسین سیّد ۴۲۹
محمود حسین میر ۳۵۵
محمود رامپار ، ڈاکٹر ۳۵
محمود شلتوت مصری ، مفتی ۵۱۵
محمود شیرانی ، حافظ ۴۰۹
محمود علی لائق ، مولانا ۱۶۲ ، ۴۴۴
محمود گیلانی ، سیّد ۴۹۱ ، ۴۹۲ ،
۵۰۹ ، ۵۱۹
محمود نقوی ، ڈاکٹر سیّد ۴۹۸
محی الدّین کاظم ، مولانا ۱۲۰
مختار ثقفی ، حضرت ۵۱۲
مختار جعفری ۲۶۰
مختار حسین ، آغا ۳۸۰
مختار علی مدرس ۱۸۰
مختار علی نقوی ۴۲۱
مخمور اکبر آبادی ، محمّد محمود رضوی
۲۲۹ ، ۳۴۲ ، ۳۴۷ ، ۳۵۴ ، ۳۵۷ ،
۴۱۷ ، ۴۷۹ ، ۵۲۸
م ۔ ذبیحی ۹۳
مرتضی جعفری ، سیّد ۲۱۴ ، ۳۶۸
مرتضی سیّد ، علم الهدی ۱۰۹
مرتضی حسین ۴۹۹
مرتضی حسین ، آیت اللہ سیّد ۷۹
مرتضی حسین بلگرامی ۳۴۴
مرتضی سیّد ۳۴۳
مرتضی حسین ، حکیم ۵۳ ، ۱۷۴
مرتضی حسین فاضل ، مولانا سیّد ۲ ،
۱۴ ، ۲۱ ، ۳۶ ، ۵۲ ، ۵۸ ، ۶۵ ، ۶۸ ،
۷۱ ، ۷۲ ، ۸۴ ، (۹۶) ، (۹۷) ،
(۱۰۱) ، ۱۰۳ ، ۱۲۶ ، ۱۶۶ ، ۱۸۹ ،
۲۶۲ ، ۲۶۷ ، ۲۶۸ ، ۲۶۹ ، ۲۷۲ ،
۲۸۴ ، ۳۸۶ ، ۴۰۳ ، ۴۲۶ ، ۴۲۹ ،
۴۴۷ ، ۴۵۱ ، ۴۵۲ ، ۴۵۹ ، ۵۲۰ ،
۵۲۱ ، ۵۲۴
مرتضی حسین موسوی ۲۳۷
مرتضی حسینی فیروز آبادی
مرتضی رضوی ، سیّد ۴۳۶ ، ۴۹۵
مرتضی عسکری عراقی ۷۶
مرتضی علی مرزا ۴۵۵
مرزا خان داغ ، نواب ۲۱۴
مرزا دبیر ، سلامت علی ۲ ، ۲۱۰ ، ۲۷۰ ،

۴۷۳ ، ۴۷۸ ، ۴۷۴ ، ۵۱۲
مرغوب احمد ، سیّد ۵۰
مرغوب نقوی ، علی اطہر ۲۴ ، ۲۳۰
مرید عباس یزدانی ۵۳۶
مریم علیہا السّلام ۱۳ ، ۷۴ ، ۲۱۶
مزمل حسین ، مولانا مفتی ۱۶۸ ، ۴۹۳
مستجاب احمد انصاری ۵۲۷
مسرور حسین ، مولانا سیّد ۳۱
مسعود جاوید ۲۶۲
مسعود الحسن زیدی ۳۵۲
مسعود حسین خان ، ڈاکٹر ۴۱۵ ، ۴۲۱
مسعود رضا خاکی ، ڈاکٹر ۲۰۸ ، ۴۷۹
مسلم بن عقیل ، حضرت ۵۰۴
مسیتا بیگ منتہی ، مرزا ۲۸۸
مسیتا عیش ، مرزا ۴۴۳
مسیح الحسن رضوی ۳۰۸
مسیح الزمان ، ڈاکٹر سیّد ۴۷۱
مشتاق حسین شاہدی ۱۰۹ ، ۴۳۳ ، ۵۰۹
مشرف علی مشرف ۲۱۷
مشفق علی خان ۱۴۱
مشکور حسین یاد ۳۴۱ ، ۳۴۷ ، ۳۴۸ ، ۳۵۶
مشیر فاطمہ ۳۳۵
مصطفی بن سیّد محمّد ہادی ۱۶۲ ، ۴۵۳
مصطفی بیگم بنت سیّد باقر حسین ۱۶۲ ، ۴۵۶
مصطفی حسن رضوی ، سیّد ۳۷۰
مصطفی حیدر عمران ، مولانا ۴۸۴
مصطفی زمانی ۴۱۷
مصطفی زیدی تیغ الہ آبادی ۲۰۶ ، ۲۳۰ ، ۲۳۸ ، ۲۳۹ ، ۲۶۱ ، ۲۶۳ ، ۴۷۴
مصطفی قاسم قزلباش ، آغا ۳۷۷
مصطفی مدنی الزیدی ، سیّد ۱۶۰
مصطفی ملکی ، شیخ ۱۱۰
مصطفی میرزا ۲۹۹ ، ۳۷۲
مصطفی ہمدم فیض آبادی ، سیّد ۴۷۱
مضطر ، اشفاق علی ۴۷۸
مطہری ، آیۃ اللہ شہید ۲۰ ، ۳۱۳ ، ۳۶۹ ، ۳۷۲ و ۴۱۳ ، ۴۳۸ ، ۴۸۶ ، ۴۸۹ ، ۴۹۰ ، ۴۹۶ ، ۵۱۸ ، ۵۲۹
مظاہر حسین امروہی ۴۳۵ ، ۴۷۴ ، ۵۰۱
مظاہر حسین سیّد ۱۰۲ ، ۱۹۰
مظفر حسین تاثیر نقوی ۱۷۶
مظفر حسین طاہر جرولی ، سیّد ۴۷۵
مظفر حسین جونپوری ۳ ، ۸۷
مظفر حسین خان ، مولانا ۲۷۳
مظفر حسین ، مولانا ۱۲۶ ، ۳۸۷ ، ۳۹۵ ، ۴۱۴ ، ۴۴۲ ، ۵۰۳
مظفر حسین رضوی ، سیّد ۳۷۶
مظفر علی خان ۴۸۶
مظفر علی خان جانستھی ، سیّد ۴۴ ، ۲۱۳ ، ۳۸۶ ، ۴۴۹ ، ۴۵۶
مظفر علی سیّد ۳۰۵

مظہر الاسلام ۱۱۱
مظہر الحسنین ریاض حیدری، ڈاکٹر ۴۳۱
مظہر الدّین شیخ ۲۷۴
مظہر حسن، جج ۲۷۶
مظہر حسن سہارنپوری ۱۳۵، ۱۶۷،
۱۷۸، ۲۱۲، ۴۲۲
مظہر حسنین مظہر ۲۷۰
مظہر حسین، مولانا قاضی ۳۶
مظہر علی اظہر، مولانا ۹، ۴۸، ۳۸۹،
۳۹۵، ۵۲۷
مظہر علی صوفی، مولانا ۶۹
معاویہ ۵۰۸
معاویہ ثانی ۱۹۳، ۵۱۷
معظم بیجاپوری ۴۲۱
(مفضل) ۸۷
مفید، شیخ ۱۴۱
مقبول احمد سیّد، مولانا ۲۱، ۲۲، ۳۲،
۳۴، ۴۰، ۴۶، ۸۱، ۱۷۵، ۳۶۱،
۴۰۵، ۴۴۴، ۴۵۰، ۴۵۱
مقبول احمد نوگانوی ۵۰۲، ۵۰۵، ۵۰۹
مقبول حسین، سیّد ۱۴۱
مقداد (رض)، حضرت ۲۰۲
مقرب علی خان جگرانوی، مولانا ۴۴،
(۶۹)، ۱۹۴، ۲۰۴، ۵۱۵
مقصود حسین جعفری ۳۰۰، ۴۸۰
ملازم حسین اصغر ۳۶۱
ملک محمّد جائسی ۳۹۳
ملکہ بیگم قزلباش ۴۰۰
ملکہ غزالہ ۳۹۴
ملکہ وکٹوریہ ۴۷۰
ملاّ رضی ۳۵۴
ملاّ وجہی ۲۴۷، ۲۹۵
ممتاز حسین، حکیم شیخ ۳۸۰
ممتاز حسین نقوی امروہی ۵۲۳
ممتاز علی جعفری ۳۲۰
ممتاز علی عریضی ۴۱۸
منتخب الحق، مولانا ۶۶
منتخب حسین ۵۲۷
منتقم بریلوی، انتقام حسین سیّد ۴۷۸
منصور حلاج ۱۸۸
منصور علی سندیلوی، سیّد ۱۴۵
منصور علی منصور ۲۹۰
منظر رضوی (۴۲۵)
منظر حسین کاظمی، پروفیسر ۳۱۰
منظر حسین نقوی ۳۴۲
منظر رضوی ۴۲۵
منظر عباس نقوی ۲۵۵، ۳۱۶، ۳۴۳
منظور حسین بخاری، مولانا ۱۲۲
منظور حسین، سیّد ۴۰۳
منظور حسین شور، پروفیسر ۴۷۵، ۴۸۰،
منظور حسین قمی ۴۹۶
منظور حسین میر ۲۹۶
منظور حسین نجفی ۴۸۸
منظور حسین نقوی، سیّد ۴۲۶، ۴۵۰،

۴۴۵، ۴۴۷، ۴۵۷
منور علی اله آبادی ۶۵
منیر الدّین ضیاء گورگانی ۵۳۲
منیر شکوه آبادی ۲۴۳، ۳۰۲، ۳۰۳، ۴۷۴ ، ۴۸۰
منیر علی منیر جعفری ، سیّد ۲۲۴، ۳۹۹، ۴۱۴
مودودی ، مولانا ۱۰۷، ۱۰۹
موسی(ع) ، حضرت ۸۶، ۱۹۹، ۲۰۴
موسی الصدر لبنانی ، امام ۴۶۵
موسی حسین ، میر ۳۸۷
موسی کاظم (ع) ، امام ۷۹
موسی بیگ نجفی ۱۶۲
مومن حسین نقوی شعله کراروی ، سیّد ۲۳۹، ۴۸۰
مومن حسین نقوی صفی سید الشعراء ۶۲
مونس حسین ، مولانا ۲۷۳
موهن رائے ، راجه ۴۹۹
مهاتما گاندهی ۵۲۷
مها کوئی کالی داس ۳۳۳
مهدی (ع) ، امام ۳۲، ۵۷، ۱۶۸، ۱۸۶، ۱۹۴، ۴۵۲، ۵۰۶
مهدی اکبر ۳۴۲
مهدی پویا ، حاجی مرزا ۴۹۷
مهدی حسین ، مولانا ۳۹۶
مهدی حسین ناصری ۵۰۲
مهدی رضائی ۵۲۰
مهدی سیّد ۱۱۴
مهدی اکبر زیدی ، سیّد ۲۰۶
مهدی الحسینی ۱۵۹
مهدی جعفر ۳۰۶
مهدی حسن سیّد ۲۴۸
مهدی خان ، مرزا ۴۲۴
مهدی حسن خان ۳۸۱
مهدی حسن خان رفعت ، مرزا ۲۷۶
مهدی حسن شمشیر ، شیخ ۲۹۲
مهدی حسن ماهر ، مولانا سیّد ۲۷۶
مهدی حسن مجروح ، میر ۲۸۷
مهدی حسین سبزواری ۱۷۴
مهدی خان کوکب ، مرزا ۴۱۷
مهدی عباس ۳۶۶
مهدی علی خان ، راجه ۳۰۱
مهدی علی خان زکی، مولانا۲۹۷، ۵۰۰
مهدی قلی خان ، نواب ۵
مهدی میرزا جاوید ، سیّد ۲۵۶
مهدی نظمی ۲۲۲، ۲۲۳
مهدی نقوی ، سیّد ۲۳۲
مهذب لکهنوی میرزا ۲۵۶، ۲۵۹، ۲۶۷، ۳۱۳، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۶
مهربان علی رضوی ، سیّد ۴۸۷، ۴۹۸
مهر علی ۱۰۴
مهر محمّد میانوالوی ، مولانا ۳۶
میر آغا ۳۷۲، ۴۵۳
میر انیس ۲۱۳

میر تقی میر ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۵۲، ۲۹۸، ۳۹۶
میر حسن ۴۰۲
میر حسن شاہ ۳۶۱، ۴۳۱
میر حسین میر ۲۰۲
میر حیدر علی حیدرآبادی ، مولانا ۹۹
میر زیدی ۲۳۲
میر عباس ۳۷۹
میر قاسم علی ۲۱۳
میر قزلباش ۲۵۶
میرن صاحب ، حکیم ۱۵۶
میر نفیس ۲۱۳
میکش غازی پوری ۴۶۷، ۴۷۴

ن

نادر حسین ، مولانا ۵۰۴
نادر علی رعد حیدرآبادی ، میر ۴۳۴
نادر ، کلب حسین خان مرزا ۲۸۵
نادم سیتاپوری ۳۴۳، ۳۴۴
ناز خیرپوری ، علی نواز میر ۲۹۹
نازش حیدری ۵۰۱
ناز کاظمی ۳۲۳
نازل ، اسد حسین ۲۵۹
ناسخ ، امام بخش ۹۱
ناصر ۴۱۰
ناصر الدّین رضوی ، مولانا آغا ۴۰۵
ناصر حسین ۱۰۴، ۳۱۵
ناصر حسین جونپوری ۴۵، ۴۳۵
ناصر حسین خان ۵۱۱
ناصر حسین عابدی ۴۰۶
ناصر حسین سیّد ، مولانا ۳، ۲۲
ناصر حسین زیدی ، مولانا سیّد ۳۹۶، ۳۹۷، ۴۱۵، ۴۷۱
ناصر حسین ، مولانا ۵۲
ناصر حسین فیض آبادی ، مولانا ۱۲۸، ۱۴۸، ۳۷۰
ناصر حسین لکھنوی ، مولانا سیّد ۱۲۷، ۱۶۱، ۱۶۷، ۵۱۶، ۵۱۸
ناصر حسین ناصر ، مولانا ۱۵۷
ناصر حسین نجفی ، مولانا ۱۷۳
ناصر حسین نقوی ، ڈاکٹر سیّد ۱۱
ناصر زیدی ۲۴۱، ۲۶۰
ناصر ، سعادت علی خان ۳۵۳
ناصر علی میر ۴۰۰
ناصر کاظمی ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۳۹، ۲۵۷، ۲۶۰، ۲۶۳، ۲۷۷، ۳۳۱، ۳۴۹، (۳۸۸)، ۴۸۰
ناصر علی زیدی ، سیّد ۳۹۰
ناصر مکارم شیرازی ، آیت اللہ ۱۴، ۱۴۸، ۳۷۴، ۳۸۸، ۴۶۵
ناظر الحسن ہوش ، سیّد ۴۰۹، ۴۳۰
ناظر حسین زیدی ۴۶۲، ۵۲۳
ناظر حسین زنجانی ۳۰و ۳۶۱، ۳۶۲
ناظر حسین نقوی ، سیّد ۵۰۴

ناظم جعفری ۲۲۵ ، ۴۷۰
ناظم علی ، مولانا ۵۰۷
ناظم ، محمّد ناظم حسین ۱۰۱
نائب حسین نقوی ، سیّد ۷۹ ، (۸۰) ، (۹۰) ، (۹۲) ، (۹۷) ، ۱۸۶
ناهید تبسّم رضوی ۲۳۶
نبی بخش ، مولانا ۱۹۷ ، ۳۸۹
نثار احمد زین پوری (۵۲۰)
نثار حسین المعروف به سیّد آقا ، مولانا ۱۳۹
نثار حسین عظیم آبادی ، مولانا سیّد ۱۶۳
نثار علی ، سیّد ۳۳
نثار علی ، مولانا ۴۹۶
نجاشی بادشاه ۱۴۴
نجف علی خان ، مولانا سیّد ۶۷ ، ۳۶۱ ، ۵۲۱
نجفی قوچانی ، سیّد حسن ۳۶۰
نجم آفندی ۲۰۴ ، ۲۲۴ ، ۲۲۵ ، ۲۳۰ ، ۳۹۷ ، ۴۶۹ ، ۵۱۹ ، ۵۳۳
نجم الحسن امروهی ، مولانا سیّد ۱ ، ۴ ، ۱۰۶ ، ۱۲۸ ، ۱۵۴ ، ۱۶۵ ، ۳۱۵
نجم الحسن ، سیّد ۳۰۸ ، ۳۵۳ ، ۴۵۹
نجم الحسن کراروی ۱۴ ، ۴۵ ، ۶۷ ، ۷۳ ، ۱۷۷ ، ۳۸۲ ، ۴۴۸ ، ۴۵۱
نجم الحسن ، مولانا سیّد ۱۸۹
نجم الحسن نثار ۴۱۳
نجم الدّین العسکری میرزا ۱۱۶
نجم الدّین المعی ، مولانا ۱۹۱
نجم الدّین نقوی ۲۴۲
نجم عشروی (۱۴۸)
ندیم جعفری ۲۲۶
نذر حسین ظفر ۳۶۰
نذر حسن گوپالپوری ، مولانا ۱۵۳ ، ۳۱۴ ، ۴۴۸
نذر حسین گوپالپوری ، مولانا سیّد ۵۴ ، ۱۴۴ ، ۱۷۹ ، ۳۷۸
نذر حسین شاه شیدا انبالوی ، سیّد ۲۰۶
نذر حسین ، مولانا ۸۳
نذر حسین قمر وزیرآبادی ، مولانا ۱۴۴
نذر عباس حیدری ، مولانا ۱۵۰
نذر عسکری عزمی ، سیّد ۳۶۹
نذر محمّد سیّد ، مولانا ۴۴۸
نذیر احمد خیر اللّٰه پوری ۱۳۵
نذیر احمد دہلوی ، مولانا ۳۲۱
نذیر حسین جعفری ، شیخ ۲۶۲
نرجس افروز زیدی ۲۶۵
نسائی ، امام ۸۸
نسیم امروهی ۱۹۰ ، ۳۳۷ ، ۳۳۸ ، ۳۳۹ ، ۴۰۸ ، ۴۶۹ ، ۴۷۰ ، ۴۸۵
نسیم تقی جعفری ، سیّد ۲۶۲
نصری فاطمه ۳۴۱
نصر اللّٰه مفتون زاده ۴۹۰
نصرت جبیں رضوی ۲۳۶
نصرتی ۲۰۲ ، ۲۵۱

نصیر الاجتہادی ، علامہ سیّد ۱۴
نصیر الدّین حیدر ۳۳۶ ، ۳۳۸ ، ۴۹۲
نصیر الدّین طوسی ۳۱۳ ، ۵۰۱
نصیر الدّین محمّد بن عبدالکریم انصاری (۴۴۱)
نصیر الدّین ، مولانا ۲۳۵
نصیر امام زیدی ۲۰۸
نصیر حسین نقوی ۱۰۹ ، (۱۶۵) ، ۴۲۵ ، (۵۰۹)
نصیر حسین ، مولانا سیّد ۸۷ ، ۳۷۷
نصیر حسین نقوی ، مولانا سیّد ۳۱ ، ۳۲
نصیر حیدر سیّد ۳۰۹
نصیر علی جاوا ۹۸
نصیر نجفی ، مولانا (۶۲)
نظام الملک آصف جاہ ۲۴۶
نظر حسن سخا ، مولانا سیّد ۱۸۷ ، ۲۱۷
نظر حیدر ۳۹۱
نظر علی شاہ ۴۱۱
نظم ، آغا حسن ۲۵۱
نظم طباطبائی ، علی حیدر سیّد ۲۸۵ ، ۳۹۸ ، ۴۱۵ ، ۴۹۴
نظیر حسین سیّد ، حکیم ۳۶۱
نظیر حسین ، مولانا سیّد ۴۲۲
نظیر الحسن فوق رضوی ، چوہدری سیّد ۴۷۴
نظیر سہوری ۴۸۰
نعمت علی سندھو ، مولانا ۵۶
نعیم الحسن تقوی ، ڈاکٹر سیّد ۱۸۹ ، ۴۱۱ ، ۴۳۴ ، ۴۷۴ ، ۴۷۷ ، ۵۱۹
نفیسہ بیگم ۳۵۱
نقوی مصطفی آبادی ۴۶۸
نقی احمد ارشاد ۲۳۱
نکتہ شاھجہاں آبادی ، علی خان میرزا ۲۸۶
نگیں ، غلام پنجتن ۴۵۵
(نواب) بادشاہ محل عالم ۲۵۰
نواب حسن زیدی ، مولانا سیّد ۴۴۵
نواب علی خان آف محمود آباد ، راجہ ۲۰۳
نوازش علی ، میرزا ۱۲۱ ، ۱۷۶
نوح (ع) ، حضرت ۸۶ ، ۱۳۵ ، ۱۸۹
نوح ناروی ۲۰۱
نور الحسن قاضی ۴۱۹
نور الحسن نسیم ۵۱۳
نور الحسن نقوی ۳۳۷ ، ۳۴۱ ، ۳۴۷ ، ۴۹۹
نور الحسن ہاشمی ، ڈاکٹر ۲۵۰
نور الدّین پٹیالوی ، حکیم ۵۰۰
نورالدّین عبدالرحمن جامی ۳۹۶
نور اللّٰہ شوستری سیّد ، علاّمہ ۹ ، ۳۶۵ ، ۴۷۲ ، ۵۰۴ ، ۵۱۴
نور الھدی ۸۹
نور حسین صابر سیالوی ، ڈاکٹر ۳۳ ، ۳۶ ، ۴۹

نور حسین صابر ۱۳۵
نور لدهیانوی ۱۹۲، ۴۷۵
نور محمّد ۴۹
نور محمّد ، حکیم ۱۹۳
نیاز حسن برستی ، مولانا سیّد ۱۲۶، ۲۴۳
نیاز حسین عابدی ، مولانا سیّد ۱۴۳
نیاز محمّد همدانی ، سیّد ۵۷
نیسان اکبر آبادی ۲۶۱
نیر آغا اشهر ، سیّد ۱۸۵
نیر مسعود ۳۱۰، ۳۴۶

و

واجد حسین واقف ، مرزا ۱۹۹
واجد علی خان ۴۳۰
واجد علی شاه ۱۵۳ ، ۱۹۴، ۲۰۴، ۲۳۴ ، ۲۴۳ ، ۲۴۴ ، ۲۴۵ ، ۲۴۸، ۲۶۰ ، ۲۷۷ ، ۲۸۷ ، ۲۹۰ ، ۲۹۵، ۳۰۳ ، ۳۲۹ ، ۳۹۴ ، ۴۱۰ ، ۴۲۷
واجد علی نقوی شیدپوری ۳۹۸
وارث حسین نقوی ، سیّد ۹۷، ۱۰۶
واسل بانیکوف ۲۱۹، ۳۲۱
واصف ، حکیم محمّد مرزا ۱۹۸
واصف علی واصف ۲۲۷
واله موسوی ، محمّد سید ۲۴۶
واهی ، رضا نقوی ۲۳۷
وجاہت حسین ناظم ، مولانا سیّد ۸۳ ، ۱۹۴ ، ۳۰۷
وجیه الحسن زیدی ، سیّد ۶۰
وحید الحسن هاشمی ۱۸۵
وحید الدّین احمد وحید ابن مولوی امیر الدّین عرف امر اللّه ۲۷۲
وحید علی خان ۴۱۰
وزارت حسین ۴۰۰
وزارت حسین زیدی فطرت ، میر ۲۲۲
وزیر آغا ، ڈاکٹر ۲۱۹، ۲۲۱، ۲۳۱، ۲۶۴ ، ۳۴۶ ، ۳۴۷ ، ۳۴۸ ، ۳۴۹ ، ۳۵۰ ، ۳۵۳ ، ۵۲۶
وزیر الحسن عابدی ۲۹۹، ۳۴۳، ۳۴۷، ۳۹۵
وزیر الدّین حسین ۳۳
وزیر بن مفتی میر محمّد عباس ۵۳۳
وزیر حسن زیدی واسطی ، سیّد ۵۰۴
وزیر حسین شیرازی ، سیّد ۵۴، ۶۰، ۱۰۶، ۱۲۸
وصف لکهنوی ، محمّد وصی علی خان ۲۹۳
وصی احمد رضوی ۵۲۸
وصی الحسن بلگرامی ۳۹۴، ۵۰۱
وصی حیدر سیّد ۳۳۶
وفا ، پروین سیّد ۲۵۹
وفا ، محمّد فصیح اللّه مولوی ۳۴۷
وقار انبالوی ۲۲۰، ۲۳۰، ۲۵۸، ۳۰۹
وقار احمد ، سیّد ۳۸۳

وقار ، حسن علی سیّد مولانا ۴۰۷
وقار ، حسین علی ۳۰۴
وقار عظیم ۳۳۵
ولا ، مظہر علی خان ۳۹۶
ولایت حسین خان برجیس ۱۹۸، ۲۰۳،
۴۱۵
ولایت حسین غازیپوری ۲۰۹
ولایت حسین ، مولانا سیّد ۶۹
ولایت حسین ، میر ۴۱۸، ۴۳۴
ولایت علی سیّد ، مولانا ۱۶۲
ولایت علی فردوس ، موسوی جائسی ،
سید ۲۴۳
ولی محمّد چھکن بہائی (۸۸)
ولیم شیکسپیئر ۳۳۳
ولیم میکڈوگل ۳۸۲، ۴۲۰، ۴۳۱

ھ

ھادی حسین خان مراد آبادی (۴۰۸)
ویرا پانو ۳۲۷
ھادی حسین خان ، سیّد ۳۵۷
ھادی حسین رضوی ۵۱۴
ھادی حسین ھادی ۳۲۳، ۴۳۶
ھادی علی بیگ ۳۵۱
ھادی علی خان ، نواب سیّد ۱۷۸
ھادی میلانی ، آیت اللہ ۱۵۰
ھاریس بیل ۳۸۴
ھاشم رسولی محلاتی ، آیت اللہ سیّد
۸۷
ھاشم رضا عابدی ، سیّد ۱۹۰
ھاشم معروف حسینی ۱۵۷
ھدایت حسین رضوی ، سیّد ۴۴۵
ھدایت حسین شرر ، میر ۴۵۶
ھرجی مل ھرجی ۴۰۲
ھلال نقوی ، ڈاکٹر ۴۷۳، ۵۳۲
ھما اخلاق حسین ۲۵۸
ھمایون مرزا ۳۱۵، ۳۱۸، ۳۶۲، ۴۵۵
ھمدم فیض آبادی ، مصطفی حسین ۴۹۲
ھود (ع) ۸۶
ھوپ ، ن ۵۲۶
ھوش بلگرامی ۴۷۷
ھوش ترمذی ۴۷۸
ھوش ، محمّد عباس مرزا ۳۱۴، ۴۲۵
ھیبۃ الدّین ۳۶۰
ھیولاک ایلس ۵۰۸
ھیوم ۴۲۸

ی

یاد حسین شمس الدّین ، مولانا ۱۸۰
یاس ، ذاکر علی میر ۲۱۱
یاس لکھنوی ، ذاکر حسین ۵، ۲۹۵
یاس ، مرزا یگانہ لکھنوی ۲۶۴، ۳۰۰،
۳۰۲، ۴۶۷، ۴۷۹
یاد علی خان ، میر ۲۶۹، ۲۸۰
یاسر (رض)، حضرت ۲۰۲، ۲۱۵

یاور امروهی ، محمّد محمود علی سیّد ۴۷۲
یاور حسین ۴۰۰
یاور علی خان ۷۵
یحیی (ع) ۸۶
یزید بن معاویه ۱۹۳، ۴۲۴
یعسوب علی زیدی ۱۱۴
یعقوب (ع) ، حضرت ۸۶، ۱۳۶
یعقوب حسن امروهی ، سیّد ۶۰
یعقوب شاکر ، خواجه ۲۶۲
یعقوب علی توسلی ، مولانا شیخ ۶۲
یعقوب علی خان نصرت ، قاری ۱۷۸
یوذ آسف ، شاهزاده ۵۱۰
یوسف ۸۶
یوسف (ع) ، حضرت ۵۱، ۸۶
یوسف حسین امروهی نجفی ۵۳، ۶۸، ۷۲، ۱۵۶، ۱۶۲
یوسف حسین بهاری ۲۳۳
یوسف حسین زیدی ، سیّد (۴۹۸)
یوسف حسین ، مولانا میرزا ۱۴ ، ۱۹ ، ۲۲ ، ۲۴ ، ۲۶ ، ۴۱ ، ۹۶ ، ۱۲۱ ، ۱۳۷ ، ۱۴۷ ، ۱۵۸ ، ۱۷۱ ، ۵۰۲
یوسف حیدر ثقلین ۵۰۷
یوسف علی خان ناظم ۱۹۴
یوسف علی خان ، نواب ۲۹۰
یوسف علی کاہش ، سیّد ۲۷۷
یونس (ع) ۸۶

۲- کتب و رسایل

آ

آب رسانی ۳۷۹
آب و نمک ، مثنوی ۲۰۹
آبشار ۳۰۵
آپس کے گیت ۲۱۹، ۳۲۱
آتش بازی ۳۷۹
آتش خاموش ۳۲۱
آتش سیّال ۲۱۹
آثار النجوم ۳۷۹
آثار حیدری ۱
آثار خیال ۲۷۹
آثار قدرت ۳۶۵
آثار قیامت ۳۷۳
آج کا انسان اور اجتماعی مشکلات ۴۶۳
آج چاند روشن ہے ۳۴۱
آخرت کی کھیتی ۱۲۱
آخر شب کے ہم سفر ۳۲۱
آداب التعلیم ۳۱۳
آداب المتعلمین ۱۱۴، ۵۰۱
آداب المطالعه ۱۱۴
آداب جنون ۲۱۹، ۴۶۷
آدمی کا مقدر ۳۲۱
آدھی بات ۳۲۹
آدھی صدی کے بعد ۲۱۹
آذر کا خواب ۳۲۹
آذری ۳۷۹

آرائشِ محفل ۲۸۲، ۳۴۱
آرزوئے دل ۳۰۵
آر یو آر ۳۲۹
آزادی کی نظمیں ۲۱۹
آزمائش ۲۹
آسان عقائد ۱۸۲
آسان کرائے ۳۷۹
آسان رموز ۳۵۹
آسٹریلیا کے جانور ۳۷۹
آسمان نامه ۲۶۱
آفتابِ تازه ۴۶۷
آفتاب خلافت ۱۰۴
آفتاب صداقت ۳۳
آفتاب محشر ۱۸۵
آفتاب نیمروز ۳۸۰
آقای منتظری - قید سے فتح تك ۴۸۳
آگ کا دریا ۳۲۱
آگ کی آغوش میں ۳۰۵
آگہی و بے باکی ۳۸۰
آل حکیم کے مصائب ۴۸۳
آل محمّد علیهم السلام کو پہچانئے ۴۸۳
الآل و الاصحاب ۱۱۱
آمریت کے خلاف ائمه طاھرین کی جدوجهد ۴۸۳
آمنه ۳۲۱
آموزگار کلاں ۳۱۳
آنندی ۳۰۵

آواز - اعلان غدیر ۵۳۱
آواز کربلا ۴۶۷
آوٹ آف ڈیٹ ۳۰۵
آویزۂ گوش ۳۲۱
الآیات ۲۹
آئین حقیقت ۳۸۰
آئینہ اسلام ۳۸۰
آئینہ بلاغت ۴۸۴
آئینہ تقدس ۳۸۰
آئینہ جام جہاں نما ۳۸۰
آئینہ حجاز ۴۸۳
آئینہ حجاز پر منظوم تبصرہ ۴۸۳
آئینہ حق ۳۸۰
آئینہ حق نما ۱۲۱، ۱۲۷
آئینہ خانہ ۲۲۰
آئینہ عروض ۴۸۴
آئینہ نظم آزاد ۲۲۰، ۴۶۷
آئینہ عرب ۳۸۰
آھنگ رزم ۲۲۰
آیات الهیه در اسرار ربانیه ۱۲۱
آیات جلی فی شان علی(ع) ۲۹
آیات فضائل ۱
آیات مقتل ۱۸۵
آیات مصحفی ۲۶۷
آیات وجدانی ۴۶۷
آیت استخلاف و اهل خلاف ۳۳
آیۃ الکرسی ۱
آیت اللہ سیّد روح اللہ خمینی کے فتووں کی وضاحت ۱۲۱
آیت تطہیر ۱
آیت تطہیر میں اہلبیت کے درخشاں چہرے ۴۸۳
آیت مودت ۲

ا

ابتداء الصرف ۳۸۰
ابتدائی علم شہریت ۳۸۰
ابطال مادیت ۳۸۱
ابن الوقت ۳۲۱
ابواب المصائب ۲
ابوذر غفاری (رض)- تاریخ کے آئینے میں ۴۸۴
ابو طالب ۹۷
ابو ہریرہ ۴۸۴
اپنی آواز ۵۳۱
اپنی اپنی صلیب ۳۲۲
اپنی صورت آپ ۳۴۱
اپنی کہانی دشمن کی زبانی ۳۶۵
اتالیق انگریزی ۳۸۱
اتحاد ۳۸۱
اتحاد المسلمین ۴۸۴
اتحاد کا پیغام - ملت کے نام ۴۸۴
اتفاقات ۳۰۵
اتفاق البرہان ۲

أتهیلو ۳۰۵
الاثابه فی رد فضائل الصحابه (ع)
اثبات الامامت ۱۲۱
اثبات الرجعة ۱۸۳
اثبات عزاداری ۱۰۲
اثرستان ۲۶۷
اثر لکھنوی ۲۵۵
الاثنا عشریه ۱۲۲
اجازات مولانا سیّد امجد حسین ۳۸۱
اجازه ۳۸۱
اجتہاد و تقلید ۴۸۴
اجرتی محنت اور سرمایه ۴۶۳
اجر رسالت ۱۸۵
اچھوت لوگوں کا ادب ۵۳۱
اچھے مرزا ۳۴۱
احادیث بخاری ۱۰۹
احادیث پیغمبر (ص) در اثبات امامت ائمه اثنا عشر ۱۰۹
احادیث حضرت عائشه (رض) ۱۱۶
احادیث قرآن ۲۹
احادیث نبوی درشان مولی علی(ع) ۶۷
احتجاج ۴۸۱
احتساب ۹۸
احسن الحدیث ۲
احسن العقائد ۱۲۲
احسن الفوائد ۱۶۷
احسن الفوائد فی شرح العقائد ۱۲۲، ۱۵۰
احسن القصائد ۱۰۴، ۱۸۵
احسن الکلام ۱۸۵
احقاق الحق ۴۸۴، ۴۸۵
احقاق حق و ابطال باطل ۳۸۱، ۵۴۰
احکام الاسلام ۱۲۲
احکام الائمه ۴۴۳
احکام الهیه - برائے ماه رمضان ۴۸۵
احکام الرسول ۶۷
احکام الرمضان کما بیّن الفرقان ۳۰
احکام حج ۵۴۰
احکام زیج و تقویم ۳۸۱
احکام شیعیان ۱۲۲
احمد ندیم قاسمی کے بہترین افسانے ۳۰۵
احوال و رباعیات خیام مع متن و شرح ۲۶۷
اخبار المعصومین ۶۸
اختر درخشان ۴۸۵
اختر شاهنشاهی ۵۳۵
اختصاص السیاده ۳۸۲
اختلاف البخاری من کلام الباری ۶۸
اختیارات ۴۴۳
الاخلاقیات /اصول زندگی ۶۸
اخلاص نفیس ۱۸۶
اخلاق القرآن ۳۰
اخلاق نقوماجس ۳۸۲
ادب العرب ۱۰۲

ادب اور تعصّب ۳۸۲
ادب پارے ۳۴۱، ۴۸۵
ادبیات فارسی ہند ۳۸۲
ادبی ڈرامے ۳۳۰
ادبی کہانیاں ۴۸۵
ادبی نمونے ۳۴۱
ادیان عالم اور فرقہ ہائے اسلام کا تقابلی مطالعہ ۳۶۵
ادیب ۳۴۱
ادعیہ ماثورہ ۴۴۳
اذان مقتل ۵۳۱
اذکار الذاھدین ۴۴۳
اربعین فی فضائل امیر المومنین ۶۹، ۷۷
ارتنگ خیال ۲۵۵
اردو افسانہ ۳۰۵
اردو افسانے ۳۰۶
اردو افسانے اور انارکلی ۳۲۹
اردو افسانے کے افق ۳۰۶
اردو انشائیہ ۳۴۱
اردو ترجمہ ارشاد القلوب ۷۰
اردو ترجمہ حیاۃ النفس ۱۲۳
اردو ترجمہ دعائے کمیل ۴۴۳
اردو ترجمہ ینابیع المودۃ ۷۰
اردو تعلیم ۳۱۳
اردو خلاصہ عروض سیفی ۴۱۷، ۴۸۵
اردو ڈرامہ اور اسٹیج - ابتدائی دور کی مفصل تاریخ ۳۲۹
اردو ڈرامہ اور انار کلی ۳۸۲
اردو ڈرامہ نگاری ۳۲۹
اردو رسم خط ۳۸۲
اردو زبان اور اسالیب ۳۴۲
اردو شارٹ ہینڈ ۴۸۵
اردو شاعری ۳۴۲
اردو کا پہلا صاحب دیوان شاعر ۲۶۷
اردو کا قاعدہ ۳۴۲
اردو کی پہلی کتاب ۳۴۲
اردو کی تیسری کتاب ۳۴۲
اردو کی چوتھی کتاب ۳۴۲
اردو کی دوسری کتاب ۳۴۲
اردو کی دو قدیم مثنویاں ۱۸۶
اردو کی ڈالی ۳۴۲
اردو کی وسعت اور جامعیت ۳۴۲
اردو میں سوانح نگاری ۴۸۵
اردو نثر و نظم ۳۴۳
اردو ہندی شارٹ ہینڈ ۴۸۶
اردو ، ہندی ، ہندوستانی ۳۴۳
ارشادات امام جعفر صادق (ع) ۷۰
ارشاد الزائرین ۴۴۳
ارشادات حضرت علی (ع) ۷۰
ارشاد المبتدین ۳۸۲
ارشاد رسول الثقلین المعروف بحدیث
ارشادیہ ۱۲۳
ارغام الماکرین فی رد مضلات انذار
ارمان ۳۲۲

ارمغان دانشگاہ ۳۴۳
ارمغان عقیدت ۱۸۶
اروع اللثام ۱۶۸
ازاحۃ الوسوسہ ۱۰۲
ازالہ اشتباہ ۱۲۳
ازہار التنزیل ۲
ازہاق الباطل ۱۲۴
اساس البیان ، تفسیر ۶
اساس الاعتقاد ۱۲۴
اساس الایمان ۱۲۴، ۲۴۶
اساس تفسیات ۳۸۲
اسباب النجاۃ ۴۴۳
استخارہ جعفری ۴۴۳
استخارہ سجادیہ ۴۴۴
استخارہ قرآنیہ مع صدری مجرّبات ۳۰
الاستدلال ۳۸۶
استعاذہ - اللہ کے حضور پناہ طلبی ۳۰
استعارے ۳۰۶
استغاثات ۱۸۶
استفتاء اور ان کے جوابات ۵۲۱
اسرار ۲۲۰
اسرار الاعداد ۳۸۲
اسرار الائمہ ۷۱
اسرار التوحید ۸۷
اسرار الدعاء ۴۴۱
اسرار الغرائب ۴۴۴
اسرار الفرقان ۶۱
اسرار انسانیت ۳۷۳
اسرار دین حق ۱۲۴
اسرار عدد ۴۸۶
اسرار عقائد ۱۲۴
اسرار کائنات ۳۶۵
اسرار کربلا ۱۰۹
اسرار محبت ، مثنوی ۲۴۷
اسرار مکنونہ ۴۴۴
اسرار ہند ۳۲۲
اسکات اللثام بنقص الکلام ۱۱۲
اسلام ۲، ۳۸۲
اسلام اور امیر اسلام ۴۸۶
اسلام اور انسانیت ۳۶۵
اسلام اور بنی امیہ ۵۲۲
اسلام اور تربیت اطفال ۳۱۳
اسلام اور حیات عقلانی ۳۶۶
اسلام اور رواداری ۳۶۶
اسلام اور رہبران اسلام ۳۶۶
اسلام اور عدل ۱۲۴
اسلام اور عقلیت ۳۷۰
اسلام اور علم ۳۱۳
اسلام اور غلامی ۳۶۶
اسلام اور قوانین جہاں ۳۸۳
اسلام اور مساوات ۳۶۶، ۳۸۳
اسلام اور نئی منزلیں ۳۸۹
اسلام اور وقت کے تقاضے ۴۸۶
اسلام - دین فطرت ۳۶۶

اسلام دین معاشرت ۳۶۶
اسلام دین معرفت ۳۶۶
اسلام کا ایک جائزہ ۳۶۷
اسلامك اسٹڈیز ۳۸۳
اسلام کا معاشی نظام ۴۶۴
اسلام کی آواز ۳۸۳، ۴۶۴
اسلام کی امن پسندی ۳۸۳
اسلام کیا ہے بہ ضمیمہ قرآن یورپی مفکرین کی نظر میں ۳۰
اسلام کی پہلی کتاب ۱۲۴
اسلام کی ترقی میں مجالس و عزاداری ۳۶۷
اسلام کی قدریں ۵۲۲
اسلام کے بنیادی عقائد ۱۲۴، ۱۲۵
اسلام کے محافظ ۵۳۱
اسلام مغرب ۳۸۳
اسلام - مغرب کی نظر میں ۳۶۷
اسلام - میرے موروثوں کا مذهب ۳۸۳
اسلام میں علم و صنعت ۳۶۷
اسلام میں غلامی ۳۶۷
اسلام میں قرضہ حسنہ ۳۶۷
الاسلام و التمدن ۳۶۸
اسلام و سائنس ۳۶۷
اسلامیات - تشریحات ۱۲۵، ۳۶۸
اسلامی اخلاق و ادب کی باتیں ۴۸۶
اسلامی اقتصاد ۴۶۳
اسلامی اقتصادیات کا جائزہ ۴۶۳
اسلامی بنك ۴۶۳
اسلامی تحریك - قرآن و سنت کی روشنی میں ۳۰
اسلامی تمدّن ۳۸۳
اسلامی تہذیب ۳۶۸
اسلامی تہذیب و تمدّن ۳۶۸
اسلامی جمہوریہ کا دستوری ڈھانچہ اور اُس کے مصادر قوت ۴۶۳
اسلامی حکمرانی کی جانب ۳۶۸
اسلامی خدا ۳۸۳
اسلامی دینیات کا پہلا حصّہ ۱۲۵
اسلامی صحیفہ ۲۰، ۳۰
اسلامی طرز معاشرت ۴۸۶
اسلامی عقائد ۱۲۵
اسلامی فلسفہ اور مارکسزم ۴۶۴
اسلامی کلچر کیا ہے ۳۶۸
اسلامی معیشت ۴۶۴
اسلامی نظام عدالت ۳۸۴
اسلامی نظام معیشت کا سرسری جائزہ ۴۶۴
اسم اعظم ۴۴۴
اسماء اعلانیہ ۴۸۷
اسوہ حسنہ ۱۸۶
اسیر بغداد ۵۲۲
اشاعت اسلام ۳۶۸
اشعار المومنین ۸۶
اشهابه فی معرفة الصحابه ۱۱۸

اصحاب ثلاثہ ۴۸۷
اصحاب رسول (س) کی کہانی قرآن و حدیث کی زبانی ۳۰
اصحاب کہف ۴۶۷
اصحاف کہف ۲۴
« اصحابی کالنجوم بایھم اقتدیتم اھتدیتم » پر نقد و جرح ۷۱
اصطلاحات فن تعلیم ۳۱۳
اصطلاح الاقوام ۳۸۴
اصطلاح المبتدی ۳۸۴
اصلاح الاعتقاد فی عصمۃ الانبیاء عن الاجتہاد ۱۲۵
اصلاح الرسوم الظاھرہ ۵۳۴ ، ۵۴۰
اصلاح الشیعہ ۵۲۲
اصلاح الفسّاق ۷۱
اصل و اصول شیعہ ۱۲۵، ۱۷۱
اصلی شیعیت ۱۲۶
اصول اسلام اور ہم ۱۲۶
اصول الشریعۃ فی عقائد الشیعہ ۱۲۷، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۷، ۱۵۰، ۱۷۴، ۱۸۱
اصول تجارت ۴۸۷
اصول تربیت ۳۱۳
اصول تعلیم ۳۱۳
اصول جعفریہ ۱۲۶
اصول خمسہ ۱۲۶
اصول دین ۱۲۶
اصول دین (منظوم) ۱۲۶
اصول دین اور قرآن ۳۰
اصول فلسفہ و سیاست مدن ۳۸۴، ۵۲۲
اصول فہرست نگاری- مشرقی کتابخانوں کے لئے ۳۸۴
اصول قانون معاہدہ انگلستان ۴۸۸
اطالوی کہانیاں ۳۴۳
اطلاعات و تاثرات ۴۸۸
اطلاق میکانیات ۳۸۴
اطلاقی سماجیات ۳۸۴
اطلاقی عمرانیات ۳۸۴
اظفری گورگانی اور اُن کا ریختہ کلام ۲۶۸
اظہار الحق ۱۲۴
اظہار حق ۱۶۷
اظہار حق در تصفیہ علم قراءت و کتاب ۱۲۷
اظہار حقیقت ردّ شہید انسانیت ۱۰۲
اظہار فی تحقیق میراث سید المختار ۷۵
الاعتبار ۳۸۶
اعتقادات الامامیہ فی ترجمۃ الرسالۃ اللیلیۃ ۱۲۸
اعتقادات صدوق ۱۲۸
الاعتقاد فی الامامت ۱۲۸
اعتقادی اصول ۱۲۸
اعتقادیہ ۱۲۸، ۱۲۹
اعتقادیہ رسالہ ۱۵۳
الاعجاز ۱۲۹

اعجاز القرآن ۳۱
اعجاز القرآن فی ذکر شریك القرآن در باب اثبات خلافت و امامت ائمه اهلبیت ۵۳۱
اعجاز الولی ۱۱۶
اعجاز قرآن ۳۰
اعجاز قرآن پاك ۳۱
اعجاز نبوّت ۴۸۸
اعجاز وحی ۸۶
اعجاز وصی/ قصه جوان مقدسی ۴۹۹
اعظم المطالب فی آیات المناقب ۴۵، ۱۱۷
اعلام الحق ۵۳۱
اعلان برأت ۱۲۹
اعلان حق ۴۸۸
اعمال العاشوره و الاربعین ۴۴۵
اعمال المتقین ۴۴۶
اعمال جعفریه ۴۴۴
اعمال رمضان المبارك ۴۴۴
اعمال روز عاشورا و اربعین ۴۴۴، ۴۴۵
اعمال عاشورا ۴۴۴، ۴۴۵
اعمال عاشوره و اربعین مع اسناد ۴۴۵
اعمال لیلة القدر ۴۴۵
اعمال ماه رجب المرجّب ۴۴۵
اعمال ماه مبارك رمضان ۴۴۵
اعمال ماه رمضان ۴۴۵
اعمال محرم و اربعین ۴۴۶
افادات ۳۴۳
الافادات ۴۸۸
افادة المبتدین ۳۱۴
افاضت / احکام نوشیروانی ۳۹۹
اُفتادگان خاك ۳۸۴
افتتاحی خطبه ۳۱۴
افراد کاسبه ۳۸۵
افریقه کے جانور ۳۸۵
افسانه عشق ۱۸۶، ۲۴۳
افسانه لیلی و مجنون ۲۲۰
افسانه هستی ۳۲۶
افسروں سے خطاب ۴۸۸
افشائے راز /غریب خانه ۳۲۲
افشائے راز ، مثنوی ۴۲۶
افضل الصرف ۳۸۵
افضیلته النبی(ص) علی سائر العباد ۱۲۹
الافطار ۳۱
افق سے افق تك ۳۰۶
افکار ۴۶۸
افکار امام صدر الشهید ۳۲
افکار نفیس ۱۸۷
افکار و نظریات ۳۸۵
افلاس هند ۳۸۵
افهام الحائرین ۱۲۹
اقبال اور اهل وفا ۵۲۲
اقبال - ایك صوفی شاعر ۵۲۲
اقبال کا شاعرانه زوال ۵۲۲
اقتباسات نهج البلاغه ۹۸

اقتصادی مسائل کا حل ۴۶۴
اقتصادی نظاموں کا تقابلی جائزہ ۳۸۵، ۴۶۴
اقسام توحید ۱۲۹
اقوال اهلبیت نبی مختار درترجمہ جلد اوّل بحار الانوار ۷۵
اقوال زریں ۴۸۸
اقوام متحدہ ۳۸۵
اکابرین اسلام کا سائنسی شعور ۱۰۹
اکابرین معلمین ۳۸۵
اکبر کے لطیفے ۳۴۳
اکسیر الشفاء ۸۳
اک قدم اور ۳۰۶
اکمال ۳۸۶
اکمال الدرایہ ۵۲۲
اگر و گل ، قصہ ۳۵۳
الرسالة الارشادیہ ۱۵۲
الف ۲۵۵، ۴۶۸
الف سے ی تک ۳۳۹
الف لام میم ۳۲
اللہ اللہ ۹۷
اللہ اور کائنات ۱۳۱
اللہ سے ڈرو ۴۸۹
اللہ سے ملاقات ۵۱۴
الماس درخشان ۲۶۸
الواح الجواهر افلاطون ۳۸۷
الهام و افکار ۲۲۰
الهامی کلمات ۹۸
ام المومنین حضرت عائشہ ۷۶
امام ۱۳۱
امام ابوحنفیہ شیعہ تھے تاریخی انکشاف ۴۸۹
الامام الخمینی ۴۸۸
امامت ۱۸۳
الامامت ۳۸۶
امامة القرآن ۳۲
امامت ائمہ اثنا عشریہ اور قرآن ۳۲
الامامة و الخلافة ۳۸۶
امام جعفر صادق و اشاعت علوم ۱۰۲
امام خمینی کی واپسی ۴۸۹
امام زمان (ع) ۱۹۹
امام مهدی (ع) اور علمائے اهلسنت ۵۳۲
امامیہ دینیات ۱۳۱
امامیہ رهنمائے تعلیم ۳۱۴
امامیہ قاعدہ تجوید ۶۱
امت اور اهلبیت (ع) ۴۹۰
امتحان وفا ۲۲۱
امتحانی لطائف ۲۲۱
امراؤ جان ادا ۳۲۲
امریکی سوسائٹی ۳۸۸
امن کے منصوبے ۳۸۷
امید و بیم ، مثنوی ۲۴۷
امیر المومنین (ع) ۴۹۰
امیر المومنین علی (ع) بن ابی طالب کو

پہچانئے ۵۲۵
امیر حمزہ ، قصہ ۳۵۳
انارة البصائر و کشف السرائر ۱۳۱
انارة السشهادة ۵۲۳
انا من الحسین (ع) ۱۸۷، ۴۶۸
ان پڑھ ہندوستان ۳۱۴
انتباہ المؤمنین عن مکائد علماء الموحدین ۱۳۳
انتخاب ۲۴۲، ۳۸۸
انتخاب آتش ۲۶۸
انتخاب آغا حجّو شرف ۲۶۸
انتخابات رباعیات طاہر ۴۶۸
انتخابات مثنویات و غزلیات امیر خسرو دہلوی ۳۸۸
انتخاب افسانہ ۳۰۶
انتخاب اودھ پنچ ۳۴۳
انتخاب بیخود موہانی ۲۶۸
انتخاب جامع الاخبار ۷۷
انتخاب جدید نثر اردو ۳۴۳
انتخاب حالی ۲۶۸
انتخاب ذکاء اللہ ۲۶۹
انتخاب ذوق ۲۶۹
انتخاب رند ۲۶۹
انتخاب ریختی ۲۶۹
انتخاب سکندر علی وجد ۲۶۹
انتخاب صبا ۲۶۹
انتخاب ظریف لکھنوی ۲۷۰
انتخاب غزلیات ثاقب ۲۵۵
انتخاب غزلیات ناسخ ۲۵۵
انتخاب فتنہ ۳۴۴
انتخاب قائم چاندپوری ۲۷۰
انتخاب قصائد خاقانی مع شرح ۲۷۰
انتخاب کلام آتش ۲۷۰
انتخاب کلام جمیل مظہری ۲۷۰
انتخاب کلام علی جواد زیدی ۲۷۱
انتخاب کلام راز یزدانی ۲۷۱
انتخاب کلام ظفر ۲۷۱
انتخاب کلام ہوس ۲۷۱
انتخاب کلیات مولانا سخا دہلوی ۱۸۷، ۴۶۸
انتخاب گرامی ۲۷۱
انتخاب معانی ۲۵۶
انتخاب ناسخ ۲۷۲
انتخاب نثر ۳۴۴
انتخاب نفخة الیمن ۳۸۸
انتخاب وحید ۲۷۱
انتصار الاسلام ۳۶۹
انتصار مظلوم ۱۸۷
انتظار مذہب اعتراض ۵۴۰
انجام سخاوت ۳۳۰
انجمن کدہ ۲۵۶
انجمن نامہ ۴۹۰
انجینیری کارخانے کے چالیس سبق ۳۸۸، ۴۹۰

اندر سبھا ۲۷۷، ۳۲۹، ۳۳۰
اندھیرے کے جگنو ۳۰۶
انڈکس (آیات قرآنی) ۳۲
انذار الناذرین ۸۶، ۱۲۳، ۱۲۹، ۱۳۳، ۱۴۱، ۱۴۳، ۵۲۳
الانسان ۳۸۶
انسان ، اسلام اور مغربی مکاتب فکر ۵۴۰
انسان اور ایمان ۳۶۹
انسان کامل ۴۹۰
انسان کے کمال میں اخلاق کا کردار ۴۹۰
انسان معصوم ۱۳۴
انشائیات ۳۴۴
انشائے بے خبر
انفاس قدسی ۱۸۷
انقلاب ۳۲۲
انقلاب نبوی (ص) کی ایک جھلک ۵۳۲
انقلابی تحفہ ۲۲۱
انکار ۲۵۶، ۳۳۰
انکم ٹیکس گائیڈ ۳۸۸
انگور کی بیل ۳۰۶
انمول موتی ۷۷، ۱۸۸
انوار ۲۲۱
انوار اختر ۲۷۲
انوار ادب ۳۴۴
انوار اعمال ۴۴۶
انوار الآیات ۲
انوار الابصار ۱۰۹
انوار الانظار ۲
انوار الایقان ۳۳
انوار الصادقین فی مواعظ الصائمین ۵۳۲
انوار الفرقان ۲
انوار الفضائل ۵۴۰
انوار القرآن ۲، ۳۳
انوار القرآن ، تفسیر ۶
انوار القرآن (مقدمات) ، تفسیر ۵۸
انوار المعظم ۳۳
انوار المؤمنین ۹۷، ۳۹۰
انوار النجف فی اسرار المصحف ، تفسیر ۶، ۷، ۸
انوار النجوم ۳۸۸
انوار الیقین فی معرفة المؤمنین ۱۳۵
انوار امامت تا قیامت ۱۳۴
انوار جعفریہ ۱۳۵
انوار حق ۱۸۸
انوار حقیقت ۳۸۸
انوار رضوانی ۳۸۹
انوار ہدایت ۱۳۴
انور و رضیہ ۳۲۲
انوکھا درد ۲۲۱
انوکھی دکان ۳۳۵
انیس آخرت ۲۴۷
انیس المؤمنین ۷۷ ، ۴۴۶
انیس الناسکین ۴۴۶

انیس بے نظیر ۲۰۳
انیس سو اٹھاون کی بہترین نظمیں ۲۲۱
انیس سو اکسٹھ کی بہترین نظمیں ۲۲۱
۱۹۶۲م کی بہترین نظمیں ۲۲۱
انیس سو باسٹھ کے بہترین مقالے ۳۸۹
۱۹۵۰ کا بہترین ادب ۳۴۴
۱۹۵۴م کا بہترین ادب ۲۲۱
اوج قمر ۴۶۸
اوراد القرآن ۳۳
اوراد المتقین ۴۴۶
اور تمنا بے تاب ۳۲۲
اور گھنٹی بجتی رہی ۳۲۲
اوساط الائمه ۱۳۵
اوصاف الحدیث ۶۵
اوصاف علی (ع) ۱۸۸
اوقات الصلواة کما بیّن الآیات ۳۳
اولیائے کرام اور شعرائے عظام آستانه مولا علی(ع) پر ۱۸۸
اهل البیت (ع) ۳۸۹
اهلبیت ۳۴
اهلسنت کی قرآن دانی ۳۴
ایٹمی انسان ۳۳۵
ایٹمی ہتھیار اور ہماری قومی سلامتی ۳۸۹
ایجاز التحریر فی آیة التطهیر ۳
ایرانیوں کا مقدس ڈرامه ۳۳۰
ایرج نامه ۳۴۴
ایضاح الاشکال ۳۸۹
ایقاظ المؤمنین فی علم ربّ العالمین ۱۳۵
ایقاظ النائمین لدفع الغادرین فی ردّ تنبیهه الغافلین ۳۶۹
اے قوم شیعه ہوشیار ۴۹۰
ایک ایکٹ کے ڈرامے ۳۳۰
ایک ٹانگ کا بادشاہ ۳۳۵
ایک حدیث ۷۸
ایک خواب اور ۲۲۲
ایک خوفناک سازش یعنی تحریک شهید گنج کے مختلف دور ۳۸۹
ایک دیس ایک خون ۳۳۵
ایک لڑکی ۳۰۷
ایک مرد درویش - خواجه غلام الثقلین ۴۹۰
ایلیاه علیه السلام - ادیان عالم کا مرکز نجات ۱۳۵
ایمان ۱۳۵
ایمان بالغیب ۱۳۵، ۱۸۸، ۲۷۲
الایمان ملقب به خمسه مظهریه ۱۳۵
ایمان و عدل ۱۸۹

ب

باب العلم ۱۸۹
باب القرآن ۳۴
بادشاہ سلامت ۳۰۷
بادشاہ کا خون ۳۹۰

بادہ عرفان ۲۵۶
بادہ فطرت ۲۲۲
بادہ کہن ۲۵۷
بارش اور قرآن ۳۴
بارہ نکاتی ضابطہ اخلاق اور شیعیان
پاکستان ۳۹۰، ۴۹۱
الباقیات الصحالحات ۱۳۶
بازار سخن ۲۵۶
بازگشت ۲۲۲
باز نامہ ۳۴۴
باسی پھول ۳۰۷
باغ ارم ۲۴۷
باغ تازہ ۲۴۲، ۴۶۸
باغ و بہار ۳۴۷
باغ دلکشا یعنی کون کیا ہے ۳۹۰
باغ فردوس ۲۴۳
باغیچہ بوقلمو ۳۹۰
باقیات الصالحات ۱۳۵، ۴۹۱
باقیات غضنفر ۲۷۳
بالآخر ۳۴۵
بائیسکل کی کہانی ۳۹۰
بجلی کا کام ۳۹۰
بجلی کی پہلی کتاب ۳۹۰
بچوں کا ادب - تاریخ و تنقید ۳۳۵
بچوں کا سبق ۴۹۱
بچوں کا سند باد ۳۹۰
بچوں کو ذمہ دار کس طرح بنایا جائے ؟
۳۹۱
بچوں کو نظم و ضبط کا خوگر بنائیے
۳۹۱
بچوں کی پشتو کہانیاں ۳۳۵
بچوں کی نظمیں ۳۹۱
بچوں کے ادب کی خصوصیات ۳۳۵
بچوں کے حالی ۴۶۸
بچوں کے سمجھنے میں نفسیاتی
امتحانوں کی اہمیت ۳۱۴
بچے اور ان کا مستقبل ۳۱۴
البحث العظیم ۱۳۰
بحضرت یزداں ۲۲۲
بحر اُلفت ۲۴۸
بدر اوج ۲۱۰
بدر کامل ۸۳
بدر کمال ۲۷۱
بدور الفرائض ۹۷
بر آب نیل ۲۵۷
براھین احمدیہ ۱۳۶
بربط احساس ۱۸۹
برق طور ۱۳۶
برق نور ۱۱۲
برق و باراں ۴۶۹
برگ سخن ۲۵۷
برگ نے ۲۵۷
برھم اُتر کھنڈ ۴۹۱
برھان البیان ۳

برہان مجادلہ فی تفسیر آیت مباہلہ ۸
بریشم عود ۲۵۷
بڑا پانی ۳۳۵
بزم سلطانی ۱۸۹
بزم ملائك ۳۰۷
بزم ناصری ۱۸۹
بزم نور ۴۶۹
بشارات الصادقین ۳۹۱
بشر کیا کہئے ۳۲۳
بصائر ۳۱۴
بصیرت ۱۸۹
بقا کے تیور ۲۲۲
بلاغت اور سن بلوغ کے مسائل ۵۲۳
بل اور بلاً ۵۲۳
بلتی لوك گیت ۳۹۱
بلوچوں کے رومان ۳۴۵
بلوغ المرام فی ردّ الأنعام ۵۴۰
بناء الاسلام ۳۹۱
بنائے دیں ۴۶۹
بند قبا ۲۲۲
بند گلی ۳۰۷
بند لبوں کی چیخ ۳۰۷
بنکوں کا جائزہ ۳۹۱
بن ماں باپ کا کنبہ ۳۹۱
بنیاد اعتقاد ۱۳۴، ۱۳۶
بنیادی عمرانیات ۳۹۱
بنیان الایمان ۱۳۶، ۳۹۱
بوجھ پہیلی ۴۲۴
بوستان خیال ۳۴۵
بوئے خلد ۱۳۷، ۱۹۰
بوئے گل نالہ دل ۲۵۷
بہادر ۳۳۶
بہادر شاہ ظفر کی شاعری - شخصیت اور اُن کا عہد ۲۷۱
بہاراں ۲۷۳، ۴۶۹
بھارت درشن ۲۲۲
بھارت میں قومی زبان کا نفاذ، مشکلات اور حل ۵۱۲
بہار حُسن و عشق ۳۹۱
بہار دانش ۲۷۳
بہارستان ۲۲۲
بہار عشق ۲۴۹
بہار کا اردو اسٹیج اور ڈرامہ ۳۳۰
بہار کے چراغ ۳۰۷
بہار محبت ۳۹۲
بہرحال ۳۴۵
بھیڑئیے کے بچے ۳۳۶
بھول بھلیاں ۳۰۵
بھینسا اور گینڈا ۳۹۲
بیاض آزاد ۲۵۷
بیاض عابدیہ ۱۹۰
بیاض گلفشاں ۲۵۷
بیاض مریم ۲۲۳
البیان ۳

بیان القرآن ۴۳
بیان حال ۲۵۸
بیان شافی ۳۹۲
البیان فی تفسیر القرآن ۳
ببیباں پاک دامناں ۴۴۶
بیت الحزن ۴۶۹
بے ستون ۳۹۲
بیسویں صدی اور جدید مرثیہ ۵۳۲

پ

پا بہ جولاں ۳۲۳
پارچہ بافی کے ابتدائی اصول ۳۹۲
پارہ دل ۱۳۷
پاسداران اسلام ۱۳۷
پاکستان ایک تہذیبی وحدت ۳۹۲
پاکستان کا تعلیمی تناظر ۳۱۴
پاکستان کا نظریاتی بحران اور اقبال ۴۹۱
پاکستان کے حالات حاضرہ پر ایک طائرانہ نظر ۳۹۳
پاکستان میں تہذیب کا ارتقاء ۳۹۳، ۵۳۳
پاکستان میں دو قانون کیوں ؟ ۵۲۵
پت جھڑ کی آواز ۳۰۷، ۵۳۲
پتھر کا شہزادہ ۳۰۷
پتھر کی دیوار ۲۲۳
پتھروں کا شہر ۲۲۳
پتھروں کے اثرات ۳۵۹
پٹھانوں کے رومان ۳۴۵
پچیس سالہ روئیداد انجمن ترقی اردو ۳۹۳
پدماوت بھاکھا ۳۹۳
پراچین اردو ۳۴۵
پر اسرار جزیرہ ۳۲۳
پر اسرار کائنات ۴۹۱
پر پرواز ۳۳۴
پرچم کا ہلال جگمگایا ۲۲۳
پردہ غفلت ۳۳۰، ۳۹۳
پروانہ جنت ۱۹۰، ۴۴۵، ۴۴۶
پروائی ۳۲۳
پریم بھگتی ۴۶۹
پشتو افسانے ۳۰۷
پشتو کے لوک گیت ۳۴۶
پطرس کے مضامین ۳۴۶
پنجابی کتابیں ۳۹۳
پنجتن پاک کے فضائل ۷۹
پنج درویش ۴۹۲
پنجہ فولادی ۸۶
پوشیدہ خزانے ۳۳۶
پیغام توحید ۱۳۷
پہلی بارش ۲۲۳
پھول ۳۴۶
پھول بن ۲۷۴
پھول پھول آنسو ۴۶۹

پھولوں کا زیور ۱۹۰
پہیلیاں ۳۳۶
پیاری سہیلی ۳۱۴
پیام انقلاب ۳۶۹
پیام جاوید ۲۲۳
پیام عمل ۲۲۳
پیام قرآن ۴۰۳
پیام کربلا ۲۱۸
پیام نانک ۲۲۳
پیام وحدت ۵۳۲
پیرس کی ایک رات ۳۹۳
پیغام ۴۹۱
پیغام عمل ۲۲۴
پیغام نجفی ۳۹۳
پیکر احساس ۲۲۴

ت

تاب سخن ۴۸۱
تاثیر الانظار ۳۵۹
تاج النظم ۲۷۴
تاج سخن ۲۵۸
تار نفس ۲۲۴، ۴۶۹
تاریخ آصفی ۳۹۹
تاریخ آگرہ ۵۳۰
تاریخ ادبیات ایران ۳۹۳
تاریخ اسلام ۲۲۴
تاریخ اصحاب ۱۱۷
تاریخ اعیان وھابیه ۳۹۴
تاریخ الاذان ۱۱۱
تاریخ الاسماء ۳۹۴
تاریخ الشیعه ۵۲۳
تاریخ القرآن ۳۵
تاریخ امروھه ۴۷۰
تاریخ پٹیالہ ۳۹۴
تاریخ تدوین حدیث ۶۵
تاریخ تہذیب و تمدن ۳۹۴
تاریخ ذکر میلاد سرکار دو عالم (ص) ۴۹۲
تاریخ راجگان اودھ ۳۹۴
تاریخ سلاطین اودھ ۳۹۴
تاریخ سوانحات سلاطین اودھ ۳۹۴
تاریخ غزالہ ۳۹۴
تاریخ فلسفه اسلام ۳۹۴، ۵۲۳
تاریخ قرآن ۳۵
تاریخ کا ایک المیہ جس سے ایمان رخصت ہونے کا امکان ہے ۵۲۴
تاریخ کی تکرار ۳۹۵
تاریخ گلگت ۳۹۹
تاریخ نفیس ۵۲۴
تاریخ و تحقیق تشیع ۳۶۹
تاریخی افسانے ۳۳۶
تاریک و بدنام گوشے ۳۹۵
تازیانہ سُنّت ۴۱
تائید حق و تردید باطل ۱۲۷، ۱۳۸
تبرا ۱۳۸

تبسمات ۳۴۶
تبصرۃ السائل ۳۵، ۱۱۱
تبلیغات دین میں نقوش دلنشین ۳۶۹
تبلیغات غم ۴۶۹
تبلیغ رسالت ۴
تبلیغی کربلا ۳۷۰
تبلیغی مجالس ۳۹۵
تجلّی ۱۹۰
تجلیات اسلام ۱۳۸
تجلیات انجم ۲۵۸، ۴۶۹
تجلیات غم ۴۶۹
تجلی حیات ۴۹۲
تجلی طور فی مناقب اہل بیت نور ۷۹
تجلی فاران ۱۹۰
التجوید ۶۱
تجوید القرآن ۶۱
تجوید و قرأت ۶۱
تجہیز ۱۳۸
التحدیث ۳۸۶
تحریر الاصوات /اردو شارٹ ہینڈ ۴۹۲
تحریر النساء ۳۱۵
تحریف قرآن ۳۵، ۳۶
تحریف قرآن کی حقیقت ۳۶
تحریک مدح صحابہ ۳۹۵
تحریک نفاذ جعفریہ پاکستان اور شہید
اول جناب محمّد حسین شاد شورکوٹی
۴۹۲
تحفۃ الابرار ۸۰، ۱۸۲
تحفۃ الاتقیاء ۱۰۹
تحفۃ الاحناف بجواب تحفۃ انصاف ۳۶
تحفۃ الانصاف ۳۶
تحفۃ الحاجات ۴۴۶
تحفۃ الحاجتین ۴۴۶
تحفۃ الرضویہ فی مجربات الامامیہ ۳۹۵
تحفۃ الصائدین ۸۶
تحفۃ الصفر ۲۷۴
تحفۃ العارفین ۱۳۹، ۴۴۷
تحفۃ العبّاد ۱۳۹
تحفۃ القائم ۷۴
تحفۃ المعجزات ۳۹۵
تحفۃ المومنین ۳۷، ۴۴۷
تحفۃ الکلام ۱۳۹
تحفۃ الواعظین ۳۹۵
تحفہ جعفری ۲۴۳
تحفہ رحمانیہ ۳۳
تحفۂ صیام ۱۲۷
تحفہ عید/ حجت کاملہ ۳۹۵
تحفہ کاظمیہ ۱۳۹
تحفہ ماہ صیام ۱۳۹، ۴۴۷
تحفہ محمدیہ ۳۳
تحفہ مومنات ۱۹۰
تحقیق آیت نجوی ۴
تحقیق جدید ۵۰۰
تحقیق دعا ۴۴۱

تحقیقات ضیاء ۵۳۳
تحقیق البیان فی تعلیم النسوان ۳۱۵
تحقیق المتین ۱۴۱
تحقیق الهدی فی مجالس سید الشهداء ۱۴۰
تحقیق انیق ۱۴۰
تحقیق باسم اللّٰه ۳۷
تحقیق حدیث انا مدینۃ العلم ۱۰۹
تحقیق حدیث غدیر ۱۰۵
تحقیق حق ۱۲۷، ۱۴۰
تحقیق حق پر علماء حق کے تبصرے ۱۲۷ ۱۴۰
تحقیق رجعت ۱۴۰
تحقیق نامه باغ دَودَر ۳۹۵
تخلیقات پطرس ۳۴۶
تخلیقی عمل ۳۴۶
تدمیر الخائنین ۳۹۵
تدوین حدیث ۶۶
تذکرۃ الانسان ۹۰
تذکرۃ الانسانیه ۴۴۷
تذکرۃ العارفین شرح نہج البلاغه ۱۰۱
تذکرۃ الیعسوب ترجمه ارشاد القلوب ۱۰۵
تذکرہ ایمان و عمل ۱۴۱
تذکرہ حیات ناصر الملۃ ۴۹۲
تذکرہ خلیل (ع) ۴۹۲
تذکرہ ریاض الفردوس ۵۲۴
تذکرہ گلشن هند ۲۸۷
تذکرہ مجید در احوال شهید ۱۰۲
تذکرہ میر ۳۹۶
تذکرہ نواب علی وردی خان مهابت جنگ ۴۹۲
تذکرہ وهبی ۳۸۶
تربیت اولاد ۳۱۵، ۵۳۳
ترجمه اثبات الرجعة ۱۴۱
ترجمه احقاق الحق ۱۱۶، ۳۶۵
ترجمه احیاء المیت فی فضائل اهلبیت ۲۸۰
ترجمه اخلاق محسنی ۲۸۰
ترجمه الشیعه ۳۹۶
ترجمه انتخاب ادب فارسی ۳۹۶
ترجمه اور کتاب سلیم بن قیس ۸۰
ترجمه باب حادی عشر ۱۸۳
ترجمه تاریخ واقدی ۳۹۶
ترجمه تحریر الوسیله ۵۲۴
ترجمه تحفه رضویه ۳۹۶
ترجمه تحفه عجم ۳۹۶
ترجمه تفسیر القرآن الکریم ۴
ترجمه تقریر جمال الدّین ۷۶
ترجمه جامع عباسی ۸۶
ترجمه حدیث کساء ۸۳، ۸۴، ۸۵
ترجمه حدیث مفضل ۱۲۰
ترجمه حدیث کساء منظوم ۸۳، ۸۴
ترجمه حق الیقین ۱۴۱
ترجمه حکیم نباتات ۳۳۱

ترجمہ حملہ حیدری ۳۹۶
ترجمہ دعائے کمیل ۴۴۷
ترجمہ زاد المعاد ۳۹۶
ترجمہ زہر الریاض ۳۹۶
ترجمہ سفینۃ النجاۃ ۸۶
ترجمہ شرح نہج البلاغۃ ۱۱۶
ترجمہ شیخ سعدی کے پند نامہ کا ۳۹۶
ترجمہ صحیفۃ الرضا اردو ۸۰
ترجمہ صحیفہ علویہ ۴۴۷
ترجمہ صحیفہ کاملہ ۴۴۷ ، ۴۵۴
ترجمہ عماد الاسلام ۳۷۳
ترجمہ غزلیات حافظ ۲۵۸
ترجمہ فتح السبیل ۸۶
ترجمہ فرہنگ دفتر اول ابوالفضل ۴۶۱
ترجمہ فضائل الشیعہ ۷۰
ترجمہ قرآن ۵
ترجمہ قرآن شریف ۵
ترجمہ قصائد قآنی ۳۹۶
ترجمہ گوکھلے ارتھمیٹک ۵۲۴
ترجمہ لآلی مکنونہ ۸۶
ترجمہ لوائح ۳۹۷
ترجمہ محفل ایران ۳۹۷
ترجمہ محیط الدائرہ ۱۰۷
ترجمہ محیط الدائرہ فی العروض و القوافی ۴۹۲
ترجمہ مصادقۃ الاخوان ۷۱
ترجمہ مشکواۃ شریف ۹۲
ترجمہ مناجات خمسہ عشر ۴۴۸
ترجمہ نصاب فارسی ۳۹۷
ترجمہ نمائش نامہ ۳۴۶
ترجمہ نہج البلاغہ ۹۶
ترجمہ و تفسیر قرآن ۵
ترجمہ و تفسیر قرآن مجید ۴
ترجمہ و تلخیص وقائع نادری ۳۹۷
ترجمہ و حواشی نہج البلاغہ ۹۶
ترجمہ و شرح فارسی آموز ۳۹۷
ترقی پسند ادب ۳۴۶
ترقی پسندوں کے نام ۲۲۴
ترقی کی برکتیں ۳۹۷، ۵۳۳
ترکی میں مشرق و مغرب کی کشمکش ۳۹۷
تزکیہ نفس ۴۹۳
تزکیہ و اصلاح نفس ۱۱۰
تزکیہ و تربیت نفس ۵۲۴
تسبیح فاطمہ (ع) ۱۹۰
تسبیح فاطمہ (ع) مع اضافہ ۴۴۸
تسنیم و کوثر ۱۹۰
تسہیل البلاغۃ ۴۹۳
تسہیل التواریخ ۳۹۷
تسہیل القواعد/قواعد فارسی ۴۹۳
تشریحات بلگرامی بر مکاتبات علامی ۴۹۳
تشریح الرمل ۴۲۴
تشریح توحید ۱۴۱

تشریح لفظ سیّد ۴۱۹
تشفی اهلسنت و الخوارج ۱۱۱
تشقیق الاخبار در رد طاعنین بر احادیث ائمہ اطہار ۸۰
تشکیل پاکستان میں شیعیان علی کا کردار ۳۹۷
تشہد میں شہادت ثالثہ کسی معصوم پاک نے نہیں پڑھی ۴۹۳
تشیع پر اعتراضات کا علمی جائزہ ۴۹۳
تصحیح البراھین ۳۹۷
تصحیح تاریخ ۱۱۱، ۳۹۷
تصحیف کاتبین ۳۷
تصوّر مہدی ۱۴۲
تصوّر الوہیت ۳۷۰
تصویر بنی امیہ ۱۱۶
تصویر عزا ۱۱۶
تصویر نجات ۱۴۲، ۳۷۰، ۴۹۴
تصحیح البراہین فی ردّ ما اورد ارغام الماکرین ۱۴۱
تطبیق ۱۴۲
تعارف امامیہ دارالتبلیغ ۴۹۴
تعارف فلسفہ جدید ۴۹۴
تعارف و حقائق ۳۷
تعبیر رؤیاء/ تعبیر نامہ ۳۶۰
تعبیر نامہ خواب ۴۲۴
تعریب الاطفال ۴۹۴
تعریف النحو ۳۹۸
تعقیبات نماز ۴۴۸
تعلیمات قرآن و اہلبیت ۳۷
تعلیم الاسلام ۱۴۲
تعلیمات اسلامی ۱۴۲
تعلیم اور جمہوریت ۳۱۵
تعلیم اور طریق تدریس ۳۱۵
تعلیم اور قرآن ۳۷
تعلیم دین - سادہ زبان میں ۱۴۲
تعلیم کا عمل ۳۱۵
تعلیم کی بنیادیں ۳۱۶
تعلیم کی نئی بنیادیں ۳۱۶
تعلیم مذہبی ۳۱۶
تعلیم نسواں ۳۱۶
تعلیم و تربیت ۳۱۶
تعلیمی عناصر ۳۱۶
تعلیمی نفسیات و شماریات ۳۱۶
تعمیر وطن ۴۶۹
تفریح الاحرار ۳۴۵
تفسیر ۵
تفسیر آیت انك لعلی خلق عظیم ۵
تفسیر آیت تبلیغ ۱۰۶
تفسیر آیت تطہیر ۵
تفسیر آیت تطہیر مع شرائط و تاثیر ۵
تفسیر الآیات ۵، ۴۲
تفسیر البرہان ۳۷
تفسیر المتقین ۱۴
تفسیر اینما ۸

تفسیر برہان ۴۹
تفسیر پارہ الم ۸
تفسیر سورہ یسین ۹
تفسیر خلافت ۱۰
تفسیر رضی ۹، ۱۰
تفسیر سورہ الحمد ۱۰
تفسیر سورہ هل اتی ۱۱
تفسیر سورہ یوسف ۱۱
تفسیر صلواۃ الوسطی ۴۸
تفسیر فرات ۱۲
تفسیر قرآن علامہ علی نقی ۱۳، ۱۴
تفسیر نمونہ ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸
تفسیر و تشریح آیت اصطفی و معانی آل عمران ۹
تفسیر یوسفی ۱۹
تفضیح السارقین ۱۴۲
تفہیم القرآن ۳۸
تقدیر و بدا ۱۴۳، ۱۴۸
تقدیس القرآن ۳۸
تقدیس القرآن عن تلبیس الشیطان ۳۸
تقدیم الاود فی مداودۃ العمد ۱۰۷
تقریر حاسم در نفی عروسی حضرت قاسم ۷۳
تقریر حدیث طیر فی فضیلۃ علی الخیر ۸۱
التقریر فی منزلۃ حضرت امیر ، رسالہ ۸۹
تقریظ ۲۲۴
تقریظات بر کتاب الصراط المستقیم فی اصول الدین ۱۴۳
تقریظات علماء اسلام بر کتاب الهیئة و الاسلام ۳۶۰
تقویم الاود و مداوۃ العمد ۹۸
تقویم النقی ۳۹۸
التقید فی الاسلام ۳۳
تکذیب براهین احمدیہ ۴۷
تکمیل القرآن ، رسالہ ۴۵
تلخیص تاریخ الامم الاسلامیہ ۴۲۸
تلخیص شاهنامہ فردوسی ۳۴۷
تلخیص مقدمہ ابن خلدون ۳۹۸
تلوے کے کانٹے ۳۰۸
تم اور تمہارے مسائل ۳۹۸
تمہارا رویہ اور متعلقہ مسائل ۳۹۸
تمدن حیدری ۴۷۰
تمدن عرب ۴۳۲
تناسخ پر مختصر بحث ۳۷۰
تنبیہہ ۴۷۰
تنبیہہ الاطفال ۱۴۳
تنقید الاحادیث ۱۱۰
تنبیہ الحائرین ۴۰
تنبیہہ الغافلین ۳۹۸، ۴۷۰، ۴۹۴
تنبیہہ النفس ۲۴۸
تنبیہ الناصبین ۳۸
تنبیہہ الناکثین ۳۹۸
تنزیل الفرقان ۴۹۴
تنزیہہ الفرقان عن وساوس الانسان ۴۰

تنزیہہ الانساب فی شیوخ الاصحاب ۴۹۴
تنظیم مدرسہ ۳۱۶
تنظیمی منزل اور راستے ۳۹۸
تنقید الاخبار و تعدیل الاخیار ۱۱۷
تنقید النقود فی المغالطۃ الوروہ ۳۹۸
تنقید بخاری ۱۱۱
تنقید جدید ۹
تنقید عقل محض ۳۹۸
تنقید لطیف بر خیالات ظریف ۳۷۰
تنکیب الخائبین ۳۹۵
تنویر الاسماء یعنی شرح اعمال اسماء الحسنی ۳۹۸
تنویر البیان فی تفسیر القرآن ۱۹، ۲۰
تنویر الاشعار ۲۷۴
تنویر العینین ۲۹
تنویر تخیّل ۱۹۱
تنویر خیال ۲۲۵، ۴۷۰
التنویر علی صحت حدیث غدیر ۱۱۰
تنویر مودت ۱۹۱
توبہ ۲۰
توپوں کی گن گرج ۳۳۶
توتا کہانی ۲۸۲، ۳۴۷
توثیق حق ۱۳۸
توثیق حق بجواب تحقیق حق ۱۴۴
توجہات ۳۶۰
توحید ، رسالہ ۸۹
التوحید ۳، ۷۳، ۱۳۰، ۱۴۳
توحید اسلام ۱۴۴، ۱۵۳
توحید الائمہ ۱۴۴
توحید اور عدل ۱۴۴
توحید کی کہانی- حضرت جعفر طیار(رض) کی زبانی ۱۴۴
التوحید و التجرید ۳۸۶
التوحید و العدل ۱۴۴
توریث القرآن ۴۱
توشہ عقبی ۴۲۴
توصیف زراعت ۳۹۹
توضیحات تدقیقہ شرح خطبہ شقشقیہ ۹۸
توضیح الآیات فی قراءۃ الصلاۃ ۴۱
توضیح الترجمہ ۳۸۱
توضیح الرکعات عن آیات الصلواۃ در جواب رسالہ تصدق حسین دو رکعتی ۴۱، ۶۸
توضیح العقائد ۱۲۷، ۱۴۴
توضیح القرآن ۳۷
توضیح القرآن ، تفسیر ۹
توضیح خلافت مقرّبین ۹
تہذیب اسلام ۸۱
تہذیب الاسلام ۴۰۵
تہذیب دعا ۴۴۸
تہذیب ماتم ۱۹۱
تہذیب مودت ۲۲۵
تیر نشتر ۲۷۵
تیری دنیا میں ہم ۳۰۸

تیرے جہاں میں ۳۲۳
تیشہ لفظ ۲۷۵

ٹ

ٹائپ نویسی ۴۹۴
ٹرانسسٹر کی پہلی کتاب ۳۹۹
ٹرانسسٹر کے بنیادی اصول ۳۹۹
ٹوٹے شیشے کی آخری نظمیں ۲۲۵
ٹیلی ویژن میکینک ۴۹۴

ث

ثانوی تعلیم ۳۱۶
ثبوت باری ۱۰۵
ثریّا ۳۳۱
ثقل اکبر ۱۱۵
ثقلین ۸۱
الثقلین ۱۰۵
ثمرات خلد ۴۷۰
ثمرہ اعمال ۸۱
ثمرۃ الساعی ۴۴۱
ثمرۃ الفواد ۴۹۵
ثمرہ زندگی ۲۵۳
ثنائے پروردگار ۹۸
ثواب الاعمال ۴۹
ثواب و عذاب اعمال - فروع دین کی تشریح ۴۹۵

ج

جادہ تسخیر ۳۴۷
جادہ حیدری ۱۴۵
جاڑے کی چاندنی ۳۰۸
جام جوش ۱۹۱
جام شعور ۲۲۵، ۴۷۱
الجامع الحامدی ۱۴۵
جامع القوانین ۲۸۲
جامع اور معیاری شرح اردو نصاب لازمی ۳۹۹
جامع زیارات ۴۴۸
الجامعہ لمانعی الجامعہ ۴۱
جام ولا ۴۷۱
جان سخن ۱۹۱
جان ہار ۴۹۵
جاہلیت کی موت ۱۱۰
جب تک زندگی ہے ۴۰۰
جبر و اختیار ۱۴۵
جدید تدریس ۳۱۶
جدید حساب ۴۰۰
جدید حساب برائے جماعت چہارم ۴۰۰
جدید شرح اردو کی آٹھویں کتاب ۴۰۰
جدید علم سائنس ۴۰۰
جدید غزلگو ۴۰۰
جدید فارسی شاعری ۵۳۳
جدید ناول نگار ۴۹۵
جدید نصاب اردو شارٹ ہینڈ ۴۹۵
جذبات یاور ۲۷۵
جذب باہم ۴۰۰

جزیرہ سخنوران ۳۲۳
جستجو ۴۰۰
جشن مومنین ۱۹۱
جشن میلاد مرتضی (ع) ۴۹۵
جعفری یسّرنا القرآن ۴۱
جعفریہ، رسالہ ۱۵۳
جغرافیہ ریاست بہاولپور ۴۰۰
جغرافیہ ضلع مراد آباد ۴۰۱
جغرافیہ عالم ۵۲۴
جغرافیہ کا پہلا رسالہ ۴۰۱
جفر ، رسالہ در علم ۴۲۴
جگر سوز ۲۴۸
جلاء الایمان ۴۴۸
جلتی مسجدیں ۴۹۵
جلّو مرغابی ۳۳۶
جلوۂ آفاق ۲۲۵
جلوہ حسینی ۱۹۱
جلوہ طور ۱۹۱
جلوہ معصومیت ۱۹۱
جمالیات شرق و غرب ۴۰۱
جمہوری سوشلزم ۴۶۴
جمیل ۳۳۱
جمیلہ بنت عامر ، قصہ ۵۱۱
جناب جعفر تواب ۴۹۵
جنازہ رسول اسلام اور صحابہ کرام ۵۲۴
جنازۃ الرسول ۵۲۴
جنات ۳۶۰
جنت البقیع ۴۰۲
جنت المعارف ۱۴۵
جنت روح ۳۰۸
جنت نگاہ ۳۰۸
جن - حسن عبدالرحمن ۳۳۶
جنسی آسودگی ۴۰۱
جنسیات ۴۰۱
جنسی تقاضے ۴۰۱
جنگ خیبر ۴۰۱
جنگ زدہ ممالك ۴۰۲
جنگل کا بادشاہ ۴۰۲
جنگل کا راجہ ۳۳۶
جنگ نامہ ابا مسلم ۴۲۷
جواب آن غزل ۴۰۲
جواب استفتاء ۴۱
جواب سفر ۴۷۲
جواب لاجواب ۱۱۷، ۴۹۵
جواز لعن یزید ۴۹۶
جواز متعہ از قرآن و حدیث ۴۱
جوامع الکلم ۸۰
جواهر الاسرار فی مناقب النبی و الائمة الاطهار ۱۲۷، ۱۴۵
جواهر السنیہ فی الاحادیث القدسیہ ۶۹
جواهر العرفان فی مقدمات تاویل القرآن و تفسیر القرآن ۴۲
جواهر القرآن ۴۲
جواهر القواعد (منظوم) ۵۲۴

جواهر بهیه ترجمه صحیفه رضویه ۸۲، ۴۴۸
جواهر پارے ۱۹۱
جواهر صدف رسالت ۱۱۰
جواهر لاثانی ۲۷۹
جواهر مهره ۲۲۵
جواهرات نثر ۳۴۷
جوش اور دیار دکن ۴۰۲
جولیس سیزر ۳۰۵
جوهر اندیشه ۳۴۷
جوهر عقلی ۴۰۲
جوهر قرآن ۱۱۶
جوئبار ۲۵۸
جوئے تشنه ۲۵۸
جهاد ۴۹۶
جهاد فی الله ۴۱
الجهر و الاخفاف فی قرأت الصلوة ۶۲
جهلکیاں ۴۷۱
الجهی ڈور ۳۲۲
جیل خانه ۴۰۲

چ

چار بیته ۴۰۲
چار خلفاء کا تقرّر خلافت ۵۴۱
چار درویشوں کا قصّہ ۳۴۷
چاند کی سیر ۳۳۶
چاند کے دو ٹکڑے ۱۹۹
چاند گهن ۳۰۸
چاندنی کے ورق ۲۲۵
چائے کے باغ ۴۹۶
چراغ ایمان ۹۷، ۴۰۲
چراغ حق ۲۷۶
چراغ دیر و حرم ۲۵۸
چراغ راه حق مبیں ۹۸، ۹۹
چراغ سخن ۴۹۶
چراغ فکر ۱۹۲
چراغ مصطفوی ۱۹۲
چراغ هدایت ۱۴۶
چشم تماشه ۳۰۸
چشمه کوثر ۱۹۲
چشمۂ محبت ۸۲
چمڑے کی دستکاری ۴۰۳
چمنستان جوش ۲۷۶
چمنستان عقیدت ۱۹۲
چمنستان غزل ۲۵۹
چناب رنگ ۲۲۵
چنائی ۴۰۳
چند تعلیمی تصورات ۳۱۷
چند خواتین کا کردار - قرآن مجید کی نظر میں ۴۲
چند کلیاں چند پهول ۱۹۲
چوده ساغر ۱۹۰
چوده ستارے ۴۷۱
چوده معجزے ۴۴۸

چوری سے یاری تک ۳۴۷
چہاردہ سورہ ۲۰
چہار گلزار ۴۹۶
چہل حدیث ۸۲ ، ۱۲۰، ۴۲۴
چہل صباح ۱۴۷، ۴۰۳
چیتوں کی وادی ۳۲۳

ح

حاتم طائی - سمندری حکومت میں ۳۳۶
حاتم طائی کا قصہ ۳۳۷، ۳۴۷
حاشیہ شرح تہذیب ۱۱۱
حاشیہ قطبی ۱۱۱
حاضرات ارواح ۳۶۰
حالات حضرت امیر المومنین ۴۹۶
حب صحابہ یا بغض رسول (ص) ۵۲۵
حب علی علیہ السلام ۴۷۱
حبل العارفین در شرح اصول دین ۱۴۶
حبل المتین خلاصہ تفسیر منہج الصادقین ۲۰
حجۃ الایمان ۱۴۶
حجۃ اللّٰہ القدیر علی المنکرات لحدیث القدیر الناکث عن مولانا الامیر ۱۰۵
حجاب النسوان ۴۲
حجاب زناں ۲۴۳
حج بیت اللّٰہ اور آل سعود ۴۹۶
الحجر الدافع المعروف بالعذاب الواقع ۱۰۷
حدائق مرغوب ۴۷۱
حدّ السارق ۴۲
حدّ السارق علی کل منافق مارق ۴۲
حدوث عالم ۴۰۳
حدوث مادہ ۳۷۰
حدیث ثقلین ۱۱۰، ۱۱۱
حدیث حوض ۸۳
حدیث غدیر ۱۰۶
حدیث غدیر فی فضیلت حضرت امیر علیہ السلام ۱۰۶
حدیث غدیر کی سرگذشت ۱۰۶
حدیث قدسی ۸۳
حدیث قدسی مترجم ۸۳
حدیث قرطاس ۸۳
حدیث کربلا ۱۹۲
حدیث کساء مترجم و بعض دعائیں ۸۴
حدیث کساء مع منظوم ترجمہ و مناجات و منقبت امام حسن (ع) ۸۴
حدیث مدینۃ العلم ۱۰۷
حدیث نبوی صلعم ۸۸
حدیث ہلیلہ ۸۸
حدیقۃ الاسلام ۱۴۶
حدیقۃ الایمان ۱۴۶
حدیقۃ المنطق ۴۰۳
حدیقہ ایمان ۲۴۳
حدیقہ بے نظیر ۲۷۶
حربہ حیدری ۱۹۲، ۴۰۳
حرز المصائب ۴۴۹

حرز المومنین ۳۳
حرز معلول ۴۴۹
حزن اختر ۲۴۴
حرف تازہ ۲۲۵
حرف دریا ۲۵۹
حرف غزل ۴۷۱
حرف و حکایات ۲۲۵
حرف وفا ۲۵۹
حرمت بنات رسول علی غیر اولاد رسول (ص) ۴۰۳
حریم رسالت (ص) ۱۹۳
حریم عصمت ۲۲۵
حسن اعتقاد ۱۴۶
حسن آدم ترجمہ بنت الرجال ۴۰۳
حسن الاخبار حیدرآباد ۲۲۵
حسن طلب ۴۴۱
حسین (ع) اور انقلاب ۱۹۳
حسین (ع) و حسینیت ۴۹۶
حسین (ع) - وارث انبیاء (ع) ۴۹۶
حسینی قاعدہ ۴۹۶
حسینی قربانی ۴۷۱
حصار آب ۲۲۵
حصن حصین فی سورۃ یسین ۴۴۹
حضرت ابوذر غفاری ۴۹۷
حضرت سکینہ (رض) ۱۱۶
حضرت عبدالمطلب بن حضرت ہاشم (رض) ۴۹۷
حضرت علی کے خطوط کا ابتدائی مطالعہ ۴۹۷
حضرت عمر کا یوم وفات ۴۹۷
حقائق ۸۸
حقائق الاسلام ۱۴۷
حقائق العقائد ۱۲۷، ۱۴۷
حقائق القرآن ۴۲
حقائق المذاھب ۳۷۰
حقائق الوسائط ۱۲۷، ۱۴۷
حقائق کے آئینے میں ۱۱۱
حقائق مذھب شیعہ ۱۴۷
حق نما ۵۳۳
حقوق و فرائض ۴۰۳
حق یا علی مدد ۱۴۷
حقیقت اسلام اور حفاظت اسلام ۳۷۰
حقیقۃ الاسلام ۲۷، ۴۳، ۱۴۷
حقیقت الفتنہ ۱۰
حقیقت بدا ۱۴۷
حقیقت دعا ۴۴۱
حقیقت سنت اللہ و حقیقت ربانی ۱۴۸
حقیقت شرک ۱۴۸
حقیقت شیعہ ۱۴۸، ۳۷۰
حکایات آزاد ۳۳۷
حکایات القرآن ۴۳
حکایت نے ۴۷۱
حکم اذان ۵۱۴
حکم پیغمبری ۵۰

حکمت عملی ۴۰۳
حکومت اسلامی ۵۲۵
حکومت الہیہ اور دنیاوی حکومتیں ۵۲۵
حل پرچہ جات - مطالعہ پاکستان ۴۰۴
حل لغات الصحیفۃ السجادیہ ۴۴۹
حل لغات نہج البلاغہ ۹۹
حلیۃ الصالحین شرح کلمات جناب امیر المومنین ۹۹
حلیۃ النور ۳۹۲
حلیہ مقدسہ ۶۹
حمایۃ الاسلام ۳۷۰
الحمرا کے افسانے ۳۰۶
حمیدہ بانو / حسن اسلام ۳۲۳
حواشی مختصر النافعہ ۱۱۷
حواشی قرآن تاج العلماء ۲۰
حور جنت ۳۳۱
حیات الدارین ۵۴۱
حیات المسیح از قرآن پاک پر تبصرہ ۴۳
حیات انسانی کے چھ مرحلے ۴۰۴
حیات اور روح ۴۰۴
حیات رضوان مآب ۴۰۴
حیات غالب ۴۹۷
حی علی خیر العمل ۴۹۷
حیوانیات ۴۹۷

خ

خاتونِ خانہ ۴۰۴
خارجی فتنے کا سد باب ۵۲۵
خاص نوحے ۴۷۱
خالد کی خالہ ۳۳۱
خاندان اور انسان ۴۹۷
خانہ زنجیر ۲۲۵
خبر و نظر ۳۷۱
خدا شناسی ۱۴۸
خدا کا اصول تصرّف و قانون حکمت ۱۴۸
خدا کا ثبوت ۳۷۱
خدا کی آسان پہچان ۱۴۸
خدا نما ۱۴۹
خدائی کفر شکن میزائل ۴۴۹
خراد کا کام ۴۰۴
خزائن الفصاحت ۲۷۶، ۴۰۴
خزینۃ العارفین ۱۴۹
خزینۃ الفضائل ۱۰
خزینۃ الکونین ۱۹۳
خزینہ ایمانیہ مع توضیحات نورانیہ ۱۴۹
خزینہ حزینہ ۱۹۳
خزینہ خیال ۲۷۶
خزینہ عملیات ۴۴۹
خزینہ ہدایت ۱۴۹
خصال ۸۸
خصائص آل محمدؐ ۸۸
خصال الشیعہ ۴۹۷
خصائص امیر المومنین علی علیہ السّلام

۸۸
خصائص مرتضوی ۸۸
خصوصیات ۴۰۴
خصوصیات اسلام ۱۴۹، ۳۷۱
خصوصیات مذہب شیعہ ۱۴۹
خطاب ۴۰۵
خطاب فاصل ترجمہ میزان عادل ۱۰۷
خطبات راشدہ و زیارت ناحیہ مقدسہ ۱۹۳، ۲۷۲
خطبات عالیات ۹۹، ۴۰۶
خطبات نماز جمعہ ۴۰۴
خطبہ استقبالیہ ۴۹۷
خطبة الغدیر /منبع الغدیر ۱۰۷
خطبہ حضرت فاطمة الزہرا ۵۴۱
خطبہ : راجہ محمّد امیر خان محمود آبادی ۵۲۵
خطبہ صدارت ۳۱۷، ۴۰۵، ۴۹۸
خطبۂ غدیر ۱۰۷
خطبۂ غدیریہ ۱۰۷
خطبہ مونقہ علویہ ۹۹
خط غبار ۲۵۹
خطیب بغدادی کے اعتراضات کی حقیقت ۴۹۸
خلاصة التفسیر ۲۰
خلاصة الطاعات در احکام جمعہ و جماعات ۶۵
خلاصہ تواریخ - سیر المتاخرین ۴۰۵
خلاصہ تہذیب اسلام ۴۰۵
خلاصہ عبقات ۱۰۴
خلافت اور غدیر خم ۴۰۵
خلافت قرآنی ۴۳
خلافت مقرّبین ۴۳
خلش دل ۲۲۵
خلوت و جلوت ۲۲۵
خمخانہ عشرت ۲۷۷
الخمسة البکا ۲۱۸
خمسہ طیبہ ۴۴۹
خمسہ متحیرہ ردّ قول سلامت اللہ ۲۰
خمکدہ آزاد ۲۵۹
خمکدہ خیام ۴۷۲
خواب بیداری ۴۰۵ ، ۴۹۸
خوابوں کی گلیاں ۳۰۸، ۳۲۴
خواب منزل ۲۲۷
خواتین - اسلام اور دیگر مذاہب کی نظر میں ۴۹۸
خواتین افسانہ نگاروں کے دس افسانے ۳۰۸
خوبی سخن / بہار کمال ۴۷۲
خود آموز قرآن مجید یا تعلیم قرآن کا جدید طریقہ ۴۳
خودشناسی ۴۰۵ ، ۴۹۸
خورشید بہو ۳۲۴
خوشی کے موسم ۳۰۸
خون عبرت ۲۲۷

خون کی لکیر ۲۲۷
خونابہ دل ۱۹۴
خون ثقلین ۴۴
خون ناحق ۳۷۱، ۴۷۲
خونی گھاس ۳۳۷
خیابان ترنمّ ۲۷۷
خیالات بے مثال ۲۱۱
خیالات مہر ۲۶۸
خیال پارے ۳۴۸
خیر الاعتقاد ۱۴۹، ۱۵۳
خیر الزاد لیوم المعاد ۱۴۹
خیر الکلام فی معرفة النبی و الامام ۱۵۰

د

داستان امیر حمزہ ۳۴۸
داستان رانی کیتکی اور کنور اودے بھانکے ۳۴۸
داس کیپٹال ۴۶۴، ۴۶۵
داغ داغ اجالا ۴۷۲
داغ ہجران ۱۹۳
دافع البہتان ۳۳
دافع المغالطہ ۸۶
دافع الہموم ۴۴
دام ہمرنگ زمین ۱۲۷، ۱۵۰
دانش نامہ جہاں ۴۰۶
دبہ یہ امیری ۵۳۰
دختر رسول (ص) ۱۹۹
دُرِّ آداب ۱۹۴
دُرِّ الفاخرہ ۳۸۶
الدر الفرید فی عقیدة التوحید ۱۵۳
الدر الفواید فی احسن العقاید ۱۵۰
الدر المنتظم فی حل الجذر الاصم ۳۸۶
الدر النظم ۴۹
الدر النفید فی الفرق بین البیعة و التقلید ۳۸۶
دربار دُربار ۴۰۶
در ثمین شرح اربعین ۱۰۸
درجات الرفیعہ ۵۰۰
درج گوہر ۴۴۹
دُردانہ ۲۴۴
درد جگر / واسوخت یاور ۴۷۲
درد درماں ۳۰۹
درر سنّیہ ۴۴
درس آل محمدؐ کا تعارف ۴۰۶
درس آل محمدؐ لائلپور - مشاہیر کی نظر میں ۴۹۸
درس انسانیت ۹۹
درس حجاب
درس حکومت ۹۹
درس زندگی ۳۴۸
درس قرآن حکیم ۲۰
درس قرآن مطہری ۲۰
درس ہدایت ۱۰۰
در شاہوار ۱۰۰

دُرِّ مکتوم ۲۴۶
دُرِّ مکنون ۲۴۸
دُرِّ منثور ۲۲۷
دُرِّ منظوم ۱۹۴
درود طوسی ۴۴۹
دریا دریا چہرہ ۲۲۷
دریائے تعشق ۲۴۵
دریائے عشق ۲۴۵
دریائے لطافت ۲۳۶
در یتیم ۸۹
دست انا ۲۵۹
دستور العمل ۴۰۶
دستور العمل امداد مقروض کاشتکاران و انسداد سوگران ۴۰۶
دستور المدارس ۳۱۷
دستور المعلمین ۳۱۷
دستور الفصحا ۵۳۳
دستور کوتوالی ۵۰۶
دستور نظم ۲۴۶
دس چھوٹی سورتوں کی تفسیر ۲۱
دشت ایثار ۲۲۷
دشت نارسا ۲۵۹
دُشنام کے آئینے میں ۳۴۸
دشمنان اہل بیت ۴۹۸
دعا اور دوا ۴۴۹
دعا اور تعقیبات ۴۵۰
دعائے ابو حمزہ ثمالی ۴۵۰
دعائے اسم اعظم ۴۵۰
دعاءُ العہد ۴۵۰
دعائے امام برائے محافظین اسلام ۴۵۰
دعائے توسّل ۴۵۰
دعائے تہیلات ۴۵۰
دعائے جوشن صغیر ۴۵۰
دعائے سباسب ۴۵۰
دعائے سمّات ۴۵۰
دعائے کمیل ۴۵۰ ، ۴۵۱
دعائے کمیل مترجم ۴۵۱
دُعائے مشلول ۴۵۱
دعائے مشلول مع ترجمہ ۴۵۱
دعائے نور ۴۵۱
دعائے نور مترجم ۴۵۱
دعائے نور مع ناد علی صغیر و کبیر ۴۵۱
دعوت اتّحاد ۱۱
دعوت اتحاد ۱۲۷، ۱۵۰
دعوت فکر و نظر ۱۵۱
دفتر آفتاب شجاعت ۳۴۸، ۳۴۹
دفتر تاریخ حصّہ پنجم ، ہفتم ۴۰۷
دفتر دبیر ۴۷۳
دفتر سحر ۲۴۵
دفتر ماتم ۴۷۳
دفع الملال بکشف فضائل الآل در جوابِ کشف الحال با جمال المقال ۴۰۷
دفع الوثوق عن نکاح الفاروق ۱۱۱

دقیقه معصوم ۴۰۷
دکنی نثر کا انتخاب ۳۴۹
دکھوں اور دردوں کی دوا- نماز شب ۵۳۴
دلائل الولایت ۱۵۱
دلائل حسنیه ۹۷
دلائل سنیه فی اجوبة المسائل السنیة ۵۲۵
دلدار الرمل ۴۰۷
دل سے قریب ۳۲۴
دلیل الوصل فی قول فیصل ۴۰۷
دلستان ۲۴۵
دلیل الزائرین ۴۵۱
دنباله اهل بطاله در ردّ عقیده مفوضه ۱۵۱
دندان شکن/مہذبانہ جواب ۴۰۷
دنیا کا آخری انجام ۴۰۷
دنیا زیر آب ۴۱۷
دنیا کو جھنجھوڑنے والے دس دن ۳۲۴
دنیا کے جانور ۳۳۷، ۴۰۷
دو ثواب ۴۵۲
دود چراغ محفل ۲۵۹
دو دل ملے ہوئے ہیں ان کو جدا نہ کرنا ۲۶۲
دور تعشق ۲۵۹، ۴۷۳
دور علی کا مثالی نظام حکومت اور اس کے بنیادی اصول ۴۹۸
دور منقبت ۱۹۴
دورہ اول اسلام ۴۰۷
دوزخی ۳۲۴
دوست بنو دوست بناؤ ۴۰۸
دوسرا قاعده ۴۰۸
دوسرا کنارا ۳۴۹
دھات پر ٹانکا لگانے کا ہنر ۴۰۸
دھرتی کالمس ۲۲۷
دهل فضیلت ۱۰
دهند ۳۲۴
دھوپ کا سایه ۳۰۹
دیار سحر ۲۶۰
دین آباء النبی (ص) ۱۵۱
دین اسلام میں جبر کیوں ؟ ۵۲۵
دین حق - عقل کی روشنی میں ۱۵۱
دین سے لادینیت تک ۳۷۱، ۴۰۸
دین فطرت ۴۴ ، ۳۷۱
دین کا زوال کیوں ؟ ۴۹۸
الدین و الکون ۳۶۸
دین و دنیا - مذہب اور اقتصادیات کا ارتباط ۴۶۵
دین و عقل ۳۷۱
دینیات ۱۵۱، ۳۷۱
دینیات کا پہلا رسالہ ۴۰۸
دینیات کی پانچویں کتاب ۱۵۲
دینیات کی دوسری کتاب ۱۵۲
دینی باتیں ۱۵۲
دیوان ۲۶۰
دیوان آغا ۲۷۸

دیوان ابیات الجنان فی سیّد الانس و الجان ۱۹۴
دیوان امانت ۲۷۸
دیوان امیر ۲۷۸
دیوان انجم ۲۷۷
دیوان بے مثال ۲۷۹
دیوان بے نام ۲۶۰
دیوان پروین ۲۷۹
دیوان تاباں ۲۸۰
دیوان تجلّی ۲۸۰
دیوان تنہا ۲۸۰
دیوان ثاقب ۲۸۲
دیوان ثالث ۲۶۰
دیوان جان ۲۸۰
دیوان جرأر ۲۸۱
دیوانجی ۲۸۱
دیوان حبیب ۲۸۱
دیوان حسرت ۲۷۷
دیوان حضرت علی (ع) مترجم ۱۹۴
دیوان حیدری ۲۸۱
دیوان دارالسلام ۲۸۲
دیوان ذوق ۲۸۲
دیوان رفعت ۲۷۶
دیوان رفیق ۲۸۳
دیوان رند /گلدستہ عشق ۲۸۳
دیوان زکی ۲۸۳
دیوان سجاد ۲۸۳
دیوان سید ۲۸۳
دیوان شاد لکھنوی ۲۸۴
دیوان شاکر ۲۸۴
دیوان شاکی ۲۸۴
دیوان صابر ۲۸۴
دیوان صفی/صحیفۃ الغزل ۲۸۴
دیوان طباطبائی/صوت تغزل ۲۸۵
دیوان عبدالرحمن ۲۸۵
دیوان عیاں ۲۸۵
دیوان غالب ۲۸۵
دیوان غریب ۲۸۵، ۴۷۳
دیوان غزلیات ۲۷۹
دیوان فدا ۲۸۶
دیوان فغاں ۲۸۶
دیوان فیض نشان ۲۸۶
دیوان گلستان سخن ۲۹۲
دیوان لطف ۲۸۶، ۲۸۷
دیوان مبارک ۱۹۴، ۲۸۷
دیوان مجروح ۲۸۷
دیوان مخلص ۲۸۷
دیوان مسکین ۲۸۸
دیوان مصحفی ۲۶۷
دیوان منتخب عالم ۲۸۸
دیوان منتہی ۲۸۸
دیوان مہر ۲۸۸
دیوان میران شاہ ۲۸۹
دیوان میر حسن ۲۸۹

دیوان ناظم ۲۹۰
دیوان ناصر کاظمی ۲۷۷
دیوان نجفی ۲۹۰
دیوان نصرتی ۲۹۰
دیوان نواب ۲۹۰
دیوان واسطی ۲۹۱
دیوان هریز ۲۹۰
دیوان یوسف علی خان
دیہاتی افسانے ۳۰۹

ڈ

ڈاکٹر علی شریعتی کے لیکچر ۴۹۸
ڈرامہ اکبر ۳۳۱
ڈنگو ۳۲۴
ڈنمارک اور اُس کا نظام تعلیم ۳۱۷، ۵۲۶
ڈوبتے چاند کا منظر ۲۶۰

ذ

ذات یقین ۱۵۳
ذبح عظیم ۴۷۴
ذخیرہ آخرت ۱۵۲
ذخیرۃ المعاجز ۸۶
ذخیرۃ المودات ۸۹
ذخیرہ خوارزم شاہی ۴۰۸
ذخیرہ رستگاری ترجمہ حدیث ابی ذرغفاری (رض) ۸۹
ذخیرہ شیرانی میں اردو مخطوطات ۴۰۹
ذریعہ المغفرت ۱۱
ذریعۃ النجات ۴۵۲
ذریعۃ النجات فی یوم العرصات ۶۹
ذکر جمیل ۱۹۵
ذکر یار چلے ۳۴۹
ذوالفقار ۱۹۵
ذوالفقار حیدر ۱۱۱
ذوالفقار حیدری ۴۰۹
ذوالقرنین ۵۲۴
ذوالنورین ۲۰۶، ۵۳۴
ذوق ـ سوانح اور تنقید ۶
ذیل البیان فی تفسیر القرآن ، تفسیر ۱۱

ر

رات کے هزار ہاتھ ۲۲۷
راجہ رام موهن رائے ۴۹۹
راحلہ ۳۲۴
رازق باری ۲۴۶
راز قدرت ۳۷۱
راگ بھوپالی ۳۲۴
راگ رنگ ۴۹۹
رام چرت مانس ۴۹۹
رامش و رنگ ۲۲۸
رانی کیتکی ۲۳۶
راہ اسلام ۴۹۹
راہ راست و عمل صالح ۴۵
راہ عمل ۳۲۴
راہ نجات ۲۲۸

الرائی السدید ۴۸۸
رائی کا پہاڑ ۳۰۵
رب العالمین ، دعا اور انسان ۵۳۴
رباب ۳۲۴
رباعیات عمر خیام ۳۴۹
رجال السید سخاوت علی رضوی ۱۱۸
رجال بخاری ۱۱۸
رجال نہج البلاغہ ۱۰۰
رجحانات مادہ پرستی کے اسباب ۳۷۲
رجعت ۵۴، ۱۵۳
رجعت - حکومت خاندان رسالت ۵۲۶
رجز فغفوری ۴۰۹
رحمان بابا کے افکار ۲۲۸
رخت شب ۴۸۱
ردّ البرزخ المشهور من کلام ربّ غفور ۴۵
ردّ الترديد ۱۹۳
رد المغالطہ ۵۰۵
ردّ تناسخ ۴۰۹
ردّ ملاحدہ ۱۱۱
ردّ نصاری ۴۴
رزم زندگی ۴۹۹
رزمیہ داستانیں ۲۲۸ ، ۳۴۹
رسالہ ۳۷۲
رسالة الاشاعة فی شرح نہج البلاغہ ۹۶
رسالة الاعتقاد ۱۵۲
رسالة الوضو ۱۱۱
رسالہ نافعہ رد تحفہ اثنا عشری ۶۹
رسائل ذخیرہ ۴۰۹
رسول (ص) اور علم غیب ۱۵۵
رسول (ص) کی وصیت ۵۲۶
رسوم الشیعہ فی میزان الشریعہ ۵۳۴
رسیلی کہانیاں ۳۳۷
رشتہ کلام ۲۲۸، ۲۶۰، ۴۷۴
رشق النبال علی اصحاب الضلال ۴۵
رضوان شاہ و روح افزا ۲۴۵
رفع اختلاف حقیقت انکساف ۱۵۵
رفع الحجب عن اسامی الکتب ۵۰۰
رفیق النساء ۳۲۴
رقص حیا ۴۷۴
رقص خیال ۲۲۸
رکعات نماز ۵۰۰
رگ بست ۲۲۹
رگ سنگ ۲۲۹، ۳۲۵
رگ مینا ۴۷۴
رموز العارفین ۲۴۹
رموز العاشقین ۴۲۶
رموز القرآن ۴۵
رموز فری میسزی ۴۰۹
رموز فطرت ۵۰۰
رموز کامیابی ۴۱۰
رنگ شہادت ۲۷۹
رنگ عقیدت ۱۹۵
رنگ فصاحت ۲۶۰
رنگ و بو ۲۲۹

رواداری - ہندوستانی سماج میں ۴۱۰
روپ متی اور دھلی میں قتل عام ۳۴۹
روح ادب ۲۲۹
روح الحیات ۱۱۲
روح الادب فی شرح لامیة العرب ۴۱۰
روح القرآن ۴۵
روح اور فلسفہ ۵۰۱
روحانی شاہین کا طرز پرواز ۵۰۱
روح تہذیب ۳۱۷
روح نظیر ۲۲۹
روح نغمہ ۴۷۴
روحوں کا سفر - موت کے بعد ۳۶۱
روسائے باختیار نامی خاندان پنجاب ۴۱۰
روشن ستارے ۴۷۴، ۵۰۱
روشن لکیریں ۲۶۰
روشنی ۱۹۵، ۲۶۱، ۴۷۴
روشنی کی رفتار ۳۴۹
روض اریض من منجزات المریض ۴۱۰
روضة الکرام فی نسب و حالات
سادات زیدی الواسطی بلگرام ۵۰۱
روضہ رضواں ۱۹۵
رہبر ادب ۳۴۹
رہبر شاعری ۵۰۱
رہبر کامل ۱۱۲
رہبر منطق ۵۰۱
رہبری ۳۷۲
رہنمائے انجینئری ۴۱۰
رہنمائے تعمیر مکان ۵۰۱
رہنمائے خرداد ۴۱۰
رہنمائے مبلغین ۵۲۶
رہنمائے ملمع سازی ۴۱۰
ریاض ادب ۲۴۵
ریاض البحر ۲۹۱
ریاض باسط ۱۹۵
ریاض خرمی ۲۹۲
ریاض فیوض ۲۰۹
ریاض مصنف ۲۹۲
ریاض نور ۱۹۵
ریاضی (اختیاری) ۴۱۰
ریچھ اور سور ۴۱۱
ریچھ کا سفرنامہ ۴۱۱
ریڈیو اور ٹیلی ویژن ۴۱۱
ریڈیو ڈرامہ ۳۳۱
ریڈیو کی پہلی - پانچویں کتاب ۴۱۱
ریڈیو گائیڈ ۴۱۱
ریزہ ریزہ حیات ۲۶۱
ریزہ ریزہ خواب ۲۳۰
ریفریجریشن اور ائیرکنڈیشنگ ۴۱۱
ریگستانی ٹڈی کا ہضمی نظام ۴۱۱

ز

زاد آخرت ۱۹۶
زاد العقبی ۹۰
زاد المومنین ۴۵۲

زاد راہِ جنت ۴۱۱
زاد راہ جنّت و ارشادات خاتم رسالت (ص) ۹۳
زاد سبیل آخرت ۱۹۶
زاد قلیل ۱۵۵
زائچہ ۳۶۱
زائچہ تقدیر ۳۶۱
زائرین قائم آل محمدؐ ۱۰۴
زبان حال ۲۳۰
زبان ، زندگی اور تعلیم ۳۱۷
زبان فارسی جدید ۴۱۲، ۵۰۱
زبدۃ العرب فی لسان العرب ۴۱۲، ۵۲۶
زبدۃ العقائد و عمدۃ المقاصد ۱۵۲
زبدۃ المعارف ۶۵، ۱۵۶
زبور آل محمدؐ (ص) و انجیل اهل بیت اعنی صحیفہ کاملہ ۴۵۲
زخم دل ۲۶۱
زراعت جہان ۴۱۲
زراعت علمی و عملی ۴۰۹
زر کامل عیار ترجمہ معیار الاشعار ۴۱۲
زعفران - پریوں کے دیس میں ۳۳۷
زلزلے ۲۶۱
زمزم کی کہانی ۳۳۷
زمزمہ خلافت ۱۹۶
زمستان ۲۶۱
زنجیر جمال ۲۶۱
زنجیریں ۲۳۰
زندگانی حضرت فاطمہ (ع) ۵۰۱
زندگی کے کھیل ۳۳۱
زندگی نامہ آیۃ اللہ المنتظری ۴۱۲
زندگی ، نقاب ، چہرے ۳۰۹
زہر حیات ۲۳۰
زہر عشق ۲۴۹
زیارت امیر المومنین ، زیارت امام حسین (ع) و دعائے علقمہ ۴۵۲
زیارت جامعہ عاشور ۴۵۲
زیارت عاشورا ۴۵۲
زیارت مفجعہ ۴۵۲
زیارت ناحیہ ۴۵۲ ، ۴۵۳
زیارت ناحیہ مقدسہ معروفہ مترجم ۴۵۲
زید الشہید ۵۰۲
زیر و بم ۴۷۴
زین العابدین ۱۵۶
زینبیہ ۵۰۲
زینت ۳۲۵
زینۃ العابدین ۴۵۳
زیتون کا بادشاہ ۵۰۲

س

سات صحابہ کرام کے حالات زندگی ۵۲۶
ساحل مراد یعنی شرح قصائد عرفی ۴۱۲
ساحل ھاکس بے پر حسین (ع) کا ماتم ۴۱۲
ساختیات اور سائنس ۵۲۶
سارہ کی کہانی ۳۳۷

سازش پکڑی گئی ۱۴۷
ساز هستی ۳۰۹
سالانہ رپورٹ ۵۰۲
ساصلیہ سقر ۴۶
ساغر سلیم ۱۹۶
ساغر محبوبی ۱۹۶
ساغر نسیم ۲۳۰
سانحہ کراچی اور سواد اعظم کا اصلی چہرہ ۴۱۳
سانوے من بھانوے ۲۳۰
سائنس کے چند پہلو ۴۱۲
سائنس کے فوائد و اعمال ۴۱۳، ۵۲۶
سبحۃ الجواہر ۴۱۳
سبد گل ۱۹۶، ۲۳۰
سبزیاں اگاؤ ۴۱۳
سبع مثانی ۴۷۴
سبعہ سیّارہ ۱۹۶، ۴۵۳
سبیل الدعا ۴۴۱
سبیل الرشاد فی تحصیل المعاد ۱۵۶
سبیل الرشاد فی تحصیل یوم المعاد ۱۵۶
سبیل الهدی ۱۱۲
سبیل الهدی فی فضائل العلم و العلماء ۹۰
ستارہ انقلاب ۲۳۰
ستارے ۲۳۰
ستمبر کا چاند ۳۰۹
سٹینڈرڈ اردو ڈکشنری ۴۶۱
سچا خواب ۳۳۷
سچا عقیدہ ۱۵۶
سچا موتی ترجمہ در ثمین ۱۰۷، ۱۵۶
سحاب نیساں ۲۶۱
سحر اسود ۳۶۱
سحر البیان ۲۴۹
سحر العشق ۲۴۹
سحر رنگ ۴۷۵
سحر مبین فی اوصاف المعصومین ۱۹۷
سخن اشرف ۲۶۰
سخن باکی ۲۹۲
سخن بی مثال/دیوان شاد ۲۹۲
سخن ستارے ۲۶۲
سراج النثر ۴۱۳
سراج النظم ۲۷۴
سراج رمل ۵۲۶
سرخ جوتے ۳۳۷
سرخ سیارہ ۳۳۸
سرسید احمد ۴۱۳
سرغیب ۳۶۱
سر کی چھایا ۳۳۱
سرمایہ آثیمہ ۱۹۷
سرمایہ نازش ۱۹۷
سرمایہ نجات ۱۵۶، ۱۹۸
سرمایہ وصف ۱۹۸، ۲۹۳
سرمہ چشم عباسی ۳۳
سرود و خروش ۲۹۲

سرور انبیاء (ص) ۵۰۲
سرور جرجیس ۱۹۸
سرور کونین (ص) ۵۰۲
سریلی بانسری ۲۹۳
سعادت حسن منٹو ۵۳۵
سعی مشکور ۱۹۸
سفرنامہ اظفری گورگانی ۴۱۳
سفرنامہ حجاز ۲۸۰
سفینۃ النجاۃ ۴۵۳
سفینۃ النجاۃ مع اسناد اردو ۴۵۳
سفینہ غزل ۲۶۲، ۴۷۵
سفینہ نجات ۱۹۸
سلسبیل ۱۹۸
سلسبیل فصاحت ۹۷
سلسلہ تعلیم مذہبی ۱۵۶
سلطان التواریخ ۴۱۴
سلک جواہر ۴۷۵
سلک گہر ۴۷۵
سلمان (رض) ۵۰۲
سلمان فارسی (رض) ۵۰۲
سلمان فارسی، قصہ حضرت (رض) ۴۹۴
سلمان محمدی ۵۰۲
سلوک الزائرین ۵۲۶
سماجی کارکنوں کے لئے عمل کی راہیں ۵۲۶
سمط الدرر ۴۵۳، ۵۰۳
سنبل و سلاسل ۴۷۵
سند بخشش ۱۹۸
سندر چنار ۳۳۸
سن ستاون - میری نظر میں ۳۴۹
سنکتلا ناٹک ۳۵۰
سنگ آشنا ۲۶۲، ۴۷۵
سنگ لرزاں ۲۳۱
سنہرے بالوں والے بچوں کا دیس ۳۳۸
سواد سیم تناں ۴۷۵
سواد منزل ۲۳۱
سواطع الانوار ۴۱۴
سواطع الانوار فی تقریضات عبقات الانوار ۵۰۳
سوامی دیانند اور ان کی تعلیم / تاریخ اہل زمانہ ۵۰۳
سوانح حضرت ابوبکر ۱۱۶
سوانح حضرت مسلم بن عقیل ۵۰۴
سوانح حیات ناصر الملت ۴۱۴
سوانح ذوالجناح ۴۱۴
سوانح علامہ محمد باقر مجلسی ۵۲۷
سوانح عمری اخبارات ۵۳۵
سوانح عمری حضرت زید شہید (رض) ۵۰۳
سواء السبیل ۱۵۶
سواء السبیل در شکست مولوی اسماعیل ۵۰۳
سو باتیں اور سو کی ایک بات ۴۱۴
سو تاریخی کہانیاں ۵۴۱
سودائے خام ۲۳۱

سورہ روم میں ایک نیا دریچہ فکر ۵۰۳
سورہ یسین ۲۱
سوز کلیمی ۴۷۵
سوز نفس ۲۳۱ ، ۴۷۵
سوز و ساز باهم ۴۷۶
سوشلزم ۴۱۴، ۴۶۵
سوشلزم - اصول شرعیه کی روشنی میں ۴۶۵
سویت یونین کی بالشویك پارٹی کی تاریخ ۴۱۴
سیاح بنی کا سفر کشمیر ۷۴
سیاسیات هند ما بعد غدر ۵۲۷
سی پاره نذر حسین ۴۷۶
سیرت امام جعفر صادق (ع) ۵۴۱
سیرت حضرت فاطمة الزهرا بنت رسول الله صلی الله علیه و آله وسلّم ۵۰۴
سیرت سجاد (ع) ۵۴۱
سیر فلکی یا معراج ۳۷۲
سید آل رضا ۵۰۴
سید الساجدین (ع) ۵۰۴
سیف الله الاکبر ۱۱۲
سیف الملوك و بدیع الجمال ۲۴۹

ش

شاخ مرجان
شاد عظیم آبادی ۵۳۵
شادی کے رقعات و سہرے ۲۷۹
شارع الاخلاق ۵۰۴
شاعر کے سو شعر ۴۷۶
شاعری و عروض ۵۰۴
الشافی ترجمه اصول کافی ۷۲
الشافی ... ترجمه فروع کافی ۷۳
شام کی منڈیر ۳۵۰
شان پنجتن ۸۵
شان تعلیم ۳۱۷
شان حیدر (ع) ۱۹۹
شان مجاهد ۳۷۳
شاهد غیب ۱۹۹
شاهراه نجات ۱۹۹
شاهکار ادب ۴۱۴
شاهکار فطرت ۳۷۳
شاه لئر ۳۰۵
شاهین محاذ جنگ پر ۴۱۴
شباب فطرت ۴۷۶
شباب لکهنو ۴۱۴
شب بہار کا خواب ۳۰۵
شب دوازدهم ۳۰۵
شبستان سرور ۳۵۰
شب نگار بندان ۲۶۲
شجره سادات - سادات باهره ۵۰۴
شجره طیبه ۵۰۱
شخصیت حیات اور کارنامے ۲۸۷
شخصیت کے نظریات ۵۲۷
شرح اربعین ۸۶

شرح اردو نصاب لازمی ۴۱۴
شرح اصول کافی ۷۴
شرح المیزان ۵۰۴
شرح اوراد الفتحیہ ۴۵۳
شرح تہذیب ۴۱۵
شرح حدیث طینت ۱۰۶
شرح خطبہ شقشقیہ ۱۰۰
شرح دعائے عدیلہ ۴۵۳
شرح دلائل الخیرات ۴۵۳
شرح دیوان امراؤ القیس ۴۱۵
شرح دیوان غالب ۲۷۹
شرح زیارت مفجعہ ۴۵۳
شرح زیارت ناحیہ ۴۵۴
شرح علم حساب ۴۱۵
شرح غزلیات نظیری ۲۶۲
شرح فصول ۴۱۵
شرح قانون بو علی سینا ۲۷۹
شرح قرآن ۵۲۷
شرح قصیدہ سیّد حمیری ۴۱۵
شرح مکتوب امام رضا (ع) ۴۱۵
شرح نہج البلاغہ ۹۷
شرح نہج البلاغہ ۱۱۷
شریعة الاسلام ۱۵۶
الشریعة السهله ۳۸۶
شریعت کے احکام ۵۲۷
شریعت نامہ ۴۱۵
شریف زادہ ۳۲۵
شطرنج ۴۲۴
شعار دبیر ۴۷۶
شعر و زبان ۴۱۵
شعشعہ عشق ۲۴۶
شعلہ جوالہ ۳۲۵
شعلہ طور ۱۱۲
شعلہ طور بجواب اصل روداد مختصر مدرسہ باب العلم مبارکپور ۵۰۰
شعلہ عشق ۲۴۶
شعلہ فطرت ۲۳۲
شعلہ ندا ۲۶۲، ۴۷۶
شفق کے سائے ۳۰۹
شفیع محشر ۱۹۹
شق القمر ۳۷۳
شکار بیتی ۴۱۵
شکایت گردش ایام ۲۹۳
شکست مولوی محمّد حسین ڈھکو در مناظرہ ظہور علی بقاب قوسین ۱۵۷
شکست ناتمام ۳۲۵
شکوہ فرنگ ۲۳۲
شگوفہ غزلیات ۲۶۲
شگوفہ محبّت ۳۵۰
شمامہ ۴۱۵
شمس الضحی ۴۱۵ ، ۵۳۳
شمس الاعتقاد لا نارة افضلیة النبی(ص) علی سائر العباد ۱۵۳
شمس الهدایت ۱۵۷

الشمسیه ۹۰
شمع ایمن ۲۰۰
شمع حرم ۲۰۰
شمع حقیقت ۵۳۵
شمع خانہ ۳۰۹
شمع ہدایت ۴۵۴
شوخی تحریر ۲۹۳
شوخی داغ کہن ۲۳۲
شہادت حضرت مسلم ۵۰۴
شہادۃ ۵۳۲
شہادت عظمیٰ جواب شہید اعظم ۱۱۶
شہباز خان ۳۳۲
شہدائے آل ابو طالب ۵۳۵
شہر آرزو ۲۶۲
شہر خموشاں ۳۰۹
شہر نامہ ۲۳۲
شہر نگاراں ۳۵۰
شہزادہ ابراہیم ۳۳۸
شہود عرفان ۲۰۰
شہید الصدر ۵۲۲
شہیدان وفا کے خون بہا کیا ۳۰۹
شہید ثالث ۵۰۴، ۵۰۵
شیخ سقیفہ - حضرت ابوبکر کی حیات و کردار ۵۲۷
شیخیہ کی ترالی منطق ۱۳۴، ۱۵۷
شیر ۴۱۵
شیر خان ۳۳۸
شیر دریا ۵۳۶
شیر کی آپ بیتی ۴۱۵
شیشہ و سنگ ۳۰۹
شیشے کی آبرو ۳۱۰
شیشے کے پیرہن ۲۹۴
شیطانی گروپ کا اصلی روپ ۴۱۶
شیعوں پر سو سوالات ۴۹۵
شیعوں کی تازہ زندگی ۵۰۵
شیعہ - احکام و عقائد کے آئینے میں ۱۵۷
شیعہ امامیہ ۱۵۷
شیعہ اور تحریف قرآن ۴۶
شیعہ بچوں کی ابتدائی کتاب ۱۵۷
شیعہ بچوں کی مذہبی تعلیم کا پہلا حصّہ ۱۵۸
شیعہ دینیات کی دوسری کتاب ۱۵۸
شیعہ سنی اختلاف - ایک بے حقیقت غوغا ۵۰۵
شیعہ علم کلام کی برتری ۱۵۸
شیعہ قوم کب بیدار ہوگی ؟ ۵۰۵
شیعہ کتب حدیث کی تدوین ۵۳۹
شیعہ کون ہیں اور کیا ہیں ۱۵۹
شیعہ محمدؐ (ص) ۴۶
شیعہ مذہب کے اصول دین ۱۵۸
شیعہ نصاب دینیات ۱۵۹
شیعہ نظریات ۱۵۹
شیعیان پاک کے مذہبی مطالبات ۴۱۶

شیعیت زندہ باد ۴۱۶
شیعیت کا تعارف ۱۵۹، ۵۰۵
شیعیت میں وھابیت کا ورود ۱۵۹
شیعی نقطہ نظر سے دینی نصاب و مروجہ کتب درسی کا سرسری جائزہ ۱۵۹

ص

صالحین ۴۷
صبح الہام ۴۷۶
صبح شہادت ۴۷
صبح صادق ۲۹۴
صبح نو ۳۵۱
صحابیت کا قرآنی تصوّر ۴۷
صحائف ۴۱۶
الصحیح الجعفری تشریحات اصول کافی ۷۳
الصحیح من سیرۃ النبی (ص) ۴۸۹
صحیفۃ الملّت ۲۳۲
صحیفہ اعمال ۴۵۴
صحیفہ تجلّی ۲۰۰
صحیفہ فضائل ۲۰۰
صحیفہ ولا ۲۰۱
صدائے درا ۲۰۱
صدف امامت ۵۰۵
صدقے کی اھمیت اور افادیت ۵۰۵
صدیقہ کبری حضرت فاطمہ زھرا (ع) کے بصیرت افروز خطبات ۵۰۵
صراط النجات ۱۶۰
صراط مستقیم ۱۱
صراط مستقیم ۱۱۳، ۱۵۹، ۱۶۰
الصراط المستقیم ۱۳۵، ۱۴۳، ۱۵۵، ۱۵۹
صراط مستقیم کی تلاش ۱۶۰
صراط مستقیم - ملّت ابراھیم ۱۶۰
صرف ۴۸۸
صرف میر ۴۱۶
صرف و نحو اردو ۴۱۶
صفات المومنین مشتمل علی قبض الیدین ۴۷
صفات ثبوتیہ ۱۶۰
صفائح الابریز فی شرح الوجیز ۶۵
صفائح العقبان فی بحث تحریف قرآن ۴۸
صلاح الدّین ۲۸۰
صلاح کار ۴۱۶
صلح امام حسن (ع) کے علل و اسباب ۵۳۶
صلیب فکر ۲۶۳
صوتیاتی اردو قاعدہ ۳۵۱

ض

ضابطۂ حیات ۶۰
ضابطہ قواعد الحساب ۴۱۶
ضبط شدہ نظمیں ۲۳۲
ضبط نفس اور نفس پرستی ۵۰۵، ۵۲۷

ضرب آتش ۲۶۱
ضربۃ قاطعہ ۵۰۵
ضرورت امام ۳۷۳
ضرورت دینیہ ۱۶۰
ضرورت مذہب ۳۷۳
ضرور و مفید ۵۰۶
ضمیمہ جات مقبول ترجمہ ۲۱
ضمیمہ کتاب اربعین فی فضائل
امیر المومنین ۶۹
ضمیمہ واقعۂ غدیر ۱۰۸
ضیاء الابصار ۳۴۵
ضیاء الاسلام ۵
ضیائے حسین (ع) ۲۰۱
ضیاء دکن ۲۴۷، ۴۷۶

ط

طالب علم اور طالب حق کے لئے ۵۳۶
طالب علم کی زندگی کا کیا مقصد ہونا
چاہیے ۳۱۷
طالب و موهنی ۲۴۶
طب اسلامی اور جدید میڈیکل سائنس کے
انکشافات ۵۰۶
طبّ الائمہ ۴۹
طب طاهرین ۵۲۸
طبقات الارض ۴۱۷
طبقاتی تفاوت اور اسلام ۴۶۵
طبی سماجی بہبود ۵۰۶
طبیعات کے بنیادی تصوّرات ۴۱۶
طرح دار لونڈی ۳۲۵
طرفۃ العین ۹۷، ۴۱۶
طشت مراد ۲۶۳
طعن السنان ۴۵
طفلستان ۴۷۶
طلسمات ۳۱۰
طلسمات حساب ۴۱۷
طلسمات فلاطیس ۳۶۱
طلسم اسرار ۳۳۲
طلسم حیرت ۴۷۸
طلسم زعفران زار سلیمانی ۳۵۱
طلسم نوخیز جمشیدی ۳۵۱
طلسم ہوشربا ۳۵۱، ۳۵۲
طلسمی بدلہ ۳۲۵
طلعۃ الشمس ۲۴۶
طلوع اشك ۴۸۱
طلوع فکر ۲۳۳، ۴۷۷
طوطی نامہ ۲۴۶، ۲۵۰
طوقان ۳۰۵
طوفان محبت ۴۷۷
طوفان نوح (ع) ۲۰۱
طهران مخوّف ۴۱۷
طینت الانسان کما بیّن الفرقان ۴۸

ظ

ظفر المبین ۴۷۰

ظلِّ ممدود ۲۱
ظہور امام مہدی قریب تر ہے ۵۰۶
ظہور حق ۲۰۱
ظہور رحمت ۲۰۱
ظہور علی(ع) بمقام قاب قوسین در ردّ حافظ سیف اللہ و جعفر حسین ۱۶۰
ظہیر المومنین ۴۵۴

ع

عابد رضا بیدار - انتخاب کلام ۲۴۲
عاصمہ ۳۲۵
عاقبت محمود در عمل ام داود ۴۵۴
عالم ارواح ۳۶۱
عبداللہ یا خانہ زاد خدا ۵۰۰
عبقات الانوار ۵۰۳
عجائب الاسفار ۴۱۷
العجالۃ النافعہ ۱۶۰
عجیب لڑکی ۳۱۰
عدالت صحابہ کا نظریہ ۱۷۷
العدل ۷۳، ۱۳۰، ۱۶۰
عدل ۱۱۳، ۱۶۱
عدل علی(ع) ۲۰۱
عدل و حکمت ۴۱۷
عذرا ۳۲۵
عراق میں اسلامی انقلاب کی تحریک ۳۷۳
عربوں کا فن تعمیر ۴۱۷، ۵۰۶
عربی قاعدہ ۵۰۷
عربی مرثیے کی تاریخ ۱۰۲
عرش و فرش ۲۹۴
العرفان ۱۳۰، ۵۲۳
عرفان امامت ۳۷۳
عرفان درد ۵۴۱
عرفان صفی ۲۰۲، ۴۱۷
عروس فطرت ۲۳۳
عروض ، رسالہ در علم ۵۰۰
عروض آسان ۵۰۷
عریضہ خاور ۴۸
عزاداری از مرجعیت شیعہ ۴۱۷
عزاداری کی تاریخ ۱۰۲
عزاداری کی مختصر تاریخ اور جواز مراسم عزا ۵۰۷
عزاداری نور خدا ہے ۱۱۶
عشرہ کاملہ ۶۹
عشق پر زور نہیں ۳۳۲
عصر حاضر ۹۱
عصر حاضر میں دینی طلبہ کا کردار ۵۰۷
عصمت آدم ۴۸
عصمت انبیاء ۱۶۱
عصمت کدہ ۵۰۷
عصمت محمدؐ (ص) و آل محمدؐ (ص) ۱۶۱
عطر سخن ۲۳۳
عطر عروس ۲۰۲

عطر مجموعہ نعت ۲۷۹
عظمت حسین ۵۰۷
عظمت والدین ۵۰۷
عقائد اثنا عشری ۱۷۰
عقائد اسلام ۱۶۱
عقائد الابرار ۱۶۱
عقائد الامامیہ اثنا عشریہ ۱۶۲
عقائد الشیعہ ۱۶۲
عقائد الصالحین ۱۶۲
عقائد المومنین ۱۶۲
عقائد امامیہ ۱۶۲
عقائد جعفریہ ۱۶۲
عقائد حقہ ۱۶۲
عقائد شیعہ ۱۶۲
عقائد و نظریات ۱۶۳
عقد ام کلثوم ۱۱۶
عقدة اللآلی فی عقائد الموالی ۱۶۳
عقد ثریا ۳۵۲
عقل سلیم ۴۱۷، ۵۲۶
عقل و ذہانت کی میزان ۴۶۱
عقیدۂ تفویض ۱۶۳
عقیدہ رجعت ۱۶۳
عقیدہ و عمل ۲۰۲، ۵۰۷
عقیل عرب ۵۰۷
علاج بالنجوم ۳۶۱
علاج دل ۳۷۳
علاقہ غیر ۴۱۸
علامہ اقبال اور عرض حال ۵۳۶
علامہ یزدانی کا خط - صدر پاکستان کے نام ۵۳۶
علامة الزمن ۵۰۸
علم الاقوام ۴۱۸، ۵۰۸
علم الجفر ۳۶۱
علم الحدیث ۶۶
علم برقیات ۵۰۸
علم حساب کی چکروتی ۴۱۸
علم موسم ۴۱۸
علمی باتیں ۱۶۳
علمی ولیمہ ۱۱۳
علوم القرآن ۴۸
علی(ع) بن ابی طالب ۵۰۸
علی برادران اور ان کا زمانہ ۵۰۸
علی بند رضواں ۲۰۲
علی (ع) فی القرآن ۴۸
علی گڑھ کی باتیں - علی گڑھ کی یادیں / براتوں کی یاد ۳۵۲
علی گڑھ کی تعلیمی تحریک ۳۱۸
علی گڑھ مسلم یونیورسٹی کل اور آج ۴۱۸
علی نامہ ۲۰۲
علی کا مرتبہ اللہ اکبر ۲۰۲
عماد الحق ۵۳۴
عمار یاسر(رض) و مقداد (رض) ۲۰۲
عمدة البیان ، تفسیر ۱۱، ۱۲

عمدة المصائب ۸۶
عمدة المعارف ۱۶۳
عمران النفس ۵۰۸
عمرانیات و تعلیم ۳۱۸
عمر و عیار کی عیاریاں ۳۳۸
عمل عاشور ۴۵۴
عملیہ عزا ۴۵۴
عناقید الجیب ۴۵۴
عورت - اسلام کی نظر میں ۵۳۶
عورت اور جنسیات ۵۰۸
عورتوں کی انشاء ۳۵۳
عہد اسیری ۲۳۳
عید غدیر ۱۲، ۱۰۸
عید مباہلہ ۴۹ ، ۱۱۳، ۱۹۹
عید نوروز اور اسلامی تقویم ۴۱۸
عیدی نامہ ۴۲۴
عین الیقین لنفی رویت رب العالمین ۱۶۳
عین تماشہ ۲۴۶
عیون العرفان فی تفہیم القرآن ۲۱

غ

الغایة القصوی ۱۶۴
غایت المرام فی ضرورة الامام ۱۶۴
الغدیر ۱۰۶
غدیر خم ۱۰۸، ۵۰۹
غدیر سے کربلا تک ۱۰۴
غذا کے ذرائع ۴۱۸
غرائب الائمہ فیما صدر من عجایبهم علی ایدالائمہ ۴۱۸
غرائب اللغات ۴۶۲
غزالاں تم تو واقف ہو ۲۹۴
غزل ۲۶۳
غزل معلّی ۲۶۳
غزلیات غالب مع شرح ۴۱۸
غزلیات ضامن ۲۶۳
غزوہ حیدری ۱۹۲
الغمز ۳۸۷
غم غلط ۳۱۰
غنچۂ آرزو ۲۹۴
غیر معمولی ذہین بچہ ۴۱۹

ف

فارسی ادب کے ارتقا کی مختصر تاریخ ۵۰۹
فارسی مسمط ۸۵
الفاروق ۴۸۹
فاطمہ بنت اسد ۵۰۹
فالنامہ امام رضا (ع) ۳۶۳
فالنامہ حضرت امام جعفر صادق علیہ السّلام ۳۶۳
فاؤسٹ ۳۵۳
فبہت الذی کفر ۴۶
فتح الرحمانی فی اثبات خلافت خلفاء بآیات قرآنی ۴۹

فتح الغالب فی رد شرح المطالب ۱۶۴ ، ۱۶۵
فتح قسطنطنیہ اور حضرت عبداللہ بن عباس کا خط ۵۰۹
فتنہ آخر الزمان ۴۱۹
فتنہ تفسیر بالرائے ۵۸
فتنہ خالصیت پر پہلا ایٹم بم ۴۱۹
فتنہ وضع احادیث ۱۱۹
فتوحہ ۵۰۹
فراز عرش ۲۰۳ ، ۴۷۷
فرانسیسی معلمہ ۳۱۸
فرائض اور حقوق انسان ۳۷۴
فرحت الحساب ۴۱۹
فردوس تفکّر ۲۰۳
فردوس خیال ۲۳۳
فردوس سخن ۲۰۳
فرض شناس بیٹی ۳۳۸
فرق اسلامی ۴۱۹
فرق الفریقین فی تمسک الثقلین ۱۱۷
الفرق بین المعجزہ و السحر ۱۰۴
الفرقۃ الناجیہ ۱۰۸
فرمان امیر المومنین علیہ السّلام ۱۰۰
فرمان حیدری ۱۰۰
فروغ ہستی ۲۳۳
فرہنگ اثر ۴۶۱
فرہنگ الفاظ و محاورات سرگذشت وزیر خان لنکران ۴۶۱
فرہنگ نویسی فارسی ۴۶۱
فریاد ۴۵۵
فریاد داغ ۲۵۰
فریب ۳۱۰
فریب عشق ۲۴۹
فسانہ عجائب ۲۴۳
فسانۂ ہمت ۳۵۳
فضل الٰہی ۴۱۹
فضل الصمد فی استفہام ما فی القول الاسد ترجمہ یا علی مدد ۱۶۵
فضائل و اثرات آیات قرآن ۴۹
فضائل ولی الباری من احادیث الصحیح البخاری ۱۱۶
فضل الباری فی تنقید صحیح بخاری ۱۱۹
فضل جلی ۴۴
فضیلت السادات فی ردّ عبدۃ الطغات ۴۱۹
فطرۃ الاسلام ۵۰۹
فطرت اور مذہب ۴۲۰
فغان آرزو ۲۹۵
فقہ الشیعہ ترجمہ کتاب الصلواۃ العروۃ الوثقی ۱۱۶
فقہ الفرائض ۹۷
فقیر کی جھولی ۴۶۱
فکر بلیغ ۲۳۳
فکر جمیل ۲۳۴
فکر عاقبت کار ۱۷۰

فکر و فن ۲۳۴
فکر و نشاط ۲۳۴
فلاح دارین فی حدیث ثقلین ۱۱۴
فلسفة الاسلام ۱۶۵، ۳۷۴، ۴۲۰
فلسفة المذهب ۳۷۴
فلسفه اجتماعی ۴۲۰
فلسفه احکام ۳۷۴
فلسفۂ اسلام ۱۶۵، ۳۷۴
فلسفه الهیات ۴۲۰
فلسفۂ امامت و قیادت ۱۶۵، ۵۰۹
فلسفه امن ۳۷۴
فلسفه انتظار ۳۸۸
فلسفه تاثیر دعا اور زیارت قبور ۴۴۲
فلسفه تعلیم ۳۱۸
فلسفه تقریر ۵۰۹
فلسفه دعا یعنی ذریعه انقلاب ۴۴۲
فلسفه زندگی ۴۲۰
فلسفه صرف و نحو ۵۱۰
فلسفه قرآن و اهلبیت ۱۱۴
فلسفه محبّت ۱۲
فلسفه مذهب و حقیقت اسلام مع رساله انقلاب حسن ۳۷۵
فلسفه نماز ۱۰۲
فلسفه و کلام اسلامی کے بہترین خطوط ۵۰۱
فن خطابت ۵۱۰
فنکار ۲۳۴
فوائد القرآن ۴۹
فوائد المومنین ۵۱۰
فوائد ذهبیه ۱۶۶
فوز عظیم ۵۱۰
الفهرست ۴۸۹
فهرست ۵۱۰
فهرست الفاظ قرآن ۴۹
فهرست الکتب النادره ۴۲۰
فهرست ذخیره کتب حکیم محمّد موسی امرتسری ۵۳۶
فهرست سادات امروهه ۵۱۰
فهرست کتابیات اسلام ۵۱۰
فهرست کتب ۴۲۰، ۵۱۱
فهرست کتب امامیه مشن ۵۱۱
فهرست مخطوطات ۴۲۰
فهرست مخطوطات اردو ۵۱۱
فهرست مراکز دینیات ۵۱۱
فهرست مشروح کتب قلمیه کتب خانه آصفیه ۴۲۰
فهرست نسخ قلمی سبحان الله اورینٹل لائبریری علی گڑھ ۴۲۰
فیصل ۳۱۰
فیصله قرآنی بجواب فتح الرحمانی ۴۹
فیض المنّان فی معارف القرآن ۳۴

ق

قاتلان عثمان ۵۲۸

قاضی کفر و اسلام ۴۷
قاعدہ مفتاح القرآن ۴۹
قافیہ نما ۵۱۱
قاموس الفصاحت ۴۶۱
قانونچہ انشاء ۲۴۶
قانون قدرت ۵۰
قائداعظم اور مسلم صحافت ۴۲۱
قبائے ساز ۲۶۳
قبقاب ۵۱۲
قدیم اردو ۴۲۱
قرآن اور اسلامی انقلاب ۵۰
قرآن اور اہلبیت ۵۰
قرآن اور پرویز ۵۰
قرآن اور زندگی ۵۰
قرآن اور مسلمان ۵۰
قرآن - اہلبیت کی نظر میں ۵۰
قرآن جو میں سمجھا ۵۱
قرآن حکیم اور فطری تقویم ۵۱
قران السعدین/فلسفہ قرآن و اہلبیت (ع) ۵۳
قرآن - سلمان (رض) - ایران ۶۰
قرآن فہمی ۵۲
قرآن کا ایک اہم حکم ۵۰
قرآن کا دائمی منشور ۱۸، ۱۹
قرآن کی روشنی میں بین الاقوامی تعلقات ۵۲
قرآن مبین ۵۱۱
قرآن مجید اور اقتصادیات کی تعلیم و تاکید ۵۱
قرآن مجید کی کچھ سورتوں کا مطلب ۲۳
قرآن مجید مترجم بحواشی ۲۱
قرآن مجید مترجم بلگرامی ۲۳
قرآن مجید مترجم سیّد علی ۲۳
قرآن مجید مترجم مع ترجمہ ضیاء القرآن ۲۳
قرآن مجید مترجم مع تفسیر لوامع التنزیل ۲۱
قرآن مجید مترجم مع حاشیہ ۲۱
قرآن مجید مع خلاصۃ التفاسیر ۲۳
قرآن مجید مترجم مقبول ۲۲
قرآن میں ذکرِ حسین (ع) ۵۲
قرآن میں سائنس ۵۲
قرآن ناطق ۱۱۶
قرآن و اہلبیت ۱۱۴
قرآن و علی (ع) ۵۱
قرآن - ہمارا عقیدہ ۵۱
قرآنی افسانے ۵۲
قرآنی داستان / رفیق زندان ۵۱
قرآنی رسول (ص) کی عظمت ۵۲
قرآنی قاعدہ ۵۲، ۱۶۶
قرآنی نظریہ خلافت ۵۲
قربی و مودّت ۱۴
قرۃ العین حیدر کے چار ناولٹ ۳۲۶

قسطاس مستقیم ۹۰
قصائد جرجیس ۲۰۳
قصائد چہاردہ معصومین ۲۰۳
قصائد خاقانی ۴۲۱
قصائد سحر ۲۰۳
قصائد عزیز ۲۰۴
قصائد مبارک ۲۰۴
قصائد نجم ۲۰۴
قصص الانبیاء ۲۳، ۴۲۱
قصص القرآن ۵۳
قصص ہند ۳۵۳
قصور کس کا ہے ۳۳۸
قصیدہ ۲۰۴
قصیدۃ العلویہ علی الآیات و الاحادیث النبویّہ ۲۰۴
قصیدہ بردہ شریف ۲۰۴
قصیدہ علویہ ۲۰۴
قصیدہ میلادیہ ۲۰۵
قصیدہ نعت ۲۰۵
قطب مشتری ۲۴۷، ۲۹۵
قطرہ سے گہر ہونے تک ۳۲۶
قلائد الفرائد ۲۰۵
قلب قرآن ۲۴
قلب نگیں ۴۵۵
قلو پطرہ ۳۰۵
قمر مضمون ۲۳۴
قند پارسی ۵۱۲
قندیل ۴۲۱
قواعد اردو و ہندی شارٹ ہینڈ ۴۲۱
قواعد العروض ۵۱۲
قواعد المدنی لنسخ البغدادی ۳۴۳
قواعد حسینی ۴۲۱
قواعد کلبہ بھاکا ۴۲۱
قواعد مدنی ۸۶
قوانین تجارت ۴۲۱
قوانین دولت ۳۸۴
قوانین منطق ۵۱۲
القول الاشد فی رد القول الاسد ۳۷۲
القول الجزم فی انتشار النجم ۳۳
القول الجمیل فی التوراۃ و الانجیل ۳۳
القول الصواب فی جواز التسامح فی ادلۃ السنن و الآداب ۶۶
القول الکریم بمجیب الرحیم ۵۳
القول المتین فی قطع الوتین ۳۳
قول فیصل ۲۳۵
قول مظہر ۴۲۲
قوم ثمود کا تذکرہ ۴۶
قومی ادبی مذاکرہ ۵۳۷
قومی زبان کی پالیسی کے بارے میں چند خیالات ۵۱۲
قومی سیرت کی تشکیل ۴۲۲
قومی نظمیں ۲۳۵
قومی یکجہتی اور ادب کا کردار ۳۵۳
قیافہ منظوم ۳۶۳

قیام امام حسین (ع) ۵۲۸

ک

کار جہاں دراز ہے ۳۲۶
کاروان ۳۵۳
کارھائے موریات و میلیات ۴۲۲
الکاسب حبیب اللہ ۳۸۷
کاشف الاسرار ضمیر ۳۶۲
کاشف الحجاب عن مصالح الحجاب للنساء ۴۲۲
کاشف الحق ۱۱۴، ۱۶۶
الکاظم ۱۰۷
کاغذ کی ناؤ ۳۳۲، ۴۴۲
کافکا کے افسانے ۳۱۰
کاکل پریشاں / نظم نامور ۲۹۵
کامران مشاعرے کی مکمل روداد ۲۳۵
کائنات قبل اسلام ۳۷۵
کبوتر نامہ ۲۴۶
کپڑوں کی رنگائی ۴۲۲
کتاب الاعتقاد ۱۵۹
کتاب الایمان ۱۶۷
کتاب التکمیل ۵۳
کتاب التوحید ترجمہ عماد الاسلام ۱۶۷
کتاب العقل ۷۳
کتاب المومن ۹۲
کتاب النحو ۵۲۸
کتاب پیمائش ۴۲۲
کتاب کاشف الحقائق فی جواب تفویض احسن الفوائد ۱۶۷
کتاب کی کہانی ۳۲۰
کتاب مبین ۵۳
کتاب معارج الفضائل در معجزات ائمہ اثنا عشر ۲۰۵
کتاب و عترت ۵۴
کتب خانہ ۵۱۲
کحل الانظار ۵۱۲
کربلا آغاز سے انجام تک ۲۰۵
کربلا کی کہانی - قرآن کی زبانی ۵۴
کربلا والے ۴۲۳
کرشمہ جفر موسوم بہ آلہ معلومات ۴۵۵
کرشمہ قدرت ۳۶۲
کرشمہ گاہ سخن /زبان حال ۲۹۵
کرکٹ نامہ ۲۳۵
کستور لگانے کے طریقے ۴۲۳
کشف الاسرار فی معرفۃ النبی و آلہ الاطہار ۱۶۷
کشف الحجاب ۱۶۷
کشف الحجاب در تنزیہہ نبی امی و ولایت مآب از جہل قرأت و کتاب ۱۶۷
کشف الحقیقت یعنی تفسیر آیت ساق ۲۴
کشف الداھیہ ۱۰۲
کشف الرموز ۲۴۶
کشف الظلام عن غیبۃ الامام ۱۶۸
کشف الظلمات بجواب آیات بینات ۱۱۱

کشف الغیاهب عن حدوث المذاهب ۱۶۸، ۳۷۵
کشف المعضلات فی حل المعمیات ۴۲۳
کشف حقیقت ۳۷۵
کشکول ۴۲۳
کشکول شیخ بہائی ۵۰۰
کشمیر کا مجاهد ۳۳۸
کشمیری باره سنگھا ۴۲۳
کشور قلم ۲۰۵
کفاره گناه ۲۱۷
کفایة الحساب شرح خلاصة الحساب ۴۲۳
الکفایة علی الکافیه ۳۸۷
کفایت شعاری ۵۱۲
کفر و اسلام بجواب منکرین القرآن ۵۴
کلام انشاء ۲۳۵
الکلام الحسن فی جواب مسائل محمّد حسن ۵۲۳
کلام حسن ۲۰۵
کلام ربانی ترجمه احادیث قدسیه ۱۰۰
کلام شاد ۲۹۵
الکلام علی فلسفة الاسلام ۱۳۰
کلام لسان الله ترجمه خطبه معجزه بلا الف ۱۰۰
کلام منظر ۲۹۶
کلمات جلی من کلام مولانا علی ۱۰۱
کلمات حضرت علی علیه السّلام ۱۰۱
کلمته التوحید ۸۶
کلمه اور معرفت کلمه ۱۶۸
کلمه طیبه ۱۶۸
کلمه طیبه کا اثبات ۱۶۸
کلمه علی ولی الله - ایک تحقیقی مطالعه ۱۶۸
کلیات بیخود ۲۹۶
کلیات پطرس ۲۹۷
کلیات حسرت ۲۹۷
کلیات راقم ۲۹۷
کلیات زکی ۲۹۷
کلیات سلطان محمّد قلی قطب شاه ۲۹۷
کلیات سید انشاء الله خان ۲۹۶
کلیات شاهی ۲۹۷، ۴۲۳
کلیات صبا ۲۹۸
کلیات صفدر ۲۹۸
کلیات ظفر ۲۹۸
کلیات قدر ۲۹۸
کلیات میر ۲۹۸
کلیات ناز ۲۹۹
کلید انشا پردازی ۵۱۲
کلید جنّت ۲۰۶
کلید حاجات ۲۰۶
کلید روحانیت ۲۰۶
کلید معرفت ۲۰۶
کمال ارتضوی ۴۵۵
کمال الدّین و تمام النعمة ۷۴
کمپیوٹر کی مدد سے قرآن کا مطالعه

۵۴
کتاب ۵۱۲
کند مالا ۳۳۲
کن رس ۳۱۰
کنز المنافع ۴۲۳
کنز النصائح ۴۲۴
کنز مخفی ۴۲۳
کنز مکتوم فی حل عقد اُمّ کلثوم ۱۱۱
کنوز الآخرۃ ۱۶۹
کوئی آشنا بھی نہیں ۳۲۶
کوہ ندا ۲۰۶
کہا علی (ع) ، بلا ٹلی ۲۰۶، ۴۵۵
کھری بات ۸۶، ۱۶۹
کہکشاں ۴۷۷
کھلے ہاتھ نماز کا قرآنی ثبوت ۵۵
کھوئے ہوؤں کی جستجو ۳۵۳
کیا آپ کاروبار کرتے ہیں ۴۲۳
کیا آپ کا عقیدہ صحیح ہے ؟ ۵۱۳
کیا مذہب مانع ترقی ہے ۳۷۵
کیا معاویہ صحابی رسول تھا ؟ ۴۲۴
کیا یا علی مدد کہنا شرک ہے ؟ ۱۶۹
کیف و سرور ۲۹۹
کیف و کرب ۲۳۶
کیلنڈر یا وقت کی تقسیم اور ہجری سن کی تاریخ ۴۲۴
کیمونزم اور نو آبادیت ۵۱۳
کیمیا زراعت ۴۰۹، ۴۲۴

گ

گاما کمک ۵۱۳
گاؤ کشی اور مسلمان ۳۷۵
گرہائے حساب بزبان اردو ۴۲۴
گریباں ۲۳۶
گزیٹیر ممالک محروسہ سرکار عالی ۴۲۴
گفتار انبیاء ۸۶
گلابو چوھیا اور پریزاد ۳۳۸
گل باغ ارم ۲۰۶
گلدستہ ارم ۲۰۶، ۵۱۳
گلدستہ امانت ۲۶۳
گلدستہ انیس ۴۷۷
گلدستہ حیدری ترجمہ تاریخ نادری ۲۸۲
گلدستہ دینیات (منظوم) ۱۷۰
گلدستہ شیدا ۲۰۶
گلدستہ صدق ۲۰۷
گلدستہ عقیدت ۲۰۷
گلدستہ فضا ۴۷۷
گلدستہ قصائد ۲۰۷
گلدستہ ماتم ۴۷۷
گلدستہ منظوم ۸۶
گلدستہ مولوی ۲۰۷
گلدستہ مومنین ۲۰۷
گلدستہ نظم بشیر ۲۳۶
گلدستہ نعت ۴۲۴
گلدستہ نور ۲۵۰

گلدستہ وفا ۴۷۷
گل رعنا ۲۹۹
گلزار ابراهیم ۲۸۷
گلزار تعشق/ دیوان حضرت تعشق ۲۹۹
گلزار خلیل ۱۷۰
گلزار دانش ترجمہ بہار دانش ۲۸۲
گلزار سرور ۳۵۴
گلزار عقیدت ۲۰۷
گلزار ماه لقا ۲۰۸
گل زمین ۳۵۴
گلستانِ حکمت ۱۰۱
گلستان رشید ۲۹۹
گلستان سخن ۳۰۰
گلستان معرفت ۴۵۵
گلشن بہار ۲۶۳
گلشن جنّت ۲۴
گلشن زراعت ۴۲۴
گلشن زہرا ۲۰۸
گلشن عشق ۲۵۱
گلشن عقیدت ۲۰۸
گلشن مُنّن ۳۰۰
گلشن ہند ۲۸۷
گل عقیدت ۲۰۸
گل کده ۳۰۰
گلگت ۵۲۸
گلگونه ۳۲۶
گل مغفرت ۲۸۲
گل نرجس ۲۰۸
گل وملِ ۲۶۴
گلہائے عقیدت ۲۰۸
گلی کوچے ۳۱۰
گناهان کبیره ۸۷ ، ۱۱۸
گنج شائیگاں معروف ٹکسال ۴۶۱، ۵۱۳
گنج مقفل ۸۷
گنجینہ ۲۶۴، ۳۰۰
گنجینہ چیستان ۴۲۴
گنجینہ زبان اردو ۴۶۲
گنجینہ محبّت ۲۴۷
گنجینۂ معارف ۵۵
گنجینۂ معارف یعنی آغاز و انجام ۱۷۰
گنڈولا کا آدم خور ۴۲۵
گنوار ۳۲۶
گوری سوئے سیج پر ۳۲۶
گوریلا انسان ۳۲۸
گوش بر آواز ۲۳۶
گوشہ ادب ۳۵۴
گوشہ قفس ۳۰۰
گوہر اسرار ۲۵۱
گوہر ریزے ۲۰۸
گوہر شاہوار ۵۱۴
گوہر کعبہ ۲۰۸، ۴۷۷
گھاس میں تتلیاں ۲۶۴
گھرانہ ۳۲۶
گہر عقیدت ۲۰۸

گھر کا درزی ۴۲۵
گیس کا دفاع ۵۱۴

ل

لاتفسدوا فی الارض ۳۷۵
لاجواب مقالہ ۵۲۸
لامیہ سودا ۲۳۶
لائبریری اور اس کی تنظیم ۵۱۴
لائبریری سائنس اور اصول تحقیق ۴۲۵
لباب النقول ۹۱
لب اظہار ۲۶۴
لب کوثر ۲۰۸
لچھمی نرائن شفیق اورنگ آبادی ۵۳۷
لحن داودی ۵۳۴
لخت جگر ۲۳۲
لذت عشق ۲۵۱
لذۃ الافہام ۲۳۶
لسان الصادقین فی شرح الاربعین ۹۰،
۱۰۸
لسان المتقین ۴۵۵
لطافت السعادۃ ۲۳۶
لطائف السعادۃ ۳۵۴
لطائف غیبی ۵۲۸
لغات الخواتین ۴۶۲
لغات الرمل ۴۲۴
لغات القرآن ۵۵
لغت خیالات ۴۲۵
لغات نظامی ۴۶۲
لفظ شیعہ کا قرآنی مفہوم ۵۵
لفظوں سے کہو ہمراہ چلیں ۲۳۶
لقمانی رسول کا جنازہ ۵۲۹
لقمہ شیریں ۲۴۷، ۲۵۲
لمحوں کا سفر ۳۱۰
لمحے کی دیوار ۳۲۶
لمعات ادب ۳۵۴
لمعۃ الانوار فی عقائد الابرار ۱۷۰
لمع العرفان فی توضیح القرآن ۲۴
اللوائح اللیلیہ ۴۵۶
لوح محفوظ ۳۶۲
لوح منزل ۴۷۷
لومڑی کے بچے ۳۲۸
لہو پکارتا ہے ۲۳۶، ۴۷۷
لہو کے چراغ ۲۶۵، ۲۷۸
لے سانس بھی آہستہ ۴۲۵
لیکچران الیکٹریسٹی ۴۲۵، ۵۲۹
لیلی دمشق ۳۲۷
لیلی و مجنون ۲۸۲

م

مأتین فی فضائل المصطفین ۵۱۵
ماجری علی السادات و الشیعہ من یدی
بنی اُمیہ و بنی عباسیہ ۵۰۰
ماحی ضلالت ۱۴۶
مآخذ البداء ۴۲۵

ماخذ بداء ۱۷۰
مادر ملت - فاطمہ جناح ۵۱۴
مادر ہند ۲۵۲
مادھو پور کا آدم خور ۴۳۴
مادہ ہائے استخراج التواریخ ۴۲۴
مادیت کا علمی جائزہ ۳۷۵
ماڈرن الف لیلی ۳۲۷
مارکسزم اور مسئلہ قومیت ۴۲۵
مارکسزم پر ایک نظر ۴۲۵
مارکسزم - محنت کشوں کے لئے ایک سراب ۴۶۵
مالک اشتر ۵۱۴
ماں کی کھیتی ۳۵۴
ماہ وفا ۴۷۸
مبادی علم النفس ۴۲۵
مبادیات عمرانیات ۴۳۴
مبادی قانون فوجداری ۴۲۶
مبارک سال ۵۱۵
متاع ادب ۳۵۵
متاع جنوں ۴۷۸
متاع زندگی ۲۳۶، ۴۷۸
متاع واہی ۲۳۷
متعہ اور قرآن ۵۸
متقین ۵۵
مٹی کا کام ۴۲۶
مثالب الکاذبین من القرآن المبین ۶۹
مثنویات حالی ۴۲۶
مثنویات شوق ۲۴۹
مثنویات میر ۲۵۲
مثنوی تقی ۲۴۸
مثنوی رسا ۱۰۱
مثنوی عالم ۲۵۰
مثنوی لطف ۲۵۱
مثنوی ناسخ ۹۱
المجالس ۳۸۷
مجالس اطفال ۱۱۶
مجالس الابرار ۹۱
مجالس حیدریہ ۴۷۸
مجالس خاتون ۱۱۶
مجالس رنگین ۴۲۷
مجالس عشرہ محرم ۴۲۷
مجاهد عرب ۴۲۷
مجربات قرآنیہ مع روائح الغائب فی دفع التردید و الریب ۵۵
مجرم کون ۳۳۲
مجمع الآیات ۵۵
مجمع البحرین ذولسانین ۲۰۹
مجمع البرهان فی تفسیر القرآن ۲۴
مجمع المعارف ۱۷۱
مجموعہ اعتقادات حسینیہ /بنائے دین و محافظ ایمان ۱۲۷
مجموعة العقائد ۲۰۹
مجموعہ رد المقصرین ۵۱۵
مجموعہ زیارات ۴۵۶

مجموعه قصائد ۲۷۹
مجموعه مخمسات ۲۰۹
مجموعه مناجات ۲۰۹، ۴۵۶
مجموعه مناجات و مناقب و نعت ۲۰۹
مجموعه مناقب ۲۰۹
مجموعه نوحه جات ۱۰۷
مجھے ہے حکم اذاں لاالہ الااللہ ۳۷۵
محاربہ حق ۴۲۷
محاربہ کابل و قندھار ۴۲۷
محاسن الابرار ۹۱
المحاسن و الاضداد ۳۸۷
محراب ۲۰۹
محرق قاطع برھان ۵۲۸
محترم مدیر « رضا کار » کے تضاد اور
فساد کا جواب ۴۲۷
محرم کا پروگرام ۴۲۷
محسن انسانیت ۱۰۴
محسن نقوی نے کہا ۲۱۰
محل خانہ شاھی ۴۲۸
محل مشیت ایزدی اور ارادہ خداوندی کا
نفاذ ۳۷۵
محمّد بن حنفیہ (رض) ۵۱۵
محمّد (ص) ھی محمّد (ص) ۲۱۰
محمّد (ص) و آل محمّد (ص) - مرکز اتحاد
۵۱۵
محمّد عزیز مرزا ۲۸۷
محور (ادبی تبصرے) ۲۸۷
مخاطرات المحاضرات ۴۲۸
مخبر عشق ۳۰۰
مختصر الاحکام ۵۱۵
مختصر الاشتقاق ۴۲۸، ۵۱۵
مختصر تجوید القرآن ۶۲
مختصر سوانح حیات ۵۱۶
مختصر نویسی ۵۱۵
مختصر کہانیاں ۳۵۵
مختلف البیان ۵۳۷
مخدوم نامہ جہانیاں جہانگشت ۴۲۴
مخرج عقائد نوری ۵۳۴
مخزن الجواھر ۹۲
مخزن الغرائب ۴۳۴
مخزن الفوائد ۴۳۴
مخطوطات پیرس ۵۱۶
مخطوطات تقویم و ستارہ شناسی ۳۶۲
مدارس ثانوی کا نظام تعلیم ۳۱۸
مدح امیر المومنین (ع) ۱۷۱
مدح اولیاء ۲۱۰
مدح چہاردہ معصومین (ع) ۲۱۰
مدخل التفسیر ۵۶
مدرسہ باقر العلوم مکھناتوالی ضلع
گجرات ۵۱۶
مدرسہ عمل ۵۱۶
مدیر « رضاکار » کے عقائد باطلہ اور
مذھب شیعہ کے خلاف اجتہاد کی
حقیقت ۱۷۱

مدیر و مجیب ۱۷۱
مدینة السلام ۱۹۸
مذاهب اسلامی اور حقیقی اتحاد کی ضرورت ۳۷۶، ۴۲۸
مذهب اثنا عشری ۱۷۱
مذهب اور سائنس ۴۲۸
مذهب اور عقل ۳۷۶
مذهب شیعه اور تبلیغ ۳۷۶
مذهب شیعه - ایک نظر میں ۱۷۱
مذهبی تصورات ۳۷۶، ۴۲۸
مذهب حق کے دو ناصر ۵۱۶
مذهب شیعه کے عملی پهلو ۳۷۶
مراة التحقیق ۱۷۱
مراة التصوّف ۴۲۸
مراة الشهود ۴۲۹
مراة العروض ۵۱۶
مراة الغیب ۲۷۸
مرآة القرآن ضمیمه مفتاح القرآن ۵۶
المرافعات ۱۱۱
مراقبه ۴۲۹
مرثیه ۴۷۸، ۵۳۷
مرثیه - بعنوان تبرک ۴۷۸
مرثیه نظم کی اصناف میں ۵۳۷
مرغ نامه ۲۴۶
مرقع انشاء ۴۲۹
مرقع لغت ۴۶۲
مرزا لطف علی حیات اور کارنامے ۲۸۷
مرثیه مرزا دبیر ۴۷۸
مرد خسیس ۴۲۹
مرشد الطلاب ۱۱۴
مرشد الطلاب و مفهم الکتاب ۳۱۸
مرغوب جهان ۳۰۰
مرقع ادب ۳۵۵
مرقع تاجپوشی ۴۲۹
مرقع دانش ۹۳
مرقع عبرت ۵۱۶
مرقع لیلی مجنوں ۳۳۲
مرکز علم و دانش - جامع المنتظر ۵۱۶
مرگ بر مقصرین ۱۲۷، ۱۷۲
مریخ کی سمت ۴۲۹
مزامیر ۲۳۷، ۳۰۱
مسافر ۳۲۷
مسافر نامه ۴۲۴
مسالك الحکماء ؟
المسائل الجعفریه ۱۷۲
مسائل الحیات کے چند قابل شرح امور ۴۲۹
مسائل و دلائل ۳۷۶، ۱۷۲
مستقبل کی تاریخ پر ایک نظر ۵۱۶، ۵۴۲
مسٹر جناح کا اسلام ۵۳۷
مسدس اوج ۲۱۰
مسدس تعلیم ۳۱۸
مسدس جوهر ۲۳۷

مسدس مقدس ۲۱۰
مسدس عزت افزا ۴۷۸
مسلمان اور عصری مسائل ۳۷۶
مسلمان ایک دوسرے کے بھائی ہیں ۵۶
مسلمانوں کا قبلہ نما ۳۰
مسلمانوں کی تعلیم اور جامع ملیہ ۳۱۸
مسلمانوں کی تعلیم پر ایڈریس ۳۱۸
مسلمانوں کی حقیقی اکثریت ۵۱۷
مسلمانوں کے مذہب پر مختلف غیر اسلامی ثقافتوں کے اثرات ۳۷۶
مسولینی ۴۲۹
مسئلہ تحریف قرآن ۳۵
مسئلہ حاضر ناظر ۱۷۴
مسئلہ دعا ۴۴۲
مسئلہ فلسطین ۵۳۸
مسئلہ مساوات کا فیصلہ ۱۷۲
مسئلہ وراثت انبیاء ۱۱۴
مسئلہ وضو ۵۶
مسئلہ ولایت پر ایک تفصیلی بحث ۴۲۹
مسیح کشمیر میں ۷۵
مشاعرہ ۲۳۷
مشاعرہ عالم ارواح ۲۳۷
مشاھدات ۴۳۰
مشرق تاباں ۴۷۹
مشرق وسطی کا معاشی جائزہ ۴۳۰
مشعل زندگی ۹۲
مشعل ھدایت ۵۱۷
مشکل کشا ۴۵۶
مشکل کشائے عالم ۱۷۳
مشکواۃ الانوار ۴۹
مشکواۃ الفصاحۃ ۱۰۱
مشیر عالم ڈائرکٹری ۴۳۰
مشیر نسواں/ زھرہ ۳۱۸
مصائب الابرار ۹۲
مصباح الجفر ۳۶۲
مصباح الرویاء ۳۶۲
مصباح العقائد ۱۷۳
مصباح المجالس ۲۱۰
مصباح النجوم ۳۶۲
مصباح النظم ۳۰۱
مصباح الھدایۃ الی الخلافۃ و الولایۃ ۱۷۳
مصباح ریمیا ۳۶۲
مصباح منطق ۴۳۰
مصحف ناطق المعروف بہ حسبنا کتاب اللہ ۵۶
مصر کی رقاصہ ۳۳۲
مصری اھرام اور نجات عالم کا خدائی انتظام یا حقیقت معرفت ۵۱۷
مصوّری کی پہلی کتاب ۴۳۰
مضامین اصلاح و ترقی ۳۵۵
مضامین مفید ۳۵۵
مضراب ۳۰۱
مضمون ھائے دلکش ۲۱۱، ۳۰۱، ۳۵۵
مطالب الشافیہ فی شرح الکافیہ ۸۶

مطالبہ اودھ ۴۶۵
مطالعہ انار کلی ۳۳۳
مطالعہ پاکستان ۴۳۰
مطالعہ قرآن ۲۵
مطلع العلوم و الفنون ۴۳۰
مطلع انوار ۷۶
مظالم ۵۱۷
مظاہر نفس ۳۶۲، ۴۳۰
مظلوموں کی فریاد ۴۳۱
مظہر الصرف ۴۳۱
مظہر العجائب ۱۰۱، ۲۰۹
مظہر عشق ۳۰۱
معاد ۱۷۳
معارج العرفان ۱۷۴
معارج العرفان فی علوم القرآن ۵۶
معارج العرفان فی فضائل أمناء الرحمن ۱۷۴
معارف الاخبار ۹۳
معارف القرآن ۵۸
معارف النبوۃ و الامامت ۱۷۴
معارف حقیقت ۱۷۴
معارف نبوت ۱۷۴
معاشرت ۴۳۱
معاشرتی علوم ۴۳۱
معاشرتی نفسیات ۴۳۱
معاصر جرمن ادب ۵۳۷
معاشی خوشحالی کے لئے تدابیر ۴۶۵
معالم الشریعہ فی النقد و التبصرہ علی عقائد الشیعہ ۱۲۷، ۱۷۴
معالم العترۃ ۹۲
معاون ورکشاپ ۴۳۱
معاویہ بن یزید کا تاریخ ساز خطبہ ۵۱۷
معراج الصلاح ۴۵۸
معراج نفس رسول (ص) ۲۱۲
معجزات انسانی مع رسالۃ تاثیر الانظار ۳۶۰
معجزات حضرت امام علی بن موسی رضا (ع) ۵۴۲
معجزہ آل نبی (ص) ۲۱۱
المعراج ۳۸۷
معراج المضامین ۲۱۱
معجزہ امیر المومنین ۸۶
معجزہ انار ۱۸۶
معجزہ علی(ع) ۱۰۱
معجزۂ فرقان ۵۶
معدن الاسرار ۱۷۴
معدن تہذیب ۵۱۷
معراج العرفان فی عصمت ابی طالب عمران من آیات قرآن ۵۶
معراج العقول ۴۵۶
معراج النحو ۴۳۱
معراج نامہ ۶۹
معراجیہ ۱۷۵
معرفۃ العلماء ۴۳۱

معرفت امام ۳۷۷
معرفت بالنورانیه ۱۷۵
معرفت توحید و نبوت ۵۷
معرفت خلافت ۱۷۵
معرفت محمّد و آل محمّد (ص) ۱۷۵
معروضات ۵۱۷
معلم الاطفال ۹۷، ۳۱۸
معلم بالغاں ۳۱۹
المعلومات المفیده ۵۲۳
معیار تعلیم اور تدریسی موضوعات ۳۱۹
معیار شرافت ۱۷۵
معیار نظم ۳۰۱
معیشت زر ۴۳۲
معین القراء ۶۲
المغالطات ۳۸۷
مغالطه ۴۷۹
مغربی تصانیف کے اردو تراجم ۴۳۲
مغربی تہذیب ۴۳۲
مغربی تہذیب - ایک مسلم کی نظر میں ۳۷۷
مفاتیح الغیب (عربی) ۴۵۴
مفاخر الاخیار و مآثر الابرار ۲۱۲
مفتاح البیان ۸۶
مفتاح البیان فی علم اللسان ۴۳۲
مفتاح الحاجات ۴۵۶
مفتاح التعلیم ۷۶، ۳۱۹
مفتاح الجفر ۴۶۲
مفتاح الفتح ۴۵۶
مفتاح الفلسفه ۴۳۲
مفتاح القرآن ۵۷
مفتاح المنطق ۴۳۲
مفہوم آیت اطاعت ۲۶
مفید اشہب ۴۳۲
مفید القرآن ۵۸
مفید المستبصر ۲۶
مفید القلاب ۴۶۲
مقاصد تعلیم ۳۱۹
مقالات جوش ۳۵۵
مقالات محمود ۳۵۵
مقالات مطہری ۵۱۸
مقالات مولانا محمّد حسین آزاد ۳۵۵، ۳۵۶
مقام امام علیه السلام ۵۱۸
مقام عمر ۵۱۸
مقام قرآن ۵۷
مقبول پرائمر ۱۷۵
مقبول جہاں ۴۵۷
مقبول عام مناجات و دعائیں ۲۱۲
مقدس قانون ۳۱۹
مقدمات القرآن ۵۸
مقدمه استقرار حق جونپور کا فیصله ۱۷۵
مقدمه تفسیر قرآن ۵۸

مقدمہ کتاب ترقی و تہذیب مسلمانان ۴۳۲
مقدمہ نہج البلاغہ ۱۰۲
مقصود الاعتقاد ۱۷۵
مقناطیس ۴۰۹
مقناطیس القلوب ۴۳۳
مکاتیب عزیز ۲۸۷
مکاتیب علامہ ابو المويد خوارزمی ۵۰۰
مکارم الاخلاق ۴۹، ۴۳۳
مکالمات افلاطون ۴۳۳، ۵۱۷
مکتب اسلام ۱۷۶
مکتب تشیّع ۱۷۶
مکتب تشیع اور قرآن ۵۷
مکتب رسول (ص) ۱۷۶
مکتب ولایت ۹۳
مکمل درزی خانہ ۴۳۳
ملبوس بہار ۲۳۷
ملتانی مرثیہ ۴۳۳
ملت حضرت ابراهیم و امام حسین علیہما السّلام - قرآن و حدیث کی روشنی میں ۵۷
ملفوظات امیر المؤمنین صحیفہ حکمت یعنی نہج البلاغۃ ۹۷
ممتحن القاری فی کلام الباری ۶۲
ممکنائے انشائیہ ۳۵۶
مناجات ۲۱۲
مناجات الابرار ۲۱۳
مناجات بدرگاہ قاضی الحاجات ۴۵۷
مناجات داود (ع) ۴۵۷
مناجات سیّد ۲۱۳
مناجات کوثر بدرگاہ رب اکبر ۲۱۳
مناجات مقبول ۲۱۳
مناظرہ تقدیر و تدبیر ۳۵۶، ۳۷۷
مناظرہ عقل و دل ۴۷۹
مناظر قدرت ۲۳۷
مناظرہ مسلمان و ڈارون ۳۷۷
منازل الفرقان ۶۳
منازل القرآن ۵۷
مناظرہ امجدیہ ۱۱۱
منافقین ۵۹
المناقب ۴۶۸
مناقب الابرار ۱۱۷، ۲۳۷
مناقب اهلبیت (ع) ۲۱۳
مناقب الصادقین من القرآن المبین ۶۹
مناقب اهلبیت (ع) ۴۷۹، ۵۱۸
مناقب مرتضوی ۸۸
مناقب مشکل کشا ۲۱۴
منتخبات جامعہ اردو ۳۵۶
منتخبات دبیر ۴۷۹
منتخابات هندی کلام ۲۳۸
منتخب ادب ۳۵۶
منتخب اشعار احمدی ۲۳۸
منتخب افسانے ۳۱۱
منتخب العالم ۳۰۲

منتخب القواعد ۴۳۳
منتخب انشائیے ۳۵۶
منتخب بصائر الدرجات ۹۳
منتخب فضائل اهلبیت علیهم السّلام۵۱۸
منتخب قصیدے ۲۱۴
منتخب مفاتیح الجنان ۴۵۷
من چلا ۳۳۳
منزل به منزل ۴۸۰
منشور هدایت ۵۲۹
منطق استخراجی ؟
منطق استقرائی ۵۰۰
منطق ، فلسفه اور تاریخ ۴۳۳
منظرہ بلوہ کراری ۲۳۸
منظر درد ۲۱۴
منظومات صفی ۲۳۸
منظومات میاں دلگیر ۲۱۴
منظوم خطوط ۲۳۸
منظوم سجدے - بیاد امام زمانه ۲۱۵
منظومه استغاثات ۴۵۷
منقبت معلّی ۲۱۵
منهاج نهج البلاغه ۱۰۲
منية المريد ۳۱۹
موازنه حق و باطل ۱۲۷، ۱۷۶
مواعظ در اثبات معاد جسمانی ۱۷۶
موت العالم موت العالم ۵۱۸
موت و حیات کی حقیقت اور حیات نبوی ۴۳۳
موتی مونگے ۴۸۰
موجز البیان فی ترتیل القرآن ۶۳
موج سلسبیل ۴۸۰
موج میری صدف صدف ۲۳۸
موجوده مسلمانوں کے مذهبی اختلافات اور ان کا کتاب اللّٰہ سے فیصله ۵۹
مودة الاسلام ۹۳، ۱۱۵
مودة القربی ۲۶
موسم سرما کی داستان ۳۰۵
موعظ تقیه ۴۳۳
الموعظه ۱۰۲
موعظه سابعه ۵۱۸
موعظه عظیم آبادیه ۴۵۷
موعظۂ عید غدیر ۵۹
موعظۂ غدیر ۱۰۸
موعظۂ مباهله ۴۹ ، ۵۹
موعظه و التنبیه ۹۴
مولانا محمّد حسین ڈھکو سے ۱۵۰ سوال ۱۷۶
مولانا محمّد حسین ڈھکو کے متضاد عقائد ۱۲۷، ۱۷۶
مولسکا ۴۳۴، ۵۱۹
مولود حرم ۵۱۸
مولود کعبه ۲۱۵، ۵۱۹
مولوی گلاب شاہ کے عقائد پر ضرب شدید ۱۷۶
مولوی محمّد اسماعیل کے اشتہاروں پر

تبصرہ ۵۱۹
مہاراجہ داہر و محمّد بن قاسم ۵۱۹
مہدی فی القرآن ۵۷
مہدی نامہ ۳۴۵
مہندی کے پھول ۳۱۱
مہر افروز و دلبر ، قصہ ۴۲۱
مہر و ماہ ۲۸۲
مئے دو آتشہ
میاں ڈھینچو کے بچے ۳۳۹
میاں محمّد بخش ۵۳۹
میثم تمار ۵۱۹
میخانہ ۴۸۰
میخانہ الہام ۲۶۵
میخانہ خیام ۲۳۸
میرا گاؤں ۳۲۷
میری بہترین نظم ۴۸۰
میری غزلیں ۲۶۵
میرے ۵۰ سال - علی گڑھ میں ۲۳۴
میزان الایمان فی آیات الفرقان ۲۶
میزان العقائد ۱۷۶
میزان حق ۲۶ ، ۳۷۷
میک بتھ ۳۰۵ ، ۳۳۳
میکدہ ولا ۲۱۵
میلا آنچل ۳۲۷
میلاد حیدری ۲۱۵
میلاد معصومین (ع) ۲۱۶
میلاد نامہ معصومین (ع) ۲۱۶
میلہ گھومتی ۳۱۱
میں غزل ہوں ۴۸۱
میوہ شیریں ۲۵۲

ن

نادر الحساب ۴۳۴
ناد علی (ع) ۲۱۶
ناد علی کانفرنس ۱۴۷
الناذرین ۱۲۳
نارسیدہ ۴۸۰
نازش ۲۶۵
ناصر کائنات ۵۱۹
الناظر کی غلط بیانیوں کا جواب ۴۰۹
ناقابل فراموش ۴۳۴
نالہ دل ۲۱۶
نام اور اُس کے اثرات ۳۶۳
نام بنام ۲۳۸
نام حق ۲۳۹
نامیاتی کیمیا کی درسی کتاب ۴۳۴
نان و کباب ۲۵۳
نان و نمک ۲۵۳
نباتی دباغت ۵۱۹
نبض دوراں ۴۸۰
النبوۃ ۷۳ ، ۱۳۱ ، ۱۷۶
نبوّت ۱۷۷
نبوت و امامت ہی بقائے صالح کی ضامن ہے ۵۱۹

نتائج الذهن و فیضان الفکر ۳۰۲
نث کهت پاتهی بچه ۳۳۹
نجات الدارین فی حقوق الوالدین ۹۴
نجف سندھ - قدم گاہ مولی علی (ع) ۵۱۹
نجم الاعتقاد ۱۵۳
نجم الزائر ۴۳۴
نجم العقائد ۱۷۷
نجم الواعظ ۴۳۴
النجوم ۳۵۹
نجوم و جواهر ۲۳۹
النحل ۳۸۷
نحومیر ۴۳۵
نخبة البیان ۱۱۱
ندیمه ۳۲۷
نذر النذور ۴۳۵
نذرانه عقیدت ۲۱۶، ۴۸۰
نذر مقبول یعنی ترجمه دعائے مشلول ۴۵۸
نسخه اکسیر ۲۱۷
نسخه خوب ۱۹۵
نسلیات اور جنسی انتخاب ۴۳۵
نسیم دست آرزو ۲۶۵
نسیم سحر ۹۰، ۲۳۹
نشاط خاطر ۳۵۶، ۵۱۹
نشاط خواب ۲۳۹، ۴۸۰
نشاط غم ۲۳۹
نشان ابو طالب ۲۱۷
نشتر یاس ۳۰۲
نصاب دینیات ۱۷۷
نصاب دینیات کی پہلی کتاب ۱۷۷
نصر المومنین ۸۶
نصرة الحق ۱۱۴
نصیحة الشیعه ۱۳۵
نصیحة الناصب در ردّ فضیحة الکاذب ۴۳۵
نصیحت کا کرن پهول ۳۳۹
نظام مرجعیت - شهیدین کی نظر میں ۵۲۹
نظام مصطفی بزبان زوجه با صفا ۹۴
نظائر الایمان فی فصول الایمان ۱۷۷
النظر السموق فی سیرة الفاروق ۴۸۹
نظری عمرانیات ۴۳۵
نظریه تعلیم ۳۱۹
نظم آزاد ۲۳۹
نظم الفرائض ۹۷
نظم جانفزا ۸۷
نظم دلفروز المعروف به دیوان انور ۳۰۲
نظم رنگیں ادا/ ذوق کمال ۳۰۳
نظم سراج ۸۷
نظم سفیر ۳۰۳
نظم منیر ۳۰۳
نظم ناظم ۳۰۳
نظم نام آور ۳۰۳

نظم نگاریں ۳۰۳
نظم و نسق مدرسہ ۳۲۰
نغمہ آزادی ۲۳۹
نغمہ اور آگ ۳۲۷
نغمہ جاوید ۲۳۹
نغمہ عید غدیر ۲۱۷
نغمہ فکر ۲۳۹، ۴۸۰
نغمہ معرفت ۳۷۷
نفس اللّٰہ - علی بن ابی طالب (ع) ۵۱۹
نفس رسول ۱۱۵
نغمہ طنبوری ۵۳۴
نفسیات اور ما بعد النفسیات ۳۶۳،
۴۳۵
نفسیات عنفوان شباب ۴۳۵
نفسیات و تعلیم ۳۲۰
نفسیاتی اُلجھنیں ۴۳۶
نفسیاتی جائزے ۴۳۶
نقاشی عرف پیپر میشی ۴۳۶
نقش اول ۳۱۱
نقش ناتمام ۳۰۴
نقش و نگار ۲۳۹
نقطۂ نگاہ (تنقیدی مضامین) ۲۸۷
نقلیات ۳۵۶
نقلی تاجدار ۳۲۷
نکات حیات ۲۴۰
نکات معرفت ۱۷۸
النکت الاعتقادیہ ۱۴۱
نگار اردو ۳۵۷
نگاہِ بازگشت ۳۷۷
نگینوں کے اسرار ۳۶۳
نماز ۵۲۹
نماز کی گہرائیاں ۵۳۹
نم شبنم ۲۴۰، ۴۸۰
نمک پارے ۳۵۷
نمود زندگی ۲۴۰
نمونہ صبر - زینب (ع) ۵۲۰
ننھے مُنّے ۴۳۶
نوا ۳۰۴
نواب تفضّل حسین خان ۵۲۰
نواب زادی ۳۳۳
نوادر الالفاظ مع غرائب اللغات ۴۶۲
نوادر یعنی مجموعہ لطائف و ظرائف
۴۳۶
نوائے امروز ۴۸۰
نوائے حقیقت ۲۱۷
نوائے مومن ۲۴۰
نو بہار ۲۵۲
نوجوان کیا کریں - از روئے احادیث ۵۲۹
نوجوانوں کے جنسی مسائل ۵۲۰
نور الابصار ۱۴۱
نور العین ۴۳۶
نور العین فی احوال الحرمین ۶۹
نور الہدی ۵۹، ۵۲۹
نور ایمان ۱۷۸، ۴۳۶

نور کا تڑکا ۴۵۸
نور کے تڑکے کی دعا ۴۵۸
نور کے جھرونکے ۲۱۷
نور نامہ اثنا عشری ۱۷۸
نور نظر ۲۴۰
نو روز و غدیر ۵۲۰
نور و ظہور ۲۱۷
نور ولایت ۹۴
نور یا خاک ۱۷۸
نوری انسان ۱۷۹
نوری انسان پر ایک نظر ۱۷۹
نو طرز مرصع ۳۵۷
نوکری اور اس کا فرض ۴۳۶
نونگے ۳۱۱
نوید پنجتن ۲۱۷
نوید ہند ۲۵۲
نویں ربیع الاول کی عید ۵۲۰
نہج الاسرار من کلام حیدر کرار ۹۴، ۱۰۳
نہج البلاغہ - آئین زندگی ۱۰۳
نہج البلاغۃ سے چند منتخب نصحتیں ۱۰۳
نہج البلاغۃ کا ادبی مطالعہ ۱۰۳
نہج البلاغۃ کا استناد ۱۰۳
نہج البلاغہ کا تصوّر الوہیت ۱۰۳
نہج البلاغۃ کی روشنی میں زندگی کا منظر ۱۰۳
نہج البلاغۃ میں حضرت علی(ع) نے فرمایا ۱۰۳
نئی تعلیم کے مسائل ۳۲۰
نئی دنیا کو سلام اور جمہور ۲۴۰
نئی دھرتی نئے انسان ۳۵۷
نئی روشنی (رسالہ) ۳۵۷
نئی نظمیں ۲۴۰
نئے رحجانات ۳۳۹
نیا ادب ۳۵۷
نیا اردو ادب ۳۵۷
نیاز نامہ ۳۳
نیا طبقہ ۵۲۰
نیرنگ خیال ۳۵۷
نیرنگ زمانہ ۹۷، ۴۳۶
نیرنگ عشق ۲۵۱
نیرنگ فصاحت ترجمہ نہج البلاغۃ ۹۷
نیلی ساری اور دوسری کہانیاں ۳۵۷

و

وادی ایمن ۲۱۷
واسوخت ۴۳۷
واسوخت امانت ۴۳۶
الواقی فی شرح الکافی فی العروض و القوافی ۴۸۹
واقعات ۳۷۷
واقعات مناظرہ ملتان ۵۳۹
والد ازم ۴۶۵

والدین کے حقوق - قرآن و حدیث کی
روشنی میں ۵۳۰
والذن ۴۳۷
وجود باری تعالی اور فلاسفہ قدیم و جدید
۱۷۹، ۳۶۸
وحی و الہام ۱۷۹
وراثت شیعہ بیوگان کا قرآنی اور ایمانی
فیصلہ ۶۰
ورق ورق آئینہ ۲۴۰
وزیر نامہ ۴۳۷
وسیلة التوحید ۱۳۷
وسیلة النجاة فی احکام الصلواة ۶۵
وسیلہ مغفرت ۴۳۷
وصال ۲۴۱
وصایا نبی بنام علی (ع) ۹۵
وصیت رسول (ع) - ابو ذر (رض) غفاری کے
نام ۹۵
وصی رسول (ص) کی وصیت ۱۰۴
وصیت نامہ ۵۲۰
وضاحتیں ۵۳۰
وضو ۱۱۶
وضو مطابق قرآن ۵۹
وضو میں پاؤں کا مسح ۶۰
وظائف اعجازیہ ۴۵۸
وظائف القرآن ۶۰
وظائف المتقین ۴۵۹
وظائف المومنین ۴۵۹
وظائف جعفریہ ۴۵۸
وظائف محمدیہ ۴۵۹
وظیفة اللیل فی ترجمہ دعائے کمیل ۴۵۹
وظیفہ عارفین شیعہ اوراد فتحیہ ۴۵۹
وفاق المدارس شیعہ پاکستان ۵۲۰
وفات نامہ بی بی فاطمہ (ع) ۱۸۶
وقار سخن ۳۰۴
وقت کی آواز ۲۴۰
وقف محسنہ کے حالات ۵۲۰
وکرم اروسی ۳۳۳
ولایت علی مرتضی (ع) ۲۱۷
ولایت فقیہ کا تصوّر اور فلسفہ انتظار
امام ۱۷۹
ولیھم ماسٹر ۳۱۱
وہ ایک لمحہ ۲۴۱
ویلڈنگ گائیڈ ۴۳۸
وینس کا سوداگر ۳۰۵

ھ

ہاتھ بیچنے والے ۵۳۹
ہاتھی ۴۳۸
ھادی الانام ۴۳۱
ھادی الایمان ۱۵۵
ھادی التاریخ ۴۳۸
ھادی المخالفین ۵۴۰
ھادی المومنین ۱۸۰
ہاں بھائی یہ وھی راستہ ہے ۴۳۸

ھائی سکول میں تدریس ریاضی ۳۲۰
ہپناٹزم ۳۶۳
ہجرت اور جہاد ۴۳۸
ہجرت و جہاد ۴۳۸
ہجوم آرزو ۲۴۱
ہدایات برائے مدرسین ۳۲۰
ہدایات حضرت علی ۱۰۴
ہدایات مدرسین ۷۶
ہدایا و نجف ۵۲۰
ہدایت حق ۱۷۰
ہدایۃ الاطباء ۱۹۳
ہدایۃ الزائرین ۴۵۹
ہدیۃ العداء ۸۶
ہدایت عام ۳۹۵
ہدایۃ ناصریہ ۴۳۸
ہدایت نامہ تنبیہ المصلین ۴۳۸
ہدیۃ الشیعہ ۵۲۹
ہدایت المومنین ۱۸۰
ہدایۃ المومنین الی اصول الدین ۱۸۱
ہدم الاساس فی حدیث قرطاس ۱۰۷
ہدیہ اقبالیہ ۹۵
ہدیۃ المستبصرین فی ردّ شبہات المقصرین ۱۸۱، ۱۲۷
ہدیہ تبریک بحضور سیّد الشہداء (ص) ۲۱۷
ہدیہ سنیہ ۱۱۷
ہدیہ علویہ اردو ترجمہ ذریعۃ النجات ۴۵۹
ہدیہ محمدی ۱۸۱
ہدیہ محمدیہ دلیل نبوت احمدیہ ۵۲۱
ہدیہ ناظرین ۳۱۸
ہدیہ نوریہ ۱۸۲
ہدیہ ھادی ۳۵۷
ہر دلعزیزی ۴۳۸
ہر قسم کے شربت اور عرق بنائیے ۴۳۸
ہرمزی خانم /حجاب زنان ۴۸۰
ہرن اور بارہ سنگھا ۴۳۹
ہرن کے بچے ۳۳۹
ہزار موتی ۱۰۴
ہستی باری تعالی کا ثبوت ۱۸۲، ۵۲۱
ہفت خوان اردو ۲۴۱
ہفت کشور ۲۴۲
ہفت مقالات ۵۳۹
ہفت ہیکل ۴۵۹
ہلاک فریب ۳۳۳
ہم اپنی اصلاح کریں ۳۷۸
ہمارا آسمان ۴۳۹
ہمارا پیغام ۵۲۱
ہمارا قدیمی سماج ۵۳۰
ہمارا گاؤں ۵۲۱
ہمارا گاؤں اور دوسرے افسانے ۳۱۱
ہماری ازدواجی تہذیب ۴۳۹
ہماری اسلامی تعلیمات اور ہمارا ذہنی انتشار ۱۸۲

ہماری تہذیبی میراث ۴۳۹
ہماری ریلیں اور سڑکیں ۵۲۱
ہماری نظمیں ۲۴۲
ہمارے ہیں حسینؑ (ع) ۲۱۸
ہم اور اقبال ۵۳۹
ہم اور جنسیات ۴۳۹
ہم اور ہمارے بچے ۳۲۰
ہم کیسی نسل تیار کر رہے ہیں ۴۳۹
ہملٹ ۳۰۵
ہندوستان قدیم کی تہذیب ۴۳۹، ۵۳۰
ہندوستان کے طلبہ انگلستان میں ۳۲۰
ہندوستان میں چھاپہ خانہ ۵۲۱
ہندوستان میں عورت کی حیثیت ۴۳۹
ہندوستانی قومیت اور قومی تہذیب ۴۳۹، ۴۴۰
ہندوستانی مسلمان - آئینہ ایام میں ۴۴۰
ہوا کے رنگ ۲۶۵
ہوائی حملے ۵۲۱
ہیرے کی کنّی ۳۲۷
ہیم کماری ۳۲۷

ی

یاد اور یادگار ۱۱۶
یاد حرمین ۲۱۸
یادگار ماجد ۲۴۲
یاسائے عہد ۲۶۱
یاس و امید ۴۸۱
یا صاحب الزمان اور کنی - کربلا کی پکار نجف کا انتظار ۵۲۱
یا علی مدد ۸۶، ۱۲۳، ۱۲۹، ۱۴۱، ۱۴۳، ۱۸۲
یاقوت و الماس ۴۸۱
یدبیضا ۲۴۲، ۳۳۳
یسرنا القرآن ۶۰
ینابیع الابرار ، تفسیر ۲۷
ینتھنل ہاتھارن ۴۳۶
یو دوکیہ ۳۲۷
یوسف و زلیخا ، قصہ ۲۳۴
یوسفیہ ۸۶
یوگا ورزشیں اور جنسی نفسیات ۳۶۳
یہ باتیں جب کی ہیں ۴۴۰
یہ عالم شوق کا ۴۸۱
یہ کس کا خون ہے ۳۳۳
یہودیوں کی کہنہ اور تاریخی اسلام دشمنی ۴۴۰

فارسی کتب و رسائل

آ

آداب المتعلمین ۳۱۳

آسان عقائد ۱۸۲

آئینه جام جهان نما ۵۲۱

آیة الکرسی - پیام آسمانی توحید ۱

ا

اثبات الرجعت ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۸۳

احادیث قدسیه ۱۰۰

احادیث قرآن ۲۹

احکام شیعیان ۱۲۲

استعاذه ۳۰

استقصاء الافهام ۵۰۳

اسلامی اصول عقائد ۱۲۵

اسیر بغداد ۵۲۲

الدین والاسلام ۱۵۱

النبی الامّی ۴۸۹

انتظار ۳۸۸

انسان کامل ۴۹۰

انوار وحی ۷۷

ایمان ۱۳۵

ب

باب و بها را بشناسید ۴۹۰

باغ دو دَر ۳۹۵

بشارات احمدیه ۱۳۶

بعد حمد ۱۶۹

پ

پاسخ و پرسشها ۱۶۲

پاسداران اسلام ۱۳۷

پیام قرآن ۳

ت

تاریخ فرشته ۴۱۳

تاریخ قرآن ۳۵

تحفه اثنا عشریه ۴۵

تحفه عباسی ۱۸۱

تذکرة العارفین

تذکره اسحاقیه ۱۹۳

تعالیم آسمانی ۳۶۷

تعلیم دین ۱۴۲

تفسیر سوره یسین ۹

تفسیر موضوعی ۱۸

تفسیر نمونه ۱۴

تکمیل القرآن ۴۵

تنبیهه الغافلین ۳۹۹

توبه ۲۰

توقیعاتِ کسری ۳۹۹

ج

جهاد ۴۹۶

چ

چرا شیعه شدم ۱۶۲

ح

حدائق العشاق ۳۵۴

حدیقة الشیعه ۱۳۴

حدیقه سلطانیه ۱۳۸، ۱۴۹

حق الیقین ۱۴۱

حلیة المتقین ۸۱، ۴۰۵

حمله حیدری ۱۰۷، ۳۹۶، ۴۰۳

حیاة القلوب ۱۴۱، ۴۹۴

حیاة النفس ۱۲۲

خ

خصائص حسینیه ۴۳۶

خلاصة المنہج ۱۹

خواب شگفت ۴۹۸

خود آموز قرآن مجید ۴۳

خیالات بیمثال ۳۰۱

د

دروس دینیه ۱۵۷

دلائل الولایت ۱۵۱

دلیل قوی بر حقیقت دین مرتضوی ۴۳

دو گوهر گران بہا ۱۱۰

ذ

ذخائر در احکام کبائر ۹۰

ذخیرة المودات ۸۹

ذخیره خوارزم شاهی ۴۰۸

ر

رجعت ۱۵۳، ۵۲۶

رسالتنا ۵۲۱

روضة السیر ۴۱۰

ریگستان نجف ۵۲۰

ز

زاد المعاد ۳۹۶

زندگانی حضرت فاطمه (ع) ۵۰۱

زندگی جاوید ۳۷۲

زهره مشرقه شرح خطبه مونقه ۹۰

س

سخن ۴۱۳

سرزمین حجر ۴۶

سرمایه زبان اردو ۴۶۲

سیاحت غرب - سر نوشت ارواح بعد از مرگ ۳۶۰

سیر المتاخرین ۴۰۵

سیری در اسلام ۳۶۶

ش

شرح غرر الحکم و دررالکلم ۷۰

ص

صافی شرح اصول کافی ۷۴

ط

طلسمات فلاطیس ۳۶۱

طوطی نامه

طوفان نوح (ع) ۴۱۷
طهران مخوّف ۴۱۷

ع

عبقات الانوار ۱۱۴
عدل ۱۶۱
عروض سیفی ۴۱۷
عزاداری از دیدگاه مرجعیت شیعه ۴۱۷
عقائد الشیعه ۱۶۲
علل و آلائش به ماده گیری ۳۷۲
علوم جدیده از دیدگاه اسلام ۳۸۹
علی (ع) در کتب اهلسنت ۵۰۸
عمدة الداعی ۴۴۱
عین الحیاة ۱۱۲

ف

فقه جعفریه از نظر اسلام ۱۲۶
فلسفهٔ امامت و قیادت ۱۶۵، ۵۰۹
فلسفیه ۱۲۴، ۴۸۶

ق

قرآن در اسلام ۵۷
قصه ملکه و نقیه ۱۶۶
قلب قرآن ۲۴

ك

کاشف الحق ۱۶۶
کربلائی که من دیدم ۳۶۹
کریما ۴۷۸
کشف الاسرار ۱۶۱

گ

گفتار انبیاء ۸۶
گلستان حکمت ۱۰۱
گلستان خیال ۲۴۶
گناهان کبیره ۸۷

ل

لقاء الله ۵۱۴
لوائح ۳۹۶
لئالی مخزونه و جواهر مصئونه ۴۴۴

م

ما و اقبال ۵۳۹
مباحثه حسنیه ۵۱۵
مبانی اعتقاد در اسلام ۱۴۸
مجمع المعارف ۱۷۱
مختصر الاحکام ۵۱۵
مختصری در تاریخ تحول نظم و نثر ۵۰۹
مظالم ۵۱۷
مظهر العجائب ۴۳۴، ۴۴۴
معاد ۱۷۳
معرفة الامام ۴۳۱
مفاتیح الغیب ۳۶۱
مقالات مطهری ۵۱۷
مقام امام ۵۱۸
مکتب تشیّع ۱۷۶
مکتب رسول (ص) ۱۷۶

مکتب ولایت ۹۳
مناظرہ مسلمان و دارون ۳۷۷
منتخب الختوم ۴۴
منتخب النجوم ۴۵۶
من و سلوی ۱۱۳
منہاج الرشاد ۱۲۴
منہج الرشاد ۱۳۹
مواعظ عددیہ ۵۲۹
مہدی فی القرآن ۵۷

ن

نافع القراء ۱۱۱
نامہ شیعیان ۱۷۳
نجم الہدی ۲۴۶
نحومیر ۴۳۵
نگاہی بہ انقلاب اسلامی ایران ۵۰
نہج البلاغۃ - آئین زندگی ۱۰۳

و

وحی و الہام ۱۷۹

ھ

ہدیۃ الاحباب ۵۳۸
ہدیۃ المستبصرین ۱۸۱

ی

یا علی مدد ۱۸۲

عربی کتب و رسائل

ا

احادیث ام المومنین عائشه ۷۶

احقاق الحق ۳۶۵

احیاء المیت فی فضائل اهل بیت ۶۷

ارشاد القلوب ۷۰

ازالة المهموم فی تقسیم العلوم ۱۹۳

اصل الشیعة و اصولها ۱۲۵

اصول کافی ۷۱، ۷۲، ۷۴

اعتقادیه ۱۲۸، ۱۴۱، ۱۶۲

اعتقادیه طوسی ۱۵۳

الاثنا عشریه ۱۲۱

الی حکم الاسلام ۳۶۸

الاوراد الفتحیة ۴۵۳

الفین ۱۳۰

امالی شیخ صدوق ۸۹

الهیبة و الاسلام ۳۶۰، ۳۶۸

ب

الباب الحادی عشر ۱۲۶، ۱۸۳

بحارالانور ۴۹، ۷۵، ۷۸، ۷۹، ۸۵، ۹۱، ۹۲، ۱۰۵، ۳۶۰

بحث حول الولایة ۴۲۹

البیان ۳

البیان فی تفسیر القرآن ۴۹

بین الاسلام و دارون ۳۷۷

ت

تجرید صحیح بخاری ۷۹

تحریر الوسیله ۵۲۴

تحریف قرآن ۴۶

التخلف عن الثقلین ۱۱۸

ترمذی شریف ۸۰

تفسیر امام حسن عسکری ۱

تفسیر صافی ۴۹

تفسیر فرات ۱۲

تفسیر مجمع البیان ۴۹

تنزیهه الانبیاء ۱۰۹

ج

جامع الاخبار ۷۶، ۸۰

جزیلة المعانی مشیّدة المبانی ۱۵۶

ح

حاشیه بر نہج البلاغه ۷۳

حدیث ثقلین ۱۰۵

حدیث مدینه ۱۰۴

حدیث مفضّل ۸۷

حقیقه السرائر فی اکبر الکبائر ۱۱۸

حیاة النفس ۱۲۲

خصال الشیعه ۸۸

خصال شیخ صدوق ۸۲

خصائص نسائی ۸۸

د

در ثمین ۱۵۸

درر فاخره ۵۱۴

دعائے صباح ۴۵۸

ر

الرد علی المتعصب العنید لمانع من ذم یزید ۴۹۶

روضہ کافی ۷۲

س

سمط الدرر ۵۰۲

سنن ابن ماجہ ۹۰

سنن ابی داؤد ۹۰

سنن نسائی شریف ۹۰

ش

شرح نہج البلاغۃ ابی الحدید ۱۷۱

الشیعہ ۳۹۵

الشیعہ بین الاشاعرہ و المعتزلہ ۱۵۷

الشیعہ فی عقائدهم و احکامهم ۱۵۷

الشیعۃ و فنون الاسلام ۳۹۶

ص

صحیح بخاری ۸۰، ۱۰۹، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۹

الصحیح من سیرۃ النبی (ص) ۴۸۸

صحیفۃ الرضا ۸۰

صحیفہ علویہ ۹۸

صحیفۂ کاملہ ۸۰، ۴۵۴

صحیح مسلم ۱۲۹

الصواعق المحرقہ فی الرد علی البدع و الزندقہ ۷۹

ع

عقائد الشیعہ ۱۵۹، ۱۶۱

عماد الاسلام ۳۷۳

عمدۃ الداعی ۴۴۱

عیون اخبار الرضا ۸۹، ۴۴۸

غ

غرر الحکم و درر الکلم ۷۰

ف

فتوح العجم ۳۹۶

فروع کافی ۷۲

فضائل الشیعہ ۶۹

فوائد القرآن ۴۹

ک

کافی ۷۱

کامل الزیارات ۴۵۵

کتاب التوحید ۸۹

کتاب السقیفہ ۷۱

کتاب المومن ۹۲

کنوز الحقائق ۱۱۵

ل

لاکون مع الصادقین ۵۱۴

لیلیۃ ۱۲۸، ۱۵۲، ۱۶۳

م

مختصر بصائر الدرجات ۹۳

مدخل التفسیر ۵۵

مستدرک امام حاکم
مسند امام احمد ۱۱۵
مشکواة شریف ۱۱۵
مصادقة الاخوان ۷۱
مصباح الهدایة الی الخلافة و الولایة ۱۷۳
مصباح کفعمی ۴۹
معالم الفلسفة الاسلامیة ۵۱۰
معتقدات الشیعه الامامیه ۱۵۷
المعجم الموضوعی لنهج البلاغه ۱۰۰
معیار الاشعار ۴۱۲
مقتل ابی مخنف ۵۳۸
منتخب العمال ۱۱۵
من لایحضره الفقیه ۹۳
المواعظ العددیه ۶۸
منیة المرید فی آداب المفید و المستقید ۱۱۴، ۳۱۹
المودة القربی ۹۰
موطا امام مالک ۱۱۵

ن

نظریة عدالة الصحابة ۱۷۷
نفخة الیمن ۳۸۸
نهایة الطب ۱۹۳
نهج البلاغة ۸۹، ۹۴، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۴۴

و

وجیزه ۶۵
وسائل الشیعه ۴۹
وضو ۱۱۶

ی

ینابیع المودة

انگریزی کتب و رسائل

Camel 495
Charlies Aunt 331
Civilization in Ancient India 439
Civilization of Ancient India 530
Earth Work 426
Elements of Sociology 434
Gilgit Before 1947 528
A Ground of Psychology 425
Ground work of Psychology 508
Heros & Heroship 502
Indian Politics since the Mutiny 527
Introduction to Logic 432
An Introduction to Social Psychology 431
Islamic Culture 367
Laws of Wealth 522,384
Lectures in Electricity 529
Moon is Down 325
The Mysterious Universe 491
Organic Chemistry 434
Out Line of Psychology 382
The Return of Ayatollah 489
Sayings of Muhammad 67
Self help Character thirift 512
The Social Psychology 420
Spirit of Islam 380
Status of Woman in India 439
This I Believe 348
Training for Transporation 526
Use of Life 431
Water Supply 379

جرائد و رسائل

آجکل ۳۵۷
الازہر ۴۹۲
العلم ۱۰۴
الواعظ ۱۰۴
الہادی ۶۸
بیسویں صدی ۳۵۷
پیام عمل ۱۳۴، ۱۳۸
ترجمان القرآن ۱۰۹
جلوہ طور ۲۷۸
در نجف ۲۰۷
رضا کار ۱۴۰، ۱۷۱، ۴۹۰
سہیل یمن ۹۷
شیعہ ۱۶۷
طلوع اسلام ۳۷۶
طوطی ہند ۲۷۸
قلیچ
النجم ۳۸، ۱۳۵
النفع العظیم لاہل ہذہ الاقلیم ۶۹

فهرست انتشارات مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح ،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۱	فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ گنج بخش (ج ۱)	دکتر محمد حسین تسبیحی	۱۳۵۰هـ‌ش	فارسی
۳	احوال و آثار شیخ بهاء الدین زکریاملتانی و خلاصة العارفین	دکتر شمیم محمود زیدی	۱۳۵۳ هـ‌ش	فارسی
۳	فهرست نسخه های خطی خواجه سناء الله خراباتی	دکتر محمد حسین تسبیحی	۱۳۵۱هـ‌ش	فارسی
۴	چهار تقویم از دو سال و در یک شهر	دکتر علی اکبر جعفری	۱۳۵۱هـ‌ش	فارسی
۵	مثنوی مهر و ماه	جمالی دهلوی / پیر حسام الدین راشدی	۱۳۵۳هـ‌ش	فارسی
۶	شش جهت	روپ نراین/ دکتر علی اکبر جعفری	۱۳۵۲هـ‌ش	فارسی
۷	داد سخن	سراج الدین علی آرزو/ دکتر اکرم شاه	۱۳۵۲هـ‌ش	فارسی
۸	فارسی گویان پاکستان (ازگرامی تا عرفانی(ج ۱)	دکتر سبط حسن رضوی	۱۳۵۳ هـ‌ش	فارسی
۹	تحقیقات فارسی در پاکستان	دکتر علی اکبر جعفری	۱۳۵۲ هـ‌ش	فارسی
۱۰	تاریخ روابط پزشکی ایران و پاکستان	حکیم نیر واسطی	۱۳۵۳ هـ‌ش	فارسی
۱۱	فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ گنج بخش (ج۲)	دکتر محمد حسین تسبیحی	۱۳۵۳ هـ‌ش	فارسی
۱۲	شعر فارسی در بلوچستان	دکتر انعام الحق کوثر	۱۳۵۳ هـ‌ش	فارسی
۱۳	راج ترنگینی (تاریخ کشمیر)	دکتر صابرآفاقی	۱۳۵۳ هـ‌ش	فارسی
۱۴	رسالهٔ قدسیه	خواجه محمد پارسابخاری/ ملک محمد اقبال	۱۳۵۴ هـ‌ش	فارسی
۱۵	جواهر الاولیاء(مقدمه)	دکتر غلام سرور	۱۳۵۵ هـ‌ش	فارسی
۱۶	جواهر الاولیاء(متن)	باقر بن عثمان بخاری / دکتر غلام سرور	۱۳۵۵ هـ‌ش	فارسی
۱۷	پیوندهای فرهنگی (مجموعه ۲۶ مقاله)	بشیر احمد دار		ف.ا.ا

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح ،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۱۸	تذکرهٔ ریاض العارفین (جلد اول)	آفتاب رای لکهنوی / پیر حسام الدین راشدی	۱۳۵۵هـ‌ش	فارسی
۱۹	گرایش های تاره درزبان فارسی	دکتر عبد الشکور احسن	۱۳۵۵هـ‌ش	ف.انگ
۲۰	فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ گنج بخش(ج۳)	دکتر محمد حسین تسبیحی	۱۳۹۶هـ‌ش	فارسی
۲۱	قران السعدین(چاپ عکسی)	امیر خسرو دهلوی / دکتر احمد حسن دانی	۱۳۵۵هـ‌ش	فارسی
۲۲	کلیات فارسی شبلی نعمانی	دکتر محمد ریاض خان	۱۳۵۶هـ‌ش	فارسی
۲۳	کتابخانه های پاکستان (جلد اول)	دکتر محمد حسین تسبیحی	۱۳۵۵هـ‌ش	فارسی
۲۴	احوال و آثار میرزا اسد الله خان غالب	محمد علی قرجاد	۱۳۵۶هـ‌ش	فارسی
۲۵	اقبال لاهوری و دیگر شعرای فارسی گوی	دکتر محمد ریاض خان	۱۳۵۶هـ‌ش	فارسی
۲۶	کارنامه و سراج منیر	منیرلاهوری،آرزو/ دکتر اکرم شاه	۱۳۵۶هـ‌ش	فارسی
۲۷	کشف الابیات اقبال	دکتر محمد ریاض خان	۱۳۵۶هـ‌ش	فارسی
۲۸	گلدستهٔ قلات(اشعار) دیوان شعر	میر محمد حسن خان بنگلزئی		فارسی
۲۹	کشف المحجوب(چاپ عکسی)	علی هجویری جلابی/ علی قویم	۱۳۵۶هـ‌ش	فارسی
۳۰	الاوراد(عربی و فارسی)	بهاء الدین زکریا ملتانی	۱۳۵۶هـ‌ش	ف.عر
۳۱	کلیات میرزا عبد القادر بیدل (چاپ عکسی)	میرزا عبد القادر بیدل دکتر غروی	۱۳۵۶هـ‌ش	فارسی
۳۲	سیر الاولیاء(احوال و ملفوظات چشتیه	محمد بن مبارک علوی کرمانی	۱۳۵۶هـ‌ش	فارسی
۳۳	گلشن راز(مثنوی عرفانی) انگلیسی و فارسی	شیخ محمود شبستری / وینفلد	۱۳۵۶هـ‌ش	ف.انگ
۳۴	رسالهٔ ابدالیه (اردو و فارسی)	یعقوب بن عثمان چرخی / محمد نذیر رانجها	۱۳۹۸هـ‌ش	ف.ار
۳۵	مثنوی مولوی(دفتر اول) (فارسی و اردو)	مولوی جلال الدین بلخی/ سجاد حسین	۱۳۵۷هـ‌ش	ف.ار
۳۶	مثنوی مولوی(دفتر دوم) (فارسی و اردو)	مولوی جلال الدین بلخی/ سجاد حسین	۱۳۵۷هـ‌ش	ف.ار

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح ،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۳۷	مثنوی مولوی(دفتر سوم) (فارسی و اردو)	مولوی جلال الدین بلخی/ سجاد حسین	۱۳۵۷هـ‌ش	ف.ار
۳۸	مثنوی مولوی(دفتر چهارم) (فارسی و اردو)	مولوی جلال الدین بلخی/ سجاد حسین	۱۳۵۷هـ‌ش	ف.ار
۳۹	مثنوی مولوی(دفتر پنجم) (فارسی و اردو)	مولوی جلال الدین بلخی/ سجاد حسین	۱۳۵۷هـ‌ش	ف.ار
۴۰	مثنوی خموش خاتون(داستان منظوم)	دکتر سید مهدی غروی	۱۳۷۵هـ‌ش	فارسی
۴۱	تذکرهٔ ریاض العارفین(ج۲)	آفتاب رای لکهنوی / پیر حسام الدین راشدی	۱۳۵۵هـ‌ش	فارسی
۴۲	فهرست نسخه های خطی کتابخانه گنج بخش (ج۱)	احمد منزوی	۱۹۸۰م	فارسی
۴۳	اسلامی جمهوری ایران کا آئین(اردو)	محسن علی نجفی	۱۹۸۰م	اردو
۴۴	بیسوین صدی کی اسلامی تحریکین(اردو)	مرتضی مطهری(شهید) دکتر ناصر حسین نقوی	۱۹۸۰م	اردو
۴۵	نخستین کارنامه	دکتر مهدی غروی	۱۳۵۷هـ‌ش	فارسی
۴۶	لوایح جامی(عرفان و تصوف)	نور الدین عبد الرحمن جامی	۱۹۷۲م	فارسی
۴۷	فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ گنج بخش (ج۲)	احمد منزوی	۱۳۵۷هـ‌ش	فارسی
۴۸	فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ گنج بخش (ج۳)	احمد منزوی	۱۹۸۰م	فارسی
۴۹	علامه اقبال(احوال و آثار)	سید مرتضی موسوی / احمد ندیم قاسمی	۱۹۷۷م	ف.ار
۵۰	علامه اقبال، اسلامی فکر کی عظیم معمار(اردو)	دکتر علی شریعتی / دکتر محمد ریاض خان	۱۹۸۲م	اردو
۵۱	میاسه و مقداد (فارسی،داستان)	معز الدین محمد حسین بهاء الدین وکیلی	۱۳۶۴هـ‌ش	فارسی
۵۲	دیوان حافظ شیرازی (فارسی و اردو)	حافظ شیرازی / عباد الله اختر	۱۳۹۹هـ‌ش	فارسی
۵۳	انقلاب ایران (سندی)	محمد عثمان دیپلائی	۱۹۸۱م	سندی
۵۴				

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۵۵				
۵۶				
۵۷	مثنوی مولوی (دفتر ششم) (اردو و فارسی)	جلال الدین محمد بلخی سجاد حسین	۱۳۵۸هـش	فارسی
۵۸				
۵۹				
۶۰				
۶۱	ایران اور مصر مین کتب سوزی (مسلمانون پر عائد الزام‌کا تاریخی تجزیه	مرتضی مطهری (شهید)/ عارف نوشاهی (مترجم)	۱۴۰۱هـق	اردو
۶۲	فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ گنج بخش (ج ۴)	احمد منزوی	۱۴۰۲هـق	فارسی
۶۳	دو اثر در علوم قرآنی (المستخلص)	حافظ الدین محمد بخاری	۱۳۶۱هـش	فارسی
۶۴				
۶۵	اخلاق عالم آرا(اخلاق محسنی)	محسن فانی کشمیری/ خ.جاویدی	۱۳۶۱هـش	فارسی
۶۶	جامی(احوال و آثار جامی) (اردو)	علی اصغر حکمت / عارف نوشاهی	۱۹۸۳هـش	اردو
۶۷	کلمات الصادقین (تذکرهٔ صوفیان دهلی)	محمد صادق دهلوی / محمد سلیم اختر	۱۴۰۲هـق	ف.انگ
۶۸	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج ۱)	احمد منزوی	۱۹۸۲م	فارسی
۶۹	رسالهٔ انسیه (فارسی و اردو)	یعقوب بن عثمان چرخی / محمد نذیر رانجها	۱۳۶۲هـش	فارسی
۷۰	بررسی لغات اروپایی در فارسی	دکتر مهر نور محمد خان	۱۳۶۲هـش	ف.انگ
۷۱	فهرست نسخه های خطی فارسی موزهٔ ملی پاکستان	سید عارف نوشاهی	۱۳۶۲هـش	فارسی
۷۲	به یاد شرافت نوشاهی	سید عارف نوشاهی	۱۳۶۲هـش	فارسی
۷۳	فهرست نسخه های خطی فارسی انجمن ترقی اردو(کراچی)	سید عارف نوشاهی	۱۳۶۳هـش	فارسی
۷۴	تذکرهٔ علمای امامیه پاکستان	سیدحسین عارف نقوی	۱۳۶۳هـش	اردو

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح ،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۷۵	سه رساله شیخ اشراق (فارسی و عربی)	شهاب الدین یحیی سهروردی	۱۳۶۳هـ ش	ف.عر
۷۶	گلستان سعدی (انگلیسی و فارسی)	میجر آر پی آندرسون (مترجم)	۱۳۶۳هـ ش	ف.انگ
۷۷	خزاین الاسرار(اردو) به ضمیمهٔ چهار بهار	محمد هاشم تهرپالوی / شرافت نوشاهی	۱۳۶۳هـ ش	اردو
۷۸	دیوان حافظ شیرازی (فارسی و اردو)(چاپ عکسی)	حافظ شیرازی / سجاد حسین (قاضی)	۱۳۶۳هـ ش	ف.ار
۷۹	صیدیه و بخش صید وذباحه واطعمه و اشربه ...	سعد الدین هروی محقق حلی / محمد سرفراز ظفر	۱۳۶۳هـ ش	فارسی
۸۰	جهاد نامه (مولف ناشناخته) ظلم نامه	غزالی (امام محمد) / عارف نوشاهی	۱۳۶۳هـ ش	فارسی
۸۱	منشور فریدون بیگ گرجی	دکتر سید مهدی غروی	۱۳۶۳هـ ش	فارسی
۸۲	لمحات من نفحات القدس	محمد عالم صدیقی/ رانجها	۱۳۶۵هـ ش	فارسی
۸۳	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۲)	احمد منزوی	۱۴۰۵هـ ق	فارسی
۸۴	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۳)	احمد منزوی	۱۴۰۵هـ ق	فارسی
۸۵	فهرست چاپهای آثارسعدی در شبه قاره‌و...	سید عارف نوشاهی	۱۳۶۳هـ ق	فارسی
۸۶	شرح مثنوی (جلد اول)	شاه داعی شیرازی/ رانجها	۱۳۶۴هـ ش	فارسی
۸۷	شرح مثنوی (جلد دوم)	شاه داعی شیرازی/ رانجها	۱۳۶۴هـ ش	فارسی
۸۸	تکملة الاصناف (فرهنگ عربی به فارسی	علی بن محمد الادیب الکرمینی	۱۳۶۴هـ ش	عر.ف
۸۹	سعدی بر مبنای نسخه های خطی پاکستان	احمد منزوی	۱۳۶۳هـ ش	فارسی
۹۰	رساله نوریه سلطانیه	عبد الحق محدث دهلوی، دکتر سلیم اختر	۱۳۶۳هـ ش	ف .ا
۹۱	خلاصة جواهر القرآن فی بیان معانی لغات القرآن	ابو بکر اسحاق ملتانی / دکتر ظهور الدین احمد	۱۳۶۴هـ ش	ف.عر
۹۲	تاریخ عباسی(اردو)(نصف آخر)	شریف احمد شرافت نوشاهی (سید)	۱۳۶۴هـ ش	اردو

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح ،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۹۳	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان(ج ۴)	احمد منزوی	۱۳۶۴هـ ش	فارسی
۹۴	گلستان سعدی، کریما (ضمیمه گلستان سعدی)	سید غلام مصطفی نوشاهی محمد سرفراز ظفر	۱۴۰۵ هـ ق	ف. پ
۹۵	شرح احوال و آثار میر سید علی همدانی	دکتر محمد ریاض خان	۱۳۶۴هـ ش	فارسی
۹۶	تاریخ پیشرفت اسلام	دکتر شهین دخت کامران مقدم صفیاری	۱۳۶۴هـ ش	فارسی
۹۷	گلستان سعدی (فارسی و انگلیسی)	سعدی شیرازی، آندرسون	۱۳۶۴هـ ش	ف.انگ
۹۸	از گلستان عجم (ترجمه با کاروان حلّه)	زرین کوب، دکترکلثوم سید دکتر مهرنور محمد خان	۱۳۶۴هـ ش	اردو
۹۹	کتاب شناسی اقبال	دکتر محمد ریاض خان	۱۳۶۴هـ ش	فارسی
۱۰۰	اقبال لاهوری و دیگر شعرای فارسی گوی	دکتر محمد ریاض خان	۱۳۶۴هـ ش	فارسی
۱۰۱	جهانگشای خاقان (تاریخ شاه اسماعیل)	دکتر الله دتا مضطر	۱۳۶۴هـ ش	فارسی
۱۰۲	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۵)	احمد منزوی	۱۳۶۵هـ ش	فارسی
۱۰۳	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۷)	احمد منزوی	۱۳۶۵هـ ش	فارسی
۱۰۴	ترجمه های متون فارسی به زبان های پاکستان	اختر راهی	۱۳۶۵هـ ش	فارسی
۱۰۵	فهرست نسخه های خطی فارسی بمبئی کتابخانۂ کاما، گنجینه مانکجی	دکتر سید مهدی غروی	۱۳۶۵هـ ش	فارسی
۱۰۶	فهرست نسخه های خطی آذر، لاهور	سید خضر عباسی نوشاهی	۱۳۶۵هـ ش	فارسی
۱۰۷	مجموعۂ قانون جزایی اسلامی ایران (ترجمۂ انگلیسی)	دکتر سید علی رضانقوی (مترجم)	۱۳۶۵هـ ش	انگلیسی
۱۰۸	فهرست کتابهای فارسی چاپ سنگی و کمیاب کتابخانۂ گنج بخش(ج ۱)	سید عارف نوشاهی	۱۳۶۵هـ ش	فارسی
۱۰۹	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان(ج ۶)	احمد منزوی	۱۳۶۶هـ ش	فارسی
۱۱۰	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۸)	احمد منزوی	۱۳۶۶هـ ش	فارسی

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح ،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۱۱۱	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۹)	احمد منزوی	۱۳۶۶هـ‍ش	فارسی
۱۱۲	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۱۰)	احمد منزوی	۱۳۶۶هـ‍ش	فارسی
۱۱۳	یادداشتهای پراکندۀ علامه اقبال	علامه اقبال / دکتر محمد ریاض	۱۳۶۷هـ‍ش	فارسی
۱۱۴	فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانۀ همدرد (کراچی)	سید خضر عباسی نوشاهی	۱۴۰۹هـ‍ق	فارسی
۱۱۵	مثنوی شمس و قمر	خواجه مسعود قمی / آل داود	۱۳۶۷هـ‍ش	فارسی
۱۱۶	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۱۱)	احمد منزوی	۱۳۶۹هـ‍ش	فارسی
۱۱۷	ثلاثۀ غسّاله(کتاب شناسی)	حبیب‌الرحمن / عارف نوشاهی	۱۳۶۸هـ‍ش	فارسی
۱۱۸	فهرست کتاب های فارسی چاپ سنگی و کمیاب کتابخانۀ گنج بخش(ج۲)	سید عارف نوشاهی	۱۳۶۹هـ‍ش	فارسی
۱۱۹	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان (ج۱۲)	احمد منزوی	۱۳۷۰هـ‍ش	فارسی
۱۲۰	فهرست آثار چاپی شیعه در شبه قاره (بخش اول)	سید حسین عارف نقوی	۱۴۱۱هـ‍ق	ار.ف
۱۲۱	شرح احوال و آثار میر سید علی همدانی (چاپ دوم)	دکتر محمد ریاض خان	۱۳۷۰هـ‍ش	فارسی
۱۲۲	فهرست انتشارات مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان	دکتر محمد حسین تسبیحی	۱۳۷۰هـ‍ش	فارسی
۱۲۳	فرهنگ فارسی - اردو	دکتر سید باحیدر شهر یار نقوی	۱۳۷۰هـ‍ش	ف.ار
۱۲۴	مونس العشاق(منظومه)	عربشاه یزدی / دکتر محموده هاشمی	۱۳۷۰هـ‍ش	فارسی
۱۲۵	تسهیل پیام مشرق	احمد جاوید		ف.ار
۱۲۶	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان(ج۱۳)	احمد منزوی	۱۳۷۰	فارسی

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح ،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۱۲۷	خلاصة الالفاظ جامع العلوم	مخدوم‌جهانیان جهانگشت/ دکتر غلام سرور	۱۳۷۱	فارسی
۱۲۸	شرح احوال و آثار عبد الرحیم خانخانان	دکتر سید جعفر حلیم	۱۳۷۱	فارسی
۱۲۹	تأثیر زبان فارسی بر زبان اردو	دکتر محمد صدیق خان شبلی	۱۳۷۱	فارسی
۱۳۰	مخزن الغرائب (ج۳)	دکتر محمد باقر	۱۳۷۱	فارسی
۱۳۱	مقدمه خلاصة الالفاظ جامع العلوم جامع العلوم	دکتر غلام سرور	۱۳۷۱	فارسی
۱۳۲	فلسفهٔ اخلاقی ناصر خسرو و ریشه های آن	شیر زمان فیروز	۱۳۷۱	فارسی
۱۳۳	مخزن الغرائب (ج۴)	احمد علی سندیلوی/ دکتر محمد باقر	۱۳۷۱	فارسی
۱۳۴	مخزن الغرائب(ج۵)	احمد علی سندیلوی/ دکتر محمد باقر	۱۳۷۲	فارسی
۱۳۵	فرهنگ اردو-فارسی(چاپ دوم)	دکتر سید با حیدر شهر یار نقوی	۱۳۷۲	فارسی
۱۳۶	اسئله و اجوبهٔ رشیدی(ج اول)	رشید الدین فضل الله همدانی	۱۳۷۱	فارسی
۱۳۷	اسئله و اجوبهٔ رشیدی(ج دوم)	رشید الدین فضل الله همدانی	۱۳۷۱	فارسی
۱۳۸	فهرست نسخه های خطی قرآن مجید درکتابخانهٔ گنج بخش	محمد نذیر رانجها	۱۳۷۲	فارسی
۱۳۹	دستور نویسی فارسی در شبه قاره	دکتر سیدحسن صدر الدین حاج سید جوادی	۱۳۷۲	فارسی
۱۴۰	شیخ شرف الدین احمد بن یحیی منیری	دکتر مطیع الامام	۱۳۷۲	فارسی
۱۴۱	مقام شیخ فخر الدین ابراهیم عراقی در تصوف اسلامی	محمد اختر چیمه	۱۳۷۲	فارسی
۱۴۲	مجموعهٔ سخنرانیهای نخستین سمینار پیوستگیهای فرهنگی‌ایران و شبه قاره(ج ۱)	دکتر شعبانی	۱۳۷۲	فارسی

شماره ردیف	نام کتاب	مولف، مصحح ،مترجم شاعر	تاریخ چاپ	زبان
۱۴۳	مجموعهٔ سخنرانیهای نخستین سمینار پیوستگیهای فرهنگی ایران و شبه قاره(ج۲)	دکتر شعبانی	۱۳۷۲	فارسی
۱۴۴	شعرای اصفهانی شبه قاره	دکتر ساجد الله تفهیمی	۱۳۷۲	فارسی
۱۴۵	دوبیتی های تاجیکی	دکتر عنایت الله شهرانی	۱۳۷۳	فارسی
۱۴۶	شاه همدان، میر سید علی همدانی	دکتر آغا حسین همدانی/ دکتر محمد ریاض	۱۳۷۴	فارسی
۱۴۷	مفتاح الاشراف لتکملة الاصناف (فرهنگ فارسی - عربی)	محمد حسین تسبیحی	۱۳۷۲	عر.ف
۱۴۸	نقد شعر فارسی در شبه قاره	دکتر ظهور الدین احمد	۱۳۷۴	فارسی
۱۴۹	خلاصة المناقب	نور الدین جعفربدخشی دکتر سیده اشرف ظفر	۱۳۷۴	فارسی
۱۵۰	کشف المحجوب	هجویری جلابی / دکتر محمد حسین تسبیحی	۱۳۷۵	فارسی
۱۵۱	فرهنگ اصطلاحات علوم ادبی	دکتر ساجد الله تفهیمی	۱۳۷۵	فارسی
۱۵۲	تحول نثر فارسی در شبه قاره	دکتر محموده هاشمی	۱۳۷۵	فارسی
۱۵۳	ایرانی ادب	دکتر ظهور الدین احمد	۱۳۷۵	اردو
۱۵۴	خیابان گلستان	آرزو /دکترمهر	۱۳۷۵	فارسی
۱۵۵	دیوان رایج سیالکوتی	رایج / محمد سرفراز ظفر	۱۳۷۵	فارسی
۱۵۶	اصول سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی پاکستان		۱۳۷۵	ف./ار انگ
۱۵۷	فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان ،ج ۱۴	احمد منزوی / عارف نوشاهی	۱۳۷۵	فارسی
۱۵۸	برصغیر کے امامیه مصنفین کی مطبوعه تصانیف اور تراجم، جلد ۱	سید حسین عارف نقوی	۱۳۷۶	اردو
۱۵۹	برصغیر کے امامیه مصنفین کی مطبوعه تصانیف اور تراجم، جلد ۲	سید حسین عارف نقوی	۱۳۷۶	اردو

A Bibliography of

Imamia Books

Published in Indo-Pak Sub-Continent

Vol. I

(Urdu Books)

by

Syed Hussain 'Arif Naqvi

IRAN - PAKISTAN INSTITUTE OF PERSIAN STUDIES,
ISLAMABAD
1997